

๕๖๖๖๖๖

นมชชชชชชภาพแห่งชชชชชช

พ.ศ.๒๕๕๘

รายงาน

สมาชิกสภาหอการค้า

พ.ศ. ๒๕๕๘

ห้องย่อย ๔ (MR ๓)
ศึกษาความอยู่เป็นไปของ
ทีมสอไทยเมื่อ
เข้าร่วมประชาคมอาเซียน

ห้องย่อย ๕ (MR ๒)
"ศักยภาพคนพิการ
สู่ความอยู่เป็นไป"

WA 540 ๘828๖ 2548

* 8 K 0 0 0 0 0 0 0 0 2 0 8 *

รายงานสมาชิกสภาหอการค้า พ.ศ. ๒๕๕๘
สำนักงานคณะกรรมการหอการค้าแห่งชาติ

รายงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.)

ชั้น ๒ อาคารด้านทิศเหนือสวนสุขภาพ (ถ.สาธารณสุข ๖) ภายในบริเวณกระทรวงสาธารณสุข

ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ (๐๒) ๕๙๐-๒๓๐๔ โทรสาร (๐๒) ๕๙๐๒๓๑๑

ตู้ ปณ.๙ ปณฝ.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๒

www.hsro.or.th

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักงานวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

กระทรวงสาธารณสุข

ที่ปรึกษา

อำพล จินดาวัฒนะ

อุกฤษณ์ มิลินทางกูร

กรรณิการ์ บรรเทิงจิตร

ปิติพร จันทรทัต ณ อยุรยา

อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา

นิรชรา อัศวธีรากุล

พลินี เสริมสินศิริ

บรรณาธิการ

สุรณี พิพัฒน์โรจนกมล

กรกนก ตันตระกูล

วรรณวิมล ขวัญยาใจ

รวบรวมและเรียบเรียง

สมพร เฟ็งคำ, สุมาลี ประทุมพันธ์, รุติพร คหัญฐา, สุนีย์ สุขสว่าง

สุรศักดิ์ บุญเทียน, กฤตกร แสงทอง

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ๙๗๔-๒๙๖-๔๑๑-๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘

จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สุรณี พิพัฒน์โรจนกมล, บรรณาธิการ

รายงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘/สุรณี พิพัฒน์โรจนกมล.

พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ ๒๕๕๘.

๓๗๒ หน้า

๑.รายงาน ๒.สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

พิมพ์ที่ บริษัท วิคตอเรีย อิมเมจ จำกัด

ออกแบบรูปเล่ม อาภาพรรณ สายยศ

คำนำ

สมัชชาสุขภาพ คือกระบวนการสาธารณะที่ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมทางสังคมอย่างหนึ่ง ถือกำเนิดขึ้นบนการเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๔ เป็นต้นมา โดยมีการทดลองจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น และสมัชชาสุขภาพแห่งชาติสืบเนื่องเรื่อยมา

ในอดีตที่ผ่านมา เรื่องสุขภาพจะกินความหมายเกี่ยวข้องกับสุขภาพ การสาธารณสุข การจัดการบริการสาธารณสุข โรคภัย การรักษาพยาบาล มดหมอ หยูกยา เป็นส่วนใหญ่ แท้จริงแล้ว สุขภาพมีความหมายที่กว้างขวางกว่านั้น กินความไปถึงการมีสุขภาวะทั้งทางกาย ทางใจ ทางสังคมและทางจิตวิญญาณ คนทุกคน ทุกฝ่าย ทุกสาขาอาชีพในสังคมล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม และการจะทำให้คนในสังคมมีสุขภาพดีหรือมีสุขภาวะ จำเป็นต้องสร้างโอกาสและช่องทางให้ทุกฝ่ายเข้ามาช่วยคิดร่วมทำ (all for health) โดยเน้นการสร้างสุขภาพนำหน้าการซ่อมสุขภาพ

อีกประการหนึ่งที่สำคัญต่อการทำให้เกิดสุขภาวะก็คือ การมีนโยบายสาธารณะที่ดี เพราะนโยบายสาธารณะมีผลกระทบต่อสุขภาพได้อย่างมากทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาอีกเช่นกัน ที่การกำหนดนโยบายสาธารณะมักจะเป็นเรื่องของฝ่ายรัฐ ฝ่ายราชการ ฝ่ายวิชาชีพเป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยหรือเกือบจะไม่มีส่วนร่วมเลย ซึ่งนโยบายสาธารณะในที่นี่ หมายถึงทั้งที่เป็นนโยบายที่เป็นลายลักษณ์อักษร รวมไปถึงอุดมการณ์หรือเจตนารมณ์ร่วมกันของคนในสังคมนั้น ๆ ด้วย

สมัชชาสุขภาพคือความพยายามทดลองปิดช่องว่างข้างต้น ด้วยการสร้างกระบวนการที่เปิดให้คนทุกฝ่ายในสังคมที่มีความสนใจต่อเรื่องสุขภาพในมิติต่าง ๆ และมีความกระตือรือร้นได้เข้ามาช่วยกันคิดร่วมกัน พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (healthy public policy) ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบทเรียนและประสบการณ์ดี ๆ ของกันและกัน และร่วมกันผลักดันนโยบายสาธารณะและการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ตั้งงามให้เกิดเป็นรูปธรรมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็ได้ว่า สมัชชาสุขภาพคือ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนไทยด้วยการปฏิบัติในชีวิตจริง เพื่อช่วยการสร้างสุขภาวะในมิติที่กว้างและเป็นองค์รวม แต่ก็ไม่ได้ละเลยมิติหรือประเด็นเฉพาะต่าง ๆ ที่สำคัญและมีผู้ให้ความสนใจ

ปี พ.ศ.๒๕๔๘ มีการขับเคลื่อนกระบวนการสมัชชาสุขภาพในระดับต่าง ๆ แล้วจบลงที่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วย ความอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อวันที่ ๗-๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ จึงได้มีการจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อบันทึกข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ไว้สำหรับเป็นฐานการเรียนรู้และสืบค้นเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ต่อไปในอนาคต ด้วยการสนับสนุนของกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และองค์กรภาคีต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

คำนำ

เปิดจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”	๗
กว่าจะถึงสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘	๙
โครงการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ประเด็นหลักว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”	๑๖
กำหนดการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”	๒๓
คำกล่าวเปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘	๒๕
คำกล่าวรับมอบข้อเสนอและกล่าวปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘	๒๗
รายงานความคืบหน้าสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ	๒๘
สรุปสาระวิดิทัศน์เปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ “รวมพลังสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข”	๓๒

เวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”	๓๕
รายงานสรุปข้อเสนอต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ	๓๗
เสวนานำร่อง และสรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ	๔๑
สานเจตนารมณ์คนไทยทั้งชาติ สร้าง “สังคมอยู่เย็นเป็นสุข”	๕๘
ปาฐกถาพิเศษ “พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ กับการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข”	๗๓

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติประเด็นย่อย ๑๒ ประเด็น และข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์	๗๙
ประเด็นที่ ๑ ห้องย่อยพลิกวิกฤติภาคใต้ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข	๘๑
ประเด็นที่ ๒ ห้องย่อยพลังเด็ก เยาวชน ครอบครัว และผู้สูงอายุ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	๑๐๓
ประเด็นที่ ๓ ห้องย่อยอาหารและเกษตร เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	๑๑๕
ประเด็นที่ ๔ ห้องย่อยท้องถิ่นชุมชนกับการสร้างหลักประกันสุขภาพ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	๑๒๗
ประเด็นที่ ๕ ห้องย่อยชีวิตสาธารณะ ท้องถิ่นน่าอยู่ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข	๑๓๗
ประเด็นที่ ๖ ห้องย่อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับการสร้างนโยบายสาธารณะ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	๑๔๗
ประเด็นที่ ๗ ห้องย่อยศักยภาพคนพิการ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข	๑๖๗
ประเด็นที่ ๘ ห้องย่อยนโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	๑๘๑

ประเด็นที่ ๙	ห้องย่อยนโยบายสาธารณะเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข : ลด ละ เลิก การดื่มแอลกอฮอล์	๑๙๕
ประเด็นที่ ๑๐	ห้องย่อยสื่อกับการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข	๒๑๓
ประเด็นที่ ๑๑	ห้องย่อยยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง สู้ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุข	๒๒๙
ประเด็นที่ ๑๒	ห้องย่อยภูมิปัญญาไท สุขภาพวิถีไท สู้ความอยู่เย็นเป็นสุข	๒๔๕

คำประกาศเจตนารมณ์ สู้ความอยู่เย็นเป็นสุข	๒๕๙
เจตนารมณ์ ๙ ข้อ สู้ “การร่วมสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”	๒๖๑

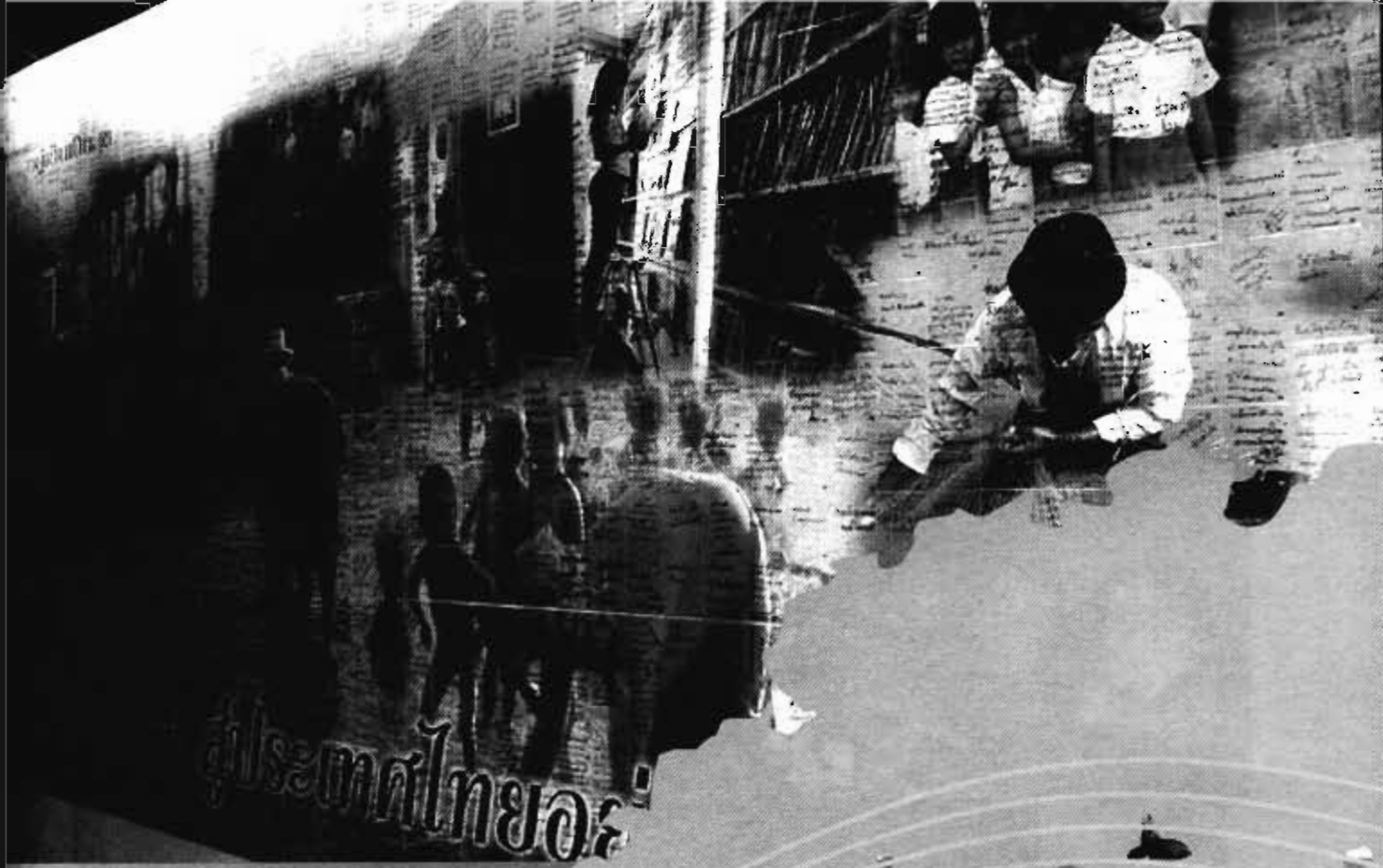
ลานสมัชชาสุขภาพ : นวัตกรรมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข	๒๖๓
สังเคราะห์เวทีเสวนา : ลานสมัชชาสุขภาพ เสวนา ๔ เรื่อง	๒๖๗
“พลังคนเมือง สู่การสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข”	๒๖๙
“พลังการอ่าน สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”	๒๗๔
“สังคมการมีส่วนร่วม สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”	๒๗๙
“บริหารธุรกิจอย่างไร ให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข”	๒๘๕
๙ กรณีศึกษา นวัตกรรมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข	๒๙๑

การสื่อสารสาธารณะ	๓๑๙
บทความสื่อสมัชชาสุขภาพ	๓๒๐
เกาะติดสมัชชา	๓๓๑

ภาคผนวก	๓๓๖
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน	๓๓๗
รายชื่อผู้จัดการห้องย่อย/ผู้จัดการ/ผู้ประสานงาน	๓๔๘
รายชื่อองค์กรเข้าภาพร่วมจัด	๓๕๐
รายชื่อเวทีสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น พ.ศ.๒๕๔๘	๓๕๒
รายชื่อองค์กรเครือข่ายเข้าร่วม	๓๕๗
ประมวลภาพกิจกรรม “อยู่เย็นเป็นสุข”	๓๖๙

“สมัชชาสุขภาพปีนี้
จะพัฒนาประเทศไปทางใด
ใครจะเป็นอย่างไรเราไม่สน
จะบูชาจิตดีพิกันต่อไป
ทำอย่างไรจะอยู่เย็นและเป็นสุข
อยู่พอดี มีพอเพียง อยู่เคียงกัน

ชวนมาตั้งสติกันใหม่
ให้ได้เงินมากเข้าไว้เท่านั้นหรือ?
เราจะทนอย่างเดิมหรือเริ่มใหม่
ชวนเอาใจเอาจิตมาคิดกัน
ร่วมทุกข์เกื้อกูลสมานฉันท์
เป็นแต่ฝัน หรือจริงได้ อย่างไรก็ตาม?”

ประเทศไทย

เปิดฉากสมัยเช้าสุขภาพแห่งชาติ
ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

กว่าจะถึงสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ๒๕๕๘

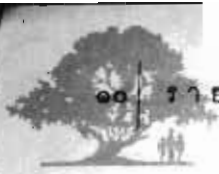
แนวคิดและเหตุผลสำคัญของการปฏิรูประบบสุขภาพ

แนวคิดเรื่องการปฏิรูประบบสุขภาพในประเทศไทยก่อตัวขึ้นมากกว่า ๑ ทศวรรษแล้ว ด้วยเหตุผลหลักอย่างน้อย ๔ ประการคือ

๑. ในอดีตที่ผ่านมา กระบวนทัศน์ (Paradigm) เรื่องสุขภาพแคบ ผูกโยงอยู่กับการแพทย์และสาธารณสุขที่มีแก่นความรู้หลักวางบนฐานที่ว่าด้วยโรค (Disease Oriented) เป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการคิดแบบแยกส่วน จึงมุ่งเน้นการขยายบริการการแพทย์และสาธารณสุขที่เน้นการซ่อมสุขภาพเสียหรือรักษาโรคเป็นหลัก แท้จริงแล้วสุขภาพเป็นเรื่องกว้างกว่านั้นมาก สุขภาพเป็นเรื่องของความเป็นสุขภาวะ (Well-being) ทั้งมิติทางกาย-ใจ-สังคม และปัญญา (จิตวิญญาณ) (Physical-Mental-Social-Spiritual) สุขภาพเป็นเรื่ององค์รวมเกี่ยวพันกับเรื่องของชีวิตและสังคมอย่างแยกกันไม่ได้

๒. ที่ผ่านมา เมื่อกระบวนทัศน์แคบและแยกส่วน ระบบสุขภาพก็ถูกออกแบบให้แคบ เน้นที่การจัดระบบบริการการแพทย์และสาธารณสุข ประเทศไทยมีโรงพยาบาลในทุกจังหวัด มีโรงพยาบาลชุมชนในทุกอำเภอ และมีสถานีนอนาเมี้ย กว่า ๑๐,๐๐๐ แห่ง ในทุกตำบลทั่วประเทศ มีแพทย์พยาบาลและบุคลากรสาธารณสุข ราว ๕ แสนคน ดูแลประชากร ๖๓ ล้านคน ถึงแม้ระบบดังกล่าวมีความจำเป็นอยู่มาก แต่ถ้าเทียบกับระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ จะพบว่าระบบบริการการแพทย์และสาธารณสุขมีผลกระทบต่อการใช้สุขภาพดีของประชาชนไม่ถึง ๒๐%

๓. ที่ผ่านมา แม้มีการทุ่มเทขยายบริการการแพทย์และสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องมาตลอด ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพสูงถึงปีละประมาณ ๓ แสนล้านบาท และมีอัตราเพิ่มขึ้นปีละกว่า ๑๐% แต่คนไทยก็ยังต้องป่วยพิการและตายจากโรคและปัญหาสุขภาพที่ควรจะป้องกันได้มากขึ้นเรื่อยๆ ได้แก่ อุบัติเหตุบนท้องถนน โรคที่เกี่ยวกับหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคมะเร็ง โรคทางจิตและประสาท โรคที่เกี่ยวกับพฤติกรรม เป็นต้น โรคและปัญหาสุขภาพสมัยใหม่ส่วนใหญ่ เกิดจากนานาปัจจัย (Multifactors) แก่ไม่ได้ด้วยการจัดบริการการแพทย์และสาธารณสุข และแก่ไม่ได้ด้วยวิทยาศาสตร์การแพทย์แต่เพียงด้านเดียว

ในขณะที่เดียวกับปัญหา สุขภาพสังคม (Social Health) ก็มีมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น ปัญหาอาชญากรรมความรุนแรง การบริโภคสุราและยาสูบมากขึ้น ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหายาเสพติด ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (Environmental Health) และพยาธิสภาพทางสังคมอื่นๆ ฯลฯ ซึ่งอยู่นอกระบบบริการการแพทย์และสาธารณสุข นอกขอบข่ายงานของ กระทรวงสาธารณสุข แต่ก็ก็เป็นปัญหาที่คุกคามสุขภาพส่วนหนึ่งด้วย

๔. ที่ผ่านมา ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบบริการทางแพทย์และสาธารณสุขโดยผ่านทางงานสาธารณสุขมูลฐานมาเป็นเวลายาวนานแล้วมีการอบรมผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.)/อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งเป็นตัวแทนประชาชนในระดับหมู่บ้านทั้งในเขตเมืองและชนบททำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ การแจ้งข่าวสารสุขภาพไปสู่ประชาชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพต่างๆ จนปัจจุบันมี อสม.กว่า ๕๐๐,๐๐๐ คน

ข้อมูลด้านการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของประชาชนไทย พบว่า ในชุมชนทุกภูมิภาคของประเทศไทย เรามีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพที่สามารถดูแลสุขภาพด้านกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ ในชุมชนกันเองได้ระดับหนึ่งโดยไม่ต้องไปพึ่งพิงการแพทย์ตะวันตก เป็นการสร้างเสริมสุขภาพด้วยภูมิปัญญาไทย เช่น หมอแผนไทย การแพทย์พื้นบ้านการใช้สมุนไพรทั้งในด้านการดูแลสุขภาพตนเองและการรักษาพยาบาล การเจ็บป่วย การกินข้าวกล้อง โดยเฉพาะหมอแผนไทย หมอพื้นบ้านพบว่ามีอยู่ในหมู่บ้านอย่างน้อย ๒-๓ คน/หมู่บ้าน สามารถช่วยเหลือดูแลการเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ ให้กับคนในชุมชนได้ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลและจัดการระบบบริการสุขภาพกันเองได้ นอกจากนี้ ชุมชนเองมีวิถีคิดและจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่นการบวชป่าเพื่อป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า การจัดการลุ่มน้ำลำคลองด้วยการจัดสรรแบ่งปันน้ำของคนต้นน้ำ คนกลางน้ำ และคนปลายน้ำ ได้อย่างสมดุลย์ การช่วยกันเฝ้าระวังคุณภาพน้ำของคลองซึ่งเป็นสายน้ำหลักของคนในชุมชน เป็นต้น

ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๔๐ ได้เปิดศักราชประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดอนาคตของประเทศ ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบการดำเนินการต่างๆ ในทุกสาขามากยิ่งขึ้น

ดังนั้น จึงมีความพยายามที่จะช่วยกันออกแบบระบบสุขภาพแห่งชาติในรูปของระบบที่กว้างขวางครอบคลุมมากกว่าระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ที่เปิดให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งระบบนี้ครอบคลุมระบบย่อยอื่นๆ ที่กว้างกว่าระบบบริการการแพทย์และสาธารณสุข เช่น ระบบนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ระบบการสร้างเสริมสุขภาพ ระบบควบคุมป้องกันปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ ระบบการสร้างความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งเป็นระบบที่เน้น “การสร้างสุขภาพนำการซ่อมสุขภาพ” โดยพยายามออกแบบให้ทุกภาคส่วนในสังคม สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทำงานสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและปัญหาที่คุกคามสุขภาพในลักษณะที่เรียกว่า All for Health (AFH) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการมีสุขภาพดีถ้วนหน้า Health for All (HFA) อย่างแท้จริง

ปฏิรูปอย่างไร

การปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติของไทย ดำเนินการอย่างเป็นทางการตามข้อเสนอของคณะกรรมการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน เสนอให้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๓ ตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (คปรส.) ขึ้น มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีกรรมการมาจากส่วนราชการที่ทำงานเกี่ยวกับสุขภาพและผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายฝ่าย มีสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.) ซึ่งเป็นองค์กระอิสระเฉพาะกิจภายใต้สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) เป็นหน่วยจัดการ ใช้ยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา ของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี เป็นยุทธศาสตร์หลัก และผ่านการทำงาน ๔ ยุทธศาสตร์ ที่เชื่อมโยงกันคือ

(๑) ยุทธศาสตร์ความรู้ โดยการสังเคราะห์องค์ความรู้เชิงระบบที่เกี่ยวข้องและสร้างความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง

(๒) ยุทธศาสตร์การเคลื่อนไหวสังคม โดยการทำงานเชื่อมโยงกับเครือข่ายทั้งภาครัฐและประชาชนอย่างกว้างขวางเพื่อชวนร่วมคิดร่วมผลักดันการปฏิรูปทั้งในระดับแนวคิด ระดับระบบ และระดับปฏิบัติการ

(๓) ยุทธศาสตร์การสื่อสารสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนวงกว้างได้รับรู้และชวนประชาชนร่วมคิดร่วมทำ

(๔) ยุทธศาสตร์การจัดการ เพื่อให้การจัดทำ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติประสบผลสำเร็จ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมทำแบบค่อยเป็นค่อยไป ใช้การจัดทำ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ เป็นเครื่องมือทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของสังคมและหวังให้ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ เป็นเครื่องมือดูแลระบบสุขภาพแห่งชาติที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

กำหนดระยะเวลาทำงานไว้จนกว่า พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติจะประกาศใช้เป็นกฎหมาย แต่ไม่เกิน ๓ ปี นับจากเริ่มงานเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๔๓ (ซึ่งต่อมามีการต่ออายุจนกว่า ร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติจะประกาศใช้เป็นกฎหมาย) รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณแบบอุดหนุนทั่วไป เพื่อให้ทำงานได้อย่างคล่องตัว ไม่ติดปัญหาราชการ และได้รับการสนับสนุนจาก องค์การอนามัยโลก (WHO) และ สสส. อีกส่วนหนึ่ง

เครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูป

ร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมร่วมกันของทุกภาคส่วนสู่การมีสุขภาวะ และใช้กระบวนการจัดทำ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคมในประเด็นต่างๆ ที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุงสังคม ชุมชนสู่ความมีสุขภาวะ ซึ่งสาระสำคัญของ ร่าง พ.ร.บ.สุขภาพ ฯ คือ การสนับสนุนให้มีกลไกการทำงานเพื่อการขับเคลื่อนสังคมสู่สุขภาวะ มีคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติซึ่งมีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วน มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ผู้แทนจากภาครัฐ ผู้แทนองค์กรสาธารณะประโยชน์และผู้แทนภาคประชาชนจากทั่วประเทศ มีสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ราชการ ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ กำหนดให้มีการสนับสนุนกลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย และประชาชนในการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นตามความเหมาะสม และสนับสนุนการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้เป็นเวทีและกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม โดยไม่รื้อฟื้นนโยบายสาธารณะที่มาจากรัฐและฝ่ายวิชาชีพเท่านั้น และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพของทุกฝ่ายในสังคมเพื่อสร้างให้เกิดการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) และเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมร่วมกันโดยผ่านการปฏิบัติ (Social Interactive Learning Through Action) อย่างต่อเนื่อง

บทเรียนสมัยราชสุภาพ

การจัดสมัยราชสุภาพทุกครั้ง เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมของทั้งฝ่ายการเมือง ฝ่ายวิชาการ/วิชาชีพและภาคประชาสังคม แต่ทุกครั้งสัดส่วนของผู้เข้าร่วมสมัยราชสุภาพมีภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในสัดส่วนที่สูงกว่าภาคส่วนอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมา ๕ ครั้งสรุปเป็นสังเขปดังนี้

ปี พ.ศ.๒๕๔๔ กระบวนการจัดทำร่าง พ.ร.บ.สุภาพแห่งชาติได้จัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชน ราชการ เอกชน และฝ่ายนโยบายเพื่อประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบสุภาพ ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็นร่างกรอบความคิดระบบสุภาพจัดเวทีสมัยราชสุภาพในพื้นที่ทั่วประเทศเพื่อให้ความคิดเห็นต่อร่างกรอบความคิดระบบสุภาพ กว่า ๕๐๐ เวที มีคนเข้าร่วมเวทีประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งร่างกรอบความคิดระบบสุภาพที่ได้มานั้น ถูกนำเสนอเพื่อรับฟังมีความเห็นเพิ่มเติมในเวทีเสวนาสมัยราชสุภาพแห่งชาติเป็นครั้งแรก

ปี พ.ศ.๒๕๔๕ มีการสนับสนุนการจัดเวทีสมัยราชสุภาพจังหวัดเพื่อพิจารณาร่าง พ.ร.บ.สุภาพแห่งชาติในทุกจังหวัด และนำผลเข้าสู่เวทีสมัยราชสุภาพแห่งชาติ พิจารณาร่าง พ.ร.บ.สุภาพแห่งชาติรอบสุดท้ายก่อนเสนอให้รัฐบาลรับเป็นเจ้าของภาพเสนอกฎหมายต่อรัฐสภา ในงานนี้ นายกรัฐมนตรีได้มาร่วมแสดงเจตนารมณ์การผลักดันการปฏิรูประบบสุภาพแห่งชาติ และรับเป็นเจ้าของภาพผลักดัน ร่าง พ.ร.บ.สุภาพแห่งชาติให้เป็นผลสำเร็จต่อไป สมัยราชสุภาพครั้งนี้มีตัวแทนประชาชน หน่วยงานองค์กรภาคีเข้าร่วมกว่า ๓,๐๐๐ คน

หลังจากนั้น ในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ได้มีการจัดการรณรงค์รวมพลังสร้างสุภาพตามรอยพระยุคลบาทเชิญชวนคนในสังคมทุกกลุ่มองค์กรภาคีเครือข่ายทุกจังหวัดร่วมลงชื่อสนับสนุนร่าง พ.ร.บ.สุภาพฯ โดยจัดขบวนวิ่งและปั่นจักรยาน ๕ สายจากภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคใต้ ผ่านจังหวัดต่าง ๆ ใช้เวลาทั้งสิ้น ๗ วัน โดยวันสุดท้ายมาร่วมแสดงพลังของทุกสายที่ท้องสนามหลวง กรุงเทพฯ เพื่อมอบรายชื่อผู้สนับสนุนร่าง พ.ร.บ.สุภาพฯ รวมทั้งสิ้น ๔.๗ ล้านชื่อต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้การสนับสนุนการจัดทำ พ.ร.บ.สุภาพแห่งชาติด้วย

ปี พ.ศ.๒๕๔๖ มีการสนับสนุนการจัดสมัยราชสุภาพใน ๔ ภาคของประเทศ และมีการจัดสมัยราชสุภาพแห่งชาติ พิจารณาเกี่ยวกับประเด็นตามร่างสาระสำคัญใน พ.ร.บ.สุภาพแห่งชาติ เช่น การพัฒนานโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม อาหารและเกษตรเพื่อสุภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุภาพ สุภาพคนพิการ เป็นต้น มีการจัดลานนวัตกรรมสร้างเสริมสุภาพเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีคนจากหน่วยงานองค์กรภาคีเข้าร่วมกว่า ๓,๐๐๐ คน

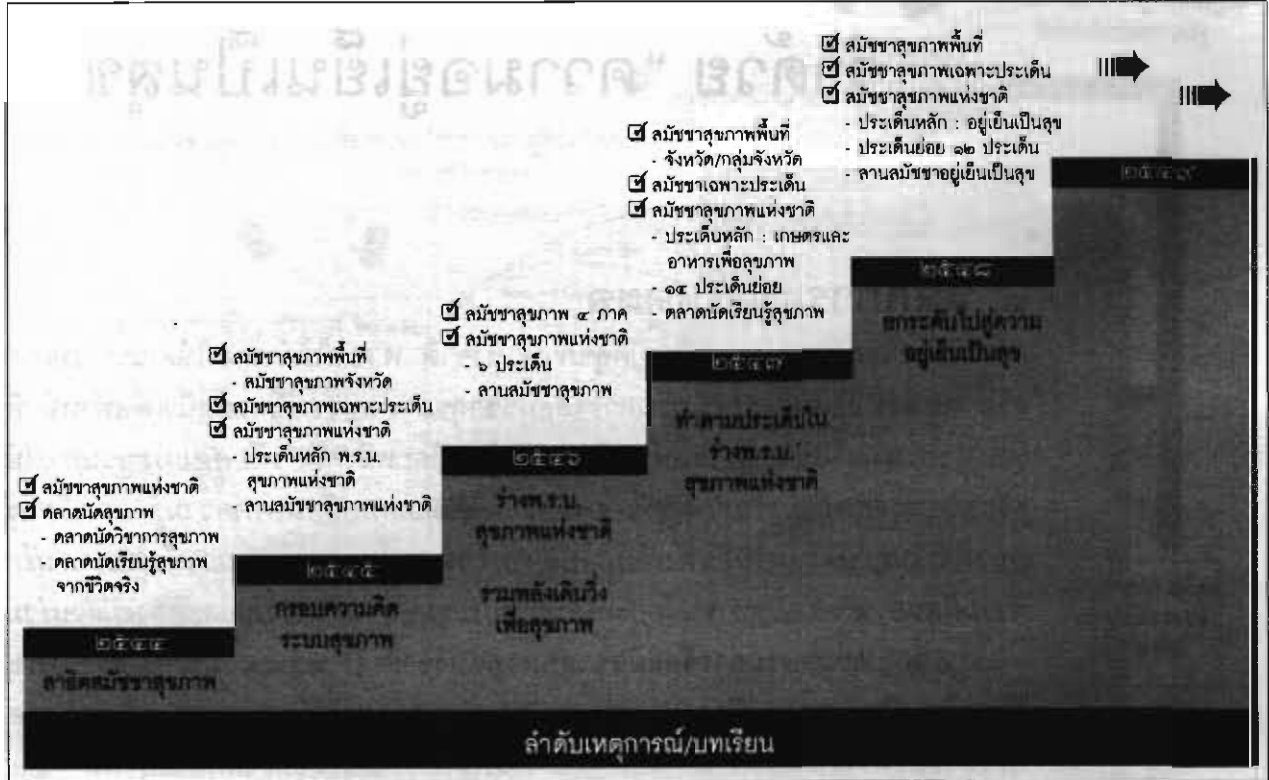
ปี พ.ศ.๒๕๕๗ มีการสนับสนุนการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น รวม ๑๗๓ เวที มีผู้เข้าร่วมกว่า ๓๒,๐๐๐ คน พิจารณาประเด็นต่างๆ รวม ๑๐ ประเด็น และมีการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วย “อาหารและเกษตรเพื่อสุขภาพ” มีการทำงานด้านวิชาการเพื่อสนับสนุนประเด็นให้มีความชัดเจนขึ้น ได้แก่ การศึกษากลไกการควบคุมการโฆษณาและระบบการตลาด มาตรการควบคุมการอนุญาต การเฝ้าระวังอาหารปลอดภัยแบบมีส่วนร่วม ระบบเกษตรยั่งยืน ซึ่งข้อเสนอนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพจากสมัชชาสุขภาพได้ถูกนำไปดำเนินการหลายทาง ได้แก่ เครือข่ายภาคประชาชนนำกลับไปดำเนินการในสิ่งที่พวกเขาทำเองได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปดำเนินการกำหนดนโยบายของท้องถิ่นและลงมือดำเนินการเอง สถาบันวิชาการนำบางเรื่องไปศึกษาวิจัยสร้างความรู้เพิ่มขึ้นบางเรื่องที่เป็นเรื่องระดับชาติก็เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรม เช่น การสร้างมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการโฆษณาสารกำจัดศัตรูพืชในการเกษตร การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เข้าสู่วงจรอาหารปลอดภัยอย่างครบวงจร เป็นต้น สมัชชาสุขภาพแห่งชาติปีนี้มีตัวแทนประชาชน หน่วยงานองค์กรภาคีเข้าร่วมกว่า ๓,๕๐๐ คน

ปี พ.ศ.๒๕๕๘ มีการสนับสนุนสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น รวม ๖๕ เวที มีผู้เข้าร่วม ๑๓,๓๖๐ คน พิจารณาประเด็นต่างๆ รวม ๑๒ ประเด็น และมีการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” เพื่อผลักดันนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยผลักดันทิศทางการพัฒนาประเทศให้ความสำคัญกับเรื่องความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Happiness หรือ GDH) ควบคู่ไปกับเรื่องผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product หรือ GDP) มีผู้เข้าร่วมเวทีประมาณ ๓,๗๖๐ คน จากเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติปีนี้ มีการประกาศเจตนารมณ์ร่วมกัน ๙ ข้อ เพื่อให้ทุกฝ่ายในสังคมช่วยกันนำไปพัฒนาให้เป็นรูปธรรมต่อไป

กระบวนการสมัชชาสุขภาพข้างต้น เป็นการทดลองนำสาระในร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ มาทดลองปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ทางสังคมและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยหวังว่าเมื่อ ร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติประกาศใช้เป็นกฎหมาย กระบวนการสมัชชาสุขภาพก็จะได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องต่อไป *

ลำดับเหตุการณ์/บทเรียนสมาชิกอาสาสมัครภาพปรากฏดังภาพ

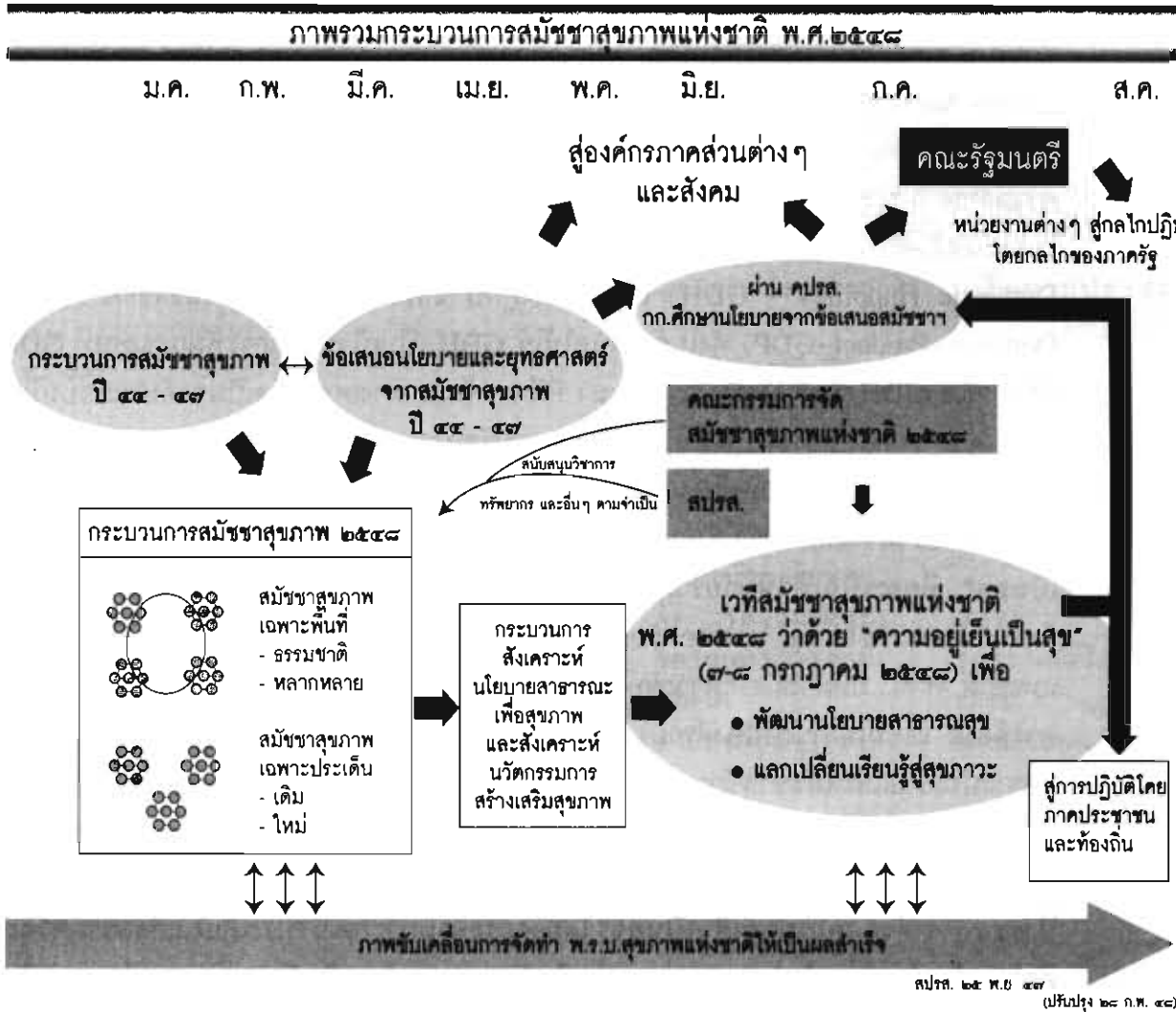

โครงการจัดสมัชชาสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ ตามร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ....ได้กำหนดให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่จัดการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นกระบวนการให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และเรียนรู้ อย่างใช้ปัญญาและสมานฉันท์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ หรือ ความมีสุขภาพะของประชาชน โดยจัดให้มีการประชุมอย่างเป็นระบบและอย่างมีส่วนร่วม

๑.๒ คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘ มีนายแพทย์บรรลุศิริพานิช เป็นประธาน มีรองประธาน ๒ ท่านจากภาคการเมืองและราชการ และภาคประชาชน พร้อมคณะกรรมการอีก ๓๗ คนได้มีมติการประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ กำหนดให้จัด สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” โดยให้มีกระบวนการสังเคราะห์ข้อเสนอที่ได้จากสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น พร้อมทั้งนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพ นำเสนอร่วมในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติที่จะจัดขึ้นในวันที่ ๗-๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ณ ฮอลล์ ๙ ศูนย์การประชุมอิมแพค เมืองทองธานี นนทบุรี โดยใช้ยุทธศาสตร์ “การจัดการอย่างมีส่วนร่วม” ทั้งฝ่ายวิชาการ วิชาชีพ ฝ่ายประชาชน และฝ่ายการเมือง ราชการ อย่างเป็นกัลยาณมิตร ดังภาพรวมกระบวนการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ต่อไปนี้

๑.๓ เหตุผลสำคัญที่ทำให้คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ เลือก “ความอยู่เย็นเป็นสุข” มาเป็นประเด็นหลักในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ เกิดขึ้นจากคำถามที่สืบเนื่องจากผลของแนวทางการพัฒนาแบบใช้เงินเป็นเป้าหมายสูงสุดตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ จนถึงนโยบายรัฐบาลปัจจุบันว่าจะสามารถตอบสนองคุณภาพชีวิตที่ดีของคนและนำไปสู่การมีความสุขในชีวิตทั้งในระดับปัจเจก ชุมชนจนถึงระดับประเทศได้จริงหรือไม่ สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กล่าวถึงเหตุที่อัญเชิญ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ว่า “การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานรากทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็ง รักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่างๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน และนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย” “ความมั่นคงในการพัฒนา” และ “ความอยู่เย็นเป็นสุขของคน” จึงดูเหมือนจะถูกยกเป็น “เป้าหมาย” การพัฒนายุคใหม่ ซึ่งสอดคล้องไปกับนโยบายและเป้าหมายตามคำประกาศวาระแห่งชาติ “เมืองไทยแข็งแรง” เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ ของรัฐบาลที่ว่า “รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้คนไทยอยู่เย็นเป็นสุขทั้งกาย ใจ สังคม และปัญญา สามารถ

ดำรงชีพบนพื้นฐานความพอดีพอประมาณอย่างมีเหตุผลภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง... ภายในปี พ.ศ.๒๕๖๐” โดยกำหนดเป้าหมายความสำเร็จไว้ ๑๗ เรื่อง ๒๓ ตัวชี้วัด ขณะเดียวกัน ยังมีหลายเครือข่าย องค์กรที่ดำเนินการศึกษา วิจัย หรือลงมือกระทำด้วยชีวิตของตน ของ ชุมชนเพื่อให้ได้เป้าหมายที่คล้าย ๆ กันในชื่อที่หลากหลาย เช่น ดัชนีความอยู่ดีมีสุข ตัวชี้วัด ความสุขของประชาชนชาวไทย ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสังคม เป็นต้น ในขณะเดียวกัน ในกระแสด้านการพัฒนาของสากล ได้เกิดคำว่า ความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Happiness - GDH) เข้ามาเคียงคู่กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product-GDP) ทั้งในข้อเสนอให้ใช้ GDH เป็นเป้าหมายการพัฒนาแทนที่ GDP หรือการใช้ GDH เป็นวิสัยทัศน์การพัฒนา ที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นองค์ประกอบหนึ่ง

๑.๔ การเปลี่ยนแปลงที่หันมาวัดผลการพัฒนาจาก “คน” เป็นเป้าหมายสุดท้าย จึงน่าสนใจยิ่งต่อการสร้างกระบวนการถกแถลงแสดงความเห็น (Deliberative) เพื่อให้เห็นถึงความหมายร่วม กระบวนการขับเคลื่อน และการสานเครือข่ายเพื่อให้ได้มาซึ่ง “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ที่ดูจะเป็นเป้าหมายร่วมกันทั้งในระดับแผนพัฒนาประเทศ วาระแห่งชาติ และ ทิศทางพัฒนาของสากล และสอดคล้องอย่างยิ่งกับ “สุขภาวะ” ในร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.... ที่หมายถึง “ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และ ทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล” สมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นและสมัชชาสุขภาพแห่งชาติที่ผ่านมามีตั้งแต่ปี ๒๕๔๖-๒๕๔๗ ก็ล้วนมุ่งสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของชุมชนทั้งสิ้น แม้จะมีรูปแบบ กระบวนการ หรือประเด็นที่แตกต่างกัน คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ จึงเห็นควรให้จัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” โดยจัดกระบวนการพัฒนาประเด็นให้เกิดความร่วมมือต่อการสร้างข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ในเรื่องดังกล่าวในเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติต่อไป

๒. แนวคิด

ดัชนี “ความอยู่เย็นเป็นสุข” นับเป็นนวัตกรรมของเป้าหมายกระบวนการพัฒนาที่มี เครือข่ายและองค์กรหลากหลายที่ให้ความสนใจทั้งในแวดวงหน่วยงานรัฐและนักวิชาการที่ศึกษา วิจัยถึงดัชนีชี้วัด ภาคธุรกิจเอกชนที่เริ่มกล่าวถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ช่างชุมชนที่ใช้วิถีพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงและพึ่งตนเอง และเครือข่ายทางศาสนาที่ให้ ความสำคัญกับความสุจริต อาจสรุปได้ถึงมุมมองของผู้เกี่ยวข้องมีต่อ “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ได้เป็น ๓ ด้าน ๑) ในฐานะเครื่องมือสร้างกระแสด้านความคิดและการเรียนรู้สู่ทิศทางการพัฒนา ๒) ในฐานะเครื่องมือวัดผลการพัฒนาระดับการพัฒนาที่สามารถเปรียบเทียบได้ทั้งในระดับ มหภาคและจุลภาค ๓) ในฐานะเครื่องมือเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาชุมชนพึ่งตนเอง อย่างยั่งยืน ดังนั้น การที่จะหนุนเสริมให้ “ความอยู่เย็นเป็นสุข” เกิดเป็นประเด็นสาธารณะ จึงควรมีการจัดกระบวนการให้ภาคี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประเด็นดังกล่าวโดยใช้ปัญญาและสมานฉันท์ ซึ่งจะนำไปสู่การประสานงานถักทอเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อนอันจะนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยในอนาคตได้

๓. สถานการณ์

เครือข่ายและองค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับประเด็น “ความอยู่เย็นเป็นสุข” เท่าที่ประมวลข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วย

กลุ่ม/องค์กร	แนวคิดหลัก	กิจกรรมดำเนินการ	เครือข่าย
<p>๑. กลุ่มชาวบ้าน</p> <p>๑.๑ กระบวนการดับทุกข์สร้างสุข</p> <p>๑.๒ สุขภาพชุมชน และชุมชนพึ่งตนเอง</p> <p>๑.๓ เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนยั่งยืน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้อยู่กับธรรมชาติ - สร้างชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเอง - คนมีความสุขได้คือมีกินมีใช้มีหลักประกัน (สวัสดิการชีวิต) 	<ul style="list-style-type: none"> - ทดลองเกษตรกรรมปราณีต ๑ ไร่ - ร่วมวิจัย “ตัวชี้วัดความสุขของประชาชนไทย” เป็นดัชนีชี้วัดความสุขระดับกลุ่ม (จากระดับครอบครัวสู่เครือข่าย) - จัดการความรู้และขยายเครือข่ายข้ามจังหวัด - สนับสนุนชุมชนเรียนรู้ การจัดทำแผนแม่บทชุมชน และจัดการทุนท้องถิ่น - ใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือ เรียนรู้สู่การพึ่งตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านอีสาน - เครือข่ายแผนแม่บทชุมชนและวิสาหกิจชุมชน - ชุมชนภาคตะวันออก
<p>๒. กลุ่มรัฐ/ราชการ</p> <p>๒.๑ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช.</p> <p>๒.๒ สถาบันบวรคนราดรู</p> <p>๒.๓ กรมสุขภาพจิต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ความอยู่ดีมีสุข ครอบคลุมทุกมิติของการดำรงชีวิตที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวม - สุขภาวะแนวพุทธ 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาดัชนีความอยู่ดีมีสุข เพื่อประเมินผลการพัฒนาที่มีเป้าหมายการพัฒนา “คน” เป็นศูนย์กลาง - ทดลองสุขภาวะแนวพุทธในบางชุมชน 	
<p>๓. กลุ่มนักวิชาการ/เอกชน</p> <p>๓.๑ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัวดีมีสุข 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาตัวชี้วัดครอบครัวอยู่ดีมีสุข ร่วมกับสภาพัฒน์ฯ (๑ ใน ๗ ตัวชี้วัดทางสังคม) 	<ul style="list-style-type: none"> - ๓ เครือข่ายคือ ช่างระดับหมู่บ้าน ช่างภาคเอกชน และช่างนโยบาย

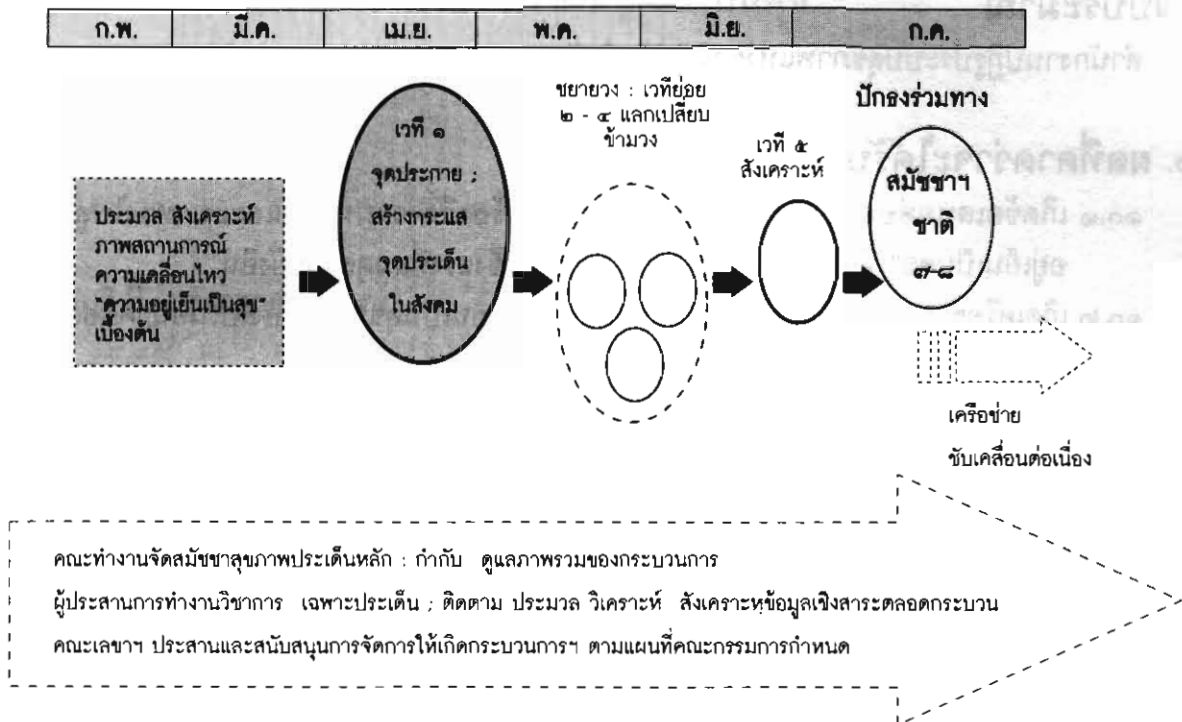
กลุ่ม/องค์กร	แนวคิดหลัก	กิจกรรมดำเนินการ	เครือข่าย
๓.๒ บริษัทสวนเงินมีมา	- ความสุขมวลรวมประชาชาติ (GNH จากแนวคิดฐาน)	- ประชุม GNH ที่ฐาน - จัดเวที GNH มุ่งสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ในการพัฒนา ที่ AIT	
๓.๓ สกว.	- ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคมเป็นเครื่องมือการพัฒนาวัดได้โดยตนเองแต่ละชุมชนไม่เหมือนกัน	- ศึกษาตัวชี้วัดชุมชนโดยชุมชน	
๔. กลุ่มศาสนา ได้แก่ แม่ชีคันทิณี พระไพศาล วิสาโล กลุ่มจิตวิวัฒน์ฯ			

นอกจากนี้ ยังมีองค์กรอื่นๆ ที่ดำเนินการในประเด็นใกล้เคียงกัน แต่ยังคงทบทวนข้อมูลเพิ่มเติม เช่น กลุ่มจิตวิวัฒน์ โครงการชุมชนเป็นสุข โครงการรักษบ้านเกิด ปรัชญาตะวันออกของผู้บริหาร 7-eleven เป็นต้น

๔. วัตถุประสงค์

- ๔.๑ เพื่อให้ “ความอยู่เย็นเป็นสุข” เกิดเป็นประเด็นสาธารณะที่นำไปสู่การตกลงสร้างกระแสความคิดและเรียนรู้สู่ทิศทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นความสมดุลและยั่งยืนเป็นหลักการสำคัญ
- ๔.๒ เพื่อเสริมพลังกระบวนการพัฒนาชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน อันนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔.๓ เพื่อเป็นกระบวนการประสานเครือข่ายองค์กรที่มีเป้าหมายสาระการดำเนินงานเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนอันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนร่วมกันต่อไป

๕. กระบวนการ

๖. กำหนดการจัดเวที่ย่อย

- ๖.๑ เวทีที่ ๑ จุดประกาย : สัมภาษณ์สุขภาพว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”
วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘
- ๖.๒ เวทีที่ ๒ ประเด็น “การสร้างครอบครัวและชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข”
วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘
- ๖.๓ เวทีที่ ๓ ประเด็น “เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”
วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘
- ๖.๔ เวทีที่ ๔ ประเด็น “การสร้างสังคมและสภาพแวดล้อมเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”
วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘
- ๖.๕ เวทีที่ ๕ สังเคราะห์นโยบายสาธารณะเพื่อนำเข้าสู่สัมมนาสุขภาพแห่งชาติ
วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๘

๗. สถานที่จัดเวที่ย่อย

- ครั้งที่ ๑ : โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ กรุงเทพฯ
 ครั้งที่ ๒, ๓, ๔ : สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ กรุงเทพฯ
 ครั้งที่ ๕ : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

๘. ผู้รับผิดชอบ

คณะทำงานจัดสัมมนาสุขภาพแห่งชาติ ประเด็นหลัก ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

๙. งบประมาณ

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๐.๑ เกิดข้อเสนอต่อสาธารณะ และองค์กรที่เกี่ยวข้องถึงความหมายและแนวทางไปสู่ “ความ
อยู่เย็นเป็นสุข” ที่จะเป็นรากฐานของเมืองไทยแข็งแรงที่สมดุลและยั่งยืน

๑๐.๒ เกิดเครือข่ายองค์กรขับเคลื่อนประเด็น “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ต่อเนื่องไปในอนาคตอย่างมีพลัง

กำหนดการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

* * *

วันพุธ ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘

๑๕.๐๐ - ๑๙.๐๐ น. ลงทะเบียน (ชั้น ๒ หน้า ฮอลล์ ๙)

วันพฤหัสบดี ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘

๐๗.๐๐ - ๐๘.๔๕ น. ลงทะเบียน (ชั้น ๒ หน้า ฮอลล์ ๙)

๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๕ น. พิธีเปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ (ห้องแกรนด์ไดมอนด์)

ประธาน นายอนุทิน ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข แทน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

วิดิทัศน์ “รวมพลังสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข” และละครนำ

เปิดการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘

๐๙.๓๕ - ๐๙.๔๕ น. รายงานความคืบหน้าสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ โดย

เลขานุการคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

๐๙.๔๕ - ๑๒.๐๐ น. เวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

ผู้ดำเนินรายการ : นายสุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์ ปราชญ์ชาวบ้าน

นางนิรมล เมธีสุวกุล สื่อมวลชน

นางมุกดา อินติะสาร ผู้แทนสมัชชาสุขภาพฯ

รายงานสรุปข้อเสนอสมัชชาสุขภาพฯ

เสวนานำร่องโดย : นางสุภาวดี หาญเมธี พัฒนาสังคม

นางสาวน้ำค้าง คำแดง เยาวชน

นายศิริชัย สาคกรรัตนกุล ภาคเอกชน

นายเชษฐา มุกระ ชุมชนท้องถิ่น

ผู้เข้าร่วมเวทีแสดงความคิดเห็น (ท่านละไม่เกิน ๓ นาที)

๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน (ศูนย์อาหาร ชั้น ๑)

๑๓.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น (ห้องย่อยที่ ๑ - ๖)

ห้องย่อย ๑ พลิกวิกฤติภาคใต้ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

ห้องย่อย ๒ พลังเด็ก เยาวชน ครอบครัว และผู้สูงอายุ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

ห้องย่อย ๓ อาหารและเกษตร เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

ห้องย่อย ๔ ท้องถิ่นและชุมชนกับการสร้างหลักประกันสุขภาพ
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

ห้องย่อย ๕ ชีวิตสาธารณะ ท้องถิ่นนำอยู่ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

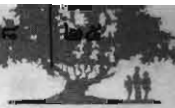
ห้องย่อย ๖ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการสร้างนโยบายสาธารณะ
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

๑๐.๐๐ - ๑๙.๐๐ น. ลานสมัชชาสุขภาพ : นวัตกรรมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข

วันศุกร์ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘

- ๐๗.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน (ชั้น ๒ หน้า ฮอลล์ ๙)
- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น. ปาฐกถาพิเศษ (ห้องแกรนด์โดมอนด์)
 “พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ กับการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข”
 โดย นายอนุทิน ชาญวีรกูล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
 แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
- ๐๙.๓๐ - ๑๒.๓๐ น. สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น (ห้องย่อย ๑ - ๖)
 ห้องย่อย ๑ ศักยภาพคนพิการ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข
 ห้องย่อย ๒ นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข
 ห้องย่อย ๓ นโยบายสาธารณะเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข :
 ลด ละ เลิก การดื่มแอลกอฮอล์
 ห้องย่อย ๔ สื่อกับการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข
 ห้องย่อย ๕ ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง สู่ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุข
 ห้องย่อย ๖ ภูมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไทย สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข
- ๑๒.๓๐ - ๑๔.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน (ศูนย์อาหาร ชั้น ๑)
- ๑๔.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. พิธีปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ (ห้องแกรนด์โดมอนด์)
 ประธาน นายอนุทิน ชาญวีรกูล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
 แทน ประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ
 นำเสนอข้อเสนอกจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘
 - ละคร “ภาพแห่งสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”
 - วิดิทัศน์ “คมความคิดสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข”
 - ประกาศเจตนารมณ์สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข
 พิธีมอบข้อเสนอกจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘
 ปิดการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘
- ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ลานสมัชชาสุขภาพ : นวัตกรรมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข

คำกล่าวเปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘

โดย นายอนุทิน ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

แทน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เวลา ๐๙.๐๐ น.

ท่านผู้มีเกียรติที่รักทุกท่านครับ

ผมรู้สึกยินดีที่ได้มาร่วมเป็นประธานเปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติในวันนี้ แทน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ผมรู้สึกอบอุ่นและดีใจที่ได้มาพบท่านผู้อาวุโส และท่านผู้มีเกียรติจากหลายภาคส่วนที่ทุกท่านมีความมุ่งมั่น มาร่วมกันคิด มาร่วมกันทำเพื่อหาทางให้คนไทยมีสุขภาพดี สังคมไทยมีสุขภาพที่ดียิ่ง ๆ ขึ้น โดยไม่ปล่อยให้ เป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น

ยิ่งปีนี้ ท่านได้หยิบยกเรื่องสำคัญขึ้นมาพิจารณาคือเรื่องการสร้างความปลอดภัยเป็นสุข ซึ่งเป็นที่ปรารถนาาร่วมกันของทุกคน ยิ่งเป็นการดีอย่างยิ่ง

ในส่วนของรัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร) ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก โดยในช่วงรัฐบาลสมัยแรกก็ได้เน้น “การซ่อม” เพื่อเยียวยาปัญหาที่มีผลกระทบมาจากวิกฤติทางเศรษฐกิจ สำหรับในสมัยปัจจุบัน ได้เน้น “การสร้าง” โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์และสังคม ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

รัฐบาลมีนโยบายสำคัญหลายประการรองรับเรื่องนี้อย่างชัดเจน ได้แก่ นโยบายขจัดความยากจน ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศเรามายาวนาน โดยรัฐบาลจะมุ่งขจัดความยากจนให้หมดไปภายในระยะเวลา ๖ ปี รัฐบาลมีนโยบายทำสงครามกับยาเสพติดที่ทำร้ายคนและทำลายสังคมของเราให้อ่อนแอ รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาดนและสังคมที่มีคุณภาพให้คนมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต รัฐบาลมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา การส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของชาติและสร้างให้คนไทย มีหลักประกันด้านต่าง ๆ มีความเสมอภาคและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และอื่น ๆ อีกมาก

ท่านผู้มีเกียรติครับ ท่านจะเห็นว่านโยบายเหล่านี้ล้วนมุ่งแก้ปัญหาและสร้างสังคมของเราให้ปลอดภัยเป็นสุข สอดคล้องกับแนวคิดของท่านทั้งหลาย ที่ห่วงใยและปรารถนาที่จะเห็น

แต่ท่านผู้มีเกียรติครับ การสร้างความปลอดภัยเป็นสุขให้เกิดขึ้น เป็นเรื่องเหนือปากว่าแรงที่ผู้ใดหรือภาคส่วนใดจะทำให้สำเร็จได้โดยลำพัง แม้รัฐบาลจะมีนโยบายและทุ่มเทสักเพียงใดก็ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายประชาชน เอกชน สื่อมวลชน นักวิชาการ และผู้คนทุกหมู่เหล่า ดังนั้น การมีเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ จัดกระบวนการให้ผู้คนหลายฝ่ายหยิบยกประเด็นนี้ขึ้นมาพูดคุยกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมาจนถึงวันนี้ เพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันแลกเปลี่ยนบทเรียนประสบการณ์ ร่วมกันหาทางออก ร่วมกันปฏิบัติ และร่วมกันหาทางส่งเสริมสนับสนุนให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งในระดับปัจเจกชน ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับประเทศ จึงถือว่าเป็นงานที่ดีมาก

เมื่อเราได้ร่วมกันคิดแล้ว อะไรที่แต่ละคนแต่ละครอบครัว แต่ละองค์กรน่ากลับไปทำได้ เราก็กลับไปทำ อะไรที่ต้องอาศัยกลไกของรัฐทำ ในฐานะที่ผมอยู่ร่วมในคณะรัฐบาล ผมขอยืนยันว่าทางรัฐบาลก็ยินดีรับไปทำอย่างเต็มที่ เป็นการร่วมมือกันสร้างสิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม

ท่านผู้มีเกียรติครับ ที่จริงแล้วคนไทยและสังคมไทยเรามีจุดเด่นอย่างหนึ่งที่แสดงว่าคนไทยและสังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข เรามี "ยิ้มสยาม" เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่แสดงถึงความอยู่เย็นเป็นสุข

คนไทยเรามีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีไมตรีจิตที่ดี จนคนทั่วโลกให้การยอมรับ คนไทยเรารู้จักให้อภัย ไม่ผูกใจเจ็บ และมีความเสียสละ ตัวอย่างกรณีกรณีพิบัติสึนามิ คนไทยมีน้ำใจช่วยเหลือกันอย่างท่วมท้น

ประเทศไทยของเราตั้งอยู่ในชัยภูมิที่เอื้อต่อการอยู่เย็นเป็นสุข ภูมิอากาศดีไม่ร้อนเกินไป ไม่หนาวเกินไป แผ่นดินอุดมสมบูรณ์ มีวัฒนธรรมประเพณีดีงาม อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ในท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย มีภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สั่งสมมากมาย เหล่านี้คือจุดแข็งที่เอื้อต่อการอยู่ดีมีสุขสืบมา

ที่สำคัญอย่างยิ่งคือเรามีสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรปกป้องรักษาทำให้สังคมของเราอยู่เย็นเป็นสุข

ท่านผู้มีเกียรติครับ การที่เรามาร่วมกันคิดเพื่อสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข คงไม่ใช่การไล่ล่าหาอดีต แต่เป็นการช่วยกันมองหาจุดเด่นจุดดีในอดีตมาทำให้เด่นยิ่งขึ้น ผสมผสานกับจุดเด่นจุดดีในปัจจุบันเพื่อให้เด่นและดียิ่งขึ้นในขณะเดียวกันก็หาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลดน้อยลงตามลำดับ

ผมมั่นใจว่า คนไทยเราสามารถร่วมกันสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้ โดยยึดแนวกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ยึดในหลักศีลธรรม ยึดในหลักของการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมทุกข์ร่วมสุข ไม่ทอดทิ้งกัน สমানฉันท์และช่วยเหลือเกื้อกูล โดยรัฐบาลมีหน้าที่ดูแลระบบต่าง ๆ และกฎเกณฑ์กติกาในสังคมที่จะต้องเอื้อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขครับ

ท่านผู้มีเกียรติครับ บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ผมขอถือโอกาสเชิญชวนทุกท่านร่วมเปิดเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ณ บัดนี้ โดยหวังว่าทุกท่านจะได้ร่วมกันทำให้เวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งนี้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

สวัสดิ์ครับ

คำกล่าวรับมอบข้อเสนอและกล่าวปิด

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘

โดย นายอนุทิน ชาญวีรกูล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

แทน ประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เวลา ๑๔.๔๕-๑๕.๐๐ น.

สวัสดิท่่านผู้มีเกียรติที่เข้าร่วมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติที่รักทุกท่านครับ

ผมในฐานะตัวแทนของ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี (นายพินิจ จารุสมบัติ) ประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาพบท่านอีกครั้งหนึ่ง ผมรู้สึกยินดีที่ได้เห็นการจัดสมัชชาสุขภาพเพื่อเปิดเวทีให้ทุกฝ่ายได้เข้ามาร่วมกันคิดร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เพื่อสร้างสุขภาพหรือสร้างสุขภาพะหรือสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ผมขอชื่นชมท่านทั้งหลายที่ได้ช่วยกันทำงานจนได้ข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขที่ได้ส่งมอบให้ผมเมื่อครู่นี้

ท่านผู้มีเกียรติครับ ผมหวังว่าข้อเสนอโยบายและยุทธศาสตร์รวมทั้งเจตนารมณ์ร่วมที่เกิดขึ้นจากมันสมอง สติปัญญาและประสบการณ์ของท่าน ทั้งหลายนี้มีคุณค่ามาก แต่ความสำเร็จของการดำเนินการตามข้อเสนอคงจะไม่เกิดขึ้นลอย ๆ หรือเกิดจากการดำเนินงานของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยเฉพาะ หากแต่น่าจะอยู่ที่ความร่วมมือร่วมแรงกันของทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันทำกันคนละไม้ละมือ ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับองค์กร ระดับการปกครองส่วนท้องถิ่นและระดับรัฐบาล ผมจึงหวังว่าทุกฝ่ายคงจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานตามข้อเสนอเหล่านี้อย่างจริงจังร่วมกันต่อไป

สำหรับในส่วนของรัฐบาลนั้น ข้อเสนอใดที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องอาศัยอำนาจและกลไกการดำเนินงานภาครัฐ รัฐบาลจะรับข้อเสนอเหล่านั้นไปพิจารณาและผลักดันให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมเสริมเข้ากับการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้ดำเนินการอยู่แล้วด้วย และจะได้แจ้งผลให้ที่ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติในปีถัด ๆ ไป ได้รับทราบถึงความก้าวหน้าต่อไปด้วย

ในนามของรัฐบาลและในนามของคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ผมขอขอบคุณทุกท่านอีกครั้งหนึ่ง และขออวยพรให้ทุกท่านประสบความสำเร็จเป็นสุข และเดินทางกลับภูมิลำเนาโดยสวัสดิภาพโดยทั่วกัน

ผมขอปิดการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ ณ บัดนี้ครับ

รายงานความคืบหน้าสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

โดย น.พ.อำพล จินดาวัฒนะ

เลขานุการคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ
วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๘ เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๕ น.

— * —

กราบเรียน ท่านสมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ที่เคารพ ทุกท่าน

ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติและเลขานุการคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ผมใคร่ขอกราบเรียนรายงานต่อที่ประชุม ๒ ส่วน ดังต่อไปนี้

หนึ่ง ความคืบหน้าการดำเนินงานตามข้อเสนอจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๔ - ๒๕๔๗

สอง กระบวนการสมัชชาสุขภาพปีนี้

ส่วนที่หนึ่ง

ความคืบหน้าการดำเนินงานตามข้อเสนอจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ผมขอรายงานเฉพาะประเด็นสำคัญ สรุปได้ ๓ ประเด็น ดังนี้

๑.๑ การจัดทำพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกฎหมายแม่บทด้านสุขภาพที่ดำเนินการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๓ ซึ่งผ่านการพิจารณาของเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๘ - ๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๕ นั้น บัดนี้ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๗ และผ่านการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขโดยคณะกรรมการชุดพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนขอคำยืนยันจาก คปรส. และกระทรวงสาธารณสุข ส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอเข้าสู่ขั้นตอนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร คาดว่าน่าจะเริ่มพิจารณาได้ในสมัยประชุมที่สองของปีนี้ (สิงหาคม ถึง พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๘)

ในขณะที่รัฐบาลรับเป็นเจ้าภาพดำเนินการผลักดันร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ที่ทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำขึ้น ตามที่กราบเรียนข้างต้นนั้น เครือข่ายภาคประชาชนในนาม “เครือข่ายส่งเสริมกระบวนการเสนอกฎหมายภาคประชาชน” หรือ สกช. ได้ร่วมกันเข้าชื่อ จำนวน ๙๕,๔๑๐ คน เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวต่อรัฐสภา ตามช่องทางที่กำหนดอยู่ในรัฐธรรมนูญอีกทางหนึ่งด้วย ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเสนอได้รับการบรรจุในวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๗ เมษายนที่ผ่านมา เพื่อรอการพิจารณาของรัฐสภาต่อไป

อนึ่ง เนื่องจาก คปรส. และ สปรส. จะหมดอายุลง ณ วันที่ ๘ สิงหาคม ที่จะถึงนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ คปรส. จึงมีมติให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีขอขยายเวลาการทำงานของ คปรส. และ สปรส. ออกไปอีก เพื่อให้เป็นกลไกดูแลการจัดทำพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติให้เป็นผลสำเร็จ และดูแลการขับเคลื่อนงานปฏิรูประบบสุขภาพร่วมกับภาคีต่าง ๆ ต่อไปก่อน

๑.๒ สืบเนื่องจากเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๖ และ พ.ศ.๒๕๔๗ ได้มีการหยิบยกประเด็นเรื่อง อาหารและเกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพขึ้นมาพิจารณา และมีการกำหนดข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ ตลอดจนคำประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันไปแล้ว เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาาระบบเกษตรและอาหารปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม ความคืบหน้าของเรื่องนี้มีโดยสังเขปดังนี้

๑.๒.๑ คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ สมัยที่มี ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธาน ได้ให้ความเป็นชอบต่อข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ประเด็นอาหาร และเกษตรเพื่อสุขภาพ : ภัยคุกคามจากสารเคมี ที่พัฒนามาจาก สัมภาษณ์ สหภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ รวม ๖ ข้อ และมีมติให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๑.๒.๒ ประธาน คปรส. (รองนายกรัฐมนตรี นายพินิจ จารุสมบัติ) ได้เสนอเรื่องนี้ต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๘ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับข้อเสนอทั้ง ๖ ข้อ เพื่อส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ ข้อเสนอที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบมีดังนี้

๑) ให้สนับสนุนระบบเกษตรที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม กำหนดแผนและเป้าหมาย ลดการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างชัดเจน โดยใช้หลักการสร้างการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

๒) กำหนดให้ยุทธศาสตร์อาหารปลอดภัยระดับพื้นที่อย่างครบวงจร ที่เน้นความสำคัญ ที่กระบวนการผลิตวัตถุดิบอาหาร เป็นยุทธศาสตร์ร่วมของรัฐและเครือข่ายประชาคม หน่วยงาน สถาบันวิชาการ ที่เกี่ยวข้องและเป็นยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานสนองนโยบายอาหารปลอดภัยของรัฐบาล

๓) ให้กำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการควบคุมการโฆษณา และการขายตรงสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในลักษณะข้อบังคับทางกฎหมาย โดยต้องให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้และผู้บริโภคอย่างครบถ้วนและเป็นธรรม

๔) ให้บัญญัติหลักเกณฑ์และขั้นตอน “กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน” ไว้ในพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างชัดเจน

๕) ให้การสนับสนุนแก่กลุ่มองค์กรและประชาคมในพื้นที่ ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาให้เกิดระบบอาหารปลอดภัย และระบบผลิตที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

๖) ให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสถานการณ์ด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และผลกระทบทางสุขภาพจากการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช อย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และเปิดเผยเพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลได้

สำหรับผลในทางปฏิบัติ คงเป็นหน้าที่ของเครือข่ายสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ จะได้ร่วมกันติดตามและให้ความร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานต่างๆ ต่อไป

๑.๒.๓ ในส่วนของหน่วยงาน องค์กร และภาคีเครือข่ายต่างๆ ก็มีการนำข้อเสนอจากสมัชชาสุขภาพไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถดำเนินการได้เองโดยไม่ต้องรอมติในส่วนของรัฐบาล ตัวอย่างเช่น

๑) ที่จังหวัดนครสวรรค์ มีการจัดการระบบการผลิตและการตลาดข้าวปลอดภัยอย่างครบวงจรของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการโรงสี ผู้ค้าข้าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ว่าราชการบูรณาการและสมัชชาสุขภาพ

๒) ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนการเรียนรู้โดยส่งเสริมการใช้สารชีวภาพที่ผลิตด้วยกระบวนการวิจัยชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงจัดการตลาดผลผลิตปลอดภัยจากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภคโดยตรง ในลักษณะกาดมั่ว ของเกษตรกรและสมัชชาสุขภาพ

๓) ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการสร้างเครือข่ายผู้ผลิต ผู้บริโภค หน่วยงานราชการและเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบอาหารปลอดภัย

๔) ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูลการตลาดสารเคมีการเกษตร และประเมินผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมีการเกษตรในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

๕) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขทำงานต่อยอดการพัฒนาองค์ความรู้โดยการสนับสนุนการวิจัยเพื่อแสวงหามาตรการและกลไกในการลดเลิกการใช้สารเคมีการเกษตร ซึ่งการขับเคลื่อนเหล่านี้มีความสอดคล้องกับนโยบายแห่งชาติ ทั้งเรื่องอาหารปลอดภัย และเรื่องวาระเกษตรอินทรีย์ด้วย

๑.๓ สืบเนื่องจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ ได้เสนอให้มีการตั้งกลไกสุขภาพคนพิการระดับชาติที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายขึ้นมา เพื่อเป็นกลไกพัฒนาและผลักดันนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวกับสุขภาพคนพิการ ต่อมา คปรส.ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสุขภาพคนพิการ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๘ โดยมีคุณณรงค์ ปฏิบัติสกริจ เป็นประธาน ขณะนี้ได้เริ่มทำงานแล้ว ผลการดำเนินงานในส่วนนี้ จะได้รายงานให้ทราบในโอกาสต่อไป

ส่วนที่สอง กระบวนการสมัชชาสุขภาพ พ.ศ.๒๕๔๘

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ ในร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ..... ได้กำหนดความหมายของ “สมัชชาสุขภาพ” ไว้ว่า หมายถึง “กระบวนการที่ให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเรียนรู้อย่างใช้ปัญญาและสมานฉันท์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ หรือความมีสุขภาพของประชาชน โดยจัดให้มีการประชุมอย่างมีระบบและอย่างมีส่วนร่วม” แม้ว่าจนถึงปัจจุบัน ร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติยังไม่ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติได้มีการทดลองจัดสมัชชาสุขภาพมาแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๔ จนถึงขณะนี้ครบรอบปีที่ ๕ แล้ว

การจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี พ.ศ.๒๕๔๘ รับผิดชอบโดยคณะกรรมการที่มีนายแพทย์บรรลุศิริพานิช เป็นประธาน กรรมการซึ่งประกอบไปด้วย ตัวแทนจากภาครัฐ องค์กรวิชาชีพ ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม จำนวนรวม ๕๑ คน

มีการสนับสนุนการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น รวม ๖๗ เวทีกระจายทั่วประเทศ แบ่งได้เป็น ๖ กลุ่มเรื่อง คือ อาหารและเกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพ นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม เด็ก เยาวชนและครอบครัว สื่อสารสาธารณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสุขภาพชุมชน มีผู้เข้าร่วมเวทีรวมประมาณหนึ่งหมื่นคน

สำหรับประเด็นหลักปีนี้ คณะกรรมการฯ เห็นชอบให้หยิบยกประเด็น “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ขึ้นมาพิจารณา ด้วยเล็งเห็นว่า สังคมของเรายังพัฒนามากขึ้น ความอยู่เย็นเป็นสุขดูว่าจะลดลง ในขณะที่ความอยู่ร้อนนอนทุกข์เพิ่มขึ้น สมัชชาสุขภาพจึงควรทำหน้าที่เป็นเวทีสาธารณะชวนกันมาร่วมกันหาทางออก ขับเคลื่อนและผลักดันให้สังคมของเรามีความอยู่เย็นเป็นสุข เป็นการต่อยอดงานสมัชชาสุขภาพปีที่ผ่าน ๆ มา ให้เป็นภาพที่ใหญ่และกว้างขึ้น โดยมีคณะทำงานที่มี ดร.เสรี พงศ์พิศ เป็นประธาน ทำหน้าที่ดูแลการเตรียมการและการดำเนินงานสมัชชาสุขภาพว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” นี้

สำหรับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็น “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ก่อนมาถึงวันนี้ ได้มีการจัดเวทีจุดประกาย สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๘ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ มีผู้เข้าร่วมเวที ๒๖๙ คน และมีการจัดเวทีสมัชชาสุขภาพย่อย อีก ๓ เวที ว่าด้วยการสร้างครอบครัวและชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข และการสร้างสังคมและสภาพแวดล้อมเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข ในระหว่าง วันที่ ๒๕-๒๗ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๘ ณ ศูนย์การประชุม สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ มีผู้เข้าร่วมเวทีรวม ๑๖๒ คน

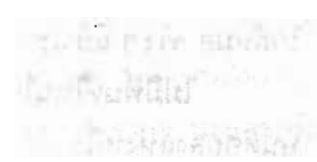
พร้อมๆ การจัดเวทีดังกล่าว มีการทำงานวิชาการเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้และเก็บประเด็นจากเวทีต่างๆ สรุปออกมาเป็นข้อมูลพื้นฐานและข้อเสนอเพื่อการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขซึ่งปรากฏตามเอกสารสรุปประกายความคิดสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข และหนังสือประกายความคิด สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข ที่ทุกท่านได้รับแจกแล้วในเช้าวันนี้ครับ

เวทีสัมมนาสุขภาพแห่งชาติช่วงเช้าวันนี้ จะเป็นการประชุมใหญ่ในห้องนี้ เพื่อร่วมกันรับฟัง ข้อเสนอเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข ที่สรุปจากเวทีย่อยต่างๆ ที่ผ่านมา และให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อสรุปเป็นความเห็นและเจตนารมณ์ร่วมที่จะนำเสนอต่อสาธารณะ และเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติในภาคบ่ายของวันพรุ่งนี้

สำหรับสัมมนาสุขภาพในช่วงบ่ายวันนี้ และช่วงเช้าวันพรุ่งนี้ เป็นการประชุมว่าด้วยประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวโยงหนุนเสริมกับประเด็นหลักอีก ๑๒ เรื่อง รายละเอียดปรากฏตามสูจิบัตรที่มอบให้กับทุกท่านแล้วนะครับ

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ

ผมหวังว่าทุกท่านคงจะได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในเวทีสัมมนาสุขภาพแห่งชาติของเราตลอดช่วงสองวันนี้ครับ ขอกราบขอบพระคุณ

สรุปลงการวิดิทัศน์เปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

“รวมพลังร่วมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข”*

ปิรุณรุ่งของการพัฒนา เมื่อต้องเผชิญกับความสลับซับซ้อนของสังคมที่เริ่มขยาย พวกเราตัดสินใจเลือกทิศทางที่คิดว่าง่าย ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยการกระตุ้นแรงด้านลบในตัวมนุษย์ จากนั้น กระบวนการพัฒนาที่เริ่มขึ้นจากความโลภ ก็ผลักโลกให้หมุนย้อนกลับไปทางทิศตะวันตก ตกต่ำลง ตกลงไปสู่หายนะ

การพัฒนาแบบใช้เศรษฐกิจเป็นตัวนำ ทำมากเพื่อให้ได้มาก เปลี่ยนพวกเราเป็นคนทำงาน เป็นกลไกเล็ก ๆ ขับเคลื่อนระบบ เพื่อให้ได้เงิน แล้วเอาเงินไปซื้อสิ่งเสพบริโภค เป็นพฤติกรรมธรรมดาที่ขับเคลื่อนวงจรผลิต-บริโภคให้หมุนวนเป็นวงรอบที่เร่งขึ้นเผาผลาญทุนทรัพยากรธรรมชาติสูญเสียไป ไม่นวนกลับ

เพราะเศรษฐกิจทุนนี้ขับเคลื่อนด้วยการบริโภค กิจกรรม “กระตุ้นความอยาก-ขยายความต้องการ” จึงถูกผลิตซ้ำ รอบตัวเราจึงแวดล้อมไปด้วยวาทกรรมที่เล่นกับจิตใต้สำนึกในตัวเราเต็มไปหมด ไม่ว่าจะรัก เหวง เศร้า สมหวัง หรืออารมณ์ไหน คล้าย ๆ จะเปลี่ยนไปเป็นสุขได้ ขอเพียงให้ตัดสินใจซื้อสินค้ามาเสพ

ซ้ำซ้อน ซ้ำซ้ำ คำนวณเสียจนกลายเป็นสามัญสำนึก เป็นวัฒนธรรมการบริโภคที่สมเหตุสมผล เพื่อรองรับความอยากที่ขยายออกไปไม่มีสิ้นสุด แม้แต่การคอร์รัปชันก็เป็นสิ่งที่ใครก็ทำกัน เมื่อมีโอกาส

กระตุ้นกันไม่ยั้ง ชวนให้คิดสั้นกันเข้าไว้ หรือไม่ต้องคิด ไม่มีการเตือนสติให้ยับยั้งชั่งใจ ไม่ชวนให้คิดไกล ไม่มีคำเตือน ไม่มีใครบอกเรากำลังเอาทุนธรรมชาติมาใช้ใกล้หมด จริง ๆ แล้วเรากำลังใช้ส่วนที่ควรจะเป็นของอนาคตจนเกือบหมดแล้ว

ไม่มีพื้นที่ไหนไกลเกินไม่มีเขาลูกไหนสูงเกินกว่าการตลาดแบบบริโภคจะไปไม่ถึงบนดอยสูงแห่งหนึ่ง ผู้คนเคยอยู่กันอย่างสมถะ เรียบง่าย และพึ่งพาตนเองได้ ชาวเขาปลูกข้าวไว้กิน ปลูกพืชไร่ไว้ขาย พอเลี้ยงชีวิต

ปีที่ผ่านมาราคาพืชไร่สูงขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน มอเตอร์ไซค์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นสามสิบคันในทันที คนหนุ่มสาวตัดสินใจดาวน์มอเตอร์ไซค์ด้วยความหวังว่า ในปีนี้ราคาพืชผลน่าจะดีเหมือนปีที่แล้ว แต่...

ภาระหนี้สินจึงเป็นเรื่องธรรมดา ในหมู่บ้านห่างไกล ถนนลาดยางยังมาไม่ถึงชาวบ้านมีฐานะยากจน เพราะรายได้เพียงขายผลิตผลเกษตรราคาต่ำ ย่อมไม่เพียงพอกับรายจ่าย ราคาของสินค้าหลากหลายซึ่งจำเป็นต้องบริโภคประจำวันเหล่านี้ มีมากกว่ารายได้ในแต่ละวัน วันนี้เราจึงเป็นหนี้ พรุ่งนี้ยังมองไม่เห็นหนทางปลดหนี้ คงต้องรอให้สะสมไปจนเป็นปัญหาวิกฤติในวันต่อไป

เพราะสูญเสียสมดุล สังคมเราจึงเครียดแค้น กลายเป็นภาวะอยู่ร้อนนอนทุกข์ เพราะยิ่งเร่งเร้าให้เศรษฐกิจจุดหน้าด้วยการเสพยาเสพติด ก็ยิ่งลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ลงสู่ภพภูมิที่ต่ำกว่า คือฐานคิดที่ผิดพลาดเพราะเริ่มที่จุดเล็ก เริ่มจากด้านลบในตัวเรา จริงๆ แล้วมนุษย์เรายังมีคุณสมบัติด้านดี มีพลังด้านบวกที่สามารถพัฒนาให้เจริญงอกงามขึ้นจากภายใน คือพลังแห่งการเรียนรู้ซึ่งผูกพันเกิดขึ้น ในวันที่เราต้องเผชิญหน้ากับวิกฤติ

ทุกภาวะด้านสุขภาพเช่นกรณีน้องกรีนที่คลอดออกมาเมื่ออายุครรภ์ได้ห้าเดือนครึ่ง ด้วยน้ำหนักตัวเพียงเจ็ดร้อยกรัม เกิดมาพร้อมกับอวัยวะภายในที่ยังไม่สมบูรณ์ ปอดไม่ทำงาน หัวใจอ่อนแอและสมองพิการ หลังจากช่วยประคับประคองผ่านสี่เดือนในห้องไอซียูเด็ก แพทย์ก็อนุญาตให้กลับบ้านได้ แต่วิถีชีวิตแห่งครอบครัวก็เปลี่ยนไป “ตอนที่เขาอยู่ในโรงพยาบาลเนี่ย น้องเขาก็จะหยุดหายใจไปเฉยๆ คล้ายๆ เขาหลับ เวลาเขาหลับ เขาจะหลับลึก เขาจะลืมหายใจจะโรยอย่างเนี่ย ก็เป็นเรื่องน่าห่วง พอกลับมาอยู่บ้าน กลัวว่าเขาจะหลับ แล้วลืมไปเลย เราก็ต้องใส่กระดิ่งไว้ที่มือที่เท้า เห็นว่ามันเงิบ นานผิดปกติ ก็ต้องคอยดูอยู่ตลอด คือ ฝ้ากั้นอยู่ตลอด ดูกันแบบโรงพยาบาล จัดเวรกลางวันก็จะให้คุณยายดู พอตตอนเย็นให้แม่เขาดู เทียงคินนี่ผมเข้าเวรต่อ ดูน้องเขาต่อ คือจะทำกันอย่างนี้ จนจำไม่ได้ว่าทำเป็นปีหรือเปล่า”

เช่นเดียวกันกับอีกมุมหนึ่ง ทางฝั่งตะวันตกของกรุงเทพฯ ในห้องพักของครอบครัวคนขายแรงงานในโรงงานซูบไลหะ ก็เผชิญกับปัญหาร้ายไม่ต่างกัน โดยไม่มีใครคาดคิด น้องโชคคลอดก่อนกำหนด พร้อมกับสมองพิการจากการขาดออกซิเจน

ทั้งแม่น้องโชคและพ่อน้องกรีนอุ้มลูกตระเวนไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยบริการสุขภาพและผู้เชี่ยวชาญแทบทุกที่ เพื่อต้องการให้ลูกหาย

หลายปีผ่านมาแล้วที่ผู้ปกครองเด็กพิการเหล่านี้มาเจอกันทุกวันอังคารเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมสร้างสรรคในนามของสโมสร “หอยทากปูลม” เหล่าสมาชิกมาช่วยกันสร้างห้องเรียนเพื่อกระตุ้นพัฒนาการของเด็กๆ ในบรรยากาศที่เป็นมิตร อบอุ่น เสียงหัวเราะ เสียงตบมือ เสียงเชียร์สนับสนุนให้กำลังใจ แม้จะมาจากฐานะและภูมิหลังที่ต่างกันมาก มิตรภาพก็งอกเงยและงดงามบนความทุกข์ร่วม ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อแบ่งปัน “เหมือนสังคมใหม่ ที่มีความรู้สึกที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน มีอะไรก็มาปรึกษา มาคุยกัน ครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่สุด” คือการเดินทางมาถึงจุดสิ้นสุด จุดจบของความไม่รู้ ค้นพบความจริงเข้าใจปัญหา เกิดปัญญาฝ่าข้ามวิกฤติ เป็นธรรมดาเป็นธรรมชาติ คือศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์

นี่อาจจะเป็น...รูปธรรมของคำประกาศที่เราต่างเชื่อ “มนุษย์เราสามารถพันทุกชีวิตร่วมกัน” ใช้เพียงกายและใจเป็นเครื่องนำทางนำลูกคืนกลับมาสู่โลกอันอบอุ่นด้วยความรัก

เพราะเราเป็นมนุษย์ มีหัวใจ มีสติปัญญา เราจึงมีทางเลือกในการพัฒนาอย่างสมดุล ถอยออกมามองภาพไกล สังคมไทยมีประสบการณ์เชิงบวกอยู่ใกล้ๆ มากมาย และหลากหลาย

เรามือองค์กรพัฒนาที่ทำงานมาอย่างต่อเนื่องยาวนานกับชุมชนผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่ม

มีภูมิปัญญาชาวบ้านที่ไม่เพียงพลิกฟื้นภาระหนี้ “พันธาระลีนเนื้อประดาตัว ด้วยเกษตรยั่งยืน สุวิถีแห่งความพอเพียง” ด้วยเกษตรแบบยั่งยืน

มีชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งผู้สร้างนวัตกรรมแผนแม่บทและวิสาหกิจชุมชน บูรณาการการพัฒนาแบบองค์รวมขึ้นมาได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

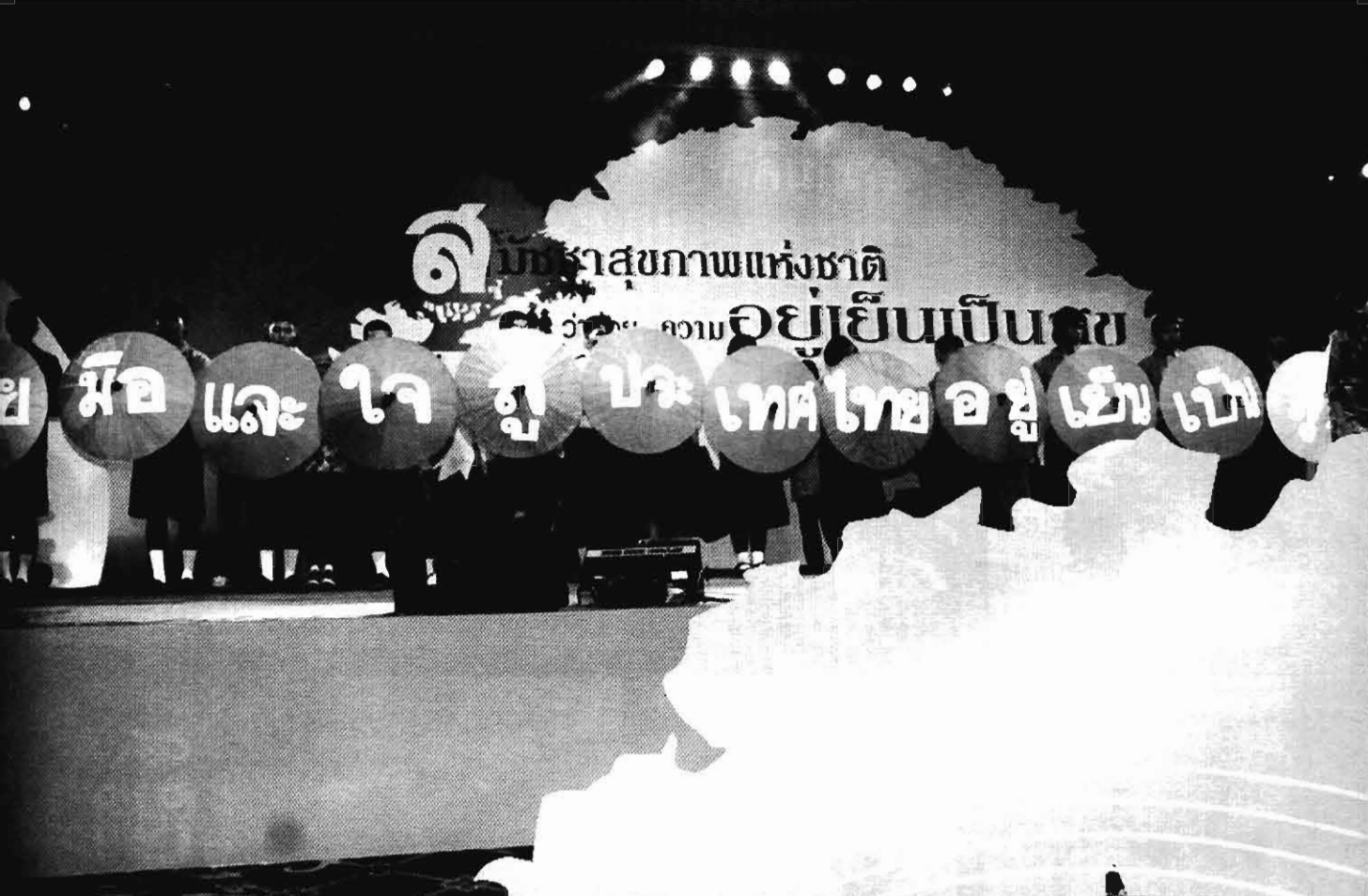
มีองค์กรธุรกิจเอกชนที่รวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อตอบแทนคืนประโยชน์กลับสู่สังคม

มีหน่วยงานอิสระ องค์กรวิชาการ สถาบัน และกระบวนการเคลื่อนไหวต่างๆ อีกมาก

เป็นทุนที่สังคมไทยมี เป็นประจักษ์พยานที่แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาที่แท้ ที่เริ่มจากศักยภาพในการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของมนุษย์นั้นเกิดขึ้นเป็นจริงได้

ทำอย่างไรสังคมไทยจะขยายบทเรียนจากจุดเล็กในแต่ละพื้นที่ให้เชื่อมโยงกัน สู่การสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ เพื่อเปลี่ยนกระแสใหญ่ที่การบริโภคลากไปสู่วิถีที่ดี มาเป็นวิวัฒน์ คือ พัฒนาต่อแบบสมดุล พอเหมาะพอเพียง เพื่อสร้างสังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข

เริ่มจากฐานคิดที่เชื่อมั่นในตัวมนุษย์ คือ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันท่ามกลางปัญหาวิกฤติ จะนำเราสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขที่แท้ และยั่งยืน ❀

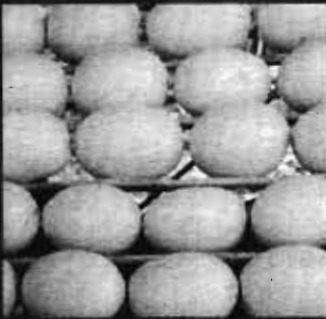
เวทีสมีชราสุขภาพแห่งชาติ
ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

ประกาย
ความคิด
สู่ความ

อยู่

เย็น

เป็น

สุข

๗-๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘
ศูนย์การประชุม
อิมแพค เมืองทองธานี
นนทบุรี

รายงานสรุปข้อเสนอต่อที่ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

โดย นางมุกดา อินตะสาร

ผู้แทนสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เวลา ๐๙.๔๕ - ๑๐.๐๐ น.

จากการจัดเวทีจุดประกายสมัชชาสุขภาพ “ความอยู่เย็นเป็นสุข” รวม ๔ ครั้งใน ๔ เดือนที่ผ่านมา โดยเฉพาะในเดือน พฤษภาคม ๒๕๔๘ ผู้เข้าร่วมเวทีต่างเห็นร่วมกันว่าปัจจุบันมนุษย์กำลังประสบภาวะวิกฤติ โดยไม่รู้ตัว ด้วยค่านิยมทางวัตถุที่อยู่เหนือจิตใจ และความไม่รู้จักพอ ทำให้มนุษย์ติดบ่วงความโลภ หลงลืมมิติอื่น ๆ ของชีวิตไปโดยสิ้นเชิง ปรากฏการณ์นี้กำลังเกิดขึ้นและขยายวงจากบุคคลสู่ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก สังคมไทยกำลังก้าวไปสู่ความอยู่ร้อนนอนทุกข์ทุกหย่อมหญ้า จึงเป็นสิ่งสำคัญที่คนทุกคนในสังคมต้องทบทวนทิศทางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและพยายามช่วยกันจัดระบบต่าง ๆ ในสังคมให้มีดุลยภาพ โดยเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนแนวคิดและอุดมการณ์ที่เป็นรากฐานและหลักยึดของคนในสังคม เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

แนวคิดหลักที่จะเป็นรากฐานนำสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ประกอบด้วยหลักคิดอย่างน้อย ๗ ประการ คือ ๑) การเชื่อมโยงหลักการทางศาสนา ๒) การเชื่อมโยงวัฒนธรรมเข้ากับวิถีชีวิต โดยมีความพอเพียงเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญต่อการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ๓) หลักความเป็นองค์รวม ๔) หลักระบบคุณค่าดั้งเดิมของสังคม ๕) หลักการพัฒนาอย่างสมดุล ๖) หลักการคิดเชิงบวก และ ๗) หลักการยอมรับความหลากหลาย

สังคมอยู่เย็นเป็นสุข เป็นภาพที่พึงประสงค์ เป็นการต่อภาพของความสุขในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยมีระบบต่าง ๆ ในสังคมใหญ่ ที่เอื้ออำนวยต่อความสุขของคนในสังคมเป็นกรอบล้อมรอบ ในลักษณะความสุขภายนอก เช่น การมีปัจจัยสี่ที่พอเพียง มีหลักประกัน และความมั่นคงในชีวิต มีครอบครัวอบอุ่น มีสิ่งแวดล้อมและชุมชนเข้มแข็ง รวมถึงการมีระบบต่าง ๆ ที่ดี ได้แก่ นโยบายสาธารณะ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ระบบสุขภาพและระบบยุติธรรม เป็นต้น ส่วนความสุขระดับบุคคลนั้นเป็นเรื่องของความสุขภายใน คือความสุขของจิตใจ ที่เกิดจากอิสรภาพ ความภาคภูมิใจ ความมีศักดิ์ศรี ความมีศีลธรรม ความสงบในใจ และความเข้าใจชีวิต

หน่วยพุ่มพักสังคมอยู่เย็นเป็นสุขให้เกิดขึ้นได้ หน่วยแรก คือครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันเดียวที่อยู่กับมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวาระสุดท้าย การมีครอบครัวอบอุ่นจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะเป็นแหล่งส่งเสริมพัฒนาการ หล่อหลอมวิถีคิด และแหล่งเรียนรู้ที่จะมีชีวิตอย่างมีความสุข การมีครอบครัวที่อบอุ่นนั้น คนในครอบครัวต้องมีสายสัมพันธ์ ที่เกิดจากความรัก ความเข้าใจ มีเวลาที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ล้อมวงกินข้าวด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ มีเวลาให้กันในการรับฟังปัญหา เป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงเรียนรู้วัฒนธรรมและหลักศาสนาอันดีงาม

ถัดจากครอบครัว สังคมขนาดเล็กที่ใกล้ชิดครอบครัวและช่วยให้คนอยู่เย็นเป็นสุขได้ ก็คือ ชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งเกิดจากการมีสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในชุมชน มีผู้นำที่เข้มแข็งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ คือ สังคมแห่งการเรียนรู้และพึ่งพาตนเอง โดยมีวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

ส่วนในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งถือเป็นหลักประกันความมั่นคงของชีวิตนั้น ความอยู่เย็นเป็นสุขจะเกิดขึ้นได้ด้วยหลักเศรษฐกิจพื้นฐาน คือความพอดี พอเพียง มีใช้การแสวงหาความมั่งมีอย่างไร้ขอบเขต ซึ่งก็คือหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานมาแล้วกว่า ๒๕ ปี ยังไม่ค่อยได้รับการผลักดันให้เกิดอย่างจริงจัง ทั้งยังทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของชาวบ้าน เป็นเรื่องของชาวนา ชาวไร่ในชนบท ทั้งที่แท้ที่จริงแล้ว เป็นหลักการ วิถีคิด มากกว่าวิถีปฏิบัติ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกรูปแบบในสังคม แม้แต่ในสังคมเมือง และธุรกิจเอกชน

ในสถานการณ์ความอยู่ร้อนนอนทุกข์ของสังคมไทยในขณะนี้จึงจำเป็นต้องทำอย่างยี่งที่ผู้คนในสังคมจะต้องผลักดันให้ความอยู่เย็นเป็นสุขขับเคลื่อนไปสู่ความเป็นอุดมการณ์ของชาติ เพื่อเชื่อมโยงแนวความคิดของคนในสังคมไปสู่ทิศทางเดียวกันอย่างมีพลัง คือการสร้างสังคมที่สมดุล ใช้หลักคิดของความพอดีพอเพียง สร้างครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง มีระบบการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและเหมาะสม ให้คุณค่าแก่วัฒนธรรมและศาสนา มีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ มีการจัดระบบและกติกาในสังคมที่เอื้อต่อความอยู่เย็นเป็นสุข และเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยการใช้ยุทธศาสตร์ประสาน ไปขับเคลื่อนสังคมสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข ได้แก่ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้และจัดการความรู้ เพื่อขยายแนวคิดและวิถีปฏิบัติ โดยการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ให้เผยแพร่แนวคิด ให้เกิดการตกผลึกและทดลองการปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสังคมที่ผ่านกลไกต่าง ๆ จากจุดเล็ก ๆ ได้แก่ครอบครัว ขยายวงออกไปในชุมชนและสังคมวงกว้าง โดยผ่านกลไกสื่อและกลไกอื่น ๆ ทุกรูปแบบและท้ายสุดคือ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเชิงนโยบายโดยการจัดการเชิงโครงสร้างและระบบเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ผ่านการพัฒนา นโยบายสาธารณะทุกระดับ ทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและระดับชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และขับเคลื่อนสังคมอย่างสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันการขับเคลื่อนสังคมอยู่เย็นเป็นสุขจะประสบความสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือ ประสานใจ ผนึกกำลังของเครือข่ายทุกภาคส่วนสร้างเป็นเจตนารมณ์ร่วมและลงมือปฏิบัติจริง จากครอบครัวของเรา ไปสู่ชุมชนและสังคมอันไพศาล ใครถนัดเช่นไร ครอบครัว องค์กรใด ถนัดสิ่งใด มีหน้าที่ใด สามารถดำเนินสิ่งใดได้ ก็ลงมือกระทำโดยไม่รีรอ ด้วยร่างกาย แรงใจ และพลังปัญญาของพวกเราทุกคน สามารถฟื้นคืนสังคมแห่งความอยู่เย็นเป็นสุขบนแผ่นดินทองของเราได้อย่างแน่นอน หากเราเชื่อมั่น ศรัทธา ในวิถีการปฏิบัติที่ดงามร่วมกัน

ดัชนีสุขภาพแห่งชาติ

ว่าด้วย ความ **อยู่เย็นเป็นสุข**

๕ ๔ ๙

เสวนานำร่องและสรุปความคิดเห็นเพิ่มเติม
จากผู้เข้าร่วมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

เสวนานำร่องและสรุปความคิดเห็นเพิ่มเติม จากผู้เข้าร่วมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

ดำเนินรายการ :	นายสุรินทร์ กิจนิตต์ชวีร์ นางนิรมล เมธิ์สุกุล	ปราชญ์ชาวบ้าน สื่อมวลชน
เสวนานำร่อง :	นางสุภาวดี หาญเมธี นางสาวน้ำค้าง คำแดง นายศิริชัย साครรต์นกุล นายเชษฐา มุคุระ	พัฒนาสังคม เยาวชน ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น
วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.		

❖ สุรินทร์ กิจนิตต์ชวีร์ :

ขออนุญาตแนะนำผู้ที่จะมาร่วมเสวนาในวันนี้ก่อน คุณสุภาวดี หาญเมธี ท่านทำงานด้านสื่อเกี่ยวกับเด็ก ตอนนี้อยู่เป็นนักพัฒนาสังคม ทำงานด้านเด็ก สตรี และสังคม จะมีมุมมองเรื่องเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว คุณน้ำค้าง คำแดง มาในฐานะตัวแทนเยาวชนของประเทศไทย มาดูกันว่าแนวโน้มความอยู่เย็นเป็นสุขในความคิดของน้ำค้างเป็นอย่างไร คุณศิริชัย สาครรต์นกุล มาในนามภาคเอกชนทำเรื่องราวเกี่ยวกับนักธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม วันนี้จะมีมุมมองของภาคเอกชน คุณเชษฐา มุคุระ ในนามตัวแทนชุมชนท้องถิ่น อยากจะเริ่มต้นด้วย คุณศิริชัย หลังจากฟังข้อเสนอต่างๆ จากครมูกตาแล้ว มีข้อสังเกตอย่างไร จะนำไปสู่การทำให้เป็นจริงได้ด้วยวิธีการอย่างไรบ้าง เชิญค่ะ

❖ ศิริชัย สาครรต์นกุล :

หลังจากฟังครมูกตาสรุปประกายความคิดสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งครมูกตาได้นำเสนออย่างดีมากคือรวบรัดแต่ได้ความ ผมก็ต้องเรียนว่าเห็นด้วยกับทุกประเด็นครอบครัวเป็นจุดสำคัญ ชุมชนที่เข้มแข็งก็เป็นประเด็นสำคัญ อยากจะขอแสดงความเห็นประเด็นชุมชน ซึ่งไม่แน่ใจว่าเป็นการเพิ่มเติมจากที่ทำการมาตลอดหลายๆ ปี หรือเปล่า ผมไม่ได้เข้าร่วมทุกปี ดังนั้นถ้าจะมีข้อสังเกตผิดไปก็ต้องขออภัยด้วย

ข้อสังเกตหรือความรู้สึกที่มีเห็นว่า สมัชชาสุขภาพนี้จะโรแมนติกมากๆ กับชุมชนในระดับรากหญ้าชุมชนในชนบท ซึ่งไม่ผิดและเห็นด้วย แต่อย่าลืมสังคมไทยเรามีประชากร ๖๓-๖๔ ล้านคน อยู่ในวัยกำลังแรงงานถึง ๓๔-๓๕ ล้านคน จำนวนนี้แยกเป็นภาคเกษตร ๑๓ ล้านคนเศษ นอกภาคเกษตร ๒๑ ล้านคน ก็คือประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้น

จากสถิตินี้ก็พอจะอนุมานหรือสรุปได้ว่า สังคมไทยเกินครึ่งทำงานในเมือง ในฐานะต่าง ๆ กัน ส่วนใหญ่จะเป็นลูกจ้าง ทั้งราชการและเอกชน นี่คือนิยามสังคมไทยยุคใหม่ สังคมเมือง การดูแลสุขภาพเข้มแข็งต้องดูแลสุขภาพในที่ทำงานด้วย เพราะว่าชีวิตคนทำงาน โดยเฉพาะในกรุงเทพ หนึ่งในสามอาจจะอยู่ที่บ้านยังไม่ถึงดี หนึ่งในสามอาจจะอยู่บนรถ และที่ต่าง ๆ และหนึ่งในสามจะอยู่ที่ทำงาน เพราะฉะนั้นชีวิตในที่ทำงาน สังคมหรือชุมชนในที่ทำงานมีบทบาทต่อความอยู่เย็นเป็นสุข มีบทบาทต่อความอยู่ร้อนนอนทุกข์มาก เพราะฉะนั้นจึงอยากเน้นประเด็นนี้

ตรงนี้ที่อยากจะนำเสนออีกประเด็นหนึ่งคือ ระบบเศรษฐกิจของเราเป็นทุนนิยม เพราะฉะนั้นบทบาทของเจ้าของกิจการหรือนายทุนในที่ทำงานก็มีอยู่สูง ที่ครูมุกดาบอกว่าชุมชนเข้มแข็งต้องมีผู้นำที่เข้มแข็งก็จริง และผู้นำในที่ทำงานก็คงจะหนีไม่พ้นนายทุนหรือผู้บริหารระดับสูง ตัวแทนนายทุนหรือตัวแทนเจ้าของที่เขา กำหนดมา บทบาทของสหภาพแรงงานหรือลูกจ้างก็คงจะมีอยู่บ้างแต่ในที่สุดก็หนีไม่พ้นต้องอยู่ในเงื้อมมือของเจ้าของกิจการเป็นหลัก เพราะฉะนั้นการที่เราพูดถึงความอยู่เย็นเป็นสุขของคนทำงานแล้วเราละเลยเขาไม่สนใจ ไม่ให้เขาเข้ามามีส่วนร่วม กำหนดชะตาชีวิตของคนทำงาน หรือบรรยากาศการทำงาน หรือการส่งเสริมสุขภาพะทางกายทางจิต หรืออะไรที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพะทางกายทางจิต เช่นเรื่องเงินเรื่องทอง ก็บอกได้ว่าเป็นการละเลยในสิ่งที่ถือว่าเป็นส่วนสำคัญมาก ๆ ในสังคมปัจจุบัน

ถ้าเราลองนึกข้ามไปอีกมิติหนึ่ง ที่ผ่านมามันพูดถึงบทบาทของนายทุนองค์กรธุรกิจที่มีต่อแรงงาน อีกมิติหนึ่งองค์กรธุรกิจเหล่านี้เขาไม่ได้อยู่ในฐานะจ้างงานอย่างเดียว

แต่อยู่ในฐานะผู้ผลิตสินค้าด้วย สินค้าที่เขาผลิตก็ดี กระบวนการผลิตของเขาก็ดี อาจจะทำให้เกิดสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ หรือการบริโภคสินค้า ก็เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม ก็จะกระทบมาถึงสุขภาพะของประชาชนทั่วไปโดยรวมอีก เพราะฉะนั้นพวกเราประชาชนตาตา ๆ ทั้งหลาย ไม่ว่าจะในฐานะผู้ใช้แรงงาน ในฐานะผู้บริโภค หรือผู้ที่อยู่ร่วมชุมชน ร่วมพื้นที่ ร่วมลุ่มน้ำ ร่วมประเทศและร่วมโลกกับองค์กรธุรกิจเหล่านี้ จึงต้องเฝ้ามองดูพฤติกรรมขององค์กรธุรกิจด้วย สมัชชาสุขภาพก็ควรจะมองดูตรงนั้นด้วย นี่คือนิยามประเด็นที่อยากจะนำเสนอ

สังคมไทยเกินครึ่งทำงานในเมือง ในฐานะต่างๆ กับ ส่วนใหญ่จะเป็นลูกจ้าง ทั้งราชการและเอกชน นี่คือนิยามสังคมไทยยุคใหม่ สังคมเมือง การดูแลสุขภาพเข้มแข็งต้องดูแลสุขภาพในที่ทำงานด้วย

จะฉายภาพกว้าง ๆ สักนิด ด้วยเหตุนี้ นักสิ่งแวดล้อมของโลก นักพัฒนาของโลก ในรอบสิบปี ยี่สิบปีที่ผ่านมา หลังจากที่พัฒนาไปจนหลงทิศหลงทางก็เริ่มจะตื่นตัวว่าโลกไปถึงไหนแล้วอยู่กันไม่ได้แล้วสังคมยิ่งพัฒนายิ่งยุ่งเหยิงวุ่นวายขึ้น เศรษฐกิจเจริญเติบโตดี จีดีพีสูง โดยเฉพาะประเทศไทยเป็นตัวอย่างที่ดีมากเลย เศรษฐกิจดีมาก ใคร ๆ ก็มาดูงาน แต่ปัญหายังยุ่งเหยิงวุ่นวาย เหมือนที่อาจารย์หมอบระเวศบอกว่าคดปุ่มผิด จะคดปุ่มอยู่เย็นเป็นสุข กลายเป็นคดปุ่มอยู่ร้อนนอนทุกข์ มันเกิดอะไรขึ้น ในระดับโลกก็มีปัญหาแบบนี้

เพราะฉะนั้นนักลงทุนแวดล้อมนักพัฒนาระดับโลกจึงพูดถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development ซึ่งหมายความว่า การพัฒนาจะคำนึงถึงประเด็นทางเศรษฐกิจอย่างเดียวไม่ได้ ต้องคำนึงถึงอีกสองมิติ คือ นึกถึงสิ่งแวดล้อมและนึกถึงสังคมด้วย

เช่นกันเมื่อพูดถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนเมื่อมองไปในระดับโลก การประชุม Earth Summit ครั้งแรกที่กรุงริโอ ดิจาเนียโร เมื่อปี ๑๙๙๒ ก็เริ่มพูดถึงบทบาทของธุรกิจแล้ว เพราะว่าถ้าปล่อยให้ธุรกิจทำอะไรที่ไม่รับผิดชอบต่อขณะที่รัฐบาลพูดถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนแต่ไม่ดูแลองค์กรธุรกิจแล้วก็ไปไม่ได้ ด้วยเหตุนี้คำว่า Corporate Social Responsibility (CSR) ก็เกิดขึ้นในช่วงนี้ แปลเป็นไทยว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจที่มีต่อสังคม ข้อเรียกร้องเริ่มเป็นกระแสจริงจัง รุนแรงหนักหน่วงมากขึ้นๆ ในระดับโลก บ้านเรายังนอนหลับไม่รู้ นอนหลับไม่เห็น ไม่มีใครรู้จักคำนี้อาจจะคุ้นและคิดว่าเขาก็รับผิดชอบต่ออยู่ โดยดูจากการบริจาค แต่ตรงนี้ใช่หรือเปล่า เป็นประเด็นที่ต้องกลับมาดูอีกที่ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจที่มีต่อสังคม ที่เรียกย่อว่า CSR ที่เขาพูดกันในระดับโลกหมายถึงอะไร

ธุรกิจยุคใหม่ต้องมีสาม P คือ ๑) Profit กำไร ๒) Planet คือ ต้องดูแลโลกหรือสิ่งแวดล้อมอย่างน้อยต้องไม่ทำลายและ ๓) People ประชาชน ต้องดูแลคนด้วย โดยเฉพาะคนที่อยู่ใกล้ตัวผู้บริหาร ธุรกิจ เจ้าของธุรกิจ นั่นคือผู้ใช้แรงงาน ครอบครัวผู้ใช้แรงงาน คนที่อยู่รอบโรงงาน ชุมชนที่อยู่รอบและสังคมวงกว้าง นี่เป็นกระแสระดับโลกที่มารุนแรงมาก

เช่นเดียวกันกับการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาที่ยั่งยืนนึกถึงประเด็นเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องนึกถึงสิ่งแวดล้อม และสังคมด้วย ธุรกิจทั่วไปบอกว่าเป็นองค์กรแสวงหากำไร ไม่ใช่องค์กรสาธารณกุศล ไม่ใช่มูลนิธิ ก็ไม่ต่างกัน ธุรกิจจะมองไปที่ตัวสุดท้ายคือ กำไรสุทธิ ซึ่งจะวัดความอยู่รอดหรือประสิทธิภาพของธุรกิจ ก็ไม่ต่างกัน แต่พอมานในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน เรื่อง CSR ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจที่มีต่อสังคม ซึ่งธุรกิจยุคใหม่ต้องมีสาม P คือ ๑) Profit กำไร ๒) Planet คือต้องดูแลโลกหรือสิ่งแวดล้อมอย่างน้อยต้องไม่ทำลายและ ๓) People ประชาชน ต้องดูแลคนด้วย โดยเฉพาะคนที่อยู่ใกล้ตัวผู้บริหารธุรกิจ เจ้าของธุรกิจ นั่นคือผู้ใช้แรงงาน ครอบครัวผู้ใช้แรงงาน คนที่อยู่รอบโรงงาน ชุมชนที่อยู่รอบและสังคมวงกว้าง นี่เป็นกระแสระดับโลกที่มารุนแรงมาก

หลังจาก Earth Summit ครั้งแรก สิบปีถัดมาก็มีการ Second Earth Summit ที่โยฮันเนสเบิร์ก ประเด็นนี้ถูกตอกย้ำมาอีก เข้มขันไปอีก ระหว่างนั้นมีเหตุการณ์ที่ทำให้ CSR เข้มขันขึ้นในโลกสองเหตุการณ์คือ เหตุการณ์แรกที่ นายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ในปี ๑๙๙๙ ท่านได้รับเชิญไปพูดที่ World Economic Forum คือเป็นที่ประชุมของผู้นำเศรษฐกิจระดับโลก จะประชุมทุกปีที่กรุงดาวอส สวิตเซอร์แลนด์ นายโคฟี อันนัน พูดถึงหลัก ๙ ประการ ที่เรียกว่า Global Compact เรียกร้องให้ธุรกิจปฏิบัติพึงปฏิบัติตามหลัก ๙ ประการนี้ ปีต่อมา ปี ๒๐๐๐ ที่สำนักงานใหญ่ที่องค์การสหประชาชาติ ก็มีการเปิดโครงการนี้อย่างเป็นทางการ ที่เรียกกันว่า UN Global Compact ก็คือ เรียกร้อง

ให้ธุรกิจทั้งใหญ่ทั้งเล็กในโลกนี้เข้ามาเซ็นรับรองหลัก ๙ ประการนี้ และมีคนเข้าไปเซ็นรับรองเรื่อยๆ ในปี ๒๐๐๔ ได้เพิ่มเรื่องที่ ๑๐ เข้าไป คือเรื่องต่อต่อต้านคอร์ปชั่น ดังนั้น Global Compact ที่เริ่มโดยนายโคฟี อันนัน ก็เกิดมาได้ ๔-๕ ปีแล้ว

ในปี ๒๐๐๐ องค์กรที่ประกอบด้วยประเทศที่ร่ำรวยที่สุดในโลก ๓๐ ประเทศ หรือ OECD ๓๐ ประเทศ มีแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติ ซึ่งความจริงมีมานานแล้วว่าบริษัทข้ามชาติควรมีพฤติกรรมอย่างไร ปฏิบัติอย่างไร ในปี ๒๐๐๐ มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ มีการเอา CSR หรือ ความรับผิดชอบต่อสังคมใส่เข้าไปในแนวปฏิบัติ และรัฐบาลทั้งที่เป็นประเทศสมาชิกและไม่ใช่ได้รับรองแนวปฏิบัตินี้ และต้องไปกระตุ้นให้บริษัทข้ามชาติในประเทศของตนปฏิบัติตามนี้ แนวปฏิบัตินี้ไม่ได้จำกัดแต่บริษัทข้ามชาติเท่านั้น ยังแนะนำเพิ่มเติมว่าบริษัทข้ามชาติที่ไปทำการซื้อขายกับใคร โดยเฉพาะไปซื้อของในประเทศต่างๆ ไป ควรจะดูด้วยว่าองค์กรธุรกิจเหล่านั้นที่ขายของให้มี CSR หรือเปล่า คือใช้แรงงานเด็กหรือทำลายสิ่งแวดล้อมหรือเปล่า เป็นต้น ตรงนี้เป็นกระแสของโลกที่มาแรงมาก บ้านเราส่งออกเยอะ ผู้ส่งออกบ้านเราต้องปฏิบัติตามนี้อยู่บ้าง หรือมีเยอะแล้วแต่ไม่รู้ตัวถูกเขาบังคับให้ปฏิบัติแต่ก็ยังไม่รู้ร้อนรู้หนาว แต่มีบางบริษัทที่มีจิตวิญญาณที่ดี เช่น รักษ์ลูก หรือหลายบริษัทที่รู้จักเขาก็มีแนวนี้แล้ว

มีตัวอย่างบริษัทที่ดูแลเรื่องชุมชนในที่ทำงานคือโดยทุกๆ ไปคนงานจะมีรายจ่ายเยอะ รายได้ไม่ค่อยพอ ดังนั้นจึงดูแลโดยให้ทำบุญชื้อรายรับรายจ่าย และส่งเสริมให้มีการออม เพราะฉะนั้นพอมีการออมก็เริ่มจะดูแลเรื่องรายจ่ายได้ดีชีวิตความเป็นอยู่ก็ดีขึ้น ปัญหาหนี้สินก็จะน้อยลง คนไหนที่ไปสะสมหนี้สินไว้ในอดีต เป็นหนี้เจ้าหนี้ ดอกเบี้ยแพงๆ บริษัทรีไฟแนนซ์ให้เลย กู้เงินจากบริษัทด้วยดอกเบี้ยถูกๆ เอาไปใช้เงินเจ้าหนี้ ชีวิตทางการเงินก็ดีขึ้น ครอบครัวของคนงานก็มีความสุข การลาออกน้อยมาก แทบจะไม่มีมีการลาออกทำงานด้วยความสุข นอกจากนั้นยังดูแลเรื่องอื่นๆ เรื่องสวัสดิการต่างๆ ส่งเสริมให้มีร้านค้าสหกรณ์ ชื้อร่วมกันเพื่อจะได้ประหยัด หรือสามารถผลิตอะไรได้ยามว่าง ก็ผลิตขายในร้านค้าก็ได้ เป็นสิ่งที่ดูแลกันได้ในชุมชนที่ทำงาน

นี่แหละเป็นตัวอย่าง เพราะฉะนั้นจึงอยากจะตั้งประเด็นนี้

อยากจะเรียนผู้บริหารสมัชชาสุขภาพว่า ปีนหน้าถ้าจะจัดสมัชชาสุขภาพ น่าจะเชิญองค์กรธุรกิจที่เขารวมตัวกันอยู่แล้วในรูปหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมไทย สมาคมธนาคารไทย หรือสมาคมต่างๆ ในสภาตลาดทุน เข้ามาร่วมในสมัชชาสุขภาพ แล้วตั้งประเด็นให้เขาช่วยกันคิด พวกเราในฐานะประชาชน ผู้ใช้แรงงาน ผู้บริโภค เราอาจจะต้องรวมตัวกันสร้างกระแสอีกกระแสหนึ่ง บีบให้ธุรกิจเหล่านี้ประพฤติปฏิบัติดีเหมือนอย่างในเมืองนอกเขามีแล้ว เพราะฉะนั้น บริษัทข้ามชาติที่บอกว่าเขาประพฤติปฏิบัติดีส่วนหนึ่งมาจากกระแสผู้บริโภค ถ้ารองเท้าไนกี้ ไปผลิตที่เมืองจีนที่เกิดเป็นข่าว

พอมีการออมก็เริ่มจะดูแลเรื่องรายจ่ายได้ดี ชีวิตความเป็นอยู่ก็ดีขึ้น ปัญหาหนี้สินก็จะน้อยลง คนไหนที่ไปสะสมหนี้สินไว้ในอดีต เป็นหนี้เจ้าหนี้ ดอกเบี้ยแพงๆ บริษัทรีไฟแนนซ์ให้เลย กู้เงินจากบริษัทด้วยดอกเบี้ยถูกๆ เอาไปใช้เงินเจ้าหนี้ ชีวิตทางการเงินก็ดีขึ้น ครอบครัวของคนงานก็มีความสุข

ขึ้นมาว่าใช้แรงงานเด็ก หรือไปทำลายสิ่งแวดล้อม หรือไม่ใช่เมืองจีน อาจจะเป็นที่ไหนก็ได้ และเป็นข่าวในโลกตะวันตก สินค้ามันจะถูกแบนทันที ด้วยเหตุนี้บรรษัทข้ามชาติซึ่งไม่รู้ว่านิสัยดีแค่ไหนแต่อย่างน้อยพอมีกระแสผู้บริโภคแล้วเขาก็ระมัดระวัง อันนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วในระดับโลก และเมืองไทยเราคงต้องสร้างให้มันเกิดขึ้น ขอขอบคุณครับ

*** นิรมล เมธีสุกุล :**

คุณศิริชัยตั้งข้อสังเกตไว้ว่าอยากให้มีการพูดคุย อยากจะให้องค์กรฝ่ายธุรกิจเข้ามา มีบทบาทพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น คราวนี้มาที่คุณสุภาวดี หาญเมธินอกจากผลิตภัณฑ์ที่รับผิดชอบต่อสังคมแล้วกระบวนการของการทำงานยังเป็นไปเพื่อประสงค์ให้เป็นตัวอย่างให้แก่ผู้คนที่ได้พูดถึงในขณะเดียวกันวันนี้จะขอเน้นงานที่คุณสุภาวดีทำที่มีผลต่อการพัฒนาสังคมและรวมทั้งจะเสริมในส่วนของคุณศิริชัยก็ได้ค่ะ

*** สุภาวดี หาญเมธี :**

กราบเรียนท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ในฐานะที่ถูกพาดพิงจากคุณศิริชัยเล็กน้อยก็อยากเสริมว่า ถ้าไปเชิญชวนภาคธุรกิจ ไปชี้ให้เห็น เชื่อว่าจะมีคนในแวดวงธุรกิจที่อยากจะเข้ามาร่วมคิดว่าสิ่งที่ขาดหายไปในสังคมไทยคือ คนที่ทำงานภาคนี้ไม่ค่อยได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้ ถ้ามองในแง่นี้ถือว่าเขาก็เป็นผู้ด้อยโอกาสประเภทหนึ่งที่เราน่าจะเข้าไปช่วย เสร็จแล้วก็เหมือนที่อาจารย์ประเทศพูดอีกว่า แต่ละส่วนก็มีทรัพยากรที่เป็นคุณอยู่เพราะฉะนั้นถ้าเกิดเราดึงมาร่วม เราก็อาจจะมีส่วนที่เข้มแข็งขึ้น

ดิฉันในฐานะเป็นภาคธุรกิจมาร่วมงานด้านครอบครัวเข้มแข็ง ดอนนี่ทำโครงการชื่อครอบครัวเข้มแข็ง ชื่อเต็มคือสร้างเสริมศักยภาพการเรียนรู้เพื่อครอบครัวเข้มแข็ง ในนามของสถาบันครอบครัวรักลูก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง เป็นสายงานหนึ่งของบริษัทรักลูกแฟมิลีกรุ๊ป เราใช้กระบวนการทำงานแบบธุรกิจมาใช้ผลักดันงานเพื่อไปสู่เป้าหมายทางสังคม ก็อยู่ในขั้นตอนทดลองแบบหนึ่ง ไม่รู้ว่าดีแค่ไหนแต่ก็จะพยายาม

สิ่งที่อยากจะพูดในประเด็นที่ได้รับมอบหมาย คือ ประเด็นครอบครัว คิดว่าประเด็นที่ครูมุกดาได้พูดเอาไว้แล้วว่าครอบครัวเป็นสถาบันแรกเกิด และเป็นสถาบันเดียวที่อยู่กับเราไปจนตาย ก็อยากจะร่วมย้ำว่า ความอยู่เย็นเป็นสุขหรือสุขภาวะของทุกคน เริ่มต้นที่ครอบครัว ครอบครัวมักจะถูกพาดพิงถึงในกรณีที่ปัญหาทั้งหลายมันเกิดขึ้น และทุกคนก็จะบอกว่าครอบครัวต้องเป็นตัวที่แก้ ตัวที่ต้องจัดการ แต่ในภาคงานด้านการพัฒนาความอยู่เย็นเป็นสุขทั้งหลาย มักจะไม่ค่อยหยิบเอาครอบครัวไปด้วย ทั้งๆ ที่จริงแล้ว คนทุกคนสังกัดอยู่ใน

ความอยู่เย็นเป็นสุขหรือสุขภาวะของทุกคน เริ่มต้นที่ครอบครัว ครอบครัวมักจะถูกพาดพิงถึงในกรณีที่ปัญหาทั้งหลายมันเกิดขึ้น //และทุกคนก็จะบอกว่าครอบครัวต้องเป็นตัวที่แก้ ตัวที่ต้องจัดการ แต่ในภาคงานด้านการพัฒนาความอยู่เย็นเป็นสุขทั้งหลาย มักจะไม่ค่อยหยิบเอาครอบครัวไปด้วย

ครอบครัวและกระบวนการความทุกข์ความสุขทั้งหลายกระทบผ่านความเป็นครอบครัวทั้งสิ้น ครอบครัวติดหนี้ พ่อติดหนี้ แม่เล่นการพนัน อะไรก็แล้วแต่ มันผ่านเข้ามาในครอบครัว และกระทบทุกชีวิตในครอบครัว

ถ้าเราไปแก้ปัญหานี้สิน ด้วยจุดมุ่งเน้นที่หนี้สิน เราไปพัฒนาการเกษตรเพื่อจุดมุ่งเน้นไปที่ตัวเกษตรกร แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงความต่อเนื่องที่เป็นธรรมชาติที่เป็นจริงของมนุษย์ในเรื่องครอบครัว ก็จะเกิดปัญหาต่อเนื่องได้เหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น มีเด็ก ๆ ที่มาร้องให้ บอกว่าพ่อทำงานเรื่องป่าไม้ เป็นนักพัฒนาชุมชน เป็นผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง แต่ทุกครั้งที่ทำงานเสร็จพ่อก็กินเหล้า ทุกครั้งที่กินเหล้าก็จะมาหาเรื่องใส่ลูกและแม่ เด็กคนนี้

พูดว่า ไม่มีความสุขอะไรมากไปกว่าพ่อเลิกเหล้าได้อีกแล้ว เพราะตั้งแต่เกิดมาก็เป็นอย่างนี้มาตลอด ทั้ง ๆ ที่พ่อเป็นผู้นำชุมชน เป็นหนึ่งที่ร่วมผลักดัน อย่างนี้เป็นต้น

เพราะฉะนั้นคิดว่า หลังจากทำครอบครัวเข้มแข็งใน ๘๕ ชุมชน ๘ จังหวัด เราก็พบว่าเรื่องนี้เป็นแนวทางหนึ่งของการร่วมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข คนบางคนอาจจะไม่คิดถึงขั้นไปช่วยคนอื่น ผู้นำหลายคนอาจจะสนใจเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม หลาย ๆ อย่าง แต่บางคนเอาเรื่องเหล่านี้เข้าไปยังไม่สนใจบอกว่าขอดูแลตัวเองก่อนตัวเองยังไม่รอด

แต่พอจับเรื่องครอบครัวซึ่งเป็นเรื่องถึงเนื้อถึงตัว ถึงหัวใจของเขา ความทุกข์สุข น้ำตาของลูกของเมีย เป็นส่วนหนึ่งที่กระตุ้นให้คนได้คิด อย่างที่ครูมุกดาบอกว่า จากสมัชชาสุขภาพหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมา เรื่องสำคัญที่สุดคือการปรับเปลี่ยนความคิด ขอเพียงคนปรับเปลี่ยนความคิด ก็จะสามารถสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขได้

มุมเรื่องครอบครัวเป็นมุมหนึ่งที่ช่วยได้ และเป็นเรื่องที่พอกระตุกแล้วมันจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม อยากจะขอยกตัวอย่างชุมชนหนึ่ง ชุมชนนี้ในอดีตบอกว่าเป็นชุมชนยากจนซ้ำซาก อยู่ที่ จังหวัดลำปาง เดิมอยู่ที่ริมแม่น้ำวัง และพอถูกกันเป็นเขื่อนกักน้ำ เมื่อสี่ห้าสิบปีก่อน ชุมชนก็อยู่ไม่ได้ ทำมาหากินไม่ได้ ถูกอพยพไปอยู่นิคม ซึ่งมีสภาพแห้งแล้ง พื้นดินเป็นลูกรังทั้งหมด ชาวบ้านจนลง ๆ จนกระทั่งไม่มีความหวัง ช่วงที่ยาเสพติดระบาด ชาวบ้านพูดว่าบ้านเขาทั้งซ้อทั้งขายกันอย่างสบาย ๆ เป็นเรื่องธรรมดา แม้กระทั่งเรื่องศีลธรรม ผัวเมียหลายคู่ละเมิดศีลธรรมกันอย่างธรรมดา ๆ ไม่รู้ว่าจะทำอะไรแล้ว เพราะมันไม่มีอะไรจะเป็นอนาคต ทำนองนั้น

แต่หลังจากที่ผู้นำมีความสนใจและมีการพูดคุยกันถึงเรื่องทุกข์สุขของครอบครัวช่วยกันมองว่ามันมาจากไหน ตั้งแต่เด็กจนถึงคนแก่ก็คุยกัน พอบอกว่าทุกข์อยู่ที่ไหน ปัญหาหนักก็ค่อย ๆ ร่ายออกมา เป็นตัวออกมา เรื่องเหล่านี้ทุกคนบอกว่ามีอยู่ในทุกครอบครัว เพราะเมื่อมีทุกข์ก็ต้องยอมใจกันด้วยเหล้า คลายทุกข์ไป ผู้นำชุมชนเลยคิดว่าต้องเลิกเหล้าในชุมชน หมู่บ้านนี้เห็นว่าตัวเองไม่เหลือทุนอะไรแล้วก็เลยลองเลิกดู โดยเริ่มที่งานบุญก่อน เมื่อเก็บตัวเลขออกมาพบว่าประหยัดไปได้เกือบหมื่นบาท พนันก็ไม่มี ดนตรีก็ไม่มี บรรยากาศดี ชาวบ้านเริ่มรู้สึกมีกำลังใจ จากการที่เคยมีติดยา ศีลธรรมเสื่อม เริ่มแก้ได้บางเรื่องแล้ว

การพูดคุยกันถึงเรื่องทุกข์สุขของครอบครัว ช่วยกันมองว่ามันมาจากไหน ตั้งแต่เด็กจนถึงคนแก่ก็คุยกัน พอบอกว่าทุกข์อยู่ที่ไหน ปัญหาหนักก็ค่อย ๆ ร่ายออกมา เป็นตัวออกมา

หลังจากนั้น สภา อบต.ของ ตำบลบ้านแล ก็หยิบเรื่องนี้เข้าไปอภิปรายในสภา ยกตัวอย่าง หมู่บ้านที่แก้ปัญหาได้สองหมู่บ้านคือ บ้านหัวทุ่ง บ้านหลวง แก้ได้ ทั้งตำบลจะเอาด้วย หรือเปล่า ก็เกิดเป็นมติของ อบต.ว่า ต่อไปงานบุญไม่ให้เอาเหล้าเข้าไป

นอกจากนี้ทีมงานวิจัยที่ชาวบ้านเป็นนักวิจัยเอง ฝึกอบรมและช่วยกันหาข้อมูล สัมภาษณ์ชุมชน ปรากฏว่าชุมชนนี้จากที่เคยรู้สึกว่าคุณโยกย้ายจากริมแม่น้ำ ไม่เหลือตัวตน ไม่เหลือรากเหง้า เขาไปช่วยกันทำความรู้จัก เอาคนแก่ไปที่วัด พบว่าหมู่บ้านมีอายุ รุนอายุชยาตอนปลาย คือประมาณ ๒๓๐ กว่าปี เมื่อฟังก็รู้สึกมีกำลังใจว่ามันมีที่มาที่ไป จากนั้นเริ่มสำรวจว่ามีความรู้ภูมิปัญญาอะไรบ้างที่หายไป จากที่เคยทำนาที่ราบริมน้ำ ถูกผลักดันไปทำนาบนดอยก็ต้องอยู่เพื่อให้รอดชีวิตได้ ก็ไปเรียนรู้พบว่า ชุมชนเคยมีความร่วมมือช่วยเหลือกันไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ ไม่ใช่เป็นชู้ใครชู้มัน ไม่ยุ่งกัน ยังมีสิ่งที่เคยรวมกันได้ ในระยะเวลาไม่กี่ปี ปรากฏไปพบว่าเขาลงแขกในการทำไร่ข้าว ใช้ดนตรีใช้ศิลปะเข้าร่วม คือใช้ไม้ไผ่คล้ายๆ อังกะลุง ซึ่งเมื่อพบกิจกรรมที่ช่วยเหลือกันทางคนแก่ก็ชวนทำ ทดลองสาธิต เอาเด็กรุ่นใหม่ที่ไม่เคยเห็นและผู้ใหญ่ๆ ก็มาช่วยกัน ปรากฏว่าชาวบ้านเริ่มรู้สึกว่าเคยมีความรู้และเคยทำอะไรๆ ร่วมกันได้ไม่ใช่แตกกระจัดกระจาย อย่างเป็นอยู่

เพราะฉะนั้นเรื่องอย่างนี้ขณะที่ทุกคนเห็นว่าครอบครัวมีปัญหาเยอะเยาะไปหมด แล้วส่งผลต่อเด็ก และเกิดปัญหา ทุกคนบอกว่าอนาคตข้างหน้า เขาวุ่นน่าเป็นห่วงมาก เด็กสมัยใหม่ หน่อมแน้ม คิดไม่เป็น หนักไม่เอาเบาไม่สู้ ไม่รักการเรียนรู้ แต่ปรากฏว่าสิ่งที่ในชุมชนคุยกันมันเริ่มเห็น เด็กสนใจอยากศึกษารากเหง้า ครูอาจารย์เอาไปเป็นหลักสูตรการศึกษา เพราะฉะนั้นจากเรื่องครอบครัวเรื่องเดียวนำไปสู่การลดเหล้า อบายมุข นำไปสู่การเริ่มรวมตัวกัน ค้นคว้าทบทวนที่มาที่ไป และที่สุดนำไปสู่การเปลี่ยนพฤติกรรม ตอนนี้หมู่บ้านนี้ทุกเย็น วันอาทิตย์จะไปสวดมนต์ด้วยกัน โดยวนกันไปสวดตามบ้าน

สวดเสร็จก็คุยกันต่อ เวียนกันไปในหมู่บ้าน

เพราะฉะนั้นสิ่งที่อยากจะขออนุญาตในช่วง ๑๐ นาทีนี้คือ ประเด็นเรื่อง ครอบครัวเป็นประเด็นที่เป็นปัญหาจริงๆ มีมิติทุกมิติรวมอยู่ในนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง วัฒนธรรม ศาสนา ความศรัทธา การทำมาหากิน การศึกษาเรียนรู้ของเด็ก การพัฒนาคน ทั้งหมดทั้งปวงอยู่ในบริบทครอบครัวเป็นบริบทแรก ทำอย่างไรถึงจะให้บริบทนี้แข็งแรง ให้พ่อแม่มีโอกาสเรียนรู้ ได้รู้ว่าโลกกำลังจะไปถึงไหน ส่งผลอะไรถึงบ้านเรา ได้เรียนรู้ว่า สิ่งที่ย่ำแย่ทางการตลาดนั้นเขาทำอย่างไร ทำอย่างไรครอบครัวจะรู้ทันและจากการรู้ทัน ของครอบครัวเข้มแข็ง มีสัมมาทิฐิของครอบครัว จึงก่อเกิดการพัฒนาคนรุ่นใหม่ และนำไปสู่การพัฒนาชุมชนต่อไป

ประเด็นเรื่องครอบครัวเป็นประเด็นที่เป็นปัญหาจริงๆ มีมิติทุกมิติรวมอยู่ในนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัฒนธรรม ศาสนา ความศรัทธา การทำมาหากิน การศึกษาเรียนรู้ของเด็ก การพัฒนาคน ทั้งหมดทั้งปวงอยู่ในบริบทครอบครัวเป็นบริบทแรก ทำอย่างไรถึงจะให้บริบทนี้แข็งแรง

*** สุรินทร์ กิจนิตต์ชวี :**

ดูเหมือนคุณสุภาวดีจะน้อยใจที่สมัชชาสุขภาพทำอะไรเยอะแยะและหลายมิติ แต่ไม่ค่อยหนีบเอาครอบครัวเข้าไปด้วย ผมได้มีโอกาสไปที่สุพรรณบุรี ตำบลวัดดาว เขาทำเรื่องสุขภาพชุมชน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกือบร้อยครอบครัว แต่มีผู้ชายเข้าร่วมน้อยมาก ได้สอบถามแม่บ้านว่าความสุขอยู่ที่ไหน เขาตอบว่าอยู่ที่ครอบครัว อยู่ที่พ่อบ้าน

*** นิรมล เมธิ์สุวกุล :**

ฟังที่คุณสุภาวดีพูดแล้วมันได้ใจ ชุมชนที่ดีอยู่แล้วและสืบทอดความดีงามมาเรื่อยๆ เป็นชุมชนต้นแบบ ชุมชนตัวอย่างมีอยู่เยอะมากในสังคม ตัวอย่างที่น่าเสนอ เป็นเหมือนตัวอย่างการกู้ชาติให้กลับมาอยู่เย็นเป็นสุขได้ ได้เห็นปัญหาที่ได้ยอมมาในสังคมไทย ก็ขอให้ยั่งยืนและขยายไปสู่สังคมต่อไป ต่อไปเชิญคุณน้ำค้างพูดเรื่องเด็กค่ะ

*** น้ำค้าง คำแดง :**

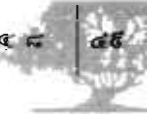
ขอบคุณเวทีนี้ที่ไม่มีลืมเด็ก การจินตนาการทำให้เด็กไม่ทุกข์และมีความสุขขอบคุณผู้ใหญ่ที่ปูพื้นให้ดี เด็ก ๆ ที่มาที่นี่วันนี้ มีศักยภาพในตัวเองทุก ๆ คน ที่นี้ให้เด็กได้แสดงศักยภาพได้เต็มที่แต่วันนี้เรื่องของกระบวนการแข่งขันซึ่งไม่รู้ว่ามันเกิดขึ้นมาตั้งแต่เมื่อไหร่ เด็กไม่เคยรู้เลยว่าถูกกดดันตั้งแต่เมื่อไหร่จินตนาการหายไปตั้งแต่เมื่อไหร่สิ่งที่ทำให้เด็กทุกข์เมื่อจะเข้ามหาวิทยาลัย เด็กไม่รู้ว่าตัวเองต้องการอะไร ค้นหาตัวเองไม่พบ ไม่รู้ว่าอนาคตจะยืนอยู่ตรงไหน เอาจินตนาการมาเป็นความจริงได้หรือเปล่า ไม่สามารถรู้ได้เพราะการเรียนการสอนปัจจุบันสอนให้เป็นลูกจ้าง ถูกสอนให้เป็นลูกจ้างมากกว่าเป็นผู้นำ ถูกสอนให้เป็นลูกจ้างมากกว่าเป็นเจ้าของอาชีพ ต้องเรียนสูง ๆ เพื่อจะได้รับเงินเดือนเยอะ ๆ ทั้งที่จริงแล้วเราสามารถสร้างอาชีพให้กับตัวเองได้

ไม่รู้อะไรทำให้เด็กมีความคิดแข่งขันในด้านรูปร่างหน้าตา การมีแฟนเยอะ จะช่วยเขา ปรับปรุงเขาได้โดยใช้จินตนาการมาเป็นความจริง อยากให้ผู้ใหญ่ในที่นี้

จินตนาการไปด้วยกัน ตอนเด็ก ๆ เราเคยฝันว่าเราอยากเป็นครู เป็นนักบินอวกาศเราอาจจะเคยจินตนาการเป็นนักรบและเป็นจริงได้โดยการสร้างอิสรภาพให้กับตัวเอง แม้ไม่ต้องมีปีก มันเป็นเรื่องง่ายและจับต้องได้เพราะเป็นจินตนาการของเด็ก คิดว่าจินตนาการเป็นเรื่องปกติของชีวิต ซึ่งเด็กมหาวิทยาลัยอาจจะมองเป็นเรื่องเหลวไหล แต่อยู่กับจินตนาการของตัวเองจะสดใส มองโลกในแง่ดี ก็มีความสุขได้เหมือนกัน

ปัจจุบันนี้เด็ก ๆ ขาดโอกาส โอกาสมีกับเด็กกลุ่มหนึ่งที่เล็ก ๆ แต่รู้ว่าผู้ใหญ่เคยไปคุยกับเด็กที่ขายพวงมาลัยหรือเปล่า เราคิดว่าเด็กเหล่านี้ไม่มีความสุข

...แต่วันนี้เรื่องของกระบวนการแข่งขันซึ่งไม่รู้ว่ามันเกิดขึ้นมาตั้งแต่เมื่อไหร่ เด็กไม่เคยรู้เลยว่าถูกกดดันตั้งแต่เมื่อไหร่ จินตนาการหายไปตั้งแต่เมื่อไหร่ สิ่งที่ทำให้เด็กทุกข์เมื่อจะเข้ามหาวิทยาลัย เด็กไม่รู้ว่าตัวเองต้องการอะไร ค้นหาตัวเองไม่พบ ไม่รู้ว่าอนาคตจะยืนอยู่ตรงไหน...

เพราะเขาต้องขายพวงมาลัย ต้องเจอมลพิษ แต่จากที่เคยคุยกับเขา เขาบอกว่ามีความสุขมากที่ได้ขายพวงมาลัย ถึงแม้จะขายตามสี่แยกไฟแดงก็ตาม เพราะว่าเขาได้จับสิ่งที่ละเอียดอ่อน ได้สัมผัสกับสิ่งทั้งดงาม และชีวิตที่บอบบางของดอกไม้ วันหนึ่งเกิดมาเป็นต้นไม้แล้วอยู่ดี ๆ ก็มีดอก ถูกมนุษย์เด็ดมันออกมา ทำให้มันดูสวยงามเป็นพวงมาลัย แล้ววันหนึ่งมันก็เหี่ยวเฉาไป แทนที่มันจะตายในต้นของมัน นี่เป็นคำพูดของเด็กที่เขาขายพวงมาลัย ไม่รู้ว่าใครเคยสัมผัสหรือเปล่าแต่รู้สึกอึดอัดมากที่ได้คุยกับเขา

เรามีสิทธิเด็กเยอะ ตามสหประชาชาติซึ่งประเทศไทยรับสิทธินี้ไว้เกือบครบทุกข้อ แต่ความเป็นจริงเราล้มและไม่ได้ทบทวนว่าจะนำเสนอเด็กอย่างไร แค่นั้นอย่างไร สิ่งที่น่าเสนอบางครั้งกลายเป็นสิ่งประจวบเด็ก ตัวเองได้สัมผัสกับเด็กหลาย ๆ กลุ่ม สิ่งที่เราคือการสร้างความสุขของเด็กหลาย ๆ ครั้ง ไม่ได้มาจากสังคมสร้างให้ แต่มาจากการสร้างด้วยตัวเอง ด้วยจินตนาการให้กำลังใจตัวเอง ไม่รู้ว่าสิ่งที่เป็นอยู่มันทุกข์เพราะมาจากใจของเรา หรือว่ามันทุกข์เพราะสิ่งที่ถูกสร้างให้กับเด็ก คงไม่ได้โทษใคร แต่อยากให้ทุกคนหันมามองตัวเองว่าวันนี้เราสร้างจิตใจที่ดีให้กับตัวเองหรือยัง แล้วจะดีแค่ไหนถ้าเราจะมองว่าเด็กทุกคนในสังคมเป็นลูกของเราเป็นญาติกับเรา เหมือนกับที่หนูมองทุกคนในที่นี่เป็นพ่อแม่ เป็นลุงเป็นป้า เป็นญาติของหนู คงไม่ต่างกันว่าความรู้สึกดี ๆ ตรงนี้จะให้อย่างไร คงอยู่ที่ผู้ใหญ่ แต่ไม่รู้ว่าจะให้ผู้ใหญ่เข้าใจได้อย่างไร แต่อยากบอกว่าเด็กสามารถสร้างความสุขให้แก่ตัวเองได้ เหมือนตัวเองตอนสอบเอ็นทรานซ์มันทุกข์มาก ทั้ง ๆ ที่ไม่ต้องทุกข์ก็ได้ ไม่รู้จะทุกข์ไปทำไม หาทางเลือกให้ตัวเอง ไม่เอ็นซ์แล้วเพราะเรามีทางเลือกของตัวเองเยอะมาก การสอบเอ็นซ์ก็เหมือนกับการสอบทุก ๆ ครั้งที่โรงเรียน ก็เลยเปลี่ยนจากการเอ็นซ์มาเป็นการเข้ามหาวิทยาลัยเปิดโดยตรง และมีความสุขกับการเรียนในมหาวิทยาลัยเปิดมาก เพราะชีวิตเลือกได้ ไม่สามารถตีกรอบให้มันได้ กรอบของเด็กไม่ใช่กรอบสี่เหลี่ยม

ถ้าจะถามว่าปัจจุบันเด็กต้องการอะไร ตอบว่าเด็กต้องการความรัก ความรักจากครอบครัว จากคนรอบข้าง ที่เด็กหาแฟน เพราะเขาคิดว่าเขาขาด จะทำอย่างไรให้เขารู้สึกว่าเขาเต็ม เด็กต้องการโอกาส ไม่รู้ว่าจะมีเด็กสักกี่คนที่จะได้มาโดยตรงนี้ ไม่รู้ว่าจะมีเพื่อน ๆ อีกกี่คนที่ยังอยู่ในสถานพินิจ ก็สิบคนที่กำลังขายพวงมาลัยอยู่ ก็สิบคนที่ไม่มีอาหารทาน ไม่รู้ว่าเขาอยู่อย่างไร รู้เพียงแต่ว่าตอนนี้ตัวเองมีความสุขมากที่ได้มาโดยตรงนี้ แต่บางทีเขาอาจมีความสุขกับที่ ๆ เขาอยู่และอยู่กับจินตนาการ เคยคิดถามตัวเองบ้างหรือเปล่านั้นจินตนาการของตนเองหายไปตั้งแต่เมื่อไหร่ และอะไรทำให้จินตนาการหายไป แต่ของหนูยังไม่หมด เคยจินตนาการว่าได้เป็นนายกหญิงคนแรกของไทย จินตนาการว่าเป็นชาวนาปลูกข้าวให้คนอื่นกิน จะได้ทำงานและอยู่แบบพอมีพอกินแบบที่ในหลวงท่านว่าสิ่งเหล่านี้ทำได้แล้ว เพราะว่าอยู่ในจินตนาการของตัวเอง ที่เด็กยังมีความสุข มีปัญหาอยู่แน่นอนส่วนหนึ่งมาจากตัวเขาเอง แต่ถ้าเขามีจินตนาการอยู่สิ่งเหล่านี้จะไม่หายไป ไม่ต้องมาคิดเรื่องชีวิตที่แข่งขัน มาแข่งกันเรื่องฐานะ ชีวิตก็มีความสุขมาก ๆ แล้ว

*** สุรินทร์ กิจนิตยชีวี :**

ประเด็นที่น่าสนใจคือ อะไรที่ทำให้จินตนาการของเด็กหายไป จินตนาการมันสร้างความสุข สังคมประณามเด็กภายใต้ที่เขากำลังต้องการความอบอุ่น โอกาส ตัวเราและสังคมมีส่วนในการสร้างเด็กที่สังคมประณามหรือเปล่า เชิญคุณเชษฐาต่อครับ

*** เชษฐา มุคุระ :**

ลักษณะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากคนจะมองไปที่ อบต. อย่างเดียว โดยภาพรวม กทม. เทศบาล อบจ. ก็ใช้ด้วย อยากให้การเสวนาในวันนี้มองว่าจากนักธุรกิจ นักสังคม เยาวชน จนถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จริง ๆ ความสุขในเรื่องความอยู่เย็นเป็นสุข ถ้าเป้าหมายมองที่เจตนา มองถึงจิตวิญญาณของความเป็นคน ความเป็นกฎหมาย มองจิตวิญญาณของผู้ที่มีความคิด ที่มองว่า ทำอย่างไรถึงจะทำให้ประชาชนมีความสุข หลายคนใน อบต. ยังจับเจตนาตรงนี้ได้ว่าเป้าหมายของ อบต. คือ ทำอย่างไรให้ชุมชนท้องถิ่นมีความสุข แล้วความสุขคืออะไร ความสุขที่เป็นรูปธรรมหรือไม่เป็นรูปธรรม มองที่ผลลัพธ์ หรือผลสำเร็จ กฎหมายที่มีเป็นแค่ตัวบทแต่เจตนาและจิตสำนึกยังไม่ไปถึง คือเจตนาที่ต้องการให้คนมีความสุขทั้งกาย วาจา ใจ สิ่งที่สำคัญที่สุดที่กฎหมายออกมาจริง ๆ มันเป็นความฝันเล็ก ๆ เช่นพระพุทธเจ้าก็มีความฝันให้คนนับถือศาสนาพุทธ พระพุทธเจ้าก็มีความสุข ท่านมุขัมหมัด ศาสดาของศาสนาอิสลาม ก็มีความฝันว่าทำอย่างไรให้ผู้คนทั้งโลกมีความสุข ในมุมมองของผมมองจากการกระทำทั้งหมด

ความสุขในเรื่องความอยู่เย็นเป็นสุข ถ้าเป้าหมายมองที่เจตนา มองถึงจิตวิญญาณของความเป็นคน ความเป็นกฎหมาย มองจิตวิญญาณของผู้ที่มีความคิด ก็มองว่า ทำอย่างไรถึงจะทำให้ประชาชนมีความสุข

จากการคุยในหลาย ๆ ที่ นายกหลาย ๆ คน เราจะมีจิตวิญญาณอย่างไร ในขณะที่เราเข้ามาบริหารส่วนท้องถิ่น ประการแรก ให้ประชาชนทั้งหมดรู้อดีต รู้ปัจจุบัน รู้อนาคต วันนี้เราค้นหาดีดีในชุมชน ๕๐๐ ปี ที่ผ่านมา มีคนอิสลาม ๓ ครอบครัวจากมาเลเซีย จีน ๓ ครอบครัวจากจีน มาอยู่ด้วยกัน มาอยู่บ้านสุโขทัย ซึ่งเป็นชุมชนแห่งแรกของเขาคราม มาอยู่ด้วยกัน แต่งงานกัน ณ วันนี้เกิดเป็นคนตำบลเขาคราม ๘,๐๐๐ คน แสดงว่าคน ตำบลเขาครามทั้งหมด ณ วันนี้เป็นพี่น้องกัน เป็นญาติ เป็นสายเลือดกัน จิตวิญญาณ จิตสำนึกตรงนี้มีความสุข นี่คือนิสัยที่เราค้นมาจากอดีต ชุมชนรู้อดีต เด็กก็รู้ว่ามิปุ่ย่าตาทวด ชื่อโต๊ะสีตงกา โต๊ะมีนรายา นั่นคือภาพอดีต และในอดีต

เรามีอยู่ ๔ กฎ คือ กฎศาสนา กฎสังคม กฎแห่งกรรม และกฎหมาย เมื่อมองย้อนไปในอดีตที่มีการลงแขกเกี่ยวข้าว จะมองได้ว่าเป็นกฎสังคมการอยู่ร่วมกัน สมัยก่อนถ้ามีการทะเลาะเบาะแว้ง การทำมาหากิน จะมีการพูดคุยภายใน และจบภายใน ถือเป็นกฎสังคม แต่เมื่อกฎสังคมทำอะไรไม่ได้แล้วก็จะมาใช้กฎแห่งกรรม คือลักษณะของการพูด แต่ทุกวันนี้ความสุขตรงนี้ สังคมสมัยนี้ต้องไปคุยกับทนายความ อัยการ ตำรวจ เพราะฉะนั้นในฐานะที่เป็นผู้ปกครองจะทำอย่างไรให้ชุมชนที่เป็นพี่น้องกันเป็นญาติกันเป็นเลือดเดียวกันก็สร้างกฎ

มาใหม่ เป็นกฎสังคม ไม่ต้องไปยุ่งกับอัยการ ทนายความ คุยเป็นที่ เป็นน้องเป็นญาติกัน จึงจำเป็นที่ต้องรู้จักอดีต ปัจจุบันและอนาคต

สิ่งสำคัญที่สุดของวันนี้ ความสำคัญของการสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากปรัชญา จากกฎหมายที่เขียน แต่เมื่อมองลึกกว่านั้น กฎของทุกศาสนามองถึงเกิดแก่เจ็บตาย มองถึงวิถีชีวิต ทำอย่างไรให้วิถีตั้งแต่เกิดจนตาย มีความสุข ฉะนั้นการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้ามองถึงเจตนาจริง ๆ ทำอย่างไรให้คนรู้จักตัวเอง รู้จักอดีต รู้จักปัจจุบัน รู้จักชุมชน เพื่อกำหนดอนาคต จะทำให้เรารู้ถึงเรื่องโลกภายนอก ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุด สถาบันครอบครัว หรือสถาบันองค์กร รัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อะไรก็แล้วแต่ ถ้าเรารู้จักตัวเองว่าเราคือใคร มาจากไหน บทบาทขององค์กรส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บทบาทอะไร ภารกิจคือ ทำอย่างไรให้ผู้คนมีความสุข ฉะนั้นความสุขตรงนี้เป็นมุมมองอันหนึ่งที่อยากจะฝากไว้ ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถนำพาประชาชนทั้งหมดไปสู่ความเป็นสุขได้อย่างไร

*** สุรินทร์ กิจนิตยชีวี :**

มีสองประเด็นที่ประทับใจ คือ ความสุขของประชาชนต้องเอามาเป็นตัวตั้ง และต้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะต้องมีความเป็นพี่น้องกัน รักกัน ต่อไปเป็นภาคของเวที คนละ ๓ นาที

ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมสัมมนา ข้าราชการ

*** วรัญชัย ไชยชนะ : (ผู้สมัคร สว.กทม.)**

อยากกราบเรียนว่าประชาชนคนไทยจะอยู่เย็นเป็นสุขได้นั้น อันดับแรก รัฐบาลและสื่อมวลชนต้องให้ความสนใจ งานนี้ไม่แน่ใจว่ารัฐบาลให้ความสนใจมากน้อยเพียงใด มีคนของรัฐหรือเปล่า อันดับสอง สื่อมวลชนให้ความสนใจเพียงใดในการสะท้อนต่อการประชุม การระดมสมองของงานนี้ไปยังสาธารณชน ในวันนี้ไม่มีสื่อมวลชนลงข่าวให้เลย อ่านหนังสือพิมพ์ทุกฉบับไม่มีเลย ได้ทราบข่าวนี้จากการโฆษณาทาง นสพ.มติชน เมื่อหลายวันมาแล้ว นี่คือการอุปสรรคของความอยู่เย็นเป็นสุข เพราะการประชาสัมพันธ์ และสื่อไม่ให้ความสนใจ

ประชาชนคนไทยจะอยู่เย็นเป็นสุขได้ ด้วย ๕ ประการคือ ๑) การเมือง ต้องสร้างความเป็นธรรมและความมั่นคง ความเข้าใจ ความเสมอภาคให้กับคนไทย ตัวนักการเมือง ต้องไม่มีการคอร์รัปชัน ๒) ด้านเศรษฐกิจ ต้องอยู่ในสภาพที่คนอยู่ครองชีพได้ ตอนนี้พ่อค้าแม่ค้าอ้างราคาน้ำมันขึ้น ขึ้นราคาสินค้า ชาวบ้านต้องมีค่าครองชีพที่สูงขึ้น รายได้ไม่พอรายจ่าย นี่ก็ไม่อยู่เย็นเป็นสุขเหมือนกัน ๓) ด้านสังคม สังคมที่ฟอนเฟะ วัยรุ่นมีฟาสเช็ทส์ หรือเช็ทส์เร่งด่วน ประเพณีการรับน้องไม่ดี บทบาทของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องดูแลเด็ก เยาวชน คนชรา สตรี ผู้พิการ ๔) เรื่องความมั่นคง และ ๕) เรื่องสิ่งแวดล้อม ต้องเผชิญกับความเป็นพิษของสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นน้ำ อากาศ ขยะ งานสัมมนา ข้าราชการแบบนี้ขอให้กำลังใจ สักวันรัฐบาลต้องเห็น สื่อมวลชนต้องเห็น

มติที่

*** ชนะ รุ่งแสง : (สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)**

ก่อนหน้านี้นี้ คุณมุกตาให้ความเห็นว่า แนวความคิดและอุดมการณ์ ประชาชนมีแนวคิดที่หลากหลายในเชิงแตกต่างและอาจจะไร้อุดมการณ์ คิดว่าเป็นความจำเป็นที่ต้องพิจารณาถึงแนวความคิดของคนในระดับต่างๆ ของประเทศว่าอยู่ในลักษณะไหน และจะปรับให้เข้ามาใกล้เคียงกันได้อย่างไร

จากอายุ ๗๐ เศษที่ผ่านมาถึงขณะนี้ได้ผ่านเหตุการณ์มามาก เป็นเหตุร้ายและพบกับปัญหามาก เหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๖ ตุลา เหตุการณ์วิกฤติเศรษฐกิจ แม้แต่เหตุการณ์ปัจจุบันมีปัญหามาโดยตลอด แต่เราก็อยู่ในวิสัยที่แก้ไขได้ ต้องเรียนถามทางสมัชชาสุขภาพแล้วว่า ในสถานการณ์ปัจจุบันถือว่าเราอยู่ในปัญหาหรือไม่ ปัญหาที่มีอยู่นี้สร้างผลกระทบอะไรให้เรบ้าง และเหตุแห่งปัญหา แนวทางแก้ไข คืออะไร ใครจะเป็นเจ้าภาพแก้ไข และรัฐบาลที่ควรจะเป็นเจ้าภาพแก้ไขได้ดำเนินการในทางที่ถูกที่ควรแล้วหรือไม่ สมัชชาสุขภาพคิดอย่างไรกับประเด็นนี้

*** ณัฐพงศ์ สังข์คุณ : (นายกสมาคมแพทย์แผนไทย อำเภอหาดใหญ่)**

ได้รวบรวมปัญหาที่จะนำเสนอคือ ปัญหาเรื่อง พืช สัตว์ ธาตุ ที่เป็นสมุนไพร หากทุกคนมองย้อนไปในอดีตจะเห็นความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งเหล่านี้ แต่ทุกวันนี้ได้ร่อยหรอและบางชนิดได้สูญพันธุ์ไปแล้ว อยากเสนอให้อนุรักษ์ ปลูกเพิ่ม เลี้ยงเพิ่มเพื่อนำมาประกอบเป็นยารักษาโรค นอกจากจะใช้เป็นอาหารแล้ว เช่น จัดให้มีสวนสมุนไพร มีสวนสาธารณะที่เป็นสวนสมุนไพร มีพื้นที่ที่จะทำกิจกรรมด้านแพทย์แผนไทยได้อย่างกว้างขวางและครบวงจร ในด้านการศึกษาอยากให้บรรจุหลักสูตรเรื่องการเรียนแพทย์แผนไทยในระดับประถม มัธยม วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยซึ่งมีอยู่บ้างแล้ว ซึ่งความยากง่ายของหลักสูตรก็จะจัดตามลำดับ

*** อรรถพล ชาวแจ่ม : (ประธานชมรมคนพิการ จังหวัดพิษณุโลก)**

ทำงานด้านคนพิการมา ๑๐ ปีแล้ว จากการทำงานพบว่า คนพิการมี ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ คือฟื้นฟูพัฒนาในด้านใด ๆ ไม่ได้ ซึ่งรัฐบาลก็ให้เบี้ยยังชีพแต่ยังไม่เพียงพอกับคนที่พิการขนาดหนัก ที่มีจำนวนมากและเกิดขึ้นได้เรื่อย ๆ กลุ่มที่สองคือ กลุ่มที่พัฒนาได้ เรียนหนังสือได้ พัฒนาไปสู่การมีอาชีพได้ กลุ่มที่พัฒนาไม่ได้เรายังไม่มีสุขภาพทางด้านเศรษฐกิจ สุขภาพทางด้านจิตใจ สถานะทางครอบครัวก็ไม่มีสุขภาพที่ดีในทุก ๆ ด้าน เพราะมันเป็นภาระหนักของครอบครัว สุขภาพของครอบครัวที่ยากจนนั้นยิ่งไปกันใหญ่ ในส่วนที่พัฒนาได้ก็ได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องทำบัตรประชาชนไม่ต้องเรียนหนังสือ ก็ทำให้ยิ่งโง่ ปัจจุบันนี้ทุกคนอยากเรียนก็ได้เรียน จังหวัดพิษณุโลกยังมีปัญหา ยิ่งจังหวัดอื่น ๆ ก็มีปัญหา ในส่วนนี้ออกสมัชชาสุขภาพว่า ทำอย่างไรจะให้สุขภาพทางด้านเศรษฐกิจ จิตใจ ร่างกาย ดีขึ้น ถ้ามีกิจกรรมลักษณะนี้ หรือมีโครงการต้นแบบอย่างที่กำลังทำโครงการจัดอบรมเยาวชนผู้นำสู่การเปลี่ยนแปลงและเสริมประสบการณ์ชีวิต รุ่นละ ๒๕ คน ใช้เวลา ๕ คืน ๖ วัน ในทุกอำเภอ ประสบความสำเร็จในการนำคนพิการ

ถ้าเวทีใหญ่ๆ อย่างนี้มีโครงการ
นำร่องให้กับสมาคมคนพิการแห่ง
ประเทศไทย สมาคมคนพิการทุก
ประเภทแล้วให้องค์กรแม่กระจายไปสู่
องค์กรระดับจังหวัด เครือข่าย
ของคนพิการก็เห็นว่าเป็นแรงงาน
ไร้ประโยชน์ก็จะสามารถเป็นพลัง
สร้างพลผลิตช่วยชาติได้

มาอยู่ร่วมกัน คิดโครงการสาธารณะหนึ่งโครงการ หนึ่งจังหวัด
คิดโครงการอย่างนี้ พ่อแม่ญาติพี่น้องหรือตัวคนพิการเองก็
ไม่อยากจะถึงขณะเดียวกันจะไปทำงานในต่างท้องถิ่นก็ไม่ได้
เรื่องสุขภาพร่างกาย เรื่องการสร้างความแข็งแรง กลายเป็น
ปัญหาเรื่องปากท้อง ดังนั้น ถ้าเวทีใหญ่ๆ
อย่างนี้มีโครงการนำร่องให้กับสมาคมคนพิการแห่ง
ประเทศไทย สมาคมคนพิการทุกประเภท แล้วให้องค์กรแม่
กระจายไปสู่องค์กรระดับจังหวัด เครือข่ายของคนพิการที่เห็น
ว่าเป็นแรงงานไร้ประโยชน์ก็จะสามารถเป็นพลังสร้าง
ผลผลิตช่วยชาติได้ กลุ่มพวกนี้จะได้ค้นพบคนพิการที่ได้รับ

การสงเคราะห์ ทำให้ปัญหาครอบครัวของแต่ละพื้นที่ได้รับการแก้ไขด้วย

*** สมุทร สารุ : (ประธานชมรมหมอบุราณ จังหวัดร้อยเอ็ด)**

อยากให้คนที่มาร่วมเวทีวันนี้มีความสุข สิ่งที่ทำให้มนุษย์มีความสุขก็คืออาหาร
สิ่งที่เป็นอาหารของมนุษย์จากพืช สัตว์ และธาตุ ดังนั้น คนที่อยากจะมีความสุขก็ให้อนุรักษ์
อย่าไปทำลายพืช สัตว์ และธาตุ ถ้าปลูกแล้วก็อย่าอยากร่ำรวย เอาแค่อยู่แบบพอเพียง
สิ่งที่เราอยู่ได้นั้นคืออาหารบริโภค ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคก็ให้เอาแต่พอเพียง
พอดี อาศัยหลักธรรมทำให้ใจให้ว่าง เอาแต่พอดี สว่างตาคือแสงไฟ สว่างใจคือแสงธรรม
ใจว่างคือบุญ จิตว่างุ่นคือบาป ความสงบว่างทรงพลังอยู่ภายใน กระจกเงาที่แจ่มใสยังแพ้ใจ
ที่บริสุทธิ์

*** พรพิมล คงเปีย : (ตัวแทนเยาวชน จังหวัดนครศรีธรรมราช)**

ในนามที่เป็นเยาวชน อยากให้ผู้ใหญ่เห็นความสำคัญของเยาวชนให้มากกว่านี้
เยาวชนจะมีจินตนาการเป็นของตัวเองเพื่อที่จะพัฒนาชีวิต พัฒนาตนเอง และต่อไป
เยาวชนเหล่านี้จะเป็นตัวแทนที่จะพัฒนาประเทศชาติต่อไป และไม่มีทางที่เยาวชนจะ
จินตนาการในทางที่ไม่ดี จะจินตนาการในสิ่งที่ดีเสมอ เพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศของเรา
มีความอยู่เย็นเป็นสุขต่อไป ตามความคิดของเยาวชน ความอยู่เย็นเป็นสุข ต้องเริ่มที่
ครอบครัว ถ้าครอบครัวอยู่กันอย่างมีความอบอุ่น อยู่เย็นเป็นสุขต่อไปสังคมก็จะอยู่เย็นเป็นสุข
ไปด้วย ถ้าสังคมมีความรักสามัคคี เชื่อฟังเหตุผลกัน อันนี้จะมีได้มากน้อยแค่ไหนจะให้
เยาวชนและสังคมได้มองเห็น และก็มีอยู่เย็นเป็นสุขให้มาก อยากให้ผู้ใหญ่ได้มองเห็น
คุณค่าและผลงานและความคิดเห็นของเยาวชน เพราะเยาวชนมีศักยภาพและคุณภาพ
เหมือนกันและอยากเห็นประเทศพัฒนาต่อไป

*** พ.อ.พญ.สุมน บุญรอด : (มณฑลทหารบกที่ ๑๔ จังหวัดชลบุรี คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก จังหวัดชลบุรี ประธานเครือข่ายผู้บริหารงานเยาวชนภาคตะวันออก)**

หากไม่นับกรุงเทพฯแล้ว จังหวัดชลบุรีเป็นหมายเลขหนึ่งที่เกิดกระทำความผิดเข้าสถานพินิจมากที่สุด ผลจากการบริหารที่ไม่ยั่งยืน อีกประเด็นคือ วันนี้มีเด็กชายจากทุกจังหวัดที่มีปัญหาจากครอบครัว หรือการพัฒนาที่ผิดบิดเบี้ยว ไปขายบริการทางเพศที่พัทยาหรือยาเสพติด หรือหลาย ๆ อย่าง มากกว่า ๔๐๐ คนขึ้นไป แต่มีเรื่องดังามในสังคมคือทุกคนรู้สึกว่ามันทุกข์ มี ๑๘ องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรต่าง ๆ จับมือกันเพื่อหาทางนำเด็กที่เร่ร่อน จรจัด เสพยา ขายบริการทางเพศ ให้กับต่างชาติ เข้าอบรมเพื่อสานต่อจินตนาการ และหาอาชีพ ให้เรียน เป็นการที่ทุกข์นำพาทุกคนมาเจอกัน กำลังจะขับเคลื่อนเด็กเร่ร่อนในพทยานำร่อง ทหารเรือจะช่วยอบรมและหน่วยงานต่าง ๆ จะช่วยจนถึงให้เขากลับบ้าน หรือเรียนหนังสือ หรือทำงาน

พี่น้องน้ำค้างพุดก็เห็นว่าวันนี้ จินตนาการของเด็กในสังคมไทยไม่ทราบว่าจะหายไปหรือบิดเบือนเพราะผู้ใหญ่กระทำ ทำอย่างไรเร่งด่วนที่จะให้เด็กได้กลับมามีจินตนาการได้เร็วที่สุด

*** ธนรัตน์ สุขเกิด : (อดีตผู้นำหมู่บ้าน)**

อยากนำเสนอการถ่ายทอดความดีที่ทุกท่านต้องการจะให้เกิดเวทีหรือความอยู่เย็นเป็นสุขตามวัตถุประสงค์ของสมัชชาสุขภาพ ทุกท่านคงจะทราบอยู่ว่าการที่จะถ่ายทอดสิ่งดี ๆ ไปให้กับเพื่อน ๆ ให้กับผู้คนในชุมชน และทั่วประเทศ เป็นไปได้โดยยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนที่ถูกพาดพิง บอกว่าไม่ค่อยให้ความสำคัญ ฉะนั้นเราตั้งใจที่ได้เกิดมาบนผืนแผ่นดินไทย ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านได้นำเสนอในเรื่องแนวเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งตนเองอย่างมีความสุข แต่ในช่วงที่ผ่านมาเราอยู่ภายใต้ระบบทุนนิยม ทำให้การถ่ายทอดความดีของพระองค์ท่าน ความดีของภูมิปัญญาท้องถิ่นก็ดี แนวคิดพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมประเพณี หรือว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่จะส่งต่อไปให้กับลูกหลานนั้นมันถูกตอน ถูกตอนด้วยสื่อมวลชน การกระจายความดีมีแต่การนำเสนอสิ่งชั่วขอให้สมัชชาสุขภาพเป็นตัวนำในการถ่ายทอดผลสรุปจากการทำสมัชชา ทั้งสองวันนี้ไปให้กับพี่น้อง ญาติ หรือว่าเพื่อน ว่าเราเป็นเครือข่ายกัน เป็นแชร์ลูกโซ่ เอาความดีนี้ไปถ่ายทอดเพื่อจะได้ถ่ายทอด กระจายได้เร็วกว่าที่ได้ฟังจากสื่อ

*** ทิศา ปาโมกษ์ : (จากสระบุรี ลุ่มน้ำป่าสัก)**

มุมมองเรื่องความอยู่เย็นเป็นสุข เราต้องมองถึงภาพรวมของสิ่งที่มีอยู่ในประเทศไทยเรา คือ เรื่องของทุนธรรมชาติ ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องทุนรอนของสิ่งที่มีอยู่ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ปัจจุบันนี้ถูกกลืนกิน เมื่อถูกกลืนกิน สังคมและพฤติกรรมของมนุษย์ก็เสื่อมไปด้วย ปัจจุบันนี้ความเป็นมนุษย์เริ่มเสื่อม เพราะเราไม่ศึกษาซึ่งกันและกัน ไม่ถ่ายทอดความเป็นมนุษย์ ไม่เชื่อใจกัน อยู่ในสังคมที่ค่อนข้างหลอกลวงกัน ดังนั้นภาวะที่เกิดขึ้นกับความไม่อยู่เย็นเป็นสุข และเกิดความทุกข์ของคนไทย ถ้าเรารู้จักคำว่าพอคนไทยเราจะอยู่เย็นเป็นสุข

*** ชัยทัศน์ ถนนอมรินทร์ :** (เลขาธิการสมรมผู้ประกอบการ สมุทรปราการ)

สิ่งที่คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญเชิงกลยุทธ์และอยากเป็นมุมมองของผู้ประกอบการว่า ทำอย่างไรให้สมัชชาสุขภาพของเรา เป็นสมัชชาสุขภาพที่จะสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข ได้จริงๆ กลยุทธ์ที่สำคัญที่เห็นตลอดคือ เราควรจะเข้าไปอยู่ร่วมกับคนที่มีส่วนกำหนดนโยบาย ของท้องถิ่น เรามานั่งคุยกัน มีกลุ่มก้อน แต่เราอยู่เป็นส่วนของเรา แสดงตัวครั้งหนึ่งก็เมื่อ มีอะไรเกิดขึ้น อยากให้มีผู้แทนอยู่ในคณะกรรมการดูแลจังหวัด ซึ่งเป็นผู้แทนของภาค ราชการและเอกชน ใครก็ตามที่อยู่ในจังหวัดที่จะกำหนดวิถีชีวิต ความเป็นไป ความเปลี่ยนแปลง ในในชุมชน เราต้องเข้าไปอยู่ในนั้นเพื่อที่จะคอยกำกับ ดูแลหรือชี้แนะ ว่าสิ่งที่กำลังจะทำนั้น มันเบี่ยงเบนหรือไม่ ถ้าเรามัวแต่นั่งทำของเรา ไม่เข้าร่วมกับเขา เขาทำไปแล้วเพราะเขามี

...เราควรจะมีผู้แทนของเราอยู่ทุก จังหวัด ทุกองค์กร ที่จะมาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ความอยู่เย็นเป็นสุข ของเรา เราควรจะมีเกาะติดอยู่กับ ความเปลี่ยนแปลงนั้น ไม่ว่าจะป็น อบต. จังหวัด จะเปลี่ยนแปลงอะไร เราอรุ่ด้วย และขอส่วนหนึ่งของ เราในการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข...

อำนาจ เป็นเรื่องของนโยบายรัฐบาล เป็นเรื่องของภาครัฐ หรือ ใครก็ตามที่เขาจะมีบทบาทหน้าที่กระทำ เขาเป็นเจ้าของภาพแต่ เราไม่รู้ที่เจ้าภาพจะทำให้ความอยู่เย็นเป็นสุขของเราเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ดังนั้น เราควรจะมีผู้แทนของเราอยู่ทุกจังหวัด ทุกองค์กร ที่จะมาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ความอยู่เย็นเป็นสุข ของเรา เราควรจะมีเกาะติดอยู่กับความเปลี่ยนแปลงนั้น ไม่ว่าจะ เป็น อบต.จังหวัด จะเปลี่ยนแปลงอะไร เราอยู่ด้วย และ ขอส่วนหนึ่งของเราในการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข คอยดึง ชี้แนะด้วย

*** เพลินตา ประดับสุข :** (สมัชชาสุขภาพ จังหวัดกาญจนบุรี)

ได้ฟังหลายๆ ประเด็นพบว่า สุดท้ายมันก็ไปสอดรับกับนโยบายของรัฐบาลที่ว่า ในสี่ปีนี้จะเคลื่อนในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม และแก่นที่สุดของปัญหาที่เกิดขึ้น คือ การที่ประชาชนขาดคุณธรรมและจริยธรรม จึงทำให้เกิดปัญหามากมาย โดยเฉพาะปัญหา สุขภาพ และปัญหาของ พ.ร.บ.สุขภาพฯ ที่มันยังเคลื่อนไปไม่ถึงที่สุดก็เพราะเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ขอให้มิติของสมัชชาสุขภาพที่จะเคลื่อนต่อไปในอนาคตนี้ ขอให้เคลื่อนในเรื่อง มิติของวัฒนธรรมและศาสนา คิดว่าตรงประเด็นและป่าเป้าได้ถูกจุด

*** สุภาวดี หาญเมธี :**

ในมุมมองครอบครัว จากที่ไปทำงานพบว่า กระบวนการที่มีผลอย่างยิ่ง คือถ้าเรา เปิดให้มีการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเหมือนอย่างที่เรากำลังทำอยู่นี้ ทำอย่างไรถึงให้เกิด ความรู้สึกอยากคุยกัน อยากมาถกปัญหา เอาเรื่องทุกชิ้นในใจมาแบกกัน อาจจะเป็นชุมชน ครอบครัว กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มคนงานที่เป็นพ่อแม่ กลุ่มคนเฒ่าคนแก่ที่อยู่ในหมู่บ้าน อะไรก็แล้วแต่ ถ้าเราเปิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมจะมีพลังมาก แล้วความคิดของทุกคนมี ศักยภาพจริงๆ เขาคิดได้ เขาบอกได้ว่าทุกอย่างอย่างไร และมีศักยภาพที่จะหาความสุขร่วมกัน ที่เราหรือตัวชาวบ้านเองเคยรู้สึกได้ว่า เขาแย เขาไปไม่ได้ จน ใจ ไม่มีการศึกษา และไม่มี ทุนด้วย ปรากฏว่าเมื่อตั้งสติ และร่วมกันคิด ร่วมกันค้นคว้า ทางออกก็เกิด จริงๆ จะมาก

จะน้อยคงไม่ได้วัดความสำเร็จแต่อย่างน้อยได้เริ่มต้น และจะก่อตัวไปเรื่อย ๆ รู้สึกว่าคุณของการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมมีอันสังคอย่างยิ่งมหาศาสตร์จริง ดังนั้นโดยประเด็นของเรื่องครอบครัวที่ดีหรือจะโยงไปในเรื่องอื่นๆ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมสุขภาพ อะไรก็แล้วแต่ มันก่อเกิดได้ด้วยกระบวนการนี้ เราจะทำอย่างไรจะเปิดกระบวนการนี้ให้กว้างที่สุด และครอบครัวน่าจะเป็นเรื่องหนึ่งที่หนีไปไม่ได้ทุกประเด็น

...ทำอย่างไรถึงให้เกิดความรู้สึกอยากคุยกัน อยากมากกกกันหา เอาเรื่องทุกบ่ในใจมาบอกกัน อาจจะเป็นแบบครอบครัว กลุ่มพ่อบุคครอง กลุ่มคนงานที่เป็นพ่อแม่ กลุ่มคนแม่ค้าคนแก่ที่อยู่ในหมู่บ้าน อะไรก็แล้วแต่ ถ้าเราเปิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมจะดีพอสมควร...

❖ **น้ำค้าง คำแดง :**

คำตอบของคำถามว่าเราจะอยู่ดีมีสุขได้อย่างไร เราคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงคนทั้งโลกได้ หากว่าไม่เริ่มที่การเปลี่ยนแปลงตัวเองก่อน มีคำตอบที่ทำให้คนที่ใช้ชีวิตอยู่ทุกวันนี้ใช้ได้ คือ คำตอบของพระเจ้าอยู่หัวฯ ของเรา ที่บอกว่าปิดประเทศ แล้วอยู่ได้ หรือว่าเศรษฐกิจพอเพียง เชื่อว่าถ้าสมมติว่าเราปิดประเทศแล้ว เรามีกินมีใช้อย่างสบาย โอกาสที่เราจะเป็นครัวของโลกมันไม่ใช่เรื่องยาก แต่ทุกวันนี้เราต้องมีกินมีใช้และพอเพียงแบบเกรดเอก่อน ถึงจะทำอย่างนั้นได้ ก็เลยคิดว่าสิ่งที่พระเจ้าอยู่หัวบอกเป็นคำตอบของงานนี้ได้ อีกอย่างอยากขอบคุณพ่อคุณแม่ในที่นี่ทุกคน อยากได้ตัวอย่างดี ๆ คุณพ่อคุณแม่ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและอยู่เย็นเป็นสุขให้ลูกหลานได้เห็นเป็นแบบอย่างแล้วก้าวเดิน เหมือนที่หนูได้เห็นหมอประเวศและผู้ใหญ่หลาย ๆ ท่านที่นี่ รู้สึกว่าถ้าทุกคนเป็นตัวอย่างที่ดี ๆ ให้เด็ก ๆ ได้โอกาสที่เด็กจะเสียดังคงจะเป็นไปได้ยาก

❖ **ศิริชัย สาครรัตนกุล :**

ฟังหนูน้าค้างพูดก็อยากจะมีจินตนาการบ้าง ทั้งที่อายุใกล้ ๖๐ แล้ว ประเด็นที่ตั้งไว้กับองค์กรธุรกิจ อย่างน้อยอยู่ใน ๒ สถานะ จริง ๆ มีมากกว่านั้น คือ ผู้ใช้แรงงานกับผู้บริโภค สถานะอื่นๆ อาจจะเป็นผู้ลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุนของเขา หรือผู้อยู่ใกล้ชิด ในสถานะผู้ใช้แรงงาน มีจินตนาการว่า อยากเห็นนักธุรกิจไทย ผู้ประกอบการไทยหรือทั้งโลกให้ยึดถือคติแรงงานไม่ได้มีไว้ขูดรีด แรงงานมีไว้ให้ทะนุถนอม ถ้าแรงงานมีความสุขผลงานก็ออกมาดี ถ้าผลงานออกมาดี ลูกค้าก็ชอบ ลูกค้าชอบ ธุรกิจก็มีกำไร อาจจะได้ยินเมื่อไม่นานมานี้ เขาบอกว่าลูกค้าเป็นพระเจ้า ลูกค้าต้องมาก่อน แต่ตอนนี้ต้องบอกว่างานมาก่อน ลูกค้ามาที่สอง จินตนาการที่สองคือ คิดว่าพวกเราประชาชนในฐานะผู้บริโภคมีพลัง ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นในต่างประเทศ บ้านเรายังไม่เกิด พลังผู้บริโภคคือ การรวมตัวกันจริงๆ ไม่ใช่คน ๆ เดียว ยกตัวอย่าง กรณีสระบุรี ที่ผู้เผยแพร่จะสมมติว่ามาจากโรงปูนก็รวมพลังรวมกลุ่มผู้บริโภคไปเลย ไม่อดหนุนสินค้าที่ก่อให้เกิดฝุ่น เป็นตัวอย่างที่จินตนาการ

ได้ว่าถ้าเราสร้างพลังผู้บริโภคให้เกิดขึ้นได้ในประเทศไทย พลังผู้บริโภคจะเป็นตัวกำกับองค์กรธุรกิจ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม

*** เชษฐา มุคุระ :**

ณ วันนี้ถ้าเรามองภาพการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทย สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ปี ๔๐ ฟาสีทองผ่องอำไพ ประชาชนเป็นใหญ่ในแผ่นดิน ภาพนี้เป็นภาพที่ยิ่งใหญ่ ความเป็นใหญ่เกิดจากการใช้ความคิด การมีส่วนร่วม คิดว่าคุณหมอบริเวณ เป็นคนจุดประกาย จุดความหวัง เวทีนี้ถือว่ายิ่งใหญ่ มีการระดมความคิดที่หลากหลายจากการมีส่วนร่วม ในความคิด อุดมการณ์ ทศนคติ การกระทำทั้งหมด เป็นการจุดประกาย แต่วิธีการเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่เรากำลังขาดการจัดการร่วม ทำอย่างไรถึงจะมีการจัดการร่วม ไม่ว่าจะในเรื่องทุน เรื่องงบประมาณ อะไรทำนองนี้ สำหรับการจัดการใน ตำบลเขาคราม มีการลงทุนใน กิจกรรมต่างๆ กิจกรรมเป็นตัวการระดมคน ทำอย่างไรให้โยงโยมผู้คนให้เป็นหนึ่งเดียว ทำให้มีวันพระ ทำไมคนต้องเข้าโบสถ์วันอาทิตย์ ทำไมคนต้องเข้าสุเหร่าทุกวันศุกร์ กิจกรรมเหล่านี้เป็นการระดมความคิด ระดมการบริหารจัดการร่วม และการมีกำไรร่วม คือ มองเรื่องสวัสดิการชุมชน ถ้าเรามีการคิดร่วมกัน บริหารจัดการร่วมกัน มีการระดมทุน ร่วมกัน มีการเอาเงินกำไรทั้งหมดมาจ่ายสวัสดิการแก่ผู้ที่มีการจัดการร่วมกัน เพราะฉะนั้น ความสุขนี้ไม่ได้อยู่ที่ใคร แต่อยู่ที่ท่าน สังคมจะดีได้อยู่ที่ท่าน อย่าไปโทษใคร

*** นิรมล เมธิสุกุล :**

ขอเชื่อมโยงเด็กกับผู้ใหญ่ เพราะถนัดด้านนี้ วันนี้เราพบว่าคนทุกวัยมีจินตนาการได้ ตอนนี้สังคมไทยเราดีเพราะว่าเรารู้แบบรวมหมู่ ถ้าสู้โดดเดี่ยวแรงจะน้อย เป้าหมายอาจจะผิด มาร่วมกันสร้างจินตภาพ สร้างความฝันร่วมกัน และที่สำคัญคือผลักดันให้เป็นจริงให้มากที่สุด และตอนนี้เชื่อว่าเป็นกระบวนการที่ใกล้มาก ๆ แล้วเพียงแต่ขอให้ทุกท่านใช้ศักยภาพ ให้เต็มที่ บรรลุไปในที่ต่าง ๆ ที่เราทำได้ บรรลุในห้วงประชุมตอนบ่าย บรรลุในความคิดของ วันพรุ่งนี้และการสรุป และขับเคลื่อนไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น พ.ร.บ.สุขภาพ แห่งชาติ พ.ร.บ.ป่าชุมชน หรือว่าเรื่องอื่น ซึ่งทุกคนสามารถทำได้

*** สุรินทร์ กิจนิตยชีวี :**

ท่านผู้มีเกียรติ ณ เวทีแห่งนี้เราได้ความคิดดี ๆ ข้อเสนอดี ๆ ของท่าน หลายประเด็น เราให้ความสำคัญและจะรวบรวมบันทึกไว้ทั้งหมด เพื่อนำไปสรุปประเด็น แล้วจะร่วมมือกันเป็นจินตภาพของชาติ ร่วมกันผลักดันสังคมไทยไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ คุณนิรมล คณะผู้อภิปรายนำทั้งสี่ท่าน ตลอดจนเครือข่าย สัมภาษณ์ ขบวนการแห่งชาติปี ๒๕๔๘ รวมทั้งผู้นำอาวุโสซึ่งเป็นผู้นำของความอยู่เย็นเป็นสุข ของสังคมไทยทุกท่านที่มานั่งให้กำลังใจเรานะครับ ขอขอบพระคุณอย่างสูง ขอปิดเวทีการ อภิปรายระดมความคิด ณ บัดนี้ครับ ขอพระคุณอย่างสูงครับ *

สานเจตนารมณ์คนไทยทั้งชาติ

สร้าง “สังคมอยู่เย็นเป็นสุข”*

บนเส้นทางสู่วาระการประชุมสมัชชาสุขภาพประจำปี ๒๕๔๘ ในประเด็นว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” นั้น ได้ผ่านกระบวนการเตรียมการเพื่อรวบรวมข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ นับตั้งแต่ต้นปี ๒๕๔๘ ที่ผ่านมา เพื่อกลั่นกรองสู่เนื้อหาที่เป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติในวันที่ ๗-๘ กรกฎาคม ปีเดียวกัน โดยมีทั้งในส่วนขององค์ความรู้ การนำเสนอกรณีตัวอย่างจากประสบการณ์จริง ตลอดจนการประมวลข้อคิดเห็น ว่าด้วยแนวทางการสร้าง ความอยู่เย็นเป็นสุข ให้เกิดขึ้นจริง บนรากฐานสังคมไทย ณ ช่วงเวลาปัจจุบัน และสืบสานไปสู่อนาคตได้อย่างยาวนาน

ส่วนหนึ่งของกิจกรรมสำคัญในกระบวนการพัฒนาความรู้ ความคิด และข้อเสนอ สู่เวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วยความอยู่เย็นเป็นสุขในปีนี้ ก็คือ การจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ขึ้น ๔ เวที ในลักษณะที่เปิดกว้างให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมนำเสนอความคิด กรณีศึกษาจากประสบการณ์ตรง และข้อเสนอต่อแนวทางสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ประกอบด้วย เวทีจุดประกายความคิดเรื่องความอยู่เย็นเป็นสุข เวทีการสร้างครอบครัว และชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุข เวทีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข และ เวทีสังคม และสภาพแวดล้อมเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข มีการนำเสนอประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และระดมสมองในการพัฒนาข้อเสนอต่าง ๆ โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวนกว่า ๓๐๐ คน

จากนี้คือสาระสำคัญและความคิดจากนักร้อยทิศทางที่ถูกสกัดและเชื่อมร้อยเพื่อนำไปสู่คำตอบเบื้องต้นที่ทุกคนให้ความสนใจร่วมกัน นั่นคือ เราจะร่วมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขให้เกิดขึ้นในสังคมไทยได้อย่างไร

ทั้งจากสองมือที่แต่ละคนมี

และด้วยพลังจากความ เป็น “เรา” ในฐานะพลเมืองที่เผชิญสุขทุกข์ร่วมกันอยู่ในสังคมไทย

๑. ความสุขระดับบุคคลคือต้นทาง

จากจุดเล็ก ๆ ในสังคม ที่มีความอยู่เย็นเป็นสุข เริ่มต้นจากบุคคล ครอบครัว และชุมชน จะช่วยขยายภาพความอยู่เย็นเป็นสุขให้แผ่ไพศาลไปสู่สังคมโดยรวมได้ ความสุขที่เกิดขึ้น ณ ระดับล่างที่สุดของสังคม นั่นคือ ความสุขระดับบุคคลจะเป็นรากฐานที่สำคัญ และสร้างคุณภาพที่มั่นคงให้แก่สังคมซึ่งได้ชื่อว่า “อยู่เย็นเป็นสุข”

ความสุขในระดับบุคคลนั้นสืบสาวแห่งหนที่มาได้จาก ๒ ทาง ได้แก่ ความสุขที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในตนเองและความสุขที่เกิดจากปัจจัยภายนอก สังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขจะเกิดขึ้น

* เอกสารสรุปข้อเสนอจากเวทีจุดประกายสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และเวทีย่อยที่ ๒-๔ เมื่อวันที่ ๒๕-๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ จัดทำโดย คณะทำงานจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” สังกะระหนิโดย พันิจ ทำอำนาจผล เรียบเรียงโดย อภิญา ตันทวิวงศ์

ได้ไม่ยากนักหากบุคคลมุ่งเน้นการแสวงหาความสุขจากภายในมากกว่ายึดติดกับความสุขจากภายนอก แต่อย่างไรก็ดี ความสุขทั้ง ๒ ด้านนี้ก็มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด และต้องรักษาสมดุลให้เป็นไปอย่างดีชีวิตจึงมีความสุขที่ยืนยาว
ต่อไปนี่คือการแยกแยะให้เห็นชัดเจนถึงที่มาแห่งความสุขทั้งสองทาง

ความสุขภายใน

เป็นความสุขที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่ามีหรือไม่มีปัจจัยภายนอกโดยตรง มักเป็นความสุขในระดับจิตและปัญญา ประกอบด้วย

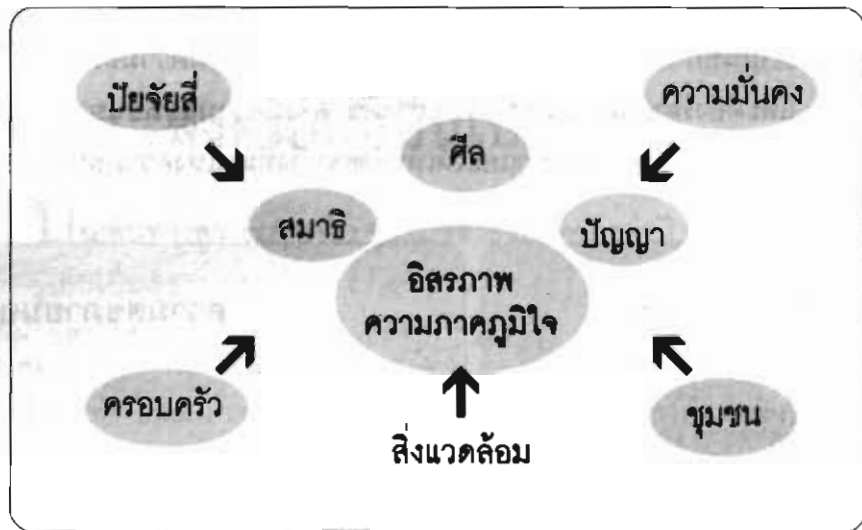
- **ความสุขจากการมีอิสรภาพ** คือ อิสรภาพจากการถูกรบกวนจากทางความคิดและอิทธิพลของสิ่งเร้าภายนอก
- **ความสุขจากความภาคภูมิใจ** คือ ความภาคภูมิใจในสิ่งที่มีอยู่ ภาคภูมิใจในการทำหน้าที่ต่อตนเองผู้อื่น สังคม และธรรมชาติ ภาคภูมิใจในการทำมาตัง งดเว้นความชั่ว
- **ความสุขจากการเข้าถึงหลักศาสนา (ศีล)** คือโอกาสในการเข้าถึงธรรมะ ยึดถือคุณธรรม และการปฏิบัติตามหลักศาสนา
- **ความสุขจากความสงบ (สมาธิ)** คือ ความสงบในจิตใจ ไม่หวั่นไหว
- **ความสุขจากความไม่ยึดมั่นถือมั่น (ปัญญา)** คือ ความไม่ยึดติดตัวตนและวัตถุ เข้าใจความเป็นไปของโลกและชีวิต

ความสุขภายนอก

มักจะสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- **ความสุขจากการมีปัจจัยสี่พอเพียง** คือ การมีปัจจัยในการดำรงชีวิต ที่เพียงพอ ไม่ขาดแคลน มีอาหารบริโภคพอเพียงปลอดสารพิษ มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงมีรายได้พอเพียงกับการแสวงหาปัจจัยดำรงชีวิต
- **ความสุขจากการมีครอบครัวอบอุ่น** คือ การมีครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน มีความผูกพัน เอาใจใส่ มีเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน สนทนอย่างเอื้ออาทร มีความกตัญญู มีระเบียบวินัย ปราศจากความรุนแรงในครอบครัว
- **ความสุขจากการมีชุมชนเข้มแข็ง** คือ การมีชุมชนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมและเรียนรู้ร่วมกัน มีการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี มีกิจกรรมทางศาสนา มีธรรมาภิบาลในท้องถิ่น ปราศจากอาชญากรรม และความรุนแรงในชุมชน
- **ความสุขจากการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี** คือ การมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สิ่งแวดล้อมที่ดีถูกสุขลักษณะ ปราศจากมลภาวะทางกายภาพและชีวภาพ

ทั้งนี้ องค์ประกอบของความสุขภายในดังที่ปรากฏนี้ ส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ และเกิดขึ้นด้วยตนเอง แต่อาจจำเป็นต้องอาศัยกลไกการสนับสนุนจากระบบสังคมภายนอกที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อทราบถึงหลักการ แนวทางปฏิบัติ และการพัฒนาทักษะเหล่านี้ โดยกลไกที่มีบทบาทช่วยได้อย่างมาก ได้แก่ สถาบันด้านศาสนาและวัฒนธรรม

ภาพแสดงปัจจัยสร้างสุขจากภายในตนเองและภายนอกที่ต้องแสวงหาจุดสมดุล

คนแต่ละคนจะมีความสุขได้ต้องอาศัยการสร้างสมดุลระหว่างปัจจัยความสุขภายในตนเองและปัจจัยภายนอกได้อย่างดี กำหนดเป้าหมายของชีวิตไปที่ความสุขภายในเหนือกว่าความสุขภายนอก โดยมองปัจจัยภายนอกเป็นเพียงสิ่งที่เชื่อมต่อกับความสุขในจิตใจ เช่น การไม่แสวงหาความมั่นคงในชีวิตจนปราศจากความสุขในจิตใจ หรือขาดความอบอุ่นในครอบครัว

๒. ขยายภาพ ๓ ปัจจัยชี้ขาดความสุข

❖ ปัจจัยที่ ๑ ครอบครัว

ครอบครัวอบอุ่น นั้นเป็นฉันทิ ?

สถาบันครอบครัวเป็นก้าวแรกของการมีชีวิตอย่างมีความสุข การทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นจึงมีความสำคัญต่อการหล่อหลอมเด็กและเยาวชน ให้มีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อบริเวณภายนอกที่จะเข้ามาทำให้เกิดความทุกข์ มีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะมีชีวิตอย่างสงบสุขในทางตรงกันข้ามหากครอบครัวอ่อนแอ คนในครอบครัวก็จะตกเป็นเหยื่อของสิ่งร้าย อยู่ในสังคมอย่างโดดเดี่ยว หากทางออกให้กับชีวิตแบบผิดพลาด คั่นหาตนเองไม่พบ ไม่มีความสุข และนำไปสู่สังคมที่อยู่ร้อนนอนทุกข์ในที่สุด ครอบครัวที่อบอุ่นและเข้มแข็ง ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

โครงสร้าง	มีความสัมพันธ์ที่ดี	มีการป้องกันและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น	รักการเรียนรู้
<p>เกิดจากองค์ประกอบของคนในครอบครัว ที่มาจากคนหลายรุ่น ที่มีโอกาสสัมผัสและเรียนรู้ความคิด ประสบการณ์จากอดีต กับสิ่งที่ เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีผู้นำครอบครัวที่เข้มแข็ง</p>	<p>คือ มีความรัก ความเอาใจใส่ มีการแสดงออกและการสื่อสารที่ดี ทั้งทางกาย วาจาใจ รวมทั้งมีการจัดแบ่งเวลาในการอยู่ร่วมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ การทานอาหาร ออกกำลังกาย นันทนาการ อันจะนำไปสู่สายสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว</p>	<p>เริ่มต้นจากผู้ใหญ่ ที่ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน ได้แก่ การลด ละอบายมุข มีความไว้วางใจกัน อุดหนุนกับปัญหา เข้าใจ รู้จักให้อภัย ให้โอกาส รับฟังปัญหา และเป็นที่ปรึกษาให้กันและกัน รวมทั้งคนในครอบครัวรู้เท่าทันอารมณ์หรือความทุกข์ของตนเอง และรู้วิธีจัดการอย่างเหมาะสม โดยไม่ใช้ความรุนแรง</p>	<p>คนในครอบครัวมีการเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาทักษะชีวิต รู้จักเลือกบริโภค และเท่าทันข่าวสารเทคโนโลยี รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความรักและเคารพในคุณค่า วัฒนธรรมของสังคมไทย ได้แก่ การกตัญญูบุพการี และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา</p>

❖ **ปัจจัยที่ ๒ ชุมชน**

ชุมชนเข้มแข็ง แก่นแท้อยู่ที่ไหน?

ชุมชนเข้มแข็ง เป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข เนื่องจากชุมชนเป็นหน่วยเล็กที่สุด ที่ถัดมาจากครอบครัว ที่คนอยู่อาศัยร่วมกัน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน จะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความร่มเย็นเป็นสุข จากการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การแก้ไขปัญหาาร่วมกันในชุมชน การเรียนรู้ที่มีชีวิตอยู่อย่างพอเพียง อย่างมีรากเหง้าทางวัฒนธรรม และสมดุลกับสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะของชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข จะประกอบด้วย

โครงสร้างชุมชน	ความสัมพันธ์	การป้องกันและจัดการปัญหา	เรียนรู้ต่อเนื่อง	ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ศาสนา และสิ่งแวดล้อม
เกิดจากการมีผู้นำที่เข้มแข็ง เป็นผู้นำทางความคิด มีผู้นำทางจิตวิญญาณที่จะชี้นำทางคนในชุมชนไปสู่ความสงบสุข มีคนในชุมชนที่มีสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม ปัญญา	คนในชุมชนมีความรัก ความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน	จัดการปัญหาโดยการพึ่งพาตนเอง จากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ได้แก่ การรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน มีการป้องกันและจัดการปัญหาอาชญากรรม และ ความรุนแรงในชุมชน โดยใช้กลไกทางสังคม ควบคู่กับกลไกทางกฎหมาย	มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในชุมชน ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน โดยอาศัยความรู้จากการปฏิบัติจริง ผ่านการสนทนา แลกเปลี่ยน และมีการใช้ข้อมูลของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและดำเนินการแก้ไข	ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ทั้งด้านจารีต ปฏิบัติทางสังคม กิจทางศาสนา รวมทั้งการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีกลไกทางสังคมที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน

ชุมชนเป็นรอยต่อระหว่างครอบครัวกับสังคมใหญ่ในยามที่สังคมใหญ่ประสบปัญหา ถ้าหากชุมชนมีความเข้มแข็ง ความอยู่เย็นเป็นสุขก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้ โดยการกลับไปหาธรรมชาติและรากเหง้าทางวัฒนธรรม ยึดหลักความพอเพียงในชีวิต รวมกลุ่มแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วม ใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ และยึดหลักศาสนา

❖ ปัจจัยที่ ๓ ระบบเศรษฐกิจ

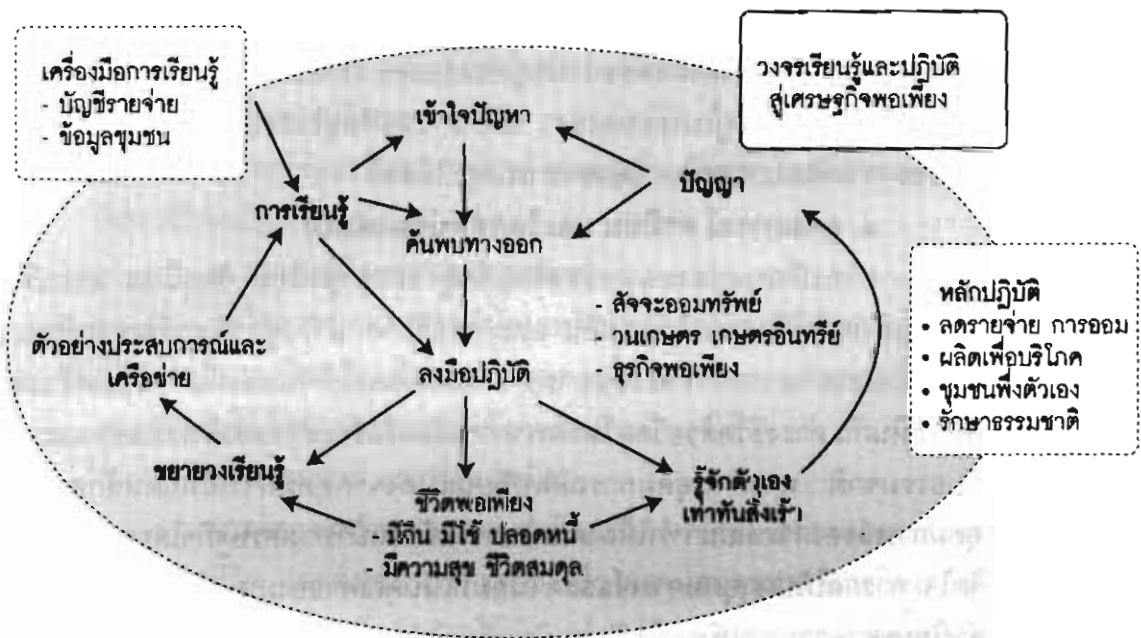
เศรษฐกิจพอเพียง มั่นเพียรหรือเรื่องจริง?

เศรษฐกิจมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการผลิตปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและเป็นหลักประกันสำหรับชีวิตในระยะยาวการสร้างความปลอดภัยเป็นสุขจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทิศทางหลักในการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจก้าวพ้นไปจากการเน้นเพิ่มรายได้หรือการแสวงหากำไรสูงสุด ไปมุ่งที่ความพอดีและพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งรายจ่ายและภาระหนี้สินจะเข้ามา มีบทบาทสำคัญ การลดรายจ่ายและการบริโภค รวมทั้งการออม จะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความพอเพียงในชีวิต

การปฏิบัติตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง อาจเกิดขึ้นจากปัญหา วิกฤติของปัจเจกบุคคล และชุมชนหรืออาจจะเกิดความเข้าใจจากการปฏิบัติธรรม หรือจากการเผยแพร่แนวคิดโดยผู้นำทางจิตวิญญาณ รวมทั้งจากการเรียนรู้จากตัวอย่างจริง เมื่อปัจเจกบุคคล และชุมชนตัดสินใจเข้าสู่วิถีทางแห่งเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จะเข้าสู่วงจรแห่งการเรียนรู้และการปฏิบัติ ดังนี้

- ๑) การเรียนรู้สู่เศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการเรียนรู้จากตัวอย่างปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายเรียนรู้ระหว่างชุมชน ร่วมกับการเรียนรู้จากเครื่องมือในระดับชุมชน ได้แก่ บัญชีรายรับรายจ่ายชุมชน และข้อมูลในชุมชน ที่มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกัน นำไปสู่ความเข้าใจปัญหา และค้นพบทางออก จนเกิดความรู้ความเข้าใจจากภายใน
- ๒) การปฏิบัติสู่เศรษฐกิจพอเพียง การค้นพบทางออกทำให้เกิดการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การลดรายจ่าย การออม การผลิตเพื่อบริโภค การพึ่งพาตนเองในชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ตัวอย่างการปฏิบัติ ได้แก่ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วนเกษตร เกษตรอินทรีย์ และการทำธุรกิจแบบพอเพียง การปฏิบัตินำไปสู่ชีวิตพอเพียง คือ มีกิน มีใช้ ปลอดภัย มีความสุข และมีชีวิตที่สมดุลกับธรรมชาติ และนำไปสู่ความเข้าใจชีวิต รู้จักตนเอง เท่าทันสิ่งเร้าภายนอก เกิดปัญญาในการดำรงชีวิต และนำไปสู่การขยายวงการเรียนรู้

๓. สังคมแบบไหนเอื้อให้ “อยู่เย็นเป็นสุข”

องค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ ได้แก่ ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง และเศรษฐกิจพอเพียง นั้น เป็นองค์ประกอบที่มีความใกล้ชิดกับปัจเจกบุคคลมาก มีผลกระทบต่อความอยู่เย็นเป็นสุข หรือความสุขภายในของแต่ละบุคคล เศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชนจะนำไปสู่ปัจจัยสี่และหลักประกันในชีวิต ในขณะที่ครอบครัวและชุมชน จะช่วยหนุนให้บุคคลมีความสุขในจิตใจ จากการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและกับสิ่งแวดล้อม ทั้งหมดนี้จะนำไปสู่สภาวะที่ดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา

อย่างไรก็ดี ระบบสังคมใหญ่ก็ส่งผลกระทบต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของครอบครัวและชุมชนเช่นกัน กลไกของสังคมใหญ่ เป็นเสมือนเครื่องชี้นำทิศทางการแสวงหาของสังคมและประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทิศทางการพัฒนาจากนโยบายรัฐ ซึ่งมีอิทธิพลต่ออุดมการณ์และค่านิยมของคนในสังคม

❖ เชื่อมโยงภาพใหญ่ของสังคมอยู่เย็นเป็นสุข

ระบบสังคมที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่เย็นเป็นสุข ระดับครอบครัว ชุมชน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ซ่อนอยู่ในระบบคุณค่า วิถีชีวิต และที่อยู่ในระบบที่จัดการโดยรัฐ หรืออยู่ในวงจรของการพัฒนาประเทศ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. อุดมการณ์ ค่านิยม และโลกทัศน์ของสังคม

การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกเข้าสู่ ระบบทุนนิยม วัตถุนิยม และบริโภคนิยม ผลักดันสังคมให้พึ่งพากลไกของเงิน และการบริโภคนำไปสู่การเอาตัวเอาเปรียบ แข่งขันช่วงชิงโอกาส มากกว่าที่จะเอื้ออาทร และเสียสละให้กันและกัน ครอบครัวและชุมชนก็ห่างเหินกัน ดำรงชีวิตด้วยวัตถุไม่พึ่งพาความสัมพันธ์ระหว่างคนด้วยตนเอง และแปลกแยกกับธรรมชาติ ทางด้านอุดมการณ์ก็เปลี่ยนแปลงจากอุดมการณ์ที่ยึดหลักศาสนาไปเป็นอุดมการณ์ของการพัฒนาทำให้สังคมเน้นความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจโดยขาดการพัฒนาทางจิตใจ การกลับไปหาอุดมการณ์และค่านิยมที่เน้นคุณค่าของมนุษย์ หรือ มนุษยนิยม และค่านิยมของความพอเพียง จึงเป็นค่านิยมที่นำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของสังคม

๒. ระบบวัฒนธรรม และศาสนา

สังคมที่เข้มแข็งคือสังคมที่มีรากเหง้าทางวัฒนธรรม ยึดหลักการใช้ชีวิตที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างคนด้วยตนเอง ได้แก่ ระบบเครือญาติและระบบจารีตประเพณี ที่ควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม ส่งเสริมความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อนมนุษย์ ยึดหลักศาสนา ที่มีความเมตตา กรุณา เป็นฐานความคิดและการปฏิบัติต่อผู้อื่น รวมทั้งให้ความสำคัญกับ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ ที่เคารพธรรมชาติในฐานะเป็นปัจจัยดำรงชีวิต และนับถือสิ่งเหนือธรรมชาติ ที่ช่วยให้มนุษย์อ่อนน้อมถ่อมตน ละอายและเกรงกลัวต่อบาป สังคมที่มีวัฒนธรรมและศาสนาที่อ่อนแอ จะทำให้คนในสังคมขาดหลักยึด และแก้ไขปัญหาด้วยความโง่เขลา โดยขาดกลไกทางวัฒนธรรมและศาสนามาคอยค้ำจุน

๓. ระบบการเมือง และเศรษฐกิจ

ระบบการเมือง การปกครอง นโยบายรัฐ ที่ขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ มีผลต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของครอบครัว ชุมชน ผ่านปัจจัยดำรงชีวิต อาชีพ การทำงาน สวัสดิการของรัฐ ที่สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือน แต่อย่างไรก็ดี การทำให้ความเป็นอยู่ที่ดีกระจายไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และเน้นองค์ประกอบทางสังคม มีความสำคัญมากกว่าการเพิ่มภาวะเศรษฐกิจโดยรวมแต่เพียงอย่างเดียว ระบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่กระจายอย่างทั่วถึงจะช่วยสร้างหลักประกันในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งการมี *ธรรมาภิบาลที่ดี* และ *ความสมานฉันท์ในการบริหารประเทศ* ก็มีอิทธิพลต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของสังคมเช่นกัน

๔. ระบบการเรียนรู้ และสื่อ

ระบบการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ผ่านการสร้างเด็กและเยาวชนที่มีความคิด สามารถไตร่ตรองใช้วิจารณญาณตัดสินใจ สามารถจัดการชีวิต และรู้เท่าทันปัจจัยแวดล้อมภายนอก ทำให้เยาวชน มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาสังคม โดยมี *สื่อ* เป็นเครื่องมือในการสร้างกระแสสังคมและเปลี่ยนพฤติกรรม อย่างไรก็ดี ทั้งระบบการศึกษา และสื่อในปัจจุบัน ยังขาดบทบาทที่ชัดเจนในการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยสื่อส่วนใหญ่ยังคงเน้นกระตุ้นการบริโภคเป็นหลัก

๕. ระบบยุติธรรมและกฎหมาย

กลไกทางกฎหมาย ช่วยให้คนอยู่ในระเบียบวินัย ระวังต่อการประพฤติดีดีทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัย ร่วมกับระบบยุติธรรม ที่ให้ความเป็นธรรมกับคนทุกกลุ่มในสังคม จะช่วยสร้างสังคมร่มเย็นเป็นสุขได้

๖. ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสมจะช่วยสร้างความมั่นคงต่อชีวิต และสังคมในระยะยาว สร้างความสมดุลทางนิเวศวิทยา เป็นแหล่งอาหาร และปัจจัยดำรงชีวิต เอื้อต่อการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย และสงบสุข รวมทั้งการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนทุกกลุ่มในสังคม

ในการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขนั้น อาจจะต้องเริ่มจากการปรับอุดมการณ์ ค่านิยมของคนในสังคม ให้มีสัมมาทิฐิในการดำรงชีวิต ควบคู่ไปการสร้างครอบครัว และชุมชน คือเริ่มจากจุดเล็กในสังคม แล้วขยายวงออกไป และในขณะเดียวกันก็พยายามขับเคลื่อนระบบสังคมใหญ่ ผ่านกลไกทางนโยบาย

❖ ผังรากปัญญาแห่งความอยู่เย็นเป็นสุขสู่สังคม

ความเห็นชอบ เป็นจุดเริ่มต้นที่จะขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข ผู้คนในสังคม หากกลับมา มีความคิดความเห็นที่ยึดความพอเพียง ยึดความสงบสุขเป็นที่ตั้ง ไม่เน้นวัตถุ และมีฉันทะที่ทำให้ตนเอง ครอบครัว ที่มีความอยู่เย็นเป็นสุขแล้ว หนทางสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ก็จะเกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก โดยการยึดปรัชญา และแนวคิดบางประการ เป็นหลักในการดำรงชีวิต และพัฒนาสังคม

๑. หลักความเป็นองค์รวม

ยึดถือความเป็นองค์รวมของสรรพสิ่ง ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ชีวิตและสังคมที่สมดุล ทั้งในระดับบุคคล และในระดับสังคม

๒. หลักความพอเพียง

ความพอเพียงของมนุษย์ หรือการยึดหลักเดินทางสายกลาง เป็นปฐมบทแห่งการสร้าง ความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน

- ความพอเพียงในระดับบุคคล หมายถึง ความพอดีในการมีปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและใช้ชีวิตได้อย่างสะดวก มีความมั่นคง ไม่ต้องเบียดเบียนผู้อื่น
- ความพอเพียงในระดับสังคม หมายถึง ความพอดีของความเจริญของสังคม ที่จะทำให้สังคมมีความสะดวก มั่นคง ปลอดภัย และทำให้คนในสังคมปราศจากความทุกข์และมีความสุข

๓. หลักการดุลยภาพของการพัฒนา

ในระดับสังคม การพัฒนาทางเศรษฐกิจจะต้องไม่ล้าหน้าการพัฒนาทางสังคม เงื่อนไขหนึ่งคือความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม ที่ลดช่องว่างความแตกต่าง และไปด้วยกันอย่างมีดุลยภาพกับความก้าวหน้าของมนุษย์ที่มีศักยภาพและอิสรภาพในการตัดสินใจและเลือกบริโภค มีความคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลไม่ติดยึดกับสิ่งเร้าจากการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบกับการสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมและศาสนา เพื่อถ่วงดุลกิเลสของมนุษย์จากความเจริญทางเศรษฐกิจ

๔. หลักการระบบคุณค่าดั้งเดิมของสังคมไทย

ระบบคุณค่าดั้งเดิม รวมทั้งสังคมวัฒนธรรมในอดีตของสังคมไทย เป็นสภาพที่เอื้อต่อความอยู่เย็นเป็นสุข การทบทวนระบบคุณค่าดั้งเดิม และวิถีชีวิตในอดีต เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตปัจจุบัน จะช่วยให้อนาคตมีความอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างยั่งยืน คุณค่าทางวัฒนธรรมที่เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย การดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย การเคารพบุพการี การยึดถือหลักธรรมทางศาสนา การเคารพและรักษารัฐธรรมนูญ รวมทั้งสิ่งเหนือธรรมชาติ ล้วนแล้วแต่เป็น ระบบคุณค่าดั้งเดิมของสังคมที่เอื้อต่อความอยู่เย็นเป็นสุขทั้งสิ้น

๕. หลักแห่งการไม่ยึดติดตัวตนและวัตถุ

หลักการของทุกศาสนาล้วนแล้วแต่ต้องการให้มนุษย์รู้จักตนเองและในขณะเดียวกันก็ไม่ติดยึดในความเป็นตัวตนของตัวเอง (อัตตานิยม) อันจะนำไปสู่วิถีชีวิตที่เป็นอิสระจากสิ่งเร้าที่เป็นวัตถุ และกิเลสที่ไม่สิ้นสุด นำไปสู่ขั้นทะเลของความพอ และการให้ ซึ่งเป็นรากฐานของความสงบสุขในจิตใจ และความสันติสุขในสังคม

๖. หลักการวิจิต (คิดเชิงบวก สร้างสรรค์ และใช้เหตุผล)

ในระดับปัจเจก ความคิดเชิงบวก เป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่ความสงบสุข การมองโลกในแง่ดี รักตนเอง รักผู้อื่น รักสังคม รู้จักให้อภัย และปล่อยวาง จะนำไปสู่ความสุขในจิตใจไม่รุ่มร้อน ปรากฏจากความเครียดที่มนุษย์มักสร้างขึ้นเองจากความคิดปรุงแต่งนำไปสู่ความสงบสุขในสังคม และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

๗. หลักการยอมรับความหลากหลาย

การยอมรับและเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะนำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้ สังคมที่ตั้งอยู่บนความหลากหลาย คือสังคมที่เข้มแข็ง มีความงดงามของการอยู่ร่วมกัน นำไปสู่ความสมานฉันท์และความสันติสุข และเป็นการเสริมพลังซึ่งกันและกันในการพัฒนาประเทศ

หลักการเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นหลักการพื้นฐาน ที่จะนำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขที่หากเป็นหลักยึดของผู้คนในสังคม (สัมมาทิฐิ) ก็จะสามารถสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้ไม่ยากนัก

๔. ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข

❖ ยุทธศาสตร์หลัก

สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา

ยุทธศาสตร์สำคัญในการขับเคลื่อนไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์หลัก ตามแนวคิด สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา คือ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้และการจัดการความรู้ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสังคม และยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบาย

๑. ยุทธศาสตร์การเรียนรู้และการจัดการความรู้

กระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้จะเป็นเครื่องมือในการขยายแนวคิดและวิถีปฏิบัติ ทำให้เกิดความเข้าใจ และความรู้ ในระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน โดยอาศัยเครื่องมือและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและขยายวงออกไป ควบคู่ไปกับการจัดการความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ และการศึกษาวิจัย พัฒนามาเป็นศาสตร์ที่จะสามารถถ่ายทอดในวงกว้างต่อไปได้

๒. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสังคม

การขับเคลื่อนสังคม สามารถทำได้จากการเริ่มต้นจากจุดเล็กๆ ที่มีความเข้าใจ และสนใจ ในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงและมีความสุข ในระดับครอบครัวและชุมชน ขยายเครือข่ายปฏิบัติออกไปในวงกว้างขึ้น โดยอาศัยการจัดการและระบบสนับสนุน ควบคู่

ไปกับการขับเคลื่อนในระดับสังคมวงกว้าง โดยการอาศัยกลไกการสื่อสารผ่านสื่อ ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เพื่อกระจายแนวความคิด ปรับค่านิยมและพฤติกรรมของคนในสังคม

๓. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบาย

การขับเคลื่อนในทางนโยบาย ทั้งนโยบายรัฐ นโยบายท้องถิ่น และนโยบายสาธารณะ มีความสำคัญต่อการปรับระบบบางอย่างในสังคม โดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจ ระบบยุติธรรม รวมทั้งสามารถสร้างกระแส และให้การสนับสนุนต่อการดำเนินกระบวนการเรียนรู้และขับเคลื่อนสังคม

❖ ยุทธศาสตร์ย่อย

การจับมือสร้างความเปลี่ยนแปลงผ่านประเด็นสำคัญต่างๆ

ประเด็นหลักในการขับเคลื่อนไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ประกอบด้วย ประเด็นครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจพอเพียง วัฒนธรรม ศาสนา วิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ระบบการเรียนรู้และสื่อ และระบบสังคม ทั้งหมดจะใช้ยุทธศาสตร์ทั้ง ๓ ข้อข้างต้น ในการกำหนดข้อเสนอ ดังนี้

ครอบครัวอบอุ่น

การเรียนรู้และการจัดการความรู้	การขับเคลื่อนสังคม	การขับเคลื่อนนโยบาย
<ul style="list-style-type: none"> ➔ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในครอบครัว ได้แก่ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายครอบครัว ➔ ส่งเสริมครอบครัวตัวอย่างและการถ่ายทอดประสบการณ์ระหว่างครอบครัว ➔ ศึกษาวิจัย ปัจจัยที่กระทบต่อครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ ส่งเสริมการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยการรณรงค์ให้มีการสื่อสารการให้เวลา และการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว ทั้งในโอกาสเทศกาลและในเวลาปกติ ➔ จัดระบบการให้คำปรึกษาคู่สมรส ได้แก่ ระบบเตรียมคู่สมรสก่อนแต่งงาน เพื่อลดปัญหาการหย่าร้างและความไม่พร้อมในการมีบุตร ระบบการเรียนรู้และให้คำปรึกษาพ่อแม่ ได้แก่ โรงเรียนพ่อแม่ ในการใช้ชีวิตคู่ และการเลี้ยงดูบุตร และระบบสนับสนุนแม่ ในขณะตั้งครรภ์และเลี้ยงบุตร ได้แก่ ระบบสวัสดิการมารดา เพื่อส่งเสริมให้มารดามีเวลาเลี้ยงดูบุตร ➔ ให้ความสำคัญกับดูแลเด็ก ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ และช่วงปฐมวัย ที่เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างครอบครัวอบอุ่น สังคมเข้มแข็ง ในอนาคต ➔ พัฒนabethาบท้องถิ่น ชุมชน วัด โรงเรียน ในการสนับสนุนกิจกรรมของครอบครัว ➔ พัฒนabethาบทสื่อ และควบคุมสื่อ โดยการส่งเสริมบทบาทสื่อ ในการสร้างกระแสค่านิยมครอบครัวอบอุ่น และควบคุมสื่อ ที่มีผลกระทบต่อการสร้างความรุนแรงในครอบครัว 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ ผลักดันครอบครัวอบอุ่นเป็นนโยบายและวาระแห่งชาติ ➔ พัฒนาเป็นนโยบายสาธารณะ ➔ ส่งเสริมการทำงานในท้องถิ่น เพื่อให้พ่อแม่ได้อยู่กับลูก

ชุมชนเข้มแข็ง

การเรียนรู้และการจัดการความรู้	การขับเคลื่อนสังคม	การขับเคลื่อนนโยบาย
<ul style="list-style-type: none"> ➔ จัดระบบการเรียนรู้ในชุมชน ได้แก่ การสนทนาในชุมชน เช่น การประชุมเวทีสาธารณะ เวทีแลกเปลี่ยนของผู้รู้ในชุมชน เช่น สภาผู้รู้ ➔ จัดกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชน เช่น การศึกษาประวัติและวัฒนธรรมชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ พัฒนาศักยภาพผู้นำและแกนนำ ให้เป็นผู้นำทางความคิด และสร้างแกนนำที่เป็นวิทยากรกระบวนการและนักประสานงานในชุมชน ➔ ส่งเสริมการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ➔ ส่งเสริมกิจกรรมฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชน ➔ ส่งเสริมบทบาทเยาวชน ผู้สูงอายุ ในการพัฒนาชุมชน ➔ พัฒนาศักยภาพองค์กรท้องถิ่น ชุมชน วัด โรงเรียน ในการสนับสนุนกิจกรรมชุมชนเข้มแข็ง ➔ ส่งเสริมระบบประชาธิปไตยในชุมชน ➔ จัดพื้นที่สาธารณะในชุมชน เพื่อการเรียนรู้ และกิจกรรมของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ ผลักดันชุมชนเข้มแข็งเป็นนโยบายและวาระแห่งชาติ ➔ พัฒนาเป็นนโยบายสาธารณะ

เศรษฐกิจพอเพียง

การเรียนรู้และการจัดการความรู้	การขับเคลื่อนสังคม	การขับเคลื่อนนโยบาย
<ul style="list-style-type: none"> ➔ การพัฒนาศาสตร์ และ การศึกษาวิจัย ว่าด้วย เศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง ด้านหลักการ และวิธีการปฏิบัติที่ครอบคลุมวิชาชีพต่างๆ ➔ พัฒนาแนวคิด และ จัดการความรู้ ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงจากเครือข่าย ➔ พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง ➔ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ➔ เชื่อมโยงเครือข่ายให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และ ปรับวิธีการปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ พัฒนาชุมชนต้นแบบที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในภูมิภาคต่างๆ ทั้งในชนบท และในเมือง ➔ ขยายชุมชนพึ่งตนเอง โดยการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ ➔ ส่งเสริมบทบาทองค์กรท้องถิ่น วัด โรงเรียนในการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ➔ ส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักศาสนา เพื่อความเข้าใจในหลักการความพอเพียง และการเดินทางสายกลาง ➔ สร้างคนรุ่นใหม่ ได้แก่ เยาวชน ให้เข้าใจหลัก เศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ➔ สร้างกระแสความคิด จากกระบวนการต่างๆ ได้แก่ กระบวนการสมัชชาสุขภาพ ฯลฯ ➔ พัฒนาศักยภาพสื่อในการเผยแพร่แนวคิด และตัวอย่างปฏิบัติให้คนวงกว้างเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ ผลักดันเศรษฐกิจพอเพียง เป็นนโยบายและวาระแห่งชาติ ➔ พัฒนาเป็นนโยบายสาธารณะ ➔ พัฒนาศักยภาพของรัฐ และ องค์กรสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง

วัฒนธรรม ศาสนา วิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

การเรียนรู้และการจัดการความรู้	การขับเคลื่อนสังคม
<ul style="list-style-type: none"> ➔ จัดกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมสาขาต่างๆ (เช่น นันทนาการ การผลิตเทคโนโลยี) ➔ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ➔ พัฒนาผู้นำ แกนนำทางศาสนาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ ส่งเสริมค่านิยมมนุษยนิยม ➔ ปลุกฝังเด็กให้มีพื้นฐานทางวัฒนธรรม ➔ ส่งเสริมระบบเครือญาติ ➔ เชิดชูภูมิปัญญาและปราชญ์ท้องถิ่น ➔ ทบทวนวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น ➔ ส่งเสริมกิจกรรมรวมกลุ่มด้านประเพณีท้องถิ่น ➔ พัฒนาศูนย์กลางประสานงานการขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมและศาสนา ➔ ส่งเสริมบทบาทท้องถิ่น บ้าน วัด โรงเรียน ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ➔ จัดระบบจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระบบการเรียนรู้และสื่อ

ให้ความสำคัญต่อ การเรียนรู้และการจัดการความรู้ โดย

- ➔ พัฒนาระบบการเรียนรู้แก่เยาวชน เพื่อเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข
- ➔ ส่งเสริมครอบครัวและชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้
- ➔ ส่งเสริมกระบวนการอาสาสมัคร ในกลุ่มเยาวชน
- ➔ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคนต่างรุ่น (เช่น ค่ายเยาวชน-ผู้สูงอายุ)
- ➔ จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อรู้จักตนเองและหน้าที่ เท่าทันสิ่งเร้า และใช้ชีวิตตามวิถีธรรมชาติ
- ➔ จัดกระบวนการสนทนาแลกเปลี่ยนในชุมชน (สุนทรียสนทนา)
- ➔ พัฒนาทักษะในการค้นหาความจริง การใช้ข้อมูล การถอดรหัส
- ➔ จัดการองค์ความรู้ ระบบความคิด ภูมิปัญญา การพึ่งพาตนเอง เทคโนโลยี
- ➔ พัฒนาตัวชี้วัดสังคมอยู่เย็นเป็นสุขตามลักษณะพื้นที่ (เมือง ชนบท ภูมิภาค วัฒนธรรม)
- ➔ ส่งเสริมสื่อที่สร้างความอยู่เย็นเป็นสุข
- ➔ ส่งเสริมกลไกสื่อชุมชน (เช่น การจัดระบบวิทยุชุมชน)

ระบบสังคม

การขับเคลื่อนสังคม	การขับเคลื่อนนโยบาย
<ul style="list-style-type: none"> ➔ พัฒนาเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร ➔ พัฒนาระบบป้องกันภัยและเตือนภัยทางสังคม ➔ ศึกษาและฟื้นฟูทุนทางสังคม ➔ พัฒนาระบบแรงจูงใจ ยกย่องความดี 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ พัฒนากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ➔ พัฒนาประชาธิปไตย ธรรมภิบาล และความสมานฉันท์ ➔ พัฒนาระบบตรวจสอบ ประชาพิจารณ์และการร้องทุกข์

๕. กลไกการขับเคลื่อนไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

ในทางปฏิบัติอาจจะต้องดำเนินการหลายอย่างและหลายระดับไปพร้อมกัน จึงจะเกิดความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืนได้ ทั้งนี้มีกลไกหลักในการขับเคลื่อน พอจะสรุปได้ ดังนี้

๑. การสร้างกระแสความคิด

ได้แก่ การสื่อสารแนวคิดไปสู่สังคมวงกว้าง โดยใช้รูปธรรม ตัวอย่างการปฏิบัติที่เห็นจริง ทั้งในมุมตรงกันข้ามของความอยู่ร้อนนอนทุกข์ และความอยู่เย็นเป็นสุข โดยการใช้สื่อมวลชนในรูปแบบ และวิธีการเหมาะสม ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนกระแสนิยม และพฤติกรรมของคนในสังคม

๒. การเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ

ได้แก่ การเริ่มต้นจากจุดที่เล็กที่สุด คือบุคคลและครอบครัว และชุมชนขนาดเล็กให้เข้มแข็ง ที่จะเป็นตัวอย่างให้เห็นถึงกลไกขับเคลื่อนสังคมขนาดใหญ่ไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

๓. การพัฒนาเครื่องมือ

ได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือในการสร้างความสุขให้กับบุคคล ครอบครัว และการพัฒนาเครื่องชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุข ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม เพื่อใช้ติดตามผลสัมฤทธิ์

๔. การปรับระบบสังคม

ได้แก่ การออกแบบ โครงสร้างและระบบสังคมโดยรวม ที่สนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชนย่อย ๆ อยู่เย็นเป็นสุขได้ โดยอาศัยการพัฒนาระบบเศรษฐกิจพอเพียง ระบบการศึกษา และเรียนรู้ ระบบวัฒนธรรมและศาสนา ระบบสื่อสารมวลชน ระบบบริหารจัดการ และระบบสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ระบบสังคมที่ป้องกันความชั่ว ส่งเสริมความดี ทั้งโดยกลไกทางสังคมและกฎหมาย

๕. การเชื่อมโยงนโยบาย

ได้แก่ การเชื่อมโยงกับผู้นำระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศชาติในการกำหนดนโยบาย และระดมทรัพยากรเพื่อสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข รวมทั้งการสื่อสารไปยังคนในสังคมโดยรวม ซึ่งประกอบด้วย นโยบายภาครัฐ และนโยบายสาธารณะ ที่เกิดขึ้นจากความมีส่วนร่วมของคนในสังคม

๖. การขยายเครือข่ายเรียนรู้

ได้แก่ การเริ่มต้นจากชุมชนเรียนรู้ที่กระจายอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ขยายวงไปยังชุมชนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง เพื่อค้นหาวิถีทางสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืนในระดับสังคม โดยเครือข่ายควรจะต้องประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ มาเรียนรู้ร่วมกัน

สรุป

การขับเคลื่อนไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข เป็นการเดินทางที่ยาวไกล ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน พร้อมใจกันขับเคลื่อนสังคม ผ่านการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ ในครอบครัว ชุมชน แล้วขยายวงออกไป โดยกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงระบบสังคมในภาพรวม รวมทั้งการสนับสนุนจากภาคนโยบาย และการสร้างค่านิยมใหม่ในสังคม

ปาฐกถาพิเศษ

“พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติกับการสร้างความเป็นสุข”

โดย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายอนุทิน ชาญวีรกูล)

วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.

กราบนมัสการพระคุณเจ้า ท่านผู้มีเกียรติ ท่านผู้เข้าร่วมประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

วันนี้ผมได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ ศ.นพ.สุชัย เจริญรัตนกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้มาเป็นผู้กล่าวปาฐกถา ว่าด้วยเรื่อง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติกับการสร้างความเป็นสุข เนื่องจากท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขติดภารกิจที่ภาคอีสาน ผมจึงขออนุญาตมาทำหน้าที่แทน ซึ่งตัวของผมเองเป็นรองประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (คปรส.) โดยตำแหน่งอยู่แล้ว ผมได้ติดตามความคืบหน้าของ พ.ร.บ.สุขภาพพอสมควร ซึ่งหลาย ๆ ท่านในที่นี้ก็คงได้ร่วมประชุมกับผมมาแล้ว

กระทรวงสาธารณสุขมีบทบาทภารกิจในการเสริมสร้างสุขภาพ ควบคุมป้องกันโรค และภัยที่คุกคามสุขภาพ ตลอดจนดูแลบำบัดรักษาความเจ็บป่วย และฟื้นฟูสมรรถภาพทางสุขภาพของคนไทย ไม่ว่าจะเป็นสุขภาพกายใจ และสุขภาพจิต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเป็นสุขของคนไทยทุกหมู่เหล่า ซึ่งคล้องกับประเด็นที่ท่านหยิบยกมาเป็นสโลแกนของการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติในวันนี้

กระทรวงสาธารณสุขให้ความมั่นใจแก่ท่านทั้งหลายในที่นี้ว่าสิ่งที่ได้กล่าวมานั้นถือเป็นหน้าที่ของกระทรวงที่จะต้องทำให้กับทุกท่านทำให้กับประเทศไทยเพื่อสร้างความเป็นสุขให้แก่ประเทศของเราและครอบครัวของเรา

รัฐบาลมีนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุข ด้วยนโยบายยุทธศาสตร์และแผนงานที่ดำเนินงานโดยกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ซึ่งหมายความว่า รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศของเรา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมควบคู่ไปอย่างเต็มความสามารถ ท่ามกลางสถานการณ์ภายนอกที่ร้อนระอุ ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ราคาน้ำมัน ราคาสินค้าที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่เราควบคุมได้ และสิ่งที่เราสามารถให้ความร่วมมือร่วมใจระหว่างประชาชนและรัฐบาลได้ คือ คนไทยจะต้องมีสุขภาพที่แข็งแรง คนไทยจะต้องมีหลักประกันสุขภาพที่รัฐบาลจะต้องดูแลเพื่อให้เกิดความมั่นใจในระดับหนึ่ง

การกำหนดยุทธศาสตร์ของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องทำให้สำเร็จที่กำหนดไว้ในรัฐบาลชุดนี้คือยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง ประเทศไทยคือพวกเราทุกคน ไม่ใช่มีแค่พื้นที่ที่มีลักษณะเหมือนขวานทอง แต่ประเทศไทยประกอบด้วยประชาชน ก็คือพวกเรา เพื่อนร่วมชาติของพวกเรา ซึ่งถ้าเมืองไทยแข็งแรง ก็หมายความว่าพวกเราจะต้องแข็งแรง การที่จะทำให้เมืองไทยแข็งแรงนั้น คำว่าแข็งแรงนั้นจะต้องมีความแข็งแรงทั้งสุขภาพทั้งทางร่างกายทั้งจิตใจ คนไทยทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติดูแล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออกกำลังกาย การอยู่อาศัย การเข้าถึงบริการระบบสาธารณสุข ระบบบริการต่าง ๆ ของสาธารณสุขอย่างทั่วถึงทั่วหน้าและเต็มที่ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้พยายามปรับปรุง และพัฒนา ซึ่งได้เริ่มมาตั้งแต่ ปี ๒๕๔๔ มีโครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้าหรือที่เรียกว่า ๓๐ บาทรักษาทุกคน ในช่วงต้น ๆ เงินอาจจะขาดไปบ้าง ค่าประกันสุขภาพต่อหัว

อาจจะยังไม่ถึงขั้นที่กระทรวงสาธารณสุขต้องการ แต่โดยภาพรวมถือว่าประชาชนพอใจในสิ่งที่กระทรวงสาธารณสุขพยายามให้มาตลอด และปีนี้รัฐบาลพยายามที่จะของบประมาณค่าหัวเพิ่ม จาก ๑,๓๐๐ กว่าบาท มาเป็น ๑,๖๕๙ บาท ซึ่งผมมั่นใจว่าศักยภาพในการให้บริการของกระทรวงสาธารณสุข จากนี้ไปจะต้องเพิ่มขึ้น นอกจากนี้กระทรวงสาธารณสุขได้รับบเพิ่มเติมเพื่อขยายสร้างโรงพยาบาล สถานีอนามัย โรงพยาบาลชุมชนขนาดเล็ก ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย ทุกวันนี้มี ๖๐ อำเภอในประเทศไทยที่ยังไม่มีโรงพยาบาลขนาด ๓๐ เตียง หรือที่เรียกว่าโรงพยาบาลชุมชน

การสร้างความเป็นอยู่เป็นสุขในสังคมไทยนั้น โดยพื้นฐานเรามีความแข็งแกร่งอยู่แล้ว สังคมไทยเป็นสังคมที่ด้อยที่ด้อยอาศัย มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ที่สำคัญที่สุด สังคมไทยมีสิ่งยึดเหนี่ยวที่ทุกคนให้ความเทิดทูนสักการบูชา คือเรามีสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นศูนย์กลางของความยึดเหนี่ยว ทำให้คนในชาติทั้งหลายเกิดความสามัคคี เมื่อมีภัยทั้งหลายเราก็จะร่วมกันฟันฝ่าภัยต่างๆ เหล่านั้นไปได้ก็โดยเรามีศูนย์กลางหรือสิ่งที่ยึดเหนี่ยวร่วมกัน

เรื่องของ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ที่เราเริ่มร่างมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ เรามีกระบวนการให้ประชาชนทั้งหลายมีส่วนร่วมในการร่าง พ.ร.บ.ฯ ฉบับนี้ โดยหวังว่าจะให้กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายแม่บทด้านสุขภาพของสังคมไทยที่ครอบคลุมอย่างกว้างขวาง ไม่ใช่ครอบคลุมเรื่องการแพทย์และการสาธารณสุขเท่านั้น แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะแตกต่างกับ พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕ ที่จะเน้นเครื่องมือสร้างหลักประกันในการเข้าถึงการรับบริการสาธารณสุข เพื่อให้คนไทยโดยถ้วนหน้าได้รับการดูแลสุขภาพตามนโยบาย ๓๐ บาท รักษาทุกโรค ของรัฐบาล แต่ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติจะเป็นคล้ายกฎหมายแม่บทที่จะเสริมการดำเนินงานของกระทรวงสาธารณสุข และเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุขอื่นๆ ได้อีกมาก เพราะกฎหมายฉบับนี้เปิดช่องทางให้ประชาชน ทั้งนักวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ทั้งฝ่ายรัฐและเอกชน ได้มีโอกาสเข้ามาร่วมคิดร่วมทำร่วมผลักดันการสร้างสุขภาพในแง่มุมต่างๆ อย่างกว้างขวางและหลากหลาย ขณะนี้กฎหมายฉบับนี้ได้ผ่านขั้นตอนของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว และกำลังถูกส่งเข้าสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อจะบรรจุให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา และถ้าพิจารณาแล้วไม่มีการแก้ไขใดๆ และ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ก็จะดำเนินการส่งต่อทางสภาผู้แทนราษฎรให้มีการรับรองให้เป็นกฎหมายต่อไป ซึ่งผมมั่นใจว่ารัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ และเมื่อวานได้พบกับผู้นำฝ่ายค้าน คุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในที่ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งนี้ ท่านก็บอกว่าพร้อมที่จะสนับสนุนกฎหมายฉบับนี้ให้ออกมาโดยเร็วเพื่อประโยชน์สุขของพวกเราทุกคน

เรื่องสุขภาพที่ผมได้กล่าวมาโดยตลอด ผมมั่นใจว่าในระยะนี้คนไทยเราน่าจะมีสุขภาพดีมากขึ้น เพราะคนไทยเราใส่ใจในเรื่องการออกกำลังกายมากขึ้น การรณรงค์ในเรื่องการออกกำลังกาย จะเห็นได้ว่าในตอนเย็นๆ หรือเช้าๆ ตามสวนสาธารณะ สถานที่ราชการต่างๆ จะมีประชาชนมากมายมาออกกำลังกาย ซึ่งเป็นภาพที่เราไม่เห็นเมื่อ ๑๐ ปีก่อน ประชาชนที่มาออกกำลังกายก็ไม่ได้จำกัดเฉพาะเยาวชน หรือผู้ที่อยู่ในวัยที่มีสมรรถภาพร่างกายแข็งแรงเท่านั้น แม้กระทั่งผู้สูงอายุก็มี ผมมองว่าอย่างน้อย ท่านเหล่านั้นต้องมีสุขภาพจิตที่ดี ต้องมีสถานะทางจิตใจที่ดี ในเมื่อมีสถานะทางจิตใจที่ดี กำลังใจที่ดี โรคภัยต่างๆ ที่จะกรำกรายเข้ามา ถ้าไม่ใช่เป็นโรคทางกรรมพันธุ์ หรือภาวะที่นอกเหนือการควบคุมของร่างกายแล้ว โอกาสที่จะทำให้พวกเขาเหล่านั้นมีการเจ็บป่วยถึงขั้นร้ายแรงค่อนข้างยาก ถึงแม้ว่าจะเจ็บป่วย ก็สามารถมีกำลังใจที่ดีที่จะฝ่าฟัน อดทนต่อโรคภัยนั้นได้ ซึ่งจะเป็นการง่ายขึ้นต่อคณะแพทย์ฯ กระทรวงสาธารณสุขที่ให้การรักษา

ผมได้ยื่นนโยบายในส่วนที่ได้รับความนิยม อันนี้ขออนุญาตออกนอกเฟรมหนึ่ง ผมได้รับความนิยมให้ดู กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต ผมจะย้ำในเรื่องอนามัยของประชาชนอย่างมาก สิ่งที่ผมได้มอบนโยบายให้กรมอนามัย กรมสุขภาพจิตไปนั้น เวลาที่มอบนโยบายไป ก็คิดว่าเป็นการทำงานโดยภาวะปกติของผม ก็คือเราไปอ่านหนังสือมา ได้รับคำแนะนำจากผู้หลักผู้ใหญ่ ที่ปรึกษา จากผู้รอบรู้ต่างๆ เราก็มาประมวลความคิด มากล้นกรอง คั้นออกมาเป็นนโยบาย และมอบหมายไป ผมได้เห็นนโยบาย เช่น นโยบายเด็กติดเกมส์ ก็คิดว่าเป็นการทำงานธรรมดา แต่ปรากฏว่าสิ่งที่ตอบรับเข้ามา ผมนึกไม่ถึงว่ามีคนร่วมคิดกับผมถึงขนาดมากมายเลย เพราะตัวเราก็มีลูกติดเกมส์ ก็พูดออกไป ก็นึกว่าเป็นการทำงานธรรมดา เดียวก็เป็นการทำงานทั่วไป การรณรงค์ทั่วไป แต่คนให้การสนับสนุน ให้การยอมรับในนโยบายนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งทางกรมสุขภาพจิตก็ต้องรีบดำเนินการ ทำในเชิงรุกให้มากขึ้น

เรื่องที่ไม่คิดว่าจะได้รับการตอบรับอย่างมากคือ เรื่องส้วมสาธารณะ ก็เกิดจากการที่ตัวเองได้ไปเข้าสุทธาธารณะหลาย ๆ แห่ง เกิดความรู้สึกว่าถ้าเป็นไปได้อยากจะกลั่น อยุ่จะทนกลับไปที่บ้าน แต่บางครั้งบางทีส้วมจะมันทนไม่ได้ แต่เข้าไปทุกครั้งก็ไม่เคยมีความสุขสักครั้ง มีความพะวงว่าจะติดเชื้อโรค หรืออะไรหรือเปล่า จึงมาให้นโยบายนี้สั้น ๆ แก่กรมอนามัย และกรมอนามัยก็ไปถ่ายทอด รณรงค์ต่อ ก็ได้รับความร่วมมือดีเป็นอย่างมาก โรงเรียนหลายโรงเรียนใน กทม.ได้ติดต่อเพื่อให้ไปรณรงค์เพื่อให้เกิดเด็ก ๆ เยาวชนของเขาได้เป็นแบบอย่างที่ดี ให้เขารู้จักวิธีการใช้สุทธาที่ถูกต้อง และกลับไปบอกพ่อแม่ และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีความสำนึกถึงความสำคัญของการมีสุขภาพแข็งแรง

หลาย ๆ อย่างที่กระทรวงสาธารณสุขได้ไปทำที่ต่างออกนอกเหนือจากงานประจำงาน เพื่อให้เกิดกระแสที่จะทำให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันรณรงค์ให้กระแสเหล่านี้เป็นพลังของชาติ ที่จะทำให้ทุกคนมีจิตสำนึกที่ดี และร่วมมือกันอย่างเต็มที่

มีคำพูดว่า ถ้าจะดูว่าการพัฒนาทางจิตใจของประชาชน หรือระบบสาธารณสุขของประชาชนในประเทศใด ๆ นั้น ไม่ต้องไปดูไกล ให้ดูว่าเขาใช้ส้วมอย่างไร แค่นั้นก็จะรู้ว่าประเทศนั้นมีความเจริญทางจิตใจ มีความเจริญทางวัฒนธรรมอย่างไร ซึ่งคนไทยเรามีความเจริญมากกว่าอีกหลายประเทศ ซึ่งถ้าเรามีการรณรงค์ และรับรู้จิตสำนึกนี้ทุกชุมชนแล้ว ความอยู่เย็นเป็นสุข หรือการที่เราจะอยู่อย่างถูกสุขลักษณะ ก็จะเริ่มที่ครอบครัวและจะขยายวงกว้างไปในระดับประเทศในที่สุด

เรื่องสุดท้ายที่อยากจะกล่าว คือ เมื่อก่อนนี้หลายท่านถ้าได้มาในงานเปิดนี้ก็จะได้เห็นว่า มีการแสดงของทั้ง ๔ ภาค ซึ่งเป็นการแสดงวิถีชีวิตของไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ ภาคเหนือ การแสดงถึงวัฒนธรรมที่ด้อยที่ด้อยอาศัยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผมไม่ทราบว่าท่านทั้งหลายมีความคิดร่วมกับผมด้วยหรือเปล่าเมื่อคืนผมกลับไปคิดทั้งคืนเพราะรู้ว่าต้องมาปาฐกถาในวันนี้แต่มีจุดหนึ่งที่ผมอยากจะให้ท่านพิจารณา คือจุดที่ว่าอาจจะมีการแปลความหมายของนโยบายรัฐบาลผิดไป รัฐบาลบอกว่าจะมีกองทุนหมู่บ้าน กองทุนเอสเอ็มแอล อะไรต่างๆ เหล่านี้ มันจะเป็นนโยบายที่จะเสริมสร้างให้คนรู้จักระดมทุน รู้จักลงทุน เพราะว่าถ้าเราไม่รู้จักลงทุน เรามีเงินอยู่ ๑๐๐ บาท เราก็จะทำงานใหญ่ไม่ได้ ชาวบ้านมีเงิน ๑,๐๐๐ บาท แต่ต้องผลิตสินค้าที่ต้องลงทุนเป็นหมื่น ๆ บาท ก็จะทำไม่ได้ รัฐบาลถึงมีเงินกองทุนเหล่านี้มา เพื่อให้คนมายืมเงินเหล่านี้ไปลงทุน แต่การคืนเงินกู้มันไม่จำเป็นต้องคืนเป็นเงินสดมา หรือมีกำไรก็ค่อย ๆ ททยอยคืนมาก็ได้ หรือว่าได้เงินไปเราก็จะมีเจ้าหน้าที่ที่จะไปคอยแนะนำว่า ควรจะนำเงินเหล่านั้นไปลงทุนอย่างไร เพื่อให้เกิดดอกผลที่เพียงพอกลับมาคืนเรา

ถ้าเราดูในวิดีโอ วิดีทัศน์ที่แสดงมา เด็กเลี้ยงควายก็ถือมือถือ ชาวบ้านที่ร่วมกันลงแขกทำนามือหนึ่งถือคันไถ อีกมือหนึ่งโทรศัพท์ อันนี้ไม่ใช่นโยบายรัฐบาลครับ นโยบายรัฐบาลไม่ได้ต้องการให้ท่านนำเงินกู้เหล่านั้นมาซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก แต่รัฐบาลต้องการให้เงินเหล่านั้นลงไปในเรื่องที่ท่านจะต้องทำจริงๆ ก็คือไปเป็นทุนที่ท่านต้องลงทุนในการผลิตสินค้า หรือผลิตพืชผลต่างๆ เพื่อนำมาเสริมสร้างรายได้ให้กับท่าน เมื่อบานผมดูละครแล้วตกใจว่า ผู้คนจะแปลความหมายหรือนโยบายของรัฐบาลผิดไป ทุกวันนี้ทุกคนมีโทรศัพท์มือถือ แม้กระทั่งคนรด ยาม คนรับใช้ อันนี้เป็นสิ่งที่เหมือนกับว่าทุกคนพอได้เงินมาก็จะซื้อโทรศัพท์มือถือก่อน สมัยก่อนพอเราได้เงินมาสักก้อนก็จะนึกถึงการซื้อบ้าน ไปดาวน้บ้านก่อน อันนี้เป็นสิ่งที่ทางกระทรวงสาธารณสุขต้องร่วมหารือกับภาคส่วนต่างๆ ในรัฐบาล ในเรื่องการปรับค่านิยมของประชาชน ให้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง

การอยู่เย็นเป็นสุขอีกเรื่องที่ได้ดูวิทัศน์เมื่อวาน คือการได้ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าเรา เมื่อวานทุกท่านคงได้เห็นเด็กที่เกิดมามีอาการไม่ครบ ๓๒ พ่อแม่ต้องคอยดูแลตลอดชีวิต พ่อแม่บางคนที่มีฐานะก็ไม่น่าห่วง ห่วงน้อยหน่อย แต่พ่อแม่บางคนฐานะยากจน พ่อทิ้งไป เหลือแต่แม่ที่มีความผูกพัน เราเห็นสายตาของเด็ก ถึงแม้จะมีความบกพร่องทางสมอง ทางร่างกาย แต่เมื่อเขาได้รับการโอบกอด ได้รับการจูบ หอม จากคุณพ่อคุณแม่ สายตาเขาแสดงอย่างชัดเจนว่าเขามีความสุข ผมเห็นแล้ว สิ่งแรกที่ผมคิดถึงคือคิดถึงลูกของผมเองที่อยู่ที่บ้าน ๒ คน ว่าบางครั้งในขณะที่เราเบื่อหน่ายกับชีวิตของเรา เบื่อหน่ายกับสิ่งที่มีมันเป็นไปในชีวิตประจำวัน ยังมีคนอีกมากมายที่เขาต้องทนทุกข์มากกว่าเรา และเขายังมีกำลังใจ เขายังรักไม่ทอดทิ้งลูกของเขา ให้ความรัก ผมยังไม่เคยถูกพ่อแม่ของผมหกอดอย่างนั้นเลย ผมคิดว่าถ้าผมได้รับการกอด การดูแลเอาใจใส่ การให้ความรักขนาดนั้น ผมคิดว่าผมคงจะมีความสุขมากๆ เพราะฉะนั้น การอยู่เย็นเป็นสุขที่ผมคิดอีกอย่างหนึ่งคือ พวกเราทุกคนที่มีอาการครบ ๓๒ มีสถานะที่จะช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสมากกว่าได้ ถ้าเรามีโอกาสช่วยเหลือคนเหล่านั้น ผมก็คิดว่านั่นคือการสร้างความสุขอย่างหนึ่ง

ตัวผมเองสมัยที่ยังอยู่ภาคธุรกิจ ผมไปที่ไหน ได้เห็นผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสที่เป็นเด็ก ผมทนไม่ได้ ภาพจะติดตาตลอดเวลา สมัยอยู่ภาคธุรกิจ ก็ได้สั่งการให้มีโครงการต่างๆ ไปช่วยไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของโรงเรียนในต่างจังหวัด พอดีธุรกิจที่ทำอยู่ในตอนนั้นเป็นธุรกิจก่อสร้าง ไปก่อสร้างแทบทุกจังหวัดของประเทศที่ไปก็จะเป็นที่ที่ทุรกันดาร ผมก็จะมอบหมายให้คนงานของผมไปสร้างโรงเรียน สร้างสนามกีฬา แจกอุปกรณ์การศึกษา ทุนการศึกษา ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทุกครั้งที่ทำ ก็กลับบ้านอย่างมีความสุข เวลาไปมอบโรงเรียนเราไม่ได้อะไรจากเขาเลย ทุกปีเวลาปีใหม่ได้ ส.ค.ส. ทำจากกระดาษ เก่าแผ่นเก่า แต่เป็นลายมืออีก ๆ ยี่อ ๆ ของเด็ก ๆ เหล่านั้นที่ได้ไปช่วย “ขอให้ท่านมีความสุขมากๆ พวกเราทุกคนนึกถึงท่านเสมอ” แค่นี้ครับ จะเอาของขวัญมูลค่าเป็นแสนเป็นล้านมาแลก ผมก็ไม่ยอม ของเหล่านั้นผมเก็บไว้ในตู้ เก็บไว้อย่างดี เก็บไว้ให้รุ่นลูกรุ่นหลานของผมสืบต่อ ผมออกมาจากบริษัทแล้ว ลาออกมาแล้ว ก็ให้ผู้บริหารที่มารับช่วงต่อ ได้เห็น ได้สืบสานนโยบายนี้ต่อไป

การทำสิ่งที่ดีก็จะทำให้เรามีจิตใจที่ดี คิดดี ทำงานออกมาก็ดี สิ่งเหล่านี้ผมอยากจะฝากให้พวกเราในสมัชชาสุขภาพแห่งนี้ ได้ร่วมกันรับทราบ เป็นกรที่ผมได้มาเล่าสู่กันฟัง ว่าการสร้างความสุขอยู่เย็นเป็นสุขนั้น ไม่ใช่จะต้องมีสุขภาพแข็งแรง สุขภาพกาย สุขภาพใจ สุขภาพจิตที่ดีอย่างเดียว การที่จะมีสุขภาพดีจริงๆ นั้น เมื่อเราแข็งแรง เมื่อเรามีความพร้อมทุกอย่างแล้ว เราจะช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสกว่าเราได้อย่างไร นี่คือนโยบายที่จะทำให้เกิดความสุขได้อย่างแท้จริง จะเป็นสมมติที่เกิดขึ้น เวลาที่เราได้มอบสิ่งเหล่านี้ให้แก่ผู้ด้อยโอกาส เด็กตัวเล็ก ๆ ตาดำ ๆ ที่มารับทุนการศึกษา รับมอบอุปกรณ์การศึกษา

ท่านมองตาเขาคับ ตาเขาจะมีความสุข ถึงแม้ตัวเขาจะมอมแมม แต่ตาเขาจะมีความสุข เป็นตาที่ถ้าผมสบตากับคนในหน่วยงานของผม ในสภา ผมไม่เห็นสายตานั้นหรอก ผมอยากจะสบตากับสายตาดูเด็ก ๆ เหล่านั้น นาน ๆ ทุกวัน แล้วมันทำให้ใจเรานิ่ง ทำให้เราเกิดความสุขความปิติ อย่างหาที่ไหนไม่ได้ กลับบ้านนอนหลับด้วยความสุข มีทุกข์เมื่อไหร่ก็กลับมานึกถึงสิ่งที่เราทำ

เป็นนักการเมืองไม่มีวันไหนที่มีความสุข ถ้ามีความสุขก็เป็นนักการเมืองไม่ได้ เพราะว่ามีปัญหา มากมายหลายประการเข้ามา เดี่ยวคนฝากโน่นฝากนี่ เดี่ยวมีเรื่องโน้นเรื่องนี้ แต่เมื่อมีทุกข์มาก ๆ ก็คิดถึง น้องคนหนึ่งที่ถูกไฟลวกทั้งตัวที่อยู่ริมถนน แล้วเราไปเห็น และพาเขามาในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวง สาธารณสุข จัดหมอ จัดพยาบาลดูแลเขา เด็กคนนี้อายุ ๔ ขวบ เป็นเด็กผู้หญิง แม่ขายขนมจีนน้ำยา ถูกน้ำยาขนมจีนทั้งหมดที่กำลังเดือดราดเต็มตัว สิ่งที่ยังเหลือสมบูรณ์อยู่คือตา ตอนที่ถูกลวก สภาพ เล็นผมไม่มีแล้ว เนื้อหนัง เอ็นต่าง ๆ ยึดติดหมด เขาทนอย่างนั้นมา ๖-๗ ปี ผมก็เรียกเด็กคนนั้นให้มาพบที่ กระทรวงสาธารณสุข เด็กคนนั้นเดินเข้ามา ยิ้มมา ผมนึกถึงแล้วน้ำตาคลอ ถามเขาว่าหนูสู้ไหม ลุงจะทำให้ มือของหนูยึดได้ สามารถหยิบอะไรได้ จะทำให้สวยเลย เขาบอกว่าเขาสู้ค่ะ เขาพร้อม เนื้อหนังเขามีการปะ ทังตัว ด้วยความที่ไม่ค่อยเข้าถึงระบบสาธารณสุข และฐานะไม่ดี ก็คิดว่าอยู่แค่นั้นก็อยู่ไป ดำรงชีวิตได้ เราพาเขามา มายืด มาผ่า มาตัดฟัน ทำให้ความตึงต่าง ๆ ของร่างกายเขาหย่อนลง ให้เขาสามารถมีความ ยืดหยุ่นของร่างกายได้ ผมไปเยี่ยมเขา คนใกล้ชิดผมป่วยบางที่ผมยังไม่เคยไปเยี่ยม แต่เด็กคนนี้ผมไปเยี่ยม สี่ห้าครั้ง และทุกครั้งทีไปก็มีความสุข เห็นตาที่เขาสู้ เห็นรอยยิ้มของเขา เรารู้สึกว่าเขาเหมือนลูกของเราเลย และเวลาเราทุกข์ก็จะนึกถึงว่าเด็กคนนี้เขายังมีทุกข์กว่าเราอีก แยกว่าเราอีก แล้วเรามาทุกข์ มาท้อ เราอายุเด็กคนนี้เปล่า ๆ เรายังมีร่างกายสมบูรณ์อยู่ เพราะฉะนั้นเวลาที่เรานึกถึงเด็กที่เราได้เคยไปช่วยเหลือ ต่าง ๆ มันก็เป็นสิ่งที่สามารถเยียวยาจิตใจของเราได้มากที่สุดทีเดียว เวลาเราป่วยทางกาย ก็มานึกว่าคนพวกนี้ เขาป่วยมากกว่าเราเขายังอยู่ ยังกินได้

ผมเป็นมนุษย์ปุถุชนธรรมดา ยังมีความท้อ บางทีเราทำสิ่งที่ถูกต้อง ทำสิ่งที่บุคคลดี ๆ พึงจะทำ แต่บางครั้งก็ได้รับคำตำ บางครั้งไม่ได้รับการตอบรับในเชิงบวก ก็ท้อ เบื่อ แต่ว่าต้องสู้ต่อไป ถ้าเราคิดว่า ถูกต้องเพราะฉะนั้นถ้าเราไม่มีอะไรมายึดเหนี่ยว สุขภาพกายไม่ดี สุขภาพจิตไม่ดี และไม่มีอะไรมาเยียวยาจิตใจ ๓ วันก็ลาออก เราก็ต้องมีสิ่งที่เรายึดเหนี่ยวได้ ความสุขไม่ใช่การได้ใช้โทรศัพท์มือถือคุยกับแฟน คนที่เรา คิดถึง หรือคนที่เรารัก ความสุขมิใช่การมีเงินทองเยอะเยอะ คนรวย ๆ เท่าไหร่ก็ไม่มีความสุข ยิ่งรวยยิ่งทุกข์ เพราะไม่รู้ และคิดว่า หนึ่ง ลูกจะรักษาเงินทองที่เรามาได้หรือเปล่า สอง ถ้าเกิดเราเป็นอะไรกลางคัน เมียเราจะแต่งงานใหม่ จะถูกสามีใหม่มาหลอก มาต้มตุ๋นหรือเปล่า สามีใหม่ของเมียเราจะดูแลลูกเรา อย่างดีหรือเปล่า หรือทอดทิ้ง หรือเกิดเขามีลูกกันใหม่ ลูกเราจะเป็อันดับสองหรือเปล่า ยิ่งคิดถึงทุกข์ คนจน ไม่คิดอย่างนี้หรอกครับ เขาไม่ต้องมาห่วงกังวลเรื่องเหล่านี้ เขาสบาย เขาสอนให้ลูกเขาต่อสู้อดทน ผมเอา ตัวอย่างดี ๆ เช่นเด็กที่ถูกน้ำยาขนมจีนลวก เด็กที่ยากจน ด้อยโอกาส เด็กชายพวงมาลัยตามถนน มาให้ลูก เห็นว่าถ้าลูกสู้คนเหล่านี้ไม่ได้ ก็อย่ามาเป็นลูกพ่อดีกว่า

เพราะฉะนั้น เราเลือกเกิดไม่ได้ ต่างกรรมต่างวาระ ต่างฐานะ แต่สิ่งที่เราเลือกทำได้คือ เลือกที่จะ ทำความดี ทำสิ่งที่ถูกต้องได้ คนรวยทำไม่ดีก็เยอะ รวยมาจากการขายฝัน ขายเฮโรอีนก็เยอะ แต่ไม่มี ความสุข อยู่บ้านคินหนึ่งต้องย้ายสามสี่หน ต้องจบชีวิตในคุกในตาราง พวกเราหาเช้ากินค่ำ กลับบ้านก็ได้ พบกับลูกเมีย ได้พบกับครอบครัว มีความสุขไปวัน ๆ ยิ่งดีกว่า อย่าไปโอ้อวดคนที่มั่งมีเงินทอง อันนั้นเป็นความสุข จอมปลอม ความสุขที่ไม่ได้ผล

ตอนสงครามตีผมป่วยมาก ๆ ไม่ทราบเป็นอะไร ความดันขึ้นไปถึง ๒๐๐ ตาก็พร่าไปหมด ตอนนั้น นึกอยู่อย่างเดียวว่า เงินทองที่เรามีอยู่มันจะช่วยอะไรเราได้บ้างหรือเปล่า เราจะตายหรือเปล่า หัวใจจะหยุดเต้นหรือเปล่า ลูกเมียเราอยู่ไหน นอนอยู่คนเดียวในห้องฉุกเฉิน ไม่ได้นึกเลยว่าถ้าเรามีเงินร้อยล้านจะทำไม คิดอย่างเดียวว่าหมอยังทำอะไรให้รอดไปได้ สิ่งที่คิดตอนนั้นถ้าไม่มีเด็กชนมจิ้นน้ำยา ไม่มีภาพเด็กที่เคยไปให้โรงเรียน ให้อุปกรณ์กีฬา ภาพเด็กที่เคยไปเลี้ยงดูเด็กกำพร้า คนชราต่าง ๆ ตามสถานสงเคราะห์ที่ผมได้ไป ผมว่าวันนั้นผมอาจจะตายไปแล้วก็ได้ ตั้งแต่นั้นมาก็เลยรู้เลยว่าเราต้องมีชีวิตอยู่ให้นานที่สุดให้ทำความดีที่สุด ผมอยากจะมาแบ่งปันความรู้สึกทั้งหลาย ผมมั่นใจว่าท่านก็ช่วยคนมาเยอะแยะ ก็เอาสิ่งเหล่านั้น มาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้เรามีกำลังใจ มาคิดว่าเราต้องอยู่ต่อเพื่อคนเหล่านี้

อย่างที่เรียน ขอกราบเรียนท่านผู้มีเกียรติอีกครั้งหนึ่งคือ เราเลือกเกิดไม่ได้ เราเกิดมาตามวิภวฏฐะ ตามกรรมเก่าที่เรามีอยู่ แต่เราเลือกที่จะทำความดีได้ และความดีนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นคนมี คนจน คนชั้นกลาง ชั้นสูง ชั้นต่ำ ทุกคนทำความดีได้ และความดีคือความสุขที่แท้จริง สังคมไทยจะอยู่เย็นเป็นสุข ก็เมื่อพวกเราทุกคนประกอบคุณงามความดีอย่างถ้วนหน้า และให้ความใส่ใจเรื่องสุขภาพ ผมก็คงมีเรื่องที่จะกล่าวกับทุกท่านเท่านี้ ผมออกนอกเรื่องไปมาก เพราะผมมองในใจมีแต่เรื่อง พ.ร.บ. เรื่องกฎหมาย ซึ่งผมคิดว่าอันนี้ผมไปแปะไว้ที่หน้าประตูให้ท่านอ่านเอาเองก็ได้ ผมอยากเอาความรู้สึกของผมที่ดี ๆ ซึ่งผมคิดว่าทุกท่านที่อยู่ที่นี่ก็มี มาแลกเปลี่ยนกัน เขาถึงเรียกว่าสัมมนาสุขภาพ เป็นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน ก็หวังว่าทุกท่านคงได้รับความเพลิดเพลิน ความรู้เพิ่มเติมจากการประชุมสัมมนาสุขภาพแห่งชาติในวันนี้

ผมรู้สึกเป็นเกียรติและดีใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาพบกับทุกท่านและมั่นใจว่าด้วยพลังกำลังของทุกคนในที่นี้ คงจะช่วยทำให้สังคมของเราอยู่เย็นเป็นสุขมากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไป ผมขอจบการบรรยายของผมเพียงเท่านี้ครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

สมาคมสุขภาพแห่งชาติ

ว่าด้วย ประเด็นย่อย ๑๓ ประเด็น

“นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”
๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ห้องย่อยที่ 6

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการสร้างนโยบายสาธารณะ
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

ห้องย่อย ๑ (MR ๒)
“ศักยภาพคนพิการ
สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข”

ห้องย่อย ๕ (MR ๘)
ยุทธศาสตร์ “เมืองไทยแข็งแรง”
สู่ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุข

ห้องย่อย ๒ (MR ๓)
“ภูมิปัญญาไทย
สู่สภาพัฒน์
สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข”

ห้องย่อย ๓ (MR ๖)
“นโยบายสาธารณะ
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข: ลด ละ เลิก
การดื่มแอลกอฮอล์”

ห้องย่อย ๔ (MR ๗)
สื่อกับความอยู่เย็นเป็นสุข
เต็มสุขให้เต็มสื่อ
“สื่อร่วมสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”

ประเด็นที่

ห้องย่อยพลิกวิกฤติภาคใต้ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

“การพลิกวิกฤติ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขที่ภาคใต้ เกิดได้ด้วยความรัก ความศรัทธา ความเข้าใจ และน้ำอมรับความหลากหลายของเพื่อนมนุษย์ในทุกด้าน ทั้งศาสนา วัฒนธรรม โดยการเปิดพื้นที่ทางสังคม ร่วมสร้างปฏิบัติการดี ๆ และการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในบรรยากาศที่สร้างสรรค์ ขจัดปัญหาความระแวงแคลงใจ บนพื้นฐานชุมชนชาวบ้าน เป็นตัวตั้ง ด้วยเครือข่ายขยายตัว เชื่อมโยงศูนย์นโยบายทุกระดับ เกิดเป็นสังคมสมานฉันท์ ”

กำหนดการห้องย่อย
พลิกวิกฤติภาคใต้ สู่วิถีชีวิตชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุข

* * *

- เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๓.๒๐ น. “สิทธิมนุษยชน..ฉันนี่เป็นคนใต้..ตราบไตลูยังไม่มาภาคใต้
แหลมทรายไม่หยุดแสดง..”
โดย ลีเกฮูลู คณะแหลมทราย จังหวัดปัตตานี
- เวลา ๑๓.๒๐ - ๑๔.๐๐ น. สมานฉันท์ร่วมใจไทยทั้งหมดฟื้นฟูชีวิตชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุขที่ภาคใต้
โดย ศ.ประเวศ วะสี
- เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. บทเรียนรัฐสู่สมัชชาจากภาคพื้นที่ภาคใต้
- ผู้แทนจากชุมชนเป็นสุขชายแดนใต้
- ผู้แทนจากสมัชชาสุขภาพเพื่อการเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประสบภัยจาก
เหตุการณ์ความรุนแรง ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ภาคีเพื่อความสมานฉันท์
- ผู้แทนจากชายฝั่งอันดามัน
- ผู้แทนจากคนหนุนเสริม
- เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๕.๓๐ น. ข้อเสนอสู่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
“เพื่อพลิกวิกฤติใต้สู่วิถีชีวิตชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุข”
- เวลา ๑๕.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. พิจารณาหาข้อสรุปร่วม
- เวลา ๑๖.๓๐ - ๑๖.๔๕ น. สรุปและประกาศข้อเสนอสมัชชา
“พลิกวิกฤติใต้สู่วิถีชีวิตชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุข”
- เวลา ๑๖.๔๕ - ๑๗.๐๐ น. ส่งท้ายกับลีเกฮูลูคณะแหลมทราย
“รักบ้านเกิด และ สุขใจที่ภาคใต้”

ประธาน ศ.ประเวศ วะสี
เลขานุการ นายบัญญัติ พงษ์พานิช
ผู้จัดการห้อง นายมานะ ช่วยชู และนางสาวอรุณ ไชยเต็ม
ผู้ประสานงาน สปรส. นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร

บทสังเคราะห์

“พลิกวิกฤติภาคใต้ สู่มุมออยู่เย็นเป็นสุข”*

บทสังเคราะห์นี้ประมวลขึ้นจากกรณีศึกษา ๓ กรณี ประกอบด้วย

๑) กรณีเวทีชุมชนคนประสภภัยและทำงานฟื้นฟูชีวิตชุมชนชายฝั่งอันดามัน ๑๘ - ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๘ ณ เขาหลักเมอร์ลิน อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

๒) กรณีสมัชชาสุขภาพเพื่อการเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประสภภัยจากเหตุการณ์ความรุนแรงสามจังหวัดชายแดนใต้ ๒๕ - ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ณ โรงแรมซีเอส จังหวัดปัตตานี

๓) กรณีการทำงานชุมชนเป็นสุขของเครือข่ายชุมชนมุสลิมในโครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุขที่ภาคใต้ : ตำบลบ้านดงเมือง เรียนรู้อยู่ที่บักซีใต้

ซึ่งทั้ง ๓ กรณีเหล่านี้ได้มีการนำเสนอในเวทีย่อยระดับพื้นที่ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ ณ โรงแรมเอเซียเน หาดใหญ่ สงขลา ปรากฏผลดังนี้

๑. เป้าหมายเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

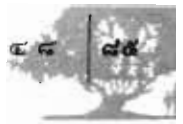
ความสุขของพี่น้องมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สอดคล้องกับความสุขของพี่น้องที่ได้รับผลกระทบ จากเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดภาคใต้ คือ มีสุขภาวะที่สมบูรณ์ใน ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านจิตวิญญาณ โดยมุสลิมจะเน้นมิติด้านจิตวิญญาณเป็นหลักโดยเชื่อว่าสุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิตวิญญาณจะเป็นพลังที่จะนำไปสู่สุขภาวะที่สมบูรณ์ที่ดีโดยรวม

ความอยู่เย็นเป็นสุขตามหลักศาสนาอิสลาม หรือกระบวนทัศน์อิสลามนั้น แบ่งออกไปเป็น ๕ ด้าน

๑.๑ **อิบาดัต-พิธีกรรมทางศาสนาสู่ชุมชนมุสลิมเป็นสุข** มุ่งหมายความเป็นอยู่ ที่เรียบง่ายและสงบ ด้วยคุณค่าทางศาสนา โดยมุ่งใช้คุณค่าทางศาสนา และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น โดยหลักสถาบันทางศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแกนกลาง ในการสร้างและสนับสนุนให้ชุมชนเป็นสุขและสันติภาพ

๑.๒ **เศรษฐกิจชุมชนมุสลิมที่เป็นสุข** ชุมชนมุสลิมได้จัดระบบและจำแนกแยกแยะวางแผนทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นสุขไว้ว่า จะต้องมียุทธศาสตร์การเงินอิสลามชุมชนท้องถิ่น เช่น สหกรณ์อิสลาม กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนชาภาค และบัญชีมูลค้ำควบคู่กับมัชยิด ที่สะท้อนถึงการบริหารจัดการโดยองค์กรศาสนาที่ชัดเจน และกองทุนชุมชนที่มีชีวิตทำหน้าที่ด้วยบทบาทเชิงสถาบัน พัฒนาเป็นพลวัต พี่น้องชุมชนชาวบ้านมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กร สถาบันต่างๆ ทั้งการศึกษา ศาสนา องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และ

*เอกสารนำเข้าห้องย่อย พลิกวิกฤติภาคใต้ สู่มุมออยู่เย็นเป็นสุข บรรณาธิการโดย ไพโรจน์ สิงบัน

เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งธุรกิจและเศรษฐกิจใด ๆ รายได้หรือผลตอบแทนไม่ได้จากการดำเนินการ จะต้องก่อประโยชน์ในการจัดการหรือก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ตามสัดส่วนที่ศาสนากำหนด ดังเช่น กองทุนซากาต กิจกรรมอาชีพของชุมชน ครอบคลุมทั้งร้านค้า ตลาดชุมชน การผลิตและการตลาดของชุมชน การใช้ประโยชน์จากที่ดินตามสภาพ และการถือครอง ตลอดจนงานการฝึกฝน การถ่ายทอดพัฒนาทักษะอาชีพ และการดูแลแรงงาน การเคลื่อนย้ายแรงงานของชุมชน และสมาชิกชุมชน ทรัพยากรชุมชนทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม ทะเล แม่น้ำ ป่าชายเลน ที่ดินต่าง ๆ ต้องได้รับการดูแลและรักษา พัฒนาและใช้อย่างชาญฉลาด เฉพาะสมาชิกชุมชนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญพึงได้รับการพัฒนายกระดับด้วยการศึกษา มุ่งลดสภาพนี้แก่สมาชิกชุมชน จนปลอดหนี้ โดยเฉพาะหนี้ระบบดอกเบี้ย

๑.๓ สังคมวัฒนธรรมชุมชนมุสลิมเป็นสุข ชุมชนมุสลิมเป็นสุข ได้วางแผนตามวิถีมุสลิมในด้านนี้ ดังนี้ การมีส่วนร่วม ด้วยกรอบกติกาข้อตกลงร่วมของชุมชน “ฮุกุมฟายัด” ที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการศาสนาและวัฒนธรรมที่ดีงาม ไม่ขัดกับหลักการศาสนาอันมีความหมายลึกซึ้ง แสดงถึงความเชื่อที่ไว้วางใจ จริงใจ ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และทั้งชุมชนยึดถือปฏิบัติร่วมกัน และโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการประชุมปรึกษาหารือประจำสัปดาห์ ในวันละหมาดร่วมกันวันศุกร์ ซึ่งเป็นภาคบังคับทางศาสนาที่ชายบรรลุนิติภาวะทุกคน ไม่ว่าจะมียศ ตำแหน่ง สถานะอย่างไร จะต้องออกมาละหมาดวันศุกร์ ทุกสัปดาห์ ณ มัสยิด โดยเท่าเทียมกัน เป็นทั้งเวทีประชาสัมพันธ์ ประกาศข่าวดีข่าวร้าย ตลอดจนเป็นเวทีระดมความร่วมมือหรือการกุศลต่าง ๆ เป็นต้น

ความเอื้ออาทร ผ่านกองทุนและการจัดการสวัสดิการชุมชน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่าง ๆ ทั้งกองทุนซากาต เป็นสวัสดิการแก่ผู้ควรได้รับการอนุเคราะห์ทั้ง ๘ และกองทุนสวัสดิการชุมชนอื่น ๆ ความสามัคคี การลงแขก เลี้ยงน้ำชา ถือว่าเป็นต้นแบบแผนจากชุมชนมุสลิม ที่สมาชิกในชุมชนมีความยินดี ยินยอมช่วยเหลือกันและกันเมื่อมีการร้องขอเชิญชวน ไม่ว่าจะในยามทุกข์หรือยามสุข ด้วยภูมิปัญญา ไม่ว่าจะป็นหม้อพื้นบ้าน หม้อต้มยา ตลอดจนศิลปะการละเล่น ศิลปะหัตถกรรม ศิลปะป้องกันตัว โดยเฉพาะวิถีชีวิตที่อิงตามบทบัญญัติศาสนา และปรับเข้ากับสภาพภูมิโนคน์และท้องถิ่นอย่างสืบสาน ถ่ายทอด เรียนรู้ ก่อร่างสร้างชุมชนสืบเนื่องมาอย่างยาวนานยังได้รับการรักษาพัฒนาฟื้นฟูอย่างมีศักยภาพ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นกลไกสำคัญของการรวมคน ผูกมัดสร้างสามัคคี เผื่อแผ่และเอื้ออาทรต่อกันในชุมชนมุสลิม วิถีตามหลักฟิรฎุกีฟายะห์ การจัดการชุมชนตามหลักศาสนาที่มีผลต่อชุมชน โดยนอกเหนือจากการจัดการระบบการเงินไร้ออกเบี้ยและกองทุนซากาตแล้ว การจัดการศึกษาศาสนาภาคบังคับ โรงเรียนตาดีกาตามมัสยิด การก่อตั้งโรงเรียนปอเนาะ และการเรียนการสอนอัลกุรอานในชุมชนเป็นสุขที่อยู่ในส่วนการศึกษาก็นับเนื่องอยู่ในหลักนี้

๑.๔ การศึกษาเพื่อชุมชนมุสลิมเป็นสุข ชุมชนมุสลิมได้วางแผนทางด้านการศึกษาเพื่อชุมชนเป็นสุขไว้อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบทั้งในและนอกระบบ จากระดับครอบครัวขั้นพื้นฐาน และระดับสูงขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้ ครอบครัวเป็นสถาบันการเรียนการสอนแห่งแรกของลูกหลาน โดยเฉพาะการสอนอัลกุรอานและจริยธรรม อิสลามโดยมีผู้ปกครอง

พ่อแม่เป็นต้นแบบ รวมทั้งการปฏิบัติศาสนกิจ การจัดการในครัวเรือน การงาน ตลอดจนการจัดการชีวิต เศรษฐกิจการเงิน การออม มัธยิต มีบทบาทเหมือนสมัชชาฮาบะห์ (สมัชชาสาวกของท่านศาสดา เป็นสถานการเรียนรู้การสอนทั้งทางโลกและทางธรรมของคน ทุกวัย ในชุมชน เป็นทั้งศูนย์การสอนอัลกุรอานของชุมชน เป็นโรงเรียนตาดีกา ที่สอนและอบรมเยาวชนในชุมชน เป็นสภามุ่บ้าน สภาศูนย์กลางของชุมชน เสมือนแหล่งเรียนรู้และพัฒนาใจกลางประจำชุมชน มีระบบการถ่ายทอดภูมิปัญญาชุมชนสู่ชนรุ่นหลังอย่างสืบเนื่อง)

๑.๕ การบริหารจัดการสู่ชุมชนเป็นสุข การนำหลักการศาสนาออกมาออกแบบเป็นกลไกด้านศาสนา ด้านบริหาร และด้านตัดสินใจความขัดแย้ง ซึ่งหากนำมาเชื่อมต่อกับระบบบริหารเพื่อการพัฒนาต่างๆ ที่มีอยู่ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้าน และกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนได้ ก็น่าจะเป็นฐานของการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย

สถาบันศาสนา มัธยิต และปอเนาะ เป็นสถาบันศาสนาที่สำคัญของชุมชน เป็นศูนย์รวมของแทบทุกอย่างของชุมชนอย่างมีระบบเป็นองค์กรประกอบด้วยคณะกรรมการ มัธยิต โต๊ะอิหม่าม และโต๊ะครู

สภาชุมชน เป็นสภาที่ปรึกษาสูงสุดของชุมชน เพื่อระดมความคิดเห็น ในการพัฒนาชุมชน การรวบรวมฐานข้อมูลชุมชน การวางแผนชุมชน การติดตามการทำงานต่างๆ และการออกกฎชุมชน “ฮุกุมฟากัด” ประกอบด้วยตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชน ตัวแทนทางการเมืองในชุมชน ทั้งผู้ใหญ่บ้านและสมาชิก อบต. ตัวแทนสถาบันการเงินชุมชน ตัวแทนสื่อชุมชน ประชาชนชุมชน ภูมิปัญญาชุมชน ผู้มีบารมีในชุมชน และผู้นำศาสนาของชุมชน

องค์กรชี้ขาดข้อขัดแย้งชุมชน เป็นที่พิจารณาตัดสินข้อขัดแย้งของชุมชน พร้อมการพิจารณาตามกฎหมายกติกา “ฮุกุมฟากัด” ของชุมชน โดยประกอบด้วยตัวแทนจากสภาชุมชน จากมัธยิตและปอเนาะ ตลอดทั้งผู้รู้ทางด้านศาสนา

ทั้ง ๓ องค์กรชุมชนนี้เป็นเสมือนสถาบันหลักของชุมชน โดยมีสถาบันทางศาสนา ศีลธรรมจรรยา การศึกษา และจิตวิญญาณ เป็นหลักนำ สถาบันการจัดระบบกฎเกณฑ์ ระเบียบ และการบริหารจัดการชุมชนเป็นองค์ประกอบ โดยการประสานเชื่อมต่อกับระบบ และองค์กรพัฒนาอื่นๆ ที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็้องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้าน และระบบราชการต่างๆ ของรัฐ

ความเห็นของพี่น้องที่ได้รับผลกระทบ จากเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดภาคใต้ จะมีเป้าหมายสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขในลักษณะเฉพาะหน้า เร่งด่วน และในระยะยาว ในแต่ละด้าน ดังนี้

๑. สุขภาวะทางกาย นอกจากการต้องการร่างกายที่แข็งแรง ไม่เจ็บป่วยแล้ว การฟื้นฟูกลุ่มผู้พิการจากเหตุการณ์ เป็นความต้องการเร่งด่วน

๒. สุขภาวะทางจิต มีความปรารถนาสุขภาพจิตที่ดี ไม่เครียด อดทน มีกำลังใจ ในการอยู่ในสังคม ความหวัง ความมั่นใจ การได้รับการยอมรับจากสังคมรอบด้าน

๓. สุขภาวะทางด้านสังคม ต้องการครอบครัวที่อบอุ่น บุคคลในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีโอกาสทางการศึกษา สังคมให้การยอมรับ

มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การทำให้เกิดสภาพสังคมเช่นนี้เป็นสิ่งเร่งด่วน

๔. **สุขภาวะทางด้านจิตวิญญาณ** ต้องการความรัก กำลังใจจากสังคม ความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเข้าถึงแก่นของศาสนา สามารถปฏิบัติศาสนากิจได้อย่างสมบูรณ์ เกิดความพอใจและภูมิใจในวิถีของตน ขณะนี้ต้องเร่งให้เกิดการสนใจในเรื่องศาสนาให้มากขึ้น

ขณะที่เป้าหมายความอยู่เย็นเป็นสุขของพี่น้องชายฝั่งอันดามันที่ประสบภัยคือ ความมั่นใจ มีเพื่อน และเห็นอนาคตข้างหน้าที่น่าวางใจได้ พร้อมๆ กับการคลายทุกข์ไปที่ละขั้น จากการค้นพบญาติพี่น้องครอบครัว ได้บำเพ็ญกุศลอุทิศ ได้มีที่อยู่อาศัยเบื้องต้นที่ปลอดภัยมั่นคง ได้มีหลักประกันเรื่องอาหาร ความเป็นอยู่ ได้มีหลักประกันของชีวิต จากอาชีพการงานที่สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ แล้วจึงถึงบ้านเรือนถิ่นฐานและชุมชนที่ถาวรมั่นคง ตลอดจนการศึกษาของบุตรหลาน

เป้าหมายความอยู่เย็นเป็นสุขของพี่น้องภาคใต้ที่ถูกวิกฤติทั้งสองกรณี ต้องมีเป้าหมายครอบคลุมกว้างในด้านสุขภาวะองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ และมีเป้าหมายเฉพาะหน้าที่เร่งด่วน เพื่อความอยู่เย็นในเร็ววัน คือเรื่องร่างกายและจิตใจ ขณะที่เป้าหมายเพื่อความอยู่เย็นและเป็นสุขในอนาคต คือเรื่องสังคมและจิตวิญญาณ

๒. ปัจจัยที่สำคัญและอุปสรรค

ปัจจัยที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญ ที่ทำให้การขับเคลื่อนในเรื่องความอยู่เย็นเป็นสุขเคลื่อนไปได้ จากทั้ง ๓ กรณี เท่าที่ได้ประมวลจากการขับเคลื่อนด้วยปฏิบัติการในพื้นที่ และหากจะขับเคลื่อนไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข ต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญต่างๆ ดังนี้

ระบบเศรษฐกิจ จะต้องมีระบบเศรษฐกิจที่ตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิต เน้นความพอดีและพอเพียง ซึ่งพบว่าชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนจากทั้งสามกรณี ยังมีความยากจน ไม่มีอาชีพที่มั่นคง และขาดการสนับสนุนที่เหมาะสม ขาดการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ และยังพบว่ารายได้ของครอบครัวที่ได้รับผลกระทบลดลง จากการสูญเสียผู้นำครอบครัว

ระบบสังคม จะต้องเป็นสังคมที่มีความเห็นอกเห็นใจ และมีเป้าหมายเพื่อการอยู่ร่วมกัน เป็นสังคมที่ปราศจากความหวาดระแวง จากเหตุการณ์ในพื้นที่พบว่า มีความน่าวิตกเนื่องจากสังคม และการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐยังมีแนวโน้มและทิศทางเป็นฝ่ายกระทำต่อผู้ไร้อำนาจ เช่น สังคมยังคงมีความหวาดระแวงสูง ระบบการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ไม่ครอบคลุม ไม่เสมอภาค ไม่ยุติธรรม ขาดประสิทธิภาพ

จากกรณีการจัดสัมภาษณ์ชุมชนภาพของผู้ได้รับผลกระทบฯ และการทำงานพัฒนาชุมชนเป็นสุข พบว่า การประสานให้เกิดการพูดคุยและปรึกษาหารือ การรับฟัง หรือการนำรูปแบบของ “สภาชุมชน” หรือสภาที่ปรึกษาสูงสุดของชุมชนในการพัฒนาชุมชนมาใช้ ทำให้สังคมของชุมชนมีความปรองดอง และความสามัคคีกันมากขึ้น

จากกรณีคลื่นยักษ์อันดามันพบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญคือ “น้ำใจไมตรีที่เอื้ออาทร” ทำให้ความร่วมมือต่าง ๆ ตามมาเป็นลำดับ เช่นเดียวกับกรณีผู้ได้รับผลกระทบ

จากเหตุการณ์ความรุนแรงฯ น้ำใจที่เห็นอกเห็นใจ ทำให้สามารถประสานฝ่ายต่าง ๆ เข้าหากัน และมีความรู้สึกที่เข้าใจกันและใกล้ชิดกันมากขึ้น

ระบบการศึกษา เป็นระบบที่สำคัญที่จะพัฒนาบุคคล ให้สัมพันธ์กับสังคมได้อย่าง มีคุณภาพ และช่วยพัฒนาสังคม ระบบการศึกษาในพื้นที่ยังไม่ทั่วถึง ชาวบ้านมีการให้ ความสำคัญน้อย ต้องมีการบูรณาการการศึกษาด้านศาสนาและสายสามัญและมีการ จัดการศึกษาอนุกระบวน

จากกรณีศึกษาของเครือข่ายมุสลิม มีหลายชุมชนที่มีการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อ บูรณาการการศึกษาด้านศาสนากับด้านสามัญและพบว่าสามารถจะเป็นรูปแบบที่ขยายผล ได้ต่อไป

ระบบการเมืองและนโยบาย จะต้องมียุทธศาสตร์มาภิบาลและความสมานฉันท์ ในการบริหารประเทศ เกื้อหนุนต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ พบว่า การพัฒนาไม่ทั่วถึง พื้นที่ได้รับการทอดทิ้งมานาน ขาดการประสานงานระหว่างฝ่ายนโยบาย ด้วยกันเอง ซึ่งนโยบายจะต้องมีความต่อเนื่องและยั่งยืน มีการบูรณาการในการช่วยเหลือ และฟื้นฟูทั้งกรณีสามจังหวัดชายแดนและกรณีชายฝั่งอันดามัน

วัฒนธรรมและศาสนา สังคมที่อยู่เย็นเป็นสุข จะต้องมีการเข้าถึงคุณค่าร่วมของ สังคม มีระบบจารีตประเพณี ศาสนาเป็นที่ยึดถือ และเป็นวิถีแห่งการปฏิบัติร่วมกัน มีความภาค ภูมิใจในวัฒนธรรม และศาสนาของตน สภาพปัจจุบันในพื้นที่พบว่า ความเคร่งครัดในการ ปฏิบัติทางศาสนาน้อยลง ทั้งพุทธและมุสลิม การพยายามเข้าใจถึงแก่นแท้ของแต่ละศาสนา มีน้อยลง มักติดอยู่เพียงพิธีกรรมหรือเปลือกนอกภายนอกเท่านั้น เนื่องจากกระแส วัฒนธรรมจากภายนอกที่เน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุตาโถมเข้ามา

จากการศึกษากรณีทั้ง ๓ กรณี พบว่า จากวิกฤติและการทำงานเพื่อชุมชนเป็นสุข ทำให้ชุมชนเกิดความวิตกในการถอยห่างจากศาสนา และทำให้ชุมชนเคลื่อนเข้าหาหลัก ศาสนามากขึ้น รวมทั้งการหันมาสนใจด้านจิตใจมากขึ้น

๓. กลไกและกระบวนการในการขับเคลื่อนสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

กลไกและกระบวนการในการขับเคลื่อนสู่ความอยู่เย็นเป็นสุชนั้น สามารถสังเคราะห์ จากข้อเสนอของทั้ง ๓ กรณี ได้ดังนี้

ว่าด้วยกระบวนการชุมชน

- กระบวนการก่อตัวและการจัดการตนเองของชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการ ก่อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข จากกรณีคลื่นยักษ์อันดามัน แสดงให้เห็นชัดเจน ว่าชุมชนที่มีการจัดการก่อตัว และการจัดการตนเองได้ก่อนจะไปได้ดีกว่าชุมชน ที่ไม่มีการจัดการ สามารถรวมตัวและจัดการฟื้นฟูชุมชนได้อย่างรวดเร็วและเป็น ระบบ
- การมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของจริงจังของชุมชน ตามความต้องการของชุมชน และ โดยชุมชน เอาจุมนชนเป็นตัวตั้ง เป็นสิ่งที่จำเป็นเช่นกัน จากกรณีคลื่นยักษ์ อันดามัน ที่เครือข่ายความร่วมมือฯ ได้หยิบเอาประเด็น อุ้มชูมสร้างเรือ

มาดำเนินการก็เนื่องจากรับฟังความต้องการของชาวบ้าน กรณีเครือข่ายชุมชนมุสลิมที่ขับเคลื่อนโดยเอาระบวนทัศน์อิสลามก็มีปฏิบัติตามความต้องการของชุมชน

- กระบวนการทำงานที่เกาะติดพื้นที่ชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างชุมชนชาวบ้านกับฝ่ายประสานสนับสนุน ตลอดจนการรู้จักและเข้าใจพื้นที่และชาวบ้านชาวบ้านเองก็รับรู้ว่าคุณที่เข้าไปประสานทำงานด้วยเป็นใครเช่นกัน
- การเริ่มจากพื้นที่ชายขอบ ปราศจากความสนับสนุนเปิดโอกาสให้สามารถริเริ่มได้อย่างเป็นระบบและครบถ้วน และค่อยขยายงานออกไปในภายหลังได้เป็นประสบการณ์ที่ชัดเจนจากกรณีคลื่นยักษ์อันดามัน
- มีการพัฒนาเครื่องมือในการไปสู่เป้าหมาย เช่น ตัวชี้วัดชุมชนมุสลิมเป็นสุข สาธารณ (กรณีเครือข่ายชุมชนมุสลิม) อุโมงค์สร้างเรือชุมชน กองทุนฟื้นฟูอาชีพ (กรณีคลื่นยักษ์อันดามัน)

ว่าด้วยกลไกการประสานสนับสนุน

- การประสานสนับสนุน เอื้ออำนวยช่วยเหลือ บนพื้นฐานชุมชนชาวบ้านเป็นเจ้าของ ตามความต้องการของชุมชน
- กลไกการประสานสนับสนุนทั้งปัจเจก หน่วยและเครือข่ายความร่วมมือพันธมิตรภาคีเครือข่าย และเครือข่ายปฏิบัติการ โดยการให้พื้นที่และชุมชนชาวบ้านเป็นตัวตั้งเอาความทุกข์ร้อนของพี่น้องเป็นสำคัญ จนพ้นจากกรอบของโครงการและองค์กร จนก่อเกิดความเข้มแข็งกว่าเดิม มีความสำคัญอย่างยิ่งในการการขับเคลื่อนเพราะการทำงานมีขนาดเกินกำลังที่โครงการใดจะทำได้โครงการเดียว และการขยายสู่การเกิดภาคีพันธมิตรใหม่ ระหว่างภาคประชาชนและภาคพัฒนาเอกชน กับภาคธุรกิจเอกชน รัฐบาลนานาชาติ ตลอดจนปัจเจกชนที่มีน้ำใจ ทำให้กลไกการประสานสนับสนุนมีความเข้มแข็งมากขึ้น เนื่องจากเกิดการเสริมพลังจากจุดแข็งของแต่ละฝ่าย

ว่าด้วยการจัดการ

- จากประสบการณ์ของกรณีคลื่นยักษ์ พบว่าการจัดการอย่างใหม่ที่ใกล้ตัวหมายถึงความยืดหยุ่นสอดคล้อง ไม่แข็งจนเป็นอุปสรรคในการทำงานสามารถทำงานตอบสนองชุมชนชาวบ้านได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของกรณีการเยียวยาและการฟื้นฟูฯ ที่ต้องการให้รัฐมีการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการที่มีความต่อเนื่องเรียบง่าย รวดเร็วทุกด้าน มีการสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนและเป็นการจัดการที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ว่าด้วยกลไกด้านกระบวนการเรียนรู้

- จะต้องมียุทธศาสตร์ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน เช่น สาธารณ
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องที่จำเป็น เช่น ทักษะในการดำรงชีวิต การช่วยเหลือด้านจิตใจ

ว่าด้วยกลไกด้านสื่อสารมวลชน

- จากกรณีการเยียวยาและการฟื้นฟูฯ เสนอให้มีการพัฒนาศักยภาพสื่อบุคคล กลุ่มองค์กรเครือข่ายสื่อชุมชน เช่น วิทยุชุมชน

ว่าด้วยกลไกด้านวัฒนธรรมและศาสนา

- จากกรณีการเยียวยาและการฟื้นฟูฯ เสนอให้มีการสนับสนุนการฟื้นฟูประเพณีท้องถิ่น เพื่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติการของเครือข่ายชุมชนมุสลิม มีกิจกรรมที่สำคัญ เช่น งานวันอาชูรอ สีลัต ดีเกฮูลู
- ใช้หลักศาสนาเพื่อน้อมนำสู่สุขภาวะทางจิต และจิตวิญญาณ เช่น การเรียน กิตาบ การอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน

ว่าด้วยกลไกระบบเศรษฐกิจ

- มีการสนับสนุนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดหาที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย อย่างถาวรให้กับประชาชน
- มีการจัดการกองทุนชะกาต
- มีการจัดระบบออมทรัพย์ในชุมชน มีระบบบริหารจัดการธรรมาภิบาลชุมชน ตลอดจน การส่งเสริมอาชีพที่สอดคล้องกับรากฐานของท้องถิ่น

๔. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ว่าด้วยข้อเสนอเชิงนโยบาย จากบทเรียนรู้จากเครือข่ายปฏิบัติการ ท่ามกลางวิกฤติ ต่อสังคมไทย และชายแดนใต้ คือ

๑. พึงเอาพื้นที่ ชุมชนชาวบ้านเป็นตัวตั้ง
๒. ให้ความสำคัญกับการก่อตัว และจัดการตนเองของชุมชนชาวบ้านในพื้นที่
๓. เครือข่ายปฏิบัติการที่เปิดกว้าง ก้าวพ้นตัวตน องค์กร และโครงการเป็นเงื่อนไข
๔. นำใจ ไมตรีที่เอื้ออาทรฉันเพื่อนมนุษย์ที่ร่วมทุกข์ เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยงที่สำคัญ
๕. ควรเสริมสร้างความสมานสัมพันธ์พหุ ระหว่างภาคประชาชน ภาคพัฒนาเอกชน และภาคธุรกิจเอกชน
๖. การเสริมสร้างสำนักสาธารณะแก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ มีความเป็นไปได้สูง หากมีการประสานจัดการอย่างต่อเนื่องจริงจัง ด้วยระบบฐานข้อมูลศูนย์เชื่อมประสาน และกองทุนหนุนเสริม
๗. ควรขยายขอบเขตความร่วมมือเพื่อพัฒนาสู่ผู้ยากลำบากอื่นในสังคมโดยทั่วไป ไม่จำเป็นต้องรอแต่เมื่อเกิดภัยใหญ่ร้ายแรงเท่านั้น
๘. ข้อเสนอเชิงนโยบายนี้มีได้มุ่งหมายเสนอต่อรัฐหรือใคร แต่ขอเสนอต่อทุกคน ทุกฝ่ายทุกหมู่ทุกคณะ ให้ระลึกหล่อเลี้ยงและเพาะบ่มไว้ในทุกระดับ ทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน องค์กร ภาคีเครือข่ายไปจนถึงรัฐถิ่น รัฐไทย และรัฐเทศ ทั้งมวล
๙. รัฐ หน่วยอื่นใด หรือใคร ที่ไม่ได้ยึดตามแนวนี้น่าที่จะทบทวนไตร่ตรองด้วย

สมานฉันท์ร่วมใจไทยทั้งหมด พี่นฟูชีวิตชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุข

โดย

ศ.นพ.ประเวศ วะสี

ผู้ทรงคุณวุฒิ

วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เวลา ๑๓.๒๐ - ๑๔.๐๐ น.

— * —

ภาคใต้เรามีวิกฤติอยู่ ๒-๓ เรื่อง

๑. วิกฤติเรื่องความไม่สงบ มีการฆ่ากัน มีความรุนแรงใน ๓ จังหวัดภาคใต้ทุกวัน ยังหาวิธีแก้ไขไม่ได้ อาจจะเรื้อรังลุกลามต่อไป

๒. วันที่ ๒๖ ธันวาคม เรื่องสีนามิ ผู้คนล้มตายอย่างไม่เคยมีมาก่อน เป็นภัยธรรมชาติ หลายพันคนสูญเสียชีวิตไป ทรัพย์สินสมบัติบ้านเรือนพังพินาศ เรือกสวนไร่นามหาศาล เรียกว่าเป็นวิปโยคแห่งอันดามัน

๓. อาจจะไม่ทราบกัน เป็นวิกฤติที่มันซึมอยู่ทั่วพื้นแผ่นดิน คนอื่นไม่รู้

แต่มีคนภาคใต้ที่รู้ ตั้ง ๕๐ ปีมาแล้ว คือท่านพุทธทาส ท่านเห็นวิกฤติ วิกฤตินี้มันซึมอยู่ทุกอณู แต่คนเราไม่รู้ จริง ๆ แล้วมันรุนแรงกว่าวิกฤติ รุนแรงเหมือนพวกที่รณรงค์เรื่องบุหรี เขาจะรู้ว่าวันหนึ่ง ๆ คนตายจากการสูบบุหรีเท่ากับเครื่องบินเจ็ท ๒๐ ลำ ตกทุกวัน คน ๔๐๐ คน ในแต่ละลำ ๒๐ ลำ ก็ตก ๘,๐๐๐ คน แต่แยกกันตายเลยไม่รู้สึกรู้สีก แต่ถ้าเป็นเจ็ทบินเจ็ท คนจะรู้สึก เพราะมันตายพร้อม ๆ กัน วิกฤติประเภทที่ ๓ มันซึมอยู่ในทุกคน แต่เราไม่รู้ มันรุนแรงกว่าสีนามิ ความรุนแรงของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการฆ่ากันเป็นรายวัน มีการตัดหัวแล้วยังแก้ไขไม่ได้ ทำให้หลายฝ่ายวิตกกังวล ไปคุยกับครูที่ปัตตานี พวกครูกลัวไปหมด พวกครูก็เป็นเหยื่อมากที่สุด เพราะฆ่าครูง่าย เพราะชีวิตของครูมันประจำเหมือนกันทุกวัน ๗ โมงเช้าออกจากบ้านแล้วก็ไปโรงเรียน ก็จะถูกกระทำได้ง่าย พวกครูมีความห่วงใยมาก

ท่ามกลางความทุกข์อย่างนี้ ถ้ามองว่าจะพลิกมันให้อยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร ถ้าจะทอดถอยอยากจะหนีมันไปไม่ได้ มันมีความทุกข์ เวลาแปรวิกฤติเป็นโอกาส สาเหตุมันมีอยู่แต่เราไม่รู้มัน ไม่เดือดร้อน ไม่เตรียมตัวมาเพื่อที่จะแก้ไข ความทุกข์ที่มันเกิดขึ้นที่ภาคใต้ เป็นความขัดแย้ง ถ้าดูให้ลึกที่สุด คือความขัดแย้งของวัฒนธรรมท้องถิ่น กับระบบราชการที่รวมศูนย์ เป็นความขัดแย้งที่รวมตัวเกิดขึ้นในทุกภาคของประเทศไทย เพราะปัญหาทำนองเดียวกันจะเกิดขึ้นทุกภาคคือ ความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นกับระบบราชการที่รวมศูนย์ มันจะออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ปัจจัยก็ออกมาในรูปแบบหนึ่ง แต่ถ้าเราช่วยกันแก้ไขปัญหาดังนี้ เราจะเกิดความสามารถ เกิดจิตใจที่จะไปช่วยแก้ปัญหาคืออื่น ๆ รวมทั้งประเทศอื่น ๆ ความขัดแย้งในโลกมีอยู่ตามที่ต่าง ๆ บางแห่ง ๕๐ ปี ๖๐ ปี บางแห่ง ๑๐๐ ปี แก้ไม่ได้ ภายใน ๕ ปี ๑๐ ปี ถ้าเราสามารถแก้ปัญหาคือความรุนแรงนี้ได้ คนไทยจะเกิดความสามารถ อย่างอาหรับ อิสราเอล ผมเชื่อว่าเขายังยากที่จะแก้ไข เราจะไปช่วยเขา เพราะอย่างไรเราก็เป็นพี่น้องกัน เป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกันทั้งโลก ไม่ว่าจะเป็นมิดดา มิชวาว อาหรับหรือเรียกว่าอะไรก็แล้วแต่ เราเป็นคน ถ้าเป็นพี่น้องกันก็คิดที่จะช่วยเหลือกัน

ผมอยากจะเรียน ธรรมชาติของมนุษย์เรามีกิเลสก็จริง แต่กิเลสไม่ใช่ด้านเดียวของมนุษย์ มนุษย์ยังมีธรรมชาติ คือความดีอยู่ในหัวใจ ทุกคนมีเมล็ดพันธุ์แห่งความดี เห็นเพื่อนมนุษย์มีความทุกข์ แล้วจะทน

ไม่ไหว ได้ตัวน้ำใจออกมา เช่น สีนามิ มีคนออกมาช่วยเหลือ ไม่ว่าจะป็นข้าราชการตำรวจ ทหาร ชาวต่างชาติ ร่วมมือกันเยอะเป็นคลื่นน้ำใจ ที่ใหญ่กว่าคลื่นสินนามิ ปราบฎไปทั่วโลกว่าคนไทยมีน้ำใจ ซึ่งเป็น การประชาสัมพันธ์ประเทศที่ดีกว่าพัฒนาพงษ์ พัทยา เขาถือกันไปทั่วโลกว่าคนไทยมีน้ำใจ น้ำใจจากคนไทย หลังไหลออกมาเยอะมาก

เพราะฉะนั้นตรงนี้คงเป็นประการที่ตั้งต้น ต้องเริ่มต้นด้วยความเห็นอกเห็นใจกัน และมีความ เมตตากรุณาให้เกิดขึ้นในหัวใจ คนอื่นมีความทุกข์ อย่างคนกรุงเทพฯ มีความทุกข์ไปอีกอย่าง มีความทุกข์ เรื่องรถติด คนออกจากบ้านตอนเช้ารถติด ลูกต้องกินข้าวในรถ หงุดหงิด อารมณ์เสีย เครียดกันไปตาม ๆ กัน นั่งบนรถก็ฟัง จส.๑๐๐ ฟังร่วมด้วยช่วยกัน ฟังแล้วบอกคนโน้นติดอยู่ที่นี่ คนนั้นติดอยู่ที่นี่ ฟังแล้วไม่หาย ติดหรอกแต่ความทุกข์ลดลงเพราะมีเพื่อนร่วมทุกข์ขึ้นต้นต้องส่งเสริมเรื่องทุกข์ให้เห็นความทุกข์ของเพื่อนบ้าง จะมึ้นน้ำใจเกิดขึ้น อยากร่วมทุกข์ อยากร่วมแบ่งปัน จะนำไปสู่สิ่งดีที่ตามมาอีกมากมาย

ทางราชการก็มีส่วนสำคัญ แต่ราชการจะแก้ปัญหา ต้องอาศัยพลังจากทุกฝ่ายร่วมกัน ต้องอาศัย เรื่อง วัฒนธรรม ศิลปะ เป็นการเคลื่อนทุนทุกชนิด ทุนไม่ได้มีแต่เงินเท่านั้น จะโยนไป ๑๐,๐๐๐ ล้านก็แก้ ความรุนแรงในภาคใต้ไม่ได้ คำว่าทุนไม่ได้มีแต่เงินเท่านั้น ทุนน้ำใจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทาง ศาสนธรรม ทุนอีกเยอะ ถ้าคนไทยเราด้วยกัน ถูกชักนำคิดว่าทุนคือเงินจริง ๆ แต่ทุนอื่นมันคงกว่า แล้วเป็นประโยชน์กับคนส่วนใหญ่มากกว่า เช่น ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม ทุนทางศาสนาธรรม ซึ่งคนขโมยไม่ได้และมันเป็นประโยชน์ยังยืนกับคนทั้งหมด แต่ถ้าเป็นเงินมันเป็นประโยชน์กับคนส่วนน้อย และขโมยได้ง่าย ขโมยโดยคนไทยบางคนหรือขโมยโดยคนต่างชาติ

ทุนที่เป็นน้ำใจ ทุนที่เป็นโดยสังคมคือการรวมตัวกัน ทุนโดยทางวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงวิถีชีวิตร่วมกัน ของกลุ่มชนที่สอดคล้องกันกับสิ่งแวดล้อมหนึ่ง ๆ นั้น คือนิยามอย่างหนึ่งของวัฒนธรรม วัฒนธรรมหมายถึง วิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มชนที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่ง สิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน วัฒนธรรมก็จะไม่ เหมือนกัน คือความหลากหลายของวัฒนธรรม คนที่อยู่ทะเลทรายจะมีวิถีชีวิตเหมือนคนอยู่ขั้วโลกใต้ มันก็ไม่ได้ มันมีชีวิตอยู่ไม่ได้ สิ่งแวดล้อมภาคเหนือ/ภาคกลาง/ภาคใต้ ต่างกัน เพราะฉะนั้นวัฒนธรรม ของคนจึงไม่เหมือนกัน ถ้าเหมือนกันจะไม่รอด ความหลากหลายของวัฒนธรรมทำให้อยู่รอดได้ เพราะมัน สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องมีความแตกต่าง ต้องมีความ หลากหลายตามวัฒนธรรม

คำว่าวิถีชีวิตร่วมกัน มีความหมายกว้างมาก ครอบคลุมมาก หมายถึงความเชื่อร่วมกัน สิ่งใดที่ กลุ่มคนมีความเชื่อร่วมกัน สิ่งนั้นคือวัฒนธรรม อะไรที่เป็นคุณค่าร่วมกัน เช่น ศาสนาก็เป็นวัฒนธรรม ศาสนาจะเดินอยู่ ๒ สถานะ ด้านหนึ่งเป็นคำสอนของศาสนา อีกด้านหนึ่งชุมชนใดรับนับถือว่ามีคุณค่า สำหรับเขา อันนั้นก็นับว่าเป็นวัฒนธรรม หมายถึงการทำมาหากิน ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกัน ขนบธรรมเนียมประเพณีสอนให้อยู่ร่วมกัน อย่าไปเบียดเบียนคนอื่น ๆ วัฒนธรรมไม่ได้สอนให้พวกคุณแข่งขันกันอย่างเสรี วัฒนธรรมเป็นไปให้คนอยู่ร่วมกัน ศาสนธรรมเช่นเดียวกัน ศาสนาไม่มีศาสนาไหนสอนแล้วว่าพวกคุณไปแย่งชิงกันนะ พวกคุณไปแข่งขันนะ บางคนก็เด็ก บางคนก็ผู้ใหญ่ บางคนมีอำนาจน้อย อำนาจเยอะ บางคนโชคดี บางคนโชคร้าย ศาสนาล้วนสอนให้ต้องมีเมตตา กรุณา คนต้องช่วยเหลือกัน อย่างนี้ทั้งสิ้น อันนี้เป็นทุนที่ยิ่งใหญ่ของมนุษย์ ถ้าเรารู้ทุนอย่างนี้ จงใช้ทุนเหล่านี้ เพื่อแก้ปัญหา

เราเลือกปฏิเสธความสำคัญของอำนาจรัฐไม่ได้ ปฏิเสธความสำคัญของอำนาจเงินไม่ได้ แต่อำนาจรัฐกับเงินแก้ปัญหาที่ยาก ๆ ซับซ้อนไม่ได้ ต้องอาศัยทุนที่ว่า ทุนทางน้ำใจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางศาสนา ที่เป็นทุนที่มีคุณค่ามากกว่าเรื่องเงิน เอาตรงนี้เข้ามา

เราอาจคิดว่าเป็นโอกาสของเราที่ไปเจอปัญหายาก ๆ ถ้าปัญหาง่าย แก้ปัญหาไปเสร็จ ท่านผู้มีเกียรติลองสังเกตดู ประเทศญี่ปุ่นกับประเทศเยอรมันแพ้สงคราม แต่หลังจากแพ้สงครามกลับเจริญก้าวหน้าเร็วทั้ง ๒ ประเทศเลย เขาแพ้สงคราม ผู้คนล้มตายบ้านเมืองพัง แต่ทำไมฟื้นตัวได้เร็ว เพราะพลิกวิกฤติมาเป็นโอกาส โอกาสอะไรที่ไม่ดีจะนำเราไปสู่วิกฤติ นำเราไปสู่ความตาย ไปสู่การแพ้สงคราม พอเจอวิกฤติอย่างนี้ ทำให้เราได้คิดทบทวนที่จะละทิ้งอะไรไปที่ไม่ดี ทางพุทธมีคำอยู่คำหนึ่ง คือ สิลัพพตปรามาส แปลว่า การยึดมั่นในความเชื่อและปฏิบัติที่ผิด ๆ ที่มันไม่ได้ผลแล้ว ถือว่าองค์กรใดก็ตาม อารยธรรมใดก็ตามอยู่ไปนาน ๆ มันจะยึดถือเอาความเชื่อและการปฏิบัติที่ผิด ๆ แล้วมันสะสมไว้จนสังคมวิกฤติแล้วเกิดความรุนแรงกับความคิดที่ผิด ๆ ไปซะทีหนึ่ง แต่พออยู่ไปนาน ๆ มันสะสม แม้แต่เรามีสติ เราเรียนรู้อยู่ไปนาน ๆ ก็สะสมความเชื่อที่ผิด ๆ ที่เรียกว่า สิลัพพตปรามาส

ตรงนี้ ไม่มีใครจะมาช่วยเราได้ นอกจากสังคมทุกฝ่ายเข้ามาทำเรื่องนั้น เรื่องนี้ เรื่องกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องศาสนา เรื่องการศึกษา เรื่องศิลปกรรม ศิลปวัฒนธรรม ขอให้ทำเยอะแล้วจะเชื่อมโยงกัน แต่ต้องทำเรื่องอะไรก็ได้ที่ชอบ ถ้าได้ทำสิ่งที่ชอบ รวมกลุ่มกันจะ ๓ - ๔ คน หรือ ๕ คน ก็แล้วแต่ รวมกลุ่มกันทำเรื่องที่ชอบ ทำเรื่องที่ชอบก็มีความสุข ก็จะได้เชื่อมโยงกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย เรียกว่า การรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำให้เต็มพื้นที่ ทุกองค์กร ทุกจุดสำคัญของการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ต้องมีการรวมตัวกัน การรวมตัว ร่วมคิดร่วมกัน เป็นศิลปกรรม แปลว่าเราเคารพคนอื่น เขามีศักดิ์ศรี คุณค่าความเป็นคน คนทุกคน มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีคุณค่าความเป็นคน ไม่ว่าจะเขาจะเป็นใคร อย่าไปดูเขาว่า เขารวย เขาจน เขาเป็นนักเรียนนอก นักเรียนใน เขาได้ปริญญาหรือไม่ ธรรมชาติลึกลับที่สุดเขาเป็นคน เขามีเกียรติ มีศักดิ์ มีคุณค่าของความเป็นคน ไม่ว่าจะเขาจะเป็นใคร เป็นเชื้อชาติอะไร เป็นศาสนาอะไร เป็นศิลปกรรม พื้นฐานที่ลึกลับที่สุด แล้วอันนี้จะนำไปสู่อะไร อันนี้จะนำไปสู่คุณค่าความเป็นคน ส่งเสริมร่วมคิด ร่วมทำ มีความรักกัน มีความเคารพกัน เนื่องจากอยู่บนพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรี คุณค่าความเป็นคน ตัวมันเองเกิดความสุขในตัว คนอื่นก็เคารพในเกียรติ ในศักดิ์ศรี

ถ้าคนไม่มีความสุข ศักดิ์ศรีความเป็นคน ที่ผมเขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ ที่ว่าคนเป็นโรคขาดศักดิ์ศรีความเป็นคนอย่างรุนแรง ลองนึกภาพถ้าพี่น้องคนไทยทุกคน ไม่ว่าจะเชื้อชาติอะไร ศาสนาอะไร เป็นคนมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีทุกคน มีคุณค่าความเป็นคน เมืองไทยแข็งแรงมาก แต่ถ้าคนไทยส่วนใหญ่ ถูกทำให้ไม่มีเกียรติ ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่มีคุณค่า ประเทศจะอ่อนแอ จะทำให้ขาดความมั่นใจ รวมไปถึงความมั่นใจแห่งชาติ ตรงนี้จะเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ

บางทีเส้นผมบังภูเขา เราไปให้ความสำคัญกับความรู้ในตำรามากเกิน คนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ก็ไม่มีเกียรติต้องเคารพ ความรู้ที่อยู่ในตัวตนคนทุกคน ไม่ว่าจะเขาจะเป็นใคร เขาจะได้ปริญญาบัตรใหม่ ไม่สำคัญ เขามีความรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์ชีวิต เพราะฉะนั้น ตรงนี้จะช่วยบอกเราว่าทำไมครูที่สำคัญที่สุดของเราคือใคร คือแม่ของเรา แม่ของเราเป็นครูที่สำคัญที่สุด โดยไม่ต้องดูว่าท่านได้ปริญญาหรือเปล่า ท่านมีความรู้ อยู่ในตัวที่ได้จากประสบการณ์ชีวิต อย่างการทำงานเราก็จะได้ความรู้ไปในตัวคน คนทุกคนกลายเป็นคนมีเกียรติ

มีโรงเรียนบางโรงเรียนให้นักเรียนไปเรียนจากชุมชน เรียนจากคนขายของชำ เรียนจากคนขาย
 ก๋วยเตี๋ยว เรียนจากช่างผสมปูน คนเหล่านี้เป็นชาวบ้านธรรมดา ๆ ไม่เคยมีเกียรติเลย แต่พอมีนักเรียนมา
 เรียนกับเขาก็ภาคภูมิใจเราเป็นครูได้แล้วนักเรียนเขาทำสิ่งที่เราสอนได้จริง ๆ ครูที่โรงเรียนซะอีกที่ทำไม่เป็น
 คนเหล่านี้มันมีเกียรติขึ้นทันที แล้วนักเรียนเวลาเรียนจากใคร ก็เคารพคนนั้นขึ้นเป็นครู เพราะฉะนั้น จะนำไป
 สู่แนวความคิดใหม่เกี่ยวกับการศึกษา ระบบการศึกษาต้องทำให้คนทุกคนมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีคุณค่า ทำให้
 คนทุกคนเกิดความมั่นใจคนเราเมื่อมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีแล้ว เขาอยากทำเรื่องดี ๆ แต่ถ้าคนเรารู้สึกตัวไม่มีเกียรติ
 ถูกดูถูกดูหมิ่น ไม่มีศักดิ์ศรี ทำอะไรก็ได้ นักเรียนอาชีวะไปตีกันก็ได้ เพราะเค้าดูถูกนักเรียนอาชีวะคนชั้นต่ำ
 ต้องเรียนจุฬาฯ เรียนธรรมศาสตร์ ถึงจะเป็นคนชั้นสูง ไม่มีศักดิ์ศรี เมื่อไม่มีศักดิ์ศรีก็ตีกัน

ฉะนั้น สมานฉันท์จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อคนมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีคุณค่า บางคนเวลามาประชุมรู้สึก
 ไม่มีเกียรติ ไม่มีศักดิ์ศรี เราไม่ได้ปริญญาตรี โท เอก บางคนก็เป็นนักเรียนนอก นักเรียนใน อย่างโน้น อย่างนี้
 ลดหลั่น เราเคารพทุกคน เพราะทุกคนมีความรู้ มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มาร่วมมือกัน รวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ
 เพราะฉะนั้นคำว่ารวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ อย่าไปดูถูกคำนี้ เพราะมันอยู่บนพื้นฐานัจธรรมและศีลธรรม
 ที่ลึกมาก เพราะเราเคารพความเป็นคนของคน คนเหล่านี้จะเกิดพลังมหาศาลและแก้ปัญหาได้หลายชนิด
 ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ จิตใจ ครอบครัว สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สุขภาพ พร้อมกันไปหมดทันที พร้อมการปฏิรูป
 การเรียนรู้ไปในตัว เพราะฉะนั้นเรามาคุยเรื่องวิกฤติภาคใต้ เราอย่าไปสิ้นหวัง ถ้าเราจับประเด็นได้แล้ว
 ช่วยกันร่วมคิด ร่วมทำกัน เราจะนำไปสู่การแก้ปัญหา นำไปสู่การอยู่เย็นเป็นสุขได้ ผมก็จะขอกล่าวว่า
 เพียงเท่านั้น

นางสาวสุภาวดี งามเมือง
 และคณะผู้จัดทำ
 สถาบันวิจัยและพัฒนา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 นครราชสีมา

บทเรียนรัฐสู่สมาชิกจากภาคีพื้นที่ภาคใต้

วิทยากร : ผู้แทนจากชุมชนเป็นสุขชายแดนใต้
 ผู้แทนจากสมาชิกสุขภาพเพื่อการเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประสบภัย
 จากเหตุการณ์ความรุนแรง สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
 ผู้แทนภาคีเพื่อความสมานฉันท์
 ผู้แทนจากชายฝั่งอันดามัน
 ผู้แทนจากคนหนุ่มเสริม

ผู้ดำเนินรายการ : นพ.บัญชา พงษ์พานิช

วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

✧ **อิสมาแอล หะยียูโซะ (จากเจาะไอร้อง) แกนนำชุมชนบือราแง จังหวัดนราธิวาส**
โครงการดับบ้านดับเมือง :

ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่านทั้งหลาย ในฐานะที่เป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ อำเภอเจาะไอร้อง ซึ่งเป็นพื้นที่แรกในเหตุการณ์ตั้งแต่ ๔ มกราคม จนถึงวันนี้ เหตุการณ์ในพื้นที่ปะทุความรุนแรงมากขึ้น มีระเบิด เมา ซ้ำ และล่าสุดมีการฆ่าตัดคอ ยังมีอยู่ทุกวัน

เหตุการณ์เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้นำที่ไม่ทราบว่ามีเมื่อไหร่เขาจะเป็นเป้าหมายของผู้ไม่หวังดีต่อบ้านเมือง ชาวบ้านไม่กล้าออกไปไหนหลัง ๒ ทุ่ม สถานการณ์ทำให้ชุมชนเกิดความระแวงต่อกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะบรรเทาความเข้มแข็งของชุมชน ทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อรายได้ คนไม่กล้าออกไปกรีดยาง เวลาการทำงานการประกอบอาชีพจะลดลง แต่เวลาจะอยู่กับครอบครัวมากขึ้น

ภัยคุกคามที่ใหญ่หลวงคิดว่า ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จะโดนกับตัวเอง ผมออกมาจากพื้นที่เพราะเชื่อว่าเวทีแห่งนี้จะสามารถหาหนทางนำไปสู่การแก้ไข จากประสบการณ์ทำงานอาสาพัฒนาชุมชนในพื้นที่ คิดว่าวิกฤตินี้จะเป็นโอกาสให้สามารถนำเสนอวิถีชีวิต วิถีคิดของคนอิสลาม นำสู่การแก้ไขและพัฒนาต่อไป

✧ **คอรูซามัน มะ :**

สำหรับสิ่งที่จะนำเสนอเป็นข้อสรุปของการขับเคลื่อนของพื้นที่ชุมชนมุสลิมเพราะว่าชุมชนมุสลิมเป็นวิถีที่ยึดติดกับศาสนาตลอด จะมีความเกี่ยวโยงระหว่างคนกับศาสนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

สำหรับความเป็นวิถีชีวิตกับอิสลามเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ ชุมชนมีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มีมัสยิด การศึกษา และหลายๆ อย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ความสุขของมุสลิมคือการมีสุขภาพวะทั้งสี่ด้าน คือ ร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ความพิเศษของชุมชนมุสลิมคือจะให้ความสำคัญกับจิตวิญญาณ โดยแนวคิด ความเชื่อที่ว่าร่างกายเมื่อถึงเวลาที่จะสลาย จะหมด แต่วิญญาณมีการเริ่มต้นและไม่มีวันสิ้นสุด

หลักความสุขของมุสลิมคือ

๑. มุสลิมต้องเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์อัลเลาะห์องค์เดียว จะเชื่ออย่างอื่นที่ไม่ใช่อัลเลาะห์ไม่ได้

๒. มุสลิมต้องยอมรับและปฏิบัติตามต้นแบบที่มาจากศาสดาซึ่งเป็นศาสนทูตของพระองค์ ไม่ว่าจะนอน กิน แต่งงาน ทำภารกิจต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจะได้กุศลผลบุญจากการปฏิบัติ

๓. หลักปรัชญาว่าโลกนี้เป็นที่พำนักชั่วคราว ไม่ถาวรถึงเวลาที่จะจบไป

๔. มนุษย์ทุกคนต้องได้รับการทดสอบจากองค์อัลเลาะห์ ไม่ว่าจะเป็ในยามทุกข์หรือสุข ต้องใช้ความอดทนทุกภาวะการณ์

ความสุขของมุสลิมจะครอบคลุม ๓ มิติด้วยกัน คือ ๑) มิติความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า โดยพิธีการต่างๆ ๒) มิติความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้มีความพอเพียงในการมีชีวิตอยู่ ๓) มิติความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน

การทำงานในพื้นที่ใช้เครื่องมือกระบวนการพัฒนาของอิสลามมี ๔ ด้าน คือ

๑. พิธีกรรมทางศาสนาสู่ชุมชนมุสลิมอยู่เย็นเป็นสุข ในเรื่องการละหมาด การถือศีลอด การปฏิบัติศาสนกิจต่างๆ

๒. เศรษฐกิจชุมชนมุสลิมเป็นสุข บางชุมชนใช้ระบบเศรษฐกิจแบบอิสลาม ไม่มีดอกเบี้ย

๓. ด้านสังคมวัฒนธรรมชุมชนมุสลิมเป็นสุข

๔. การศึกษาเพื่อชุมชนเป็นสุข ซึ่งมุสลิมจะเน้นทางด้านการศึกษา ตั้งแต่เกิดจนถึงหลุมฝังศพ มีมัสยิด โรงเรียนปอเนาะ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

๕. การบริหารจัดการสู่ชุมชนเป็นสุข ซึ่งมีผู้นำ มีสมาชิกในชุมชนและหลายๆ อย่างที่ต้องมาจัดการ

ท่ามกลางวิกฤตินี้ทำให้มีโอกาสนำเสนอ

๑. กระบวนทัศน์อิสลามเพื่อการพัฒนาซึ่งบางครั้งชาวมุสลิมเองก็ไม่รู้ว่ามิติตรงไหน

๒. สามารถเชื่อมความสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมร่วมกันในระหว่างชุมชนที่ได้ทำ

๓. ได้รวบรวมบทเรียนของชุมชนเพื่อเสนอสู่สาธารณะ

๔. การขับเคลื่อนชุมชนเป็นไปตามวิถีชุมชน วิถีชีวิต และศักยภาพของพื้นที่

* ประเวศ วะสี :

คนที่อยู่ภาคกลางไม่เข้าใจ คิดว่าคนที่อยู่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผู้ก่อความไม่สงบ จากการได้เป็นกรรมการสมานฉันท์ก็ได้ความจริงว่าไม่ใช่ คนสามจังหวัดเป็นคนรักสันติภาพ ไม่ได้เป็นผู้ก่อการร้าย เป็นคนที่รักพระเจ้าอยู่หัว และต้องการสันติภาพ คนที่ทำเป็นคนส่วนน้อย และไม่ได้ทำถูกหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งศาสนาอิสลามเป็นศาสนาเพื่อสันติภาพ

เมื่อได้ไปสัมผัสได้เห็นสามเหลี่ยมวัฒนธรรมชุมชนมุสลิม ที่เป็นธรรมชาติอยู่แล้ว มีโครงสร้าง คือ

๑. โครงสร้างทางทฤษฎี ทางความรู้ คืออยู่ที่โต๊ะครู
๒. โครงสร้างสังคม อยู่ที่มัสยิด ที่โต๊ะอิหม่าม
๓. โครงสร้างทางกลไกที่มีความสัมพันธ์กับอำนาจรัฐ คือคณะกรรมการอิสลามจังหวัด ได้รับเลือกจากโต๊ะอิหม่าม

ถ้าเราสนับสนุนการใช้วัฒนธรรมชุมชนแล้ว ทางรัฐเกือบไม่ต้องไปทำอะไรเลย เพราะเขามีของเขาอยู่แล้ว อย่าไปรบกวนเขา ให้สามเหลี่ยมเขาทำงานสัมพันธ์กัน ให้การสนับสนุนสิ่งที่เขาขาด สนับสนุนกลไกชุมชน ก็จะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง เป็นภูมิคุ้มกันทำให้เกิดความปลอดภัย และแก้เรื่องร้ายๆ ได้ ดังนั้นความเข้มแข็งของชุมชนตามวัฒนธรรมของอิสลามถือว่าสำคัญ เราเรียนรู้จากครูว่าถ้าเขาสัมพันธ์กับชุมชนเขาจะปลอดภัยขึ้น เช่น ถ้าโรงเรียนมีงบประมาณเพียง ๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี ต่อหนึ่งโรงเรียน ก็จะสามารถส่งเสริมชุมชนได้ เพราะโรงเรียนสัมพันธ์อยู่กับชุมชน เมื่อสัมพันธ์กับชุมชนเขาจะปลอดภัยขึ้น ชุมชนก็จะดีขึ้นด้วย

*** นිරหงส์ สุขเมือง (ปัตตานี) :**

จากสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อชีวิตทรัพย์สินขวัญกำลังใจของประชาชนการสูญเสียทำให้เกิดกิจกรรมเพื่อการเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์ความรุนแรง ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการทำกิจกรรมเป็นของภาคประชาชนล้วนๆ เพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

กระบวนการที่พยายามผลักดันให้เข้าสู่ข้อเสนอของนโยบายภาครัฐก็ต้องให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับการเยียวยา ต้องได้รับความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน ความเป็นธรรมในสังคม

อยากจะนำบทความของเด็กน้อย ชั้น ป.๕ ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ “หนูอยากให้ปัตตานีมีความสุข ไม่อยากได้ยินเสียงปืน อยากเห็นรอยยิ้ม ปัตตานีมีทะเล มีน้ำตก สถานที่ท่องเที่ยว อยากให้ปัตตานีไม่มีเรื่องเลวร้ายอีกต่อไป หนูอยากให้พี่และแม่มีงานทำ อยากให้พี่เรียนหนังสือต่อ หนูอยากเรียนหนังสือสูงๆ ตามที่พ่อพูดไว้ เพื่อแม่จะได้สบายในวันข้างหน้า” นี่เป็นความรู้สึกของเด็กที่สูญเสียบิดาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ครอบครัวต้องสูญเสียอะไรหลายๆ อย่าง เหลือแต่มารดาคนเดียว

กระบวนการที่พยายามผลักดันให้เข้าสู่ข้อเสนอของนโยบายภาครัฐที่จะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับการเยียวยา ต้องได้รับความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน ความเป็นธรรมในสังคม และต้องมีการส่งเสริมในเรื่องต่อไปนี้

- ๑) กระบวนการเรียนรู้ของผู้นำ ตั้งแต่กระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ศาสนา ซึ่งจะมาเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒) การสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะต้องทำให้ข่าวสารถึงพื้นที่ชายแดนของสามจังหวัดจริง ๆ มีความรวดเร็ว ชัดเจน ชาวบ้านสามารถเข้าไปร่วมใช้สื่อได้

๓) การศึกษาในระดับพื้นที่โดยเฉพาะการศึกษาที่เป็นวิถีชีวิตชุมชน จะต้องนำมาใช้ให้สอดคล้องกับการศึกษาในภาคปัจจุบัน นำเอาศาสนามาผนวกในด้านการศึกษาด้วย

๔) เศรษฐกิจและรายได้ที่เสียไปจากการสูญเสีย ทำอย่างไรให้เขามีรายได้ แต่อยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ตามวิถีชีวิตตามความพอมิพอกอยู่พอกินของเขาไม่ใช่เอาสิ่งแปลกใหม่มาใส่ให้กลุ่มผู้สูญเสียเสียเวลาเหล่านี้

๕) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ เพราะชุมชนในระดับพื้นที่ การศึกษายังด้อยอยู่ การบริหารจัดการที่จะเกิดขึ้นตามมา ไม่ว่าจะเป็นกองทุนต่าง ๆ ที่พี่น้องมุสลิมจะตั้งขึ้น จะต้องผ่านการเรียนรู้ มีการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ชาวบ้านได้มีการจัดการตนเอง นำสู่กองทุนที่มั่นคงยั่งยืน เพื่อนำไปสู่ชุมชนความเป็นอยู่และชุมชนเข้มแข็งต่อไป

* ชลธิชา แยกปาทาน (เกาะลันตา กระบี่) :

การเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาสสำหรับ ๖ จังหวัดที่มีผลกระทบจากคลื่นสึนามิ คือ

๑. การเปลี่ยนแปลงของชุมชนในหลายหมู่บ้านเกิดการรวมกลุ่มรวมตัวกันได้เพราะว่ามาจากวิกฤติความเลวร้ายที่ประสบมา คนในชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเอง รวมตัวกันเพื่อการพัฒนา เพราะหวังพึ่งภาครัฐก็จะล่าช้า ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น

๒. มีการร่วมมือกันเต็มที่ในชุมชน

๓. สร้างพันธมิตรใหม่ ๆ คือมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าไปช่วยเหลือ มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน

๔. ศาสนา หลังจากคลื่นสึนามิจะเห็นได้ว่าเป็นสัญญาณเตือนจากพระเจ้า คนที่เคยละทิ้งกิจวัตรประจำวันของศาสนาก็หันกลับมาปฏิบัติดังเดิม

ทั้งพี่น้องชาวพุทธและอิสลามตอนนี้ก็ละทิ้งศาสนา ไม่มีใครสนใจ หลงใหลแต่วัตถุ สำหรับพี่น้องอิสลามอยากให้กลับมาเรียนวิชาจิตวิทยาอิสลาม ซึ่งเป็นแก่นแท้ของอิสลาม ให้รู้จักหัวใจมนุษย์ ให้รู้จักปล่อยวาง ไม่ยึดติด ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาทุกคนก็จะปล่อยวางได้หมด จะไม่วุ่นวาย

* ภาคภูมิ วิชาวนิตร์วัฒน์ (ผู้จัดการเครือข่าย เซฟ อันตามัน) :

สำหรับสถานการณ์โดยรวมของพื้นที่ประสบภัย ที่มีประสบภัยหนัก ปานกลาง และก็น้อย กลุ่มที่ประสบภัยปานกลางและน้อย เขาได้ใช้พลังชุมชนฟื้นฟูตนเอง แก้ไขปัญหาได้เกือบหมดแล้ว มีบางที่ที่ติดปัญหาอุปสรรคเรื่องการจัดการ แต่ในพื้นที่ที่ประสบภัยหนักตัวปัญหาที่เราฟื้นฟูได้ซ้ำทำให้เกิดปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้น ๆ เพราะนอกจากบ้านพัง เรือพัง ทรัพย์สินเสียหายแล้ว ภาวะที่ไม่มียานพาหนะ เศรษฐกิจซบเซา มีปัญหาด้านหนี้สินเข้ามา ความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาทำให้เกิดปัญหาใหม่ ซึ่งก็จะไปทับกับปัญหาเก่าทำให้การฟื้นฟูยิ่งยากขึ้นไปอีก

ประเด็นสำคัญในการทำงานคือ ๑) เคารพศักดิ์ศรีของผู้ประสบภัย ๒) เรามีความรัก ไม่ใช่เรื่องมีเงินแล้วไปแจก ให้เขาได้เริ่มต้นใหม่ด้วยศักดิ์ศรีของเขา การยื่นหยัดของเขาเอง ต้องเข้าใจถึงวัฒนธรรมความเป็นชุมชน ซึ่งก็เป็นเรื่องสำคัญ เพราะก่อนที่เขาจะประสบภัย

ความเป็นชุมชนทำให้เกิดพลัง
ที่จะทำให้แก้ปัญหาได้เร็ว และ
ใช้งบประมาณน้อย หลายหมู่บ้าน
การใช้พลังได้ก่อให้เกิดความ
แข็งแรง และจะเป็นโอกาสอันดีที่
จะเข้าไปแก้ปัญหาอื่น ๆ ที่เคยเกิดขึ้น
ในชุมชน

เขาจะมีความเกี่ยวโยงกันเป็นหมู่บ้าน เป็นชุมชน มีเครือญาติ แต่ความช่วยเหลือเมื่อประสบภัยจะมีการแยกความช่วยเหลือ เป็นครัว ๆ ไป ยกตัวอย่างความช่วยเหลือเด็ก ก็จะตรงไปที่เด็ก ถ้าเด็กคนไหนเกิดกำพร้าพ่อแม่ ก็จะมีผู้ใจบุญไปดึงเขา มาจากป๋วยาดายาย เพื่อจะไปเลี้ยงให้ แต่ป๋วยาดายายก็จะเลี้ยงหลานของเขาเอง เพราะว่าลูกของเขาก็เสียไปแล้ว จะเอาหลานของเขาไปอีกได้อย่างไร ซึ่งทำให้หลาย ๆ คน ปฏิเสธรับความช่วยเหลือ เพราะความเป็นครอบครัว ชุมชน ถูกละลาย

ความเป็นชุมชนทำให้เกิดพลังที่จะทำให้แก้ปัญหาได้เร็ว และใช้งบประมาณน้อย หลายหมู่บ้านการใช้พลังได้ก่อให้เกิดความแข็งแรง และจะเป็นโอกาสอันดีที่จะ

ได้ไปแก้ปัญหาอื่น ๆ ที่เคยเกิดขึ้นในชุมชน หรือการฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจในระยะยาวของเขา

ในช่วงที่เกิดปัญหาจากคลื่น มีธรรมาภิบาลจำนวนมากหลังไหลไปช่วยเหลือกัน ตรงนี้น่าจะมีการพัฒนาน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้มันยกระดับขึ้น เป็นการเอาปัญหาสังคม มาเป็นธุระ ไม่ใช่แค่การช่วยเหลือชั่วคราวชั่วคราว ช่วยกันสร้างจิตสาธารณะ ไม่นิ่งดูตาย เมื่อสังคมมีปัญหา

ความหลากหลายของวิถีชีวิต แก่ไม่ได้ด้วยเครื่องมือเดียว วิธีการเดียว รัฐแก้มไม่ได้ เพราะวิถีคิดของรัฐเป็นวิถีคิดแบบเดียว ใช้เหมือนกันทุกที่ไม่สามารถยืดหยุ่นให้เข้ากับชุมชน ให้ถูกใจเริ่มจากชุมชนแต่ละที่ได้ไม่ได้มองผู้ประสบภัยเป็นศูนย์กลาง แต่มองผู้เข้าไปช่วยเหลือเป็นศูนย์กลาง

คิดว่าพลังความร่วมมือที่หลากหลายที่มีอยู่ในสังคมไทยเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเราใช้สิ่งนี้เป็นต้นทุนที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาจะบรรลุได้เร็ว ใช้ทรัพยากรจำกัดและยั่งยืนด้วย

* มานะ ช่วยชู (หัวหน้าโครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุขที่ภาคใต้) :

ได้สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายที่เป็นผลจากการจัดเวทีสัมภาษณ์ชุมชนที่ผ่านมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขที่ภาคใต้ ดังนี้

๑. ต้องเริ่มต้นด้วยการสร้างกระแสดูแลคิดต่อสังคม ซึ่งอยู่ ๓ ประการใหญ่ ๆ คือ
 - ๑.๑ ต้องมีการตั้งสติ สังคมไม่มีการใช้อารมณ์ สังคมต้องมีการพิจารณา ใคร่ครวญ หนักแน่น รอบคอบในการทำงาน
 - ๑.๒ ต้องสร้างความรู้สึกรักความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นจุดเริ่มที่สำคัญ ทั้งกรณี ๓ จังหวัด และกรณีอันดามัน

๑.๓ การนำหลักการ หัวใจ แก่นธรรมทางศาสนามาใช้ประกอบในการปฏิบัติทุกด้าน โดยเฉพาะใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ต้องเริ่มปฏิบัติการจากจุดเล็กๆ ที่ชัด เมื่อจุดนั้นประสบความสำเร็จ และคณะกรรมการทำงานเกิดการเรียนรู้แล้ว แล้วค่อยขยายผลออกไปที่อื่น ๆ เป็นการเลือกพื้นที่ที่ชัด ไม่ใช่การทำแบบปูพรม

๓. ต้องมีการพัฒนาเครื่องมือที่อยู่บนหลักการพื้นฐาน ๒ ประการ

๓.๑ ต้องเอาพื้นที่ชุมชน ชาวบ้านเป็นตัวตั้ง ต้องเกิดจากความต้องการ ข้อเสนอของชาวบ้าน

๓.๒ การให้ความสำคัญกับการก่อตัว และการจัดการตนเองของชุมชนและพื้นที่ เช่น ศักดิ์ศรี ความสามารถของพี่น้องชาวบ้านในการที่จะจัดการตนเอง

ในส่วนของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เครื่องมือที่ได้นำไปใช้ เช่น ๑) สภาชุมชน ใช้หลักการทางศาสนามาประยุกต์ เป็นการให้ภาคีต่างๆ ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็ได้ะอิม่าม อบต. ผู้ใหญ่บ้าน ครูสอนศาสนา มาร่วมพูดคุยกัน เป็นสภาที่ปรึกษาของชุมชน ๒) กองทุนชะกาต ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ ๓) การศึกษาที่มีหลักสูตรบูรณาการ ระหว่างการเรียนศาสนา กับหลักสูตรสายสามัญ ๔) สารเสวนา เป็นการนำผู้ได้รับผลกระทบ ผู้นำชุมชน ผู้นำหน่วยงานรัฐ ผู้นำศาสนา มาร่วมกันเสวนาเพื่อร่วมกันหาทางออก

๔. ในการปฏิบัติการต้องมีการเชื่อมโยงกับระดับนโยบาย โดยเฉพาะในเรื่องข้อมูล ข้อเท็จจริง ซึ่งบางครั้งมีการเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างพื้นที่และระดับนโยบาย นำมาสู่ผลที่ไม่ดี

๕. การกำหนดรูปธรรมการปฏิบัติการที่สอดคล้องและครอบคลุมทุกระดับเป็นขั้น ๆ ไป

๖. จะต้องมีเครือข่ายปฏิบัติการและการเรียนรู้ ซึ่งมีประเด็นย่อยคือ

๖.๑ เป็นเครือข่ายที่มีความยืดหยุ่น ทุกโครงการที่อยู่ในพื้นที่สามารถทำงานร่วมกันได้โดยไม่ยึดติดในโครงการใดโครงการหนึ่ง

๖.๒ เครือข่ายปฏิบัติการต้องมีการเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนข้อมูล การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมถึงการหนุนเสริมสนับสนุนการช่วยเหลือกันและกัน

๖.๓ การสร้างเครือข่ายปฏิบัติการ ควรได้รับการหนุนเสริมให้เกิดในหลาย ๆ ระดับ ทั้งระดับชุมชนและระดับภูมิภาคต่าง ๆ ที่สำคัญมีภาคีต่างๆ เข้าร่วมอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ เอกชน ประชาชน ภาครัฐ

๖.๔ การพัฒนาช่องทางการสื่อสาร เพื่อจะเสริมเรื่องการเรียนรู้ เชื่อมสังคมสู่สาธารณะ

๖.๕ สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้เกิดแก่สังคม และเยาวชนคนรุ่นใหม่

สรุปสาระสำคัญและข้อเสนอ

๑. เสนอการจัดตั้งศูนย์ศาสนิกสัมพันธ์ภาคใต้ เป็นการเอาคนที่นับถือศาสนาที่ต่างกันมารวมตัวกัน เพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงความเข้าใจไม่ตรงกันของคนแต่ละศาสนา
๒. ไม่อยากเห็นภาพการเน้นย้ำ กระจายกระพือข่าวสารความรุนแรงของภาคใต้
๓. อยากให้มีการทำทำเนียบการแจ้งความประสงค์ที่จะเข้าไปช่วย อย่างเป็นทางการ
๔. ทำความเข้าใจวิถีชีวิตของมุสลิม ให้เกียรติกับเขา มุสลิมต้องเรียนศาสนาตั้งแต่เกิด แต่วันนี้การศึกษาแยกส่วน มุ่งศึกษาโลกทัศน์
๕. มีความจริงใจในการแก้ปัญหา โดยเน้นสภาชุมชนหรือสภาชุมชน เป็นสภากลางๆ สมานฉันท์
๖. ควรประสานใจทำงานกัน ไม่ว่าจะเป็ศาสนาอะไรก็แล้วแต่ เพื่อร่วมกันหาทางออก
๗. ด้านจิตใจ ต้องได้รับการเยียวยาจิตใจ ปัจจุบันความหวาดระแวง ไม่เชื่อใจกันและกัน ทำให้อยู่ในสถานการณ์ที่เครียด
๘. ต้องการมีวิถีชีวิต ตามวิถีพอเพียงที่ยั่งยืน ไม่ต้องออกไปหางานทำข้างนอก เป็นความยั่งยืนที่อยู่ในชุมชน
๙. ต้องวางแผนมาจากหมู่บ้าน ไม่ใช่วางแผนจากบนโต๊ะ
๑๐. ไม่เอาเงินเป็นตัวตั้ง แต่ใช้เงินเป็นตัวเชื่อม ตัวเคลื่อนกิจกรรมที่จะสื่อให้เห็นว่า อยากจะเชื่อมครอบครัวทั่วประเทศ ร่วมกับเครือข่ายครอบครัว

* ประเวศ วะสี :

สิ่งที่ที่ประชุมพูดมาทั้งหมด เอามาจัดระบบเป็นหมวดหมู่ก็น่าจะเพียงพอในการแก้ปัญหา คิดว่าการประชุมวันนี้เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่การแก้ปัญหาได้ เพราะเรากำลังเปิดพื้นที่ทางปัญญา ทางสังคมอย่างกว้างขวาง เป็นการใช้ปัญญาร่วมกันเพื่อเคลื่อนไป ทำด้วยการใช้หัวใจความเป็นมนุษย์ คือการเชื่อมโยงวัฒนธรรม ศาสนา การศึกษา เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนจากภายใน จะแก้ปัญหาเป็นภูมิคุ้มกันได้ ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ ครอบครัว สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สุขภาพ

เครือข่ายต่างๆ มีส่วนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เช่น เครือข่ายครูเอ็นจีโอ สาธารณสุข สื่อ เป็นต้น สำหรับด้านนโยบาย ต้องเข้ามาเรียนรู้ร่วมกัน สัมพันธ์กัน ไม่ใช่โดยการใช้อำนาจการสั่งการ

คณะกรรมการส่งเสริมพลังความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะจัดสัมมนาแห่งชาติ ว่าด้วยเรื่อง คนไทยกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้ทั้งสังคมเข้าใจว่ามีความหลากหลายและให้ความสำคัญ

ขอขอบคุณทุกท่านที่มาช่วยกันเปิดพื้นที่ทางสังคมพื้นที่ทางปัญญาขอให้เคลื่อนไหวอย่างนี้เรื่อยไปทุกพื้นที่และมีความเชื่อมโยงกัน ขอให้อยู่ดีมีสุข มีความเจริญ ขอให้เพื่อนมนุษย์ได้มีสันติสุข *

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์

จากประเด็นที่ ๑ พลิกวิกฤติภาคใต้ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อรัฐบาล

๑.๑ รัฐบาลสนับสนุนการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้เกิดปฏิบัติการดี ๆ และการเรียนรู้ใหม่ ๆ สร้างบรรยากาศสมานฉันท์และลดความหวาดระแวง เรื่องเร่งด่วนควรให้การช่วยเหลือทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วและบนพื้นฐานความต้องการของชุมชน

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑ ประสานสนับสนุนกลไกด้านการศึกษาและพัฒนาในชุมชนท้องถิ่น บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม สนับสนุนการริเริ่มก่อตัวและการจัดการตัวเองของชุมชน

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อชุมชน

๓.๑ ชุมชนควรริเริ่มปฏิบัติการดี ดี ตามความสนใจและโอกาส มีกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงสู่การเป็นเครือข่ายและประสานนโยบายทุกระดับ และควรพัฒนาช่องทางการสื่อสารภายในชุมชนและสู่สาธารณะ

๔. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อครอบครัว

๔.๑ ควรสร้างความรัก ความศรัทธา ความเข้าใจ น้อมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มุ่งมั่นนำพาสมาชิกสู่แก่นธรรมของแต่ละศาสนา

๕. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรภาคเอกชน (ภาคธุรกิจ, ภาคองค์กรพัฒนา)

๕.๑ สนใจปัญหาสาธารณะและก่อตัวเป็นภาคีเครือข่ายปฏิบัติการและร่วมเรียนรู้กับชุมชนหนุนเสริมบนพื้นฐานชุมชนเป็นตัวตั้ง

๖. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์อื่นๆ

๖.๑ การวิจัย : ควรเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและองค์ความรู้ไปด้วยกัน

๖.๒ สื่อมวลชน : ควรนำเสนอปฏิบัติการที่ดีดี เป็นตัวอย่างเพื่อการเรียนรู้ของสังคม และลดความหวาดระแวงของสังคม

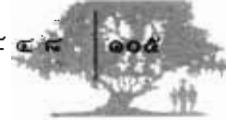
ประเด็นที่
๒๓

ห้องย่อยพลังเด็ก เยาวชน ครอบครัว |||ละปู่สูงอายุ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

๑. วันนี้อยากชวนคนที่ทำงานด้านสังคมกลับบ้านไปอยู่กับครอบครัวของตนเอง
๒. อยากให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นกับชุมชนต่าง ๆ และปีหน้าเราจะกลับมาอีก แล้วปีหน้าถ้าใครมีกระบวนการสร้างความสุข ก็เอากลับมาแลกเปลี่ยนกันอีก
๓. สถาบันการศึกษา ที่ทำงาน รัฐบาล ควรแก้ไขความขัดแย้ง เพื่อให้เกิดความมีสันติสุข
๔. มีการประกาศเจตนารมณ์ที่จะรวมตัวกันเป็นภาคีครอบครัวเป็นเพื่อนกันในพื้นที่ทุกหย่อมหญ้า หลังจากนั้นจะมีการจัดตั้งคณะทำงานกลางขึ้นมาประสานงาน และผลักดันเรื่องนี้ต่อ

“สังคม-เยาวชน ครอบครัว และชุมชนเพื่อความอยู่ดีเป็นสุข”
๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗

กำหนดการห้องย่อย

พลังเด็ก เยาวชน ครอบครัว และผู้สูงอายุ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

เวลา ๑๒.๓๐ - ๑๓.๐๐ น.

เปิดลงทะเบียน

เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

กิจกรรมภายในห้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ
ลานนำเสนอนวัตกรรม และกระบวนการจิตวิวัฒน์

กิจกรรมภายในลานนำเสนอนวัตกรรม

- สำหรับบุคคลทั่วไป เรียนรู้นวัตกรรม “ด้วยความเจียม”
- ชมการถ่ายทอดสดจากห้องภายใน
- ระดมข้อเสนอและรับคู่มือ “๑๐๘ วิธีครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข”
- จับรางวัลผู้โชคดี

กิจกรรมกระบวนการจิตวิวัฒน์ หรือ สนทริยสนทนา

- สำหรับผู้สนใจ ๑๕๐ ท่าน เท่านั้น
- เชิญระฆัง เข้าห้องร่วมเรียนรู้ “สนทริยสนทนา”
- กิจกรรม Body Scan พักเสียงพูด
- ค้นหาทุกข์ร่วม “ครอบครัวอยู่ร้อนนอนทุกข์” ฟังข้อเสนอ
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้แทนแต่ละนวัตกรรม
- รับฟังข้อเสนอหาทางออกร่วมกัน

เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.

ประกาศข้อสรุป “เครือข่ายภาคีครอบครัว”

ผู้จัดการห้อง

นายฉัตรชัย เชื้อรามัญญ์

ผู้ประสานงาน สปรส.

นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร์

๑๐๘ วิธีทำให้ “บ้าน” อยู่เย็นเป็นสุข*

ลูก

๑. ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป จะเลิกโกหกพ่อแม่
๒. เวลากลับบ้าน จะไม่เพียงกราบหรือสวัสดีเท่านั้น เราทุกคนจะเข้าไปกอดท่านด้วย
๓. โตแล้ว คือการจัดการและดูแลตัวเองได้ ไม่ให้เป็นภาระกับพ่อแม่และคนอื่นรอบข้าง
๔. เป็นเด็กดี ตั้งใจเรียน ไม่สร้างปัญหา ไม่แก๊งเพื่อนที่โรงเรียน คุณพ่อ-คุณแม่จะได้ไม่ต้องไปหาคุณครูที่โรงเรียน ทำให้ท่านเสียใจ
๕. พี่น้องกัน จะต้องไม่ทะเลาะกัน เป็นพี่ก็ต้องเสียสละให้น้อง ส่วนน้องก็ต้องเลิกเอาแต่ใจตัวเอง
๖. ไม่สร้างปัญหาให้ครอบครัว ไม่ว่าจะการกระทำ สีหน้าท่าทาง หรือคำพูดที่ไม่ดี
๗. ออกนอกบ้านทุกครั้ง สิ่งที่ไม่ดีจะไม่กระทำ สมกับที่พ่อแม่รักและไว้วางใจ
๘. ช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานบ้าน และดูแลข้าวของเครื่องใช้ทุกอย่าง ไว้วางใจเราได้ แม้ขณะที่ท่านไม่อยู่บ้าน
๙. กลับบ้านตรงเวลา มีปัญหาต้องติดต่อฝากข่าว หรือโทรศัพท์บอกทุกครั้ง
๑๐. พยายามทำให้บ้านมีแต่รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ คุณพ่อ-คุณแม่จะได้หายเหนื่อย
๑๑. เป็นตัวเชื่อมระหว่างพ่อกับแม่ เวลาที่พ่อกับแม่มีเรื่องทะเลาะกัน
๑๒. ช่วยพ่อแม่ประหยัด เปิดบัญชีฝากธนาคารสะสมเก็บไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน
๑๓. สำหรับเพื่อน ๆ ที่ติดเกมหรือคอมพิวเตอร์ ก็พยายามแบ่งเวลาสำหรับการอ่านหนังสือ, ทำการบ้าน หรือช่วยงานบ้านด้วย เพราะถ้าเล่นจนไม่หลับไม่นอน ก็จะทำให้เราขี้เกียจไปโรงเรียน ทุกคนในบ้านก็จะไม่โอ้ เกิดการพูดบ่น เกิดอารมณ์หงุดหงิดทั้งบ้านเพราะเรา
๑๔. ถ้าเรา Entrance ไม่ติดก็ไม่เป็นไร มหาวิทยาลัยอีกหลายแห่งยังมีทางเลือกให้เราอีกเยอะ อย่าไปติดกับชื่อที่แค่นั้น (บางคนจะเรียนรามฯ ก็คิดไปถึงชุดครุยแล้วว่าถ้าใส่ครุยของรามฯ จะสู้ครุยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือ ครุยของจุฬาฯ ไม่ได้)
๑๕. พยายามพูดคุยปรึกษากับพ่อแม่ หรือคนในบ้านเมื่อเราเจอปัญหา ไม่ว่าจะปัญหานั้นจะเล็กหรือใหญ่ เพราะการปรึกษา จะทำให้เราได้รับคำตอบในการแก้ไขที่หลากหลาย และดีที่สุด
๑๖. บอก ขวนให้คุณพ่อ-คุณแม่และคนในบ้านทุกคน เลิกสูบบุหรี่ เลิกกินเหล้า เลิกซื้อหวย จะได้ช่วยกันเก็บเงิน เหลือมาซื้อขนมให้หนูกิน มีสุขภาพแข็งแรง อยู่กับหนูนาน ๆ
๑๗. พี่จะลืกลืมเสมอว่า พ่อแม่พร้อมจะนั่งรอการกลับบ้านของลูก ๆ ด้วยความปลอดภัยได้ แม้จะตึกตื่น ค่อนคืนโดยไม่ปรึกษาบ่น ขณะที่คนเป็นลูกหลาย ๆ คน อาจจะทนรอานาน ๆ ขนาดนั้นไม่ได้

* เอกสารนำเข้าห้องย่อย พลังเด็กเยาวชน ครอบครัว และผู้สูงอายุเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข เรียบเรียงโดย คณะทำงานเด็กเยาวชน ครอบครัว และผู้สูงอายุ โดยรวบรวมจาก ๑)ครอบครัวมาสุก โดย ศ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ๒)สุขภาพจิตใจในครอบครัว โดย นพ.เกษม ดันติมาชีวะ ๓) สายด่วนสุขภาพจิต WWW.thaimantai.com ๔)คลินิกรักต่อทคอม โดย นพ.รุ่งโรจน์ ตรีนิติและ นพ.อังคาร ตรีนิติ

สามี-ภรรยา

๑๘. ทำชีวิตการสมรสให้มีความสุข และเป็นสุขมากเพียงใด เราก็จะเป็นพ่อแม่ที่ดีได้ยิ่งขึ้นเท่านั้น
๑๙. สิ่งที่สำคัญที่ผู้ครองเรือนต้องสร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจ คือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ในด้าน ความประพฤติ ความห่วงใยเอาใจใส่ต่อกัน
๒๐. ถ้าคิดแต่เรื่องดี ๆ จิตใจก็จะเบิกบานเป็นสุข ร่างกายก็กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวา จะทำอะไร ก็ทำอย่างมั่นใจ ทำด้วยความสนุกเพลิดเพลิน ทำให้สิ่งที่ทำนั้นได้ผลออกมาดี
๒๑. ชีวิตคู่ที่หวานชื่นและสุขสมนั้น ต้องเข้าใจกัน ไว้วางใจกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เคารพนับถือซึ่งกันและกัน... และให้อภัยกัน
๒๒. ไม่นอกใจสามี หรือไม่นอกใจภรรยา ข้อนี้ก็เช่นเดียวกับภาระหน้าที่ของสามีที่จะไม่ประพฤติ นอกใจ ภรรยา ก็เช่นกัน ไม่ควรนอกใจสามีไม่ว่ากรณีใด ๆ トラบเท่าที่ยังรักกันอยู่
๒๓. อย่าเปลี่ยนเขา, แต่เปลี่ยนตัวคุณเอง อย่างไรก็ตาม ถ้าเขาทำอะไรให้คุณไม่ชอบใจชนิดรับกันไม่ได้ จริง ๆ ลองบอกสิ่งนั้นให้เขาฟัง แต่อย่าใช้น้ำเสียงโมโหโกรธาหรือดั่งท่าจะรวี
๒๔. หากสามีคุณไปมีผู้หญิงอื่นถ้าคุณตัดสินใจว่าจะอยู่ด้วยกันก็ต้องอยู่อย่างมีความสุขโดยเริ่มต้นจากการให้สามีคุณทำสิ่งนี้ “ล้างผิด” เช่น ให้ไปปฏิบัติธรรมสัก ๓ - ๑๐ วัน หลังจากนั้นควรมีกิจกรรม ร่วมกันบ้าง เช่น ทานอาหาร ออกกำลังกาย จิตใจจะได้ค่อย ๆ ปรับตัว และให้อภัยได้ในที่สุด
๒๕. ก่อนที่จะมีลูกนั้นควรพิจารณาความพร้อมของตนเองก่อนการมีลูกจะมีกี่คนก็ตาม ควรมีด้วยความ ภาควุมิใจ ความพร้อม ความรัก จึงจะสร้างความสุขให้แก่ครอบครัว
๒๖. หลีกเลี่ยงการใช้คำหยาบคาย คนเราถึงโกรธกันทะเลาะกัน เพราะหลังจากทะเลาะกันแล้ว ภาพพจน์ของท่านจะตกต่ำลงมาก ทำให้ขาดความเคารพนับถือต่อกันลงไป ลูก ๆ ก็จะเสียใจ
๒๗. อยู่กันด้วยความรักความเข้าใจ มีความหนักแน่น อุดหนุน มีความรับผิดชอบ
๒๘. เมื่อแต่งงานกันแล้ว อย่านำความผิดพลาดในอดีตมาพูดกันอีก เราไม่พินฝอยหาตะเข็บ เราให้อภัยกันได้
๒๙. อย่าโกรธพร้อมกัน สิ่งเหล่านี้คือ สิ่งที่ต้องสอนกัน ถ้าคนหนึ่งเป็นไฟ อีกคนหนึ่งต้องเป็นน้ำ อย่าเป็นไฟด้วยกันทั้งคู่ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ขอให้ใช้ความรักคุยกัน (เพราะบางครั้งเหตุผล ก็แก้ปัญหาไม่ได้)
๓๐. สามีจะต้องไม่เริ่มต้นใช้ความรุนแรง ทั้งความรุนแรงด้วยวาจา ด้วยการกระทำ เราไม่ใช้การข่ม ฆ่า คอก หมัด เป็นเครื่องแก้ปัญหา ในที่สุดก็จะเป็นการทำร้ายด้วยความรุนแรง ถ้ายังกระทำ ต่อหน้าลูกจะเป็นปัญหาที่เป็นแผลในใจของลูกต่อไป
๓๑. อย่าตะโกนใส่กัน (ยกเว้นบ้านไฟไหม้) ถ้ามีปัญหาหันก็พูดกันดี ๆ อย่าตะโกน อย่าทำว่าจะหย่า
๓๒. ถ้าจะวิพากษ์วิจารณ์กัน ต้องระวัง และทำอย่างทะนุถนอมน้ำใจกัน
๓๓. ถ้าทำผิด อย่าลืมนั่งที่จะขออภัย และแสดงความรู้สึกเสียใจ เมื่อทำผิดแล้ว ต้องขอโทษ อย่าเป็น ประเภทที่เรียกว่า “ปากแข็ง”
๓๔. สิ่งที่ดีมาก ๆ ก็คือ เมื่อทำสิ่งดี ๆ ให้กัน อย่าลืม แสดงความรู้สึกขอบคุณซึ่งกันและกัน
๓๕. อย่าเข้านอนโดยไม่ทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้ามีเรื่องที่บาดหมางกัน คุยกันให้จบ
๓๖. เวลาทะเลาะกัน คนที่ผิดมากที่สุด คือ คนที่พูดมากที่สุด ถ้าอยากเป็นคนผิดน้อย เมื่อทะเลาะกัน ก็พยายามนั่งให้มากที่สุด

๓๗. รู้จักให้อภัย การรู้จักให้อภัย ไม่ถือโทษต่อกัน เป็นคุณธรรมที่จะช่วยคำจูนชีวิตคู่ ให้ประสบความสำเร็จ
ความสำเร็จ
๓๘. อยากได้อะไร ต้องนึกถึงคู่ชีวิตของเราก่อน
๓๙. เรียนรู้จากความล้มเหลวของตนเอง แทนที่จะหาข้อแก้ตัวด้วยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง
หรือโยนความผิดให้แก่คนอื่น
๔๐. แม้กาลเวลาจะเปลี่ยนไป จะมอบความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคงอย่างจริงใจต่อกัน
อย่างสม่ำเสมอ ไม่เปลี่ยนแปลง
๔๑. เลี้ยงดูอุปการะเธอ ดูแลเธอยามเจ็บไข้ได้ป่วย ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับเธอ
๔๒. เป็นคนที่คอยปลอบอกปลอบใจเขายามผิดหวัง ให้กำลังใจเขาในการที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้ เพื่อที่จะ
ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตต่อไป
๔๓. สามีและภรรยาทุกคนต้องการเป็นคนดีของครอบครัว และทุกคนก็มีศักยภาพที่จะเปลี่ยนแปลง
สิ่งที่ไม่ดีในตนเองให้เป็นสิ่งที่ดีได้
๔๔. อย่าให้คุณค่าของภรรยาอยู่ที่อายุหรือความงาม สามีควรจะเห็นว่า ความงามของภรรยาเป็นเพียง
“โบนัส” ไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ขณะที่ภรรยาควรตระหนักว่าตนเองมีคุณค่าโดยไม่ขึ้นกับ
อายุหรือความงาม
๔๕. สามีจะหลงภรรยาวัยทองมากกว่าเด็กสาว ๆ ก็เพราะความพร้อมทางกายและใจ ความอ่อนหวาน
คือหัวใจทุกอย่าง มองตาก็รู้ใจ สมกับวัยทอง
๔๖. อุดออม... การที่คนสองคนมาใช้ชีวิตคู่ด้วยกันนั้น เงินทองย่อมเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตร่วมกัน
หากทั้งสองรู้จักอุดออม ถนอมทรัพย์สินที่หามาได้ด้วยความยากลำบากร่วมกัน และพิจารณา
การใช้อย่างถูกต้องแล้ว นาวารักของทั้งสองก็จะสามารถฝ่ามรสุมต่าง ๆ ไปได้ ด้วยดี
๔๗. พร้อมใจกันเลิกกินเหล้า เลิกสูบบุหรี่ เลิกเล่นหวยการพนัน ไม่สร้างหนี้สินให้กับครอบครัว
๔๘. ให้ความเคารพนบนอบบุพการี ของกันและกัน
๔๙. เรื่องที่ทะเลาะกันไปตั้งหลายเดือนก่อน ไม่ต้องสะสมแค้นยกมาทะเลาะกันอีกในคราวหลัง
๕๐. ถ้ามีปัญหาในชีวิตคู่ ควรช่วยกันแก้ไข โดยเฉพาะปัญหาใหญ่ ๆ อย่าตัดสินใจคนเดียว

ปู่-ย่า-ตา-ยาย

๕๑. รู้จักบทบาทหน้าที่เคารพผู้สูงอายุ ให้ความเอื้ออาทรต่อกัน
๕๒. ขอให้รักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง เรามีความสุขลูกหลานก็จะได้มีความสุข
๕๓. เตรียมฐานะการเงินให้เหมาะสมกับชีวิต และไม่ให้เป็นที่เดือดร้อนแก่คนอื่น
๕๔. ควรพูดคุยกับลูก-หลานบ้าง เพราะจริง ๆ แล้วการที่เขาเข้ามาคุยกับเรา มันทำให้เรามีความรู้สึกว่า
เรายังเป็นที่ ๆ เขาสนใจใยดี เขาบอกว่าสิ่งที่ทำร้ายคนมากที่สุด ไม่ใช่การเกลียดชัง แต่เป็นการ
ปล่อยปละละเลยและไม่สนใจใยดี ถ้าเขาอยู่ด้วยกันแต่ทำเหมือนไม่ใช่สิ่งมีชีวิตก็เขาได้เหมือนกัน
เหมือนผู้สูงอายุอย่างเรา ๆ นั้นแหละ
๕๕. ใช้วิถีชีวิตอย่างมีความสุขร่วมกับครอบครัวจะเป็นความสุขที่สุดยอด คุณค่าชีวิตจะต่ำถ้าเราไม่มี
ประโยชน์ต่อสังคมถ้าเราสร้างชีวิตให้มีคุณค่าต่อสังคมมากขึ้นเท่าไรชีวิตเราก็จะยิ่งมีค่าสูงมากขึ้น
เท่านั้น

- ๕๖. รู้จักเสริมสร้างกำลังใจแก่คนใกล้ชิด โดยการใส่ใจต่อกุศลชีวิต หรือลูกหลานด้วยการใช้คำพูดชื่นชมซึ่งกันและกัน
- ๕๗. ผู้ที่เป็นบุตร-หลานก็ต้องเข้าใจถึง “ความต้องการของผู้สูงอายุ” และพยายามกระทำในสิ่งที่ทำให้ท่านรู้สึก “ไม่ถูกทอดทิ้ง”
- ๕๘. ผู้สูงอายุมีวิถียุติอันมีค่า คือ ความเข้าใจและความอดทน จากประสบการณ์ทั้งในด้านความรู้และทักษะ ทำให้สามารถเป็นที่ปรึกษาได้ดี มีประโยชน์ในงานหลายอย่าง สมควรที่จะใช้วิถียุติเช่นนี้ให้เป็นประโยชน์ เพราะแม้จะอายุมาก แต่ร่างกายยังแข็งแรง ได้รับการศึกษาดี มีทัศนคติอยากแก้ปัญหา

ครอบครัว

- ๕๙. สมาชิกของครอบครัวเราทุกคน ไม่ว่าจะทุกข์ระทมมาจากไหน ถ้าได้กลับบ้านแล้ว ทุกคนจะต้องรู้สึกทันทีว่า นี่คือสถานที่ที่จะให้ความรักความเข้าใจ จะไม่มีใครซ้ำเติมใครให้หนักไปกว่าเก่า
- ๖๐. พ่อแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก ๆ เพราะลูกจะเลียนแบบจากสิ่งที่พ่อแม่เป็นมากกว่าสิ่งที่พ่อแม่สอน ถ้าเราต้องการให้ลูกของเราเติบโตเป็นคนอย่างไร เราก็ควรทำตัวของเราให้เป็นคนเช่นนั้นให้ได้ก่อน
- ๖๑. ไม่เอาปัญหาจากการทำงานที่ทำให้หงุดหงิดใจ เข้ามาระบายออกด้วยอารมณ์กับคนในครอบครัว ถ้าปัญหานั้นหนักเกินไป ให้ปรึกษาแบบมีเหตุมีผลที่จะช่วยแก้ปัญหานั้นกับคู่ชีวิต
- ๖๒. สอนลูกให้มีความรักมาก ๆ รู้จักให้ รู้จักอภัย เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ถ้าอยากให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นมนุษย์มีคุณธรรม และมีความสุขด้วยหัวใจ
- ๖๓. ให้ออกาสแก่ลูก ที่จะได้พัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ในแต่ละช่วงอายุอย่างเหมาะสมท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ภายใต้อำนาจนำของผู้ที่มีประสบการณ์ โดยอาศัยหลักวิชาการมาประยุกต์
- ๖๔. ไม่ควรเร่งรัดลูกในการเรียนรู้เกินไป เด็กยังต้องการเติบโตจากหน้าตาต่อไป บางครั้งเขาอาจจะทำอะไรไม่ได้ตามที่เราหวัง ควรให้เวลาลูกเตรียมตัวเพื่อทำสิ่งต่าง ๆ ได้เมื่อเขาพร้อมที่จะทำ
- ๖๕. ถ้าลูกโกรธจนก้าวร้าวมาก อาจร้องดินหรือทำร้ายคน ทำลายข้างของ เราก็อาจใช้วิธีปรับพฤติกรรม โดยการสงบสติอารมณ์ ส่งลูกไปนั่งในที่เงียบ ๆ แต่ปลอดภัย โดยไม่ให้ความสนใจใด ๆ แก่เขาเลยเป็นเวลาเท่ากับอายุเขาเป็นปี เช่น เด็ก ๕ ขวบ ก็ ๕ นาที เราจะไม่ตอบสนองใด ๆ กับเขาเลยในช่วงเวลานั้น เพราะมันจะยิ่งทำให้เขาร้องมากขึ้นได้อีก การที่เขาได้ไปนั่งสงบ ๆ อยู่ตรงนั้น เขาก็จะเรียนรู้ว่า อารมณ์ที่เขาแสดงออกแบบนั้นไม่มีใครยอมรับ และจะเรียนรู้ที่จะสงบสติอารมณ์ที่พลุ่งพล่านนั้นด้วยตนเอง จากนั้นเมื่อครบเวลาแล้วเขาก็สามารถลงมาพบ ทำกิจกรรมกับคุณพ่อคุณแม่พี่น้องได้ตามปกติ แต่ว่าเขาต้องละความโกรธ แล้วทิ้งมันไว้ตรงนั้น
- ๖๖. ควรพยายามหาเหตุผลเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ กับลูก เมื่อเราพบเหตุผลที่แท้จริง การแก้ไขจะไม่ยุ่งยากเลย และควรกล้าที่จะพูดถึงปัญหานั้น ๆ ร่วมกันในครอบครัว
- ๖๗. เราควรสร้างสิ่งแวดล้อมให้กับลูกของเราที่จะเรียนรู้และสนุกกับเด็กอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน เหมือนกับการหาสังคมเล็ก ๆ ให้กับเขา เรียนรู้สังคมที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น
- ๖๘. ให้ความรู้แก่ลูกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโลกนี้และสอนให้ลูกรู้จักใช้ความสามารถที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้นได้

๖๙. ทำให้ลูกเรารู้ว่าเขาเป็นที่รักและต้องการของพ่อแม่ อย่าให้ลูกรู้สึกว่าเขาต่ำต้อย ไร้สมรรถภาพ
๗๐. การอบรมสั่งสอนลูกๆ ควรใช้เหตุผลพูดคุย มากกว่าใช้อารมณ์
๗๑. ให้ความรักและความอบอุ่นต่อลูกอย่างสม่ำเสมอ ต้องมีเวลาดูแลเอาใจใส่ลูก พูดคุยกอดรัด และแสดงกริยาอาการอื่นๆ อันเป็นการแสดงความรักต่อลูก มีเวลาอยู่กับลูก
๗๒. ทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันร่วมกันเสมอ หากมีลูกหลายคนก็ต้องแสดงความรัก ความห่วงใย ความเอาใจใส่ให้เสมอกัน
๗๓. ปลูกฝังนิสัยและคุณธรรมให้แก่ลูก ให้เป็นผู้มีความอดทน ขยันขันแข็ง มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ให้เป็นคนที่มีความค่าต่อสังคม
๗๔. เลิกการฝึกวินัยด้วยการลงโทษให้เจ็บกายจะทำให้เด็กขี้ขลาด มีนซึมและกลัว แล้วครอบครัวของเราต้องตามแก้ไขปัญหาที่มันเกิดขึ้นไม่จบสิ้น
๗๕. สอนให้ลูกรู้จักรอคอย รู้จักคิดก่อนทำจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จและมีความสุขมากกว่า พ่อแม่ควรฝึกให้ลูกรู้จักรอคอย มิใช่คอยรับหาของให้ ตามใจลูกมากจนลูกคอยไม่เป็น
๗๖. ให้เวลาแก่ลูกแต่ละคน หากครอบครัวมีลูกหลายคน อย่างบ้านเรามีลูก 4 คน ก็ควรให้เวลาพูดคุยกับพี่ชายคนโตด้วยเพราะเขาเจอปัญหาทะเลาะกับเพื่อนๆ มาเราก็จะได้รับฟังปัญหาแล้วช่วยเขาที่จะแก้ปัญหานั้นด้วย
๗๗. ใช้การตีลูกเป็นอันดับท้าย หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่ควรใช้การตีเป็นกิจวัตรเมื่อเด็กทำผิด
๗๘. ลูกเรียนแย่ไม่ใช่ปัญหาใหญ่ของครอบครัวเราเราจะไม่กดดันทำให้เค้าเครียดจะให้อำลึงใจกันตลอดว่าได้แค่นั้น แต่ทำอะไรขอให้ไปถึงเป้าหมายที่ได้ตั้งใจไว้
๗๙. หากต้องการฝึกวินัยให้แก่ลูก ต้องใช้วิธีพูดคุยด้วยเหตุผล ไม่ใช่วิธีบ่นหรือดุด่า เพราะการบ่นหรือดุด่า จะเป็นลักษณะของอารมณ์ นอกจากจะไม่ได้ผลแล้ว อาจทำให้ลูกเป็นเด็กก้าวร้าวได้
๘๐. เล่นนิทานดีๆ ให้ดูทีวีน้อยๆ นิทานมีพลังมากมายในการเปลี่ยนแปลงลูกของเรา
๘๑. คอยส่งเสริม ชื่นชมให้อำลึงใจเมื่อลูกทำในสิ่งที่ดี
๘๒. ให้การศึกษาแก่ลูกตามควรแก่ฐานะแห่งตนไม่รีบร้อนหรือบีบบังคับลูกให้ทำกิจกรรมที่เกินจำเป็นด้วยความอยากได้อะไร เช่น ให้ลูกเรียนเปียโน ทั้งที่ลูกไม่ชอบ
๘๓. ฝึกฝนอบรมลูกให้เป็นคนมีจิตใจฝักใฝ่สังคม แบ่งปันให้สังคม
๘๔. ยอมรับและทำความเข้าใจในพฤติกรรมของลูก พร้อมแก้ไขและปลูกฝังให้ลูกได้เรียนรู้สิ่งที่ชอบสิ่งที่ควร
๘๕. ใช้การโอบกอด จับมือ ลูบศีรษะ กับลูก-หลาน บ่งบอกได้หลายความรู้สึกและใช้ได้หลายสถานการณ์ เช่น แสดงความรัก ความเอ็นดู ความเห็นใจใคร่จะปลอบประโลม
๘๖. ให้ความคุ้มครองปกป้องครอบครัว โดยธรรมชาติผู้ชาย จะถูกสร้างมาให้เข้มแข็งทางด้านร่างกายมากกว่าผู้หญิงอยู่แล้ว
๘๗. พ่ออยากเลิกบุหรี่และสูราทุกชนิด ก็จะนึกถึงลูกที่จะโตขึ้นและครอบครัวที่จะมีความสุขในอนาคต ก็จะทำให้เลิกทุกอย่างที่คิดได้
๘๘. พ่อจะต้องทำหน้าที่เป็นพระเอกของบ้านที่คอยดูแลสุข ทุกข์ และสร้างความสุขให้ทุกคนในบ้าน ไม่ใช่พระเอกหนังซึ่งรักหักสวาท หรือพระเอกบู๊ล้างผลาญเลือดท่วมจอ พ่อต้องเป็นฮีโร่ของลูกที่จะแก้ไขปัญหายภายใน-ภายนอก พร้อมช่วยให้ลูกตัดสินใจแก้ไขปัญหานั้นได้ตลอดเวลา

๘๙. พ่อต้องปรับเปลี่ยนความคิดว่าการเลี้ยงลูกไม่ใช่หน้าที่ของแม่เพียงคนเดียว แต่เป็นเรื่องของพ่อและแม่ร่วมกัน
๙๐. พ่อมีใช้บุคคลที่ต้องงดเว้นจากงานบ้าน เป็นบุคคลพิเศษ การกระทำเช่นนี้เป็นการทอดทิ้งสมาชิกในครอบครัว
๙๑. แม่ต้องเห็นความสำคัญของพ่อในการเลี้ยงดูลูก ไม่คิดว่าพ่อทำไม่ได้เพราะเป็นผู้ชาย และต้องให้โอกาสพ่อเลี้ยงดูลูก อุ้มลูกโดยไม่ตำหนิติเตียนวิธีการเลี้ยงดูของพ่อ
๙๒. พ่อแม่ต้องปรองดองกัน เพราะครอบครัวเปรียบเสมือนประเทศ พ่อแม่เปรียบเสมือนรัฐบาลที่ปกครองประเทศ รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลผสมใหญ่สองพรรค คือ พรรคพ่อ พรรคแม่ ซึ่งรัฐบาลผสมที่ดีต้องมีเอกภาพพ่อแม่ไม่ทะเลาะกัน ไม่แตกแยก มิฉะนั้นประเทศชาติพังแน่นอน
๙๓. แม่และพ่อต้องมีความมั่นคง สุขภาพ และสม่ำเสมอในการอบรมลูกของเรา และเปิดโอกาสให้ลูกมีอิสระตามขอบเขตที่พวกเขาเคยได้เรียนรู้กับสิ่งนั้น ๆ
๙๔. สร้างครอบครัวและฐานะความเป็นอยู่ให้มีความสุขสบายแก่ลูก ตามสมควรแก่อัตภาพของตน
๙๕. ถ้าหากครอบครัวไม่สงบสุข และอารมณ์ของคนในครอบครัวก็ไม่เป็นสุขแล้ว ณ ที่นั้นความอบอุ่นและความพอใจในชีวิตจะไม่มี จะมีแต่ความหงุดหงิด ฉุนเฉียว
๙๖. ความรักเป็นสิ่งที่สวยงาม น่าชื่นชมยินดี ขอให้โลกนี้มีความรักและสมานฉันท์อยู่ทั่วไปไม่ปล่อยให้ อารมณ์รัก โกรธ หลง เข้าครอบงำสติสัมปชัญญะ คู่รักเริ่มสร้างครอบครัวด้วยความรัก ความเข้าใจต่อกัน
๙๗. ให้แสดงความชื่นชมซึ่งกันและกัน เมื่อฝ่ายหนึ่งทำดีประสบผลสำเร็จ ไม่ใช่เฉพาะพ่อหรือแม่ ลูกก็เหมือนกัน ถ้าลูกสอบได้ดี พ่อแม่ต้องชื่นชม จะได้มีขวัญและกำลังใจ
๙๘. อย่าทะเลาะซึ่งกันและกันในวันสำคัญ เช่น วันเกิดของภรรยา วันเกิดของลูก วันครบรอบแต่งงาน ถ้าจำไม่ได้ให้จดบันทึกไว้ สิ่งเหล่านี้เราอย่าลืมมอบความรักซึ่งกันและกัน
๙๙. ชีวิตในครอบครัวของเราทุกคน บ่อยครั้งเป็นอารมณ์ที่ผสมกันระหว่างความรัก ความซึ้ง ความผิดหวัง ความสมหวัง และความสับสนคับข้องใจ การที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้หญิง เป็นแม่เราต้องอดทนและคอยให้กำลังใจกับครอบครัว ให้ทุกปัญหาคลี่คลายไปได้ด้วยดี
๑๐๐. ชีวิตครอบครัวอบอุ่นนั้นจะเป็นครอบครัวที่มีบรรยากาศที่ดี มีลักษณะของการถ้อยที ถ้อยอาศัย ไม่เครียด ทุกคนปรับตัวปรับใจให้ใกล้กัน
๑๐๑. สร้างข้อตกลงหรือเงื่อนไขในการทำงานบ้านร่วมกันตามความถนัด ความชอบ ให้สอดคล้องกับลักษณะนิสัยและความสามารถของแต่ละคน
๑๐๒. มีการจัดกิจกรรมนันทนาการในครอบครัว กิจกรรมนันทนาการจะช่วยให้สมาชิกในครอบครัวได้พักผ่อน คลายเครียด ช่วยให้ความสัมพันธ์และบรรยากาศในครอบครัวดีขึ้น
๑๐๓. พาครอบครัวไปเที่ยว ไปทำบุญ ใช้เวลาทำกิจกรรมนอกบ้านร่วมกันบ้าง
๑๐๔. วางแผนการใช้จ่ายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้จ่ายในครอบครัว การแสดงรายได้รายจ่ายให้ทุกคนทราบ การให้โอกาสแต่ละคน ให้เหตุผลขอเพิ่มหรือลดรายจ่ายในครอบครัว
๑๐๕. ยิ้มให้กันในครอบครัว การยิ้มยังช่วยให้เกิดอารมณ์ที่เป็นสุขตามมา และทำให้ร่างกายผ่อนคลาย มีผลต่อสุขภาพ ทำให้ร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่าย และที่สำคัญ ยังช่วยสร้างบรรยากาศในทางสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับครอบครัวด้วย

๑๐๖. ใช้คำพูดที่กลั่นกรองด้วยเหตุผลและความรัก การใช้คำพูดที่สร้างสรรค์เป็นการสร้างเสริมคุณภาพครอบครัว
๑๐๗. เมื่อครอบครัวเจอเรื่องกระทบกระเทือน ขอให้มีความอดทน มันจะเปลี่ยนเป็นบทเรียนให้อนาคตคุณแกร่งขึ้น
๑๐๘. การยอมรับความจริง เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ทำให้คนเรารู้สึกเป็นสุข เป็นทุกข์ได้ ผู้ที่ยอมรับความจริงทำให้สามารถยอมรับความผิดหวัง การสูญเสียได้ โดยไม่ตีโพยตีพาย กล้าที่จะเผชิญเหตุการณ์ต่างๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นอย่างหน้าชื่นตาบาน

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์

จากประเด็นที่ ๒ พลังเด็ก เยาวชน ครอบครัว ผู้สูงอายุ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อรัฐบาล

๑.๑ ประสานงาน และสนับสนุนการทำงานกับภาคประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะการทำงานด้านสังคมและครอบครัว

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะ อบต. ต้องสำรวจและให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนกลุ่ม/องค์กรที่ทำงานในพื้นที่ด้วย

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อชุมชน

๓.๑ รวมกลุ่มขึ้นมา พร้อมประสานไปยังเครือข่ายภาคประชาชนอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และร่วมประสานผลักดันไปด้วยกัน

๔. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อครอบครัว

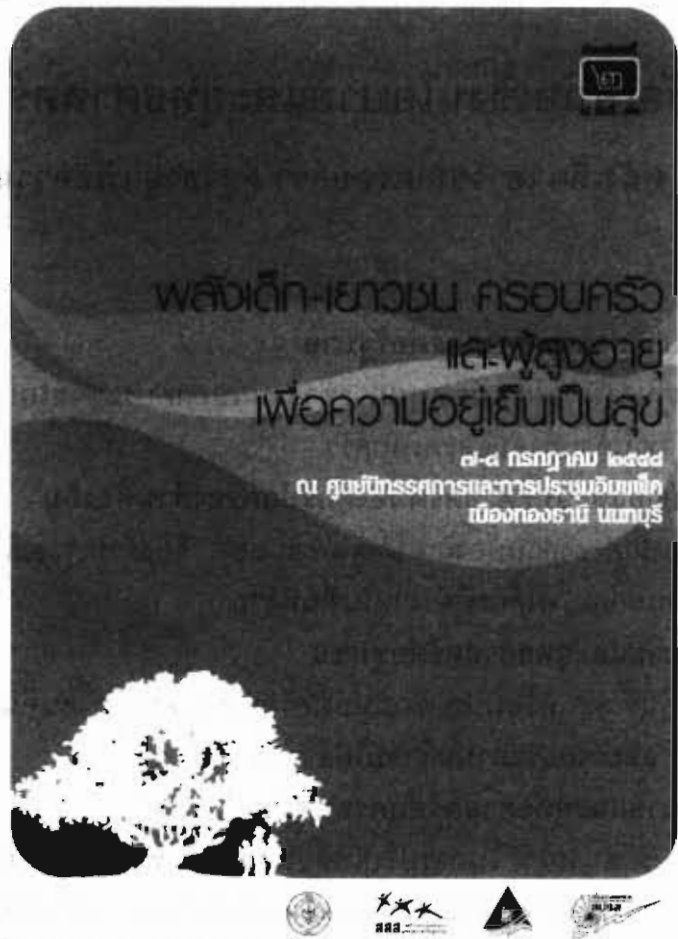
๔.๑ ใช้สุนทรียสนทนา ในการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ในครอบครัวตัวเอง “ฟัง” ให้มากกว่า “พูด” และพัฒนาตัวเองให้เป็นกระบวนการทำสุนทรียสนทนา

๕. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรอื่นๆ

๕.๑ เสนอให้มีองค์กรเจ้าภาพ เข้ามาร่วมสนับสนุน ช่วยเหลือ ประสานงาน และนำนวัตกรรมแบบอย่างที่น่าสนใจ ออกมาเป็นตัวอย่างให้ได้เรียนรู้

๖. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์อื่นๆ

๖.๑ เสนอให้ช่องทางการสื่อสารที่มี มาใช้ประโยชน์มากกว่านี้ และเผยแพร่นวัตกรรม ที่ดีๆ ให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง

“..ไม่มีพลังใด ยิ่งใหญ่เท่าพลังครอบครัว
เพราะพลังครอบครัว เป็นพลังที่หนุนเนื่องไปถึงพลังสังคมและ
พลังแผ่นดิน..”

ประเด็นที่
๓

ห้องย่อยอาหารและเกษตร
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

“ระบบอาหารและเกษตรอยู่เย็นเป็นสุข จะเกิดได้ต้องเมื่อทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกร่วมในวิถีแห่งการให้และแบ่งปันต้องขจัดภัยร้ายจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดยห้ามโฆษณาทุกชนิด ควบคุมการขายทุกรูปแบบ และห้ามนำเข้าสารเคมีพิษร้ายแรงทุกชนิด หัวใจสำคัญคือ ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเริ่มจากภายในโดยร่วมมือกันกำหนดมาตรการควบคุม เมื่อระงับการใช้ ขาย โฆษณาและส่งเสริมการขายสารเคมีในชุมชนตนเองก่อน”

กำหนดการห้องย่อย
อาหารและเกษตรเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

เวลา ๑๒.๓๐ - ๑๓.๐๐ น.	ลงทะเบียนหน้าห้อง
เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ น.	ทบทวนสิ่งที่ผ่านมาและผลที่เกิดขึ้นจากปี ๒๕๔๗ และ นำเสนอแผนภูมิเครือข่าย โดย คณะทำงานจัดการห้องย่อยฯ
เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๐๐ น.	เปิดเวที “ต่อเติมแผนภูมิเครือข่าย”
เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	ระดม“แนวทางประสานความร่วมมือและ การติดตาม มติ ครม.”
เวลา ๑๖.๓๐ - ๑๗.๐๐ น.	สรุปเวที
ประธาน	นายสุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ
เลขานุการ	นายบัณฑิต ชัยเศรษฐศิริ
ผู้จัดการห้อง	นางสาวทัศนีย์ วีระกันต์
ผู้ประสานงาน สปรส.	นางสาวฐิติพร คัญฐา

บทสรุป

อาหารและเกษตรเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข*

ประเด็นอาหารและเกษตรเป็นประเด็นที่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติให้ความสำคัญ และจัดให้เป็นประเด็นในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในงานมาตลอด ๓ ปีที่ผ่านมา โดยในปี ๒๕๔๖ จัดเป็น ๒ ห้องย่อยคือ ห้องย่อยเกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพ และห้องย่อยอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพอย่างยั่งยืน โดยสรุปของข้อเสนอที่เกิดจากห้องย่อยทั้ง ๒ คือ การต้องพัฒนาระบบอาหารปลอดภัยและเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างครบวงจร สร้างและพัฒนาภาคที่เกี่ยวข้อง และสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนเป็นสำคัญ

และเนื่องจากทั้ง ๒ ประเด็นเป็นประเด็นสำคัญและเชื่อมโยงเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน รวมทั้งเครือข่ายกว่า ๖๐ จังหวัดได้จัดสมัชชาพื้นที่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทั้ง ๒ ประเด็น คณะกรรมการจัดงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๗ จึงมีมติให้ยกประเด็น “อาหารและเกษตรเพื่อสุขภาพ : ภัยคุกคามจากสารเคมี” มาเป็นประเด็นหลักในเวทีสมัชชาสุขภาพ ปี ๒๕๔๗ และได้มีกระบวนการพัฒนาข้อเสนอเข้าสู่เวทีสมัชชาสุขภาพใน ๔ ประเด็นหลัก คือ ๑) มาตรการควบคุมระบบการตลาดสารเคมี ๒) การควบคุมสารเคมีอย่างโปร่งใสมีส่วนร่วม ๓) การคุ้มครองและเฝ้าระวังอาหารปลอดภัยสารพิษอย่างมีส่วนร่วม และ ๔) การส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และในงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๗ ได้ประกาศเจตนารมณ์ร่วมในประเด็นดังกล่าวรวม ๖ ประการ คือ ประชาคมสุขภาพจะร่วมกับรัฐบาลองค์กรวิชาการ และภาคส่วนต่างๆ เพื่อ

๑. ผลักดันให้มีการกำหนด “ยุทธศาสตร์อาหารปลอดภัยระดับพื้นที่” และสร้างกลไกการดำเนินงานร่วมกันของรัฐและเครือข่ายประชาคม หน่วยงาน สถาบันวิชาการที่เกี่ยวข้องฯ
๒. สนับสนุนให้เกิด การจัดการความรู้ในระบบเกษตรและอาหาร เกิดการไหลเวียนของข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง ทันสมัย และมีระบบการสื่อสารเพื่อสร้างการเรียนรู้ต่อสาธารณะ
๓. พัฒนาข้อบังคับเกี่ยวกับระบบและกระบวนการควบคุมสารเคมีทางการเกษตรให้ได้มาตรฐานเช่นเดียวกับนานาชาติโดยกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ในทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน
๔. พัฒนาระบบและกระบวนการเพื่อการยกเลิกการโฆษณาและพัฒนามาตรการควบคุมระบบการส่งเสริมการขายสารเคมีการเกษตร

* เอกสารนำเข้าห้องย่อย อาหารและเกษตรเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข เรียบเรียงโดย นางอรพรรณ ศรีสุขวัฒนา และคณะ

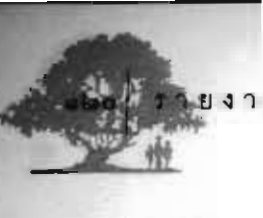

๕. ส่งเสริมการคิดค้นและพัฒนาระบบและมาตรการทางเลือกด้านต่างๆ ทั้งระบบการเกษตร ระบบการตลาด ระบบอาหาร เผยแพร่ในวงกว้าง
๖. ร่วมกันผลักดันให้เกิดกลไก เพื่อประสานและผลักดัน “ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน” ที่ไม่ใช่สารเคมีและเน้นการพึ่งตนเองโดยเป็นกลไกกำหนดยุทธศาสตร์แพร่ขยายระบบเกษตรยั่งยืน

หลังจากงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๗ เสร็จสิ้นลง ในระดับพื้นที่เครือข่ายต่างๆ ได้นำเจตนารมณ์ที่ร่วมกันประกาศไปทำงานให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อ รวมทั้งการจัดสมัชชาสุขภาพในพื้นที่ที่มีการจัดเวทีสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น “อาหารและเกษตร” ประมาณ ๒๔ โครงการใน ๒๘ จังหวัด ส่วนในระดับนโยบายคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพได้นำเสนอ “ข้อเสนอต่อการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ” จากเวทีสมัชชาสุขภาพต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่เสนอ ข้อเสนอประกอบด้วย

๑. สนับสนุนระบบเกษตรที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม กำหนดแผนและเป้าหมายลดการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างชัดเจน โดยใช้หลักการสร้างการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ
๒. กำหนดให้ “ยุทธศาสตร์อาหารปลอดภัยระดับพื้นที่อย่างครบวงจร” โดยเน้นความสำคัญที่กระบวนการผลิตวัตถุดิบอาหาร เป็นยุทธศาสตร์ร่วมของรัฐบาลและเครือข่ายประชาคม หน่วยงาน สถาบันวิชาการที่เกี่ยวข้อง เป็นยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานสนองนโยบายอาหารปลอดภัยของรัฐบาล
๓. ให้กำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการควบคุมการโฆษณาและการขายตรงสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในลักษณะข้อบังคับทางกฎหมาย โดยต้องให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้และผู้บริโภคอย่างครบถ้วนและเป็นธรรม
๔. ให้บัญญัติหลักเกณฑ์และขั้นตอน “กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน” ไว้ในพ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างชัดเจน
๕. ให้การสนับสนุนแก่กลุ่มองค์กรและประชาคมในพื้นที่ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาให้เกิดระบบอาหารปลอดภัย และระบบการผลิตที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
๖. ให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสถานการณ์ด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และผลกระทบทางสุขภาพจากการใช้อย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และเปิดเผยเพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลได้

นอกจากนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังได้ดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับประเด็น “อาหารและเกษตร” อีกหลายประการ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดประชุมสมัชชาเกษตรอินทรีย์ชีวภาพแห่งชาติ เพื่อประกาศเจตนารมณ์ตามวาระแห่งชาติว่าด้วยเกษตรอินทรีย์ เมื่อวันที่ ๒๔-๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗

สร้างความรู้เป็นฐานการขับเคลื่อน

ระยะเวลาเกือบ ๑ ปี กว่าที่ก้าวแรกของการยอมรับจากมุมมองผู้กำหนดนโยบาย จะยอมรับข้อเสนอสมัชชาสุขภาพแห่งชาติอย่างเป็นทางการ แต่ในเวลาเดียวกัน มุมทางวิชาการก็กำลังเตรียมการเพื่อสร้างความรู้ที่จำเป็นเพื่อรองรับการขับเคลื่อนและแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ

ขณะนี้ สถาบันวิจัยระบบสุขภาพแห่งชาติ (สวรส.) กำลังพัฒนา “โครงการวิจัย เรื่องมาตรการและกลไกเพื่อ ลด เลิกการใช้สารเคมีการเกษตรในประเทศไทย” ซึ่งประกอบด้วย ๓ ชุดโครงการย่อย ได้แก่ ๑) โครงการวิจัยและพัฒนาบทบาทของโรงพยาบาลในการสนับสนุนนโยบายอาหารปลอดภัย ๒) โครงการวิจัยกลไกการควบคุมด้านการโฆษณาแผนการตลาดของบริษัท ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีเกษตรและผลต่อการรับรู้ของเกษตรกรและผู้บริโภค และ ๓) โครงการวิจัยและพัฒนาระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยและอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในระดับจังหวัด และระดับชุมชน ขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนาโครงการกับแหล่งทุน ซึ่งการพัฒนาโครงการของ สวรส.ได้ใช้กระบวนการร่วมระดมสมอง ทั้งจากหน่วยงานราชการเกี่ยวข้อง เครือข่ายเกษตรกรทางเลือก ผู้แทนเครือข่ายพื้นที่ รวมทั้ง สปรส.ด้วย

ในขณะเดียวกัน เครือข่ายเกษตรกรทางเลือก ซึ่งเป็นภาคีพันธมิตรร่วมในการจัดสมัชชาสุขภาพมาตลอดปี ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗ ก็ได้เริ่มดำเนินงานด้านการเฝ้าระวังและควบคุมสารเคมีการเกษตรเพิ่มเติมขับเคลื่อนเฉพาะงานด้านส่งเสริมเกษตรกรทางเลือกเท่านั้น โดยเครือข่ายเกษตรกรทางเลือกภาคตะวันออกเฉยงเหนือได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลการตลาดสารเคมีการเกษตรในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น และประเมินผลกระทบทางสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมีการเกษตร จากการดำเนินการช่วยให้ได้ข้อมูลจากสถานการณ์ที่แท้จริงในพื้นที่ของการใช้ และผลกระทบจากสารเคมีการเกษตร และยังคงส่งเสริมกระบวนการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีการเกษตรโดยภาคประชาชนด้วย

มุมที่มีการขยับตัวโดยไม่รีรอการทำงานของภาครัฐ และวิชาการ คือการขับเคลื่อนของเครือข่ายประชาคม ในปี ๒๕๔๘ มีสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น “อาหารและเกษตรเพื่อสุขภาพ” ทั่วประเทศขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานจาก สปรส. รวม ๒๗ โครงการ ครอบคลุม ๓๓ จังหวัด ซึ่งมีทั้งโครงการประเภทส่งเสริมเครือข่ายเกษตรเพื่อสุขภาพ ส่งเสริมเครือข่ายผู้ผลิต ผู้บริโภคสู่อาหารปลอดภัย เสนอนโยบายสาธารณะต่อระบบจัดการอาหารปลอดภัย และส่งเสริมบทบาทสื่อในการรณรงค์ลดการใช้สารเคมีการเกษตร หลายจังหวัดที่ไม่ได้จัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นนี้ต่อเนื่องจากปี ๒๕๔๖-๒๕๔๗ ก็มีได้เลิกการดำเนินงาน แต่ได้ขยายการดำเนินงานเชื่อมต่อกับองค์กรภาคีในพื้นที่ และมีการดำเนินงานในลักษณะการจัดการในพื้นที่แบบต่อเนื่องและเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น เช่น การดำเนินงานของสมัชชาสุขภาพนครสวรรค์ เป็นต้น

เมื่อคณะทำงานจัดเวทีสมัชชาสุขภาพ ปี ๒๕๔๘ ได้จัดให้มีห้องย่อยเรื่อง “อาหารและเกษตรเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข” ในงานสมัชชาสุขภาพ ปี ๒๕๔๘ ด้วย คณะทำงานผู้รับผิดชอบห้องย่อยอันประกอบไปด้วยเครือข่ายเกษตรกรทางเลือก สถาบันวิจัยระบบ

สาธารณสุข (สวรส.) และสำนักงานปฏิรูปสุขภาพแห่งชาติ (สปรช.) ได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อวางแนวทางในการจัดกระบวนการในห้องย่อยและเพื่อให้การจัดห้องย่อยในวันที่ ๗ กรกฎาคม ได้เป็นเวทีแสดงความคิดเห็นร่วมกันขององค์กรภาคีที่เกี่ยวข้อง และสามารถเชื่อมโยงการดำเนินงานเพื่อสร้างพลังขับเคลื่อนจากภาคีต่างๆ คณะทำงานจึงได้กำหนดให้มีการประชุมเตรียมก่อนการจัดสัมมนาสุขภาพแห่งชาติ ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน เพื่อรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าในการดำเนินงานที่ผ่านมาหลังงานสัมมนาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๗ ปัญหาและอุปสรรคที่ประสบ รวมทั้งแลกเปลี่ยนแผนงานที่จะดำเนินการต่อไป โดยได้เชิญองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุม ทั้งในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สถาบันวิชาการและองค์กรภาคประชาชนที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับประเด็น รวมทั้งผู้รับผิดชอบการจัดสัมมนาสุขภาพเฉพาะประเด็นในระดับพื้นที่ โดยมีคุณบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ ผู้อำนวยการโครงการนโยบายยุทธศาสตร์ฐานทรัพยากร คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินรายการ

สรุปภาพรวมกระบวนการของห้องย่อย

ในห้องย่อย “อาหารและเกษตรเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข” จัดขึ้นในวันที่ ๗ กรกฎาคม เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. โดยจัดกระบวนการในการประชุมเป็น ๓ ช่วงคือ

ช่วงแรก เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันของผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งมีจำนวนประมาณ ๒๘๐ คน โดยมีองค์ประกอบทั้งที่เป็นเกษตรกร กลุ่ม/เครือข่ายองค์กรชาวบ้าน ช่างราชการ นักวิชาการ นักพัฒนาเอกชน และผู้สนใจทั่วไป โดยการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ กระบวนการของห้อง และการแนะนำประธานและเลขานุการการประชุม โดย ดร.นุสรพร เกษสมบุรณ์ เป็นพิธีกรดำเนินรายการ และการทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมาหลังสัมมนาสุขภาพ ปี ๒๕๔๗ ของแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้อง สาระสำคัญของมติคณะรัฐมนตรี และผลที่เกิดขึ้นซึ่งข้อมูลนำเข้าสู่ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการประชุมเตรียมการเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน โดยนางอรพรรณ ศรีสุขวัฒนา คณะทำงานฯ นำเสนอประกอบการฉาย Power Point ใช้เวลาในช่วงแรกนี้ประมาณ ๕ นาที

ช่วงที่ ๒ เป็นการเปิดเวทีระดมความคิดเห็น โดยประธาน คือ นพ.สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ และนายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ เลขานุการเป็นผู้ประมวลความคิดเห็นผ่านทางจอแสดงผล ให้ที่ประชุมรับทราบโดยทั่วกัน นอกจากนั้นคณะทำงานยังได้ประมวลความคิดเห็นจากที่ประชุมจัดทำเป็นแผนภูมิประกอบด้วย

สาระหลักในการแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นร่วมกันของที่ประชุมคือ การทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยคณะทำงานได้จัดหมวดมติคณะรัฐมนตรีเป็น ๔ ประเด็นหลักคือ

๑. การควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขาย
๒. การเฝ้าระวังและควบคุมสารเคมีการเกษตร
๓. ระบบอาหารปลอดภัยครบวงจร
๔. ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

ที่ประชุมได้ใช้เวลาเกือบ ๓ ชั่วโมงในการระดมความเห็นต่อประเด็นต่างๆ โดยผ่านการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการประชุม แบ่งได้เป็น ๓ ส่วนหลักๆ คือ

ส่วนแรก เป็นการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาใน ๒ ประเด็นแรกคือ การควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขาย และการเฝ้าระวังและควบคุมสารเคมีการเกษตร เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในระดับพื้นที่ ตัวอย่างเช่น

ในประเด็นการควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขายนั้น ผู้เข้าร่วมการประชุมได้สะท้อนปัญหาว่า มีป้ายโฆษณาสารเคมีการเกษตรติดอยู่เต็มในชุมชนโดยไม่มีการดูแล การโฆษณาสารเคมีโดยผู้จัดรายการวิทยุพูดอวดอ้างสรรพคุณของสารเคมีตลอดรายการ หรือการลดแลกแจกแถมที่มาพร้อมกับการขายสารเคมีเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรซื้อสารเคมี โดยกระบวนการทางการตลาดเหล่านี้ไม่ได้ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสารเคมีที่จะนำไปใช้ โดยเฉพาะพิษภัยของสารเคมีทั้งที่มีผลต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และผู้บริโภค รวมทั้งการขาด การควบคุมดูแลทั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรง

ในประเด็นการเฝ้าระวังและควบคุมสารเคมีการเกษตร ผู้เข้าร่วมการประชุมได้สะท้อน ปัญหา เช่น เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในสารเคมีการเกษตร สารเคมีการเกษตร ที่ถูกห้ามใช้แล้วยังมีการขายในชุมชนโดยที่เกษตรกรไม่รู้ว่าถูกห้ามใช้แล้วหน่วยงานของรัฐยังไม่เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น กรมทางหลวงยังฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชบริเวณริมทางหลวงอยู่ เป็นต้น

ส่วนที่สอง เป็นการแสดงความคิดเห็นซึ่งส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ที่ทำงานหรือ เกี่ยวข้องอยู่ ทั้งที่เป็นเกษตรกร ข้าราชการ และผู้สนใจทั่วไป ซึ่งเนื้อหาหลักส่วนใหญ่เป็น ประเด็นต่อการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนที่แต่ละส่วนดำเนินการอยู่ เช่น โรงเรียนเกษตรกร การทำและการใช้น้ำหมักปุ๋ยอินทรีย์ การสร้างจิตสำนึกร่วมของคนในชุมชนให้ทำเกษตรกรรม ยั่งยืน ผลที่ได้รับจากการไม่ใช้สารเคมีการเกษตรและการทำเกษตรกรรมยั่งยืน การส่งเสริม เกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

ส่วนที่สาม เป็นการเสนอข้อเสนอสี่ข้อซึ่งมีทั้งข้อเสนอในระดับการปฏิบัติในพื้นที่และข้อเสนอในระดับนโยบาย โดยรายละเอียดจะนำเสนอในหัวข้อต่อไป

แต่เนื่องจากเวลาของการประชุมค่อนข้างมีจำกัด ประกอบกับการประชุมได้สร้างการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมค่อนข้างสูง เรื่องหลัก ๔ เรื่องจึงมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอข้อเสนอรายละเอียดเพียง ๓ เรื่อง ส่วนเรื่องระบบอาหารปลอดภัยครบวงจรนั้นไม่มีเวลาในการแลกเปลี่ยน

ช่วงที่ ๓ เป็นการสรุปข้อเสนอสี่ข้อที่ได้จากการระดมความคิดเห็น โดยนายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ เลขานุการเป็นผู้ประมวลขึ้นจอแสดงผลให้ที่ประชุมรับทราบ ตรวจสอบความถูกต้อง และอภิปรายเพิ่มเติมในแต่ละเรื่อง หลังจากนั้นประธานในที่ประชุมได้กล่าวถึง การบรรลุข้อเสนอที่ระดมความเห็นมาร่วมกันในวันนี้ได้นั้น จำเป็นที่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนซึ่งมาจากแต่ละส่วนจะต้องสร้างให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ จากประเด็นที่ ๓ อาหารและเกษตร เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

๑. ด้านการสนับสนุนระบบเกษตรที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

๑.๑ ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อรัฐบาล

- ๑.๑.๑ สร้างแรงจูงใจในการผลิตที่ดี โดยสนับสนุนราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้สามารถจำหน่ายในราคาสูงกว่าสินค้าทั่วไป เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม โดยรัฐสนับสนุนส่วนต่างราคา
- ๑.๑.๒ ส่งเสริมกระบวนการจัดการความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องระบบการเกษตรยั่งยืน โดยมุ่งปรับเปลี่ยนความคิดเป็นสำคัญ สร้างสัมมาทิฐิ ใช้ความรู้ของเกษตรกรเป็นตัวตั้ง เอาความรู้ใหม่มาผนวกกับความรู้ภูมิปัญญาเดิมให้ชาวบ้านนำไปใช้ได้จริง
- ๑.๑.๓ กำหนดมาตรฐานปุ๋ยอินทรีย์ที่หลากหลาย และส่งเสริมการผลิตปุ๋ยชีวภาพของชาวบ้าน ถ้าผลิตจำหน่ายและมีการตรวจมาตรฐานต้องดำเนินการโดยรวดเร็ว และส่งเสริมให้ชาวบ้านทำได้สะดวก
- ๑.๑.๔ ยกเลิกนโยบาย โครงการการเกษตรของรัฐที่ขัดแย้งกับนโยบายเกษตรอินทรีย์ เช่น นโยบายส่งเสริมยางพารา ปาล์มน้ำมัน พืชตัดแปลงพันธุกรรม (GMOs)

๑.๒ ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ๑.๒.๑ ควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแก่องค์กรชุมชน ประชาคมในท้องถิ่นที่มีระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- ๑.๒.๒ ส่งเสริมให้มีการใช้เงินกองทุนต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริมระบบเกษตรยั่งยืน

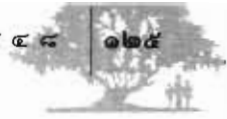
๑.๓ ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อสถาบันการศึกษาด้านเกษตรกรรม

- ๑.๓.๑ ควรกำหนดให้มีหลักสูตรเรื่องเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมี เกษตรอินทรีย์ โดยให้เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จากชุมชนที่ดำเนินการได้สำเร็จแล้ว

๒. ด้านการควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขายสารเคมีการเกษตร

๒.๑ ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อรัฐบาล

- ๒.๑.๑ ประกาศมติคณะรัฐมนตรี ห้ามการโฆษณาสารเคมีการเกษตรในสื่อโดยใช้มาตรฐานแบบเดียวกับการห้ามโฆษณาเหล้า บุหรี่ และการโฆษณาต้องบอกพิษภัยของสารเคมีการเกษตรด้วย
- ๒.๑.๒ ห้ามการโฆษณาสารเคมีการเกษตรกลุ่มพิษร้ายแรง (1a, 1b) ในสื่อทุกประเภท

๒.๑.๓ ฉลากกำกับสารเคมีการเกษตรต้องให้มีขนาดตัวหนังสือใหญ่ มีพื้นที่พอเพียงใส่ข้อมูลทั้งประโยชน์ และพิษภัยโดยเท่าเทียมกัน

๒.๑.๔ ให้จัดเวลาในสื่อสาธารณะของรัฐเพื่อส่งเสริมการผลิตในรูปแบบยั่งยืน เกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัยทุกรูปแบบ เป็นการทำงานเชิงรุก

๒.๑.๕ ปรับปรุงพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.๒๕๓๕ กำหนดให้การลด แลก แจก แถม เพื่อส่งเสริมการขายสารเคมีการเกษตรเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันไม่ผิดกฎหมายแต่ผิดจรรยาบรรณ

๒.๑.๖ เข้มงวดการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะการจัดการกับสารเคมีที่ถูกยกเลิกการใช้แล้วและการจำหน่ายสารเคมีการเกษตรที่ต้องมีใบอนุญาต ซึ่งปัจจุบันมีการฝ่าฝืนในรูปแบบการขายตรง การวางจำหน่ายปะปน สินค้าอุปโภค บริโภคในร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า โดยไม่มีใบอนุญาตเฉพาะที่

๒.๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๒.๑ ให้เป็นองค์กรหลักในการเฝ้าระวัง ควบคุมสารเคมีการเกษตร โดยใช้อำนาจตามกฎหมายออกข้อบัญญัติกำกับดูแลการโฆษณาและส่งเสริมการขายสารเคมีการเกษตร เช่น กำหนดและจำกัดพื้นที่ปิดป้ายโฆษณาสารเคมีการเกษตร โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดด้วย รวมทั้งกำหนดห้ามการโฆษณาสารเคมีการเกษตรพิษร้ายแรงทุกชนิดในพื้นที่

๒.๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อชุมชน และภาคประชาสังคม

๒.๓.๑ รวบรวมกลุ่มชุมชนลงนามจัดทำข้อเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขายสารเคมีการเกษตรในพื้นที่

๒.๓.๒ สร้างจิตสำนึกพึ่งตนเองให้มากที่สุด และสร้างความตระหนักถึงอันตรายของสารเคมีการเกษตร

๓. ด้านระบบควบคุมและเฝ้าระวังสารเคมีการเกษตร

๓.๑ ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อรัฐบาล

๓.๑.๑ กำหนดหน่วยงานเจ้าภาพดูแลเรื่องการจัดการสารเคมีการเกษตรให้ชัดเจน

๓.๑.๒ ให้มีมาตรการชดเชยแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือเจ็บป่วยจากสารเคมีการเกษตร

๓.๑.๓ ห้ามนำเข้าสารเคมีการเกษตรที่ไม่สามารถตรวจสอบการตกค้างได้

๓.๑.๔ ให้มีบทบัญญัติในกฎหมายเพื่อกำกับ ดูแลผลกระทบจากสารเคมี การเกษตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น คุณภาพน้ำ ดิน โดยเริ่มจากพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำที่กำลังยกร่าง

๓.๑.๕ กรมทางหลวงไม่ควรใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชฉีดพ่นหญ้าบริเวณริมถนนหลวง

๓.๒ ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อชุมชน และภาคประชาสังคม

๓.๒.๑ ให้มีอาสาสมัครเช่น ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรด้านเกษตรยั่งยืน ผู้บริโภค ทำงานร่วมกันในการเฝ้าระวัง ติดตาม การทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับสารเคมีการเกษตร เช่น การขายโดยไม่มีใบอนุญาต แล้วแจ้งข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย เป็นต้น

๓.๒.๒ ร่วมกันกำหนดกติกาของชุมชนเองในการเฝ้าระวังและควบคุมสารเคมีการเกษตรทำให้เกิดพื้นที่ชุมชนตัวอย่างที่สามารถควบคุมการโฆษณาสารเคมีการเกษตรได้จริง

๔. ด้านระบบอาหารปลอดภัย

๔.๑ ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อรัฐบาล

๔.๑.๑ ให้เก็บภาษีการนำเข้าสารเคมีการเกษตร เพื่อนำไปใช้เป็นกองทุนสนับสนุนการจัดการให้เกิดระบบอาหารปลอดภัย และระบบเกษตรยั่งยืน เกษตรอินทรีย์ และเกษตรที่ดีทุกรูปแบบ

๔.๒ ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๒.๑ สร้างตลาดทางเลือกระดับชุมชนให้ผู้บริโภคมีทางเลือกซื้ออาหาร และผลิตภัณฑ์เกษตรที่ดี เช่น แผงที่มีการรับรองมาตรฐานสินค้าในตลาดเทศบาล หรือตลาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นที่

๑

ห้องย่อยท้องถิ่นชุมชน
กับการสร้างหลักประกันสุขภาพ
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

“ถึงเวลาแล้วที่พวกเรา ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาครัฐ
ในระดับพื้นที่ ที่มีความพร้อม จะได้เป็นเจ้าของสุขภาพที่พึงประสงค์ บังเกิดความ
มีสุขภาพดีอย่างทั่วถึง หากได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังและจริงใจ โอกาสที่จะ
ขับเคลื่อนการจัดการระบบสุขภาพด้วยการใช้ปัญญานั้นก็จะมีงเกิดความ
อยู่เย็นเป็นสุขและความมีสุขภาพดีอย่างแท้จริง

”

ห้องย่อยที่ 4

ก่อตั้งและชุมชนกับการ
สร้างหลักประกันสุขภาพ
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

กำหนดการห้องย่อย

ห้องถิ่นและชุมชนกับการสร้างหลักประกันสุขภาพ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๓.๑๐ น.	การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน
เวลา ๑๓.๑๐ - ๑๓.๒๐ น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์ โดย นางอรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์
เวลา ๑๓.๒๐ - ๑๖.๐๐ น.	อภิปราย “ห้องถิ่นและชุมชนกับการสร้างหลักประกันสุขภาพ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”
ร่วมเสวนาโดย	ผู้แทนอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้แทนห้องยาชุมชน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้แทนเครือข่ายสัจจะออมทรัพย์ วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด ผู้แทนกลุ่มออมทรัพย์แบบพัฒนาครบวงจรชีวิต ตำบลน้ำขาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผู้แทนกลุ่มศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา นายบุญเรือง ชูไชยแสงรัตน์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ นายพงษ์พิสุทธ์ จงอุดมสุข ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สปสช.
ดำเนินรายการ โดย	นางจุฬารัตน์ นิรัตน์ศยพงศ์
เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	อภิปรายซักถาม
เวลา ๑๖.๓๐ - ๑๗.๐๐ น.	สรุปการประชุมและปิดการประชุม
ผู้จัดการห้อง	นางอรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์
ผู้ประสานงานวิชาการ	นายกวี เด่นไพโรจน์ศักดิ์ นางหทัยทิพย์ เล็งสงค์ และนางชนาทิพย์ มารมย์
ผู้ประสานงาน สปสช.	นางสุรณี พิพัฒน์โรจนกมล

สรุปการอภิปราย “ท้องถิ่นและชุมชนกับการจัดการ หลักประกันสุขภาพเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”

ผู้ร่วมเสวนา :

ผู้แทนอำเภอหล่มสัก	จังหวัดเพชรบูรณ์
ผู้แทนห้องยาชุมชน	อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
ผู้แทนเครือข่ายสัจจะออมทรัพย์ วัดไผ่ล้อม	จังหวัดตราด
ผู้แทนกลุ่มออมทรัพย์แบบพัฒนาครบวงจรชีวิต	ตำบลน้ำขาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
ผู้แทนกลุ่มศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน	อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
นพ.บุญเรือง ชูชัยแสงรัตน์	จังหวัดอุดรธานี
นพ.พงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุข	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.)

ผู้ดำเนินรายการ : นางจุฬารัตน์ นีรัตน์คยพงศ์

วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เวลา ๑๓.๒๐ - ๑๖.๐๐ น.

* ครูชบ ยอดแก้ว :

กลุ่มสัจจะวันละ ๑ บาท เพื่อทำสวัสดิการภาคประชาชน โดยประชาชน ตำบลน้ำขาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

การดำเนินงานของกลุ่มสัจจะวันละ ๑ บาท เป็นการเริ่มจากแนวคิดเรื่องการจัดสวัสดิการภาคประชาชน โดยให้สมาชิกออมเงินและบริหารจัดการร่วมกัน และจากการศึกษา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ของ พระสุบิน ปณีโต วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด พบแนวคิดว่าการใช้เงินตราเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จนทำให้มีการนำแนวคิดนี้ไปเผยแพร่ในพื้นที่ต่าง ๆ เมื่อมีการลงพื้นที่ของกลุ่มกองทุนวันละ ๑ บาท ของบ้านนาแก้วมไต้ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จึงพบว่ากิจกรรมการออมทรัพย์วันละ ๑ บาท เพื่อทำสวัสดิการเป็นแนวคิดที่เร็วกว่าการออมทรัพย์แล้วนำกำไรไปจัดสวัสดิการ จึงได้มีการนำแนวคิดนี้ไปปรับพัฒนาต่อในกลุ่มสัจจะฯ ต่อไป จนกลายเป็นสวัสดิการแก่จนแบบยั่งยืน ทำให้ในปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คน มีการจ่ายเงินสวัสดิการทุกเดือน ยกเว้นเรื่องการตาย

บทสรุปของการทำสัจจะวันละ ๑ บาท พบว่าเป็นกระบวนการพัฒนาคนไม่ให้คนโกหกตัวเอง และจะสามารถพัฒนาเรื่องอื่นๆ ต่อไปได้

ข้อเสนอ

ครูชบ ได้เคยเสนอว่างบประมาณที่จะจัดสรรให้ต้องเอาให้ชุมชนให้หมด แต่ในครั้งนีขอเสนอใหม่ว่าต้องส่งเสริม ป้องกัน ฟืนฟู และให้ สปสช. สมทบ ๑ บาทเท่าชุมชนด้วย และตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ชุมชนได้เสนอเรื่องสวัสดิการชุมชน โดยมีคำตอบจาก

นายกรัฐมนตรีว่าถ้าชุมชนทำสวัสดิการได้ และหาวิธีการมาและให้นำเสนอ รัฐบาลก็จะยอมรับ และสมทบ

*** มุกดา อินตะสาร :**

เครือข่ายศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

เครือข่ายมองว่าเงินเป็นเครื่องมือที่จะจัดการชีวิตพี่น้อง จุดหมายของเครือข่ายคือ ความสุขของพี่น้อง การดำเนินงานของเครือข่ายเริ่มจากการมีธนาคารหมู่บ้าน โดยเครือข่ายได้ ทำเรื่องส่งเสริมสุขภาพ สวัสดิการหมู่บ้าน และการพัฒนา การดำเนินงานเป็นการถ่ายทอดกัน ภายในหมู่บ้าน แต่ร่วมกันจากหลายฝ่าย ทั้งสาธารณสุข ท้องถิ่น หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ และชุมชน มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ ในจังหวัด รวมทั้งสิ้น ณ ปัจจุบัน ๒๗ เครือข่าย และสิ่งสำคัญของการจัดสวัสดิการคือ

- การช่วยเหลือผู้ยากลำบาก
- การจัดการที่ดีจะต้องเริ่มจากคนในพื้นที่
- การมีรายได้ต้องเป็นรายได้ที่พอเพียงและอย่างมีความสุข

ข้อเสนอ

สวัสดิการชุมชนในประเทศไทยมีหลากหลายมาก ถ้าจะเติมเต็มที่สำคัญที่สุดคือ การศึกษาชุมชน การวิจัยเชิงวิเคราะห์เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนเพื่อให้องค์ความรู้ ไม่นิ่ง สามารถเผยแพร่ให้ชุมชนอื่นที่ยังไม่ได้ทำ สุขภาพเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเรียนรู้จาก ตัวเอง ทุกชุมชนควร mapping ให้รู้ว่าชุมชนมีทุนอะไรบ้าง ควรแก้กฎหมาย กฎระเบียบและ เชื้อมั้น ว่าชุมชนสามารถจัดการได้

*** ผ่องศรี อินทสุวรรณ : แกนนำองค์กรชุมชน**

*** สุนีย์ โกสกุล : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด**
เครือข่ายออมทรัพย์ วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด -

การดำเนินงานในส่วนของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันสุขภาพ อบต. ท่าโสม ได้มีการสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของสุขภาพมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว แต่ยังไม่เห็นเป็น รูปธรรมมากนัก ต่อมาได้มีการประสานกับเครือข่ายสัจจะออมทรัพย์ เพื่อที่จะเชื่อมโยง การดำเนินงานและงบประมาณกับกองทุนชุมชน แต่ในพื้นที่ก็ต้องการความชัดเจนในเรื่อง การดำเนินงานกองทุนสุขภาพชุมชนร่วมกับ สปสช. โดยในปี ๒๕๔๖ ตำบลท่าโสมได้รับ งบประมาณจากสำนักงานสาธารณสุข เพื่อดำเนินงานในเรื่องสร้างสุขภาพตามโครงการ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยได้งบประมาณ ๘๐ บาท/หัว/ปี และให้ประชาชน จัดทำโครงการเพื่อขอรับงบประมาณ แต่ ตำบลท่าโสมขอรับเพียง ๓๐ บาท/หัว และ อบต. สมทบให้มากกว่า เพื่อใช้จัดการเรื่องงบประมาณป้องกันนอกสถานบริการ

ต่อมาในปี ๒๕๔๗ ได้มีการคิดใหม่โดยให้เป็นกองทุนสร้างสุขภาพ ใช้งบจากกองทุน ๑๐๐ บาท/คน/ปี และจะต้องมีการร่วมสมทบโดย อบต. และ สปสช. และปีต่อไปจึงค่อยลด การสมทบจากชาวบ้านจนกองทุนจ่ายแทนชาวบ้านได้ทั้งหมด ทั้งนี้รูปแบบต้องมี

คณะกรรมการกองทุนดำเนินการ และจากข้อเสนอมีชาวบ้านที่เห็นด้วยร้อยละ ๘๐ และอีกร้อยละ ๒๐ ไม่เห็นด้วย

การที่จะสามารถบริหารกองทุนได้ว่าเป็นรูปธรรมและเป็นไปตามระเบียบจะต้องมีการหารือร่วมกันกับทุกฝ่ายในการจัดสรรทุนโดยต้องดำเนินงานและบริหารจัดการร่วมกันตามสัดส่วนที่ร่วมสมทบ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การเบิกจ่ายเงินของแต่ละฝ่ายก็จะมีระเบียบทั้งท้องถิ่น และสำนักงานหลักประกันสุขภาพฯ ในขณะที่แต่ละฝ่ายกำลังพิจารณาในเรื่องดังกล่าว เครือข่ายและชาวบ้านก็ร่วมกันคิดและทำกองทุนวันละ ๑ บาทไปพร้อมเรื่องกองทุนสุขภาพชุมชนด้วย

ทั้งนี้ในการดำเนินงานต้องกำหนดรูปแบบการดำเนินการจากทุกฝ่ายร่วมกันให้เกิดการมีส่วนร่วมกัน จึงจะร่วมบริหารไปได้อย่างยั่งยืน “คงไม่มีการบ่น ถ้าให้บริการไม่ดี เพราะถือเป็นการจัดบริการร่วมกัน”

ข้อเสนอ

- ๑. บทเรียนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนต้องเรียนรู้ก่อนแล้วค่อยเติมเงิน
- ๒. ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชนน่าจะถอดบทเรียนและเรียนรู้ร่วมกันไปได้ แก่ระเบียบและปรับให้เปิดกว้างมากขึ้น

*** เกษร วงศ์มณี : สาธารณสุขอำเภอหล่มสัก**

*** สมควร อยู่เพชร : ประธานกองทุนสุขภาพ อำเภอหล่มสัก
กองทุนสุขภาพโรงพยาบาลตำบล อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์**

กองทุนสุขภาพโรงพยาบาลตำบลในอำเภอหล่มสัก เกิดจากแนวคิดสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขาของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี อำเภอหล่มสักมีตำบล ๒๘ ตำบล ๒๒ อบต. มีการวางระเบียบกองทุน บริหารในรูปคณะกรรมการ ใช้เงินเป็นกุศโลบายสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาในพื้นที่อย่างจริงจังและด้วยใจ

ข้อเสนอ

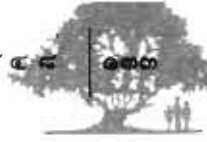
บางอย่างประชาชนสามารถทำได้แต่บางอย่างต้องอาศัยวิชาชีพ บุคลากรสาธารณสุขต้องลงไปดู ลงไปทำ ควรเสนอให้กระทรวงสาธารณสุขมีการจัดประชุมร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

*** ศิริพร จิตรประสิทธิ์ศิริ : เกษัชกร**

*** น้ำค้าง มั่นศรีจันทร์ : ชมรมรวมพลังเพื่อผู้บริโภค**

*** เกษม เพชรนที : โครงการพัฒนาชนบทแควกระบม - สียัด
ห้องยาชุมชนสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา**

ห้องยาชุมชนคือร้านยามาตรฐานของชุมชนที่มีหลักอยู่ว่าต้องมีเภสัชกรอยู่ตลอดเวลาได้มาตรฐาน เป็นของชุมชน ไม่เน้นการขายยาเพื่อแสวงหากำไร บริหารจัดการในระบบ

ไตรภาคีคือ ภาครัฐ (โรงพยาบาล อบต. เทศบาล) ภาคประชาชน ภาคองค์กรเอกชน (เภสัชกร+องค์กรเอกชน) หอพยาบาลชุมชนสนามชัยเขตเริ่มดำเนินการในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๔ และจากการดำเนินงานที่ผ่านมา หอพยาบาลชุมชนเป็นที่พึ่งที่ปรึกษาการเจ็บป่วยของชาวบ้าน ในชุมชนได้เป็นอย่างมาก ซึ่งในช่วงแรกก่อนเริ่มดำเนินการชาวบ้านไม่ค่อยแน่ใจ เนื่องจากเป็นการชักชวนโดย ข้าราชการที่จะมีการย้ายบ่อย จึงกลัวความไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นจึงต้องมี โครงสร้างในการดำเนินงานตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ในระบบบริหารจัดการจะมีกรรมการบริหาร ซึ่งมีผู้อำนวยการโรงพยาบาลสนามชัยเขตเป็นประธานกรรมการ เภสัชกรเป็นผู้จัดการร้าน และชาวบ้านจะรับรู้การดำเนินงานของหอพยาบาลชุมชน ด้วยจดหมายข่าวที่ออกเผยแพร่เป็นประจำ และการดำเนินงานหอพยาบาลชุมชนต้องทำเป็นโครงการวิจัยที่ผ่านรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข ไม่เช่นนั้นจะเป็นการผิดระเบียบ

ในช่วงที่ผ่านมาพบปัญหาคือเภสัชกรไม่เพียงพอจึงไม่สามารถให้บริการได้ทุกวัน เนื่องจากเภสัชกรย้ายกลับบ้าน สิ่งที่หอพยาบาลชุมชน และชาวบ้านต้องการเห็นคือการสนับสนุน ให้ลูกหลานในชุมชนเป็นเภสัชกร และชุมชนจะต้องรู้จักการดูแลสุขภาพด้วย หอพยาบาลชุมชน จะเป็นเวทีการเรียนรู้ และนำกลับไปดูแลสุขภาพในชุมชนต่อไป

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอ

๑. เปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นสามารถจัดการในสิ่งที่ชุมชนจัดการเองได้
๒. ขอเพิ่มข้าราชการ
๓. หอพยาบาลชุมชนจะเข้า ๓๐ บาทได้อย่างไร
๔. มีปัญหาเรื่องการส่งยาคืนโรงพยาบาล
๕. ยังขาดโอกาสในการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น เช่น แพทย์ ทันตะฯ เภสัชฯ

พงษ์พิสุทธ์ จงอุดมสุข :

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

จากข้อมูลของแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่าง หลากหลาย และไม่ใช่ ทุกที่ที่ทำได้เช่นนี้หมด การดำเนินงานท้องถิ่นและชุมชนกับการสร้างหลักประกันสุขภาพ ยังคงมีปัญหาอยู่ที่ระบบ เนื่องจากระบบราชการเป็นระบบที่ความคิดอยู่บนพื้นฐานของความ ไม่ไว้วางใจ จึงมีระเบียบขั้นตอนเยอะมาก ระบบเป็นการรวมศูนย์อำนาจ ที่มองไม่เห็น ส่วนปลาย ไม่เห็นรายละเอียด จึงตั้งกลไกตรวจสอบเยอะมากจนทำอะไรไม่ได้ เราจะ แก้ไขปัญหาตรงนี้อย่างไร

สปสช. ดูแลเรื่องเงินและเงินเยอะมาก เรามองเงินเป็นแค่เครื่องมือไม่ใช่เป้าหมาย ระบบการแบ่งเงินที่ไม่เท่ากันหรือให้อำนาจในการจัดสรรเงินกันเองทำให้เกิดความแตกแยก ในการทำงานในระดับพื้นที่ แต่สิ่งที่ชาวบ้านเสนอเป็นการทำงานร่วมกัน และมองชุมชน ชีวิตของชาวบ้านเป็นตัวตั้ง ไม่ให้มองเงินเป็นตัวตั้ง

สิ่งที่ทำอยู่ทุกวันนี้เกิดจากปัญหาของกลไกล้มเหลว จึงต้องร่วมกันทำเพื่อแก้ไข การกระจายอำนาจด้านต่าง ๆ หรือการใช้สิทธิของประชาชนเพื่อให้ได้ภาษีของประชาชน

มาดำเนินงานในพื้นที่ที่ต้องค่อย ๆ ดำเนินการ โดยไม่สามารถทำได้ทุกพื้นที่พร้อมกันทั้งหมด ต้องทำให้พื้นที่ที่มีความพร้อม แล้วโอนภารกิจนั้นคืนกลับไป

ต้องการให้การกระจายอำนาจการดูแลสุขภาพกลับไปสู่บุคคลและชุมชน เพื่อให้เกิด การดูแลตนเอง ดังนั้นสิ่งที่ชาวบ้านและชุมชนจะจัดการคือ การมีทักษะการจัดการ สิ่งที่เรา พยายามที่จะเตรียมชุมชนที่มีความพร้อมและเริ่มสร้างความมั่นใจ เอาพื้นที่ที่พร้อมแล้ว นำร่องในส่วนของงบประมาณสร้างสุขภาพที่เหมาะสมกับองค์กรชุมชน เรื่องกฎระเบียบต่างๆ ก็สามารถจัดการได้

ข้อเสนอ

สปลช. เองก็อยากเป็นหุ้นส่วนกับพื้นที่ ถึงแม้ใจสู้แต่ยังติดปัญหา ดังนั้นจะต้อง ร่วมกันทำไปและเป็นหุ้นส่วนถอดคอกันไปให้ตลอดทาง เงินและอำนาจทุกคนแก่งแย่ง กันเยอะ ในช่วงที่ผ่านมางบประมาณจะผ่านทางสถานพยาบาล หากจะลงที่ชุมชน ระดับ มหภาคจะมีแรงต้านคือจากหน่วยบริการทั่วประเทศ จึงไม่ใช่เรื่องง่าย จึงต้องค่อย ๆ ทำไป โดยนำร่องในพื้นที่และจึงค่อยรุกคืบต่อไป

* บุญเรียง ชูชัยแสงรัตน์ :

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์

จากการนำเสนอของทุกพื้นที่ที่สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

๑. เปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นร่วมบริหารจัดการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ในระดับพื้นที่
๒. ต้นทุนทางสังคม จะต้องพัฒนาเชิงความรู้ของคนในเรื่องสังคมร่วมด้วย เช่น การส่งเด็กในหมู่บ้านไปเรียนแพทย์ พยาบาล
๓. การมียุทธศาสตร์ต่างๆ เพื่อนำเสนอ เช่น
 - สัจจะเกิดได้อย่างไร
 - ความรักในครอบครัว
 - ท้องถิ่นทุกแห่งไม่ได้เป็นเพชรเหมือนกันหมด ต้องมีตัวชี้วัดว่าท้องถิ่น ไหนพร้อม
 - รัฐบาลมียุทธศาสตร์อะไร
 - จากแนวคิดเรื่องสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา ทำให้มองเห็นว่าระบบหลัก ประกันสุขภาพถ้วนหน้า เป็นการดำเนินงานโดยที่การเมืองมีนโยบาย และดำเนินการเรื่อง ๓๐ บาทรักษาทุกโรค การสื่อสารมวลชน เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ยังขาดมวลชน ซึ่งมวลชนต้องเป็นหลักใน การร่วมกันทำงาน
 - การปฏิรูประบบกฎหมาย สร้างคนของเราให้ทำงานกับกฎหมาย เพื่อมิให้กฎหมายเป็นเครื่องมือของคนทำงานไม่ถูก

ข้อเสนอ

จุดสำคัญอยู่ที่ ๒ ส่วน คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) จึงควรให้คณะกรรมการ ๒ ชุด ได้ลงพื้นที่ศึกษาดูงาน และร่วมประชุมกับคณะกรรมการ ซึ่งมีกรรมการมาจากหน่วยงานอื่นคือสำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง น่าจะทำให้เข้าใจบริบทของชุมชนมากขึ้น

ประเด็นแลกเปลี่ยน

* มนต์ หัวหน้าสถานีอนามัย จังหวัดน่าน :

ระบบหลักประกันสุขภาพลงไปในพื้นที่ไม่ค่อยมีปัญหาเหมือนที่อื่นซึ่งการดำเนินงานของหน่วยบริการใช้มาตรฐานเดียวกันทั้งอนามัย โรงพยาบาล ในพื้นที่ยังมีปัญหาเรื่องการผลิตบุคลากร ที่ส่วนมากยังไปอยู่เอกชน

* สามารถ พุทธา กองทุนวันละบาท จังหวัดลำปาง :

เมื่อชาวบ้านหรือองค์กรชุมชนมีเจตนาชัดเจนในการสร้างหลักประกัน สามารถเป็นหุ้นส่วนกันได้หรือไม่ หุ้นส่วนในเรื่องกองทุน หุ้นส่วนในเรื่องการบริหารจัดการ หุ้นส่วนเพื่อการผลักดันและทำความเข้าใจร่วมกัน (ข้อตกลงร่วมกันที่สามารถทำได้) ต้องมีองค์กรกลาง ที่มีทั้งภาครัฐ ประชาชน เพื่อคอยติดตามให้เกิดความต่อเนื่อง

* สามีคิ เดชกล้า สำนักงานสาธารณสุข อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ :

การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การตีความในเรื่องการสร้างสุขภาพ การกระจายเงินยังไม่ทั่วถึง ควรมีการแก้ไขระเบียบ

* ชัยวัฒน์ ทวีทรัพย์ ปลัด อบต. หล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ :

บางพื้นที่จะบอกว่าไม่มีความพร้อม ไม่มีความรู้ ซึ่งไม่ใช่ความจริง เพราะตอนนี้ชาวบ้านเขาคิดเป็น แต่ต้องทำให้เกิดความร่วมมือและร่วมใจกัน และความจริงระเบียบ อบต. มิได้ปิด แต่จะอยู่ที่การประสานงานในพื้นที่ มาตรา ๖๗ และ ๖๘ จะเกี่ยวกับการป้องกันสุขภาพ เกี่ยวกับอนามัย

* เกื้อ แก้วเกต :

คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

และคณะอนุกรรมการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

เราเชื่อว่าประชาชนพร้อมอยู่แล้ว แต่ต้องรอโอกาส ซึ่งตามจริงแล้วรอโอกาสก็ไม่ได้ ถ้าชุมชนพร้อมก็ควรจะทำเนิกรเลย ท้ายที่สุด “หลักประกันสุขภาพ คือคนทุกคนจะต้องเป็นเจ้าของ” นี้คือ เป้าหมายที่คณะกรรมการหลักประกันฯ ต้องการเห็น

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์

จากประเด็นที่ ๔ ท้องถิ่นและชุมชนกับการสร้างหลักประกันสุขภาพ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อรัฐบาล

๑.๑ แก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการเงินการคลัง โดยจัดประชุมหน่วยงานกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการคลัง

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑ ตั้งกรอบอัตรากำลังรองรับนักเรียนโครงการพิเศษจากพื้นที่
๒.๒ มีแนวทางการสนับสนุนงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรม

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อชุมชน

๓.๑ สร้างการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ของกองทุน ทรัพยากร ภูมิปัญญาและการบริหารจัดการ
๓.๒ สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด
๓.๓ เจลี่ยทุกข์เจลี่ยสุข

๔. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อครอบครัว

๔.๑ การพึ่งตนเองและดูแลตัวเองในด้านสุขภาพ
๔.๒ ยุทธศาสตร์ดีใจจะต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน

๕. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อองค์กรอื่นๆ

๕.๑ ขยายแนวร่วมและสร้างพันธมิตรเครือข่าย เช่น พระ ปราชญ์ชาวบ้าน หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เป็นต้น

๖. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์อื่นๆ เช่นต่อกรวิจัย ต่อสื่อมวลชน เป็นต้น

๖.๑ สร้างกระแสปลูกจิตสำนึกด้านการมีส่วนร่วมทุกระดับ
๖.๒ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

ประเด็นที่

๕

ห้องย่อยชีวิตสาธารณะ: ท้องถิ่นน่าอยู่ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

“ชีวิตสาธารณะ-ท้องถิ่นน่าอยู่ (Healthy Public Life) คือภาวะที่มุ่งให้ผู้คนในท้องถิ่น มีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น มีสำนึกความผูกพันต่อท้องถิ่น ร่วมตระหนักถึงสถานการณ์ร่วมกัน ยอมรับในความแตกต่าง หลากหลาย มีความรู้สึกร่วมชะตา และเห็นว่าต้องพึ่งพาอาศัยกัน

การสร้างชีวิตสาธารณะ-ท้องถิ่นน่าอยู่ กระทำภายใต้ความเชื่อพื้นฐานที่ว่า “สังคมจะยกระดับได้ด้วยการเรียนรู้และการตื่นตัวของพลเมือง หากสังคมใดมีชีวิตสาธารณะ (Public life) ที่ดีงาม ก็จะก่อให้เกิดความน่าอยู่ในท้องถิ่นนั้น และสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้” ทั้งนี้จะต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายดำเนินการ โดยร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมประโยชน์ และร่วมบทเรียนอย่างเป็นวงจร

และนี่ คือ สุขภาวะทางสังคม ”

ห้องย่อยที่ 5

“ชีวิตสาธารณะ:
ท้องถิ่นน่าอยู่”

สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

กำหนดการห้องย่อย ชีวิตสาธารณะ ท้องถิ่นน่าอยู่ สุขความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ น. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมเวที

เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๓๐ น. เริ่มรายการอภิปรายและเสวนา ๕ พื้นที่กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ ๑	จังหวัดลำปาง	จังหวัดตรัง	โดย	นายขวัญสรอง	อดิโพธิ
กรณีศึกษาที่ ๒	จังหวัดปราจีนบุรี		โดย	นางบุษบงก์	ชาวกันหา
กรณีศึกษาที่ ๓	จังหวัดสุรินทร์		โดย	นางสาวพักตร์วิไล	สนุนาหุ
กรณีศึกษาที่ ๔	จังหวัดตาก		โดย	นางเพลินใจ	เลิศลักษณ์นางวงศ์

ดำเนินรายการ โดย นายพลเดช ปิ่นประทีป

เวลา ๑๕.๓๐ - ๑๗.๐๐ น. เปิดให้มีการแลกเปลี่ยนกับวงใหญ่

ประธาน	นายไพโรจน์	สุจินดา
เลขานุการ	นายพลเดช	ปิ่นประทีป
ผู้จัดการห้อง	นายคุณุสสัน	ศุภวัตรวรคุณ
ผู้ประสานงาน สปรส.	นางสุรณี	พิพัฒน์โรจนกมล

สรุปประเด็นและผลการนำเสนอ

ชีวิตสาธารณะ ท้องถิ่นน่าอยู่ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข*

๑. ความเป็นมา

โครงการวิจัยและพัฒนาชีวิตสาธารณะ-ท้องถิ่นน่าอยู่ มีแนวคิดพื้นฐานที่คาดหวัง คือการที่ผู้คนในสังคม ชุมชนมีชีวิตสาธารณะที่เข้มแข็ง (Healthy Public Life) มีความตื่นตัว ตื่นรู้ มีสำนึกร่วมชะตาเดียวกันว่าจะต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันในชุมชน สำนึกความผูกพันต่อท้องถิ่น มีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น ยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย ร่วมตระหนักถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือมากระทบ แล้วเข้ามาร่วมกันเอาธุระ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ต่อประเด็นสาธารณะของสังคม/ชุมชน ร่วมกันสร้างสุขภาวะของชุมชน และสังคมนั้น ๆ ให้ดี อันจะนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขได้

๒. การออกแบบโครงการ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วนหลัก คือ

ส่วนที่ ๑ ในเชิงพื้นที่ปฏิบัติการครอบคลุม ๓๕ จังหวัด โดยแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ การขับเคลื่อนงาน คือ (๑) เลือกเมืองที่มีทุนเดิมทางสังคม ประวัติศาสตร์อันน่าชื่นชม มี ๕ เมือง ได้แก่ จังหวัดลำปาง นครสวรรค์ ตรัง อุบลราชธานี และสมุทรสงคราม (๒) พื้นที่ ๓๐ จังหวัด มุ่งเน้นการสร้างสุขภาวะทางสังคมระดับจังหวัด/เมือง/ชนบท (หมู่บ้าน/ตำบล) โดยเนื้อหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ครอบคลุมทุกภาค คือ ภาคกลาง (๑๐ จังหวัด) ได้แก่ สระบุรี ลพบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ตราด นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี สมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร ภาคอีสาน (๗ จังหวัด) ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ อ่างนาจเจริญ สุรินทร์ เลย กาฬสินธุ์ และร้อยเอ็ด ภาคเหนือ (๘ จังหวัด) ได้แก่ ตาก แม่ฮ่องสอน อุทัยธานี เพชรบูรณ์ พิษณุโลก ลำพูน เชียงราย และพะเยา ภาคใต้ (๕ จังหวัด) ได้แก่ สุราษฎร์ธานี ปัตตานี นราธิวาส ภูเก็ต และพังงา ส่วนที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพคณะทำงานและเครือข่าย ส่วนที่ ๓ การติดตามประเมินผลภายในและสังเคราะห์องค์ความรู้ ส่วนที่ ๔ พัฒนาระบบสื่อเพื่อหนุนเสริมการสร้างความเป็นสาธารณะที่เข้มแข็ง

* สรุปจากรายงานและผลการนำเสนอห้องย่อย ชีวิตสาธารณะ ท้องถิ่นน่าอยู่ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข
เรียบเรียงโดยคณะทำงานชีวิตสาธารณะ ท้องถิ่นน่าอยู่

๓. ระยะเวลาในการดำเนินการ ๓ ปี ปัจจุบันได้ดำเนินการมาแล้ว ๒ ปี (๒๕๔๘)

๔. ประเด็นขับเคลื่อน

โดยรวมทั้ง ๓๕ จังหวัดได้แก่ประเด็น ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เกษตรอินทรีย์ สิ่งแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์ป่า การจัดการลุ่มน้ำ การจัดการขยะ การลดใช้สารเคมี เป็นต้น

๕. หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (LDI) ร่วมกับภาคี คือ สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม และคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

๖. กรณีตัวอย่างที่คัดเลือกนำเสนอในห้วงย่อ ๔ กรณี คือ

กรณีศึกษาที่ ๑ จังหวัดลำปาง จังหวัดตรัง	โดย นายขวัญสรวง อติโพธิ
กรณีศึกษาที่ ๒ จังหวัดปราจีนบุรี	โดย นางบุษบงก์ ชาวกันหา
กรณีศึกษาที่ ๓ จังหวัดสุรินทร์	โดย นางสาวพักตร์วิไล สหุณาฬุ
กรณีศึกษาที่ ๔ จังหวัดตาก	โดยนางเพลินใจเลิศลักษณ์นางค์

๑) กรณี จังหวัดลำปาง และตรัง

กระบวนการเน้นการเข้าไปสร้างเงื่อนไขให้มีความสำคัญกับประวัติศาสตร์อัตลักษณ์ในอดีตของท้องถิ่น ปลุกประวัติศาสตร์ที่กำลังจางไปกับกาลเวลาให้กลับขึ้นมามีชีวิตชีวาให้ผู้คนได้ตระหนัก สำนึกรัก ห่วงแหน ภาคภูมิใจท้องถิ่นของตน ทั้งนี้ กระบวนการมุ่งเน้นให้ผู้คนซึ่งเป็นเจ้าของท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยแนวคิดยอมรับการมีส่วนร่วม

จากแนวคิดและกระบวนการทำงานดังกล่าว ในส่วนของจังหวัดลำปาง จึงได้ผลักดันให้มีการปรับปรุงพื้นที่ว่างสาธารณะ หน้าวัดพระธาตุลำปางหลวง ให้เป็นจุดพบปะค้นหาวิถีชีวิต วัฒนธรรม นันทนาการ เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว สืบค้นประวัติศาสตร์กาลลองต้า (ตลาดจีน) และหอศิลปวัฒนธรรมนครลำปาง ศาลากลางเก่า ให้เป็นพื้นที่สาธารณะ มีกิจกรรมการแสดงศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น จังหวัดตรัง ได้ผลักดันให้มีพื้นที่สาธารณะ ที่สโมสรเก่าจัดกิจกรรม “ลองแลลานใหม่เมืองตรัง” เป็นลานพบปะ สื่อสารทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเด็นสาธารณะอื่นๆ อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ให้ผู้คนได้มาพบปะ มาร่วมรับรู้ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ของตนอันจะนำไปสู่การมีชีวิตสาธารณะที่เข้มแข็ง และนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขต่อไป

๒) กรณี จังหวัดปราจีนบุรี (ประเด็นการจัดการลุ่มน้ำปราจีน)

ฐานคิด การแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบในวงกว้าง คน/กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่สามารถจะจัดการแก้ปัญหาได้ เพราะปัญหามีความซับซ้อน จึงเกิดการรวมกลุ่ม ลุกขึ้นแก้ไขปัญหาของตัวเอง และได้มีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น อบจ. อบต. และ

ผู้เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด จากปัญหาดังกล่าวจึงมีแนวคิด เรื่อง “การจัดการลุ่มน้ำปราจีน อย่างมีส่วนร่วม” ขึ้น โดยโครงการ HPL ในปราจีนบุรีได้ตั้งเป้าหมายของโครงการร่วมกัน ในเรื่องการจัดการลุ่มน้ำปราจีนบุรี เพื่อรักษาระบบนิเวศน์ของลุ่มน้ำให้อยู่ในสภาพที่สมดุล ซึ่งเป็นการจัดการกับน้ำเค็ม น้ำเสีย ปัญหาน้ำแล้ง การจำกัดเขตอุตสาหกรรม หรือ Zoning

โดยร่วมกับส่วนราชการระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น การจัดการแก้ไขปัญหามีได้จำกัดอยู่ในขอบเขตการปกครองพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งโดยหากแต่มีความสัมพันธ์ข้ามขอบเขต การปกครองเชิงระบบนิเวศน์ มีความสัมพันธ์กัน และส่งผลกระทบต่อถิ่น ซึ่งการจัดการกับปัญหาดังกล่าวนอกจากจะต้องร่วมกับทุกภาคส่วนแล้ว การทำงานต้องใช้ข้อมูลเป็น เครื่องมือในการพูดคุยในเวทีด้วย

ในระดับนโยบายมีการประสานความร่วมมือ ในการใช้ข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูล ร่วมกัน ข้อมูลบางส่วนได้มาจากการสำรวจพื้นที่ร่วมกัน โดยสำรวจระบบนิเวศน์ลุ่มน้ำ และ กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ร่วมกันเพื่อศึกษาว่าระบบนิเวศน์ลุ่มน้ำ มีความสัมพันธ์และส่งผลถึงกัน อย่างไร การใช้ประโยชน์ทำให้เกิดผลกระทบต่ออะไรกับแม่น้ำบ้าง

๓) กรณี จังหวัดสุรินทร์

ประเด็น “ตลาดสีเขียว” มีแนวคิดจะสร้างพื้นที่สาธารณะที่เป็นจุดรวมกิจกรรม ที่หลากหลาย บนฐานคิดการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนและเป็นองค์รวม อันจะนำไปสู่การสร้าง การมีส่วนร่วมและประสานความร่วมมือของภาคีต่าง ๆ เป็นพื้นที่แสดงความคิดใน การพัฒนาท้องถิ่น เชื่อมวัฒนธรรมชุมชน เป็นเกราะป้องกันทางสังคมโดยมีชุมชนเป็นตัวตั้ง เป็นจุดสร้างสำนึกที่ดึงมาทางสังคมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนและสังคมที่ยั่งยืน

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ๒ ปี ได้จัดตลาดนัดมาอย่างต่อเนื่อง มีกลุ่มเกษตรกร เกษตรอินทรีย์เข้าร่วมกิจกรรม มีกลุ่มผู้บริโภคในเมืองมาซื้อผลผลิตประมาณ ครั้งละ ๒๐๐- ๓๐๐ คน มีทั้งข้าราชการ นักรูรกิจ และกลุ่มบุคคลทั่วไป ตลาดนัดสีเขียวไม่เพียงเป็นสถานที่ จำหน่ายและซื้อสินค้าปลอดสารเท่านั้น ยังเป็นพื้นที่สื่อสารวัฒนธรรมท้องถิ่น เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ยิ่งกว่านั้นยังเป็นพื้นที่ศึกษาดูงานทั้งจากต่างประเทศ และภายในประเทศ

๔) กรณี จังหวัดตาก

อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้ขับเคลื่อนประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ อันมีผลกระทบ มาจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและประเทศไทย ที่มุ่งหวังเพิ่มขีดความ สามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ มุ่งหวังการ สร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และการจะเปิดเมืองแม่สอดให้เชื่อม เข้ากับสังคมโลกและหวังจะให้ป็นแหล่งเศรษฐกิจโดยผู้คนในพื้นที่ยังไม่รู้สิ่งที่จะมากระทบ ตัวเอง

ประชาคมแม่สอด เป็นกลุ่มเครือข่ายผู้คนที่มิจิตสาธารณะ ทำงานเพื่อสังคมได้ มองเห็นสิ่งที่จะมากระทบ สร้างความเปลี่ยนแปลงกับวิถีชีวิต และสังคม คนแม่สอดจึงได้ ร่วมกันแสวงหาแนวทางออกของปัญหา

การเตรียมคน ข้อมูล ทางเลือกไปสู่การตัดสินใจที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน คณะทำงานจึงได้คิดกรอบในการทำงานโดยหลักการที่ชัดเจนร่วมกัน มุ่งความเป็นพลเมือง สร้างสำนึกรักท้องถิ่น รักแผ่นดิน มุ่งประโยชน์ของส่วนรวม ยอมรับความหลากหลาย มีอิสระทางความคิด ไม่ถูกครอบงำจากฝ่ายใด สามารถเข้า/ออกร่วมตามประเด็นที่สนใจ ที่สำคัญในการทำงานได้มีกฎกติการ่วมกันเป็นเรื่อง ๆ เป็นพลวัต และใช้ปัญญา ความรู้ ข้อมูล เป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงที่ดีให้แก่สังคม เน้นการพัฒนาที่นำสู่ความยั่งยืน

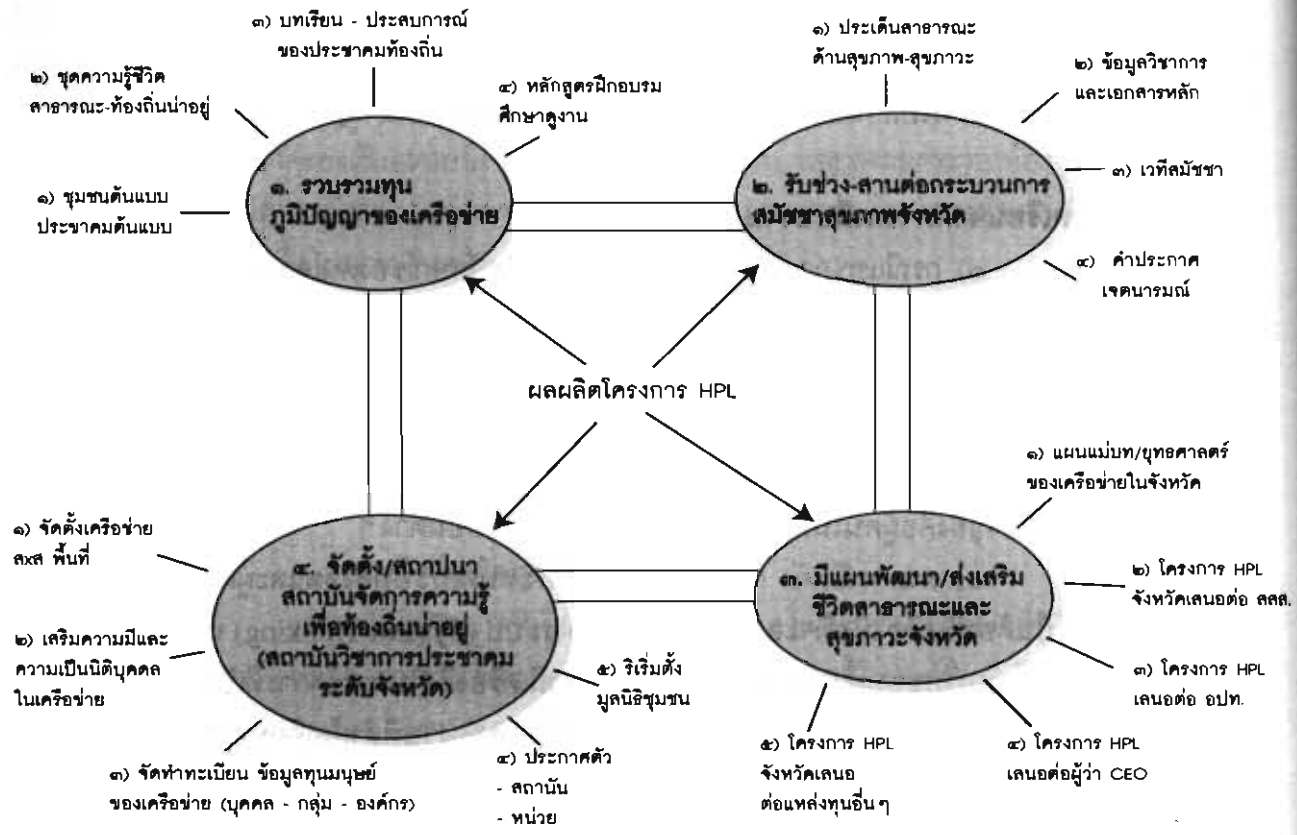
บทเรียนจากการเคลื่อนไหวงาน ๔ กรณี

๑) กรณีแรก การที่จะให้ผู้คนได้มองเห็นอัตลักษณ์ของตนเอง จนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ได้นั้น ต้องมีกระบวนการที่จะให้ผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เห็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตัวเองในอดีตอย่างแท้จริง ต้องสร้างกระบวนการซึ่งจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ เช่น ต้องสื่อสารสิ่งที่ดีในอดีตทั้งทางประวัติศาสตร์ของเมือง ผู้คน และมีกิจกรรมสื่อสารอย่างต่อเนื่อง สร้างพลเมืองอาสาให้เกิดความตื่นตัวหันมาร่วมรักษาอย่างหลากหลาย สิ่งที่สำคัญยิ่งคือผู้คนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ

๒) สามารถเห็นหลัง การทำงานที่มีผลกระทบต่อระบบสังคมและผู้คนเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่จะสามารถมองเห็นทั้งระบบ (System Thinking) เช่น กรณีปราจีนฯ ต้องให้เห็นทั้งระบบน้ำ และผู้คนที่เกี่ยวข้อง ต้องมีเครื่องมือในการจัดการที่เป็นเครือข่าย (Networking) ต้องมองอย่างเชื่อมโยง นอกจากนี้การทำงานที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือต้องมีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน (Deliberative Democracy) ในการตัดสินใจประเด็นสำคัญ ๆ ทั้งในระดับนโยบายส่วนกลาง และพื้นที่ โดยใช้ความรู้ ข้อมูล/การสร้างทางเลือกในการพิจารณาด้วยการทบทวน ครุ่นคิด ใคร่ครวญ อย่างมีวิจรรณญาณร่วมกัน ข้อค้นพบที่สำคัญยิ่งกว่านั้น จากกรณีของแม่สอด และปราจีน คือ ทำประเด็นใหญ่ ใช้ความรู้มาก แต่มีบุคคลากรน้อย การขับเคลื่อนงานภาคประชาสังคมควรมีการสร้างบุคคลซึ่งทำงานในลักษณะนี้ให้มีจำนวนมากพอ และมีองค์กร หรือหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ทั้งสวัสดิการในการดำรงชีพ และด้านวิชาการต่าง ๆ

แนวทางการดำเนินงาน/กระบวนการเคลื่อนไหวต่อ

ภาพที่ ๑ แนวทางการดำเนินงาน/กระบวนการเคลื่อนไหวต่อ

๑. รวบรวมทุนภูมิปัญญาของเครือข่าย

รวบรวมชุมชนต้นแบบ ประชาคมต้นแบบ ที่มีอยู่ในแต่ละจังหวัดซึ่งเกิดจากการต่อยอดงานเดิม และเกิดจากการผลักดันของโครงการ ชุดความรู้ชีวิตสาธารณะ-ท้องถิ่นน่าอยู่ ที่แตกต่างในแต่ละบริบท ๓๕ จังหวัด บทเรียน-ประสบการณ์ของประชาคมท้องถิ่นอันเกิดจากการขับเคลื่อนงานชีวิตสาธารณะ หลักสูตรฝึกอบรม ภายใต้โครงการและการศึกษาดูงานจากที่ต่างๆ

๒. รับช่วง/สานต่อกระบวนการสมัชชาสุขภาพจังหวัด

ดำเนินการคัดประเด็นสาธารณะด้านสุขภาพ-สุขภาวะในระดับต่างๆ รวบรวมข้อมูลวิชาการและเอกสารหลักที่ได้ใช้ในการขับเคลื่อนงานโครงการตลอด ๓ ปีขับเคลื่อนเวทีสมัชชาสุขภาพระดับต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ยกกระดับขึ้นสู่ระดับจังหวัด ระดับประเทศเป็นสมัชชาชุมชน พร้อมประกาศเจตนารมณ์บนฐานข้อมูลที่เคลื่อนงานและรวบรวมไว้

๓. มีแผนพัฒนา/ส่งเสริมชีวิตสาธารณะและสุขภาพะจังหวัด

ผลักดัน หนุนเสริม ภาคีเครือข่าย HPL ด้วยกระบวนการพัฒนาแผนแม่บท/ยุทธศาสตร์ของเครือข่าย ก่อนสิ้นโครงการผลักดันให้โครงการ HPL จังหวัด มีแผนการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์เสนอต่อแหล่งทุน สสส. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ว่า CEO และแหล่งทุนอื่น ๆ เพื่อความยั่งยืนของเครือข่ายระดับจังหวัด

๔. จัดตั้ง/สถาปนาสถาบันจัดการความรู้เพื่อท้องถิ่นนำอยู่ (สถาบันวิชาการประชาคมจังหวัด)

จัดตั้งเครือข่ายสาธารณประโยชน์ (สขส)ในพื้นที่ บนฐานข้อมูลองค์กร เสริมความมีและความเป็นนิติบุคคลในเครือข่าย จัดทำทะเบียนข้อมูลทุนมนุษย์ บุคคล-กลุ่ม-องค์กร ที่ทำงานเพื่อสาธารณะ ริเริ่มก่อตั้งมูลนิธิชุมชนเพื่อรองรับการทำงาน และแสดงตัวตนของเครือข่ายสาธารณประโยชน์ ก่อนสิ้นสุดโครงการจะประกาศสถาบันจัดการความรู้ หน่วยจัดการความรู้อย่างน้อย ๑๐ แห่งใน ๓๕ จังหวัด

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์

จากประเด็นที่ ๕ ชีวิตสาธารณะ ท้องถิ่นน่าอยู่สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

๑. เร่งสร้างให้ผู้คนตื่นรู้ต่อสภาพการณ์ของโลก ที่จะส่งผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับ
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสื่อสารสาธารณะที่ทำให้คนในสังคมได้มีโอกาสไตร่ตรองพินิจพิจารณาอย่างรอบด้าน
๓. วางรากฐานในการสร้างคนที่ตื่นรู้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้มีจำนวนมากพอ และมีองค์กรรองรับอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
๔. ยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงความร่วมมือของภาคีต่างๆ ในท้องถิ่น
๕. ภาครัฐจำเป็นต้องสร้าง/ เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมได้มีเวทีแลกเปลี่ยนพูดคุย สร้างการเรียนรู้ร่วมกันทางสังคม ผ่านเวทีในประเด็นสาธารณะที่สำคัญ ทั้งในระดับท้องถิ่นและนโยบาย

ประเด็นที่

๕

ห้องย่อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการสร้างนโยบายสาธารณะ
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

“ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานสำคัญในระดับรากหญ้า
ที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสุขภาวะของ
ลูกบ้าน โดยมีเครื่องมือสำคัญคือ กระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมี
ส่วนร่วม ที่ทุกฝ่ายทั้งจากภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และเครือข่ายวิชาการ ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ และดำเนินกิจกรรมตาม
เจตนารมณ์ของชุมชนหรือลูกบ้านนั่นเอง ”

ห้องย่อยที่ 6

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการสร้างนโยบายสาธารณะ:
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

กำหนดการห้องย่อย
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการสร้างนโยบายสาธารณะ
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.

นำเสนอบทเรียนการจัดเวทีสมัชชาสุขภาพ
“นโยบายสาธารณะเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”

โดย นางสาวปาริชาติ กองคำ

ผู้แทน อบต.สวนหม่อน จังหวัดขอนแก่น

นายบำเหน็จ ดวงสมมา

ผู้แทน อบต.สวนหม่อน จังหวัดขอนแก่น

นายอารมย์ ใจโอด

ผู้แทน อบต.วังทอง จังหวัดพิษณุโลก

นางสาวอุทัยวรรณ สมปรชยาพร

ผู้แทนเครือข่าย อปท.จังหวัดนครราชสีมา

เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

เริ่มรายการอภิปรายและเสวนา ๕ พื้นที่กรณีศึกษา

ดำเนินรายการ โดย

นายภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์ และ นายสมพันธ์ เตชะอธิก

เวลา ๑๔.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

เติมเต็มความคิด **“สานพลัง ภาคประชาชน ภาควิชาการ และองค์กร**
ปกครองส่วนท้องถิ่น กับการผลักดันนโยบายสาธารณะเพื่อความ
อยู่เย็นเป็นสุข” โดย นายโกวิทย์ พวงงาม

เวลา ๑๖.๓๐ - ๑๗.๐๐ น.

สรุปข้อเสนอนโยบายสาธารณะสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข โดย

นายโกวิทย์ พวงงาม

นายภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์

นายสมพันธ์ เตชะอธิก

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นายสมพันธ์ เตชะอธิก

นายสุรศักดิ์ บุญเทียน

ผู้จัดการห้อง

ผู้ประสานงาน สปรส.

การสร้างนโยบายและการวางยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมขององค์กรบริหารส่วนตำบล*

โจทย์หลักและความท้าทาย : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โจทย์หลักที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนหนึ่ง อยู่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักที่จะต้องสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อให้เป็นที่ยอมรับซึ่งก็จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถและกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารท้องถิ่นเช่นกัน

องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือเรียกย่อๆ ว่า อบต. กำลังถูกท้าทายความสามารถจากชุมชนและสังคมไทยอยู่ไม่น้อย เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่ ที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นมาครั้งแรกในปี ๒๕๓๘ โดยผลของ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ยังอยู่ในกระแสการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการถ่ายโอนภารกิจจากรัฐในส่วนกลางและภูมิภาคมาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับการเพิ่มอำนาจและหน้าที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นรูปแบบ อบต. จึงถูกตั้งข้อสังเกตและถูกท้าทายความสามารถสูงยิ่งเช่นกัน

โดยเฉพาะการดำเนินภารกิจจัดบริการสาธารณะในด้านสุขภาพว่า อบต. จะเรียนรู้และจะสามารถสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพของคนในชุมชนได้มากน้อยเพียงใด ยิ่ง พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ อบต. จัดทำระบบบริการสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพหลายประการ เป็นต้นว่า

- การจัดการด้านสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- การจำกัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
- การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- การควบคุมสัตว์เลี้ยง
- การส่งเสริมการกีฬา
- การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสังคมสงเคราะห์ เด็ก สตรี เยาวชน คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- การจัดบริการสาธารณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพ

* เอกสารนำเข้าห้องย่อย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข
เรียบเรียงโดย ผศ.ดร.โกวิทย์ พวงงาม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การจัดทำนโยบายและสร้างนโยบายเพื่อตอบสนองภารกิจและอำนาจหน้าที่ดังกล่าว จึงถือเป็นการท้าทายศักยภาพและขีดความสามารถของ อบต.ที่จะต้องจัดระบบบริการ สาธารณะที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการให้มีคุณภาพงานตามภารกิจ เท่ากับหรือเท่าเดิมหรือต้องดีกว่าเดิมที่ส่วนราชการของรัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเคยจัด บริการอยู่ และสิ่งที่จะพิสูจน์ให้ชุมชน สังคม เห็นว่า อบต.มีศักยภาพและขีดความสามารถ ที่จะดำเนินการกิจด้านสุขภาพตามเป้าหมายที่วางไว้นั้น อบต.ต้องหันมาให้ความสำคัญ กับภารกิจด้านสุขภาพ ให้ความสำคัญกับกระบวนการแสวงหาทรัพยากร การแสวงหา ความร่วมมือและการดึงทุกภาคส่วนของชุมชน หมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด ยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้านสุขภาพทั้งมิติด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา

เวทีสัมภาษณ์สุขภาพ : กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างนโยบายด้านสุขภาพของ อบต.

แนวความคิดในการจัดสัมภาษณ์สุขภาพในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่มีทั้งผู้บริหาร อบต. สมาชิก อบต. และสมาชิกกลุ่มองค์กรชุมชนอย่างหลากหลาย รวมทั้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มาร่วมเปิดเวทีถกเถียงประเด็นปัญหาและความต้องการ ของชุมชน เท่ากับเป็นกระตุ้นให้ อบต.เห็นความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม ด้านสุขภาพของประชาชน ชุมชนในเขตพื้นที่ อบต. ทำให้ อบต.ได้ตระหนักถึงการวางนโยบาย หรือวางยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสุขภาพไว้ในแผนพัฒนาตำบลของ อบต.

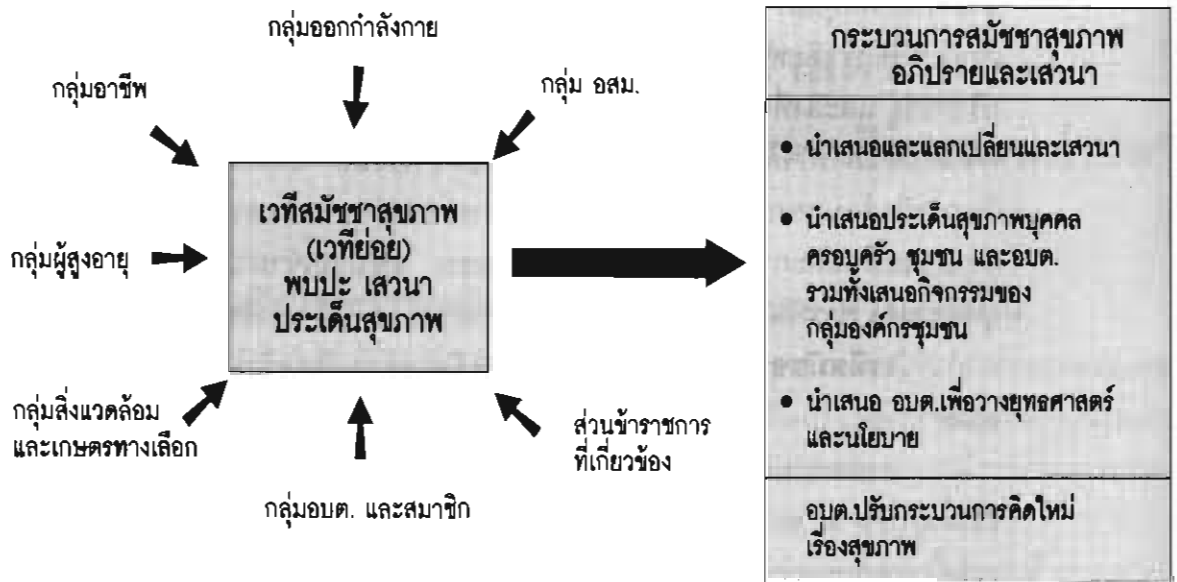
นับเป็นเวทีสัมภาษณ์สุขภาพระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล และระดับ อบต.ที่มี ส่วนร่วมกันวางยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสุขภาพเพื่อนำไปสู่เป้าหมายความอยู่เย็น เป็นสุขของชุมชน

ทั้งนี้การทำเวทีสัมภาษณ์ระดับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่

๑. เพื่อให้องค์กรชุมชน และส่วนราชการในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกับสมาชิก สภา อบต. และผู้บริหาร อบต.ได้มีส่วนร่วมพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำเสนอ ประเด็นปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ตลอดจนร่วม กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน/โครงการ ให้กับ อบต.และชุมชนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

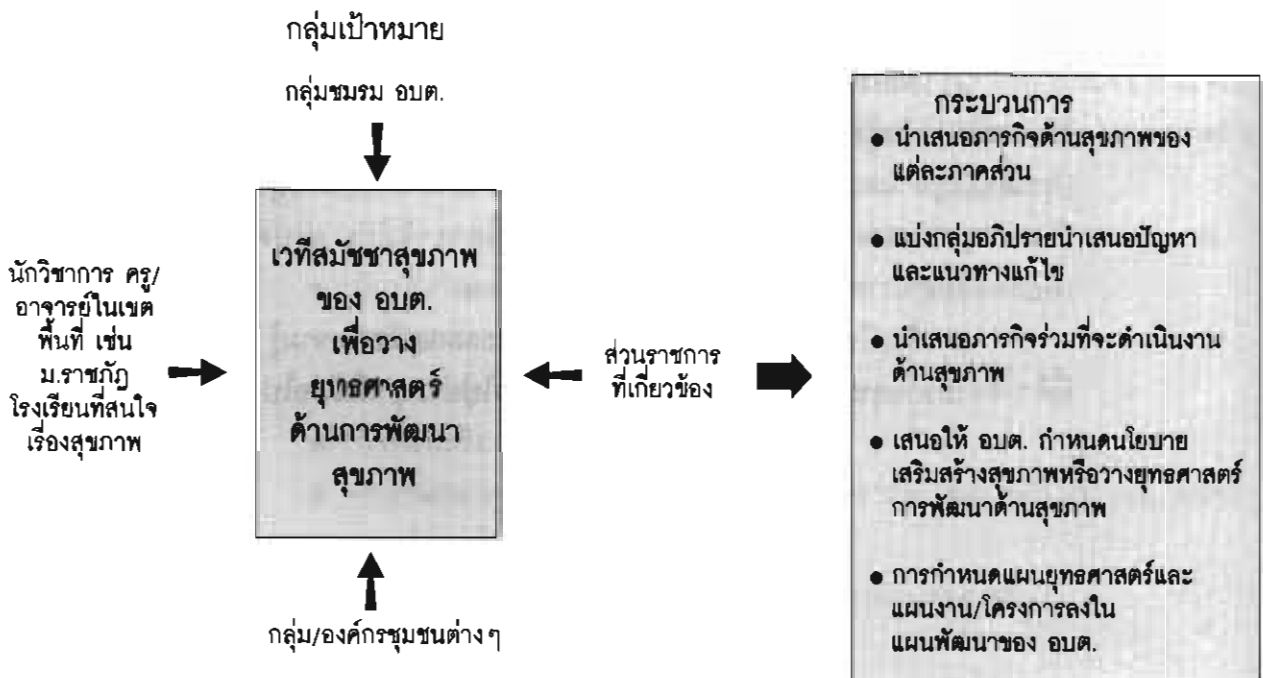
๒. เพื่อเป็นเวทีที่จัดกระบวนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งค้นหากิจกรรม ที่ดี ๆ ซึ่งเกี่ยวกับสุขภาพในเขตพื้นที่ อบต.เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

กรอบกระบวนการสมัชชาสุขภาพว่าด้วยการสร้างนโยบายสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ภาพที่ ๒ เวทีสมัชชาสุขภาพ (เวทีย่อย) กลุ่มเป้าหมาย (เวทีละ ๓๐ คน)

ในแต่ละเวทีสมัชชาสุขภาพ (เวทีย่อย) ประกอบด้วยกลุ่มองค์กรชุมชนหลากหลาย ประมาณ ๔ - ๕ กลุ่ม ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ โดยมี อบต. เป็นแกนกลางในการประสานงาน กระบวนการในเวทีสุขภาพใช้วิธีการสนทนา (เสวนา) อภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนำเสนอความคิดเห็น

ภาพที่ ๓ เวทีสมัชชาสุขภาพของ อบต. (เวทีใหญ่)

กลุ่มเป้าหมายที่ร่วมสัมมนาในเวทีสัมมนาสุขภาพของ อบต.หรือใช้ชื่อเรียกว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสุขภาพของ อบต.ในเวทีสัมมนาสุขภาพ โดยให้กลุ่มเป้าหมาย นำเสนอภารกิจด้านสุขภาพของแต่ละภาคส่วนอภิปรายมุมมองเรื่องสุขภาพ และแบ่งกลุ่ม เสนอภารกิจร่วมกันในการวางนโยบายเสริมสร้างสุขภาพให้กับกลุ่มองค์กรชุมชนและ อบต. ไปดำเนินการและเสนอแนะนโยบายด้านสุขภาพให้แก่รัฐบาลในส่วนที่เกินขีดความสามารถของ ชุมชนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ “ความอยู่เย็นเป็นสุขของชุมชน”

ถอดบทเรียนจากเวทีสัมมนาสุขภาพภาคกลาง (จังหวัดชัยนาท) และ ภาคใต้ (จังหวัดนครศรีธรรมราช)

เวที่ย่อย โดยภาพรวมทั้งภาคกลางและภาคใต้ พบว่า กลุ่ม องค์กรชุมชน และ องค์กรความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพมากขึ้น ซึ่งมากไปกว่าการมองแค่เรื่องโรคภัยไข้เจ็บ โดยเฉพาะการมองเรื่องสุขภาพที่ขยับตัวไปวางอยู่บนพื้นฐานของเรื่องสุขภาพะ (Well being) ทั้งมิติทางกาย ทางใจ สังคม และปัญญา (จิตวิญญาณ) มากขึ้น และยังเห็นว่ายังมีกลุ่มบุคคลที่ สนใจการพัฒนาสุขภาพของตนเอง ที่มีวิถีปฏิบัติตามแนวความคิดของตนเอง เช่น การไม่ สูบบุหรี่ การไม่ดื่มเหล้า การไม่รับประทานเนื้อสัตว์ การนับถือศีล ๕ ในวันพระ การปลูก ผักปลอดสารพิษ และการออกกำลังกาย ซึ่งบุคคลเหล่านี้เห็นว่าสุขภาพเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว มากขึ้น ในส่วนของกลุ่ม องค์กรชุมชน ก็มีการรวมกลุ่มตามปัญหาที่กลุ่มได้มีประสบการณ์ เช่น กลุ่มเกษตรทางเลือก กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มไม่ใช้ปุ๋ยเคมี กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มอนุรักษ์ป่า น้ำ กลุ่มสิ่งแวดล้อม กลุ่มออกกำลังกาย กลุ่มแพทย์แผนไทย กลุ่มสมุนไพร เป็นต้น ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าการรวมกลุ่มด้านสุขภาพ เกิดจากการตระหนักถึงความสำคัญ ของสุขภาพ การทำลายธรรมชาติ ป่า ดิน น้ำ และการทำลายสิ่งแวดล้อม และหันกลับมา สนใจธรรมชาติ ความเป็นสีเขียวมากขึ้น

ที่น่าสนใจอย่างยิ่งก็คือ กลุ่มนักเรียน ครูอาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งได้ส่งเสริมให้ นักเรียนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสุขภาพของชุมชน และทำการแพร่ความคิดจากโรงเรียนสู่ชุมชน และ อบต.

ในส่วนของกลุ่ม อบต.เห็นว่ายังมี อบต.จำนวนหนึ่งให้ความสำคัญในเรื่อง ภารกิจสุขภาพไม่มากนัก และเป็นลำดับรองๆ ลงมาจากภารกิจอื่น ๆ การทำงานด้าน สุขภาพของ อบต. มักจะกระทำไปตามระบบราชการ หรือกระทำตามแบบงานประจำ เช่น การส่งเสริมการออกกำลังกาย การเดินแอโรบิค การสนับสนุนสถานีอนามัย ชื่ออุปกรณ์ วัสดุ การส่งเสริมอาชีพ ที่สำคัญยังไม่มียุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ หรือการวางนโยบายด้าน สุขภาพโดยเฉพาะที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของ อบต.

อย่างไรก็ตาม ยังมี อบต.จำนวนหนึ่งซึ่งมีไม่มากนักที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรม ด้านสุขภาพ มีการวางยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาด้านสุขภาพ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการ ผลักดันจากกลุ่มองค์กรชุมชนในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง กลุ่มเข้มแข็งจะมีส่วนผลักดันให้ อบต. ตลออดจนการประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่ม องค์กรชุมชน และส่วนราชการ โดยเฉพาะกลุ่ม อสม. เจ้าหน้าที่อนามัย กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ร่วมมือกับ อบต.

เพื่อนำเสนอนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ที่สำคัญ อนาคตที่มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมร่วมกับกลุ่มองค์กรชุมชนในพื้นที่อย่างหลากหลาย จะเป็นปัจจัยก่อให้เกิดนโยบายด้านสุขภาพ และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสุขภาพใน อนาคต.

บทเรียนจากเวทีสมัชชาสุขภาพของ อนาคต. เพื่อวางยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพ

เวทีสมัชชาสุขภาพ มีจุดมุ่งหมายของการจัดเวทีสมัชชาสุขภาพของ อนาคต. มีวัตถุประสงค์ที่จะผลักดันให้ อนาคต. ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของเรื่องสุขภาพ โดยการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานโครงการ ลงไปในแผนพัฒนาของ อนาคต. ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งในเวทีใหญ่ ได้เน้นกลุ่มเป้าหมายที่กลุ่ม อนาคต. โดยมีกลุ่มองค์กรชุมชนที่มีกิจกรรมด้านสุขภาพ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสาธารณสุขสถานือนามัย ตลอดจนกลุ่มนักวิชาการที่สนใจงานด้านสุขภาพ เพื่อร่วมระดมความคิดอภิปราย นำเสนอภารกิจที่ อนาคต. ควรให้ความสนใจ และนำเสนอความคิด จินตนาการ และทิศทางของการพัฒนางานด้านสุขภาพของ อนาคต. และชุมชนร่วมกัน

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ การใช้กระบวนการกลุ่มในเวทีสมัชชา (เวทีใหญ่) เพื่อผลักดันให้ อนาคต. ต้องรับฟังความคิดเห็นและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพ ตลอดจนจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็น ข้อเสนอ ที่เห็นว่าในภารกิจด้านสุขภาพจะมีประเด็นส่วนหนึ่งที่เกินกำลังขีดความสามารถของ อนาคต. และชุมชน จะดำเนินการได้ ก็แนะนำให้รัฐหรือส่วนราชการไปดำเนินการต่อไป

งานที่เป็นกิจกรรมที่ดี ๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพ และ อนาคต. ได้ร่วมกับกลุ่ม องค์กรชุมชน ดำเนินการส่วนหนึ่งไปแล้ว เป็นต้นว่า

- การส่งเสริมการออกกำลังกาย การเดินแอโรบิค
- การส่งเสริมให้มีลานกีฬา
- การส่งเสริมการลดการใช้สารเคมี
- การส่งเสริมเกษตรผักปลอดสารพิษ
- การตรวจสุขภาพร่างกายประจำปี (ร่วมกับสาธารณสุข)
- การส่งเสริมการจัดสวนสมุนไพร
- การตรวจคุณภาพอาหาร ร้านอาหาร
- การควบคุม ป้องกันโรคติดต่อ
- การส่งเสริมให้มีสวนสาธารณะ
- การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ เรื่อง เอดส์ ยาเสพติด สุขภาพผู้สูงอายุ
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- การส่งเสริมชุมชนสีเขียว การรณรงค์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ป่าไม้ แม่น้ำ
- การลด ละ เลิกอบายมุข

งานที่ได้รับข้อเสนอเพื่อให้ อบต.ร่วมกับชุมชนนำไปดำเนินการวางยุทธศาสตร์และ
วางนโยบายกิจกรรมด้านสุขภาพ เป็นต้นว่า

- การปรับภูมิทัศน์ ผังชุมชนในเขตพื้นที่ อบต.รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยว
- การส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เกี่ยวกับสุขภาพ
- การส่งเสริมชมรมผู้สูงอายุ
- การส่งเสริมลานธรรม
- การส่งเสริมการฟื้นฟู ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น
- การส่งเสริมสุขภาพจิต การปลูกจิตสำนึกแก่เด็ก เยาวชน
- การส่งเสริมชมรมหมอพื้นบ้าน
- การส่งเสริมอาหารชีวจิต
- การคุ้มครองผู้บริโภค
- การพัฒนาคุณภาพเด็ก อาหารเสริมสำหรับเด็ก
- การส่งเสริมพื้นที่สีเขียว และชุมชนน่าอยู่

ข้อเสนอที่เป็นวาระสู่รัฐบาลมีประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ เช่น การเสนอ
ให้ออกกฎหมายสถานประกอบการบริการ การคุ้มครองลิขสิทธิ์ยาพื้นบ้านของไทย
การส่งเสริมการวิจัยเรื่องพืชพันธุ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ การยกฐานะหมอพื้นบ้านและให้
มีหลักสูตรแพทย์แผนไทยในสถาบันการศึกษา การวางนโยบายให้มีลานกีฬาและสนามกีฬา
ทุกตำบล เป็นต้น

จากบทเรียนพบว่า การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมโดยการจัดทำกระบวนการกลุ่ม
ในระดับชุมชน และขยายวงออกมาสู่สมัชชาสุขภาพในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
หรือในระดับกลุ่ม อบต.ที่มีกลุ่มทุกภาคส่วนในลักษณะเบญจภาคี เช่น มีภาคนักวิชาการ
ภาคส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคกลุ่มองค์กรชุมชน และประชาคม ต่าง ๆ จะเป็นปัจจัยให้
อบต.เกิดกระบวนการคิด เกิดมิติใหม่ต่องานสุขภาพของชุมชน เพื่อกำหนดนโยบาย
ด้านสุขภาพ ยุทธศาสตร์เรื่องสุขภาพไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนา อบต.

อบต.กับการสร้างนโยบาย และยุทธศาสตร์สุขภาพ*

ร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติในหมวด ๕ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๕๙ ระบุว่า ประชาชนสามารถรวมตัวกันเพื่อจัดสมัชชาเฉพาะพื้นที่หรือสมัชชาเฉพาะประเด็น หรือเสนอให้จัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่หรือสมัชชาเฉพาะประเด็นได้ โดยคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) และสำนักงานต้องให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

การแก้ไขปัญหาสุขภาพในพื้นที่ด้วยวิธีการดังกล่าว อบต.เป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ท้องถิ่น มีแผนการจัดการด้านสุขภาพของตนเอง เนื่องจาก อบต.จะได้รับการถ่ายโอนงาน เงิน คน ในอนาคต และมีข้อกำหนดในกฎหมายให้ อบต.รับผิดชอบดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ด้วย อบต.จึงมีความสำคัญยิ่งในการที่จะร่วมเป็นเจ้าภาพเวทีสมัชชาสุขภาพ เพื่อจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์สุขภาพระดับพื้นที่ตำบลที่ อบต.รับผิดชอบ

คนสวนหม่อมกับสุขภาพ

ตำบลสวนหม่อม อำเภอแม่จวนคีรี จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่บริเวณริมถนนสายบ้านทุ่ม-แม่จวนคีรี อยู่ห่างจาก อำเภอแม่จวนคีรี ประมาณ ๔ กม. มีประชากร ๗,๙๕๐ คน มีหมู่บ้านในเขต ๑๔ หมู่บ้าน สวนหม่อมเป็นตำบลที่มีความพร้อม เนื่องจาก อบต.มีจุดเด่นในด้านการบริหารจัดการและการทำแผนพัฒนาตำบลเป็นธรรมาภิบาล และกระจายการมีส่วนร่วมให้กับประชาชน ประชาคมตำบล เข้ามาบริหารและตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม มีประชาคมตำบลที่มีความเข้มแข็ง รอบรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลทุกขั้นตอน

แม้ว่า อบต.สวนหม่อม เป็น อบต.ธรรมาภิบาล แต่ยังไม่มีความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสุขภาพในพื้นที่โดยตรง ยังไม่ตรงกับปัญหาเชิงสุขภาพ ภายใจ สังคม สถิติปัญหาดังข้อมูลรายละเอียดที่จะนำเสนอต่อไป

* เอกสารนำเข้าห้องย่อย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข
เรียบเรียงโดย สมพันธ์ เตชะอธิก ทรงพล ตูละทา และวินัย วงศ์อาสา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุขภาพะทางกาย

ปัญหาสุขภาพที่พบในตำบลสวนหม่อนจากการเก็บข้อมูลจำนวน ๑,๖๙๕ ครัวเรือน พบว่าชาวบ้านมีปัญหาสุขภาพ อาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ/ข้อ เบาหวาน ความดัน โรคเครียด/ประสาท พิกการ ร่างกาย/สมอง นิดหอบ โรคหัวใจ ริดสีดวง โรคเกาต์ **คอพอก** นิ้วในไต/ถุงน้ำดี อัมพฤกษ์ โรคกระเพาะ และระบบทางเดินอาหาร ฯลฯ นอกจากนี้**ชาวบ้าน** มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น บริโภคอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ

พฤติกรรมการดื่มเหล้าสูบบุหรี่ในตำบลมีมาก เคยมีการศึกษาเปรียบเทียบค่าใช้จ่าย และเงินหมุนเวียนที่ใช้ในการซื้อเหล้า ซื่อบุหรี่ กับการซื้ออาหารกินในชีวิตประจำวัน ปรากฏว่า ค่าใช้จ่ายในการซื้อเหล้าซื่อบุหรี่มากกว่าค่าใช้จ่ายในการซื้อของกิน

การสูบบุหรี่ ชาวบ้านนิยมสูบบุหรี่มากที่สุดใน เนื่องจากราคาถูก ชาวบ้านบางคน พูดติดตลกว่าซื่อยาของ (บุหรี่ซอง) ไม่มีค่าเดือน จึงคิดว่าสูบแล้วไม่เป็นอะไร จากการสำรวจ พบว่ามีครัวเรือนที่สมาชิกสูบบุหรี่จำนวน ๗๙๙ ครัวเรือน จากจำนวน ๑,๖๙๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๗

สุขภาพะทางสังคม

หมู่บ้านต่างๆ ในตำบล เป็นชุมชนมีพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีของสถาบันต่างๆ เช่น วัด สภาดำบล โรงเรียน และชาวบ้านในหมู่บ้าน ส่งผลให้คนในสถาบันเหล่านี้ได้ใช้บทบาทในระดับองค์กรและตัวบุคคลเข้าร่วมพัฒนาหมู่บ้านได้เต็มศักยภาพ

ในด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพของชาวตำบลสวนหม่อน ส่วนใหญ่ทำนา ทำไร่และรับจ้าง อาชีพชาวบ้านที่ทำไร่ ทำนา นอกฤดูกาลเพาะปลูก มักเข้าไปทำงานรับจ้าง ในกรุงเทพฯ และจังหวัดอื่นๆ วิทยรุ่น ถ้าเรียนจบ ม.๖ แล้ว ไม่ได้ไปศึกษาต่อ ก็ออกไปทำงานที่อื่น มีเพียงส่วนน้อยที่กลับมาทำงานที่บ้าน

สำหรับครัวเรือนที่ไม่ได้เข้าไปรับจ้างทำงานในจังหวัดอื่น ๆ จะรับจ้างทำงานในไร่มันสำปะหลัง ในบางหมู่บ้าน เช่น บ้านขามป้อม ชาวบ้านออกไปเร่ขายยาสมุนไพร ยาแผนโบราณ ยาสามัญประจำบ้าน และยาตองเหล้าในจังหวัดอุดรธานี และสกลนคร

ในตำบลมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันทั้งด้านการเมือง และการประกอบอาชีพ ได้แก่ ประชาคมตำบล และกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มทอผ้า กลุ่มเพาะเห็ด ฯลฯ

อย่างไรก็ตามยังคงมีปัญหาคความเข้าใจและสื่อสารระหว่างผู้นำหมู่บ้านกับชาวบ้าน ส่งผลให้ความสามัคคีและการมีส่วนร่วมน้อยเกินไป ผู้คนเริ่มอยู่แบบตัวใครตัวมัน

สุขภาวะทางจิตใจ

ชาวบ้านตำบลสวนหม่อนมีสุขภาพจิตดี ไปมาหาสู่กัน ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้าน มีความสามัคคีและให้ความช่วยเหลือกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ บางหมู่บ้านที่มีผู้คนมาจากหลายพื้นที่ แต่ผู้นำก็สามารถรวมชาวบ้านได้ เวลาที่มีกิจกรรมงานบุญ งานเทศกาลต่าง ๆ ชาวบ้านให้ความช่วยเหลือร่วมงานกันเป็นอย่างดี

ในตำบลสวนหม่อน พบชาวบ้านบอกว่าตนเป็นโรคเครียดจำนวนมาก อาการทางประสาทหรือโรคประสาทเป็นอาการที่เกิดจากสภาวะความแปรปรวนทางจิต ผู้ป่วยรับรู้สภาพปกติของร่างกาย แต่ไม่สามารถควบคุมได้ ต่างจากโรคจิตที่ไม่สามารถรับรู้สภาวะปกติได้ทั้งหมด ลักษณะอาการทางประสาทที่พบ ได้แก่ ใจไม่ดี หงุดหงิดนอนไม่หลับ กินข้าวไม่อร่อย อารมณ์เสียบ่อย หงุดหงิดง่าย ตื่นเต้นตกใจง่าย

สาเหตุของโรคเครียดและโรคประสาทมาจากปัญหาในครอบครัว เรื่องบุตรหลาน และปัญหาทางเศรษฐกิจในกลุ่มครัวเรือนที่รับจ้างใช้แรงงาน เพื่อหาเงินมาใช้หนี้สินหมุนเวียนที่เกิดจากการทำการเกษตร

สุขภาวะทางสติปัญญา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมในพื้นที่มีหลากหลาย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ บางครั้งผู้สูงอายุไม่สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาเพราะเสียชีวิตไปก่อน ทำให้ภูมิปัญญาดั้งเดิมในท้องถิ่นค่อย ๆ สูญหายไป

ตัวอย่างผู้สูงอายุ มีทั้งหมดอายุ เกือบสมบูรณ์พร รากไม้มาปรุงยาเพื่อนำไปขาย และรักษาคน แต่ปัจจุบันคนในท้องถิ่นไม่เชื่อถือยาแผนโบราณ มีความเชื่อในยาแผนปัจจุบันมากกว่ายาแผนโบราณจึงทำให้ขายไม่ได้ ผู้สูงอายุจึงหมดกำลังใจ และเลิกเก็บสมุนไพรมาขาย ไม่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา ความรู้หรือสูตรปรุงยา

ภูมิปัญญาที่พบในตำบลสวนหม่อน ส่วนใหญ่เป็นภูมิปัญญาด้านการรักษาอาการเจ็บป่วย และเป็นผู้นำด้านพิธีกรรม ความเชื่อ เช่น หมอเป่างูสวัด หมอสู่วัด ฯลฯ ทางด้านการสนับสนุนวิชาการจากผู้ภายในและภายนอกชุมชนยังมีน้อย

นโยบายแก้ปัญหาสุขภาพะ ร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา

๑. สุขภาวะทางร่างกาย

- ๑.๑ จัดให้มีการตรวจแผนโบราณ แผนไทยในชุมชน
- ๑.๒ มีการรวมกลุ่มกันออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

๒. สุขภาวะทางจิตใจ

ชาวบ้านเสนอการแก้ปัญหาarayได้ หนี้สิน เพื่อลดภาวะตึงเครียด ประสาท โดยเสนอนโยบาย ด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

- ๒.๑ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่
- ๒.๒ จัดหาตลาดรองรับสินค้า

๓. สุขภาวะทางสังคม (เหล่าบุหรี)

- ๓.๑ สร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นำกับชาวบ้าน สร้างการรับรู้สิทธิหน้าที่ของผู้นำและชาวบ้าน
- ๓.๒ ลดการตีมีเหล่า สิบบุหรีในชุมชน
- ๓.๓ การอนุรักษ์ฟื้นฟู ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี ให้เกิดการประยุกต์ และนำไปปฏิบัติ

๔. สุขภาวะทางสติปัญญา

- ๔.๑ การจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ และใช้เทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์) อย่างเหมาะสม
- ๔.๒ จัดหานักวิชาการมาช่วยชุมชน

นโยบาย → **สู่** → ยุทธศาสตร์

ภาพที่ ๔ นโยบายสู่ยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน

นโยบายสู่ยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน

ชาวบ้านได้ช่วยกันวิเคราะห์ปัจจัยภายในตำบลว่าด้วยจุดแข็ง จุดอ่อน และปัจจัยภายนอกว่าด้วยโอกาสและอุปสรรค จากนั้นก็ระดมความคิดเห็นกันสร้างยุทธศาสตร์ โดยจัดความสัมพันธ์ระหว่าง

จุดแข็ง - จุดอ่อน

จุดอ่อน - อุปสรรค

จุดแข็ง - อุปสรรค

จุดแข็ง - โอกาส

จนได้ยุทธศาสตร์และวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ ด้านร่างกาย (จุดแข็ง - จุดอ่อน)

ชื่อยุทธศาสตร์

...นวดแล้วดี

วิธีการ

๑. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์
๒. จัดตั้งกลุ่ม
๓. จัดตั้งสถานที่บริการชั่วคราว
๔. ขอรับงบประมาณจากองค์กรของรัฐ
๕. จัดสร้างสถานที่ถาวร
๖. บริการนวดเพื่อสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ด้านจิตใจ (จุดอ่อน - อุปสรรค)

ชื่อยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง

วิธีการ

๑. จัดให้มีการศึกษาดูงานในสถานที่ที่เขาประสบความสำเร็จ
๒. จัดตั้งทีมงานที่มีความสามารถในการควบคุมการผลิต
๓. ผลักดันและสนับสนุนสินค้าจากชุมชนให้เป็นที่ยอมรับในตลาด
๔. จัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมอาชีพ
๕. หาแหล่งวัตถุดิบ มาสู่การผลิตเพื่อลดต้นทุน
๖. จัดหา-ค้นหาสินค้า ผลิตภัณฑ์ในตำบลเพื่อส่งเสริมด้านคุณภาพ-บรรจภัณฑ์

ยุทธศาสตร์ด้านสังคม (จุดแข็ง - อุปสรรค)

ชื่อยุทธศาสตร์.....คอมมานโด

- วิธีการ**
๑. ผู้นำเป็นศูนย์กลางประสานงาน เชื่อมต่อระหว่างกิจกรรมนโยบายอย่างมีระบบ
 ๒. จัดตั้งทีมงาน ติดตาม สำรวจ ตรวจสอบ อย่างต่อเนื่องและเที่ยงธรรม
 ๓. ผู้นำและชาวบ้าน รับฟัง ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

รวดเร็ว จับปล้น ทันเหตุการณ์

ยุทธศาสตร์ด้านสติปัญญา (จุดแข็ง - โอกาส)

ชื่อยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์แก้จน

- วิธีการ**
๑. รวมกลุ่ม
 ๒. หางบประมาณ
 ๓. หาบุคลากรมาฝึกอบรม
 ๔. วัสดุอุปกรณ์ + วัสดุดิบ
 ๕. หาดตลาดเพื่อรองรับ

ผลจากการจัดกระบวนการสมัชชาสุขภาพ

๑. อบต.กับแผนด้านสุขภาวะในเวทีสมัชชาฯ

จากเดิม อบต.ที่มีแผนเกี่ยวกับสุขภาพไม่ได้ครอบคลุมสุขภาวะทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นแผนส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง เช่น ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการเกิดโรคติดต่อต่าง ๆ เช่น โรคไข้เลือดออก โรคเลปโตสไปโรซิส (โรคฉี่หนู) โรคอุจจาระร่วง โดยดำเนินการเองและอุดหนุนงบประมาณให้สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และสถานีอนามัยตำบล ดำเนินการด้านบริการสาธารณสุข เช่น ลานกีฬา สถานพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ จัดให้มีกิจกรรมนันทนาการ ฟันฟูเทศบาลประเพณี รณรงค์ปราบปรามและป้องกันยาเสพติด ส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับพื้นที่ มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาแหล่งน้ำ รวมถึงบำรุงรักษา แหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์

ความแตกต่างระหว่างแผนงานเดิมของ อบต.และนโยบายยุทธศาสตร์คือ สุขภาวะที่เกิดจากการจัดกระบวนการสมัชชาสุขภาพมีประเด็นสำคัญอยู่ที่ การทำแผนของ อบต. ในรูปแบบเดิมเกิดจากเวทีประชาคมเนื้อหาของแผนได้จากความต้องการของชาวบ้านแต่ไม่มีการศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาหรือความต้องการนั้น แม้ว่าแผนที่ออกมาได้รับความพึงพอใจจากชาวบ้าน แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการได้ตรงจุดและครอบคลุมทั้งหมด

กระบวนการสมัชชาสุขภาพเริ่มต้นด้วยการหาข้อมูลสุขภาพอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาปัญหา สาเหตุและนำข้อมูลทั้งหมดนำเสนอในเวที ให้ตัวแทนจากหลายภาคส่วนของพื้นที่มีส่วนร่วมคิด และตัดสินใจทำนโยบาย

การตั้งคำถามในเวทีประชาคม มักเป็นการตั้งคำถามว่า ชาวบ้านในพื้นที่อยากได้อะไร? คำตอบที่ได้จึงเป็นความต้องการเชิงวัตถุ ผู้เข้าร่วมไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา สาเหตุ หรือข้อมูลที่น่าไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบาย ไม่ได้เป็นแผนหรือยุทธศาสตร์ ที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาสุขภาพจะจริง ๆ

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบระหว่างเวทีประชาคมกับกระบวนการจัดเวทีสมัชชาสุขภาพ

เวทีประชาคม	เวทีสมัชชาสุขภาพ
<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้คนเข้าร่วมจำนวนมาก แต่คนตัดสินใจมีน้อย ● รูปแบบเป็นการถามความต้องการและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม ● ผู้เข้าร่วมมีบทบาทเพียงการเสนอปัญหาและความต้องการ ● ไม่มีกระบวนการจัดเวทีที่เป็นระบบหรือนำข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจ ● ผลที่ได้ในเวทีมักเป็นความต้องการเชิงวัตถุ ● อบต. เป็นผู้กำหนดแผน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ตัวแทนจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ● รูปแบบเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหาสาเหตุ เพื่อหาทางแก้ไข ● ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย ● มีกระบวนการในเวทีเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การแลกเปลี่ยนข้อมูล วิเคราะห์นำเสนอจนถึงกระบวนการสร้างนโยบายและยุทธศาสตร์ ● ผลที่ได้เป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์ แก้ไขปัญหาจากสาเหตุ ● ตัวแทนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเขียนแผนและดำเนินงาน

๒. การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในพื้นที่

การมีส่วนร่วมในเวทีสมัชชาสุขภาพตำบลสวนหม่อน เป็นไปได้ด้วยดี เนื่องจากคนในพื้นที่มีความสนใจในเรื่องสุขภาพร่วมกัน มีปัญหาวิกฤติด้านสุขภาพร่วมกัน และต้องการเปลี่ยนแปลงตำบลของตนเองไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้คือ

- ๒.๑ ร่วมให้ข้อมูลสุขภาพะทั้งก่อนการจัดเวทีสมัชชา และในเวทีสมัชชาหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ชาวบ้านและผู้นำองค์กรชุมชน ร่วมให้ข้อมูลสุขภาพะกาย ใจ สังคม สติปัญญา เช่น โรคและปัญหาสุขภาพที่พบในตำบล ปัญหาสังคม ปัญหาด้านจิตใจที่ทำให้เกิดความเครียด ภูมิปัญญา กลุ่มองค์กรชุมชนต่าง ๆ บริบทแวดล้อมของพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพะ

- ๒.๒ ร่วมกำหนดปัญหา สาเหตุด้านสุขภาพะในเวทีสมัชชาจากข้อมูลที่น่าเสนอ โดยทีมวิชาการและข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมเวที
- ๒.๓ ร่วมตัดสินใจกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพะ ทั้ง ๔ ด้าน
- ๒.๔ ร่วมแปลงนโยบาย ยุทธศาสตร์สู่แผนปฏิบัติ (ยังไม่ได้ดำเนินการ)
- ๒.๕ ร่วมบูรณาการเข้าสู่ระบบแผน อบต. (ยังไม่ได้ดำเนินการ)

๓. การบริหารจัดการกระบวนการสมัชชาสุขภาพ

บทบาทของฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดกระบวนการสมัชชาสุขภาพ มีดังนี้ คือ

อบต.

อบต.มีบทบาทในการให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ ประสานงานระหว่างทีมวิชาการ ชาวบ้าน และประชาคมตำบล พร้อมอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสถานที่ กำลังคนในการจัดเวที หลังจากเวทีสมัชชา อบต.มีบทบาทในการนำข้อเสนอ นโยบาย ยุทธศาสตร์จากเวทีสมัชชาเข้าสู่การทำแผนและงบประมาณของ อบต. ด้วย

ทีมวิชาการ

มีบทบาทในการกำหนดพื้นที่ ประสานพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลและช่วยเหลือพื้นที่ ในส่วนกระบวนการทางวิชาการ ทั้งการเตรียมประเด็นปัญหาพื้นที่ วิเคราะห์เชื่อมโยงปัญหา สาเหตุ เป็นวิทยากรนำเวทีในการสร้างนโยบาย ยุทธศาสตร์

ภายหลังเวทีสมัชชาสุขภาพระดับตำบล ทีมวิชาการทำหน้าที่สรุปทเรียนจากการดำเนินงาน จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย สนับสนุนความช่วยเหลือด้านวิชาการในการแปลง ยุทธศาสตร์สู่แผนปฏิบัติของ อบต.ส่งเสริมให้เกิดผลในทางปฏิบัติจริง

ประชาคม

ประชาคมมีบทบาทในการหาตัวแทนคนในพื้นที่ ทั้งแกนนำ และอาสาสมัครมา เข้าร่วมเวทีสมัชชาสุขภาพ มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล เสนอปัญหา สาเหตุ ร่วมคิดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แก้ไขปัญหาด้านสุขภาพะ และดำเนินการเป็นผู้ดำเนินรายการ/พิธีกรในเวที ตลอด ๒ วัน

๔. การจัดกระบวนการสมัชชาสุขภาพระดับตำบล

๔.๑ ก่อนเวทีสมัชชาสุขภาพ

มีการประชุมร่วมกับ อบต. และสมาชิกองค์กรชุมชนต่าง ๆ ในตำบล มีการชี้แจงถึง สมัชชาสุขภาพ สุขภาพะทางกาย ใจ สังคม สติปัญญา และหารีอ่วมกันกับทุกฝ่าย ในการเก็บข้อมูลสุขภาพะในตำบลสวนหม่อน ซึ่งตัวแทนจาก อบต.และองค์กรชุมชนต่าง ๆ ให้ความร่วมมืออย่างดี

การเก็บข้อมูลสุขภาพะพื้นที่โดยการศึกษาชุมชนเชิงสุขภาพะของพื้นที่ได้แก่สุขภาพะทางกายใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในงานพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารการสนทนากลุ่มแกนนำใน อบต.และองค์กรชุมชน การสนทนากลุ่มกับกรรมการหมู่บ้าน อสม.

มีบางประเด็นปัญหาที่ไม่สามารถนำมาพูดในการสนทนากลุ่มได้พฤติกรรมบางอย่าง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ยอมรับในชุมชนอาจจะไม่ได้รับการเปิดเผยในกลุ่มสนทนา จึงต้องใช้วิธีสุ่มครัวเรือนเพื่อลงไปสัมภาษณ์เชิงลึก ในกรณีการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในเวทีสมัชชาฯ การสุ่มสัมภาษณ์รายครัวเรือน ช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และการทำแผนที่เดินดินร่วมกับ อสม.และกรรมการหมู่บ้าน

การศึกษาข้อมูลจากเอกสารของ อบต.สถานีอนามัย งานวิจัย เว็บไซต์ และแหล่งข้อมูลเอกสารอื่น ๆ ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ ทราบสิ่งต่าง ๆ หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในตำบลที่มีผู้อื่นศึกษาไว้ เช่น แผนพัฒนาตำบลของ อบต.รายงานสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละปีของสถานีอนามัย รายงานของนักศึกษาสาธารณสุขที่มาฝึกงานในสถานีอนามัย

๔.๒ เวทีสมัชชาสุขภาพ

การคัดเลือกตัวแทนจากทุกภาคส่วนในตำบลเข้าร่วมเวทีสมัชชา เพื่อต้องการความคิดเห็นและความต้องการการแก้ไขปัญหาคจากหลากหลายมุมมองของคนในพื้นที่ ซึ่งตัวแทนที่คัดเลือกเข้ามาได้แก่ ตัวแทนภาคราชการ (เจ้าหน้าที่ อบต.) ตัวแทนจากสมาชิก อบต. ตัวแทน อสม. กรรมการหมู่บ้าน ชาวบ้านคนยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส

เวทีเริ่มต้นด้วยการพูดถึงสิ่งดี ๆ ด้านสุขภาพะในตำบลสวนหม่อนโดยตัวแทนชาวบ้าน เนื่องจากการเก็บข้อมูล เมื่อมีการพูดถึงสุขภาพะด้านกาย ใจ สังคม สติปัญญา ชาวบ้านมักนึกถึงแต่ปัญหา และเรื่องที่ไม่ดี การพูดถึงสิ่งดี ๆ ช่วยให้บรรยากาศในการจัดเวทีสมัชชาเริ่มด้วยความสุข สิ่งดี ๆ ในตำบลสวนหม่อน มีดังนี้

- คุณงามความดีในการรวมกลุ่มสามัคคีกัน
- มีปลัด อบต.ข้าราชการดี ๆ ทำงานร่วมกับชุมชน
- จัดการแนวคิดที่แตกต่างร่วมกันได้ ด้วยการออมชอม
- ได้ธงราชนิปรักหลวง รางวัลธรรมมาภิบาล ปี ๔๔ - ๔๖
- ไปรงใส่ไม่มีเรื่องร้องเรียน
- มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนและเสนอแนะในเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน และนำเสนอดต่อผู้นำชุมชน
- บริหารการเงินได้คุ้มค่า ใช้เป็นประโยชน์ คือ ๑) ส่งเสริมนม อาหารแก่เด็ก ๒) ทุนการศึกษาแก่นักเรียน ๓) ถนนหนทาง
- ชมรมผู้สูงอายุ ๑๑๕ หมู่บ้านลงทะเบียนครบ ๑๐๐% และเขียนโครงการขอรับทุนจากสภาผู้สูงอายุได้
- เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว (หมู่บ้านเต่า) ดูแลเต่าทุกบ้าน จิตใจแจ่มใส เคารพบูชาได้เห็นเต่าแล้วมีความสุข ดีใจ อยู่ร่วมกันมาตั้งแต่เกิด และมีการเก็บกระดองเต่าไว้บูชา ใครผ่านไปผ่านมาให้ความเคารพ เพื่อให้ได้อยู่เย็นเป็นสุข

ในตำบลส่วนหม่อมมีโครงการดี ๆ มากมาย ด้วยการสนับสนุนจาก อบต.และหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีผลงานด้านการบริหารจัดการและคนในชุมชนมีความพร้อมที่จะรับการสนับสนุนเป็นโครงการต่าง ๆ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

การนำเสนอปัญหา-สาเหตุ ด้านสุขภาพในเวทีสมัชชาสุขภาพ เป็นข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่เก็บได้จากการลงเก็บข้อมูลในตำบลส่วนหม่อม ทำให้ในเวทีทราบปัญหาโดยรวมทั้งตำบล และปัญหาเฉพาะหมู่บ้าน มีการจัดลำดับปัญหาสุขภาพะทางกายของแต่ละหมู่บ้าน และรายงานภาพรวมด้านสุขภาพะทางจิตใจ สังคม สติปัญญา

หลังจากการนำเสนอข้อมูล ผู้เข้าร่วมเวทีได้จัดลำดับความสำคัญของปัญหาสุขภาพะทางกาย ใจ สังคม สติปัญญา โดยจัดหมวดหมู่ปัญหาที่ได้จากเวที นำมาเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลที่นำเสนอไปแล้ว กับปัญหาสุขภาพะที่ได้จากเวที จากนั้นนำมาจัดหมวดหมู่ให้ได้ปัญหาสุขภาพะในพื้นที่ เป็นการให้ผู้เข้าร่วมเวทีมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหา สถานการณ์ความเป็นจริงตามที่ตนเองเข้าใจ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา ซึ่งต่างจากการสำรวจข้อมูล ๒ ประเด็นคือ ความขัดแย้งระหว่างผู้นำกับชาวบ้าน และขาดการสนับสนุนทางวิชาการหรือด้านสติปัญญา

๔.๓ หลังจากเวทีสมัชชาสุขภาพ

หลังจากได้ยุทธศาสตร์ครบทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนหม่อมจะประสานทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ เข้าสู่แผนงบประมาณขององค์การบริหาร ส่วนตำบลส่วนหม่อม เพื่อเป็นแผนในการพัฒนาสุขภาพะทางกาย ใจ สังคม สติปัญญาของคนส่วนหม่อมต่อไป

หลังจากเวทีสมัชชาสุขภาพพื้นที่ สิ่งทีคณะผู้จัดสมัชชาสุขภาพ และตัวแทนจากพื้นที่ต้องทำนอกเหนือจากการร่วมผลักดันให้ยุทธศาสตร์เข้าสู่ระบบของ อบต.แล้ว มีสิ่งทีต้องทำดังนี้

๑. ทีมวิชาการประมวลสรุปเวทีสมัชชาฯ เพื่อทำข้อเสนอให้พื้นที่นำเข้าสู่ระบบการทำแผนงบประมาณของ อบต. สรุปบทเรียนและกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการจัดสมัชชาสุขภาพระดับตำบลให้พื้นที่อื่น ๆ นำไปใช้

๒. ตัวแทน อบต.และประชาคมเข้าร่วมเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวคิด ประสบการณ์ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดกระบวนการสมัชชาสุขภาพ

๓. เนื่องจาก อบต.ส่วนหม่อม จะมีการเลือกตั้งนายก อบต.และสมาชิก อบต. ในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ จึงต้องมีการประชุมตกลงร่วมกันระหว่างทีมวิชาการ อบต.ชุดใหม่ และประชาคมเพื่อให้เข้าใจแนวคิด กระบวนการ และผลจากเวทีสมัชชาสุขภาพตำบลและเกิดระบบสนับสนุนนโยบายยุทธศาสตร์ งบประมาณ และการจัดทำโครงการเสนอแหล่งสนับสนุนอื่น ๆ ต่อไป

**ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์
จากประเด็นที่ ๖ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข**

* * *

๑. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

- ๑.๑ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งควรมีการจัดทำกระบวนการสมัชชาสุขภาพระดับพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ก่อนสมัชชา เวทีสมัชชา และหลังสมัชชา
- ๑.๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณทั้งการจัดทำสมัชชาสุขภาพและแผนตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกระบวนการสมัชชาสุขภาพ
- ๑.๓ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ประชาคมองค์กรพัฒนาเอกชน ให้ช่วยสนับสนุนการจัดทำกระบวนการสมัชชาสุขภาพ
- ๑.๔ สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติควรร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม สันนิบาต ชมรมต่างๆ ของ อบต. เทศบาล อบจ. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการจัดกระบวนการสมัชชาสุขภาพระดับพื้นที่ทั่วประเทศ

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

- ๒.๑ อบต. เทศบาล อบจ. ควรสนับสนุนแผนและงบประมาณที่มาจากกระบวนการสมัชชาสุขภาพระดับพื้นที่
- ๒.๒ อบต. เทศบาล อบจ. ควรมีกลไกการปฏิบัติตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนจากสมัชชาสุขภาพ โดยอาจตั้งเป็นกรรมาธิการด้านสุขภาพทำงานร่วมกับประชาคม การจัดสรรกำลังคนให้เป็นคณะทำงานร่วมรับผิดชอบแผนสุขภาพ

ภาคประชาคมและประชาชนควรปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ด้วยตนเองโดยทันที และร่วมกันระดมทุนสนับสนุนแผนสุขภาพที่ทุกคนมีส่วนร่วมกันสร้างขึ้น

ประเด็นที่

๗

ห้องย่อยศักยภาพคนพิการ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

“ การฟื้นฟูและการพัฒนาศักยภาพคนพิการ ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งสิ่งของ อุปกรณ์ บุคคลและระบบต่าง ๆ สอดคล้องเหมาะสม ตามแต่ละ ประเภทความพิการของคนพิการ จะเป็นหน้าต่างบานแรกสู่การมีสุขภาพ ที่ดีของคนพิการ สุขภาพดีของครอบครัวคนพิการ และสุขภาพดีทั้งชุมชน บนฐานการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนจากประสบการณ์จริง ด้วยกิจกรรมที่แสดง ศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของคนพิการเอง ”

กำหนดการห้องย่อย ศักยภาพคนพิการสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น.	ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ วัตถุประสงค์/ความเป็นมา ของการจัดประชุม								
เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๐.๔๕ น.	ประชุมกลุ่มย่อย หัวข้อ “สุขภาพคนพิการ คือ ศักยภาพคนพิการ” กลุ่มที่ ๑ ความพิการทางการมองเห็น กลุ่มที่ ๒ ความพิการทางการได้ยิน กลุ่มที่ ๓ ความพิการทางกายและการเคลื่อนไหว กลุ่มที่ ๔ ความพิการทางจิตใจ/พฤติกรรม/สติปัญญา								
เวลา ๑๐.๔๕ - ๑๒.๐๐ น.	การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเด็น “ศักยภาพคนพิการ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข บทเรียนที่ผ่านมา”								
ผู้ร่วมเสวนา โดย	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>นายกิตติพงษ์ สุทธิ</td> <td>ผู้แทนคนพิการทางการมองเห็น</td> </tr> <tr> <td>นายสุรเชษฐ์ เลิศสัญญาณ</td> <td>ผู้แทนคนพิการทางการได้ยิน</td> </tr> <tr> <td>นางสาวอรุณวดี ลิ้มอังกูร</td> <td>ผู้แทนคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว</td> </tr> <tr> <td>นางภรณี ลุยโน</td> <td>ผู้แทนคนพิการทางสติปัญญา</td> </tr> </table>	นายกิตติพงษ์ สุทธิ	ผู้แทนคนพิการทางการมองเห็น	นายสุรเชษฐ์ เลิศสัญญาณ	ผู้แทนคนพิการทางการได้ยิน	นางสาวอรุณวดี ลิ้มอังกูร	ผู้แทนคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว	นางภรณี ลุยโน	ผู้แทนคนพิการทางสติปัญญา
นายกิตติพงษ์ สุทธิ	ผู้แทนคนพิการทางการมองเห็น								
นายสุรเชษฐ์ เลิศสัญญาณ	ผู้แทนคนพิการทางการได้ยิน								
นางสาวอรุณวดี ลิ้มอังกูร	ผู้แทนคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว								
นางภรณี ลุยโน	ผู้แทนคนพิการทางสติปัญญา								
ดำเนินการเสวนา โดย	นายอดิศักดิ์ ศรีสม								
เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๒.๓๐ น.	สรุปประเด็นที่จะนำเสนอในเวทีสัมมนาสุขภาพแห่งชาติ โดย คณะกรรมการสุขภาพคนพิการ								
ประธาน	นายศุภชีพ ดิษเทศ								
เลขานุการ	นายกิตติพงษ์ สุทธิ								
ผู้จัดการห้อง	นายธีรยุทธ สุคนธวิท								
ผู้ประสานงาน สปรส.	นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร								

หมายเหตุ รายงานวิทยากรและผู้ดำเนินรายการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

สรุปประเด็นและการนำเสนอ

ศักยภาพคนพิการ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข*

การสัมมนาห้องย่อยนี้เป็นหัวข้อย่อย ๑ ใน ๑๒ หัวข้อของสมัชชาสุขภาพปี พ.ศ.๒๕๔๘ สืบเนื่องจากสมัชชาสุขภาพ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๕ ที่เน้นในกลุ่มประชากรเป้าหมายต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อนำเสนอประเด็นการดูแลสุขภาพของตนเอง และในปี พ.ศ.๒๕๔๖ - ๒๕๔๗ ที่เน้นการมีส่วนร่วมจากภูมิภาคต่าง ๆ ด้วยการจัดทำข้อเสนอด้านสุขภาพของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย นำเสนอข้อคิดเห็นต่อการดูแลสุขภาพและผลักดัน พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันยังไม่เป็นรูปธรรมมากนัก แต่กระบวนการทำงาน ๓ ปีที่ผ่านมา ประเด็นสุขภาพของคนพิการและประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้นำสู่การพูดคุยวงกว้าง ขยายพื้นที่การเรียนรู้ของคนพิการกับสังคมมากขึ้น

สำหรับในปีนี้ วัตถุประสงค์ของห้องย่อย “ศักยภาพคนพิการ...สู่การอยู่เย็นเป็นสุข” กำหนดไว้ ๒ ประการ ได้แก่

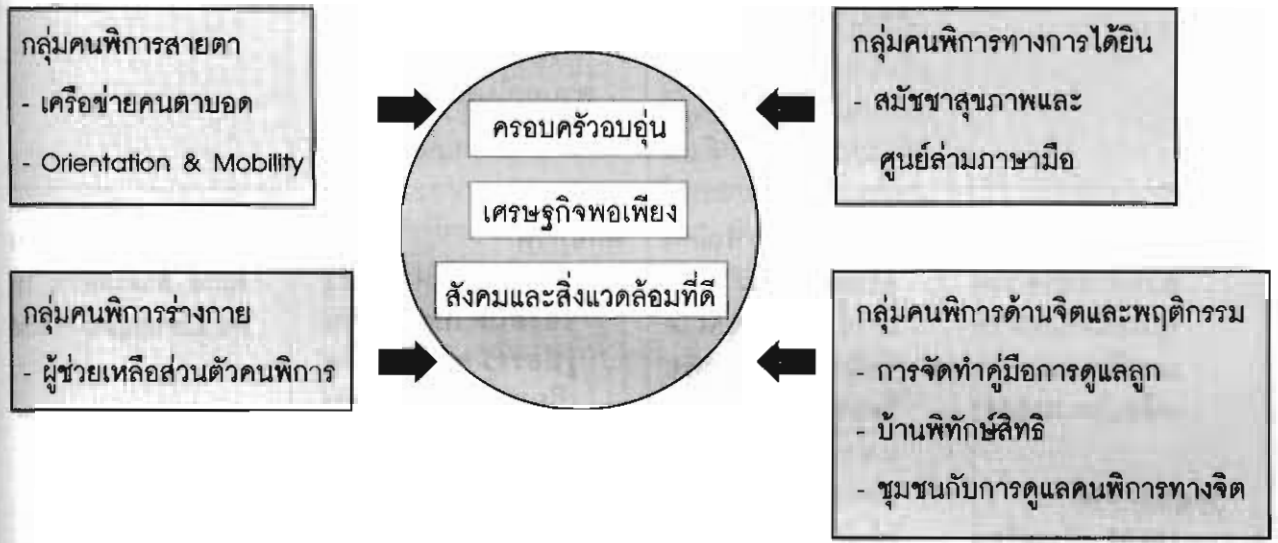
๑. เสริมสร้างเวทีการเรียนรู้ผลสำเร็จ หรือนวัตกรรมของกลุ่มคนพิการแต่ละประเภท
๒. นำเสนอพันธกิจร่วมของคนพิการทุกประเภท สู่ระดับนโยบาย โดยกำหนดกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้นในกลุ่มคนพิการ ได้แก่

- การถอดบทเรียนจากประสบการณ์ความสำเร็จของงานคนพิการช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา และปัจจัยที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จ เพื่อทำเป็นเอกสารเผยแพร่ในงานสมัชชาสุขภาพ
- การมอบบทบาทหน้าที่ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมกลุ่มเรียนรู้ในห้องย่อยต่าง ๆ ที่เป็นระบบมากขึ้น
- การสัมมนาในห้องย่อย มี ๒ กระบวนการ คือ
 - ๑) การเพิ่มเติมข้อมูล จากคณะทำงานสู่คนพิการอื่น ๆ และการเสริมข้อคิดเห็นจากคนพิการอื่น ๆ ในแต่ละประเภทคนพิการ เพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
 - ๒) การอภิปรายกลุ่ม เพื่อนำเสนอบทเรียนจากประสบการณ์จริงของกลุ่มคนพิการ
- การประกาศพันธกิจร่วมของกลุ่มคนพิการด้วยการรวบรวมรายชื่อผู้ที่มีความเห็นร่วมในแผ่นผ้าขนาดใหญ่ และการอ่านคำประกาศร่วมกัน โดยมีผู้สื่อข่าวเก็บภาพเขียนข่าวและนำเสนอสู่สาธารณชนต่อไป

* สรุปจากรายงานสรุปประเด็นและการนำเสนอห้องย่อยศักยภาพคนพิการสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข
เรียบเรียงโดย คณะกรรมการสุขภาพคนพิการ

ภายหลังการจัดสมัชชาสุขภาพ ๓ ปีที่ผ่านมา รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ติดตาม ให้ข้อคิดเห็นต่อการส่งเสริมสุขภาพของคนพิการให้ทั่วถึง เท่าเทียม ซึ่งกิจกรรมแรกของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ คือ การบริหารจัดการห้องย่อยนี้ โดยกำหนดให้ทิศทางการดำเนินงาน เพื่อเน้นการเรียนรู้ของกลุ่มคนพิการแต่ละประเภท โดยอยู่ในกรอบการพัฒนาศักยภาพคนพิการกับการสร้างความยั่งยืนเป็นสุข

สรุปการพัฒนาศักยภาพคนพิการ คือ การเสริมสุขภาพของคนพิการ จาก ๔ กรณีศึกษา
 โดย นายกิตติพงษ์ สุทธิ ผู้แทนคนพิการทางการมองเห็น
 นายสุรเชษฐ์ เลิศสัญญาณ ผู้แทนคนพิการทางการได้ยิน
 นางสาวอรุณวดี ลิ้มอังกูร ผู้แทนคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว
 นางภรณี ลุยโน ผู้แทนคนพิการทางสติปัญญา

ภาพที่ ๕ การพัฒนาศักยภาพคนพิการ

ประเภทความพิการ : กลุ่มคนพิการด้านสายตา			
โครงการ/กิจกรรม	กระบวนการทำงาน	ศักยภาพ/ข้อจำกัด	ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ
<p>๑. การสร้างเครือข่าย เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ</p> <p>วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสุขภาพคนพิการด้านสายตา</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ประสานงานองค์กรคนพิการ เช่น กลุ่มชมรมต่างๆ ทุกระดับ • สร้างเป้าหมายสุขภาพร่วมกันของเครือข่าย • กำหนดโครงสร้างการทำงานร่วมกันและเรียนรู้ร่วมกัน โดย มีลักษณะทั้งเลือกตั้งและแต่งตั้ง • จัดทำแผนงานส่งเสริมสุขภาพ • เครือข่ายให้การสนับสนุนกิจกรรมที่ตอบสนองกับพื้นที่ต่างๆ 	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> • เครือข่ายมีความสามารถในการประสานงานทรัพยากรภายนอก • การสร้างเป้าหมายร่วมจากทุกฝ่าย คือการอยู่ได้ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี • การประสานภายในเครือข่ายคนตาบอดด้วยกันเอง <p>ข้อจำกัด ประเด็นสุขภาพพูดคุยเพียง ๓๐% ของเวลา แต่พูดคุยอาชีพ ๗๐% ของเวลา</p> <ul style="list-style-type: none"> • การมีส่วนร่วมของคนตาบอดในระยะแรกยังมีข้อจำกัด 	<ul style="list-style-type: none"> • สร้างกลไกเครือข่ายที่มาจากกรยอมรับของประชาคมคนตาบอด • มีเวทีการเรียนรู้ร่วมกัน • เกิดกิจกรรมตอบสนองได้เฉพาะกลุ่ม
<p>๒. โครงการฝึกทักษะด้านการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว(O&M)</p> <p>วัตถุประสงค์ O&M เป็นเครื่องมือด่านแรกที่จะนำคนตาบอดสู่สังคมในทุกด้าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ศึกษาสถานการณ์คนตาบอดมีเพียง ๑๐% เท่านั้นที่ใช้ O&M ได้ • จัดฝึกอบรม ครู หรือวิทยากร หลัก ๓๖ คน และขยายผลให้บริการ ๓ รูปแบบ <ul style="list-style-type: none"> - ให้บริการในท้องถิ่น - ให้บริการเป็นกลุ่ม - ให้บริการถึงบ้าน <p>การติดตามและประเมินผล ซึ่งพบว่าได้รับบริการตอบสนองด้วยดี ทำให้คนตาบอดสามารถประกอบภารกิจส่วนตัวได้</p>	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> • การรณรงค์ต่อเนื่องของคนตาบอด ด้วยรูปธรรมความสำเร็จเป็นบุคคลทำให้สังคมเข้าใจและให้โอกาสมากขึ้น • การจัดบริการ มีความยืดหยุ่นสูง เหมาะสมกับข้อจำกัดของคนพิการ <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> • การขยายผลของครู มีจำนวนไม่มากนักทำได้เพียงค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากไม่สามารถทำเป็นคู่มือที่เหมาะสมได้ ดังนั้นครูจึงต้องเป็นบุคคลหลักเพื่อถ่ายทอด • อนาคตต้องหาเจ้าภาพ (ไม่ใช่เจ้าทุกข์, เจ้าประจำ, เจ้าอารมณ์) 	<ul style="list-style-type: none"> • สังคม ครอบคลุมคนพิการ ตัวคนพิการให้ความสำคัญต่อ O&M มาก

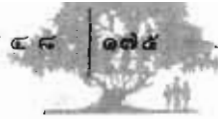

ประเภทความพิการ : กลุ่มคนพิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย

โครงการ/กิจกรรม	กระบวนการทำงาน	ศักยภาพ/ข้อจำกัด	ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ
<p>การจัดสัมมนาสุขภาพ ๔ ภาค</p> <p>วัตถุประสงค์ ส่งเสริมสุขภาพคนพิการด้านการได้ยินและสื่อความหมาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ประชุมคนพิการด้านการได้ยินและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วม เพื่อจัดสัมมนากระจาย ๔ ภูมิภาค ● ระดมสมองการส่งเสริมสุขภาพคนพิการด้านการได้ยิน ซึ่งมีข้อสรุป ๓ ประเด็น <ol style="list-style-type: none"> 1) จำนวนคนพิการด้านการได้ยิน รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้เพียง ๒๐% จากสายตาเท่านั้น ทำให้ขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการต่างๆ รวมทั้งสุขภาพ แม้ว่าดูจะรู้เหมือนคนปกติทั่วไป 2) สื่อ TV มีเพียง ๒ ชั่วโมง ในช่วง ๑๑ ต่อวันเท่านั้นที่กลุ่มนี้รับรู้ได้ 3) ขาดแคลนล่ามภาษามือ สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย เร่งรัด จัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้ภาษามือ และความรู้ด้านการดูแลสุขภาพให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ● รณรงค์ให้สถานประกอบการและหน่วยงานให้บริการสาธารณะต่างๆ มีล่ามภาษามือ ประจำ ● จัดตั้งศูนย์บริการล่ามภาษามือให้เพียงพอต่อการให้บริการ 	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● สามารถประสานทรัพยากรจากภายนอกมาสนับสนุนงานของสมาคมฯ และเครือข่าย <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การรับรู้และยอมรับคนพิการทางการได้ยินของสังคมเป็นไปอย่างค่อนข้างจำกัด ● ข้อจำกัดทางล่ามภาษามือ กระจายบริการไม่ทั่วถึง ทำให้การเผยแพร่ศักยภาพความเป็นจริงของกลุ่มคนพิการทางการได้ยินน้อยตามไป ● คนพิการด้านการได้ยินที่อ่านหนังสือออกดูเหมือนจะมีน้อยกว่าคนพิการที่อ่านหนังสือไม่ออกทำให้การเคลื่อนไหว ขับเคลื่อนงานคนพิการอยู่ในเกณฑ์ต่ำ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การสนับสนุนจากหน่วยงานด้านสาธารณสุขภายนอก ● โอกาสของรัฐที่ขยายและเปิดกว้างมากขึ้น ต่อการผลิตบุคลากรล่ามภาษามือ โดยเฉพาะในสถาบันต่างๆ

ประเภทความพิการ : กลุ่มคนพิการด้านการเคลื่อนไหว

โครงการ/กิจกรรม	กระบวนการทำงาน	ศักยภาพ/ข้อจำกัด	ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ
<p>โครงการผู้ช่วยเหลือส่วนตัวคนพิการ (PA)</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>เพื่อให้คนพิการสามารถหลุดพ้นจากภารกิจประจำวันสามารถเข้าถึงบริการและสังคมต่างๆ ได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาสัมพันธ์ผู้ที่สนใจจะเป็น PA มีคุณสมบัติไม่เป็นบุคลากรในครอบครัว ไม่ตัดสินใจแทน และสามารถทำงานร่วมกับคนพิการ ● อบรรม PA ระยะสั้น ๑ วันและระยะยาว ๓ วัน ● จัดส่ง PA ทำงานร่วมกับคนพิการ โดยมีค่าตอบแทน วันละ ๒๐๐ บาท/คน ● ติดตามและประเมินผล PA ที่แสดงชัดเจนว่าคนพิการที่มี PA สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ และสามารถเข้าสู่สังคม จะค่อยๆ แสดงศักยภาพให้เห็นชัดเจน และมีสุขภาพดีขึ้น ● การผลักดันโครงการให้เป็นโครงการของรัฐบาล โดยมีการแบ่งจ่ายค่าดำเนินโครงการจากตัวคนพิการ อปท. และหน่วยงานรัฐเท่ากันและคาดหวังว่ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการจะเป็นเจ้าภาพได้ 	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เดิมเป็นโครงการนำร่อง ๓ ปี และมีการติดตามผลทางวิชาการอย่างเป็นระบบ จนสามารถนำเสนอเชิงนโยบายได้ระดับหนึ่ง ● PA ส่วนใหญ่ทำงานด้วยจิตใจอาสาสมัคร ● สามารถประสานหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนโครงการรวมถึงความรู้ ประสบการณ์จากต่างประเทศ <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เนื่องจากเป็นโครงการที่ต้องใช้งบประมาณ ดังนั้นความยั่งยืนของโครงการจึงต้องการพัฒนาต่อไป ● พื้นที่การเรียนรู้ IL และ PA ยังอยู่ในวงจำกัด 	<ul style="list-style-type: none"> ● PA ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีจิตใจอาสาสมัคร ● กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุขให้การสนับสนุนต่อเนื่อง ● มีระบบการติดตามประเมินผลทางวิชาการที่ชัดเจน ● โครงการทั้งหมดดำเนินการโดยคนพิการเป็นหลัก และมีส่วนร่วมทุกระดับ

ประเภทความพิการ : กลุ่มผู้ปกครองเด็กพิการทางสติปัญญา			
โครงการ/กิจกรรม	กระบวนการทำงาน	ศักยภาพ/ข้อจำกัด	ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ
<p>โครงการจัดทำเอกสารคู่มือการเลี้ยงดูดูแลฟื้นฟูลูก</p> <p><u>วัตถุประสงค์</u></p> <p>เผยแพร่ความรู้จากประสบการณ์จริงสู่ครอบครัวที่มีเด็กพิการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การปรับเจตคติของผู้ปกครองให้ยอมรับลูกพิการ และปรับมุมมองการฟื้นฟูลูกพิการ ไม่ใช่ด้านการแพทย์เท่านั้น แต่ควรเป็นองค์รวม โดยมีผู้ปกครองเป็นผู้กระทำหลัก ● รวบรวม เรียบเรียงความรู้ ประสบการณ์ การเลี้ยงดู และฟื้นฟูเด็กพิการ เพื่อนำสู่การเผยแพร่ ทั้งด้านเอกสาร หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ ● ประสานช่องทางการสื่อสาร เพื่อการเผยแพร่ต่อไป ● พัฒนาอุปกรณ์การเล่นเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ ร่วมกับหน่วยงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ● ขยายความรู้สู่ระบบการศึกษาให้กว้างขวาง 	<p><u>ศักยภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองคือผู้ที่มีจิตใจรัก ห่วงใยต่อลูก และคาดหวังต่อพัฒนาการที่ดีของลูก ● หน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้เข้าใจ และพร้อมสนับสนุน <p><u>ข้อจำกัด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองที่ยากจน มีภาระทางเศรษฐกิจ จะมีข้อจำกัดของเวลาในการดูแลลูก 	<ul style="list-style-type: none"> ● เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อลูกพิการ ● ครอบครัวที่มีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ เวลา ความรู้ และวิธีการเลี้ยงดูลูกพิการ

ประเภทความพิการ : กลุ่มผู้ปกครองบุคคลออทิสติก

โครงการ/กิจกรรม	กระบวนการทำงาน	ศักยภาพ/ข้อจำกัด	ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ
<p>โครงการบ้านพิทักษ์สิทธิ์และศูนย์ส่งเสริมศักยภาพและอาชีพ</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>เพื่อให้บุคคลออทิสติกและบกพร่องทางการเรียนรู้ได้รับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพเป็นองค์รวมและศึกษา ระบบการจัดบริการที่มาจากความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การรวมตัวของผู้ปกครอง ๓๒ คน เขียนโครงการเสนอต่อ พมจ. จังหวัดลำปาง และได้รับการอนุมัติงบประมาณ ๖ แสนกว่าบาท ต่อการดูแลเด็ก ๓๒ คน ● กำหนดแผนงาน รูปแบบ การทำกิจกรรมหลักสูตร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ● ประสานแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณ ● ปฏิบัติงานตามแผนซึ่งขณะนี้ดำเนินมาราว ๖ เดือน ในกิจกรรม <ol style="list-style-type: none"> ๑) การจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร่วมกับ กศน. และการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ เช่น ร้านค้า ปลูกผักปลอดสารพิษ ๒) การจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพได้ฝึกทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน การศึกษาในระบบโรงเรียน 	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองเป็นบุคลากรหลักของโครงการในการฟื้นฟูลูกตนเอง ● การประสานงานภายในกลุ่ม ๓๒ ครอบครัว และการประสานทรัพยากรจากภาครัฐ <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● งบประมาณจำกัดต่อปริมาณเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> ● การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ● ความเข้มแข็งกระตือรือร้นของกลุ่มผู้ปกครอง

ประเภทความพิการ : กลุ่มคนพิการทางจิต

โครงการ/กิจกรรม	กระบวนการทำงาน	ศักยภาพ/ข้อจำกัด	ปัจจัยที่เชื่อก็คือความสำเร็จ
<p>โครงการการใช้ชีวิตอิสระในชุมชน (วัดบางระโห่ง จ.นนทบุรี)</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการดูแลคนพิการทางจิตและการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตปกติในชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเตรียมชุมชน โดยการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน ๕๐ คน ด้วยเครื่องมือ AIC ให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้งชุมชนทั้งในด้านสถานการณ์ การวิเคราะห์ความต้องการของคนพิการและการตอบสนองภายในชุมชน ● วางแผนร่วมกับชุมชนในการเตรียมดำเนินงาน ● ดำเนินการฝึกทักษะ ๖ ด้านในการดูแลตนเอง การอยู่ร่วมในบ้าน อยู่ร่วมกับสังคม การทำงาน และการพักผ่อนตลอดจนการอาชีพ ● ประสานกับโรงพยาบาลในการติดตามความพิการทางจิตทุกสัปดาห์ ● ประเมินผล 	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แก่นนำสำคัญ คือพระที่ให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้มากให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ● ชุมชนรอบวัด มีความเอื้ออาทรร่วมกัน ในปัญหาคนพิการทางจิตจัดทำกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัวและในชุมชน <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ยังอยู่ระหว่างทดลองนำร่อง และสรุปผลจากประสบการณ์การทำงานชุมชน ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร 	<ul style="list-style-type: none"> ● ความตั้งใจ มุ่งมั่นของผู้ปกครองคนพิการ และพระที่เป็นปัจจัยหลักนำสู่ความสำเร็จ ● การหนุนช่วยด้านวิชาการจากโรงพยาบาล

ซึ่งศักยภาพของคนพิการที่แสดงผ่านโครงการต่างๆ นี้สามารถจัดทำเป็นคำประกาศเจตนารมณ์ได้ ดังนี้

คำประกาศเจตนารมณ์

เรื่อง การจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุในที่สาธารณะ
เสนอต่อ เวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘

* * *

ด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นในนโยบายปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติของรัฐบาล ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เครือข่ายคนพิการด้านสุขภาพ ที่ประกอบด้วยคนพิการจากองค์กรคนพิการทุกประเภท เครือข่ายผู้ปกครองคนพิการ นักวิชาการ และพันธมิตรจากประชาคมสุขภาพต่าง ๆ ได้เข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพะคนพิการ โดยการระดมความคิดเห็นจากคนพิการทั่วประเทศ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบันพบว่าข้อเสนอเรื่อง การจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เป็นประเด็นร่วมในทุกเวทีทุกประเภทและระดับความพิการ

ประกอบกับปีนี้ ประเด็นเรื่อง “ความอยู่เย็นเป็นสุข” เป็นเป้าหมายการพัฒนายุคใหม่ที่ทุกฝ่ายต่างตื่นตัวและให้ความสนใจเป็นอันมาก กระบวนการพัฒนา “คนพิการ” เพื่อนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าวจะสำเร็จเป็นจริงได้ ต้องเริ่มต้นจากการทำลายอุปสรรคขัดขวางการมีส่วนร่วมของคนพิการในสังคม รวมทั้งการจัดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการปรับสภาพแวดล้อมในทุกมิติให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของคนพิการ บนพื้นฐานความเป็นจริงและความเป็นไปได้ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนสังคมไทยไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างแท้จริง

ดังนั้น เครือข่ายคนพิการด้านสุขภาพ จึงเห็นชอบร่วมกันที่จะรณรงค์เคลื่อนไหวและผลักดันให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง “จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุในที่สาธารณะ” ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเสมอภาค ความเป็นธรรมทางสังคม และขยายโอกาสการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพของผู้พิการและผู้สูงอายุ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๘๐ รวมทั้ง พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.๒๕๓๔ และ พ.ร.บ.ผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๖

จึงขอเสนอ เวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบาย/มาตรการ การจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุในที่สาธารณะ ดังนี้

๑. ให้มีนโยบายจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ในอาคารสถานที่ของราชการและอาคารสาธารณะของเอกชนที่จะก่อสร้างใหม่อย่างทั่วถึง พร้อมป้ายสัญลักษณ์แสดงการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ

๒. เร่งรัดติดตามให้มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ บริการสาธารณะที่จัดสร้างแล้วให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการตามที่กฎหมายกำหนด (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ ออกตามความใน พ.ร.บ.การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.๒๕๓๔)

๓. กำหนดให้หน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้งบประมาณ เหลือจ่ายประจำปีจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุในอาคารสถานที่เดิม โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก

๔. จัดระบบสนับสนุนการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ เพื่อให้คนพิการและผู้สูงอายุเข้าถึงบริการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

๕. จัดให้มีบริการล่ามภาษามือประจำจังหวัด อย่างน้อย ๑ คน สำหรับไว้บริการ ติดต่อสื่อสารแก่ผู้พิการทางการได้ยินที่มีความจำเป็น ทั้งในกรณีปกติ และกรณีมีเหตุฉุกเฉิน เร่งด่วน

๖. ให้มีคณะทำงานด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ในคณะอนุกรรมการ พัฒนาคุณภาพชีวิตประจำจังหวัด โดยมีผู้แทนคนพิการร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อให้ข้อเสนอ และกำกับดูแลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการและ ผู้สูงอายุ

อนึ่ง ในการวางแผนดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ คนพิการและผู้สูงอายุในที่สาธารณะ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ขอให้มิได้ตัวแทนคนพิการหรือ องค์กรคนพิการเข้าร่วมพิจารณาด้วย

เครือข่ายคนพิการด้านสุขภาพ

๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ จากประเด็นที่ ๗ ศักยภาพคนพิการ สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อรัฐบาล

- ๑.๑ เป็นเจ้าภาพการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตอบสนองตามประเภทความพิการ เช่น Orientation and Mobility (O&M), Personal Assistant (PA), เครื่องมือการเรียนรู้ เป็นต้น
- ๑.๒ การจัดตั้งศูนย์บริการทางเลือกสำหรับคนพิการ เช่น ศูนย์ Independent Living (IL), ศูนย์ Orientation and Mobility (O&M), บ้านพิทักษ์สิทธิ์, ศูนย์บริการล้าม เป็นต้น

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ๒.๑ สนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดกลุ่มคนพิการ, กลุ่มผู้ปกครอง เพื่อดูแลคนพิการ ด้วยตนเอง
- ๒.๒ จัดตั้งระบบการเรียนรู้ พี่นุฟู และพัฒนาโดยชุมชน เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น โดยมีคนพิการมีส่วนร่วม

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อชุมชน

- ๓.๑ ส่งเสริมการเรียนรู้ อากาศ พฤติกรรมของคนพิการแต่ละประเภทในชุมชน
- ๓.๒ ผลักดันการดูแลคนพิการสู่หลักสูตรในโรงเรียน และเผยแพร่ต่อสังคม

๔. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อครอบครัว

- ๔.๑ ส่งเสริมการถอดบทเรียน ประสบการณ์ ความรู้ด้านการเลี้ยงดูเด็ก และคนพิการ เพื่อการเผยแพร่กับผู้ปกครองอื่น ๆ
- ๔.๒ สร้างเสริมกำลังใจสมาชิกในครอบครัว ด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดสรรเวลา การให้ความรักต่อกัน เป็นต้น

๕. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อองค์กรอื่น

- ๕.๑ องค์กรคนพิการแต่ละประเภทต่างๆ สามารถผลักดันนโยบายร่วมกันได้
- ๕.๒ องค์กรคนพิการต้องสร้างรูปธรรมของงานที่ชัดเจน วัดได้ ประเมินได้ เพื่อการขยายผล

๖. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์อื่น ๆ เช่น ต่อการวิจัย ต่อสื่อมวลชน เป็นต้น

- ๖.๑ การเปิดเวลาการสอน การฝึก การดูแล เด็กพิการประเภทต่างๆ ในวิทยุ โทรทัศน์
- ๖.๒ การเผยแพร่ศักยภาพ บทเรียนด้านคนพิการสู่บุคคลปกติ

ประเด็นที่

๑

ห้องย่อยนโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

“ ชุมชนจะอยู่เย็นเป็นสุขได้ รัฐต้องจริงจังและยอมรับวิถีชีวิต ที่มีแนวทาง
การดูแลทรัพยากร น้ำ ป่าไม้ ที่ดิน แร่ธาตุ ของท้องถิ่น และรัฐบาล
ต้องหยุดโลก และเรียนรู้ถึงคำว่าพอเพียงอย่างแท้จริง ”

“นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”

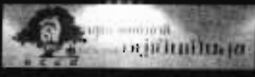
“นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”
๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘

อยู่เย็น เป็น สุข
โลงแอร์
ยุค ทักษิณ

นาย ใจดี บุญน้อย

ศูนย์นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กำหนดการห้องย่อย
นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๐ น.

วาทิต์สน์ “เล่าเรื่องสิ่งแวดล้อมจากชุมชน”

เวลา ๐๙.๔๐ - ๑๐.๐๐ น.

“สุขแบบปุ่เย็น” เล่าเรื่องโดย
ปุ่เย็น ผู้เฒ่าแห่งลุ่มน้ำเพชรบุรี และคุณเกียรติศักดิ์ กล่อมสกุล

เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๐.๓๐ น.

รายงานสาธารณะ “อยู่ร้อนนอนทุกข์ในยุคสงคราม (แย่งชิง) ทรัพยากร”
การจัดการน้ำ โดย

นางสาวสดใส สร้างโครก : เครือข่ายทรัพยากรภาคอีสาน

การจัดการป่า โดย

นายศรีบูรณ์ อุฒไพรวลัย : มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ

การจัดการพลังงานและผลกระทบจากอุตสาหกรรม โดย

นายสุทธิธรรม เลขวิวัฒน์ : สัมภาษณ์ ข้าราชการภาคตะวันออก

เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.

ถกประเด็น “หลากหลายมุมมอง สู่วิถีอยู่เย็นเป็นสุข : เมื่อชุมชน
เป็นผู้จัดการทรัพยากร”

ร่วมถกประเด็น โดย

นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดอุบลราชธานี

นายสุทธิพงศ์ ธรรมวุฒิ พิธีกรรายการคนค้นคน

นายวิชาญ เพชรรัตน์ ผู้อาวุโสจากสุราษฎร์ธานี

นายสัณชัย สุตินันท์บริหาร อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อม และ
ทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พระมหาประนอม ปัญญาวิโร พระนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จังหวัดอุทัยธานี

นางเว่ย ทองกุ่ม ชาวกะเหรี่ยงจากหมู่บ้านตากแดด จังหวัดราชบุรี

นายจุลจักร จักรพงษ์ ดารา นักแสดง

นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ นักพัฒนาเอกชน

นางสาวกชวรรณ ชัยบุตร เลขานุการสมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

ดำเนินรายการ

โดย นายศิน เฉลิมลาภ รองเลขาธิการมูลนิธิสืบนาคะเสถียร

เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๒.๓๐ น.

อภิปรายทั่วไปและสรุปข้อเสนอต่อเวทีสัมมนา ข้าราชการ ภาพแห่งชาติ

ผู้จัดการห้อง

นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ และ นางสาววรลักษณ์ ศรีโย

ผู้ประสานงาน สปรส.

นางสาวสมพร เฝิงคำ

สุขแบบปู่เย็น ลุ่มน้ำเพชรบุรี*

แม่ น้ำเพชรบุรี ต้นกำเนิดอยู่ที่ภูเขาตะนาวศรี ตั้งแต่ภูเขาถึงทะเล มีความยาว ทั้งหมด ๒๑๗ กม.เป็นแม่น้ำสายเดียวที่ไหลผ่านจังหวัดเดียว ปู่เย็นอาศัยอยู่ในแม่น้ำเพชรบุรี มาประมาณ ๒๐ ปี โดยอาศัยอยู่ในเรือหาปลาที่แม่น้ำ แต่ก่อนมีน้ำเยอะ ปลาก็เยอะ โดยความเข้าใจว่าน้ำถูกเอาไปใช้ปั่นไฟฟ้าไม่ปล่อยลงมา หาปลาก็ตกแห้งบ้าง ขายเมื่อเหลือกิน ทั้งปลาสดและปลาตากแห้ง และขายในราคาถูกๆ แต่ก่อนเวลาวางอวนดักปลาจะมีขยะติดเยอะ แต่หลังจากที่มีการนำเสนอเรื่องของปู่เย็นทางรายการโทรทัศน์ และตอนนี้มีการรณรงค์เรื่องการทิ้งขยะ ทำให้คนไม่ค่อยทิ้งขยะในแม่น้ำแล้ว อีกประการ ทางผู้ว่าราชการจังหวัดก็ให้ปู่เย็นเป็นหูเป็นตาสอดส่องดูแลคนที่ทิ้งขยะลงแม่น้ำ และจะให้เงิน ๕๐๐ บาท แต่ด้วยความสมถะปู่เย็นก็ขอรับแค่ ๑๐๐ บาท

ปู่เย็นอยู่แบบสมถะ กินน้ำเต้าหู้ตอนเช้า ตอนบ่ายกับเย็นกินข้าวกับปลาเค็ม กินข้าววันละสองมื้อ ไม่กินมาก บอกว่าข้าวมันแพงอย่ากินมาก ก็จิวตรประจำวัน ก็เรียบง่ายและไม่เป็นกังวลกับเรื่องความตายเพราะได้วางแผนเรื่องการตายไว้แล้ว ดำเนินชีวิตตามครรลองคลองธรรมของตัวเอง ที่อายุมากและแข็งแรงเพราะทานต้นว่านสิบสองราศี เป็นยาเย็น สรรพคุณช่วยในเรื่องของโรคมะเร็ง ปู่เย็นกินมาตลอด

การเดินทางมาตามคำเชิญไม่เหน็ดเหนื่อย ใครพาไปไหนก็ไปเพราะยังมีความเกรงใจคนชวนและยังไหวอยู่กับการเดินทางจะไม่ทำจองหงอนกับคนที่มาชวน

การจะอยู่ให้อยู่เย็นเป็นสุขปู่เย็นแนะนำว่าให้อยู่เฉยๆ ซึ่งถ้าคิดในเชิงปรัชญาของการอยู่เฉยๆ ของปู่เย็นคืออยู่ตามปกติของชีวิต ไม่ต้องอยากได้มากมาย ปู่เย็น กินน้ำเต้าหู้ตอนเช้า กินข้าววันละสองมื้อในตอนบ่ายและตอนเย็น ไม่กินมาก กินแค่พออิ่ม แค่นี้ก็จะอยู่เย็นเป็นสุข ✨

* สรุปจากการเล่าเรื่อง โดย ปู่เย็นและเกียรติกศักดิ์ กล่อมสกุล

รายงานสาธารณะ

“อยู่ร้อนนอนทุกข์ในยุคสงคราม (แย่งชิง) ทรัพยากร”

ผู้นำเสนอ :

1. การจัดการน้ำ	โดย	นางสาวสดใส	สร้างไทรก
2. การจัดการป่า	โดย	นายเฉลิมพล	เวชกิจ
3. การจัดการพลังงานและ	โดย	นายสุทธิธรรม	เลขวิวัฒน์
- ผลกระทบจากอุตสาหกรรม

* การจัดการน้ำ : สดใส สร้างไทรก

เราอยู่ในยุคสงครามแย่งทรัพยากรจนทำให้เกิดภาวะอยู่ร้อนนอนทุกข์ เรามีผู้เสียสละชีวิตเพื่อที่จะปกป้องผืนน้ำผืนป่า และไม่รู้ว่าจะต้องใช้อีกกี่ร่างที่จะถมทับบนผืนแผ่นดินเพื่อให้แผ่นดินเกิดความอยู่เย็นเป็นสุข

สถานการณ์เรื่องน้ำในปัจจุบัน อยู่ในภาวะที่ร้อนรุ่มไม่ว่าจะเป็นในภาคเหนือหรือภาคใต้ ไม่ต่างกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องของน้ำ โดยเฉพาะภาคตะวันออก อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เช่นหนองปลาไหล ซึ่งจุน้ำได้ ๑๖๕ ล้าน ลบ.ม. ณ วันนี้เหลืออยู่แค่ ๒๑ ล้าน ลบ.ม.และใช้ได้แค่ ๗ ล้าน อีก ๑๔ ล้านเก็บไว้หล่อเลี้ยงไม่ให้อ่างพัง สถานการณ์ในภาคตะวันออกเป็นแบบนี้ทุกอ่าง สิ่งที่เกิดขึ้นคือภาวะของการขาดน้ำประปา การแก้ปัญหาทางภาครัฐที่ทุ่มงบประมาณเพื่อจะขุดบ่อน้ำบาดาล และสิทธิการใช้น้ำบาดาลจะเป็นของใคร ถ้าน้ำบาดาลถูกสูบไป ประมาณ ๒ แสนล้าน ลบ.ม. แล้วพืชที่ต้องอาศัยน้ำได้บาดาลหล่อเลี้ยงจะเป็นอย่างไร

สิ่งที่เกิดที่ภาคอีสานมีโครงการโขงชีมูลมีน้ำท่วมซ้ำซากและได้หยุดชะงักลงเนื่องจากความเคลื่อนไหวประเด็นเขื่อนราศีไศล เขื่อนห้วยนา และเปลี่ยนเป็นโครงการบริหารน้ำแบบบูรณาการ หรือโครงการชลประทานระบบท่อ มีการทดลองทำมาแล้วเมื่อปี ๒๕๓๙ - ๒๕๔๕ อยู่ที่ภาคอีสาน ๖ แห่ง ภาคตะวันออก ๓ แห่ง ภาคกลาง ๑ แห่ง ทั้งหมดได้มีข้อศึกษาและข้อสรุป พบว่าไม่สามารถใช้โครงการระบบท่อได้ เนื่องจาก

๑. เทคโนโลยี ขนาดใหญ่และแพง บางแห่งยังไม่ได้ใช้ก็ต้องซ่อมแล้วเป็นแสน

๒. เกิดภาวะหนี้สินในพื้นที่ที่เริ่มใช้ เพราะต้องเปลี่ยนวิถีการผลิตใหม่ จากเคยทำนาทำสวน และภาระค่าน้ำค่าไฟ ที่เกิดขึ้นด้วย

การทดลองก็ล้มเหลวแต่ก็ยังมีการดำเนินการอีก ๔ แสนล้าน แผนงานชลประทานระบบท่อคือ

๑. ต้องหาน้ำในช่วงหน้าฝน และเก็บน้ำในช่วงหน้าแล้ง ด้วยการสร้างเขื่อน
๒. ต้องมีโครงข่ายระบบตึงน้ำมาใช้ ทั้งประเทศ ๑๓ ระบบ

ปัญหาที่จะเกิดขึ้นคือโครงการขนาดใหญ่ไม่ได้อยู่บนฐานความสอดคล้องของสภาพพื้นที่ ศักยภาพ ภูมิปัญญาของพื้นที่ เรื่องน้ำเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องการ แต่ทำอย่างไรให้สอดคล้องและเหมาะสม เป็นภาวะที่คุกคามความอยู่ร่อนนอนทุกซ์ และมีโครงการอีกหลายโครงการที่ตีบลานภาวะความอยู่ร่อนนอนทุกซ์ของเรา

นโยบายที่ดีถือว่าเป็นแผนแม่บทใหญ่ที่จะต้องมีกฎหมาย รูปแบบกลไก องค์กรที่จัดการ กฎหมายที่กำลังพิจารณาได้แยกการจัดการน้ำ มองน้ำแบบแยกส่วน ไม่ได้พูดถึงชุมชนที่จัดการน้ำอยู่ก่อน สิทธิในการจัดการน้ำที่บอกว่าเป็นสมบัติสาธารณะของแผ่นดิน แต่ว่าต้องอยู่ภายใต้การกำหนดของรัฐว่าจะให้หรือไม่ให้ ในกฎหมายน้ำมีการแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ ๑) เพื่ออุปโภคบริโภค ๒) เพื่อการเกษตร และ ๓) เพื่ออุตสาหกรรม

โดยโครงสร้าง รัฐแบ่งเป็น ๒๕ ลุ่มน้ำ มีคณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละภาคก็จริง แต่คนที่ประธานเป็นผู้ว่า/รองผู้ว่าราชการ หน่วยงานราชการก็เป็นเลขานุ ส่วนชาวบ้านเป็นแค่องค์ประกอบเล็กๆ น้อยๆ ที่ให้สมกับคำว่ามีส่วนร่วม

ประเด็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว กรณีการปลูกยางพารา เป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง พื้นที่ป่าภาคอีสานกำลังถูกแปรเป็นยางพาราไปเกือบหมด ยางพาราในภาคใต้มี ๒๐ กว่าชนิด แต่ภาคอีสานปลูกได้เพียง ๗ ชนิด ดังนั้นพันธุ์ที่ภาคอีสานได้ ไม่รู้ว่าจะเหมาะกับพื้นที่ภาคอีสานหรือเปล่า และทั้งภาคเหนือและอีสานก็กำลังจะได้รับผลกระทบจากนโยบายนี้ แต่คนที่ได้ผลประโยชน์จริงๆ คือบริษัทกล้ายาง ส่วนป่าต้นน้ำก็จะหายไป อนาคตน้ำในป่าต้นน้ำคงจะแห้งหายไปเรื่อยๆ

สิ่งที่อยากจะพูดเรื่องการจัดการน้ำคือ

๑. ทำอย่างไรจึงจะประเมินโครงการที่เกิดขึ้น อันไหนมีประโยชน์ อันไหนมีผลเสีย
๒. ทำอย่างไรเราจึงจะเอาคุณค่า ความรู้การจัดการน้ำในแต่ละที่ที่ไม่เหมือนกันนำมาใช้ประโยชน์
๓. ทำอย่างไรเราจึงจะศึกษาองค์ความรู้ขึ้นมาหลายๆ และส่งเสริมเกษตรที่ดำรงอยู่หรือวนเกษตร
๔. ทำอย่างไรถึงจะฟื้นฟูสิ่งที่สูญเสีย

* การจัดการป่า : เฉลิมพล เวชกิจ

ชาวปกากะญอนับถือความเชื่อที่เอาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมมาจัดการป่า เด็กที่เกิดมาก็จะเอามาผูกสะตือกับต้นไม้เพื่อให้อายุยืนยาวนาน สมบูรณ์เหมือนต้นไม้ เป็นการอาศัยกับป่ากับต้นไม้ โตขึ้นมาพ่อแม่ก็สอนให้คนอยู่กับป่าได้ คนเกิดมาก็อยู่กับป่าแล้วต้องรู้คุณค่า บุญคุณของป่าและทรัพยากร สัตว์มีเยอะ ต้นไม้หลายอย่างถือว่าศักดิ์สิทธิ์ และเมื่อมีป่าคนก็จะอยู่ดีมีสุข คนจะสุขสบายเพราะมีป่า ชาวปกากะญอจะถูกสอนให้มีจิตสำนึกกับป่า

จากการที่หน่วยราชการไม่เข้าใจ และไม่แลกเปลี่ยนประเด็น ไปจับชาวบ้าน ปกกาจะญ้อข้อหาทำไร่เลื่อนลอย ทั้งๆ ที่จริงแล้วเป็นการทำไร่หมุนเวียน ทำพออยู่พอกิน เพราะทำกับมือ หมุนเวียนทำไปทุกปี เมื่อทิ้งไปนานๆ ดินก็จะฟื้นตัวเอง ไม่ต้องใส่ปุ๋ยหรือสารเคมี

ถ้าภาครัฐรับเงื่อนไขของชาวบ้านหรือชุมชนได้ เพราะว่าชุมชนมีวิถีที่แตกต่างกัน เยอะแยะ ทั้งความเชื่อ วัฒนธรรมต่างๆ สถานการณ์ที่พื้นที่อนุรักษ์ทับพื้นที่ป่าที่ทำกิน ก็ได้มีการเรียกร้องให้ตัดออก แต่ทางภาครัฐยังไม่ค่อยยอมรับวิถีชีวิตปกกาจะญ้อ ไม่มาพูดคุย แลกเปลี่ยนรับรู้เงื่อนไขชุมชนในการรักษาป่า

สำหรับเรื่องป่า วิถีชีวิตถ้าถูกรวบงำโดยอำนาจมาก ๆ ป่าก็คงจะน้อยลงไปเรื่อย ๆ การจัดการป่าที่ดีที่สุด คือ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมการเป็นอยู่

* การจัดการพลังงานและผลกระทบจากอุตสาหกรรม : สุทธิธรรม เลขวิวัฒน์

ภาคตะวันออกมีทรัพยากรมหาศาลสามารถใช้เป็นแหล่งผลิตอุตสาหกรรมได้ดีเพราะ ดินทะเล ส่งออกไปต่างประเทศได้ง่าย ขจัดกากมลพิษของเสียได้ง่ายโดยการทิ้งลงทะเล ดินแดนแห่งนี้ก็กลายเป็นดินแดนแห่งอุตสาหกรรม ตั้งแต่สมุทรปราการ ชลบุรี ระยอง เป็นอุตสาหกรรมหนัก ภาพอุตสาหกรรมทำให้คนอยู่ไม่ค่อยได้ ปัจจุบันเกิดนักอนุรักษ์ มากมาย ช่วงหลังจึงมีการขยายผลไปที่ปราจีนบุรี ของเสียก็จะนำไปทิ้งที่สระแก้ว

สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นได้ต้องใช้น้ำมหาศาล และเมืองไทยไม่มีการจัดการการใช้น้ำเลย ใช้น้ำแล้วทิ้งไม่นำมาบำบัดหมุนเวียนเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ จึงเกิด ปัญหาความขาดแคลน ผลิตน้ำไม่เพียงพอต่อภาค อุตสาหกรรม น้ำที่อยู่ในอ่างเก็บน้ำ ภาคตะวันออกถูกใช้ในภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด ชาวบ้านธรรมดาไม่ค่อยมีน้ำใช้ จึงเกิดการแย่งชิงทรัพยากรน้ำ คนที่จัดการน้ำก็เป็นภาคเอกชน

นิคมไม่เคยหยุดขยาย เริ่มต้นที่มาบตาพุด ขยายไปถึงบ้านฉาง กิ่งอำเภอพัฒนานิคม คนที่นั่นก็ไม่รู้จะอยู่อย่างไร จากผลกระทบทั้งน้ำเสีย และอากาศเป็นพิษ ภาครัฐมองว่า เมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาผลที่ได้คือ

- ๑) คนจะมีงานทำ ซึ่งจริงไม่จริงไม่รู้
- ๒) เงินจะสะพัด แต่ที่จริงแล้วโรงงานที่ส่งเสริมจะเป็นของชาติไทยก็เปอร์เซ็นต์
- ๓) ภาษีที่ลดให้กับภาคอุตสาหกรรม แต่ผลกำไรที่ได้บริษัทก็จะส่งไปให้กับ ประเทศแม่

อุตสาหกรรมเกษตร จากที่โรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปก่อปัญหามลพิษ ทำให้คน ตะวันออกอยู่ไม่ได้ คนที่ทำในโรงงานนานก็จะเกิดเป็นโรทางเดินหายใจ เพราะโรงงาน อุตสาหกรรมไทยไม่เคยมองด้านคุณภาพชีวิตมนุษย์เลย วันนี้ภาคตะวันออกมีเครือข่ายต่อสู้ มลพิษของอุตสาหกรรม

หวังว่าเราคงไม่เป็นอเมริกาที่ต้องเอาเม็ดพรัมาพันกันเพื่อแย่งชิงน้ำใช้ในอนาคต วันนี้เราทำลายสิ่งแวดล้อมกันหนักมาก ถ้าวันไหนหิมะละลายหมด น้ำซับหมด เราก็จะรู้สึก

ถกประเด็น “หลากหลายมุมมอง สู่วิถีอยู่เย็นเป็นสุข : เมื่อชุมชนเป็นผู้จัดการทรัพยากร”

วิทยากร :

นพ.นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ

พระมหาประนอม ปัญญาวิโร

นายสัญญาชัย สุตินันท์วิหาร

นางเว่ย ทองกึ่ง

นางสาวกชวรรณ ชัยบุตร

นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ

นายएमพงษ์ บุญญาอนุพงศ์

ผู้ดำเนินรายการ :

นายคศิน เฉลิมลาภ

สมาชิกรัฐสภา จังหวัดอุบลราชธานี

ประธานคณะกรรมการรักษะผืนป่าตะวันตก

จังหวัดอุทัยธานี

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ จากมหาวิทยาลัยมหิดล

ชาวกะเหรี่ยงจากหมู่บ้านตากแดด จังหวัดราชบุรี

เลขาธิการสมาพันธ์นักศึกษาแห่งประเทศไทย

มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

นักข่าวหนังสือพิมพ์ข่าวสด

รองเลขาธิการมูลนิธิสืบนาคะเสถียร

* เว่ย ทองกึ่ง :

ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกภาค ต้องให้รัฐบาลเข้ามาแก้ไข และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ เราจะมีความสุขในผืนแผ่นดินนี้ก็ได้ทุกๆ องค์กร ประชาชน รัฐบาล มีความจริงใจให้กัน

* สัญชัย สุตินันท์วิหาร :

เรื่องข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ จากมติ คณะรัฐมนตรีที่ประชุมทุกวันอังคาร เราต้องถามว่า คณะรัฐมนตรีมีการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อการอนุมัติหรือไม่ ถ้าใช่ ข้อมูลเป็นอย่างไร ครอบคลุมหรือไม่ ได้มาจากไหน ถ้ายังไม่ครอบคลุมก็จะเป็นประเด็นของทางวิชาการว่า การให้ได้มาซึ่งข้อมูลนั้น ตัวชาวบ้านก็สามารถสร้างองค์ความรู้ได้เองผ่านองค์ความรู้ภูมิปัญญาที่สั่งสมมา ตรงนี้จะเป็นฐานได้เป็นอย่างดีต่อการอนุมัติโครงการขนาดใหญ่ รวมทั้งโครงการอื่นๆ ด้วย การสร้างข้อมูลมีความสำคัญอยู่ ๒ ส่วน

๑. ส่วนที่เป็นต้นทุน คือทรัพยากรต่างๆ ปัจจุบันเรามีทรัพยากรอะไร ประเภทไหน ยังจะใช้ได้อีกเท่าไร เพื่อให้เราเห็นว่าเรามีอะไร ที่ไหน จะได้วางแผนและจัดสรรการใช้ได้ถูกต้อง ไม่ก่อปัญหาการใช้ทรัพยากรในอนาคต

๒. ข้อมูลเชิงคุณภาพสิ่งแวดล้อม เกิดมลภาวะที่ไหน อย่างไร แค่นั้น เกินมาตรฐานที่รับได้หรือเปล่า ทั้งมาตรฐานที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่เป็นตัวเลข และมาตรฐานที่จับต้องได้รับรู้ได้ ซึ่งอาจจะเกินหรือต่ำกว่ามาตรฐานก็ได้แต่ที่สำคัญคนได้รับผลกระทบหรือไม่

✧ เอมพงษ์ บุญญานุกพงศ์ :

ปัจจัยที่จะบ่งชี้ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร ในรอบสิบปี รัฐบาลมีแต่ระบบคิดในการใช้ ทรัพยากรทุกอย่างเพื่อให้เป็นเงิน โดยไม่ได้มีการวางแผน ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ไม่ได้เข้ามาดูการให้มลภาวะต่างๆ ลดลง ทั้งยังสนับสนุนโรงงานอุตสาหกรรม และให้ราชการคิดแต่เรื่องใหญ่ๆ สนับสนุนการลงทุนต่างๆ ที่สนองหน้าตา สมองกระเป๋ารัฐ สิ่งเหล่านี้ทำให้ลืมนคนส่วนใหญ่ของประเทศ การแย่งชิงเกิดขึ้นเพราะรัฐเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุนมากกว่า และผลสุดท้าย การรวมกันของรัฐที่ถือกฎหมาย กับนายทุนที่ถือเงิน ก็ทำให้ชาวบ้านเสียเปรียบและกลายเป็นส่วนเกินอยู่ตลอดเวลา

✧ ณรงค์ เยาวเลิศ :

มีบางโครงการเช่นโครงการจัดการน้ำที่สร้างเขื่อนแล้วสร้างเขื่อนแล้วและไม่ได้ทบทวน ประสิทธิภาพเดิม หน้าที่บทบาทของเอ็นจีโอ คือถ้าจะมีโครงการที่ใหม่ต้องให้ชาวบ้านที่อยากให้มีโครงการที่ใหม่ไปเห็นของจริง เห็นที่เก่าว่าเป็นอย่างไร ประสบความสำเร็จหรือไม่ เป็นไปตามข้ออ้างในวัตถุประสงค์หรือไม่ ส่วนการตัดสินใจขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้ได้รับผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมการตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เท่าเทียมกันระหว่าง คนที่คิดโครงการกับชาวบ้าน และประสบการณ์ที่ผ่านมา และบางอันจะร่วมมือกับภาครัฐก็ได้ หากทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม

ส่วนเอ็นจีโอจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาว่าถูกหรือผิดกฎหมาย

✧ กชวรรณ ชัยบุตร :

ทรัพยากรเป็นของคนทุกคนแต่การจัดสรรทรัพยากรเป็นการจัดสรรโดยรัฐเท่านั้น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีน้อยมาก กลุ่มทุนจะเกาะติดกับภาครัฐเพื่อรับประโยชน์ในการจัดสรร ที่ผ่านมารัฐใช้ตัวเลขเป็นตัวตั้งในการพัฒนาเศรษฐกิจ การจะแก้ปัญหาการจัดสรร ทรัพยากรอย่างดีที่สุดต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งท้ายที่สุดไม่เพียงแต่การทำ ประชาพิจารณ์เท่านั้น แต่ยังต้องทำถึงประชามติทีเดียว และการทำประชามติ ต้องไม่ละเลย เสียงส่วนน้อยด้วย

✧ นิรันดร์ พิทักษ์วัชร :

การที่เราจะมีนโยบายสาธารณะที่ทำให้อยู่เย็นเป็นสุขได้นั้น ต้องรู้ก่อนว่านโยบาย สาธารณะที่ทำให้เราอยู่ร่อนนอนทุกข์เป็นเรื่องอะไร สิ่งที่ทำให้เราอยู่เย็นเป็นสุขได้ เราต้องรู้ทัน นโยบายภาครัฐต่างๆ ทำให้อยู่ร่อนนอนทุกข์ทั้งสิ้น ก่อให้เกิดปัญหาซ้ำซาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเขื่อนปากมูล ท่อแก๊สที่ภาคใต้ ที่ดินที่ลำพูนในภาคเหนือ โรงไฟฟ้าแก่งคอย สระบุรี เป็นต้น และตอนนี้ยังเป็นเรื่องเมกะโปรเจ็คเข้ามาอีก ดังนั้นปัญหาที่มากกระทบ สิ่งแวดล้อมที่จะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข คือ

๑. นโยบายภาครัฐ เป็นระบบที่ทำลายนโยบายหลาย ๆ อย่าง เป็นการที่พ่อค้า นายทุนกับนักการเมืองเป็นคน ๆ เดียวกัน และทุนท้องถิ่นมันง่อย พ่อค้านายทุนระดับชาติ

ปัญหาที่เห็นคือจะเป็นการ จนกระจาย และ รวยกระจุก จากปัญหาพื้นฐานเรื่อง ทรัพยากร จากรัฐบาลก็เป็นกุนนิยม พยายาม ทั้งอำนาจ เงิน สื่อ ทรัพยากร กลายเป็นเรื่องของต่างชาติ ต่อไปนี้ ก็คงจะไม่ใช้แค่ทุนท้องถิ่นแล้ว แต่จะเป็น กุนต่างชาติ และกุนพหุชาติไปชาติก็ เข้าไปซื้อ

มาเป็นผู้บริหาร โครงการหลายโครงการทำออกมาแล้ว กลายเป็นสิ่งซ้ำรูดทางประวัติศาสตร์ เช่นโครงการ นำร่องการส่งน้ำระบบท่อ ๑๐ จังหวัด ที่ท่อแตก เป็นต้น เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเชื่อมต่อระหว่างทุนนิยม ผูกขาดในชาติ ที่เห็นอยู่คืออุตสาหกรรมเกษตรมีอยู่ ไม่ถึงสิบบริษัท และเชื่อมโยงกับ คณะรัฐมนตรีอยู่ เขตเศรษฐกิจทำให้ต่างชาติเข้าไปจับจองที่ดินที่ไหนก็ได้ และได้สิทธิพิเศษอีกหลาย ๆ อย่าง รัฐวิสาหกิจก็แปรรูป เข้าตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นทุนข้ามชาติกับทุนผูกขาด

ปัญหาที่เห็นคือจะเป็นการ จนกระจาย และ รวย กระจุก จากปัญหาพื้นฐานเรื่องทรัพยากร จากรัฐบาลที่เป็นทุนนิยมผูกขาด ทั้งอำนาจ เงิน สื่อ ทรัพยากรกลายเป็นเรื่องของต่างชาติ ต่อไปนี้ที่ดินจะไม่ใช้แค่ทุนท้องถิ่นอีกแล้ว แต่จะ เป็นทุนต่างชาติ และทุนผูกขาดในชาติที่เข้าไปซื้อ

วิธีคิดที่เอา จิตตีพี เอาเงิน ตัวเลขทางเศรษฐกิจ เป็นตัวตั้ง ตรงข้ามกับเรื่องความ อยู่เย็นเป็นสุข ดังนั้นพี่น้องประชาชนต้องรวมตัวกันให้เข้าถึงการจัดการฐานทรัพยากร และต้องตรวจสอบเครื่องมือของภาครัฐ ที่เอากฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการปิดปาก ประชาชนในเรื่องทรัพยากร กฎหมายอยู่ที่การตีความ สิ่งที่เป็นปัญหาที่พบในเมืองไทย คืออคติความต่าง ๆ ที่เอาผิดกับนักอนุรักษ์ เป็นการสมคบกับนักอิทธิพล นายทุน และข้าราชการ ของรัฐด้วย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจและฝ่ายปกครอง

สิ่งที่จะทำให้เราเกิดความอยู่เย็นเป็นสุข อันแรกต้องคิดในทางกฎหมาย เราต้อง รวมตัวกันรับรองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพ สิทธิชุมชน พ.ร.บ. ประชาพิจารณ์ พ.ร.บ. รั้วรั้วข้อมูลข่าวสาร พ.ร.บ. ที่ทำให้เกิดการกระจายอำนาจ ไม่ใช่เอสเอ็มแอล

อันที่สองต้องคิดในเชิงนโยบายสาธารณะที่ทำให้อยู่เย็นเป็นสุข ในเรื่องของการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ว่าคืออะไร แล้วส่งให้รัฐบาลรู้ ต้องทำเป็นองค์กรชาวบ้าน ชุมชนเครือข่ายทั้งทั้งประเทศ อย่าทำงานคนเดียว

๒. เรื่องทุจริต คอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ทำร้ายความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทยมากที่สุด ที่สำคัญมีการปกป้องคนโกงด้วย ประชาชนต้องติดตามไม่ให้เรื่องนี้หายไป

❖ พระมหาประนอม ปัญญาโร :

มีคนอยู่สองกลุ่ม

๑) กลุ่มที่มีอำนาจกับหน้าที่ อำนาจมันสามารถเสื่อมสลายได้ แต่หน้าที่ยังคงอยู่

๒) กลุ่มที่มีสิทธิกับหน้าที่ ซึ่งสิทธิและหน้าที่ไม่มีวันเสื่อมหายไป ซึ่งอยู่กับประชาชน

ในการใช้ต้องใช้อย่างมีสติและปัญญา ไตร่ตรอง ใครควรจะให้ดี ชี้ให้ชัด ปฏิบัติให้กล้า พูดจาให้ ร่าเริง

ก.อ.ส.ช.
สมัชชาสุขภาพ
ประเทศไทย
ก.อ.ส.ช. (น.)
ศึกษาธิการ
ก.อ.ส.ช. (น.)
ศึกษาธิการ

เมื่อรู้แล้วอย่าทำอะไรคนเดียว และอย่ารวมกลุ่มโดยการชักชวนกัน แต่ต้องรวมกลุ่มด้วยการเห็นโทษเห็นประโยชน์ร่วมกัน ถ้าจะรักษาสิ่งแวดล้อมให้อยู่เย็นเป็นสุขได้ ต้องเห็นประโยชน์และโทษร่วมกัน ทำงานร่วมกัน

เมื่อรู้แล้วว่าใครมีอำนาจและหน้าที่ ใครมีสิทธิและหน้าที่ เราใช้ปัญญาให้เป็นประโยชน์ ไม่ต้องเถียงกัน ถ้าทุกคนใช้สิทธิหน้าที่ให้ดี คนที่มีอำนาจหน้าที่จะทำอะไรไม่ดีก็ลำบาก เราต้องรวมตัวกัน สามัคคีกัน เข้าใจ คนที่จะทำสิ่งนี้ได้ก็ต้องทำให้เราแตกความสามัคคี และสิ่งที่ทำให้คนแตกความสามัคคีได้คือเงิน ต้องระวังให้ดี ถ้าแตกความสามัคคีเมื่อไหร่คนโกงชาติก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น

...เราต้องรวมตัวกัน สามัคคีกับเขาไว้ คนที่ถ่วงน้ำหนักก็จะต้องทำให้เราแตกความสามัคคี และสิ่งที่ทำให้คนแตกความสามัคคีได้คือเงิน ต้องระวังให้ดี ถ้าแตกความสามัคคีเมื่อไหร่คนโกงชาติก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น...

ความคิดเห็นผู้ร่วมประชุม

ที่ผ่านมาเราหวังให้คนอื่นทำอะไรให้กับเรา ถ้าถามกลับกันเราจะทำอะไรได้ด้วยตัวเอง ด้วยกลุ่มพันธมิตร พรรคพวก ได้หรือไม่ โดยมองทุนที่มีอยู่ โดยเริ่มจากตัวเรา สร้างความรู้ความเข้าใจของเราให้เท่าทัน มีเวทีแลกเปลี่ยนพูดคุยกันที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่แค่ปีละ ๒ วัน แต่ทุกวันอังคารจะมีโครงการที่รับรองจาก คณะรัฐมนตรี ทุกอย่างจะเกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัย ๓ อย่าง

๑. ธรรมาภิบาล ที่เราต้องยอมรับ ระบบการติดตามตรวจสอบความโปร่งใส ความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมจะเป็นสิ่งสำคัญ

๒. จะทำอย่างไรให้สิ่งแวดล้อมเป็นวาระแห่งชาติ โดยเราจะประกาศด้วยตัวเราเอง เพราะคำว่านโยบายสาธารณะ คือสาธารณะสามารถสร้างนโยบายได้ เพราะกระตบสาธารณะ ไม่ว่าจะกระตบด้านดี ด้านบวก หรือกระตบเชิงลบ เชิงเสียประโยชน์

๓. ความเข้มแข็ง ความสามัคคีเกี่ยวร้อยกันให้มาก

นอกจากเรารู้สิทธิว่าเรามีอะไรแล้ว เราต้องใช้ด้วย กฎหมายมีหลายสถานภาพ หลายรูปแบบ หลายระดับ ช่องทางใดที่เราเข้าได้ก็ใช้ช่องทางนั้นให้เป็นประโยชน์ หลายๆ โอกาสอาจจะคลี่คลายได้ในระดับของพื้นที่โดยที่ส่วนกลางไม่ต้องเข้าไปดูแลเลยก็ได้

ต้องมีการตั้งคำถามโครงการที่เข้ามาบ้านเราว่าดีอย่างไร เสียอย่างไร ให้ประโยชน์กับชุมชนอย่างไร แล้วชุมชนของเรามีทรัพยากรให้เขาใช้ตามที่เขาบอกหรือไม่ เวลาเขาผลิตแล้วเขาจะทิ้งของเสียแล้วจะรับได้หรือไม่

๔. การอยู่ร่วมกับภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องน่าเป็นห่วง คนรุ่นใหม่ก็ต้องเรียนรู้กันต่อไป ต้องให้ความสำคัญกับที่ดินที่จะเอื้อประโยชน์ให้เกิดปัจจัยสี่ แต่มีการกระจุกตัวของการกระจายที่ดิน นโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ได้ไปกระตุ้นให้คนบุกรุกป่าที่ภาคใต้เยอะไปหมด เพราะบุกรุกแล้วเจ้าหน้าที่เข้าไปรับรองสิทธิก็แปลงเป็นเงินเป็นทุน ไม่มอง

ความสัมพันธ์ด้านอื่น ที่ดินถูกมองเป็นทุน ทั้งๆ ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินสมบัติเพื่อขาย มีการใช้
ทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ ทำให้เกิดภาวะอยู่ร้อนนอนทุกข์และได้คุกคามไป
ทุกหัวระแหง เราไม่รู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติแล้วพยายามทำลายมันด้วยความโลภ

“นอนกลางดินกินกลางทราย
แต่เพราะไม่มีแล้วเส้นทางไหน
ถ้าไม่สู้ก็ไม่มีความเลือกอื่น
ความเท่าเทียมของคนเป็นตำนาน
คนจนอย่างกู จึงต้องร่วมต่อสู้
บรรพบุรุษของพวกเขาถูกอบกู่มา

ใช่สิ่งที่ใครหมายจะเป็นไป
จะเลือกได้ตามใจที่ต้องการ
ใครหน้าไหนจะหยิบยื่นความสงสาร
ถ้ามีวแต่ฝันหวานรอเวลา
ให้มันรู้แผ่นดินนี้ของปู่ย่า
วันนี้กูเจรจาขอทวงคืน”

ภาพที่ ๑๓

มูลนิธิเดโมคราซี
เอเซียตะวันออกเฉียงใต้
สำนักงานประเทศไทย
ถนนสีลม กรุงเทพฯ

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ จากประเด็นที่ ๘ นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

จากการจัดเวทีสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ใน ๖ จังหวัดและเวทีสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นนโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข พ.ศ. ๒๕๕๘ ใน ๗ อนุภาค ได้แก่ ภาคเหนือตอนล่าง ภาคเหนือตอนบน ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตกและภาคใต้ และเวทีสังเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายฯ ได้ข้อสรุปว่า

กว่า ๕๐ ปีที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติถูกประกาศใช้ ได้นำประเทศไทยเข้าสู่การแข่งขันเพื่อเพิ่มการเติบโตของตัวเลขทางเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตถูกผูกขาดและถูกจัดสรรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรและขณะนี้หลายฐานทรัพยากรไม่เพียงพอแม้เพื่อการดำรงชีวิต

ผลพวงจากการพัฒนาที่เน้นเศรษฐกิจเพียงมิติเดียว ขาดสมดุลกับมิติอื่นๆ ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรวม ซึ่งทำให้สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมเลวร้ายลงทุกขณะ ทุกวันนี้คนไทยในหลายพื้นที่ต้องอยู่ร้อนนอนทุกข์ สืบเนื่องจากหลายปัญหา อาทิ ปัญหาด้านพลังงานที่กำลังเข้าขั้นวิกฤติ การขาดแคลนที่ดินทำกิน การแย่งชิงน้ำระหว่างภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม ผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ การที่ภาครัฐไม่ยอมรับการจัดการทรัพยากรโดยชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะการจัดการน้ำและป่า การเจ็บป่วยและเสียชีวิตจากมลพิษของภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนการถูกข่มขู่ คุกคามและเสียชีวิตจากการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เวทีสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น ว่าด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข ในวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ภาคีเครือข่ายสมัชชาสุขภาพ ได้มีข้อเสนอเพื่อแก้ไขสถานการณ์ความอยู่ร้อนนอนทุกข์ และสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ดังนี้

ข้อเสนอต่อรัฐบาล

๑. เร่งแก้ไขปัญหาความขัดแย้งป่าไม้ทับที่อยู่ ที่ทำกิน ยอมรับการจัดการป่าโดยชุมชนดั้งเดิมและการจัดการป่าในเชิงวัฒนธรรมโดยเฉพาะชนเผ่า
๒. ยกเลิกนโยบายและการส่งเสริมการปลูกพืชเชิงเดี่ยวโดยเฉพาะยางพารา ปาล์มน้ำมัน และส้ม และนำยุทธศาสตร์เชิงเกษตรทางเลือกและเมืองนำอยู่เป็นพลังการขับเคลื่อนสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข
๓. ทบทวนการใช้ประโยชน์จากแร่ ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลืองและไม่คุ้มกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะ โครงการเหมืองแร่โพแทช จังหวัดอุดรธานี และการทำเกลือในภาคอีสานซึ่งมีผลกระทบในวงกว้างสมควรยุติโครงการ

๔. จัดการน้ำโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ยอมรับการจัดการน้ำโดยชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับโครงการเครือข่ายน้ำท่อซึ่งเป็นโครงการที่มีการลงทุนสูงและผลกระทบค่าใช้จ่ายให้กับท้องถิ่นในอนาคตจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลต้นทุน และภาระค่าใช้จ่ายให้ชาวบ้านทราบก่อนดำเนินโครงการ

ข้อเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ องคกรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ใช้กลไกการมีส่วนร่วมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยอยู่บนพื้นฐานของสังคมอยู่เย็นเป็นสุข เช่น การจัดการลุ่มน้ำเพชรบุรีที่สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายและสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้ ส่วนการจัดการป่าให้อาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยมีกฎหมายรองรับคือ พ.ร.บ.ป่าชุมชน และสิทธิชุมชน โดยเฉพาะการจัดการป่าแบบชนเผ่า
๒. รัฐต้องยกเลิกกฎระเบียบที่กีดกันการจัดการป่าไม้โดยชุมชน เช่น การไม่รับรองการทำไร่หมุนเวียน (ไร่ชาก) ของชนเผ่า
๓. การประกาศอุทยานแห่งใหม่ ๆ จำเป็นจะต้องกันแนวเขตที่ดินทำกินก่อนการประกาศ เพื่อป้องกันการประกาศเขตอุทยานทับที่ทำกิน

ข้อเสนอต่อภาคประชาชน

ชุมชนควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปกป้องทรัพยากรและใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องและสมดุลภายใต้กฎระเบียบที่ไม่ริดรอนสิทธิชุมชน

ประเด็นที่

๙

ห้องย่อยนโยบายสาธารณะ:
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข :
ลด ละ เลิก การดื่มแอลกอฮอล์

“นโยบายสาธารณะต่าง ๆ จะเกิดผล ก็ต้องเริ่มต้นที่ตัวเราก่อน
โดยร่วมปฏิญาณตน “งดเหล้าเข้าพรรษา” ”

“นโยบายสาธารณะ
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข: ลด ละ เลิก
การดื่มแอลกอฮอล์”

กำหนดการห้องย่อย
นโยบายสาธารณะ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข : ลด ละ เลิก การดื่มแอลกอฮอล์

* * *

เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๐ น. วิดีทัศน์ เรื่อง “กระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี”

เวลา ๐๙.๔๐ - ๑๐.๔๐ น. อภิปรายนำเรื่อง
 “มาตรการเพื่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์”
 โดย นางสาวชลธาร วิศรุตวงศ์
 นายนิพนธ์ พัวพงศกร
 นายสงกรานต์ ภาคโชคดี
 นายสมาน พุตระกูล

ดำเนินการอภิปราย โดย นายอิศรา ศานติศาสน์

เวลา ๑๐.๔๐ - ๑๒.๐๐ น. อภิปรายรวมเรื่อง
 “ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์”

เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๒.๓๐ น. สรุปข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์

ประธาน นายอิศรา ศานติศาสน์
 ผู้จัดการห้อง นายจักรกฤษณ์ พูลสวัสดิ์กิติกุล
 ผู้ประสานงาน สปรส. นางสุรณี พิพัฒน์โรจนกมล

มาตรการเพื่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์*

ภาษีสุรา : มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์

ภาษีสุรา คือ ภาษีที่รัฐจัดเก็บจากสุรา ประกอบไปด้วยภาษีหลายประเภท ได้แก่ ภาษีนำเข้า (๕, ๖๐ %) ภาษีสรรพสามิต (๗๐ - ๒๔๐, ๒๕%- ๖๐ %) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (๑๐%) ภาษีท้องถิ่น และภาษีเพื่อกองทุนสุขภาพฯ (๒%) ที่มีสัดส่วนสำคัญที่สุดคือ ภาษีสรรพสามิตจากสุรา ภาษีสุราในที่นี้ หมายถึง ภาษีสรรพสามิตสุรา ตาม พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. ๒๕๔๓

ความสำคัญของภาษีสุรา

๑. เป็นแหล่งรายได้ที่มีประสิทธิภาพ คือ ก่อให้เกิดการบิดเบือนทางเศรษฐกิจต่ำและต้นทุนการจัดเก็บภาษีต่ำ
๒. ช่วยแก้ไขหรือลดปัญหาผลกระทบภายนอกทางลบ (Negative Externality) อันเกิดจากการบริโภคสุรามากเกินควร
๓. กระจายภาระภาษีเพราะการจัดเก็บภาษีสุรากระทบเฉพาะผู้ที่ดื่มสุราจึงมีลักษณะไม่ถดถอย (Regressive Tax) มากนัก เมื่อเทียบกับภาษีทางอ้อมอื่นๆ

นโยบายภาษีสุรา

๑. นโยบายภาษีสุราไม่ได้มุ่งที่จะกำจัดสุราให้หมดไปจากตลาด
๒. ภาษีสุราถูกใช้เพื่อตอบสนองหลายวัตถุประสงค์ไปพร้อมๆ กัน
๓. วัตถุประสงค์ของนโยบายภาษีสุราที่สำคัญ คือ เพื่อหารายได้เข้ารัฐ และเพื่อควบคุมและจำกัดการบริโภคสุรา อันจะก่อให้เกิดการผลิต (อุปทาน) และบริโภค (อุปสงค์) สุราในระดับที่เหมาะสม (ไม่ส่งผลเสียหายต่อสังคม และเป็นแหล่งรายได้รัฐที่แน่นอน)

ระบบการบริหารจัดเก็บภาษีสุรา

ระบบการบริหารจัดเก็บภาษีสุราต้องสอดคล้องและสนองต่อนโยบายภาษีสุรา เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของนโยบายภาษีอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยวิธีการบริหารจัดการเก็บภาษีสุรา คือ

๑. เจ้าหน้าที่ประเมินภาษี (Official Assessment)
๒. ระบบแสตมป์ (Stamp System)
๓. การประเมินภาษีด้วยตนเอง (Self-Assessment)
๔. ระบบใบอนุญาตสุรา (Licensing)

* สรุปรายงานจากเอกสาร สรุปการอภิปรายมาตรการเพื่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ โดยคณะทำงานนโยบายสาธารณะเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข : ลด ละ เลิกการดื่มแอลกอฮอล์

- ๕. การควบคุมสินค้า (Physical Control)
- ๖. การตรวจสอบภาษี (Tax Audit)
- ๗. บทกำหนดโทษ (Penalty)

ข้อเสนอแนะ

- ๑. การขึ้นภาษีสุราเพื่อให้การบริโภคแอลกอฮอล์ลดลง รัฐจะต้องปรับอัตราภาษีสุราทุกประเภท เพื่อให้ราคาขายปลีกสุราโดยรวมแล้วขึ้นจากเดิม
- ๒. สุราที่มีสัดส่วนการตลาดสูงได้แก่ สุรากลั่น (ดีและขาว) ในประเทศ เมื่อขึ้นภาษีสุราแล้ว ต้องมีราคาขายปลีกสูงขึ้นมาสูงกว่าสุราประเภทอื่น ๆ เพื่อให้ปริมาณการบริโภคสุราโดยรวมลดลง
- ๓. การขึ้นภาษีสุรามากเกินไป ก่อให้เกิดปัญหาสุราเถื่อนตามมา
- ๔. การขึ้นภาษีสุราเป็นมาตรการที่จำเป็น แต่ไม่ใช่มาตรการที่เพียงพอ ต้องใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีประกอบกับมาตรการภาษีด้วย
- ๕. จะต้องทบทวนนโยบายภาษี
- ๖. ถ้ารัฐเปลี่ยนแปลงนโยบายภาษีสุรา ก็ต้องปรับปรุงทั้งวิธีการบริหารจัดการเก็บภาษีและโครงสร้างอัตราภาษีให้สอดคล้อง
- ๗. การปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการเก็บภาษี อาทิ ใช้ระบบใบอนุญาตสุรามากขึ้น เพิ่มบทกำหนดโทษ จัดให้มีการประเมินภาษีด้วยตนเองและการตรวจสอบภาษีทางบัญชีย้อนหลัง เป็นต้น

แนวทางการขึ้นภาษีสุราเพื่อลดปริมาณการบริโภคโดยรวมและลดการบริโภคสุราปนเปื้อน

ประเด็นการขึ้นภาษี ต้องดูว่า ลดการบริโภค หรือ เพิ่มรายได้ นายกฯ พุดชาติเจน ว่าต้องการลดการบริโภคมากกว่ารายได้ ดังนั้น **หลักการสำคัญคือ** ต้องไม่มีสุราชนิดใดราคาถูกลง และสุราราคาถูกรควรจะแพงขึ้น เพื่อลดการบริโภคโดยรวม

ระบบการจัดเก็บภาษีเกี่ยวกับสุราของประเทศไทย

ภาษีสุรกากร จะได้จากกลุ่มสุรานำเข้า ภาษีสรรพสามิตจะเก็บจาก ๒ กลุ่ม นอกจากนี้ ยังมี ภาษีท้องถิ่น ภาษีสุขภาพ ภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยวิธีเก็บภาษีของกรมสรรพสามิต ในปัจจุบัน มี ๒ วิธี เลือกวิธีที่ให้เม็ดเงินภาษีแก่รัฐมากกว่า (๒ เลือก ๑) วิธีคิดภาษีสองแบบ ได้แก่

- ๑. เก็บภาษีตามปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์
- ๒. เก็บภาษีตามมูลค่า

ข้อดียที่คนจะไม่เห็นด้วยกับการเก็บตามมูลค่า คือ เหล้าที่ดีกรีสูง ตั้งราคาต่ำ จะถูกเสียภาษีต่ำ คนจะดื่มกันเยอะ เช่น เหล้าขาว เมื่อคนดื่มเยอะ จะเป็นอันตรายเยอะ

แต่ข้อดีของการเก็บภาษี ๒ เลือก ๑ คือ ใน ๓ ตัวที่เก็บแพง ระบบ ๒ เลือก ๑ จะเก็บเท่ากับภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ ตัวที่ภาษีตามมูลค่าต่ำ จะเก็บตามปริมาณ

ข้อเสนอแนะแนวทางการขึ้นภาษีเพื่อลดปริมาณการบริโภคสุราและลดการบริโภคสุราที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๑. มาตรการทางภาษี

- ๑.๑ คงลักษณะการคิดภาษีสองแบบ คือ ตามปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์และตามมูลค่า และเลือกวิธีที่ให้เม็ดเงินภาษีมากกว่า (๒ เลือก ๑)
- ๑.๒ เพิ่มอัตราภาษีตามปริมาณ และมูลค่าให้สูงขึ้นเต็มหรือใกล้เคียงเต็มเพดาน

๒. มาตรการทางกฎหมายอื่นๆ

- ๒.๑ ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายควบคุมมาตรฐานการผลิตอย่างจริงจัง
- ๒.๒ ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายและมาตรการเพื่อลดการบริโภคสุราโดยรวมอย่างจริงจัง รวมถึงการออกกฎหมายเพิ่มเติม
- ๒.๓ ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายควบคุมการผลิต จำหน่าย และดื่มสุราที่ผิดกฎหมายอย่างจริงจัง

มาตรการภาษีเพื่อควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์

วัตถุประสงค์การจัดเก็บภาษีสุราของไทย คือ หารายได้เข้ารัฐ และ ลดผลเสียหายต่อสังคม แต่วัตถุประสงค์หารายได้ยังสำคัญที่สุดสำหรับกรมสรรพสามิต

ภาษีสุรา ๔ ชนิดได้แก่ ภาษีนำเข้า ภาษีสรรพสามิต ภาษีท้องถิ่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่าธรรมเนียมพิเศษ ๒% จากภาษีสรรพสามิต

วิธีเก็บภาษีสุราของไทย

- ๑. ระบบผสมอัตราตามสภาพกับตามมูลค่า
- ๒. อัตราใดได้ภาษีมากกว่า ก็เลือกอัตรานั้น

ปัญหาเรื่องการขึ้นภาษีสุรา เกิดความขัดแย้งเชิงนโยบายระหว่างกลุ่มรณรงค์เพื่อควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ กับกลุ่มผู้นำเข้าสุรา

ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นภาษีสุรา ต้องดู ๑) ข้อดี/ข้อเสีย ของภาษีตามสภาพกับภาษีตามมูลค่าจะเลือกระบบใดขึ้นกับวัตถุประสงค์ ๒) ความรู้เรื่องผลกระทบของการขึ้นภาษีสุรายังจำกัดมาก : ค่าความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ต่อสุราในงานของ TDRI เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้น

การขึ้นภาษีสุราต้องคำนึงถึงผลกระทบ

- ๑. ผลต่อราคาสุราแต่ละชนิดต่างกัน
- ๒. การแข่งขันระหว่างวิสกี้แพงกับวิสกี้นำเข้าราคาถูก วิสกี้ราคาถูกและราคากลางๆ มีอัตราเพิ่มเร็วที่สุด (๔๐% ต่อปี) ปัจจุบันมีส่วนแบ่งตลาดวิสกี้ ๘๐% วิสกี้ในประเทศคงที่ในช่วง ๑๐ ปี ๑๙๐-๑๙๐ ล้านลิตร ส่วนแบ่งตลาดวิสกี้ราคาถูก ๔๔% แต่เสียภาษีสรรพสามิต ๓๖% ส่วนแบ่งวิสกี้เดอลักส์ ๕% แต่เสียภาษี ๑๕%

๓. ผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ผลิตจำหน่ายแต่ละราย : FTA ทำให้สุรณำเข้าคุณภาพต่ำจากบางประเทศอื่น ๆ เช่น Trade Deflection ของฟิลิปปินส์
๔. ผลต่อการหลบเลี่ยงภาษี
 - ๔.๑ under-invoice ราคาสุรณำเข้า และยี่ห้อสุรณชนิดใหม่
 - ๔.๒ การหลบภาษีของสุรณพื้นเมือง
๕. ผลต่อการหนีภาษี
 - ๕.๑ ร้านปลอดภาษีชายแดนไทย
 - ๕.๒ ประเทศเพื่อนบ้านไม่มีภาษีนำเข้า เกิดการหาประโยชน์จากสินค้าผ่านแดน
๖. ปัญหา Regulation ในประเทศ เช่น การบรรจุภาชนะใหม่ต้องเสียภาษีอีก ๕๐%
๗. ระบบบริหารภาษีไทยล้าสมัย เพราะออกแบบมาสำหรับการเก็บภาษีจากสัมปทานผูกขาด
 - ๗.๑ ใช้อากรแถมมปีกับ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ
 - ๗.๒ ในต่างประเทศใช้ระบบประเมินด้วยตนเอง และตรวจสอบภาษีเพื่อประเมินภาษีภายหลัง
 - ๗.๓ ต้องปฏิรูปสถาบันการบริหารภาษีใหม่

ข้อคิดเชิงนโยบาย

๑. การขึ้นภาษีอาจไม่คุ้มค่า และไม่สามารถลดผลเสียหาย จากการบริโภคสุรณเกิดปัญหาการหลบเลี่ยงภาษี ขณะที่การบริโภคมิได้ลดลง
๒. จำเป็นต้องปฏิรูปโครงสร้างภาษีสุรณใหม่ กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ซึ่งอาจมีผลต่อบทบาท กรมสรรพสามิตที่ต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเครื่องมือหารายได้เข้ารัฐ มาเป็นบทบาทส่งเสริมสุขภาพคนไทย เร่งปฏิรูประบบภาษีศุลกากร สร้างระบบบริหารภาษีแบบใหม่
 ๓. หันมาเอาจริงกับมาตรการอื่นที่ไม่ใช่ภาษี
 - ๓.๑ ใบอนุญาตร้านค้าสุรณ ร้านอาหาร คาราโอเกะ และสถานบันเทิง
 - ๓.๒ ใบอนุญาตชนสุรณ/ใบอนุญาตผลิต และเป็นเจ้าของอุปกรณ์การผลิตสุรณ
 - ๓.๓ Zoning สถานบันเทิงโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม
 - ๓.๔ BAC สำหรับวัยรุ่น ควรเคร่งครัดมากขึ้น
 - ๓.๕ รณรงค์ตรวจสุรณในลมหายใจ/เลือด รอบสถานบันเทิง และร่วมมือกับเจ้าของสถานบันเทิงในเรื่องการขับรถของคนดื่มสุรณ
 - ๓.๖ กำหนดให้บริษัทผลิต/จำหน่ายสุรณต้องจ่ายค่าโฆษณา/ค่าเวลา/ค่าพื้นที่โฆษณาจำนวนเท่าเทียมกันให้ สสส.ทำรณรงค์ลดความสูญเสียจากการบริโภคสุรณ

สถานการณ์แอลกอฮอล์

๑. สถานการณ์ การดื่มของคนไทย

คนไทยดื่มหนักเป็นอันดับ ๕ ของโลก ปี ๒๕๔๓ คนไทยดื่ม ๑๓.๕๙ ลิตร ต่อคน จากปี ๒๕๓๓ คนไทยดื่ม ๗.๔๖ ลิตร ต่อคน สถานการณ์การดื่มของประชากรไทยอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป จากการสำรวจสภาวะสุขอนามัยครั้งที่ ๓ ปี ๒๕๔๗ อัตราการดื่ม ร้อยละ ๔๒.๓๒ (๒๐.๘ ล้านคน) ผู้ชาย มากกว่า ผู้หญิง ๒ เท่า (๑๔ ล้านคน ต่อ ๖.๘ ล้านคน)

วัยรุ่นไทยเป็นนักดื่มมากขึ้น วัยรุ่นเพศชายวัย ๑๑-๑๙ ที่บริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีจำนวนประมาณ ๑.๐๖ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๓ ของประชากรในกลุ่มอายุนี้นี้ ช่วงเวลา ๗ ปี (๒๕๓๙-๒๕๔๖) กลุ่มผู้หญิงวัย ๑๕-๑๙ ปี มีการดื่มเพิ่มขึ้นเกือบ ๖ เท่า คือจากร้อยละ ๑.๐ เป็นร้อยละ ๕.๖ ร้อยละ ๕๐ เริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ผู้ชายเริ่มต้นดื่มในอายุน้อยกว่าผู้หญิง มีข้อมูลระบุว่าเด็กที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุ ๑๓ ปี มีโอกาสติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปจนโต

๒. ปัญหาจากสุราในสังคมไทย

๑. สุราเป็นสาเหตุการตายอันดับ ๑ ของอุบัติเหตุจราจร (ร้อยละ ๕๐ เกิดจากคนเมาแล้วขับรถ)

๒. สุราเป็นภาระโรค (Disease Burden : ตายก่อนวัยอันควรบวกสูญเสียจากการเจ็บป่วย) อันดับที่ ๓ ของคนไทยในปี ๒๕๔๒ และเป็นอันดับที่ ๑ ของประชากรในประเทศกำลังพัฒนา โดยมากกว่ายาเสพติดประมาณ ๕ เท่า

๓. สุราเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว

๔. สุราเป็นสะพานเชื่อมไปสู่ ยาเสพติด เพศสัมพันธ์ และอาชญากรรม

๓. ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๑. คนไทยจ่ายเงินซื้อเหล้าเฉลี่ยครั้งละ ๑๐๐-๓๐๐ บาท หรือ ปีละ ๔.๖๘ หมื่นล้านบาท ซึ่งสามารถสร้างโรงเรียนได้ประมาณ ๗,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ โรงเรียน (การวิจัยภาคสนามของมูลนิธิเพื่อนหญิง)

๒. ในปี ๒๕๔๕ มูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากอุบัติเหตุจราจรเท่ากับ ๑๒๒,๔๐๐-๑๘๙,๐๔๐ ล้านบาท หรือร้อยละ ๒.๒๕-๓.๔๘ ของ GDP (ประเทศอื่นประมาณ ๑-๒ % ของ GDP)

๔. นโยบายแห่งชาติ (เป้าประสงค์) ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๑. สร้างจิตสำนึกใหม่ให้เยาวชนของชาติ เพื่อป้องกันการริเริ่ม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชน (ลดนักดื่มหน้าใหม่)

๒. ลดปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยทั้งชาติ

๓. การคุ้มครองและลดผลกระทบที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในผู้ที่บริโภคแอลกอฮอล์และประชาชนทั่วไป

กลุ่มมาตรการ (ยุทธวิธี) ที่สำคัญ ของนโยบายชาติ

มาตรการ ด้านภาษีและการควบคุมราคา

๑. ภาษีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์และการควบคุมราคาเป็นเครื่องมือเชิงนโยบายที่สำคัญในการป้องกันอันตรายที่สืบเนื่องมาจากการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ จากการศึกษาจำนวนมากพบว่าราคาสูงขึ้น การบริโภคจะลดลง และส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมที่สัมพันธ์กับการตีมีลดลง ทั้งปัญหาระยะสั้นและระยะยาว โดยเฉพาะนักตีมีอายุน้อย ผู้ตีมีหนัก และผู้มีรายได้น้อย

๒. โดยให้มี การเพิ่มภาษีสรรพสามิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ทุกชนิดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักการของความยืดหยุ่นของราคาต่อการบริโภค (Price Elasticity) และดัชนีความสามารถในการซื้อ (Affordable Index) นอกจากนี้ต้องห้ามมิให้มีการจัดซื้อโรงแห่งความสุขหรือการลดราคา ซึ่งเป็นการสนับสนุนทางอ้อมให้มีการบริโภคมากขึ้น

ข้อเสนอมาตรการ ด้านภาษีและการควบคุมราคา

๑. กำหนดให้มีคณะทำงานที่เป็นกลางและน่าเชื่อถือ ศึกษาและจัดทำแนวทางการขึ้นภาษีและควบคุมราคา โดยให้มี

- ๑.๑ การสรุปสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องขึ้นภาษี
- ๑.๒ หาค่าความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติม เช่น Price Elasticity และ Affordable Index ของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในประเทศไทย
- ๑.๓ กำหนดแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน

๒. โดยเสนอให้ทางมหาวิทยาลัย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รับไปทำการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานทางวิชาการประกอบการขึ้นภาษีและควบคุมราคา

มาตรการ ด้านการควบคุมการเข้าถึง

๑. กลุ่มมาตรการนี้ หมายถึง การควบคุมความยากง่ายในการหาซื้อและบริโภค รวมถึงการผลิตและบริบทหรือสิ่งแวดล้อมในการตีมี

๒. การศึกษาในหลายประเทศ พบว่ามาตรการนี้ทำให้การบริโภคเครื่องตีมีแอลกอฮอล์และปัญหาเนื่องจากเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ลดลง (Edwards และคณะ, ๑๙๙๔) มาตรการนี้มีหลายมาตรการย่อย เช่น การจำกัดคุณลักษณะของผู้ซื้อและผู้ขาย กำหนดเงื่อนไขในการซื้อ-ขาย การจำกัดสถานที่และวัน-เวลาในการซื้อขายและบริโภค การจำกัดความหนาแน่นของแหล่งขายและแหล่งบริโภค การอบรมผู้ขาย การออกกฎระเบียบท้องถิ่นกดดันให้ผู้ขายรับผิดชอบความประพฤติของผู้บริโภค เป็นต้น

ข้อเสนอมาตรการ ด้านการควบคุมการเข้าถึง

๑. Place เสนอห้ามขายสุรา(และดีม) ณ สถานศึกษา ศาสนสถาน รวมถึงภายในรัศมี ๕๐๐ เมตร จากทั้งสองแหล่ง และห้ามขายสุราในบริเวณปั้มน้ำมัน โดยต้องมีการบังคับใช้อย่างเข้มงวด

๒. Time เวลาจำหน่าย : เสนอให้มีการบังคับใช้ตาม ปว.๒๕๓ อย่างเข้มงวด ส่วนเรื่องวันงดจำหน่าย : เสนอให้งดขายในวันสำคัญทางศาสนา(รวมวันพระ) วันสำคัญทางพระราชพิธี วันอาทิตย์ (วันครอบครัวแข็งแรง)

๓. Person เสนอให้มีการบังคับใช้อย่างเข้มงวดในการจำกัดอายุผู้ซื้อ ทั้งนี้โดยมอบให้กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง แก่กฎกระทรวง และ มีการทำหนังสือสอบถาม ติดตามขอความร่วมมือถึงกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ ด้านการควบคุมพฤติกรรมของผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์

๑. เป้าหมายเชิงพฤติกรรมที่สำคัญของมาตรการนี้ คือ การควบคุมการขับชี่ยานพาหนะขณะมีเมมา มีการประเมินแล้วว่าหากดำเนินมาตรการนี้อย่างจริงจัง ในระยะยาวจะสามารถลดอุบัติเหตุจากรถลง ประมาณร้อยละ ๕-๓๐ ได้อย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ

๒. มาตรการย่อยของกลุ่มมาตรการนี้ เช่น มาตรการสุ่มตรวจระดับแอลกอฮอล์, การกำหนดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดและลมหายใจในผู้ขับชี่ยานพาหนะทุกประเภท, การให้ใบอนุญาตขับชี่สำหรับผู้หัดขับอย่างมีเงื่อนไขเข้มงวด, การเพิกถอนใบอนุญาตขับชี่สำหรับผู้ฝ่าฝืนซ้ำซาก, การเพิ่มโทษผู้ที่เมาแล้วทำร้ายผู้อื่น เป็นต้น

อย่างไรก็ดีประสิทธิผลของมาตรการเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความเคร่งครัดในการบังคับใช้ ดังนั้นข้อเสนอ คือ “ให้เน้นการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด”

มาตรการ ด้านการควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขาย

๑. มีประเทศอย่างน้อย ๓๗ ประเทศที่มีมาตรการนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องเยาวชนไม่ให้เห็นการโฆษณาเหล่านั้น เพราะจากการวิจัยชี้ชัดถึงอิทธิพลของการโฆษณาต่อพฤติกรรมการบริโภคของเยาวชนและอัตราการตายจากอุบัติเหตุจากรถที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน สำหรับมาตรการย่อยของกลุ่มมาตรการนี้ เช่น การจำกัด ๑) เวลา : ตลอดเวลา หรือ เฉพาะบางเวลา ๒) ชนิดของเครื่องดื่ม : ทุกชนิด หรือ เฉพาะที่มีแอลกอฮอล์สูง ๓) ความเข้มข้นของการจำกัด : สมครใจ ผู้ค้าดูแลกันเอง หรือ บังคับ ๔) ประเภทของสื่อ : โทรทัศน์, วิทยุ, สิ่งพิมพ์, ป้ายโฆษณา เป็นต้น ๕) เนื้อหาของการโฆษณา : ทั้งหมด หรือ เฉพาะบางส่วน

ข้อเสนอและมาตรการ การควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขาย

๑. กำหนดให้มีคณะทำงานที่เป็นกลางและน่าเชื่อถือศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๒. มอบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายของตนไปเข้มงวดกวดขัน เช่น กรมประชาสัมพันธ์, สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

๓. ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานโดย Third Party ถ้าพบว่าไม่ได้ผลก็เสนอให้มีการดำเนินการแบบ Total Ban

มาตรการ ด้านการให้ความรู้ วรรณคดีโน้มน้าว

๑. จากการศึกษาพบว่าต้องใช้มาตรการนี้ร่วมกับมาตรการอื่นๆ จึงจะได้ผลต่อพฤติกรรมในระยะยาว และส่วนใหญ่จะต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูง

๒. สำหรับกลุ่มมาตรการนี้ มีมาตรการย่อยหลายวิธี อาทิเช่น การกำหนดเป็นหลักสูตรในโรงเรียน, การกำหนดให้ต้องมีป้ายหรือฉลากคำเตือน, การรณรงค์ทางสื่อสาธารณะ, การให้การรณรงค์ในกลุ่มเฉพาะ, การบ่มเพาะชุมชนแนวปฏิบัติ เป็นต้น

ข้อเสนอ : มอบ คณะอนุกรรมการรณรงค์และสร้างภาคี ในคณะกรรมการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ ดำเนินการ

มาตรการ ด้านการบำบัดรักษาผู้ป่วยจากแอลกอฮอล์

๑. จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันมีวิธีการรักษามากกว่า ๔๐ วิธี โดยมาตรการนี้ถือว่าการป้องกันปัญหาสุขภาพและปัญหาสังคมในระยะยาว กลยุทธ์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่ตัวบุคคลมากกว่ากลุ่มประชากร จากการประเมินพบว่า

- ๑.๑ การเน้นที่การปรับพฤติกรรม ได้ผลมากกว่าการเน้นที่ความตระหนักถึงปัญหา
- ๑.๒ การรักษาแบบผู้ป่วยนอกไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าได้ผลดีกว่าการรักษาแบบผู้ป่วยใน ในสถานบำบัดหรือโรงพยาบาล
- ๑.๓ อย่างไรก็ตาม พบว่าเมื่อมีการรักษาไม่ว่าโดยวิธีการใดก็ตาม จะมีการลดลงของการดื่มและอันตรายที่เกิดจากการดื่ม

ข้อเสนอ : มอบ กรมสุขภาพจิต ดำเนินการ

มาตรการ การบังคับใช้กฎหมาย

๑. ส่วนกลาง (ดูภาพรวมของทั้งประเทศโดยประสานทั้งภาครัฐ-เอกชน, Watch Dog)

- ๑.๑ ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนและติดตามประสานการบังคับใช้กฎหมาย (ภาครัฐ) ในสังกัดสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ
- ๑.๒ หน่วยติดตามอิสระ(เครือข่ายภาคเอกชน) ในการบังคับใช้กฎหมาย

๒. ส่วนภูมิภาค

- ๒.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัด CEO เป็นผู้กำกับดูแล
- ๒.๒ ตำรวจ เป็นผู้ดำเนินการหลัก

โดยกำหนดให้มีการรายงานรองนายกรัฐมนตรี ทุก.....เดือน และนำสถิติผลงานมารายงานประกอบการพิจารณาความดีความชอบ มอบรางวัล หรือลงโทษ

๓. ส่วนท้องถิ่น

๓.๑ กำหนดให้มีเจ้าพนักงานท้องถิ่น มาดำเนินการเป็นการเฉพาะ

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฯ

๑. หน่วยงานภาครัฐ

๑.๑ กระทรวงการคลังโดยการขึ้นภาษี ออกใบอนุญาต

๑.๒ กระทรวงศึกษาธิการโดยการให้ความรู้ ดูแลเยาวชน

๑.๓ สำนักงานกฤษฎีกา โดยการควบคุมการโฆษณา

๑.๔ กระทรวงสาธารณสุข โดยการให้ความรู้/รณรงค์ ควบคุมผลิตภัณฑ์
บำบัดรักษา ให้ความรู้/รณรงค์ ควบคุมผลิตภัณฑ์ บำบัดรักษา

๒. หน่วยงานภาคเอกชน ภาควิชาศาสนา เครือข่ายองค์กรงดเหล้า มูลนิธิเมาไม่ขับ เครือข่ายครอบครัว ฯลฯ

๓. หน่วยงานอื่นๆ สื่อมวลชน บริษัท ห้างร้าน โรงงาน องค์กรชุมชน ฯลฯ

บทบาทของภาคประชาชน

๑. เสนอแนะภาครัฐ ในการแก้ไข เพื่อเติมกฎหมาย หรือเสนอร่างกฎหมาย

๒. ผลักดันนโยบายที่เป็นประโยชน์สาธารณะ

๓. ช่วยสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย

กรณีตัวอย่าง การห้ามโฆษณาเหล้าทางโทรทัศน์ระหว่าง ๐๕.๐๐-๒๒.๐๐น. ส่วนช่วงนอกจากนั้นโฆษณาได้เฉพาะการสร้างภาพลักษณ์

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอจากที่ประชุม

มีหลายประเด็นที่พุดกัน ข้อเสนอที่ตรงกันหลายเรื่องคือ

๑. การปรับระบบภาษีไม่ว่าจะปรับขึ้นหรือปรับเป็นสองเลือกหนึ่ง ต้องมีการศึกษาต่อไป เรื่อง Progressive Rate per Alcohol

๒. เรื่องการโฆษณาต้องให้ความสำคัญมากขึ้น

๓. การแก้ค่านิยมผ่านการโฆษณา การศึกษา

๔. สร้างกลยุทธ์หลายส่วนไม่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การดื่มสุราเป็นเรื่องทั้งของคนจนและไม่จน คนหลายอาชีพ จึงไม่ควรมองข้าม

๕. การให้ความสำคัญกับจริยธรรมขององค์กรหรือข้าราชการที่ต้องไม่ยุ่งกับธุรกิจสุรา

๖. การประชาสัมพันธ์ระดับให้สุราเป็นผู้ร้ายมาก ๆ เน้นให้เห็นว่าเป็นยาเสพติด

๗. สถานที่ห้ามดื่มให้เหมือนกับสถานที่ห้ามสูบบุหรี่

**ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์
จากประเด็นที่ ๙ นโยบายสาธารณะและมาตรการ :
เพื่อการ ลด ละ เลิก การดื่มแอลกอฮอล์**

* * *

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๑. นโยบายระดับมหภาค

มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการผลักดันให้เกิดนโยบายและมาตรการเพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งกำหนดระดับของการทำงานในแต่ละช่วง ให้มองเห็นเป้าหมายที่ชัดเจน ประกอบด้วย

ขั้นแรก คือ ลดความเสียหายอันเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสังคม
ขั้นที่สอง ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคม

๒. นโยบายระดับองค์กร-หน่วยงาน

๒.๑ รัฐบาล ดำเนินการให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบาย “เศรษฐกิจสดใส-สังคมปลอดภัย” ที่รัฐบาลประกาศ และตามคำกล่าวต่อสาธารณะของผู้นำประเทศ เช่น นายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรี ที่แสดงท่าทีชัดเจนในการปกป้องเยาวชนและสังคมจากผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๒.๒ คณะกรรมการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ (คบอช.)

๒.๒.๑ พิจารณาบททวนมาตรการในการจำกัดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปรับยุทธศาสตร์ในการโฆษณาและส่งเสริมการขายโดยอาศัยช่องว่างของการจำกัดการโฆษณาเฉพาะในบางสื่อ ทำการโฆษณาและส่งเสริมการขายในรูปแบบอื่นๆ อย่างเข้มข้น คบอช. จึงควรพิจารณาบททวนการจำกัดการโฆษณาเป็นการห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกรูปแบบ

๒.๒.๒ พิจารณามาตรการในการจำกัดจุดจำหน่าย โดยจำกัดปริมาณร้านค้า และห้ามจำหน่ายในบางพื้นที่เช่น ในเขตพื้นที่ใกล้วัด และใกล้สถานศึกษา เป็นต้น

๒.๒.๓ ควรมีการพิจารณายกร่างกฎหมายควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บูรณาการทุกประเด็นสำคัญ เพื่อประสิทธิภาพในการดูแลบังคับใช้

๒.๒.๔ เน้นยุทธศาสตร์การสร้างความรู้หรือความตระหนักในกลุ่มวัยรุ่น
โดยเน้นสร้างความตระหนักต่อผลกระทบและความสูญเสียที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๒.๒.๕ ควรมีการกำหนดหน่วยงานราชการที่จะเป็นเจ้าภาพในระดับพื้นที่
เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด สถานีตำรวจ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น

๒.๓ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ควรสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายในระดับชุมชนที่ร่วมกันดำเนินกิจกรรมหรือกำหนดมาตรการในระดับชุมชน ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ เช่น การสนับสนุนภาคประชาสังคมให้จัดทำรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ สนับสนุนมาตรการของพระสงฆ์ในการงดรับกิจนิมนต์ในงานที่มีการเฉลิมฉลองด้วยอบายมุข หรืองานศพที่มีการเลี้ยงเหล้า การกำหนดให้สมาชิกในชุมชนที่ติดเหล้า ไม่มีสิทธิในการกู้ยืมเงินกองทุนฯ เป็นต้น

๒.๔ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เนื่องจากการนำธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าจดทะเบียนเพื่อระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ จะส่งผลให้ธุรกิจมีความแข็งแกร่งทางธุรกิจเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังมีความเสี่ยงต่อการถูกแทรกแซงจากอำนาจทางธุรกิจอย่างสูง เพราะขาดกลไกดวงดุลอำนาจทางการเมืองที่เข้มแข็งเพียงพอ จึงมีข้อเสนอเชิงนโยบายและมาตรการในการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจแอลกอฮอล์ ดังนี้

๒.๔.๑ กระบวนการพิจารณาในการยื่นขอเข้าจดทะเบียน คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ควรพิจารณาผลที่จะเกิดตามมาให้รอบด้าน

๒.๔.๒ มาตรการกำกับดูแลธุรกิจที่เข้าตลาดหลักทรัพย์แล้ว ต้องพัฒนาการมาตรการรองรับ ทั้งด้านการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลธุรกิจ (Good Governance) และมีกรอบจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ (Code of Conduct) เช่น ไม่โฆษณากับเด็กและเยาวชน ไม่โฆษณาโดยอิงเรื่องเพศ ไม่ส่งเสริมการดื่มหนัก และเคร่งครัดต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น

๒.๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดรักษาผู้ติดสุรา

กลุ่มเป้าหมายในการบำบัดนั้นควรครอบคลุมทั้งกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่ติดสุราแล้ว และขอความร่วมมือจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในการเป็นตัวเชื่อมประสานระดับจังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ

๒.๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาหรือลดผลกระทบจากการดื่มสุรา

๒.๖.๑ ควรมี “เจ้าภาพ” หรือหน่วยงานหลักในเรื่องของการเมาแล้วขับ เมาแล้วก่อความรุนแรงหรืออาชญากรรม และในเรื่องของการบำบัดรักษา เพื่อรับผิดชอบอย่างชัดเจน และเชื่อมประสานให้เกิดการทำงานเชิงรุก

๒.๖.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาคเข้ามามีบทบาทในการให้ข้อเสนอแนะและการสนับสนุนเพื่อสร้างค่านิยมและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดในระดับจังหวัด

๒.๗ ภาคประชาสังคม

- ๒.๗.๑ เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งโดยบูรณาการการลดการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ไปในกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาชุมชน
- ๒.๗.๒ สร้างเครือข่ายทางสังคม เพื่อทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้ประชาชนลด ละ เลิกการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์

ข้อเสนอด้านกฎหมายและมาตรการในรูปแบบอื่นๆ

๑. มาตรการภาครัฐ ประกอบด้วย ๒ ส่วนใหญ่ คือ การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่และการเร่งผลักดันกฎหมาย

๑.๑ การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ ประกอบด้วย

- ๑.๑.๑ กฎหมายด้านการจำกัดอายุผู้ซื้อ ปัจจุบันมี พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ อยู่แล้วจึงควรมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้อย่างจริงจัง และมีการพัฒนากลไกตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากยังเป็นกฎหมายที่ค่อนข้างใหม่สำหรับสังคมไทย
- ๑.๑.๒ กฎหมายป้องกันการ “เมาแล้วขับ” ควรดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและทั่วถึง โดยให้เพิ่มจำนวนเครื่องมือการตรวจแอลกอฮอล์และเครื่องมือในการตรวจวัดค่าแอลกอฮอล์สำหรับให้เจ้าหน้าที่ใช้งานให้เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรู้ความชำนาญในการใช้เครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพิ่มกิจกรรมการตรวจหาแอลกอฮอล์ในลมหายใจผู้ขับขี่ โดยเน้นการตรวจรอบศูนย์กลางสถานบันเทิง และขยายเวลาการตรวจแอลกอฮอล์จากช่วงดึกเพิ่มในช่วงหัวค่ำ (๒๐.๐๐-๒๒.๐๐ น.)

๑.๒. การผลักดันกฎหมายใหม่ ประกอบด้วย

๑.๒.๑ มาตรการควบคุมการผลิตและจำหน่าย

- ๑.๒.๑.๑ ควบคุมราคาให้สูงขึ้นด้วยมาตรการทางภาษี เสนอให้ขึ้นราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทพร้อมกัน โดยมีการระมัดระวังถึงผลกระทบในลักษณะที่ทำให้เกิดการหันเหไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ราคาถูกลงกว่า หรือสุราเถื่อนทดแทน
- ๑.๒.๑.๒ การควบคุมขนาดของบรรจุภัณฑ์ ให้มีขนาดที่ไม่เอื้อต่อความสะดวกในการซื้อ ขณะเดียวกันก็มีการควบคุมฉลาก ให้มีคำเตือนที่ไม่ได้อยู่ในลักษณะของประโยคบอกเล่า แต่เป็นคำเตือนเกี่ยวกับโทษหรือพิษภัยต่อสุขภาพ รวมทั้งโทษหรืออาญาของผู้ตีมีเมื่อทำผิดกฎจราจร หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑.๓ การควบคุมผลิตภัณฑ์โดยให้ความสำคัญต่อการควบคุมสินค้าที่ผลิตเพื่อมุ่งจูงใจเด็ก เยาวชน และผู้หญิงให้ทดลอง หรือนิยมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๑.๒.๑.๔ การจำกัดจุดจำหน่าย

(๑) ให้กำหนดพื้นที่บางแห่งให้มีข้อจำกัดด้านการจำหน่ายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Zoning) ได้แก่ ห้ามจำหน่ายในบริเวณที่อยู่ใกล้สถานศึกษาและวัด ห้ามจำหน่าย และบริโภคในสถานที่ราชการ และมีการกำหนดเขตที่อยู่อาศัยปลอดภัยสถานบันเทิง และเขตสถานบันเทิง

(๒) เพิ่มค่าธรรมเนียมใบอนุญาตร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พร้อมวางหลักเกณฑ์การได้รับอนุญาตเพื่อลดจำนวนร้านค้าลงจากปัจจุบัน

๑.๒.๒ มาตรการควบคุมการบริโภค

๑.๒.๒.๑ การเพิ่มเพดานอายุที่สามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ จากการที่ พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ กำหนดเพดานต่ำสุดของผู้ที่สามารถซื้อเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ไว้ที่ ๑๘ ปี ดังนั้นควรขยับเพดานอายุให้สูงขึ้นเพื่อลดจำนวน ผู้ดื่มหน้าใหม่

๑.๒.๒.๒ การจำกัดสถานที่ดื่มเสนอให้ขยายพื้นที่ห้ามดื่มสุร่าให้กว้างขวางขึ้น เช่น การห้ามดื่ม ในสถานศึกษา วัด โรงพยาบาล และสถานที่ราชการ รวมทั้งในยานพาหนะ ทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสาร และในงานเลี้ยงของหน่วยงานราชการ เป็นต้น

๑.๒.๓ มาตรการควบคุมการโฆษณาควบคุมการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท ทุกรูปแบบ และทุกช่องทาง โดยครอบคลุมถึงการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การจัด กิจกรรมร้านค้า การจัดกิจกรรม ณ จุดขาย ในทุกชนิดของการสื่อสารการตลาดของตราสินค้า หรือของเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ชนิดนั้น ผ่านมาตรการดังนี้

๑.๒.๓.๑ ห้ามโฆษณาทางสื่อทุกประเภท (Total Marketing & Brand Communication Banned)

๑.๒.๓.๒ ให้โฆษณาได้ภายใต้เงื่อนไขการลดผลกระทบต่อสังคมให้ลดน้อยลงที่สุดและยึดหลัก ผู้ก่อภาระต้องรับภาระ โดยให้ผู้ผลิตและจำหน่ายต้องซื้อเวลาและพื้นที่โฆษณาให้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) นำเสนอเนื้อหาการรณรงค์ ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอัตราเท่ากับที่ใช้โฆษณาสินค้าของตนเอง หรือ เก็บภาษีโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้ราคาสินค้าสูงขึ้น ทั้งนี้ มาตรการนี้ ถือเป็นมาตรการเร่งด่วน เนื่องจากเป็นเงื่อนไขกระตุ้นการดื่มที่สำคัญ

๑.๒.๔ มาตรการเพื่อลดผลกระทบจากการบริโภค ควรมีการปรับปรุงบทลงโทษว่าด้วยเรื่องของการ "เมาแล้วขับ" ให้มีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดย

๑.๒.๔.๑ ให้นับการจำคุก ในลักษณะของการจำคุกระยะสั้น ๒ วัน และห้ามประกันตัว

๑.๒.๔.๒ มีการเพิ่มโทษด้านการเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ทุกประเภท สำหรับผู้ที่ "เมาแล้วขับ"

๑.๒.๕.๓ ให้ปรับระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับที่อยู่ในวัยรุ่นให้เป็นศูนย์เนื่องจากเป็นวัยที่มีปัจจัยด้านกายภาพและจิตวิทยาที่กระตุ้นให้เกิดความคึกคะนอง และขาดสติสูง

๑.๒.๕.๔ เพิ่มค่าปรับผู้ขับที่มีระดับแอลกอฮอล์เกินค่าที่กฎหมายกำหนด

๒. มาตรการภาคสังคม เพื่อให้กลุ่มบุคคลและองค์กรกำหนดมาตรฐานจริยธรรมในการปฏิบัติดังต่อไปนี้

๒.๑ ผู้ที่เป็นบุคคลสาธารณะของสังคม (Public Figures) เช่น ดารา นักร้อง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง ควรจะงดการเป็น Presenter ในการโฆษณาให้กับบริษัทสุรา

๒.๒ หน่วยงานราชการและองค์กรภาครัฐต่าง ๆ ควรได้รับการสนับสนุน (Sponsorship) จากบริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการจัดงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน และข้าราชการหรือพนักงานในหน่วยงานราชการไม่ควรเข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมส่งเสริมการขายรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมเพื่อสังคม ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการขายหรือสร้างภาพพจน์ของบริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๒.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรนำงบประมาณไปใช้ในการจัดซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือจัดกิจกรรมที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

๒.๔ สถานศึกษา การจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยทั้งในส่วนของอาจารย์ และนักศึกษา ควรจะปลอดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือปลอดจากการสนับสนุนของบริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ควรมีบทลงโทษอาจารย์สถานหนักในกรณีที่ไปก่อความผิดที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๒.๕ สถานที่ทำงาน มีนโยบายไม่สนับสนุนการรับพนักงานใหม่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และใช้เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินผลพนักงาน

๒.๖ ประชาชน ร่วมสนับสนุนร้านค้าที่ไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างครอบครัวให้เป็นต้นแบบของการปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประเด็นที่

๑๐

ห้องย่อย

สื่อกับการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข

“ ภาคสังคม ผู้รับสื่อ สื่อ และรัฐ พึงคำนึงถึง

๑. สิทธิการรับรู้ข่าวสาร ความจริงที่รอบด้านจากสื่อที่มีความหลากหลาย
๒. ผลักดันนโยบาย หรือกลไกอิสระ/องค์กรกลางที่มีบทบาทจัดอันดับคุณภาพสื่อ ตรวจสอบสื่อ ส่งสัญญาณเตือนภัยแก่ผู้รับสื่อ
๓. สนับสนุนทรัพยากร และการขยายตัวของสื่อทางเลือก หรือสื่อภาคประชาชน
๔. ผู้รับสื่อ ต้องสร้างภูมิคุ้มกันตนเอง รู้เท่าทันสื่อ วิจาร์ณสื่อ ตรวจสอบสื่อ
๕. รัฐเลิกแทรกแซงสื่อ ครอบงำสื่อ และจัดสรรอำนาจการบริหารสื่อใหม่
อย่างเป็นธรรม ”

สื่อกับความอยู่เย็นเป็นสุข
เต็มสุขให้เต็มสื่อ
สื่อร่วมสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข

กำหนดการห้องย่อย สื่อกับการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๓๕ น.	ชี้แจงการประชุม โดย นายศักดิ์ดา เชื้ออินทร์
เวลา ๐๙.๓๕ - ๑๐.๐๐ น.	เปิดสถานีวิจัยเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข แจ้งผังรายการ (กำหนดการ และกิจกรรมในห้องสื่อกับการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข) รายงานข่าว - สรุปผลการประชุมสมัชชาสุขภาพวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ - รายงานผลการสำรวจความคิดเห็น - เรื่องเล่าจากชุมชน
เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. ร่วมเสวนา โดย	เวทีเสวนา “สื่อจะร่วมสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร” นายฐากร บุญปาน นายจอน อึ้งภากรณ์ นายโคทม อาริยา
ดำเนินการเสวนา โดย	นางสุชาดา จักรพิสุทธิ์ และ นายเจษฎ์ โทณะวณิก
เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	ระดมความเห็นประเด็น “สื่อไทยจะสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร”
เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๒.๓๐ น.	สรุปข้อเสนอเชิงนโยบาย “การสื่อสารสาธารณะเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข”
ประธาน	นายโคทม อาริยา
เลขานุการ	นางเครือวัลย์ โพธิ์ศรี
ผู้จัดการห้อง	นายศักดิ์ดา เชื้ออินทร์
ผู้ประสานงาน สปรส.	นางสุมาลี ประทุมรัตน์

เติมสุขให้เต็มสื่อ :

สื่อจะสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร?*

ภายใต้แนวคิด “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘ ดูเหมือนสื่อสารมวลชนได้รับการวิพากษ์อย่างสูง ในฐานะกลไกทางสังคมที่นำเสนอข่าวร้ายประจำวัน อันนำมาซึ่งทุกขภาวะแก่ผู้คนในสังคมไม่น้อย

คำถามสำคัญจึงเกิดขึ้นว่า ทำอย่างไรสื่อสารมวลชนจึงจะเป็นเครื่องมือเสริมสร้างสุขภาวะ สารใดเล่าที่จะเติมเต็มความสุขและสร้างการเรียนรู้แก่ผู้รับสาร อันจะนำไปสู่สำนักแห่งการร่วมมือสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขจากทุกภาคส่วนของสังคม?

ภูมิหลังปัญหา “สื่อ”

ในทางอุดมคติ สื่อสารมวลชน (Mass Media) เป็นสถาบันสาธารณะ และเป็นเครื่องมือการสื่อสารของสมาชิกในสังคม หากแต่เมื่อสังคมพัฒนาไปในทิศทางที่ระบบทุนเป็นใหญ่ สื่อสารมวลชนซึ่งแยกไม่ออกจากสังคม และเป็นผลผลิตของระบบเศรษฐกิจ การศึกษา และการเมืองเช่นกัน ก็ได้เติบโตแปรเปลี่ยนไปสู่การเป็น “ธุรกิจ” ที่ประกอบด้วยผลประโยชน์และอิทธิพลยิ่งกว่านั้นเมื่อสื่อสารมวลชนได้กลายเป็นธุรกิจเชิงกำไรในตลาดหุ้น ที่ถูกกว้านซื้อและถือครองโดยกลุ่มทุนผูกขาดและนักการเมืองจึงยิ่งนำมาซึ่งข้อจำกัดที่ทำให้ผู้ประกอบอาชีพสื่อหรือสื่อมวลชน (Journalist) ไม่สามารถแสดงบทบาทการเป็นปากเสียง และเป็นพื้นที่ที่เป็นธรรมแก่คนหลากหลายกลุ่ม กระทั่งบางสถานการณ์สื่อมวลชนยังคงอยู่ในภาวะการเซนเซอร์ตัวเอง (Self Censorship) และบางครั้งการนำเสนอข่าวสารจากความไม่เข้าใจของสื่อมวลชนก็มีผลสร้างภาพลักษณ์อันอ่อนแอ อคติ และการละเมิดสิทธิชุมชนท้องถิ่น นำมาซึ่งกระแสข่าวสารที่ไม่สมดุลและสังคมขาดความรู้ที่ถูกต้อง ขาดการติดตามตรวจสอบนโยบายสาธารณะ

แต่ในความเป็นจริงอันซับซ้อนของปัจจุบัน สื่อสารมวลชนได้ก้าวข้ามจากสถาบันสาธารณะไปสู่การเป็น “สถาบันการเรียนรู้” ตลอดชีวิตเสียแล้ว และมีหน้าที่ให้การศึกษา (To Educate) ด้วยการนำเสนอข้อเท็จจริง ความคิดเห็นจากตัวละครในข่าวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อ กลุ่มชาติพันธุ์ องค์กรพัฒนาเอกชน ชาวบ้านรากหญ้า เป็นต้น การที่คนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียกร้องการใช้สิทธิทางการเมือง หรือผู้คิดเห็นขัดแย้งแตกต่างจากรัฐ ได้ “สื่อสาร” ปัญหาและความต้องการของตน จึงเป็นช่องทางที่สังคมจะได้ตั้งคำถามและเรียนรู้ (Conflict of Value) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตยอย่างมีส่วนร่วมและเป็นรากแก้วของสังคมฐานความรู้ (Knowledge Base Society)

* เอกสารนำเข้าน้อยสื่อกับการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข บรรณาธิการโดยสุชาติ จักรพิสุทธิ์

ผลการวิจัยเรื่อง “โครงสร้างตลาดสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศไทย” โดย ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ ได้รายงานสรุปไว้ความตอนหนึ่งว่า “โทรทัศน์ และวิทยุเป็นสื่อที่ประชาชนไทยได้รับข่าวสารและบันเทิงมากที่สุด โดยประชาชนกว่าร้อยละ ๘๖ และ ๓๖ ได้ชมโทรทัศน์และฟังวิทยุในแต่ละวัน ซึ่งสูงกว่าอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ หรือการรับสื่ออย่างอื่น ธุรกิจสื่อโทรทัศน์และวิทยุในประเทศไทย มีอัตราการเจริญเติบโต สูงกว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) เสียอีก เห็นได้จากการขยายตัวและขนาด ของมูลค่าการโฆษณาที่เติบโต ถึงร้อยละ ๓.๕ และ ๔.๔ เท่าของอัตราการขยายตัวทาง เศรษฐกิจโดยรวมในระหว่างปี ๒๕๓๔-๒๕๔๕

เช่นเดียวกับสื่อวิทยุในประเทศไทย ที่เป็นตลาดแยกย่อย (Fragmented) กว่า ๕๒๐ สถานี โดยเป็นระบบสัมปทานรัฐและเอกชน ซึ่งมีอายุสั้นมากและมีความเสี่ยงสูง เนื่องจากภาครัฐสามารถบอกเลิกสัญญาได้ฝ่ายเดียว คณะผู้วิจัยพบว่า สื่อวิทยุมีแนวโน้ม กระจุกตัวสูงขึ้น ดังเห็นได้จากสัดส่วนรายได้ของผู้ประกอบการวิทยุรายใหญ่ในกรุงเทพฯ ๓ ราย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๓ ของรายได้โฆษณาปี ๒๕๔๒ เป็นร้อยละ ๑๘ ในปี ๒๕๔๔

สำหรับสื่อหนังสือพิมพ์ ผลประกอบการและรายได้ ๗๐% ของสื่อหนังสือพิมพ์มา จากการโฆษณาสินค้า ธุรกิจ และบริการ โดยสัดส่วนข้างมากของรายได้โฆษณาในช่วง รัฐบาลชุดปัจจุบัน เป็นโฆษณาจากรัฐวิสาหกิจและธุรกิจที่มีนักการเมืองเกี่ยวข้อง

ดังนั้นบทบาทของสื่อสารมวลชนที่เราเห็นจึงเป็นไปในทางการเป็นเครื่องมือโฆษณา ส่งเสริมบริโภคนิยมและตอบสนองกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งนี่เป็นปรากฏการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ทั่วโลก ไม่เพียงแต่ในประเทศไทย นำมาซึ่งความต้องการแก้ปัญหาและแสวงหาทาง เลือกลงใหม่ ในอันที่จะสร้างระบบการสื่อสารของสังคมที่เป็นธรรมมากขึ้น ดังเห็นได้จากการ เกิดขึ้นของแนวคิด “การสื่อสารเพื่อการพัฒนา” (Communication for Development) และ “การสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลง” (Communication for Social Change) โดย มุ่งหมายให้ระบบสื่อสารของสังคม มีบทบาทพึงประสงค์ในอันที่จะทำให้

- การสื่อสารนั้นเป็นไปเพื่อการเรียนรู้ข้ามกลุ่มข้ามปัญหา
- ทำให้การสื่อสารนั้นมีผลในทางแก้ไขปัญหาและเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า
- เป็นการสื่อสารเพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย
- เป็นการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วม ที่ผู้รับสาร (Receiver) สามารถสื่อสารสองทาง

และเปลี่ยนเป็นผู้ส่งสาร (Sender) ได้เมื่อต้องการ

อย่างไรก็ดี สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย ที่ภาคประชาชน มีความตื่นตัวต่อการใช้สิทธิ และการรวมกลุ่มสร้างปฏิบัติการภาคพลเมืองกันอยู่อย่าง หลากหลายและมากมายทั่วทุกภาค จนก่อเกิดเป็นกระแสชุมชนเข้มแข็งหรือชุมชนนิยม ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่าสืบเนื่องจากเหตุปัจจัยดังต่อไปนี้

- ๑) กระแสโลกาภิวัตน์และแนวคิดประชาธิปไตยจากสากลประเทศ ทำให้เกิดการ รับรู้ข่าวสารรวดเร็วกว้างขวาง และการเปิดรับแนวคิดด้านสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ๒) อานิสงส์จากรัฐธรรมนูญรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.๒๕๔๐ และการเกิดขึ้น ขององค์กรใหม่ตามรัฐธรรมนูญ อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(สสส.) สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ฯลฯ ที่มีนโยบายและงบประมาณส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

๓) ทรัพยากรไหลลงสู่ชุมชน จากเหตุปัจจัยด้านนโยบายประชานิยมของรัฐบาลปัจจุบัน

๔) กระแสการปฏิรูป ทั้งการปฏิรูประบบสุขภาพ การปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปสื่อ เป็นต้น มีส่วนเสริมสร้างกิจกรรมในระดับชุมชนขึ้นมากมาย และกลายเป็นเวทีเรียนรู้ทางสังคมอย่างสำคัญ

๕) กระแสทุนและธุรกิจขนาดใหญ่ทั้งข้ามชาติและในประเทศ ที่ขยายการลงทุนไปในท้องถิ่น

กระแสความเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในระดับชุมชน จึงเริ่มก่อรูปเป็นขบวนการชุมชนที่มีได้นำโดยองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) อีกต่อไป หากแต่ชุมชนรากหญ้าเองเริ่มมีการจัดตั้งตนเองในระดับใดระดับหนึ่ง ด้วยความมุ่งหมายที่จะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน อันอาจเรียกว่าเป็น ชุมชนโดยเจตนา (Intentional Community) ที่เป็นพัฒนาการขั้นหนึ่งของชุมชนเข้มแข็ง

ศ.ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ นักวิชาการอิสระที่ได้รับการยอมรับจากสังคม ได้เคยบรรยายถึงคุณลักษณะของสังคมเข้มแข็งหรือชุมชนเข้มแข็งว่า

- คนในชุมชน/สังคม มีความสามารถในการรวมตัวกันหรือการสร้างเครือข่าย
- มีอำนาจในการตัดสินใจ/แก้ไขปัญหาของชุมชนเอง
- มีข่าวสารข้อมูลที่มาจากหลากหลายทิศทาง
- มีการสื่อสารที่ทำให้เกิดสำนึกความเป็น “เรา” ร่วมกัน

จากแนวคิดการสื่อสารที่พึงประสงค์ และจากข้อจำกัดของระบบสื่อสารมวลชนทั้งหมดดังกล่าวมา กอปรกับความเติบโตของขบวนการชุมชน ได้นำมาซึ่งความต้องการที่จะ “สื่อสาร” ข้อเท็จจริงและศักยภาพของชุมชนไปสู่ความรู้และขยายความเข้าใจ ทั้งการสื่อสารในระดับพื้นที่ และการสื่อสารไปสู่สังคมวงกว้าง ดังเห็นได้จากกระแสการเกิดขึ้นของวิทยุชุมชน และความพยายามที่จะสร้างสื่อของตนเอง ทั้งในรูปแบบจดหมายข่าว ไปสเตอร์ เว็บไซต์ เวทีกิจกรรม จนถึงการจัดตั้งสำนักข่าวภาคประชาชน การเขียนบทความ จัดพิมพ์หนังสือเล่ม การจัดเวทีสาธารณะ และการสร้างสรรค์กิจกรรมเชิงศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น จนกล่าวได้ว่านี่คือกระบวนการ “สื่อภาคประชาชน” หรือ “สื่อทางเลือก” ซึ่งพูดให้ถึงที่สุดก็คือ การสร้างความเข้าใจใหม่และการเปลี่ยนความรู้ของสังคมว่า การพัฒนาที่แท้ต้องมาจากประชาชน และก็คือกระบวนการหรือสร้าง (Reconstruct) อัตลักษณ์ชุมชนนั่นเอง

ความเข้าใจใหม่ว่าด้วย “สื่อทางเลือก”

ประวัติศาสตร์ความต้องการใช้สื่อและสร้างสื่อของภาคประชาชน เกิดขึ้นชัดเจนในยุคของขบวนการคนหนุ่มสาวเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ ที่มีการใช้สื่อ/สร้างสื่อเพื่อสื่อสารแนวคิด-อุดมการณ์ประชาธิปไตยในรูปแบบต่างๆ อาทิ ใบปลิว ไปสเตอร์ เพลงเพื่อชีวิต

คัดเอาท์ ละคร ศิลปะ ฯลฯ ซึ่งถูกเรียกว่า “สื่อออกกระแส” จากนั้นมาเมื่อชุมชนและหมู่บ้านกลายเป็นเป้าหมายของการพัฒนาเราก็เริ่มได้ยินคำว่า “สื่อชุมชน” ซึ่งหมายถึงสื่อที่เข้าถึงชุมชนชาวบ้าน อันได้แก่ หอกระจายข่าว แผ่นพับ ปฏิทิน ฯลฯ โดยมีเป้าหมายการสร้างการใช้ด้านส่งเสริมการเกษตร การเผยแพร่ความรู้เรื่องปุ๋ยและสารเคมีการเกษตร การสาธารณสุข นโยบายรัฐ เป็นต้น อนึ่ง สื่อชุมชนในความหมายทางวิชาการวารสารศาสตร์/นิเทศศาสตร์ ยังหมายรวมไปถึงสื่อบุคคลและสื่อพื้นบ้านหรือสื่อประเพณีด้วย

อย่างไรก็ตาม จากเส้นทางของสื่อออกกระแส สื่อชุมชน จนถึงยุคการเติบโตขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) พร้อมๆ กับอคติของสังคมที่คิดว่าองค์กรพัฒนาเอกชนหรือกลุ่มคนที่คัดค้านรัฐนั้นไม่หวังดีต่อประเทศชาติได้นำมาซึ่งความจำเป็นในการสื่อสารของคนที่ไม่ถึงสื่อมากยิ่งขึ้น ดังนั้น วาทกรรมเรื่อง “สื่อภาคประชาชน” จึงเกิดขึ้น โดยมีความหมายเน้นไปในเรื่องเนื้อหาที่ยืนอยู่ข้างภาคประชาชน และมีลักษณะเล็กๆ ทุนจำกัดเผยแพร่กันเอง จนมาถึงยุคการเคลื่อนไหวใหญ่ของภาคประชาชนและการเกิดรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ๒๕๔๐ ก็เริ่มปรากฏวาทกรรมคำว่า “สื่อทางเลือก” ขึ้น ซึ่งดูเหมือนจะมีความหมายที่กว้างขวางขึ้น มีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ การประสานเอาสื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่อพื้นบ้านเข้ามาใช้ในวัตถุประสงค์เพื่อชุมชนหรือภาคประชาชน โดยมีจุดเน้นด้านเนื้อหาที่ถ่วงดุลข่าวสารกระแสหลัก และการเข้าถึงผู้รับสารที่กว้างขวางขึ้น ทั้งในระดับชุมชนเองและระดับสังคม

ความน่าสนใจของสื่อทางเลือกยังอยู่ที่ว่า นี่เป็นเครื่องสะท้อนนิยามความหมายที่เมื่อใดระบบเดิมที่มีอยู่มีความตีบตันคับข้องหรือล้มเหลว จะบังเกิดมีกระแสคู่ขนานที่เป็นทางเลือกหรือทางออกเกิดขึ้น อันเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเกษตรกรรมทางเลือก การศึกษาทางเลือก การแพทย์ทางเลือก เป็นต้น จนถึงปัจจุบันดูเหมือนว่าสื่อทางเลือกนั้น มีความหมายอย่างกว้างที่ครอบคลุมไปถึงปฏิบัติการ กิจกรรมที่สามารถสื่อสารกับผู้คนจำนวนมากอีกด้วย และในที่สุด สื่อทางเลือกก็กำลังมีพัฒนาการที่ก้าวข้ามศาสตร์ของการสร้างการใช้ “สื่อ” (Media) ไปสู่การขยาย “พื้นที่ทางสังคม” (Social Sphere) อันหมายถึงการสื่อสารใดๆ จากล่างขึ้นมา ที่ข้ามพ้นข้อจำกัดของเครื่องมือและระบบสื่อสาร ไปสู่การเมืองภาคประชาชนและความยุติธรรมทางสังคมตลอดจนการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะ

อนึ่ง ฐานความคิดทางวิชาการได้จำแนกสื่อไว้ ดังนี้

- สื่อบุคคล ได้แก่ พระสงฆ์ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน คนเฒ่าคนแก่ ฯลฯ
- สื่อพื้นบ้านหรือสื่อประเพณี ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น หมอลำ หนังตะลุง จ้อยขอพิธีกรรม ประเพณีต่างๆ เป็นต้น
- สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ เว็บไซต์ หนังสือ ไปสเตอร์ จดหมายข่าว ศิลปะ ละคร กิจกรรม ฯลฯ

● **สื่อสารมวลชน** จำแนกเป็น

- ▲ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร
- ▲ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์
- ▲ สื่อท้องถิ่น ได้แก่ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุท้องถิ่น

สำหรับการเกิดขึ้นของวิทยุชุมชน บางแนวคิดอาจจัดวิทยุชุมชนเป็น “สื่อท้องถิ่น” แต่ในที่นี้ ขอจำแนกวิทยุชุมชนเป็น “สื่อทางเลือก” เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันที่วิทยุชุมชนยังไม่มีกฎหมายรองรับ อีกทั้งกลุ่มปฏิบัติการวิทยุชุมชนทั้งหมด มีแนวคิดชี้แนะในเรื่องสิทธิการสื่อสารของชุมชนและการเรียนรู้เป็นสำคัญ ในส่วนการก่อเกิดของกระแสสื่อทางเลือก (Alternative Media) จึงอาจจัดไว้ในลำดับต่อมาคือ

- **สื่อทางเลือก** ซึ่งครอบคลุมสื่อที่หลากหลาย ได้แก่ วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ ประชาสังคม หอกระจายข่าว จดหมายข่าว เว็บไซต์ สื่อบุคคล สื่อพื้นบ้าน หรือสื่อประเพณี สื่อเฉพาะกิจ ศิลปวัฒนธรรม รวมถึงเวทีอภิปราย ภูมิปัญญาชาวบ้าน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผลผลิตเพื่อการรณรงค์ เช่น เสื้อยืด ไปสเตอร์ ป้ายผ้า นิทรรศการ ฯลฯ

กล่าวโดยสรุปคือ สื่อทางเลือกใช้เกณฑ์สำคัญด้านเนื้อหาสาระที่เป็นประเด็นปัญหาข่าวสาร ทางเลือกจากภาคประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงความรับรู้ของสังคมไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อประเด็นปัญหานั้นๆ การรณรงค์การมีส่วนร่วมต่อวาระหนึ่งๆ (Agenda Setting) เพื่อผลกระทบด้านความเป็นธรรมและการเปิดพื้นที่ทางสังคมแก่ภาคประชาชน “สื่อทางเลือก” จึงถือเป็นการสื่อสารอีกระบบหนึ่ง และเป็นทางเลือกใหม่ที่ภาคประชาชนกำลังเร่งก่อร่างสร้างขบวนด้วยวาระการขับเคลื่อนต่างๆ กันไป ยุทธศาสตร์การสื่อสารทางเลือก มีเป้าหมายของการสื่อสาร ๓ ระดับ คือ

- **Internal Communication** หรือการสื่อสารภายในภาคประชาชน มีความสำคัญในระดับฐานราก เนื่องจากการสื่อสารที่ทำให้เกิดการ “เรียนรู้” และปลูกสร้าง “สำนึก” ได้มากที่สุด เป็นการสื่อสารที่ให้ข้อมูลเชิงลึก และทำให้เกิดการมีส่วนร่วมได้มากที่สุด ด้วยเป็นการสื่อสารที่ “เห็นหน้าเห็นตา” และมีความเป็นมนุษยนิยมมากที่สุด
- **Public Campaign** หรือการรณรงค์สาธารณะนั้น ผลกระทบส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น คือ การจำได้หมายรู้ หรือเข้าใจ ซึ่งอาจส่งผลต่อการเกิดนโยบายได้ แต่เนื่องจากพฤติกรรมผู้รับสารในสังคมไทยส่วนใหญ่ยังเป็น “เสียงเงียบ” หรือ Silence Majority อีกทั้งการรณรงค์เชิงสังคมก็มิได้มีความหมาย แต่เพียงการรณรงค์ขนาดใหญ่ใช้ทุนมาก ใช้สื่อมากเท่านั้น
- **Policy Advocacy** การมีส่วนกำหนดนโยบายสาธารณะอันเป็นผลกระทบหรือเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งนอกเหนือจากกระบวนการทางสังคมแล้ว จำเป็นต้องใช้กระบวนการจันทามติ กระบวนการทางการเมือง และปัจจัยซับซ้อนอื่นๆ

กล่าวโดยสรุป การสื่อสารทางเลือกที่จะเป็นหนทางของการเติมสุขให้เต็มสื่อมิได้หมายถึงแต่เพียงสื่อใหญ่อย่าง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุทั่วไปเท่านั้น หากแต่ความหมายอย่างกว้างของการสื่อสารเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข ที่สำคัญคือการพูดกันให้มากขึ้นเข้าใจกันให้มากขึ้น ตั้งแต่ในระดับของครอบครัว ในชุมชนเครือข่าย และระหว่างผู้คนที่คิดเห็นแตกต่างกัน เพื่อกอบกู้ความสามารถในการสื่อสารกันเองกลับคืนมา แล้วเราจะพบ “ความรัก ความสุขและสันติ” จากการได้พูดจากันฉันทมิตรมากขึ้น ๆ

สรุปเวทีเสวนา : สื่อจะร่วมสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร

ผู้ร่วมเสวนา :

นายฐากร บุญปาน
นายจอน อึ้งภากรณ์
นายโคทม อาริยา
นายวันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์

ผู้ดำเนินรายการ :

นางสุชาดา จักรพิสูทธิ์ และ นายเจษฎ์ โทณะวณิก

* สุชาดา จักรพิสูทธิ์ :

การสื่อสารที่จะทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขนั้นก็คือ การที่เราพูดคุยกันมากขึ้น ก็จะเกิดแนวคิด ความร่วมมือที่จะช่วยเหลือกันมากขึ้น คนทุกวันนี้รู้สึกว่าสื่อเสนอแต่ข่าวร้าย แต่บางทีเรามองก็จะเห็นแง่ดีของข่าวร้าย บางทีการเสนอข่าวดีก็มีแง่ร้ายของข่าวดี ต้องพิจารณาให้ลึก คนมองว่าสื่อจะสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้เช่นกัน ถ้าสื่อมีความเป็นกลางและให้ความรู้มากกว่าตัวข่าว รวมถึงอยากให้สื่อเสนอข่าวดี เพราะสังคมหิวสิ่งดี ๆ นั่นคือ อยากให้สื่อมีจริยธรรม เสนอข่าวดี และบอกเรื่องที่เป็นความรู้ แล้วทำอย่างไรถึงจะให้สื่อเสนอแต่ข่าวดี หรือมีข่าวดีมากกว่าข่าวร้าย ทำอย่างไรถึงจะให้จริยธรรมของสื่อจะปลูกฝังอย่างไร จะมีการเสนอสื่อทางเลือกอย่างไร ลักษณะของสื่อทางเลือก

* จอน อึ้งภากรณ์ :

บทบาทของสื่อที่ควรจะเป็น

๑. สื่อจำเป็นต้องเสนอข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ และสังคม ต้องสื่อสารข่าวสารข้อมูลรอบด้าน จำเป็นต้องรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทบชุมชน อยู่ในชุมชนต้องรู้สิ่งภายนอกที่จะมากระทบชุมชนด้วย ไม่ว่าจะเป็นปัญหา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ครอบครัว เป็นต้น จำเป็นต้องรู้สิ่งที่จะช่วยให้เรามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เช่นการรวมตัวกันในชุมชนที่อื่นเขาทำกันอย่างไร

๒. สื่อจำเป็นต้องเสนอผลงานและสภาพปัญหาของภาคประชาชน การเสนอผลงานเพื่อเป็นการให้กำลังใจประชาชน ที่สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในรูปแบบการทำงานในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น นำเสนอในสังคมวงกว้างได้เกิดการเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ได้ในที่ต่างๆ

๓. ต้องตรวจสอบผู้ถืออำนาจ เพื่อไม่ให้เกิดการใช้อำนาจในทางที่ผิด คนที่มีอำนาจมากเท่าไรก็มีแนวโน้มการใช้ในทางที่ผิดมากขึ้นเท่านั้น

ปัญหาของสื่อมวลชน

๑. มีการครอบงำแทรกแซงสื่อมากเกินไป ทั้งสื่อก็ยอมให้แทรกแซง โดนครอบงำโดยอำนาจรัฐ

๒. มีการใช้อำนาจเศรษฐกิจครอบงำสื่อ เช่น กว๊านซื้อหุ้น ซื้อสื่อของคนที่อยู่อำนาจ เมื่อสื่อถูกครอบงำมากก็จะไม่สามารถทำงานได้ตามบทบาท นั่นคือ

๑. สื่อไม่สามารถเสนอปัญหาของภาคประชาชนได้ เพราะปัญหาของภาคประชาชนส่วนใหญ่เกิดมาจากผู้ถืออำนาจรัฐ เช่น สถานการณ์ในภาคใต้ ไม่มีใครรู้ข้อเท็จจริง เพราะข้อเท็จจริงไม่ได้ถูกเปิดเผย ในอินเทอร์เน็ตมีการแสดงความคิดเห็นและมีความคิดเห็นที่รุนแรง ส่วนหนึ่งเกิดจากประชาชนไม่เห็น ไม่ได้รับรู้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น คิดว่าประชาชนจะเข้าใจและรู้สึกต้องการสันติวิธี ความรู้สึกที่จะไม่ออกมากล่าวหาฝ่ายใดจะเกิดขึ้นได้ ถ้าสื่อเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง สื่อไม่ได้พัฒนาตัวเองเท่าที่ควร การเสนอข่าวชอบไปเสนอข่าวของผู้ถืออำนาจ

๒. สื่อของภาคประชาชนไม่มีโอกาสเติบโต โดยเฉพาะวิทยุชุมชน ถูกทำลายด้วยการที่กรมประชาสัมพันธ์เปิดให้มีการโฆษณาได้ ทำให้วิทยุชุมชนจริงๆ ถูกล้อมรอบด้วยวิทยุชุมชนที่เป็นกระบอกเสียงของผู้ถืออำนาจ หรือกระบอกเสียงของภาครัฐกิจต่างๆ

ทางออก (ที่เป็นไปได้ยาก)

๑. รัฐต้องเลิกแทรกแซงสื่อทุกชนิด

๒. กสช. กรรมการอิสระที่กำลังเกิดขึ้นต้องเลือกใหม่ เพราะกระบวนการสรรหาถูกแทรกแซงด้วยกลุ่มผลประโยชน์จากผู้คุมสื่อในปัจจุบัน และอำนาจรัฐ

๓. กรมประชาสัมพันธ์ต้องปรับปรุง เพราะวางตัวไม่เป็นกลาง ต้องมีการตั้งองค์กรกลางในการดูแลสื่อ

๔. ต้องมีการส่งเสริมสื่อภาคประชาชนให้เติบโตได้จริงๆ ซึ่งต้องให้ภาคประชาชนช่วยกันสร้างขึ้นมาเพราะว่าจะหวังจากทางภาครัฐคงเป็นไปไม่ได้ และต้องมีมาตรการส่งเสริมคุณภาพสื่อ โดยเฉพาะการสามารถขุดคุ้ยหาข้อเท็จจริงในด้านต่างๆ

* ฐากร บุญปาน :

สื่อต้องหันมาตรวจสอบตัวเองว่าได้ทำหน้าที่ถูกต้องหรือยัง ทำหน้าที่เกินสื่อ หรือสวมหมวกสื่อไปพร้อมๆ กับทำหน้าที่อื่น ๆ เช่น เล่นการเมืองไปด้วยหรือเปล่า

ประเทศไทยมีอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ต่ำมาก เมื่อเทียบกับคนในประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย แต่เรามีนิตยสารหลายประเภท มีหนังสือพระเกือบ ๕๐ ปก มีหนังสือผู้หญิงรายปักษ์รายเดือน รายสัปดาห์ หัวไทย หัวนอก เกือบๆ ๑๐๐ ปก หนังสือบันเทิงรายวัน สามวัน สัปดาห์ รายเดือน รวมแล้วกว่าร้อย หนังสือกีฬาหม้อดขยายตีเกินร้อยปก มีนิตยสารตลกปลาแยกประเภทด้วย

ส่วนที่เป็นโอกาสคือเมื่อมีช่องว่างเหลือในตลาดก็มีโอกาสเกิดได้ แต่มันอาจจะเป็นเรื่องยากในแง่ธุรกิจ มันจะเป็นไปได้ในแง่ของปัญหาและโอกาส

*** วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์ :**

สื่อเป็นอาชีพฯ หนึ่ง สื่อมีอุดมคติในการทำงาน คือการอยู่เคียงข้างคนส่วนใหญ่ของประเทศช่วงหลังมีกลุ่มธุรกิจมองเห็นสื่อทำกำไรได้สื่อจำนวนมากต้องหาเงินอยู่ไม่ได้ด้วยคนอ่าน ต้องอาศัยการขายโฆษณา ธุรกิจสื่อที่โตเป็นธุรกิจกีฬา บันเทิง สื่อโตมาเพื่อรับใช้คนอ่าน สื่อสะท้อนคุณภาพของสังคมไทย

หน้าที่ของสื่อไม่ได้เป็นคนมาบอกว่าความจริงแท้คืออะไรแต่หน้าที่ของสื่อคือการเอาข้อเท็จจริงในขณะนั้นมาเผยแพร่ นี่คือนิสัยคุณภาพ การยอมรับหรือความน่าเชื่อถือของสื่ออยู่ที่

- ๑. สื่อได้ตรวจสอบข้อมูลหรือเปล่า
- ๒. สื่อใจกว้างที่จะยอมรับข้อเท็จจริงที่มันเปลี่ยนแปลงหรือเปล่า

มีข้อสังเกตที่ชุมชนในต่างจังหวัดล่มสลายทำให้คนในท้องถิ่นไม่สนใจบริโภคสื่อท้องถิ่นเอง โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ นอกจากปัจจัยเรื่องธุรกิจ ทางการเมืองแล้วปัจจัยที่ควรระวังในการทำสื่อคือฝีมือเป็นเรื่องสำคัญ

*** โคทม อารียา :**

๑. อยากจะเติมสื่อเพื่อให้ประชาชนเป็นสุขหรือลดสื่อที่จะเติมทุกข์ให้กับประชาชนที่บอกว่าสื่อเป็นธุรกิจ รับผิดชอบต่อรัฐ อันนี้จริง แต่สื่อเป็นประโยชน์สาธารณะอย่างน้อยต้องจัดสรรเพื่อประโยชน์สาธารณะ เป็นช่องทางสื่อสารประชาชน ทำให้เป็นดุลยภาพ

๒. สื่อรับใช้ผู้บริโภค รับใช้สังคม ขณะเดียวกันสื่อรับใช้ผู้บริโภคที่มีทั้งตามและรุกเป็นดุลยภาพในการตามและการรุกหรือเปลี่ยนสังคม ถ้าเป็นเช่นนี้สื่อก็จะสามารถชี้นำสังคมให้เกิดความสุขได้ ต้องไม่ไปกระตุ้นกิเลส ต้องพยายามให้เกิดปัญญา การสื่อสารในทางบวก สื่อแบ่งออกเป็นสามส่วน

๒.๑ สื่อการเมือง ถ้าไปกระตุ้นกิเลส ใช้เพื่อชิงไหวชิงพริบ ชิงการเอาเปรียบ เมื่อเกิดความขัดแย้ง ความจริงถูกเสนอด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ

๒.๒ สื่อสังคม ถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการรุกรานทางวัฒนธรรมและการคุกคามอัตลักษณ์ ซึ่งจริง ๆ แล้วสื่อต้องพยายามรักษาความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย

๒.๓ สื่อเศรษฐกิจขณะนี้ชูความโลภ ความอยากได้อยากมี กระตุ้นการบริโภค ความต้องการทางวัตถุ เศรษฐกิจมีหลายด้าน เศรษฐกิจทางเลือก เศรษฐกิจพอเพียง การลดละประหยัดพลังงาน ลดมลภาวะ สื่อก็สามารถทำได้เช่นกัน แล้วแต่ว่าจะเติมทุกข์หรือสุขให้กับประชาชนได้มากน้อยแค่ไหน

- ๓. แบ่งสื่อออกเป็น ๓ ด้าน

๓.๑ สื่อด้านหู หรือด้านเสียง คือสื่อวิทยุ ต้องมีสัมมาวาจา คือพูดในสิ่งที่จริง เป็นประโยชน์ สุภาพถูกกาลเทศะ เราต้องใช้หลักของการสานเสวนา คือสานความหมาย สื่อให้ถึงกันด้านความหมาย ต้องการการรับฟังอย่างเยอะ ๆ

พื้นที่
กลุ่ม
ระดับ

๓.๒ สื่อด้านตัวอักษร คือด้านตา คือสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเขียน ระบบการศึกษาของไทยไม่ได้กระตุ้นการอ่านเท่าที่ควร สื่อหนังสืออย่างอื่นมีเยอะ แต่ไม่มีสื่อเรื่องสุขภาพ สื่อภาพถือว่าประสบความสำเร็จที่สุดเพราะกระตุ้นกิเลสได้ดีที่สุด ให้คนคิดน้อยที่สุด เสนอความสำเร็จรูป สาระนั้นน้อย ความจริงน้อย บันเทิงสูง

๓.๓ สื่อที่เป็นทั้งด้านหูและตา คือทั้งเสียงและตัวอักษรหรือภาพ

๔. สิ่งที่ต้องจะทำ

๔.๑ ทำสื่อให้น่าเชื่อถือ เป็นมาตรฐานเชื่อถือได้

๔.๒ ข่าวสารต้องตรงกับใจของผู้รับสาร ไม่ใช่ตรงใจผู้ส่งสาร ต้องง่าย เพื่อให้ผู้รับสารเกิดปัญญา

๔.๓ ต้องให้ระบบการศึกษาเน้นให้ผู้รับสารรู้เท่าทันสื่อหรือผู้ส่งสาร เลือกรับสื่อได้

๕. เรื่องสุขภาพเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นอยากพูดคำว่า “สื่อสารสุขภาพ” การสื่อสารสุขภาพก็จะมีคุณภาพ มีตัวตน มีอัตลักษณ์ มีความเป็นวิชาชีพ วิชาการ คำว่าเต็มสุขก็จะเป็นจริงมากขึ้น เพราะจะมีคนทำงานด้านการสื่อสารสุขภาพ ผลักดันให้เกิดกลไกส่งเสริมผลักดันให้เกิดการสื่อสารสุขภาพให้เป็นจริง

❖ **ฐานุร บุญปาน :**

เสริมเรื่องวิทยุชุมชน เพราะมีการพูดถึงกันมาก แนวทางปฏิบัติคือ

๑. สถานีวิทยุชุมชน ๖,๐๐๐ กว่าสถานีต้องเลิกหมด ต้องยุบต้องเลิก แล้วเริ่มจดทะเบียนใหม่เพราะไม่อย่างนั้นจะมีประมาณ ๓,๐๐๐ สถานี ที่อยู่ได้ด้วยนายทุน มันไม่ได้เป็นวิทยุชุมชนตามความหมายของวิทยุชุมชนจริง ๆ

๒. อย่าท้อ สื่อมีทั้งแ่งดีขึ้นและเลวลง สำหรับหนังสือพิมพ์ วันนี้มีพื้นที่ชุมชน ประชาชนในสื่อมากขึ้นถ้ามีแรงกดดัน สื่อกลัวคนไม่ซื้อ และกลัวคนด่าเมื่อทำไม่ดี แรงกดดันของสังคมมีผลต่อสื่อหลัก อยากให้เป็นอย่างไรสามารถปั้นรูปได้

ขอให้กล้ามากกว่านี้ในการเสนอความจริง ปัญหาเกี่ยวกับสื่อวิทยุโทรทัศน์ แต่เราต้องช่วยกันทำให้สื่อดี การตรวจสอบไม่ใช่เฉพาะแค่รัฐบาลอย่างเดียว ต้องตรวจสอบเทศบาล อบต. เราจะต้องทำให้การปกครองทุกระดับมีสุขภาพดี

❖ **จอน อึ้งภากรณ์ :**

สื่อสิ่งพิมพ์ยังต้องสนับสนุนอีกมาก อยากเสนอ

๑. ให้มีการสนับสนุนการอ่าน โดยมุ่งที่สถาบันการศึกษา ก่อน และให้สื่อมวลชนแขนงอื่นสนับสนุนการอ่านได้โดยการส่งเสริมหนังสือดี วิจารณ์หนังสือไม่ดี อยากให้อปท.สนับสนุนและจัดให้มีสื่อท้องถิ่นด้วย ในเรื่องภาษา วัฒนธรรม ความผูกพันที่มีต่อท้องถิ่นด้วย

๒. จรรยาบรรณและคุณภาพของสื่อ แม้ว่าสื่อจะต้องรับผิดชอบในตัวเองแล้ว แต่หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษาควรเข้ามาช่วยเหลือด้วย เมื่อสื่ออยู่ในมือก็ควรจะมีผลิตภัณฑ์เรื่องจรรยาบรรณด้วย

๓. คำว่าสื่อสารสุขภาพควรอยู่ในวาระของผู้ที่สนใจเรื่องสุขภาพะ อยากให้เน้นว่าการสื่อสารสุขภาพควรจะมีพื้นที่สำคัญในกระบวนการสื่อสาร เพื่อที่จะให้ผู้รับสารสามารถรับสารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของตนเองที่เชื่อถือได้

คิดว่าการจัดการปัญหาของสื่อขณะนี้คือ การกระจายไม่เท่ากัน สื่อส่วนใหญ่อยู่ในมืออำนาจรัฐและอำนาจเศรษฐกิจ ถ้าเราจะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นเราต้อง

๑. ส่งเสริมความหลากหลายของสื่อ ให้มีทุกประเภท ทุกชนิด

๒. ส่งเสริมการกระจายอำนาจของสื่อต้องมีสื่อที่ไม่เป็นธุรกิจมาคานสื่อที่เป็นธุรกิจ อาจจะเป็นสื่อของรัฐที่ไม่เป็นธุรกิจและเป็นกลาง มีลักษณะเป็นองค์กรอิสระ สามารถวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลได้ เสนอข่าวที่ทำให้รัฐบาลอยู่ในสภาพวอกหรือภาพลบก็ได้

๓. สื่อภาคประชาชน ต้องการการส่งเสริมการสนับสนุนให้มีกระบอกเสียงออกมา และสื่อธุรกิจที่กลายเป็นสื่อธุรกิจระดับชาติก็ต้องมีการกระจายแม้แต่สถานีวิทยุระดับจังหวัด ก็ไม่ได้เป็นสถานีวิทยุของคนในจังหวัด แต่เป็นของคนที่มีอำนาจเศรษฐกิจระดับชาติ

คนที่จะดูแลการกระจายอำนาจคือ กสช. ซึ่งเป็นเจตนาของรัฐธรรมนูญ ดังนั้นต้องผลักดัน กตต. กสช. ที่เกิดขึ้นให้ดูแลในเรื่องนี้ และสื่อของรัฐก็ต้องเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกรูปแบบ

สื่อต้องสร้างสุขภาพให้ประชาชนมีสุขภาพ คือ มีกระบอกเสียง มีทางระบาย มีทางพูดกับสังคมได้ไม่ใช่ถูกกันทุกทาง ประชาชนต้องได้รู้ความจริงแม้ว่าจะเป็นข่าวร้าย ประชาชนมีสิทธิระบายหรือสื่อสารสู่สังคมได้

เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการจะมีกองทุนเหมือน สสส. มาดูแลเรื่องสื่อทำเรื่องสื่อภาคประชาชน

สื่อต้องทำให้รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจมีสุขภาพ คือต้องให้ถูกตรวจสอบวิพากษ์วิจารณ์มาก ๆ จะทำให้รัฐบาลมีความยั่งยืน

ความคิดเห็นผู้เข้าร่วมเวทีเสวนา

* บรรลุ สิริพานิช :

สื่อทั้งหมดในขณะนี้ถูกคุกคาม เราต้องมาช่วยกันหาทางแก้ไข และควรแก้ไขให้สื่อเชื่อถือได้ โดย

๑. สถาบันการสั่งสอนสื่อต้องทำให้หลักสูตรดีกว่าเก่า

๒. ผู้ที่เป็นสื่อทำหน้าที่สื่อ ต้องเพิ่มจริยธรรมให้มากขึ้น ให้มีอำนาจคุณความดีอยู่ในสื่อ

๓. จัดตั้งสถาบันสื่อที่เป็นกลาง เป็นสถาบันความรู้ สถาบันแห่งคุณความดี จัดลำดับสื่อให้ประชาชนรู้ว่าอันไหนมีความน่าเชื่อถือ เพื่อใช้เป็นการตัดสินใจเสพข้อมูลสื่อให้เกิดปัญญา จัดอันดับในด้านเนื้อหาสาระไม่ใช่ด้านโฆษณา

สมัชชาสุขภาพ
มีใจจดจ่อ
เพื่อสังคมที่ก้าวหน้า

* สุชัย เจริญมุขยพันธ์ (ศูนย์ข่าวประชาสัมพันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี) :

คงยากที่จะห้ามโฆษณาแฝงต่าง ๆ เพราะทุนเยอะเหลือเกิน แต่เราสามารถสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับตัวเรา ลูกหลานเราได้ โดยการสร้างกลุ่มคณะที่มีความสามารถ สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาเป็นกลุ่มที่ทำงานรณรงค์ในพื้นที่แล้วส่งตรงให้ผู้ผลิตและครีเอทีฟโดยตรง

* ไพศาล (วิทยุชุมชน อำเภอแม่วาง) :

ข้อเสนอสำหรับสื่อระดับชาติที่เข้าถึงยาก เป็นไปได้ไหมที่จะมีอาสาสมัครระดับชุมชน สื่อสารตรงกับสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมจะต้องใช้ทั้งสถาบัน หน่วยงานของรัฐที่ดูแลเรื่องสื่อ มหาวิทยาลัย และชุมชนที่จะดูแลกระบวนการนี้ เห็นด้วยกับการจัดกลไกด้านสื่อ มาตรการในการหารือร่วมกันของสื่ออาจจะทำเรื่องแผนแม่บทของสื่อออกมาอย่างจริงจัง และต้องร่วมมือกันในการแก้ไขและร่วมแรงร่วมใจทำสื่อที่เป็นสุขสำหรับชุมชนด้วย

* คำดวง ชัยศรี (สถานีวิทยุวิสาหกิจชุมชน) :

เราต้องสร้างจิตสำนึกร่วมในการทำสื่อ ทั้งผู้บริโภคสื่อและผู้ทำสื่อนั้นคือใช้คุณธรรม จิตสาธารณะ ให้เป็นประโยชน์กับชุมชนจริง ๆ

สรุปเวทีเสวนา

* เจริญ โทณะวนิก

มีการเห็นร่วมกันว่าควรให้มีการกระจายสื่อ ไม่ใช่เป็นเพียงสื่อส่วนกลาง แต่สื่อส่วนภูมิภาคก็ควรได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือที่จะสร้างความเข้มแข็ง และตัวชุมชนเองก็ต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับตัวเอง จะไปหวังพึ่งสื่อเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีองค์กรตรวจสอบ และมีการขยายผลขององค์กรตรวจสอบไปที่ชุมชน ไม่ใช่อยู่แค่ที่ส่วนกลาง การทำงานอย่าท้อ ต้องช่วยกันสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข ไม่ว่าจะในส่วนของสื่อ ชุมชน หรือทุกคนในการเสิร์ฟและกระจายสื่อระหว่างกัน ซึ่งจะทำให้ทุกคนเข้มแข็งมีสุขภาพที่สมบูรณ์ต่อไป

การสื่อสารสุขภาพ ผู้อ่านและผู้เขียนไม่มีดัชนีชี้วัดความน่าเชื่อถือ ผู้อ่านไม่รู้ว่สิ่งที่คุณเขียน ๆ มาถูกหรือผิด มีอะไรเป็นดัชนีชี้วัด เหมือนเรื่องการเมืองที่ผู้อ่านจะมีดัชนีชี้วัดในใจอยู่แล้ว จากการสังฆข้อเท็จจริงบางประการ ว่าสิ่งที่รับรู้ว่าจะถูกหรือผิด ส่วนผู้เขียนอาจจะรับฟังมาจากที่ใดที่หนึ่งแล้วมาเขียน ตรงเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องของสื่อ ที่ต้องแสวงหาความรู้ ทำให้สื่อสารสุขภาพมีน้อย

สื่อที่ดีไม่ได้เป็นสื่อที่นำเสนอโดยเลือกข้าง โดยที่ชี้ว่าอะไรถูกอะไรผิด แต่สื่อต้องนำเสนอและทำให้คนสามารถที่จะแยกแยะและคิดได้ ผู้เสิร์ฟเป็นดัชนีชี้วัดของตัวเอง จะบอกว่าสื่อเสนอทำให้ตัวเองไขว่ไขว่ไม่ได้ เราต้องตอบสนองซึ่งกันและกัน ถ้าสื่อเสนอแล้วมีบางส่วนที่ไม่ใช่ก็ต้องบอกกล่าวต่อสื่อ ในทางตรงข้ามถ้าสื่อรู้ข้อเท็จจริงว่าสิ่งที่ประชาชนเข้าใจยังคงคลาดเคลื่อนก็ต้องเสนอให้ทราบ

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ จากประเด็นที่ ๑๐ สื่อกับการสร้างคามอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อรัฐ

- ๑.๑ เลิกแทรกแซง แทรกซื่อ ครอบงำสื่อมวลชน
- ๑.๒ ปรับปรุงกรมประชาสัมพันธ์และเปิดกว้างให้ประชาชนเข้าถึงอำนาจการสื่อสาร
- ๑.๓ คัดสรร-จัดตั้งคณะกรรมการการสื่อสารแห่งชาติ (กสช.) ใหม่
- ๑.๔ ส่งเสริมความหลากหลายของสื่อ

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อภาคสังคม

- ๒.๑ ผลักดันให้เกิดสถาบัน/กลไก/องค์กรกลาง ที่เป็นอิสระ มีจริยธรรม มีบทบาท
จัดอันดับคุณภาพสื่อ ส่งสัญญาณเตือนภัยแก่ผู้บริโภค
- ๒.๒ ส่งเสริมสื่อที่มีมาตรฐาน/น่าเชื่อถือ
- ๒.๓ สถาบันการศึกษา ต้องผลิตนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพ
- ๒.๔ ผลักดันนโยบาย-กลไกสื่อสารสุขภาพให้มาก และหลากหลาย
- ๒.๕ สนับสนุนสื่อทางเลือก และสื่อภาคประชาชน
- ๒.๖ สนับสนุนการอ่านให้แพร่หลายมากขึ้น
- ๒.๗ ทำแผนแม่บทสื่อที่ประชาชนต้องการ

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อผู้รับสื่อ/บริโภคสื่อ

- ๓.๑ สร้างภูมิคุ้มกันตนเอง เพื่อการส่งเสียงสะท้อน และวิจารณ์สื่อ
- ๓.๒ แสดงความคิดเห็นถึงผู้ผลิต ตัวแทน (Agency) หรือผู้บริหารสื่ออย่างต่อเนื่อง
- ๓.๓ คำว่าบาตรสื่อเลว หรือการโฆษณาแฝง
- ๓.๔ สนับสนุนสื่อทางเลือก และสื่อวัฒนธรรม

๔. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อสื่อ

- ๔.๑ พัฒนาระบบตรวจสอบจริยธรรม
- ๔.๒ เปิดพื้นที่ให้ภาคประชาสังคม หรือเจ้าของเรื่อง

ห้องย่อยยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง สู่ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุข

“ เมืองไทยแข็งแรง คือเมืองที่ผู้คนอยู่เย็นเป็นสุข ร่างกายแข็งแรง จิตใจ
เข้มแข็ง ชุมชนเกื้อกูลกัน มีอยู่มีกินอย่างพอเพียง ภาพฝันนี้จะเป็นจริงได้
ต้องมียุทธศาสตร์ที่ดี ยุทธวิธีที่เหมาะสม มีระบบดี ทั้งระบบใหญ่ นโยบายรัฐ
ระบบเล็กในท้องถิ่น ที่ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด ”

ยุทธศาสตร์ "เมืองไทยแข็งแรง"
สู่ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุข

กำหนดการห้องย่อย ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง สู่อะไรดีอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๐ น.

ชี้แจงการประชุม โดย นายชัย กฤติยาภิชาติกุล

เวลา ๙.๔๐ - ๑๐.๑๕ น.

อภิปรายนำเรื่อง

- นโยบายและยุทธศาสตร์การสร้างเมืองไทยแข็งแรง
- การสร้างเครือข่ายพันธมิตร เพื่อสร้างเมืองไทยแข็งแรง
- ชุมชนเข้มแข็งจากประสบการณ์ การจัดเวทีชาวบ้านทั่วประเทศ

ผู้ร่วมอภิปรายนำ

นายอมร นนทสุด

ผู้ทรงคุณวุฒิ

นายเสรี พงศ์พิศ

สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

นายบุญโชติ เรือนสอน

สถาบันเรียนรู้สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
จังหวัดพะเยา

ดำเนินการอภิปราย โดย

นายอำพล จินดาวัฒนะ

เวลา ๑๐.๑๕ - ๑๒.๐๐ น.

อภิปรายรวม แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความเห็น

เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๒.๓๐ น.

สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายที่จะนำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข

ผู้จัดการห้อง

นายชัย กฤติยาภิชาติกุล

ผู้ประสานงาน สปรส.

นางสาวสมพร เพ็งคำ

สรุปการเสวนา

ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรงสู่ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุข

ผู้ร่วมอภิปราย :

นพ.อมร นนทสูต

นายเสรี พงศ์พิศ

นายบุญโชติ เรือนสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

สถาบันการเรียนรู้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดพะเยา

ผู้ดำเนินการ :

นพ.อำพล จินดาวัฒนะ

ผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

* อำพล จินดาวัฒนะ :

ผมจะขอเรียนเพื่อให้ท่านทั้งหลายได้เห็นภาพตรงกันว่า ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมา รัฐบาลชุดปัจจุบัน ได้ประกาศให้ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง หรือ Healthy Thailand เป็นยุทธศาสตร์ชาติ โดยได้ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ ธ.ค.๒๕๔๗ มีเป้าหมาย ๑๗ ข้อ เพื่อให้คนไทยทุกภาคส่วนในสังคมได้ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างเมืองไทยแข็งแรง

วิสัยทัศน์ คือ “คนไทยอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งกาย ใจ สังคม ปัญญา มีสัมมาอาชีพ มีรายได้ ทำงานด้วยความสุข สามารถดำรงชีพบนพื้นฐานของความพอดี พอประมาณ อย่างมีเหตุผล ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีครอบครัวอบอุ่น มั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ ชีวีต และ ทรัพย์สิน เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีสุขภาพแข็งแรง”

จะเห็นได้ว่าวิสัยทัศน์ของเมืองไทยแข็งแรง ไม่ใช่งานการแพทย์และการสาธารณสุข แต่เป็นวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของคนไทยรวมกันว่า เราอยากพากันไปสู่สังคมแบบนี้ เพราะฉะนั้นยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรงเป็นเรื่องของคนไทยทุกคนไม่ใช่ของรัฐบาลเท่านั้น

ขออนุญาตเริ่มต้นด้วย อาจารย์หม่อมอมร อาจารย์ได้เห็น รับทราบ ขบคิดและเป็น คนหนึ่งที่พยายามที่จะหาทางใช้สติปัญญา ช่วยผลักดันให้เรื่องยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง ได้ขับเคลื่อนไปข้างหน้า กราบเรียนเชิญ อ.อมร ได้อภิปรายนำตรงนี้ครับ

* อมร นนทสูต :

เรามีวิสัยทัศน์อย่างนี้ ปัญหาคือเราจะทำให้เป็นความจริงได้อย่างไร นี่คือนี่ที่จะ ได้เรียนเสนอ วิธีการที่ได้มีความพยายามมา ๒ - ๓ ปีมาแล้วอย่างเช่น มีการประกาศ ให้มีการออกกำลังกาย ความสะอาดของอาหาร เป็นต้น ในการให้สิ่งเหล่านี้มีผลสำเร็จ คนไทยทุกคนต้องช่วยกัน

ได้มีการวางยุทธศาสตร์ ๒ ส่วนคือ

๑. ต้องการเห็นเมืองไทยเป็นอย่างไร เช่น ๖ อ ซึ่งเป็นผลพลอยได้ที่จะทำให้เกิดเมืองไทยแข็งแรง

๒. ทำอย่างไรถึงจะได้มา ซึ่งเป็นหัวใจ

บ้านเรามีแนวคิดการพัฒนาอยู่ ๒ แนว ต้องเน้นทั้งสองด้าน ทำส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้

๑. แนวคิดการพัฒนาเพื่อสนองความต้องการบางอย่าง เช่น หวัดนก เป็นปัญหา เป็นความต้องการที่ต้องแก้ ต้องทำเร็ว ให้ผลเร็ว ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ

๒. เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ต้องค่อยๆ คิด ค่อยๆ ทำ เอากระบวนการเป็นหลัก ผลลัพธ์เป็นรอง เช่นการทำประชาคม

ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรงจำเป็นต้องมีแผนที่ยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือร่วมกันของกระทรวงทั้งหลาย ต้องตั้งจุดหมายปลายทาง และสร้างแผนที่ ๒ ปีจะไปถึงไหน จุดสูงสุดของแผนที่คือมีโครงการของชุมชนเอง ชุมชนสร้างขึ้นเอง เมื่อทำโครงการ คาดหวังคนไทย

เริ่มเปลี่ยนบทบาทในเรื่องสุขภาพผ่านโครงการเหล่านี้ ชาวบ้านต้องมีระบบสนับสนุนที่ดี อปท.ต้องเข้มแข็งเพื่อเป็นระบบสนับสนุนให้ชุมชน ประชาคมต้องมีบทบาท เพื่อให้ชุมชนเกิดทักษะความสามารถในการวางแผน กระทรวง ต่างๆ และ หน่วยงานตระกูล ส. ทั้งหลายต้องให้การสนับสนุน อปท.และประชาคม เพื่อให้ทำงานชิ้นนี้ได้

ต้องสร้างระบบสนับสนุนที่ดี ระบบสื่อสารที่ดี เช่น วิทยุชุมชน สร้างและบริหารเครือข่าย ต้องมีแผนพัฒนาบุคลากรและชุมชน ซึ่งต้องทำให้เกิดสมรรถนะต่างๆ ทางสุขภาพ และแผนพัฒนาคนต้องทำให้เกิดความสามารถในการทำงานให้สำเร็จ ทางจิตวิญญาณ ทำให้เกิดเป็น

บรรยากาศที่ดี ต้องพัฒนาคนทั้งด้านความรู้และความสามารถทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้ต้องมีระบบข้อมูลที่ทันสมัย ความท้าทายคือต้องหาหัวใจของความสำเร็จของยุทธศาสตร์ให้พบ อาจจะเป็นกระบวนการก็ได้ เป็นคนก็ได้

หัวใจยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง หามาได้ ๒ ตัว คือ ๑) หัวใจที่เป็นกระบวนการ คือการเฝ้าระวัง ตัวเอง สภาพแวดล้อม สังคม ๒) หัวใจที่เป็นคน คือเด็กและเยาวชน พิสูจน์มาเยอะแล้วว่าเป็นหัวใจของความสำเร็จ โดยเฉพาะด้านสุขภาพ เพราะฉะนั้นต้องเอาเด็กและเยาวชนมาให้ได้แล้วจะประสบความสำเร็จ

*** อ้าพล จินดาวัฒน์ :**

อาจารย์อมรให้ความสำคัญกับกระบวนการเตรียมความพร้อมของฝ่ายที่จะเข้าไปหนุนชุมชนเข้มแข็ง อาจารย์เสรี มีความชำนาญในมุมที่ทำอะไรกับชาวบ้านเยอะแยะ มองว่าศักยภาพของภาคประชาชนที่กำลังเติบโตจะเข้ามาช่วยการขับเคลื่อนแนวคิดของอาจารย์อมร ให้เมืองไทยแข็งแรงได้เกิดเป็นรูปธรรมได้อย่างไร เชิญพี่เสรีครับ

แพพบพัฒนาคนต้องทำให้เกิดความสามารถในการทำงานให้สำเร็จ ทางจิตวิญญาณ ทำให้เกิดเป็นบรรยากาศที่ดี ต้องพัฒนาคนทั้งด้านความรู้และความสามารถทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้ต้องมีระบบข้อมูลที่ทันสมัย ความท้าทายคือต้องหาหัวใจของความสำเร็จของยุทธศาสตร์ให้พบ อาจจะเป็นกระบวนการก็ได้ เป็นคนก็ได้

❖ เสรี พงศ์พิศ :

ยุทธศาสตร์ที่เราต้องการ มีสามสี่เรื่อง คือ

๑. จะทำอย่างไรเราจะมีภาพฝัน (Vision)
๒. เราต้องภาพรวมของทุกเรื่อง ไม่ใช่เรื่องหนึ่งเรื่องใด เมืองไทยแข็งแรงต้องแข็งแกร่งทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วย
๓. ต้องมีภาพย่อยต้องมีโครงการ ต้องกิจกรรม ไม่เช่นนั้นฝันก็เป็นแค่ฝัน
๔. ต้องมียุทธวิธี หรือวิธีการ ทำอย่างไรถึงจะให้มันเกิดขึ้น ไม่ใช่ฝันอย่างเดียวโครงการดี วิธีการต้องดีด้วย

วิธีคิดที่เป็นภาพรวมหมายความว่า วันนี้เราไม่สามารถคิดอะไรเป็นเรื่อง ๆ เหมือนในอดีต เมืองไทยแข็งแรงต้องเป็นเมืองที่มีระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่พึ่งตนเอง มีวิสัยทัศน์เป้าหมายที่ชัดเจน มีกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดเป็นระบบขึ้นมา เพื่อเป็นหลักประกัน

เขาถูกทำให้คิดว่า เขาโง่ เขาจน เขาเจ็บ
 ความเชื่อมั่นหายไปต้องพึ่งรัฐ พึ่งคนอื่น
 อย่างเดียว คนที่ลุกขึ้นมาพูดว่า
 แบบนั้นก็เข้มแข็งต้องแข็งมาจากข้างใน
 ต้องสร้างเอง และโตขึ้นตามธรรมชาติ
 ไม่ใช่จากข้างนอก ชาวบ้านต้องเชื่อมั่น
 ว่าเขาสามารถจัดการชีวิตของเขาได้

ชุมชนต้องสร้างระบบขึ้นมาผ่านกระบวนการเรียนรู้ การจัดการ จากทุน ทรัพยากร สิ่งที่เขาถืออยู่ในท้องถิ่น ผู้ใหญ่ ไซค์ชัย ล้มประดิษฐ์ บ้านหนองกลางดง ประจวบฯ กล่าวไว้ว่า “ชุมชนจะเข้มแข็งได้ต้องเข้มแข็งทางความคิด วันนี้สังคมถูกกระแสที่สร้างความอ่อนแอโถมใส่ทุกวัน ปัญหาที่ต้องแก้คือความอ่อนแอทางความคิดของผู้คนในชุมชน ซึ่งเป็นงานใหญ่ นี่คือนโยบาย ไม่ใช่กิจกรรม กิจกรรมเป็นเพียงเครื่องมือการรวมตัวกันอย่างต่อเนื่องเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ทำให้มั่นใจว่าแก้ปัญหาในหมู่บ้านได้ ส่วนที่เกินกำลังค่อยบอกให้ข้างนอกมาช่วย” พุดง่ายๆ คำตอบของหนองกลางดง ไม่ได้อยู่ที่แหล่ง

งบประมาณ เงินเป็นเรื่องเล็ก แต่ความรู้สึกมั่นใจของชุมชนเป็นเรื่องใหญ่
 ๔๐ กว่าปีเราได้อะไรมาเยอะแยะ แต่เราได้สูญเสียสิ่งสำคัญคือความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้คน ชุมชน ชาวบ้าน เขาถูกทำให้คิดว่า เขาโง่ เขาจน เขาเจ็บ ความเชื่อมั่นหายไปต้องพึ่งรัฐ พึ่งคนอื่นอย่างเดียว คนที่ลุกขึ้นมาพูดว่าชุมชนที่เข้มแข็งต้องแข็งมาจากข้างใน ต้องสร้างเอง และโตขึ้นตามธรรมชาติ ไม่ใช่จากข้างนอก ชาวบ้านต้องเชื่อมั่นว่าเขาสามารถจัดการชีวิตของเขาได้

ปัญหาของเราเป็นปัญหาที่วิธีคิด เป็นความขัดแย้งของสังคม การสร้างแผนชุมชนคือการสร้างเศรษฐกิจพอเพียง ทำอย่างไรจะให้คนเอาตัวรอดจากกระแสการปล้นเชิงนโยบาย คนรู้้อย่างผมมี แต่มีโอกาสพูดอย่างผมมีน้อย เรื่องแผนแม่บทชุมชน เป็นเรื่องของการฝึกคนให้คิด ก็จะทำให้จิตสำนึกอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนพฤติกรรม ก็สามารถแก้วิกฤติของตนเองได้ นั่นคือความมั่นใจในวิถีการพึ่งตนเอง

นี่เป็นประเด็นของชาวบ้านที่ยกมาว่าทำอย่างไรให้ชุมชนเรียนรู้และคิดให้รอบด้าน และได้เริ่มต้นจากสิ่งที่มี เป็นของดี ๆ ทรัพยากร ความรู้ ภูมิทางปัญญา ทุนทางสังคมที่ถูกฝังไว้ ต้องมีเครื่องมือมาชุด คือการทำแผนไปค้นหา สำรวจ วิจัยซึ่งเป็นการสร้างความรู้

เอาข้อมูลมาเชื่อมโยงเกิดความรู้อะไร ความรู้มาปฏิบัติเกิดเป็นปัญญา ปัญญาคือพลังที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และสามารถจะพัฒนาตนเองให้แข็งแรงในทุก ๆ ด้าน ให้อยู่ดีกินดีและอยู่เย็นเป็นสุขครับ

*** อัมพล จินดาวัฒนะ :**

ที่เสรีได้ทำให้มองเห็นว่าเรื่องเมืองไทยแข็งแรง ไม่ใช่มิติเรื่อง ๖ อ. เท่านั้น แต่เป็นมิติการพัฒนาองค์กรรวมเพื่อความยั่งยืน ไปทางน้องบุญโชติ ที่ทำงานอยู่ในระดับพื้นที่ที่เชื่อมภายนอกและชุมชนอย่างใกล้ชิด มีมุมมองในเรื่องนี้อย่างไร

*** บุญโชติ เรือนสอน :**

ก่อนที่จะมาร่วมเวทีในวันนี้ ได้ทำเวทีสัมมนาที่จังหวัดแล้ว ได้ความเห็นร่วมกันออกมาเป็น ๖ มิติใหญ่ ๆ มีเป้าหมายที่ชัดเจนว่า สุขภาวะที่สมบูรณ์ในท้องถิ่นพะเยา คือ

๑. ให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เรื่องสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนในชุมชน ใน ๓ เรื่อง คือ ทางกาย ทางสังคม และทางสิ่งแวดล้อม

๒. การสร้างคน คนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ คนในชุมชนต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม วิธีคิด ซึ่งจะนำไปสู่มิติทางใจ จิตวิญญาณ และปัญญา

การที่จะบรรลุ ๒ ข้อนี้ต้องมีความมุ่งมั่นที่มาจากจิตใจเรา ยุทธวิธีคือการเรียนรู้คู่ปฏิบัติ ต้องอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย โดยรูปธรรมมีอยู่ ๔ เรื่อง คือ

- ๑. วางแผน
- ๒. เอาไปปฏิบัติ
- ๓. สังเกตสิ่งที่ปฏิบัติว่าเป็นไปตามเป้าที่วางไว้หรือเปล่า
- ๔. ทบทวนสะท้อนกลับ เพื่อการวางแผนต่อไป

องค์กรฐาน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ ต้องมีกลยุทธ์ ต้องทำความเข้าใจ องค์กรฐานมีอยู่แล้ว เช่น เครือข่ายชีวิตสาธารณะท้องถิ่นน่าอยู่ หรือเครือข่ายทุนทางสังคม ที่เอาทุนทางสังคมมาทำแผนที่ และศูนย์พัฒนาครอบครัว เน้นไปเรื่องครอบครัว มีหมู่บ้านนำร่องเรื่องแผนชุมชน เครือข่ายครอบครัวเข้มแข็ง ให้รู้จักมองตน รู้จักตนเองให้มากขึ้น และเครือข่ายที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง กลุ่มถักทอเครือข่าย ๖๘ ตำบล ผู้ใช้น้ำแม่ลาว หัวใจสำคัญคือนักเชื่อมที่จะเชื่อมเอาคนเหล่านี้มารวมกันมาคุยกัน ต้องมีอะไรเป็นศูนย์กลางถึงจะเชื่อมกันได้ ที่จังหวัดพะเยา เป็นสถาบันการเรียนรู้ ไม่นั่นที่องค์กร แต่เน้นที่ประสิทธิภาพในการทำงานให้คนมาเจอกัน มาเรียนรู้ร่วมกัน

กลยุทธ์คือ

- ๑. เจรจาข้อตกลงร่วมกันก่อน
- ๒. ต้องแลกเปลี่ยนข้อมูล
- ๓. ต้องทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่ต้องไปเรียกร้อง ทำให้เห็นว่ามีใจต่อกัน เปิดใจให้กัน เป็นภาคีร่วม เอาจิตใจ เอาประสบการณ์ ความรู้ไปแลกเปลี่ยนกัน
- ๔. ต้องมีเข็มมุ่ง (ยุทธศาสตร์) ร่วมกัน อันนี้เป็นสิ่งสำคัญ

๕. ต้องมีสื่อสาธารณะ ต้องสื่อถึงกันได้ ไม่ว่าจะเป็วิทยุชุมชนหรือสื่อเอกสารอะไรก็แล้วแต่ ที่สามารถสื่อถึงกันได้

๖. แก่นที่จะทำให้เครือข่ายร่วมกันได้คือ การบริหารความสัมพันธ์ของเครือข่ายต่าง ๆ ให้เกิดแรงบันดาลใจให้อยากไปบรรลุผลที่ที่ปรารถนาาร่วมกันได้ และการบริหารพันธมิตรร่วม ทั้งรัฐ ทั้งซีไอโอ ทั้งเครือข่ายต่าง ๆ ที่เรารวมกัน เป็นารผูกพันมิตรกันไว้ และการบริหารยุทธศาสตร์ เป็นเหมือนการมองหากทั้งกระดาน ว่าจะเดินอย่างไร ต้องมีนักยุทธศาสตร์ (กุนซีอ)มากำหนด มามองด้วย ไม่เช่นนั้นมันจะตัน พุดอย่างเดียว พุดเสร็จก็กลับได้แต่ภูมิใจในกิจกรรมของตนเอง ก็เหมือนเดิม

แต่เมื่อทำก็ต้องเห็นเป้าหมาย สำนึกมันต้องอยู่ในใจ สำนึกในความสำเร็จของเป้าหมายที่เราจะบรรลุ

* อ่ำพล จินดาวัฒนะ :

จะเห็นว่าในสังคมเราจะมีโครงสร้างส่วนราชการ หน่วยงานต่าง ๆ ปรารถนาดีต่อสังคม ทำงานร่วมกันเพื่อทำให้เมืองไทยแข็งแรง ชุมชนเข้มแข็ง ขณะเดียวกัน ก็เห็นว่าชุมชนเองก็กำลังจะเติบโต เข้มแข็ง เป็นกลุ่มต่าง ๆ และในแง่สังคม ก็มีการดักทอชุมชนสังคมต่าง ๆ เข้ามาเป็นเครือข่าย คิดอ่านที่จะทำอะไรด้วยตัวเองแล้วแต่ละส่วนจะมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร ต่างกันหรือเปล่ากับการมีหรือไม่มีเมืองไทยแข็งแรง จะไปหนุนกันหรือเปล่าอย่างไร ดีหรือไม่ดี มีหรือไม่มี มีโอกาสที่จะเอามาทำงานร่วมกันได้อย่างไร ทหาร เอกชน พลเรือนทำได้ไหม และจะบริหารดักทอพลังตรงนี้อย่างไร เป็นการตั้งคำถามเล่น ๆ

ตัวชีวิตของเมืองไทยแข็งแรงที่มีมากมาย ภาคประชาชนรู้หรือเปล่า มาจากไหนอย่างไร ถ้าจะมีตัวชีวิตควรจะพัฒนาแล้วใช้ตัวชีวิตนี้แคไหน อย่างไร ทำนทั้งหลายที่จะแสดงความคิดเห็นเชิญที่ไม่ค้ได้เลย

* ทรรสิน ชูโต (จาก พอช.) :

ตอนนี้เกี่ยวข้องกับงาน ๓ ชิ้น คือ งานพันธมิตรสุขภาพ งานเรื่องกองทุนหมู่บ้าน และการสร้างบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจน เรื่องที่ยากคือจะทำอย่างไรจะโน้มน้าวให้คนเข้าใจตรงกันและเอาสิ่งที่มีอยู่มาทำงานด้วยกันอย่างสมานฉันท์

กองทุนหมู่บ้านไม่ได้เข้าไปสร้างความเข้มแข็งโดยโดดเดี่ยว เจ็ดหมื่นแปดพันกว่าหมู่บ้านไม่ได้สมบูรณในตัวเอง โจทย์คือจะทำอย่างไรให้เขาเข้ามาอยู่ในเป้าหมายร่วมกัน การแก้ปัญหาความยากจน อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง ทำอย่างไรถึงจะเสริมให้ถึงกัน หัวใจของเรื่องคือการสมานฉันท์และเป็นภารกิจร่วมกัน

* อ่ำพล จินดาวัฒนะ :

อาจารย์พูดว่าเมืองไทยแข็งแรงเป็นยุทธศาสตร์ใหญ่ ความยากจน กองทุนหมู่บ้าน เป็นเรื่องเสริม ในส่วนเจ้าของยุทธศาสตร์เขาคิดอย่างนั้นหรือเปล่า ไปด้วยกันได้หรือยัง โจทย์ใหญ่คือการดักยุทธศาสตร์หรือเปล่า

*** อรุณ เกริกสวัสดิ์ (เลขาฯ ชมรมร้านอาหาร จังหวัดสมุทรสงคราม) :**

การทำงานกับภาคประชาชน หัวใจของความสำเร็จ คือ อะไรที่เป็นวิถีชีวิตจริง เขาทำอะไรอยู่ และเขาได้ประโยชน์ตรงนั้นอย่างไร ถ้าเอาเรื่องใหญ่ ๆ ที่เกินกำลังที่เขาจะรับรู้ด้วย เขาจะไม่เข้าใจ ไม่สนใจ สิ่งที่เขาเห็นชัดเจนและเป็นประโยชน์แก่เขา สิ่งชีวิตเกิดขึ้นภายใน เงินไม่ยิ่งใหญ่เท่าหัวใจของสมาชิก

*** ทรงศักดิ์ เขมทอง (ภาคเอกชน) :**

ได้ทำในเรื่องความอยู่เย็นเป็นสุขมาก่อนแล้ว คิดแล้วก็ทำ ทำก็ล้มเหลว ก็เลยอยากจะเล่าความล้มเหลวและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เมื่อสิบปีที่แล้วอยากจะทำเรื่องอาหารปลอดภัยสารพิษ นำร่องเกษตรกร ไปสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรที่ชุมชนชุมพวงปลูกข้าวปลอดภัยสารพิษ ได้รวบรวมคนทำเป็นสหกรณ์ สร้างโรงสีชุมชน แต่สุดท้ายมาตายที่มากเกิดขึ้น ไม่แข็งแรงพอ เพราะไม่มีทุนที่จะกักตุนข้าวสาร และคนในชุมชนไม่เข้มแข็งพอ ในที่สุดก็ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ความผิดพลาดของผมคือไม่ได้สร้างคนในชุมชนให้เข้มแข็ง ไม่มีความต่อเนื่อง วิเคราะห์สังคมผิดพลาด

ทำผักปลอดภัยใกล้ ๆ โรงงาน คิดเรื่องการตลาดให้เขา เปิดโรงงานในชุมชน เกิดตลาดในโรงงาน ทำมาสิบกว่าปี สนับสนุนเขาได้ แต่ไม่โต และไม่มีความยั่งยืน

ปัญหาที่อยากจะกราบเรียนคือ แนวตั้งรับกับแนวราบจะบริหารจัดการอย่างไร เพราะถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ

*** เสรี พงศ์พิศ :**

ต้นปี มีคนมาจากญี่ปุ่น เป็นผอ.โครงการแลกเปลี่ยนของเมืองโออิตะ ซึ่งเป็นต้นแบบของ โอท็อป มีคนถามว่า โอท็อปของไทย กับญี่ปุ่นต่างกันอย่างไร เขาตอบว่าที่ญี่ปุ่นเน้นการพัฒนาคน ใช้เวลากว่า ๒๐ ปี แต่ที่เมืองไทยเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าใช้เวลาเพียง ๓ ปี และวันนี้เรามีแต่สินค้า การเลียนแบบ กลุ่มแม่บ้านเป็นหนี้ทั่วประเทศ มีปัญหาเรื่องทำอย่างไรถึงจะสร้างคนและระบบไปพร้อมกัน ระบบที่สร้างจะเป็นหลักประกัน

*** สุธรรม โภคภิรมย์ (ประธานสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย จังหวัดสุราษฎร์ธานี) :**

การทำงานควรเข้าหาผู้นำท้องถิ่น หรือผู้นำตามธรรมชาติก่อน ซึ่งจะมีทุกพื้นที่ พุดอะไรใครก็เชื่อ อ่านคนออก บอกคนได้ ใช้ คนเป็น เด่นคุณธรรม ไม่ต้องสนใจผู้นำจัดตั้งเพราะมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง การพัฒนาทุกอย่างต้องอยู่เย็นและเป็นประโยชน์

*** พิชิตชัย นานาผล (สำนักงานสาธารณสุข อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช) :**

การประกาศเป็นหมู่บ้านสร้างสุขภาพ (Healthy Thailand) มีข้อจำกัดหลายอย่าง น่าจะจัดเกรดของตัวชีวิต องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ชัดเจนของการสร้างหมู่บ้านสร้างสุขภาพ กระทรวงต้องการหมู่บ้านสร้างสุขภาพทั่วประเทศ แต่ชาวบ้านไม่ได้มองลึกว่าหมู่บ้านเขาเป็นหมู่บ้านสร้างสุขภาพ แต่มีกิจกรรมที่ทำอยู่ เช่น การออกกำลังกาย การคุ้มครองผู้บริโภค

การจัดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งเขาทำอยู่เป็นปกติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะเป็นการ เชิดชูเกียรติหมู่บ้านเหล่านี้

*** สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์ (คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี) :**

การทำงานคิดว่าทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมด้วยการมาถกทอกันเป็นยุทธศาสตร์ใหญ่ การทำงานน่าจะเน้นที่คนที่กลุ่มเป้าหมาย ที่ชุมชน เช่น ถ้าเน้นกลุ่มวัยรุ่น โรงเรียนน่าจะเป็นจุดแข็ง ไปดูแลเขา ยุทธศาสตร์โรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพน่าจะเป็นจุดที่เหมาะสมอันหนึ่ง ไม่ใช่ทั้งหมด และควรจะบริหารจัดการอย่างไร เป็นเครือข่าย ผู้บริหารน่าจะมีส่วนร่วม ผลักดัน ฝ่ายวิชาการทำงานด้วย ช่วยกันให้เป็นโรงเรียนในฝัน แนวตั้งเข้ามาผลักดันเชิง นโยบาย เพื่อความยั่งยืน ทำอย่างไรจะเกิดความยั่งยืน ขอให้มีนโยบายเข้ามาสอดรับ ให้ชุมชนเข้มแข็ง โรงเรียนเข้มแข็ง ขบวนการจะเกิดความยั่งยืน ถ้าได้รับการพัฒนาจากข้างใน จากเนื้อในเข้ามา

เสนอแนวคิดที่ว่า ถ้าหากเป็นพันธมิตร เป็นเครือข่าย มีนโยบายมาเสริม จะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สังคมควรจะมีส่วนเข้ามาร่วมด้วย ส่วนใน ข้อชี้วัด อยากให้ง่ายตรงประเด็นและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด เขาจะรู้ว่า เขาอยู่ตรงส่วนไหน

การที่จะให้เมืองไทยเข้มแข็ง เราต้องกำหนดชุมชน กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ รวมกัน เป็นจิ๊กซอว์ใหญ่

*** อัมพล จินดาวัฒนะ :**

นี่คือความมั่งคั่งของเวทีสาธารณะ ที่เรียกว่าสมัชชาสุขภาพ มีทั้งฝ่ายวิชาการ เอกชน ชาวบ้าน ข้าราชการ พลเรือน ทหาร หลากหลายมาก เป็นกัลยาณมิตรกัน ใช้ปัญญาเหตุผล ประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนกันเพื่อต่อเติม อาจารย์สุวรรณพุดก็เห็นชัด ว่าการเคลื่อนไหวเรื่องใหญ่ๆ ไม่ต้องคิดเรื่องใหญ่ๆ อย่างเดียว เคลื่อนให้มันเล็กๆ และ เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ และประชาชนไม่อาจเคลื่อนไหวด้วยลำพังกลุ่มเดียว ฝ่ายวิชาการต้องเสริมหนุน ต้องเชื่อมตั้งแต่ภาพเล็กๆ คิดด้วยกันเคียงบ่าเคียงไหล่กัน

*** บุญยัง วานคำ (ประธานเกษตรอินทรีย์ จันทบุรี) :**

อบต.หรือเทศบาลเป็นองค์กรหลักของชุมชน เพราะงบประมาณทั้งหมดต้องไปที่ อบต. แต่อบต.ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ องค์ความรู้ที่น่าจะนำไปใช้ใน อบต. การพึ่งพาตนเอง หนุนชุมชนฐานราก องค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น แต่ละชุมชนมีปัญหาและความต้องการ ไม่เหมือนกัน ต้องทำประชาพิจารณ์ว่าชุมชนต้องการอะไรจริง ๆ อยากให้เกษตรอินทรีย์ที่ ทำอยู่แล้วเป็นหลักสูตรองค์ความรู้ในมหาวิทยาลัย ทำวิจัยวิเคราะห์องค์ความรู้เพราะ ประชาชนวิเคราะห์ไม่ได้

มติที่ :
มติที่ประชุม :
มติที่ประชุม :
มติที่ประชุม :

*** วนี เหล็กกล้า :**

เสริม อาจารย์อมร นอกจากการเฝ้าระวังและการให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา
อยากเสริมว่ายังขาดใจที่แข็งแรง ความรักความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นจริง ๆ ความรักความเอื้ออาทร
จะทำให้เกิดความสามัคคี เป็นพลังให้ต่อสู้กับปัญหา

*** อัมพล จินดาวัฒนะ :**

คุณวนีบอกว่าหัวใจของเมืองไทยที่แข็งแรงคือใจที่แข็งแรงและปรารถนาดีต่อผู้อื่น
ต้องการให้ประชาชนและชุมชนมีความสุขจริง ๆ ไม่ใช่ทำเพื่อเอาใจเจ้านายหรือเพื่อเอาหน้า
ทุกวันนี้ยังแก้ปัญหาดรณงค์ไม่ได้เพราะใจยังไม่แข็งแรง

*** สุวรรณ สาทร (สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดศรีสะเกษ) :**

การประชาสัมพันธ์นโยบายเมืองไทยแข็งแรงยังไม่ถึงทั้งเชิงลึกและเชิงกว้าง มีแต่คนที่
ปฏิบัติที่เข้าใจเป้าหมาย ทำอย่างไรให้คนรับรู้ว่าเป็นเรื่องเดียวกัน เป้าหมายเดียวกัน

การบริหารถักทอเครือข่าย ยังเป็นภารกิจของกระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานอื่นยัง
ต่างคนต่างทำ ทำอย่างไรจึงจะเชื่อมร้อยหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้มาทำงานร่วมกัน ใน
ระดับชุมชนฐานล่างได้

ตัวชี้วัดเยอะมากทำได้ยาก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ทำหน้าที่ประสานหนักใจในการก่อให้เกิด
เกิด องค์ประกอบที่จะให้บรรลุน่าจะเป็นของคนทุกคนที่ต้องทำต้องปฏิบัติ ทำตัวชี้วัดเล็ก ๆ
ระดับปัจเจกก่อน ส่วนระดับส่วนรวมค่อยว่ากัน ให้คนได้รับรู้ว่ายุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง
จะเกิดประโยชน์กับทุกคนที่ร่วมกันสร้าง

*** อัมพล จินดาวัฒนะ :**

มีผู้ส่งความคิดเห็นมาให้ หมอชัย สรูป บอกว่า

ตัวชี้วัด ต้องเป็นตัวชี้วัดที่มีชีวิต

อย่าไปกินข้าวคำใหญ่ กินพอดีคำ ต้องทำจากกลุ่มเล็ก ๆ ชุมชนเล็ก ๆ แล้วขยายออกไป
โดยอาจจะต้องไปจับที่แผนแม่บทชุมชน

การจัดการในแนวตั้งแนวดิ่ง ต้องไปหาแกนนำ ตัวเชื่อมประสาน ตัวโยง แกนนำชุมชน
เพื่อให้เกิดการถักทอจะได้เกิดงาน

ด้านตัวชี้วัด หมู่บ้านชุมชนควรคิดกันเอง โดยอิง ๔ มิติ และตัวชี้วัดต้องชี้วัดว่าชุมชน
มีความสุขหรือเปล่า เป็นความคิดของชุมชน เราจะดูว่าชุมชนเข้มแข็งหรือเป็นสุขหรือ
ไม่ต้องให้เขาช่วยกันคิดช่วยกันวัด แต่ละชุมชนไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

*** สามารถ พุทธา (กองทุนสวัสดิการชุมชนวันละ ๑ บาท จังหวัดลำปาง) :**

การที่เราจะร่วมทำยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรงนั้นเห็นด้วยกับอาจารย์เสรี ที่ต้อง
เริ่มต้นที่คน เขาคนเป็นศูนย์กลาง คนต้องแข็งแรงก่อน คือแข็งแรงใน ๔ เรื่องคือ

๑. คนไทยต้องคิดดี ต้องมีจิตใจดี เอื้ออาทรพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันได้

๒. ต้องทำดี

๓. ปฏิบัติดี และต้องมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี ไม่ว่าจะเป็นผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ผู้มีฐานะ ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ คำว่าสุขภาพในแต่ละสถานภาพไม่เหมือนกัน แต่ต้องดี

การถกทอแนวตั้งกับแนวราบทุกคนต้องรู้เขารู้เราแต่ละภาคส่วนรู้ว่าอีกภาคส่วนหนึ่งต้องการอะไร ต้องรู้ให้จริงทั้งสองฝ่ายทั้งแนวราบและแนวตั้ง

ตัวชี้วัดคือ ทุกคนต้องลดการพึ่งพิงคนอื่นให้มากที่สุด

สรุปว่า ต้องทำให้ดู รู้ให้จริง ลดการพึ่งพิงคนอื่น

*** ทัศนคติ มหรรณพ (คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล) :**

ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรงจะแข็งแรงได้ด้วยการบริหารที่ดีซึ่งอยู่ที่คุณภาพของผู้นำ นโยบายไปปฏิบัติ ต้องเตรียมผู้นำที่จะเอายุทธศาสตร์ไปใช้ในแต่ละระดับ ในส่วนผู้ปฏิบัติ ต้องเข้าใจกันดี ตรงกัน ถกทอกันได้ มีส่วนร่วมและยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัดจะมีหลายระดับคือระดับหลักและระดับร่วม

*** บุญโชติ เรือนสอน :**

ได้ยินว่าทำอะไรใหญ่ๆ ต้องเริ่มจากเล็ก ๆ ก่อน และเริ่มด้วยความรัก โดย

๑. ต้องทลายกำแพงใจ มีอะไรบ้างที่เราต้องทำลายให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างรัฐ เอกชน ประชาชน ทำลายและหลอมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียว

๒. มองทั้งระบบ คิดให้หมดตั้งแต่ต้นเหตุยันปลายเหตุ

๓. ทำเพื่อเป้าหมาย อย่าทำเพื่อกิจกรรม โดยหลัก ๓ อย่าง คือ ข้อมูลที่เป็นจริง อย่าโกหกตัวเอง ต้องเอาวิชาการมาช่วยด้วย และวิธีการที่ดี เป้าหมายบรรลุนั่นอน เริ่มต้นจากตัวเรา ถ้าเปลี่ยนแปลงตัวเรา ต้องเริ่มจากจิตใจเราก่อน สิ่งที่เกิดขึ้นมา จึงจะมีพลัง

*** เสรี พงศ์พิศ :**

ข้อสรุปของเรามีสองสามข้อ คือ

๑. จับความคิดให้ดี ต้องเข้าใจร่วมกันให้ได้ว่าเมืองไทยแข็งแรงคืออะไร กรอบคิดของเราเป็นอะไร ยุทธศาสตร์ดี ยุทธวิธีต้องดีด้วย

๒. เราต้องมีระบบที่ดี เพราะระบบที่ดีจะทำให้คนทำถูกได้ง่าย ทำผิดได้ยาก ระบบดีจะทำให้คนมาร่วมคิดร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ระบบใหญ่ของสังคมใหญ่ จนถึงระบบเล็กของชุมชนเล็กๆ ในท้องถิ่น

๓. ต้องมีใจที่ดี ต้องเริ่มต้นที่ใจ ถ้าใจมาปัญญาจะเกิด ถ้ามาด้วยผลประโยชน์ จะเกิดปัญหา ทุกระดับตั้งแต่ใหญ่ถึงเล็ก ถ้าเงินมานำหน้าปัญญาจะไม่เหลือ ทำอย่างไร เริ่มต้นด้วยคนเล็กๆ ด้วยจิตใจที่ยิ่งใหญ่ คิดว่าเมืองไทยแข็งแรงน่าจะบรรลุได้ด้วยกัน

✧ อมร นนทสุด :

ที่ฟังทั้งหมดจะอยู่ในรูปที่ได้นำเสนอไปแล้ว บทบาทกระบวนการ ขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ จะอยู่ในนี้ ผมชอบที่คุณฉันทิพุดไว้ดีมาก ขอขอบคุณและขอเอาใจของความสำเร็จที่พูดหัวใจแข็งแรงนี้ไป เพราะกำลังทำภาพ ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรงอยู่ จะได้เอาไปเป็นตัวที่สามที่อยู่ข้างใน อันนี้เห็นด้วยอย่างมากและเวลานี้กำลังสร้างตัวชีวิตว่าคนเราเห็นแก่สังคมแค่ไหน ยังไง กำลังทำอะไร ๆ ให้เป็นวิทยาศาสตร์เพื่อออกมาเป็นภาพใหญ่ในเมืองไทยแข็งแรงในภายหน้า

ส่วนภาพนี้ไม่ใช่ผมทำ มีหลายคนช่วยกันทำมาหลายครั้งเต็มที่ได้ออกมาเวลานี้ถ้าท่านเห็นด้วยก็ขอให้รับภาพนี้ไปเป็นของท่าน เป็นของเราทุกคน จะได้ว่าเราอยู่ตรงไหนของภาพเมืองไทยแข็งแรง

✧ อำพล จินดาวัฒน์ :

เป็นภาพงดงามของเวทีนี้อย่างยิ่งคือ เราได้ช่วยกันคิดช่วยกันเติม ช่วยกันใส่ประสบการณ์ความคิด มาเติมเป็นสิ่งที่พัฒนามากขึ้น ผู้อาวุโสก็ขอเรียนจากน้อง น้องก็ขอเรียนจากผู้อาวุโส ฟังพาทอาศัยกันและกัน และเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเคลื่อนไหวเมืองไทยแข็งแรง ผมว่าเราน่าจะมีกระบวนการอย่างนี้เยอะ ๆ ที่เสรีกว่าเราต้องทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีเจตนารมณ์ร่วมกัน ถ้าไม่เข้าใจกันก็จะมีพลัง ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยเราเคลื่อนไหว สุดท้ายนี้ขอเชิญพี่น้องมอชักรูปครับ

✧ ชัย กฤติยาภิชาติกุล :

ดูในส่วนคำตอบของคำถามที่หม้ออำพลได้ถามไป ได้ข้อสรุปว่า

๑. การทำให้เมืองไทยแข็งแรงนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร มองจากที่รวบรวมทั้งหมด สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือว่า วาระแห่งชาติเกิดขึ้นจริง รัฐบาลต้องสนับสนุนอย่างจริงจังและเข้มแข็ง ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วม ทั้งทางภาคมหาวิทยาลัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ทั้งหมดนี้ต้องมีบทบาทร่วม ตั้งแต่ร่วมคิดด้วยกัน ร่วมทำ และการที่เราจะทำด้วยกันได้นั้น ส่วนที่สำคัญต้องมีการให้สื่อมวลชนพยายามที่จะเผยแพร่ตรงนี้ให้ทุกคนในประเทศได้รับรู้ จึงจะมีส่วนร่วมได้ แต่ที่สำคัญที่สุดเน้นอยู่ที่ชุมชนเข้มแข็ง ถ้าเราไปทำอะไรให้ชุมชนเข้มแข็งทุกแห่งและทุกชุมชนมีแผนของตัวเอง คิดของตัวเองแล้ว การดำเนินงานก็จะเกิดขึ้น

การที่จะให้เกิดขึ้นเป็นจริง อาจจะไม่ต้องคาดหวังว่าทั้งหมดจะเกิดขึ้นทีเดียว จะต้องมีการทำเป็นระยะค่อยเป็นค่อยไปตามความเหมาะสมตามแต่ละบริบทของแต่ละพื้นที่

การทำให้ชุมชนเข้มแข็งไม่ต้องไปคาดหวังจากผู้นำที่มีการจัดตั้ง ผู้นำตามธรรมชาติ มีบทบาทสำคัญในการเข้าไปจัดการ ทุกกระทรวงต้องเข้ามา มีบทบาทร่วม โดยแต่ละกระทรวงจะต้องดูว่าเป้าหมายสูงสุดของตัวเองคืออะไร จะไปให้ถึงได้อย่างไร มีคนพูดถึงว่าตัวชี้วัด KPI ทั้งหลาย อาจจะต้องพิจารณาปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมที่จะสนับสนุนเรื่องเมืองไทยแข็งแรง

๒. ถ้ามีการทำอย่างนี้จะมีการชักจูงเครือข่ายพันธมิตร จะเกิดขึ้นได้ทุกคนต้องเป็นเครือข่ายพันธมิตรที่ดี การชักจูงเครือข่ายพันธมิตรจำเป็นต้องเป็นนักเชื่อมที่ดี และนักเชื่อมต้องเป็นองค์กรอิสระ เป็นกลาง สามารถเชื่อมทุกฝ่ายได้ การเชื่อมกันมีหลักการว่าต้องให้ทุกฝ่ายเข้าใจซึ่งกันและกัน จึงจะเชื่อมกันได้ ต้องมีการทำลายกำแพงซึ่งกันและกัน พัฒนาเสริมสร้างศักภาพ เพื่อที่จะทำงานด้วยกันได้

๓. ตัวชี้วัด ที่สำคัญคงต้องมองกระบวนการของการพัฒนา ต้องมีตัวชี้วัดกระบวนการ และไม่ใช่ตัวชี้วัดแบบเดิม ๆ ที่มีอยู่ ต้องมีการพัฒนาใหม่ และควรจะมีตัวชี้วัดหลัก หรือที่เป็นกลาง ๆ ขณะเดียวกันก็มีตัวชี้วัดตามบริบทของแต่ละพื้นที่ และเน้นในเรื่องความอยู่เย็นเป็นสุข เน้นเรื่องความสุข ไม่เน้นเรื่องที่เป็นวัตถุหรือที่เป็นสุขภาพแต่อย่างเดียว

ในการมองการดำเนินการ คงจะไม่มองแต่เรื่องความประสบความสำเร็จแต่อย่างเดียว ตัวอย่างหรือประสบการณ์ในความล้มเหลวหรือผิดพลาด น่าจะเอามาวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ให้ดี

การชักจูงเครือข่ายพันธมิตร จำเป็นต้องเป็นนักเชื่อมที่ดี และนักเชื่อมต้องเป็นองค์กรอิสระ เป็นกลาง สามารถเชื่อมทุกฝ่ายได้ การเชื่อมกันมีหลักการว่าต้องให้ทุกฝ่ายเข้าใจซึ่งกันและกัน จึงจะเชื่อมกันได้ ต้องมีการทำลายกำแพงซึ่งกันและกัน พัฒนาเสริมสร้างศักภาพ เพื่อที่จะทำงานด้วยกันได้

*** อำนวยการ จินตาวังณะ :**

เสริม หมอชัย เรื่องการชักจูง ต้องมีกระบวนการที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างเจตนารมณ์ร่วมไปตลอด ดัชนีชี้วัด ต้องเป็นดัชนีระดับพื้นที่ อาจจะมีหลายระดับ แต่หลายท่านพูดตรงกันว่าดัชนีชี้วัดควรมีระดับพื้นที่และมีความหลากหลาย ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่แต่ละสังคม

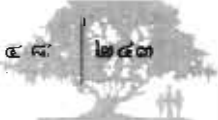
*** ชัย กฤติยาภิชาติกุล :**

ประมวลจากการที่ได้พูดคุยกันแล้ว ได้อะไร ๆ เป็นภาพรวม ๆ ของห้องเรา อาจารย์เสรีได้ประมวลจากที่พวกเราได้พูดคุยกันมา และจะเสนอวาทกรรมของห้องเราที่จะนำเสนอบนเวทีกลางว่า “เมืองไทยแข็งแรงคือเมืองที่ผู้คนอยู่เย็นเป็นสุข ร่างกายแข็งแรงจิตใจเข้มแข็งชุมชนเกื้อกูลกัน มีอยู่มีกินอย่างพอเพียง ภาพฝันนี้จะเป็นจริงได้ต้องมียุทธศาสตร์ที่ดี ยุทธวิธีที่เหมาะสม มีระบบที่ดีทั้งระบบใหญ่ นโยบายรัฐ ระบบเล็กในท้องถิ่น ที่ต้องพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด”

*** อำนวยการ จินตาวังณะ :**

เราต้องตามไปดูภาคบ่ายครับ เขาจะนำ ๑๒ ห้องมาร้อยกัน ต้องขอขอบคุณ อาจารย์หมออมร นนทสุติ อาจารย์เสรี พงศ์พิศ คุณบุญโชติ เรือนสอน และพี่หมอชัย ขอบพระคุณทุกท่านที่อยู่ร่วมตลอดเวลานะครับ

มี...
...
...
...

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์

จากประเด็นที่ ๑๑ ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรงสู่ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อรัฐบาล

นโยบายรัฐที่ประกาศเป็นวาระแห่งชาติ คนไทยแข็งแรง เมืองไทยแข็งแรง เป็นนโยบายสำคัญที่จะนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยได้ แต่จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ก็ต่อเมื่อทุกภาคส่วนทั่วประเทศมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ซึ่งการทำให้เกิดขึ้นได้จริง ต้องอาศัยการผลักดันอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากรัฐบาลเท่านั้น

ในภาคราชการ ทุกกระทรวงควรกำหนดยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่สนับสนุนวาระแห่งชาติ เมืองไทยแข็งแรง เน้นการประสานชักจูงเครือข่ายทั้งแนวตั้งและแนวนอน ตัวชี้วัดความสำเร็จควรมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน อาจมีความแตกต่างกันได้ตามพื้นที่ และให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนา

นอกจากทำให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังแล้ว จำเป็นต้องสนับสนุนการบริหารจัดการให้เกิดการนำยุทธศาสตร์ของโครงการสู่การปฏิบัติในทุกระดับอย่างมีคุณภาพ

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการพัฒนาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนในเขตรับผิดชอบอย่างสอดคล้องและสนับสนุนวาระแห่งชาติ คนไทยแข็งแรง เมืองไทยแข็งแรง

การที่จะสนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทั้งศักยภาพของบุคลากร และศักยภาพขององค์กร เช่น มีระบบการบริหารการพัฒนาที่เอื้อให้ประชาชนมีส่วนร่วม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การมีแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ซึ่งรวมทั้งการสนับสนุนแผนของชุมชน และมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อชุมชน

ผู้นำชุมชน ทั้งผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำตามธรรมชาติ เช่น ผู้นำกลุ่ม และชมรมต่าง ๆ ล้วนมีบทบาทสำคัญ ที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ที่สามารถทำให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขของสมาชิกในชุมชนอย่างแท้จริงและยั่งยืน โดยการประสานความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายของกลุ่มและชมรมต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาความอยู่เย็นเป็นสุขของชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายคนไทยแข็งแรง เมืองไทยแข็งแรง ด้วยการร่วมคิดร่วมทำ ของสมาชิกชุมชน ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของเยาวชน และการสนับสนุนที่เหมาะสมจากเครือข่ายองค์กรต่าง ๆ ตามความต้องการและความจำเป็นของชุมชน

๔. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อครอบครัว

ครอบครัวเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดแต่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขของสมาชิกในครอบครัว ควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้มีกระบวนการเสริมสร้างครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุขในทุกครอบครัว

๕. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรอื่นๆ

องค์กรต่างๆ ในฐานะผู้สนับสนุนการพัฒนาชุมชน ควรหมั่นกำลังทำงานร่วมกันในลักษณะเป็นเครือข่ายพันธมิตร โดยชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายของวาระแห่งชาติ คนไทยแข็งแรง เมืองไทยแข็งแรง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางสังคมโดยผ่านสถาบันครอบครัว ศาสนา และการศึกษา และใช้บทเรียนทั้งความสำเร็จและความผิดพลาดจากประสบการณ์ที่ผ่านมา

๖. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ต่อสื่อมวลชน

สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างกระแสในสังคม เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในประเทศ ในการเสริมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขโดยกระบวนการตามยุทธศาสตร์ คนไทยแข็งแรง เมืองไทยแข็งแรง สื่อทุกประเภท ควรมีบทบาทมากขึ้น ในการสนับสนุนวาระแห่งชาติคนไทยแข็งแรง เมืองไทยแข็งแรง

ประเด็นที่
๑๒

ห้องย่อยภูมิปัญญาไท สุกภาพวิถีไท
สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

“ภูมิปัญญา มีค่า กว่าชุมทรัพย์
อยู่คู่กับ วิถีไท ให้สุขสันต์
พาชีวิต ให้อยู่รอด ปลอดภัยทัน
ควรร่วมกัน รักษาไว้ ให้ยืนยาว
กาลเวลา ผ่านพ้น ให้คนคิด
เดินทางผิด กันมา น่าใจหาย
ชุมชนลิม ภูมิปัญญา พามลาย
ร่วมรักษไว้ ให้อยู่เย็น เป็นสุขเฮย ”

**“ภูมิปัญญาไทย
สุขภาพวิถีไทย
สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข”**

กำหนดการห้องย่อย ภูมิปัญญาไทย สุขภาพไทย สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.	ลงทะเบียนผู้เข้าร่วม
เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๐ น.	ชี้แจงการประชุมโดย นายประพจน์ เกตุรากาศ
เวลา ๐๙.๔๐ - ๑๐.๓๐ น.	อภิปราย “มาตรการการพัฒนาศักยภาพของชุมชนและสังคมในการอนุรักษ์และคุ้มครองภูมิปัญญาไทย สุขภาพไทย เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข” โดย นายวิชัย โชควิวัฒน์ นายยงยุทธ ตรีนุชกร นายยงศักดิ์ ตันติปิฎก นางอุษา กลิ่นหอม
ดำเนินรายการ โดย	นายวีรพงษ์ เกรียงสินยศ
เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	เปิดเวทีแลกเปลี่ยนและเสนอแนวความคิด
เวลา ๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	สรุปข้อเสนอนแนวความคิดจากที่ประชุมและนำเสนอในเวทีใหญ่
ประธานห้องย่อย	นายประพจน์ เกตุรากาศ
ผู้จัดการห้อง	นายวีรพงษ์ เกรียงสินยศ
ผู้ประสานงาน สปรส.	นางสุรณี พิพัฒน์โรจนกมล

สรุปการอภิปรายมาตรการในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนสังคม ในการอนุรักษ์พัฒนาและคุ้มครองภูมิปัญญาไทยสุขภาพวิถีไท*

วิทยากร:

ดร.อุษา กลิ่นหอม

นายยงค์ศักดิ์ ตันติปฏิภก

นายยงยุทธ ตรีนุชกร

ผู้ดำเนินรายการ :

นายวีรพงษ์ เกรียงสินยศ

* อุษา กลิ่นหอม :

ได้นำเสนอผลการศึกษาระบบโครงสร้างและกลไกในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนสังคม ในการอนุรักษ์พัฒนาและคุ้มครองภูมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไท ดังนี้

การแพทย์นอกกระแสหลัก ประกอบด้วย ๑) การแพทย์แผนไทย ๒) การแพทย์พื้นบ้าน ๓) การแพทย์ทางเลือก ปรากฏในสังคมไทยในต่างกรรมต่างวาระ การแพทย์แผนไทยเข้ามาสู่สังคมไทยพร้อมกับภาวะทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ที่มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า ทำให้ไทยได้รับความรู้เกี่ยวกับอายุเวท และนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมและสิ่งแวดล้อมของไทยจนกลายเป็นแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนไทย เกิดและได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากราชสำนัก จึงทำให้มีการถ่ายทอดทั้งทางปฏิบัติและบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษร ถึงแม้ว่าการสนับสนุนจากทางภาครัฐจะขาดตอนไปบ้างในบางช่วงแต่ยังคงมีเชื้อเหลืออยู่พอที่จะพัฒนาสืบสานต่อไปได้ ส่วนการแพทย์พื้นบ้านมีฐานรากกำเนิดมาจากประสบการณ์สั่งสมความรู้และความเชื่อจากคนในชุมชน การถ่ายทอดไม่มีรูปแบบเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นการถ่ายทอดโดยการปฏิบัติสืบทอดกันมา

การแพทย์ทั้ง ๒ ระบบ อยู่กับสังคมไทยมาช้านาน จนกระทั่งเกิดการปฏิรูปทางการเมือง มีการยอมรับวัฒนธรรมแบบตะวันตกมากขึ้น การแพทย์ทั้ง ๒ ระบบจึงถูกปฏิเสธจากภาคการปกครอง โดยให้เหตุผลว่า "ไม่เป็นวิทยาศาสตร์" สำหรับการแพทย์ทางเลือกเกิดขึ้นมาภายหลัง เนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ การใช้ชีวิตที่ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดโรคชนิดใหม่ ๆ มากมาย การรักษาโดยใช้การแพทย์กระแสหลักไม่สามารถให้ผล จนเป็นที่น่าพึงพอใจ จึงก่อให้เกิดกระแสการแพทย์ทางเลือกขึ้นในสังคมตะวันตก และได้แพร่เข้าสู่ประเทศไทยในช่วงระยะ ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ โภจมาตโร จิ่งเสถียรทรัพย์ (๒๕๕๗) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การแพทย์นอกกระแสหลัก ทั้ง ๓ ส่วน ควรมีแนวทางในการพัฒนาดังต่อไปนี้

* สรุปจาก ๑) เอกสารนำเข้าห้องย่อยภูมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไท สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข โดย อุษา กลิ่นหอมและยงยุทธ ตรีนุชกร และ ๒) รายงานสรุปการจัดกิจกรรมการประชุมวิชาการห้องย่อยฯ โดยมูลนิธิสุขภาพไทย

๑. การแพทย์พื้นบ้าน ควรให้มีการฟื้นฟูระบบการแพทย์ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและภาษาถิ่นพร้อมๆ กับการประยุกต์ตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไป
๒. การแพทย์แผนไทย ควรพัฒนาระบบให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะระบบการถ่ายทอดมาตรฐานทางเวชปฏิบัติ การผลิตยา สถานพยาบาล ต้องมีมาตรฐานสูงขึ้น
๓. การแพทย์ทางเลือก เป็นการสร้างทางเลือก พัฒนาความรู้และแนวทางรักษาที่มีประสิทธิภาพ ที่การแพทย์แผนปัจจุบันไม่อาจช่วยได้

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ในส่วนของภาคเมือง ดูเหมือนว่าจะมีความชัดเจนในการจำแนกการแพทย์นอกระแหหลักทั้ง ๓ ระบบ โดยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกปรากฏอยู่ในสังคมของคนระดับกลาง หรือส่วนที่เป็นภาคเมือง ส่วนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน ปรากฏมากในสังคมชนบท การแพทย์พื้นบ้านที่ไปปรากฏอยู่ในส่วนของสังคมชนบทเนื่องมาจากนโยบายในการดำเนินงานของภาครัฐที่ต้องการยกระดับหมอที่อยู่ในส่วนของการแพทย์นอกระแหหลักให้มีใบประกอบโรคศิลป์ โดยขาดความเข้าใจว่าการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์แผนไทย เป็นศาสตร์คนละสาขา ผลพวงที่เกิดขึ้นตามคือ ประชาชนเกิดความสับสนและหลายคนเข้าใจว่าการแพทย์ทั้งสองส่วนเป็นการแพทย์สาขาเดียวกัน เมื่อแพทย์พื้นบ้านไปสอบใบประกอบโรคศิลป์ ซึ่งเป็นศาสตร์ของแพทย์แผนไทย จึงมีผู้สอบผ่านเป็นจำนวนน้อยมาก ส่วนใหญ่ผู้ที่สอบผ่านมักเป็นผู้ที่มีอายุน้อย ท่องจำเก่ง แต่ไม่รู้จักต้นสมุนไพร เมื่อสอบผ่านไปได้ระยะหนึ่งจึงทำให้เกิดข้อขัดแย้งในชุมชนหมอยา โดยเฉพาะหมอยาที่อยู่ตามต่างจังหวัด

โรคในปัจจุบันบางโรค สมุนไพรรักษาไม่ได้ เพราะไม่มีผู้พัฒนายาสมุนไพรให้สอดคล้องกับโรคที่มีพัฒนาการมากขึ้น จากการศึกษาด้านสถานการณ์และแนวทางการพัฒนาการสนับสนุน เพื่อการสร้างกำลังคนรุ่นใหม่ในระบบการแพทย์นอกระแหหลัก ยงศักดิ์ ตันติปิฎก และรวงทิพย์ ตันติปิฎก (๒๕๔๗) ได้นำเสนอยุทธศาสตร์และแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบ่มเพาะคนรุ่นใหม่

โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ใน ๔ ด้าน คือ

๑. ให้จัดทำฐานข้อมูลของหมอพื้นบ้าน แพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก เพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนากำลังคนรุ่นใหม่
๒. จัดทำงานวิจัยเชิงคุณภาพด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้แบบตัวต่อตัว โดยเน้นที่ตัวหมอที่มีความชำนาญกับทายาทของหมอ
๓. ให้มีการทดลองวิจัยเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานระบบการศึกษาในสถานศึกษาและการศึกษาในภาคสนาม
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนารูปแบบการให้บริการทั้งในแนวรุกและแนวรับ ทั้งนี้ได้มีการเสนอให้มีการจัดตั้ง สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาระบบฯ ขึ้นมาดูแลและจัดการ โดยคณะกรรมการของสถาบันฯ จะต้องประกอบด้วยกลุ่มคนที่มาจากทุกภาคส่วน เพราะถ้าดำเนินการในรูปแบบราชการจะมีปัญหาเรื่องระบบ ทำให้การพัฒนาไม่ก้าวหน้า

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับความรู้ ความสามารถของแพทย์นอกระแหหลัก โดยมีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

๑. จัดให้มีระบบการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในภาวะสังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ที่อยู่ในตำรา แต่ในความเป็นจริงระบบการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ หรือการสอนแบบตัวต่อตัว (Oral Tradition) ยังคงมีความสำคัญอยู่อย่างมาก เพราะเทคนิคบางอย่างไม่อาจเขียนเป็นคำพูดได้อย่างลึกซึ้งเหมือนการปฏิบัติให้ดู หรือได้ทดลองทำได้ด้วยตนเอง การจัดการศึกษาแบบผสมผสาน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง
๒. จัดทำตำรามาตรฐานและสื่ออุปกรณ์ต่างๆ
๓. จัดระบบการสนับสนุนเครือข่าย ให้ทั้งคนและเครือข่ายมีความเข้มแข็ง ลดความซ้ำซ้อน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การผลิตกำลังคนเพื่อการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ แนวทางการดำเนินงาน คือให้มีระบบประเมินและกลั่นกรอง เพื่อให้หมอ/แพทย์นอกระแหหลัก มาช่วยในการทำงานของแพทย์กระแสหลัก

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ แนวทางในการดำเนินงาน คือ

๑. ส่งเสริมให้มีการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน เข้าไปทำงานในโรงพยาบาลหรือคลินิก
๒. ส่งเสริมให้มีการบริการแพทย์เฉพาะถิ่น

ในการดำเนินงานทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้เสนอตัวชี้วัดไว้ดังนี้

๑. การพัฒนากำลังคนทางด้านกรแพทย์นอกระแหหลักจะสามารถแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน
๒. สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศลงได้
๓. สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับกรรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพและผลิตภัณฑ์สุขภาพ

รัฐบาลในยุคปัจจุบันมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๒ แผน คือ

๑. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย
๒. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ยุทธศาสตร์ทั้ง ๒ ยุทธศาสตร์นี้ ได้ก่อให้เกิดผลทั้งทางบวกและทางลบ ผลทางบวก

๑. มีผู้ประกอบการในการผลิตสินค้าสมุนไพรมากขึ้น ถ้ามีการจัดการที่ดีจะมีผลพลอยได้ทำให้เกษตรกรมีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น เพื่อปลูกสมุนไพรส่งให้ผู้ประกอบการทำให้

มีรายได้เพิ่มขึ้น ตำรับยาสมุนไพรจะได้รับการพัฒนาและวิจัยเพิ่มมากขึ้น

๒. ในการส่งเสริมจำเป็นต้องออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมมาตรฐานทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับมากขึ้น เป็นแรงจูงใจ ทำให้มีผู้สนใจการแพทย์นอกกระแสหลักมากขึ้น จะทำให้มีการผลิตบุคคลากรเพิ่มขึ้น และทำให้การแพทย์นอกกระแสหลักได้รับการพัฒนาเข้าสู่ระบบสากล

ผลทางลบ

๑. ชนชั้นกลางจะต้องบริโภคของที่แพงขึ้น
๒. ถ้าขาดการจัดการที่ดี สิ่งแวดล้อมจะถูกทำลายมากขึ้น
๓. วัตถุประสงค์จะถูกนำออกจากห้องถื่นการแบ่งปันผลประโยชน์จะต้องได้รับการจัดสรรอย่างเป็นธรรม

๔. การจัดตั้งกฎระเบียบและมาตรฐานเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์นี้ อาจก่อให้เกิดข้อขัดแย้งในทางปฏิบัติในระดับชุมชน

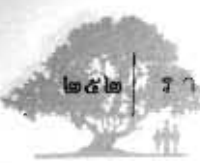
ยกศักดิ์ ดันติปิฎก และรวงทิพย์ ดันติปิฎก (๒๕๕๗) ได้นำเสนอไว้ว่า กระแสความสนใจของคนทั่วไปที่มีต่อการแพทย์นอกกระแสหลักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เกิดจากความแปลกประหลาดในวิธีการรักษา เช่น การฝังเข็ม การตอกเส้น หรือการย่ำขา ไม่ใช่เกิดจากความศรัทธาหรือการยอมรับในการรักษา

การสังคายนาตำรา หรือการถ่ายทอดประสบการณ์หมอพื้นบ้านไม่ได้ก่อให้เกิดความสำเร็จ แต่จะต้องมีการกำจัดอคติและวิธีคิดอย่างน้อย ๓ ด้าน คือ

๑. อคติในวิธีวิทยาของการสร้างความรู้
๒. อคติในโครงสร้างและสถาบันทางสังคม
๓. อคติในภาษาและวัฒนธรรม ไม่ควรเอาโรคมานเปรียบเทียบตามองค์ความรู้ของการแพทย์นอกกระแสหลักกับแพทย์แผนปัจจุบัน

การใช้ยาสมุนไพรส่วนใหญ่เป็นการเลือกใช้โดยตัวผู้บริโภคเอง ไม่ได้เกิดจากการวินิจฉัยและสั่งยาของตัวแพทย์นอกกระแสหลัก ดังนั้น จึงทำให้สถานภาพของการแพทย์นอกกระแสหลักยังไม่มีคามมั่นคง นอกจากนี้การศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับการแพทย์นอกกระแสหลักโดยบุคคลภายนอกที่ไม่เข้าใจปรัชญาและวัฒนธรรมในการทำงานของแพทย์นอกกระแสหลัก ทำให้เกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง และก่อให้เกิดกระแสความขัดแย้งในเชิงวิชาการ

ถึงแม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขจะได้กำหนดนโยบายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่ฉบับที่ ๔ ให้มีการส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพร วิจัย และผลิตยาสมุนไพรออกจำหน่ายโดยองค์การเภสัชกรรม แต่ก็ได้ผลไม่มากนัก พิจารณาได้จากอัตราค่าใช้จ่ายในการซื้อยาในแผนปัจจุบันยังคงสูงขึ้นในทุกปี จนกระทั่งเข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ ที่ได้กำหนดให้มีการผสมผสานการแพทย์นอกกระแสหลักเข้ากับบริการสาธารณสุขของชุมชนอย่างเหมาะสม การดำเนินการในแผนนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ระดับหนึ่ง เมื่อมาถึง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ได้มีการวางเป้าหมายไว้ ๔ ประการ คือ

๑. ลดการใช้ยาแผนปัจจุบัน
๒. เพิ่มการใช้ยาสมุนไพร
๓. ลดการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์และเภสัชกรรมที่ฟุ่มเฟือย
๔. เน้นวิธีการรักษาโรคแบบไทยที่เรียบง่าย

การดำเนินงานที่ผ่านมามุ่งเน้นการจัดโครงสร้างของภาครัฐมากกว่าการจัดโครงสร้างในการสนับสนุนของภาคประชาชน นอกจากนี้ปัญหาหลักที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การยึดติดในแนวความคิดแบบวิทยาศาสตร์ตะวันตก ทำให้การยอมรับในเรื่องการแพทย์นอกกระแสหลักของผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการ ไม่มีความชัดเจนและไม่กล้าตัดสินใจให้มีการดำเนินงานที่แตกต่างออกไปจากแนวเดิมที่ปฏิบัติกันอยู่

แผนพัฒนาฉบับที่ ๙ (แผนฯ ปัจจุบัน) ได้มีการกำหนดอย่างชัดเจนในเรื่องต่อไปนี้

ให้มีการพัฒนาการแพทย์นอกกระแสหลักให้ได้มาตรฐานทางการแพทย์ รวมทั้งให้มีการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้แก่บุคคลากรทางการแพทย์ และการสาธารณสุข (แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๙)

สนับสนุนบริการการรักษาพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพสำหรับชาวต่างประเทศ โดยจัดให้มีองค์กรทำหน้าที่ควบคุมดูแล กำหนดมาตรฐานรองรับคุณภาพบริการของโรงพยาบาลและสถานพยาบาลเอกชน รวมทั้งส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนาคุณภาพบริการด้านการรักษาพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพของคนไทยให้ทันสมัย โดยเฉพาะแพทย์แผนไทยและยาสมุนไพร โดยปรับปรุงระเบียบ ให้สามารถรับรองมาตรฐานการขึ้นทะเบียนยาได้ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๙ หน้า ๙๕) และยังได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า ประชากรเมืองจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๓๕ เป็นร้อยละ ๕๐ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนจะมีผลต่อสุขภาพโดยตรง จากการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (๒๕๔๗) พบว่า กระแสนิยมการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรมีอัตราการขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี มูลค่าในตลาดสูงถึง ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท นอกจากนี้ยังพบว่าคนกรุงเทพฯ ร้อยละ ๕๗.๗ เคยพึ่งพาการใช้สมุนไพร และประมาณร้อยละ ๓๑.๖ มีการใช้สมุนไพรเป็นประจำ ถึงแม้ว่าจะมีการอบของแผนที่ดี และมีแนวโน้มที่ดีที่ประชาชนหันมาใช้สมุนไพรมากขึ้น แต่ยังคงขาดแผนการปฏิบัติการและการจัดการที่เป็นรูปธรรม

จากการประชุมระดมความคิดเห็นของเครือข่ายภาคอีสานในวันที่ ๑๐-๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ และกรณีศึกษา พบว่า ปัจจัยที่จะทำให้ชุมชนขับเคลื่อนในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และพัฒนาการแพทย์นอกกระแสหลักมีดังนี้

ด้านโครงสร้าง

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการจัดตั้งหน่วยงานที่มาดูแลงานทางการแพทย์นอกกระแสหลักโดยตรง แต่ในทางปฏิบัติ ยังไม่สามารถส่งเสริมการทำงานของการแพทย์นอกกระแสหลักได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณเพียงพอ เช่น การดำเนินงานของเครือข่ายต่าง ๆ ขาดการวางแผนการจัดการที่ดีและขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาจากกรณีการจัดตั้งเครือข่ายของสหภาพหมู่บ้านอีสาน แม้จะมีหอประชาสัน รัตนปัญญา ที่เป็นผู้นำที่เข้มแข็งแต่ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เครือข่ายหมอเมือง และเครือข่ายวิถีสุขภาพไทอีสาน ที่มี ผศ.ดร.ยิ่งยง เทาประเสริฐ และคุณยงยุทธ ตรีนุชกร เป็นผู้นำเครือข่าย ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนวิจัยภาค ในการช่วยเหลือการทำงานของเครือข่าย ในรูปแบบงานวิจัยในชุมชน ทำให้เครือข่ายค่อยๆ เติบโต เพราะมีแรงหนุนทั้งทางการเงิน วิชาการ และการรองรับของภาครัฐในส่วนของการแพทย์แผนไทยที่ได้รับการสนับสนุนให้มีบริการคู่ขนานไปกับแผนปัจจุบัน ภายในโรงพยาบาลของภาครัฐ แต่เนื่องจากมีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริงค่อนข้างน้อย ทำให้เป็นปัญหาในการให้บริการและการบริหารงานที่ดีสำหรับการแพทย์ทางเลือกยังมีระบบโครงสร้างที่ไม่ชัดเจนในระบบบริการของภาครัฐ นอกจากกลุ่มเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งด้วยตัวเอง ตามแรงหนุนที่ได้จากประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ในระยะที่ผ่านมา (โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ ๒๕๔๒)

กลไกหลักในการอนุรักษ์

๑. จัดให้มีหน่วยงานสนับสนุนการแพทย์พื้นบ้านอย่างจริงจังโดยให้มีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความเข้าใจร่วมกันว่าการแพทย์นอกระแหหลักทั้ง ๓ รูปแบบ คืออะไร มีการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดจากชุมชนรากหญ้ารหว่างหน่วยงานกับชุมชน
๒. หางบประมาณสนับสนุนโครงการที่เป็นที่ต้องการของระบบรากหญ้า
๓. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการขยายเครือข่ายและสร้างความแข็งแกร่งให้กับเครือข่าย
๔. จัดทำฐานข้อมูลของการแพทย์นอกระแหหลัก
๕. จัดให้มีระบบการถ่ายทอดอย่างจริงจัง ซึ่งอาจต้องเป็นหลักสูตรที่ใช้เวลา ๗-๘ ปี ให้มีการเรียนแบบตัวต่อตัวกับหมอพื้นบ้าน (หลักสูตรปัจจุบันสั้นเกินไป) ผู้เรียนขาดความจริงจัง ไม่มีความรักในการที่จะเป็นหมอพื้นบ้าน หรือแพทย์แผนไทยอย่างแท้จริง เรียนเพื่อให้ได้วุฒิปัตร เพื่อสร้างทางเลือกในอาชีพ
๖. ควรจัดสรรทุนให้กับลูกหลานของหมอพื้นบ้าน เพื่อศึกษาสืบทอด
๗. ผลักดันให้มีการรวมบริการการแพทย์นอกระแหหลักเข้ากับการแพทย์ในกระแหหลัก ทั้งนี้ควรจัดให้มีโครงการนำร่อง
๘. ส่งเสริมให้มีการบรรจุความรู้เกี่ยวกับการแพทย์นอกระแหหลักเข้าไปได้ในหลักสูตรทุกระดับ เพื่อการดูแลสุขภาพตนเองในเบื้องต้น
๙. การใช้สื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ปัจจุบันมีการผลิตสื่อที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์นอกระแหหลักเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการแพทย์ทางเลือก ซึ่งเป็นแรงหนุนอย่างดีที่ช่วยทำให้ชุมชนมาใช้บริการทางด้านนี้มากยิ่งขึ้น

กลไกหลักในการพัฒนา

๑. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละเครือข่าย
๒. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศอื่นๆ
๓. สนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เกิดวิถีวิทยาใหม่ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการรักษาโดยการแพทย์นอกกระแสหลัก หรือการแพทย์แบบตะวันออก

๔. ต้องการให้กรมพัฒนาการแพทย์ฯ มีการประสานการทำงานกับกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเห็นคุณค่าของระบบการแพทย์พื้นบ้านที่มีอยู่ในชุมชน

๕. กองทุนการแพทย์แผนไทยที่จัดตั้งขึ้นมา ควรมีการจัดสรรงบประมาณ ออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นเงินเพื่อการบริหาร และส่วนที่ใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนา ถ้าไม่จัดสรรแบบแยกส่วนจะทำให้การพัฒนาไม่เกิด เพราะส่วนใหญ่นำไปใช้เพื่อการบริหาร

กลไกหลักในการคุ้มครอง

๑. ควรจัดให้มีการจำแนกประเภทหมอขายออกให้ชัดเจนในปัจจุบันหมอยาพื้นบ้านมี ๔ ประเภท คือ ๑) หมอเวรชายายา ๒) หมอยาอาชีพเสริม ส่วนใหญ่เป็นมนุษย์เงินเดือน ๓) หมอยาวัฒนธรรมที่อยู่ในชุมชนจริงๆ และ ๔) หมอยาที่เปิดร้านเป็นอาชีพเพียงอย่างเดียว ถ้าไม่มีการจำแนกประเภท จะทำให้สร้างเกณฑ์การคุ้มครองได้ไม่ครอบคลุม

๒. ปัจจุบันมีการจัดตั้งชมรมที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์กระแสหลักมากขึ้นไปไม่มีการตรวจสอบการดำเนินงานอย่างจริงจัง อาจมีชมรมที่ก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธา ซึ่งจะเป็นปัญหาในอนาคต

✧ ยงยุทธ ตริณูชกร :

ภูมิปัญญาไทยมิได้สร้างความเข้มแข็ง แต่ไปส่งเสริมการค้ามากกว่า ในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ข้อเสนอที่จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางภูมิปัญญา จะต้องมีความรัก ความศรัทธา กลไกใหม่ที่จะต้องดำเนินการได้แก่

๑. แยกแยะหมอพื้นบ้าน แบ่งเป็น สายวัฒนธรรม หมอวิถีไทย สถาสร้างเสริมสุขภาพ จะต้องมีการแยกแยะให้ชัดเจน การดูแลคือการยกย่อง ยอมรับ เอาเรื่องคุณธรรมเข้ามาจับ มีกองทุนเข้ามาสนับสนุนการทำงาน

๒. น่าจะมีหมอกะแสใหม่เข้ามาคือหมอวิถีไทย

๓. สถาสร้างเสริมสุขภาพชุมชนตำบล ทำหน้าที่ในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน การดูแลส่งเสริมหมอวิถีไทย และไปเรียนรู้กับหมอสายวัฒนธรรม มีการจัดสร้างสถาบันที่ทำหน้าที่หนุนชุมชน

ทั้ง ๓ ส่วนต้องมีการทำงานประสานเชื่อมโยงกัน สิ่งที่จะหนุนคือ โครงสร้างเกษตรกรรมเกลือ โครงสร้างอำนาจ โครงสร้างการเรียนรู้แบบเปิด โครงสร้างสังคมชุมชน ต้องเปิดโอกาสให้กลไกในชุมชน โครงสร้างที่เป็นฮีต ๑๒ คอง ๑๔ จะทำให้เกิดระบบการดูแลสุขภาพในชุมชนได้อย่างแท้จริง และนำไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุขได้

❖ **ยงศักดิ์ ดันติปฏิภก :**

สิ่งที่ต้องพิจารณาและรู้เท่าทันคือทำไมสิ่งที่เราส่งเสริมพัฒนา กลับส่งผลกระทบต่อมามากมาย เราคงต้องเข้าใจระบบการแพทย์ว่าไม่ได้อยู่ลอยๆ มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ เป็นผลผลิต เราคงต้องทำความเข้าใจให้ชัด ระบบการแพทย์กระแสหลัก มีกฎหมาย เป็นทุนนิยม บริโภคนิยม และเป็นวิทยาศาสตร์กระแสหลัก ต่างเอื้อซึ่งกันและกัน และเราก็หลงกระแสไปด้วย ทุนนิยมเข้ามาครอบ เกิดความเฉไฉ บิดเบี้ยว

ทำอย่างไร เราต้องทำเรื่องสิทธิชุมชน เศรษฐกิจชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระบบการแพทย์ท้องถิ่นให้เกิดความเป็นคุณค่า และกระบวนการที่คนทางเลือก ให้เป็นระบบการแพทย์ท้องถิ่น เราต้องมีการเปิดช่องกฎหมาย ผลักดันเรื่องสิทธิชุมชน สนับสนุนภูมิปัญญาให้มาเคียงคู่กับกระแสที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน สร้างกระบวนการที่คนทางเลือก วิถีคิด วิถีปฏิบัติ ศักยภาพในการจัดการสุขภาพที่ไม่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ

สรุปความคิดเห็นที่ประชุม

๑. ระบบราชการเป็นอุปสรรคของการพัฒนา ความเป็นชุมชนสลายหมดแล้ว ข้าราชการกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และ ออย. ต้องไปทำหน้าที่ผลักดันและสร้างความเข้าใจให้กับข้าราชการทั้งมวล รวมทั้งสร้างกระแสที่ถูกต้อง ชาวบ้านผลิตน้ำสมุนไพร น้ำต่างๆ ขอ ออย.ไม่ได้ แต่พอมีบริษัทมาส่งเสริมให้ทำแล้วรับซื้อแล้วไล่จลาจลไป ภูมิปัญญาถูกซื้อไปเป็นภูมิปัญญาจีน

๒. ประเด็นสิทธิชุมชน ผู้ที่มีอิทธิพลคือ ผู้กำหนด ทำอย่างไรเราถึงจะรวมตัวกันได้

๓. สิ่งที่เป็นศาสตร์แผนไทย ไม่ได้มีการสืบทอด

๔. ประเด็นการเอากฎหมายมาคุ้มครองภูมิปัญญาให้ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุข แต่กลายเป็นว่า หมอพื้นบ้านต้องหลบๆ ซ่อนๆ ไม่ต่างกับหมอเถื่อน ข้อเสนอคือให้หมอทำงานอยู่กับบ้าน ไม่ใช่ไปเร่ขายยา

๕. ควรมีการจัดการความรู้ โดยเฉพาะความรู้ที่มีการฝังลึกในคน เอามาเชื่อมประสานกับความรู้ที่มีอยู่ ควรมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดการระบบแลกเปลี่ยนจัดการความรู้

๖. ให้นำหมอผี หมอน้ำมนต์ มารับการอบรมด้านสุขภาพจิต

๗. ควรส่งเสริมเรื่องสมุนไพร ซึ่งมีมานานนับแต่การปลูกสมุนไพร ๕ ตัวในสถานือนามัย มีการเปิดให้บริการทางเลือกในโรงพยาบาลพญาเม็งราย และทางสถาบันราชภัฏ เชียงรายกำลังเปิดสอนเรื่องการแพทย์พื้นบ้านให้กับนักศึกษาที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมหมอพื้นบ้านทุกสาขาที่มีอยู่ในจังหวัดเชียงราย

๘. การสร้างการยอมรับเรื่องการแพทย์พื้นบ้านในสังคม ชุมชน ข้อเสนอคือ การผลักดันทางกฎหมายทำให้ได้ ในขณะที่ห้ามหมอพื้นบ้านใช้ละเตียรอยด์ แต่แพทย์แผนปัจจุบันกลับมีการใช้จนเกิดผลกระทบต่อมามากมาย (ไม่เป็นธรรม)

๙. สร้างหลักฐานการเรียนรู้ การจัดทำตำรา การเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มแพทย์
กระแสหลักควรร่วมกันทำงานเคียงคู่ไปกับแพทย์แผนโบราณได้

๑๐. ควรจะใช้วิธีการรับรองหมอพื้นบ้าน

๑๑. ควรทำเรื่องกองทุนเพื่อการขับเคลื่อน รัฐต้องสนับสนุนกองทุนในการบริหาร
จัดการการแพทย์พื้นบ้าน

๑๒. ควรมีการส่งเสริมการจัดทำสื่อและจัดทำหลักสูตรการศึกษา

๑๓. การให้บริการทั้งแผนปัจจุบันและแผนโบราณ ในโรงพยาบาลอาจมีข้อจำกัด
อยากให้การแพทย์ท้องถิ่นเติบโตภายใต้บริบทของตนเองเพราะวิธีคิดต่างกันความต่างหลายๆ
อย่างที่ตี และคิดว่าน่าจะเปิดโอกาสให้การแพทย์พื้นบ้านได้เดินอย่างสง่างาม

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์

จากประเด็นที่ ๑๒ ภูมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไทย สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

* * *

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อรัฐบาล

สถานการณ์ปัญหา คือ การแพทย์กระแสหลักหรือการแพทย์ตะวันตก ความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศ ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ ทำให้การแพทย์ระบบอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทยถูกกีดกันออกจากชุมชน ทำให้ชุมชนต้องพึ่งพิงการแพทย์ตะวันตกมากขึ้น ในอีกด้านหนึ่ง หมอพื้นบ้านที่หลงเหลืออยู่ในชุมชนตกอยู่ภายใต้กระแสนิยมจนละเลยมิติทางด้านคุณค่าและความสัมพันธ์ อันเป็นระบบที่มีความสำคัญและเป็นรากฐานหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง จึงเสนอให้

- ๑.๑ กระทรวงสาธารณสุขพัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีทางเลือกในการดูแลสุขภาพมากขึ้น โดยการส่งเสริมและพัฒนาการแพทย์ระบบอื่น ๆ
- ๑.๒ มีมาตรการทางกฎหมายและการจัดการอย่างเข้มงวดกับผู้ที่แอบอ้างสรรพคุณการรักษาโดยแอบอ้างการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์แผนไทย เพื่อลดปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน
- ๑.๓ ควรเปลี่ยนวิธีคิดของข้าราชการให้เข้าใจระบบการแพทย์อื่น ๆ
- ๑.๔ รัฐควรมีการพัฒนาและส่งเสริมองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์แผนไทยได้แก่ การส่งเสริมสิทธิชุมชน เศรษฐกิจชุมชน และกฎหมาย เป็นต้น
- ๑.๕ จัดระบบการอบรมให้หมอพื้นบ้านที่รักษาทางด้านจิตให้มีความสามารถมากขึ้น
- ๑.๖ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ควรปรับเปลี่ยนบทบาทในการควบคุมกำกับอย่างเข้มงวด มาเป็นการสนับสนุนการพัฒนาด้านยาและสมุนไพรไทย
- ๑.๗ ให้มีการพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านคู่ขนานกับการแพทย์ตะวันตก
- ๑.๘ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้านและชุมชนมีการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร (อย่าเลือกปฏิบัติ)
- ๑.๙ รัฐต้องจัดกองทุนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการแพทย์พื้นบ้านและผู้ที่เกี่ยวข้องกับหมอพื้นบ้าน
- ๑.๑๐ นำกระแสพระราชดำริของในหลวงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ๒.๑ ภาควิชาเสนอให้มีสภาสร้างเสริมสุขภาพชุมชน โดยให้ อบต.สนับสนุนงบประมาณ

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อชุมชน

- ๓.๑ ชุมชนต้องรวมตัวกัน สามัคคีกัน และอย่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งจะนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งและพึงพิงการแพทย์พื้นบ้านมากขึ้น
- ๓.๒ ชุมชนควรมีการรื้อฟื้นและศึกษาระบบการแพทย์พื้นบ้าน ทั้งการดำเนินการเอง และการประสานงานกับนักวิชาการ แพทย์ ที่เข้าใจการแพทย์พื้นบ้าน
- ๓.๓ ชุมชนมีการเลือกสรร สนับสนุน ส่งเสริมบุคคลที่จะสืบทอดการแพทย์พื้นบ้าน
- ๓.๔ จัดฐานความรู้และกิจกรรมของตนเอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภายในชุมชน พร้อมทั้งมีกองทุนของตนเอง

๔. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อครอบครัว

- ๔.๑ ส่งเสริมการปลูก การใช้สมุนไพร เพื่อมาส่งเสริมรายได้และเศรษฐกิจของครอบครัว

๕. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อองค์กรอื่นๆ

- ๕.๑ ภาครัฐกิจที่หวังกำไรได้เข้ายึดกุมภาคการดูแลสุขภาพของชุมชนทำให้ชาวบ้านมีการเข้าถึงยาและผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพไทยและพื้นบ้านได้ยาก และยังเป็นการกีดกัน การประกอบการในระดับชุมชนเพื่อการพึ่งพิงตนเองด้วย
- ๕.๒ โรงเรียนควรปรับปรุงหลักสูตรและทำความเข้าใจกับเยาวชนเกี่ยวกับการแพทย์พื้นบ้าน เช่น การนวดพื้นบ้าน ควรปรับทัศนคติให้นักเรียนเข้าใจการนวดว่ามีใช้เป็น หมอนวดธุรกิจ นอกจากนี้ควรให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักการศึกษาเกี่ยวกับการแพทย์พื้นบ้าน
- ๕.๓ ในสถานการณ์ที่โรคและความเจ็บป่วยมีความรุนแรงและข้ามพรมแดนรัฐชาติมากขึ้น องค์กรต่างๆ ควรร่วมกันรื้อฟื้นระบบความสัมพันธ์ การเกื้อกูลกัน หรือสร้างระบบความสัมพันธ์ที่ข้ามพรมแดนหมู่บ้านและชุมชน เพื่อให้เป็นภูมิคุ้มกัน ความเจ็บป่วยดังกล่าว

๖. ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์อื่นๆ เช่นต่อกรวิจัย ต่อสื่อมวลชน เป็นต้น

- ๖.๑ การวิจัยควรมีการตั้งคำถามการวิจัยใหม่ๆ ที่เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น เมื่อมีการใช้มาตรการด้านกฎหมายเข้าไปแทรกแซงหมอพื้นบ้าน หรือ หากมีการจัดทำหลักสูตรและการผลิตหมอพื้นบ้านรูปแบบใหม่ๆ ควรมีการทำการศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นด้วย
- ๖.๒ ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแพทย์พื้นบ้านในประเด็นประสิทธิภาพ และการพิสูจน์ เกี่ยวกับการรักษาของหมอพื้นบ้านอย่างมีระบบ อธิบายได้อย่างมีเหตุมีผล
- ๖.๓ ทำการศึกษาวิจัยเพื่อการสนับสนุนความเข้มแข็งของหมอพื้นบ้านและพัฒนาไปสู่ ตำราเรียนในที่สุด
- ๖.๔ สื่อมวลชนควรร่วมกันเสนอแนวคิดการแพทย์ตะวันออกเพื่อช่วยปรับวิถีคิดของสังคม สื่อควรนำเสนอทั้งผลดีและผลเสียของการแพทย์พื้นบ้าน มิใช่นำเสนอแต่ภาพของความเสียหายหรือผลกระทบบด้านสุขภาพที่ไม่ดีของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน

คำประกาศเจตนารมณ์

๗

“ความอยู่เย็นเป็นสุข”

เจตนารมณ์ ๙ ข้อ สู่ “การร่วมสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”

* * *

สมาชิกสภามัชชาสุภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ มีความต้องการเห็นสังคมไทยเป็นสังคมแห่งความอยู่เย็นเป็นสุข คนไทยมีสุขภาพดีโดยถ้วนหน้า จึงเห็นพ้องต้องกันให้ประกาศเจตนารมณ์ ๙ ข้อ เพื่อใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ดังนี้

๑. เราคนไทยรู้จักสามัคคี มีน้ำใจไมตรี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ร่วมมือร่วมใจให้เกิดวิถีก่อนโดยไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ หรือสถานภาพทางสังคม เพื่อสร้างเสริมให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข

๒. เราจะร่วมกันส่งเสริมค่านิยมแห่งความพอเพียง และปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งในระดับครอบครัว องค์กร ชุมชน และระดับประเทศ

๓. เราจะช่วยกันส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ร่วมกันรื้อฟื้นระบบคุณค่าและภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สั่งมาของสังคมไทย และส่งเสริมบทบาทของศาสนาและอิทธิธรรมในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

๔. เราจะร่วมกันส่งเสริมและจัดให้มีสิ่งแวดลอมทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ และทางสังคมที่เอื้อต่อความอยู่เย็นเป็นสุข เพิ่มพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมและการเรียนรู้ในชุมชน และส่งเสริมกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคมให้อ่างววงและหลากหลาย

๕. เราจะส่งเสริมและรื้อฟื้นอัตถะระบอบการเรียนรู้ในทุกระดับ โดยประยุกต์ใช้ เครื่องมือและวิธีการต่างๆ เช่น การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายครอบครัว การจัดทำแผนแม่บทชุมชน การวัดเวลาที่แก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมด้วยสันติวิธี เป็นต้น

๖. เราจะส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร ระหว่างภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และทุกฝ่ายในสังคม เช่น การรวมกลุ่มจัดการความรู้ การพัฒนาศักยภาพและการถ่ายทอดบทเรียนประสบการณ์ การวัดเวลาที่สาธารณะเพื่อดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตาม ตรวจสอบ ผลักดันการสร้างความปลอดภัยเป็นสุข การสื่อสาร การร่วมสนับสนุนทรัพยากร เป็นต้น

๗. เราจะร่วมกันผลักดันให้มันโยบายสาธารณะที่มุ่งสร้างเสริมความปลอดภัยเพียงและสมดุลเพื่อความปลอดภัยเป็นสุข ลด ควบคุมและป้องกันความอยู่ร้อนนอนทุกข์ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดความอยู่ร้อนนอนทุกข์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

๘. เราจะพัฒนาดัชนีชี้วัดความปลอดภัยเป็นสุขในระดับครอบครัว องค์กรและชุมชนของตนเอง และจะร่วมกันพัฒนาดัชนีชี้วัดความปลอดภัยเป็นสุขแห่งชาติโดยใช้กระบวนการพัฒนาดัชนีชี้วัดเป็นเครื่องมือพัฒนาความปลอดภัยเป็นสุขไปพร้อมๆ กัน

๙. เราถือเป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคมที่จะร่วมกันปฏิบัติ ส่งเสริมสนับสนุน ติดตาม ผลักดัน และขับเคลื่อนการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ โดยให้ภาครัฐทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

ลานสมัชชาสุขภาพ
“นวัตกรรมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข”

กำหนดการเสวนาในลานสมัชชาสุขภาพ

* * *

วันพฤหัสบดีที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เวลา ๑๑.๓๐ - ๑๒.๓๐ น. เสวนา ๑. “พลังคนเมือง สู่การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”

วิทยากร

พลโททวีเกียรติ โกศัยกานนท์	ตัวแทนหมู่บ้านชลลดา
นายลิขิต เขมะปานนท์	ผู้แทนชอยลาซาล
นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล	กรรมการตลาดร้อยปี สามชุก สุพรรณบุรี
นายชัยวัฒน์ ติระพันธุ์	บางกอกฟอรัม

ผู้ดำเนินรายการ

นายพลเดช ปิ่นประทีป	สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
---------------------	--------------------------

เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. เสวนา ๒. “พลังการอ่าน สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”

วิทยากร

นางสาวสกุณี ณัฐพูลวัฒน์	ร้านเล่า จังหวัดเชียงใหม่
นางพรอนงค์ นิยมคำ	เลขาธิการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
นายเสรี พงศ์พิศ	มูลนิธิหมู่บ้าน
นายศุ บุญเลี้ยง	ศิลปิน นักเขียน

ผู้ดำเนินรายการ

นายประพจน์ ภูทองคำ	ผู้ดำเนินรายการ “เวทีชาวบ้าน” ช่อง ๑๑
--------------------	---------------------------------------

ภาคภาคคนทุก

วันศุกร์ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘

เวลา ๐๙.๔๕ - ๑๑.๐๐ น.

เสวนา ๓. “สังคมการมีส่วนร่วม สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”

วิทยากร

นายสมเกียรติ เชื้อนเชียงสา
พระอธิการเอนก
นายไมตรี จงไกรจักร์
นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง

กลุ่มรักษ์น้ำโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
กลุ่มอนุรักษ์ป่าเวียงดั่ง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้นำชุมชน บ้านน้ำเค็ม อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา
อดีตประธานกรรมการ
การมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา

ผู้ดำเนินรายการ

นายสุวิช สุทธิประภา

บรรณาธิการข่าวการเมือง โมเดิร์นไนน์ทีวี

เวลา ๑๑.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.

เสวนา ๔. “บริหารธุรกิจอย่างไร ให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข”

วิทยากร

นายวิสร รัชพันธุ์
นางกษมน กิติอำพน
นายสุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์
นายวรากรณ์ สามโกเศศ

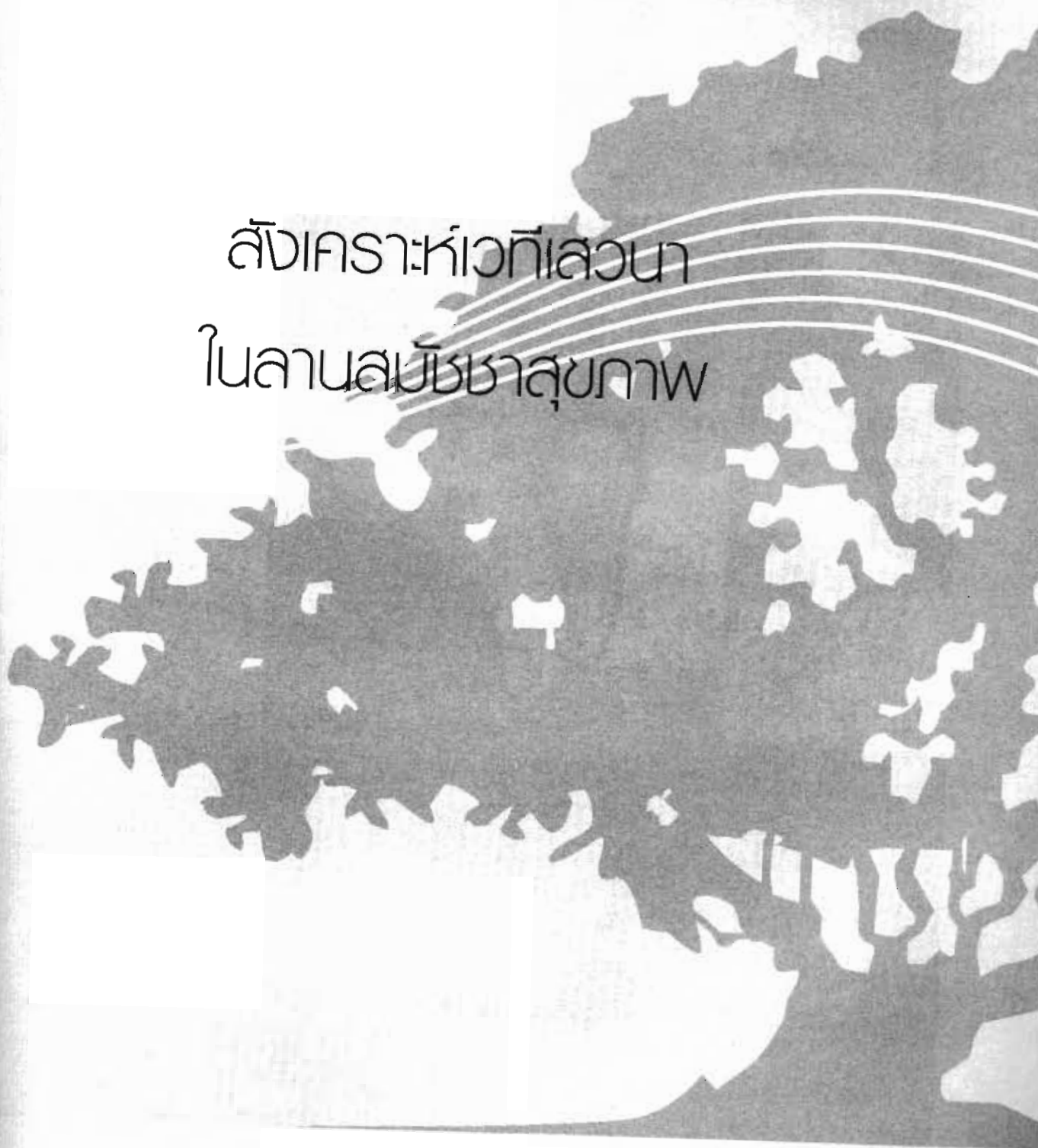
ผู้บริหารชุมพรคานานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร
ผู้บริหารโรงงานกลุ่มสมบูรณ์กรุ๊ป จังหวัดสมุทรปราการ
กรรมการโครงการ “ชุมชนเป็นสุข” สสส.
นักเศรษฐศาสตร์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้ดำเนินรายการ

นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง

สมาชิกวุฒิสภา

สังเคราะห์เวทีเสวนา
ในลานสมัยรัชกาลที่ ๙

ชมสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วย ความ

เสวนา "พลังคนเมือง"

เวทีเสวนา : พลังคนเมือง สู่การสร้างคามอยู่เย็นเป็นสุข

“กรุงเทพฯ ๒๐๐๕ ใครว่าสิ้นไร้พลังชุมชน?”

วิทยากร :

พลโททวีเกียรติ

โกไศยกานนท์

ตัวแทนหมู่บ้านชลลดา

นายลิขิต

ชมะปานนท์

ผู้แทน ชอยลาซาล

นางอรุณลักษณ์

อ่อนวิมล

กรรมการตลาดร้อยปี สามชุก สุพรรณบุรี

นายชัยวัฒน์

ธีระพันธุ์

บางกอกฟอรั่ม

ผู้ดำเนินรายการ :

นพ.พลเดช

ปิ่นประทีป

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา

ชุมชนเมืองนั้นขึ้นชื่อว่าเป็นชุมชนที่ต่างคนต่างอยู่มานานแล้วเรื่องที่จะรวมตัวกันทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดจึงเกิดขึ้นได้ยาก

แต่สำหรับผู้คนที่อาศัยอยู่ใน ๓ ชุมชนใหญ่ๆ ในสังคมเมือง ถึงแม้จะต่างพื้นที่ต่างเรื่องราว และประสบปัญหาแตกต่างกันไป แทบไม่น่าเชื่อว่า ถ้าได้ฟังเรื่องราวจากผู้คนที่อยู่ในชุมชนแห่งนี้บอกเล่าแล้ว ใครที่เคยคิดว่า คนเมืองเอาแต่ต่างคนต่างอยู่ คงต้องเปลี่ยนความคิดเสียใหม่ ทั้ง ๓ ชุมชน สามารถรวมพลังคนเมือง สู่การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างน่าทึ่งทีเดียวดังเรื่องราวที่ถูกนำมาแลกเปลี่ยนกันใน **สัมภาษณ์ชุมชนภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ว่าด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข หัวข้อ พลังคนเมือง สู่การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข** เมื่อวันที่ ๗ ก.ค. ที่ผ่านมา

ใครที่เคยได้ยินชื่อ **หมู่บ้านชลลดา** คงหลับตานึกภาพอยู่ในใจว่า มันคือหมู่บ้านของผู้มีอันจะกินติดอันดับอยู่ในกลุ่มคนรวย ถ้าคิดถึงเรื่องของการรวมพลังนั้นคงยากแน่ๆ เพราะชุมชนแห่งนี้เขามีความเป็นอยู่ส่วนตัวสูงมาก แต่จากคำบอกเล่าของ **พล.ท.ทวีเกียรติ โกไศยกานนท์** ตัวแทนจากหมู่บ้านชลลดา ทำให้เรามองเห็นภาพอีกด้านหนึ่ง

พล.ท.ทวีเกียรติฯ เล่าว่า เมื่อครั้งเกิดสถานการณ์วิกฤติน้ำท่วมหมู่บ้าน ซึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง คือจุดเริ่มต้นทำให้เกิดการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ของสมาชิกจากที่ต่างคนต่างอยู่ ทำให้ได้รู้จักคุ้นเคยใจคอกันมากขึ้น และเริ่มก่อตัวจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลปัญหาของหมู่บ้าน โดยมีบริษัทที่ก่อสร้างหมู่บ้านให้การสนับสนุน แต่คณะกรรมการต้องจัดหางบประมาณดูแลกันเอง

จุดเชื่อมโยงของคณะกรรมการกับสมาชิกคือการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน เริ่มจากไม่มีเงิน ต่อมาก็เห็นพ้องกันให้เรียกเก็บเงินตารางวาละ ๔ บาท ก่อนในระยะ ๓ เดือนแรก ขณะที่หมู่บ้านใกล้เคียงเก็บตารางวาละ ๑๐ กว่าบาท ทั้งนี้ขณะนั้นภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงวิกฤติฟองสบู่แตก ก็ยังได้รับความร่วมมือเพราะสมาชิก

มองเห็นความจริงใจของคณะกรรมการฯ ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และคณะกรรมการเองก็ระมัดระวังอย่างยิ่งในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณ โดยควบคุมให้อยู่ในลักษณะพอเพียง ไม่ฟุ่มเฟือย เพราะถ้าเก็บมากเกินไปจะเกิดปัญหาเรื่องภาษีที่แพง หรืออาจมีบางคนเข้ามาใช้เป็นช่องทางทำสิ่งที่มีขอบ

ในฐานะเป็นกรรมการสมัยที่ ๔ พล.ท.ทวีเกียรติบอกว่า สิ่งที่ทำให้คณะกรรมการดำรงอยู่ได้คือความซื่อสัตย์จริงใจ โปร่งใสในการบริหารจัดการ มีตัวอย่างชัดเจน คือ การแก้ไขปัญหาไฟฟ้ามียาราคาสูงขึ้น เมื่อสาวคั่นต้นดอกและวิเคราะห์ร่วมกันทำให้ทราบว่า ความหรรษาของงามของโคมไฟที่ประดับประดาอยู่ตามจุดต่าง ๆ ในหมู่บ้าน คือมูลเหตุที่ทำให้ใช้ไฟฟ้ามากขึ้น คณะกรรมการจึงเรียกประชุมกรรมการหมู่บ้านและประชาสัมพันธื้แจงบอกกล่าวทำความเข้าใจกับสมาชิก เพื่อขอดำเนินการทดลองติดตั้งโคมไฟในพื้นที่บางส่วนที่ถึงแม้ทำให้หมู่บ้านต้องลดความสว่างลงบ้าง แต่บทพิสูจน์ก็คือ สามารถลดค่าไฟฟ้าลงไปได้ถึง ร้อยละ ๓๐ ภายในเวลา ๓ เดือน จึงนำมาซึ่งการทยอยเปลี่ยนโคมไฟประดับทั้งหมู่บ้าน

แม้กระทั่งเรื่องของการจัดเก็บขยะ กรรมการฯ ก็เข้ามามีบทบาทร่วมให้คำแนะนำเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะ เพื่อให้ขยะได้รับการจัดเก็บอย่างทั่วถึง และให้อยู่ในระดับที่สมาชิกของหมู่บ้านพอใจ และที่ผ่านมาก็ได้อาศัยความพอใจของสมาชิกหมู่บ้านเป็นหลักในการพิจารณาต่อสัญญาบริษัทที่รับเหมาเก็บขยะ และกำหนดมาตรการเพื่อให้ได้รับบริการที่ดี เช่น หากพูดคุยกันแล้วบริการยังไม่ดีขึ้นก็จะมีภาคทัณฑ์ แต่ถ้าถึงที่สุดจริง ๆ ก็ต้องเปลี่ยนบริษัทใหม่ ซึ่งเคยเกิดขึ้นมาแล้ว

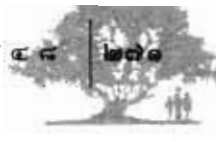
มาที่ **ชุมชนสุขุมวิท ๑๘ ร่วมใจพัฒนา** พังชื่อแล้วคงนึกแปลกใจว่าผู้คนที่นี้เขามีปัญหาอะไรกัน ถึงสามารถรวมตัวกันได้ งานนี้ต้องยกเครดิตให้กับชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในซอยแห่งนี้ เพราะที่นี้เป็นชุมชนนานาชาติ โดยมีต่างชาติอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก

ความ “ทน” และ “ชินชา” นั้นเป็นคุณสมบัติที่อยู่คู่รอยยิ้มสยามมานาน แต่ชาวต่างชาติดูจะขาดแคลนสิ่งเหล่านี้ เหมือนเช่นสมาชิกของชุมชนสุขุมวิท ๑๘ ร่วมใจพัฒนา ที่รู้สึกเลือนลางกับงานวางท่อเดินสายโทรศัพท์ที่ได้นิดขององค์การโทรศัพท์ และสาธารณูปโภคอื่น ๆ ซึ่งมี กทม. เป็นเจ้าภาพ ที่ใช้เวลาก่อสร้างถึง ๓ ปีก็ยังไม่แล้วเสร็จ ทั้งที่ความยาวของซอยก็แค่ ๔๐๐ เมตร

คุณลิขิต เขมะปานนท์ ตัวแทนชุมชนสุขุมวิท ๑๘ ร่วมใจพัฒนา เรียกว่าปฏิบัติการที่ชาวชุมชนเผชิญอยู่ที่นี่ว่า “ซอยเจ็ดชั่วโคตร” และที่แสบไปกว่านั้นคือเจ้าหน้าที่เทศบาลทิ้งงานไปเสียเฉย ๆ

การรวมตัวเรียกร้องของคนต่างชาติทำให้คนไทยซึ่งรวมทั้งคุณลิขิตเองเข้ามาร่วมและรุกจี้ให้เทศบาลเร่งจัดการกับปัญหา ซึ่งเมื่อเห็นชุมชนรวมตัวกัน กทม. ก็อยู่เฉยต่อไปไม่ได้ ทำให้เกิดเวทีของการพูดคุยกันชุมชนขอสัญญาก่อสร้างก็พบว่าบริษัทฯ ก่อสร้างล่าช้าเกินมา ๒ ปีแล้ว เหตุเกิดในสมัยผู้ว่าราชการ กทม. ที่ชื่อพิจิตร รัตติกุล

จากเวทีครั้งนั้นชุมชนรุกต่อเรียกร้องขอลูกดันไม้สองข้างฟุตบาทเพื่อความสวยงามและร่มรื่น แต่ กทม. อ้างว่าซอยสั้น ๆ เส้นนี้ถือเป็นทีส่วนบุคคล แต่เมื่อชาวบ้านขออุทธรณ์เขียน

จึงได้พบความจริงว่าชอยนี่เป็นที่สาธารณะ สุดท้าย กทม.ก็เข้ามาดำเนินการปลูกต้นไม้ ทำให้บรรยากาศร่มรื่นน่าอยู่ขึ้นมา

ไปที่ ตลาดร้อยปี ที่อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี คุณอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล กรรมการตลาดร้อยปีฯ เกริ่นว่า ถ้าชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุขก็คงไม่เกิดการรวมตัวกันขึ้น

ปัญหาของตลาดสามชุก เกิดจากทางการขีดเส้นตายต้องการรื้อถอนตลาด ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ เพื่อสร้างตึกใหม่ และมีการขีดเส้นตายให้เจ้าของกิจการในตลาดย้ายออกไป ทำให้บรรดาพ่อค้า แม่ค้าในตลาดรวมตัวหันหน้ามาพูดคุยกัน

ชาวบ้านช่วยกันวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อหาหนทางอยู่รอด และในที่สุดก็ได้ข้อสรุปว่า จะช่วยกันอนุรักษ์รักษาตลาดซึ่งเป็นอาคารไม้เก่าแก่อายุกว่าหนึ่งร้อยปีแห่งนี้เอาไว้

จากนั้น ชาวบ้านจากหลากหลายอาชีพก็รวมใจกันทำงานในรูปคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาตลาดสามชุกในเชิงอนุรักษ์ โดยสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้ชาวบ้านร้านตลาดมาร่วมกันปรับปรุงตลาด ชาวบ้านร่วม ๒๐๐ หลังคาเรือนมองเห็นประโยชน์ร่วมกันจนได้ใจจากทุกคนมาร่วมกันเสียสละ

ต่อมาชาวบ้านรวมตัวกันจัดเวทีประชาคมเชิญกรมธนารักษ์มาพูดคุยกัน และต่อรองให้กรมธนารักษ์ชะงักโครงการเอาไว้ก่อน เพื่อที่คณะกรรมการฯ จะได้เสนอแผนงานอนุรักษ์ตลาดให้กับกรมธนารักษ์ได้พิจารณาถึงผลกระทบทางสังคมที่จะเกิดขึ้น

เรื่องที่ถูกถ่วงกันเรื่องของฟืนไฟ เพราะสภาพของตลาดเป็นเรือนไม้เก่า ๆ ถือเป็นตัวก่อเชื้อไฟได้อย่างดีนั้นก็ได้รับการจัดการให้ลุล่วง โดยปัจจุบันตลาดจัดอบรมคนหนุ่มสาวเรียนรู้เรื่องของงานบรรเทาสาธารณภัย ส่วนเทศบาลดำเนินการต่อท่อประปาไปตามตรอกซอกซอยต่าง ๆ แล้ว รอเพียงผ่านงานที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของกรมธนารักษ์

จะเห็นได้ว่าหัวใจที่ทำให้ทั้ง ๓ ชุมชนเมือง สามารถรวมพลังกันได้ เพราะมี "วิกฤติ" ของปัญหาเป็นตัวเชื่อม พลิกโอกาสให้คนเรารวมตัวกันขับเคลื่อนงานสาธารณะได้อย่างดี

ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์ จากบางกอกฟอรัม ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการรวมกลุ่มของพลเมืองในการดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยมุ่งที่การพัฒนาชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ให้ทัศนะว่าการหันหน้าเข้ามาพูดคุยกัน คือหัวใจของการทำงานชีวิตสาธารณะ ถ้าต่างฝ่ายต่างดึงดันความคิดของตัวเองจะก่ออุปสรรคให้ประสบความสำเร็จได้ยาก และถ้าการเมืองท้องถิ่นเปิดใจรับ ยอมรับว่าปัญหานั้นซับซ้อน และดึงศักยภาพของประชาชนเข้ามาร่วม เชื่อว่าการเมืองท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์

“มันถึงเวลาแล้ว เราต้องมองว่าชุมชนไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว หรือแยกออกจากนโยบายกลาง เราต้องมองชุมชนเชื่อมกับปัญหาของชาติ และโลก และร่วมกันสร้างเครือข่ายของความอยู่เย็นเป็นสุขให้ได้”

นั่นคือทัศนะที่ท้าทายนักพัฒนาชุมชนคนเมืองคนนี้ ❖

“มันถึงเวลาแล้ว เราต้องมองว่าชุมชนไม่ได้อยู่
โดดเดี่ยว หรือแยกออกจากรนโยบายกลาง เราต้อง
มองชุมชนเชื่อมกับปัญหาของชาติ และโลก และ
ร่วมกันสร้างเครือข่ายของความอยู่เย็นเป็นสุขให้ได้”

ความ อยู่เย็นเป็นสุข

เสวนา "พลังการอ่าน สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข"

เวทีเสวนา : พลังการอ่าน สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข “การอ่าน : พลังความสุขที่ส่งผ่านหน้ากระดาษ”

วิทยากร :

นางสาวสุกัญญา ญัฐพลวัฒน์

ร้านเล่า จังหวัดเชียงใหม่

นางพรอนงค์ นิยมคำ

เลขาธิการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

นายเสรี พงศ์พิศ

มูลนิธิหมู่บ้าน

นายศุ บุญเลี้ยง

ศิลปิน นักเขียน

ผู้ดำเนินรายการ :

นายประพจน์ ภูทองคำ

ผู้ดำเนินรายการ “เวทีชาวบ้าน” ช่อง ๑๑

พลิกกำหนดการงาน สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ว่าด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข ในกิจกรรมส่วนของนิทรรศการวันที่ ๗ กรกฎาคม ที่ผ่านมา หลายคนอดแปลกใจไม่ได้ที่มีหัวข้อ “พลังการอ่าน สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข” รวมอยู่ด้วย

คนกับหนังสือ ตัวอักษรกับสายตาที่สัมพันธ์ผ่านกิจกรรม “การอ่าน” ที่ในโลกนี้มีเพียงเผ่าพันธุ์มนุษย์ที่ทำได้นี่นะหรือจะมีพลังถึงขั้นพลิกภาพสังคมของเราได้?

จากผลการสำรวจของสำนักวิจัยต่างๆ พบว่า คนไทยมีอัตราการอ่านหนังสือในระดับต่ำมาก สวนทางกับอัตราการรู้หนังสือของประเทศที่สูงเป็นอันดับต้นของภูมิภาค

ไม่มีใครปฏิเสธว่านิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ใฝ่รู้แต่ทว่าพฤติกรรมในเชิงปัจเจกเช่นนี้ จะมีส่วนสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร ในวงเสวนา “พลังการอ่าน สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข” ของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ๒๕๔๘ วิทยากรหลายคนได้นำประสบการณ์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนกัน

เริ่มจาก **ดร.เสรี พงศ์พิศ** นักวิชาการมูลนิธิหมู่บ้าน สำหรับคนจำนวนมากแล้ว การอ่านคือวิธีการสร้างความรู้ที่สำคัญ ตนเคยบอกนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกเสมอๆ ว่า ให้ขยันอ่านหนังสือมากกว่านี้ อย่าเพิ่งแค่ฟังบรรยายแล้วอ่านแต่สไลด์การนำเสนอหัวข้อ หรือ “พาวเวอร์พอยท์” ของอาจารย์เท่านั้น

อาจารย์เสรีเปิดแง่มุมว่าด้วยการเรียนรู้ให้กว้างขึ้นอีก โดยกล่าวได้แย่งอคติ “ความรู้ย่อมคู่กับหนังสือ” ว่า นั้นไม่ใช่ข้อสรุปที่ตายตัว หนังสือเป็นเพียงสื่อชนิดหนึ่งในการบอกเล่าเรื่องราว คนสมัยก่อนมีหลากหลายวิธีในการเล่าเรื่อง แต่คนในปัจจุบันนิยมใช้หนังสือ เราจึงมักคิดกันไปว่าหนังสือคือหนทางเดียวที่จะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ทั้งที่ไม่จริงแต่ประการใด เพราะในสังคมยังมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ผ่านนิทาน ตำนาน กลอนพื้นบ้าน ฯลฯ เราอย่าจำกัดเฉพาะการใช้ตัวหนังสือเท่านั้น

สำหรับผู้คนแถบเอเชียอาคเนย์ซึ่งมีรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นชินกับ “การใช้ตัวหนังสือ” มาก่อน อาจารย์เสรี ได้ให้เคล็ดลับปลูกฝังนิสัยรักการอ่านว่า เริ่มแรกตนไม่ได้บังคับให้ลูกอ่านหนังสือทันที แต่เล่านิทานให้เขาฟังก่อนนอน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการสร้างจินตนาการ จากนั้นก็หาหนังสือนิทานมาอ่านให้ฟัง พอช่วงหลังไม่มีเวลาเตรียมตัว แถมยังนึกไม่ออกว่าจะเล่าเรื่องอะไร ก็ใช้วิธี “ด้นสด” เอาเลย เพราะเราเล่าทุกวันอยู่แล้ว เลยเล่าได้สบายมาก พอต่อไปเขาอยากรู้ ก็ไม่จำเป็นต้องมาฟังเราอีกต่อไป เพราะรู้แล้วว่าเรื่องพวกนี้หาได้ในหนังสือ เขาก็อ่านของเขาเอง

คุณพ่อนักวิชาการย้อนอดีตให้ฟังว่า ช่วงตอนเป็นเด็กอายุ ๑๐ ขวบ ได้ไปอยู่โรงเรียนประจำ ช่วงนั้นยังไม่มีโทรทัศน์ได้แต่อ่านหนังสืออย่างเดียว ผมเห็นโทรทัศน์ครั้งแรกตอนอายุ ๑๘ ปี ดังนั้น ช่วงอายุ ๑๐-๑๘ ปี เป็นช่วงเวลาที่ได้อ่านหนังสืออย่างจริงจัง และอ่านอย่างสนุกมาก เพราะเป็นหนังสือของครูฝรั่งที่ให้เราได้ตอบคำถามตอนท้ายเล่ม ตอบได้ก็ได้รับรางวัล คนรอบตัวเด็กต้องสร้างบรรยากาศให้เกิดการอ่าน และต้องหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยเด็กให้พร้อม ผู้ใหญ่ต้องช่วยชี้ให้เห็นสาระดี ๆ ที่แฝงอยู่ในหนังสือให้เด็กด้วย

“ลอร์ดไบรอน เคยกล่าวไว้ว่าการอ่านหนังสือทำคนให้เป็นคน การอ่านหนังสือต้องหลากหลาย การอ่านหนังสือมิใช่แค่การกระตุ้นความคิด แต่ยังเป็นเรื่องของอารมณ์อีกด้วย”
อ.เสรีตอบคำถามที่ว่า การอ่านจะสร้างสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร

ด้าน **พรอนงค์ นิยมคำ** เลขาธิการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก กล่าวเช่นเดียวกันว่า เรามักนึกคาดหวังว่า เมื่ออ่านหนังสือแล้วจะต้องได้ประโยชน์อะไรบ้าง ทำให้คนเราอ่านหนังสือด้วยความรู้สึกที่จำเป็นต้องทำ แต่แท้ที่จริงแล้วการอ่านหนังสือคือการหาความสุข เมื่อคนอ่านหนังสือด้วยความสุข เขาคนนั้นก็จักรักการอ่าน

“เวลานี้พบว่าสถิติคนอ่านหนังสือของบ้านเราเพิ่มขึ้น หลังจากที่ได้รับแรงจูงใจกันมานับสิบปี และยังโชคดีที่ได้แรงหนุนจากหนังสือแฮรี่พอตเตอร์ด้วย เพราะเป็นหนังสือที่อ่านสนุกเต็มไปด้วยจินตนาการ หากเด็ก ๆ อ่านหนังสือแล้วสนุก จะยิ่งกระตุ้นให้พวกเขารักการอ่านมากขึ้น ยิ่งอ่านมากก็ยิ่งทำให้เกิดความคิด คิดที่จะพัฒนาตัวเอง อยากเป็นอย่างฮีโร่หรือวีรบุรุษตามจินตนาการ สิ่งเหล่านี้ต้องเกิดขึ้นภายในตัวเอง พ่อแม่จะบังคับเท่าไรก็ไม่มีความหมายได้สำเร็จ” พรอนงค์กล่าว

ขณะที่ศิลปินนักเขียนอย่าง **ศุ บุญเลี้ยง** แสดงความมั่นใจแต่ต้นว่า ตนเป็นคนหนึ่งที่ไม่เชื่อว่าคนไทยอ่านหนังสือกันน้อย จึงไม่ค่อยตื่นเต้นกับตัวเลขผลสำรวจเท่าไรนัก เพราะหากเป็นอย่างสถิติจริง ทำไมตอนนี้ถึงได้จัดงานหนังสือกันมากมาย คนแห่กันไปซื้อจนแน่นทั้งงานจะเห็นแต่หนังสือกองอยู่เต็มไปหมด แล้วทำไมเด็กไทยตอนนี้ถึงอ่านแฮรี่ พอตเตอร์ เล่มโต ๆ หนา ๆ กันได้

เขาย้ำว่า การจะให้เด็กรักการอ่านหนังสือต้องไม่ใช่วิธีบังคับ ให้เขาเริ่มอ่านจากสิ่งที่ชื่นชอบก่อน อย่างตนสมัยเป็นเด็กชอบมวยก็เริ่มอ่านหนังสือมวย โทรทัศน์เวลานั้นไม่ได้มีการถ่ายทอดมวยกันแทบทุกวันแบบสมัยนี้ ตนจึงอ่านหนังสือมวยอย่างเต็มไปด้วยจินตนาการ ไม่เคยดู “ผุดผาดน้อย วรวิทย์” ไม่เคยเห็น “พุ่ม ล้อเหล็ก” เลยสักครั้งเดียว แต่ก็รู้ว่าชกอย่างสนุกตื่นเต้นจากตัวหนังสือ

“การอ่านหนังสือควรที่จะอ่านหนังสือที่พอดิบกับตัวเราไม่ใช่เอาหนังสือรางวัลซีไรต์ หรือคาริล ยิบราน ไปยัดให้เด็กนักเรียนอ่าน การจะให้คนรักการอ่าน ต้องทำอย่างเป็นขั้นบันได จะต้องซื้อหนังสือที่หลากหลายหลายเหมาะกับแต่ละวัย” คิลปินชื่อดังกล่าว

ขณะที่ **สกุณี ญัฐพุลวัฒน์** เจ้าของร้านหนังสือ “ร้านเล่า” จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นร้านหนังสือเล็กๆ ตั้งมาได้หกปีแล้ว ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการตัดสินใจว่าจะเดินหน้าทำร้านต่อไปหรือไม่ กล่าวว่า หนังสือคือสิ่งสร้างแรงบันดาลใจ เต็มเต็มความบกพร่องบางอย่างในใจคนอ่าน เรามักบอกแค่ว่าหนังสือเป็นสิ่งที่มีความดี แต่ไม่เคยเชิญชวนให้อ่านหนังสือตอบสนองต่ออารมณ์ของคนเลย หุ่นส่วนของร้านคนหนึ่งจากที่เป็นคนไม่เคยอ่านหนังสือมาก่อนเลยแต่ตนได้แนะนำหนังสือเล่มหนึ่งให้อ่านเท่านั้นเขาก็กลายเป็นคนที่รักการอ่านหนังสือไปเลย จนมาเปิดร้านแห่งนี้ด้วยกัน เพราะตั้งใจกันในกลุ่มเพื่อน ๆ แต่แรกว่าเมื่อเรียนจบแล้วไม่อยากจะแยกจากกันไปไหน ยังอยากจะอยู่ด้วยกันอีกต่อไป ด้วยความตั้งใจดังกล่าวจึงกลายมาเป็นร้านหนังสือแห่งนี้

ดูเหมือนทุกคนจะเห็นตรงกันว่า นอกจากความรู้แล้ว การอ่านยังเสริมพลังในการสร้างความสุขให้กับคนอ่านอีกด้วย

และเมื่อคนช่างอ่านแต่ละคนอาจรวมตัวกัน เราอาจมาช่วยกันสรรสร้างสังคมอันเปี่ยมไปด้วยความอยู่เย็นเป็นสุขได้....ใครจะรู้ ❀

“การอ่านหนังสือควรที่จะอ่านหนังสือที่พอดีกับตัวเรา ไม่ใช่เอาหนังสือรางวัลซีไรต์หรือคาริณ ยิบราน ไปยัดให้เด็กนักเรียนอ่าน การจะให้คนรักการอ่าน ต้องทำอย่างเป็นขั้นบันได จะต้องสื่อหนังสือที่หลากหลายเหมาะกับแต่ละวัย”

เสวนา “สังคมการมีส่วนร่วม สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”

เวทีเสวนา : สังคมการมีส่วนร่วม สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข

คลีฟิมพ์เขียว : สะพานมีส่วนร่วม

ทอดข้ามสู่ “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

วิทยากร :

นายสมเกียรติ	เชื่อนเชียงสา	กลุ่มรักษาน้ำโขง	อำเภอเชียงของ	จังหวัดเชียงราย
นายสุทัศน์	ลือชัย	กลุ่มอนุรักษ์ป่าเวียงดั่ง	อำเภอฝาง	จังหวัดเชียงใหม่
นายไมตรี	จงไกรจักร์	ผู้นำชุมชน บ้านน้ำเค็ม	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
ดร.เจิมศักดิ์	ปิ่นทอง	อดีต ประธานกรรมการ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	วุฒิสภา

ผู้ดำเนินรายการ :

นายสุวิษ	สุทธิประภา	บรรณาธิการข่าวการเมือง	โมเดิร์นไนน์ทีวี
----------	------------	------------------------	------------------

การอยู่ร่วมกันเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์หากแต่ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในแต่ละสังคม หากได้วางอยู่บนความเท่าเทียมกัน มีผู้ทรงอำนาจก็ย่อมมีผู้ไร้อำนาจมีคนได้ก็ต้องมีคนเสีย

การสร้างสะพานพาดกลางให้สองฝ่ายเข้าหากัน ย่อมทำให้แต่ละคน “อยู่ดีมีสุข” ตามสภาพที่ตนเองยอมรับได้ ดังนั้น “การมีส่วนร่วม” จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุมชนคนหมู่มากที่ร่วมกันใช้บนแหล่งทรัพยากรแห่งเดียวกัน

ในเวทีเสวนา “สังคมการมีส่วนร่วม สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข?” ได้เชิญผู้นำชุมชนและผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ สมเกียรติ เชื่อนเชียงสา กลุ่มรักษาน้ำโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย, สุทัศน์ ลือชัย กลุ่มอนุรักษ์ป่าเวียงดั่ง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่, ไมตรี จงไกรจักร์ ผู้นำชุมชนบ้านน้ำเค็ม อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา และ ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง อดีตประธานคณะกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา มาแลกเปลี่ยนความรู้ให้กับผู้ร่วมงาน สัมภาษณ์สุขภาพแห่งชาติ ๒๕๔๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” เมื่อวันที่ ๗-๘ ก.ค.ที่ผ่านมา ว่าแนวโน้มสังคมไทยก้าวไปถึงไหนแล้วในแนวทางนี้

ผู้แทนกลุ่มรักษาน้ำโขงจากเชียงราย เล่าถึงสถานการณ์ว่า แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำนานาชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอันดับสามของโลก มีพื้นที่ปลา ๑,๓๓๕ ชนิด แต่ตอนนี้เปลี่ยนแปลงอย่างมาก เนื่องจากการสร้างเขื่อนในจีน ตามแผนที่วางไว้ทั้งหมด ๑๕ แห่ง สร้างเสร็จไปแล้ว ๒ แห่ง นอกจากนี้ กำลังระเบิดทำลายเกาะแก่งกลางลำน้ำจากยูนนานลงมาถึงเมืองหลวงพระบาง อีกกว่า ๒๐ แก่ง ยังเหลืออีก ๒๐๐ แก่งตามแผนที่ต้องทำลายให้หมด โดยยังไม่ได้เริ่มทำในไทย เกาะแก่งกลางลำน้ำโขงเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ ช่วยชะลอการไหลของน้ำ ลดความเชี่ยวกรากในหน้าฝน ขณะเดียวกันก็ช่วยกักเก็บ

น้ำในหน้าแล้งให้มีความชุ่มชื้น เกาะแก่งนอกจากจะเป็นที่อยู่อาศัยของปลาแล้ว ยังเป็นแหล่งเติบโตของพืชพันธุ์ต่าง ๆ

ผลของการทำลายระบบนิเวศ ทำให้ลำน้ำโขงเกิดน้ำขึ้นน้ำลงที่ผิดปกติไปจากเดิม พันธุ์ปลาและพันธุ์พืชในลุ่มน้ำจึงลดจำนวนลงอย่างมาก ตัวอย่างชัดเจนคือการจับปลาบึก ซึ่งมักจะเป็นข่าวใหญ่ตามเทศกาลเสมอแต่เวลานี้ไม่มีอีกแล้วเพราะปลาบึกเป็นปลานขนาดใหญ่ ๓๐๐ กว่ากิโล กินพืชเป็นอาหาร ซึ่งพืชน้ำเหล่านี้จะค่อย ๆ เจริญเติบโตในช่วงที่น้ำนิ่งในแต่ละปี น้ำในแม่น้ำโขงจะขึ้นและลดเพียงปีละครั้งเท่านั้น แต่จากการเปิดปิดเขื่อนเวลานี้ ส่งผลให้ในอีก

๓ ชั่วโมงต่อไป หรือวันนี้ น้ำขึ้นพุงนี้ น้ำลง เอาแน่เอาอนอะไรไม่ได้ น้ำโขงจึงไม่ต่างอะไรกับทะเลที่มีน้ำขึ้นน้ำลงทุกวัน พืชน้ำจึงเจริญเติบโตไม่ทัน ส่วนชาวบ้านก็หาปลายากลำบาก จะทำเกษตรริมฝั่งโขงก็ทำไม่ได้ เพราะภูมิปัญญาที่มีมาแต่ดั้งเดิมรับไม่ทันกันสภาพเช่นนี้

อ.เจิมศักดิ์ ชักถามว่า รัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีนร่วมลงนามปรับปรุงร่องน้ำเพื่อให้การเดินทางเรือระหว่างไทย-จีน เป็นไปได้โดยสะดวกชาวบ้านมีโอกาสรับรู้เรื่องนี้มากก่อนหรือไม่ สมเกียรติตอบว่า แผนงานนี้มีมานานแล้ว แต่ชาวบ้านเพิ่งจะมารู้เอาจริงก็เมื่อปี ๒๕๔๕ เพราะทางการมีหนังสือมาบอกชาวบ้านให้ระวังตัวตอนเวลาไปหาปลาในช่วงสิบวัน เพราะเขาจะระเบิดแก่ง ไม่มีการถามชาวบ้านก่อนเลยว่าคิดเห็นอย่างไร

ส.ว.กรุงเทพฯ ย้ำว่า โครงการนี้เป็นโครงการขนาดใหญ่มาก แต่ชาวบ้านเพิ่งมารู้เรื่องหลังจากได้เริ่มงานไปแล้ว ทำให้วิถีชีวิตของเขาต้องเปลี่ยนแปลงมาผูกติดกับน้ำขึ้นน้ำลงเป็นรายวันเมื่อน้ำขึ้นลงเร็วก็เขาสตลิ่งพังทลายแล้วขณะนี้ชาวบ้านอยู่สุขกันหรือไม่ ทางตัวแทนกลุ่มรักษ์น้ำโขง ยอมรับว่า ก็มีสุขบนทุกข์ เพราะอย่างแรกที่ต้องเผชิญคือจำนวนปลาลดลง

“ผมเคยคุยกับชาวบ้านเมื่อปี ๒๕๔๖ เขาเล่าว่าตั้งแต่เกิดมาเพิ่งเคยเจอ ที่ทั้งวันหาปลาไม่ได้สักตัว แต่ทางการก็อ้างให้พอมีความสุขว่า ในอนาคตจะมีการเดินเรือในแม่น้ำ จะทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของชาวบ้านดีขึ้น เป็นความหวังในวันข้างหน้าที่ยังจับต้องไม่ได้เลย” นายสมเกียรติกล่าวและยังบอกว่า “ชาวบ้านเขาก็คุยกันเรื่องนี้ เห็นว่าถ้าใช้เรือเล็กสักหน่อยก็ไม่ถึงกับต้องทำลายเกาะแก่ง มนุษย์ก็สามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้”

อดีตประธานกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวว่า ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่อ้างกันว่ามหาศาลนั้น จะตกอยู่กับนายทุนที่สามารถขนเหล็ก ขนปูน อาจแถมด้วยลำไยบ้าง เข้าไปขายในจีน แล้วก็เอาเรือบรรทุกของจากจีนกลับลงมา ส่วนชาวบ้านจะได้อะไรบ้างจะใช้วิธีคิดคำนวณเพียงแค่ว่าจะได้เท่าไรแล้วเสียเท่าไรนำมาหักลบกันจนได้ผลลัพธ์เป็นตัวเลขไม่ได้ เพราะส่วนเกินทางเศรษฐกิจที่ว่านั้น ตกอยู่ในมือของคนเพียงไม่กี่คน

สำหรับในพื้นที่ที่มีความตึงเครียดอย่างมาก คงหนีไม่พ้น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ขนาดพระนักอนุรักษ์ยังถูกลอบสังหาร สุทัศน์ ลือชัย ผู้แทนจากป่าเวียงดง

ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่อ้างกันว่ามหาศาลนั้น จะตกอยู่กับนายทุนที่สามารถขนเหล็ก ขนปูน อาจแถมด้วยลำไยบ้าง เข้าไปขายในจีน แล้วก็เอาเรือบรรทุกของจากจีนกลับลงมา ส่วนชาวบ้านจะได้ไรบ้างจะใช้วิธีคิดคำนวณเพียงแค่ว่าจะได้เท่าไรแล้วเสียเท่าไรนำมาหักลบกันจนได้ผลลัพธ์เป็นตัวเลขไม่ได้ เพราะส่วนเกินทางเศรษฐกิจที่ว่านั้น ตกอยู่ในมือของคนเพียงไม่กี่คน

...เมืองฟางได้รับผลกระทบจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวนับคือการทำไร่ส้มซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจรสหวานกินอร่อยมาก ทำรายได้ให้เมืองฟางอย่างมาก แต่ในทางกลับกัน เมื่อทำมาต่อเนื่องกันมาหลายปี ได้เกิดผลกระทบตามหลังมากมายถึงขั้นหน้า ฟ้า อากาศ...

อำเภอฝาง เล่าถึงสภาพปัญหาของคนที่นั่นว่า เมืองฝางได้รับผลกระทบจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวนั่นคือการทำไร่ส้มซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจรสหวานกินอร่อยมาก ทำรายได้ให้เมืองฝางอย่างมาก แต่ในทางกลับกัน เมื่อทำมาต่อเนื่องกันมาหลายปี ได้เกิดผลกระทบตามหลังมากมาย ทั้งปัญหาน้ำ ฟ้า อากาศ และวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ต้องเปลี่ยนแปลงไป เวลาคนงานในไร่พ่นยาฆ่าแมลง เขาพ่นกันเป็นคันรถจนฟุ้งกระจายเต็มไปหมด แล้วก็ใช้ปุ๋ยเคมี สารพวกนี้มันก็ไหลลงในบ่อน้ำ ทำให้น้ำในบ่อเน่าเหม็นไปหมดจนชาวบ้านกินไม่ได้ ต้องไปซื้อน้ำคนอื่นมากินกันแล้วเคยมีเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเขาเก็บดินเก็บน้ำไปพิสูจน์ แต่ก็หายเงียบไม่เคยเห็นบอกเลยว่าได้ผลอย่างไรบ้าง

“ปลาในน้ำยังอยู่ไม่ได้หายไปแล้ว เหลือแต่คนที่ต้องอดทนอยู่กันต่อไป”

เวลานี้ป่าถูกตัดจนหมดเพื่อปลูกส้มเพียงอย่างเดียว แล้วคนที่ตัดก็ไม่ใช่นายทุน เพราะที่ดินแถบนี้เป็นของชาวบ้านมาก่อน มีกันแค่คนละห้าไร่สิบไร่ก็ถางเอามาปลูกส้มหมด แต่อย่างว่าชาวบ้านทุนน้อยสู้นายทุนรายใหญ่ไม่ไหว ตอนหลังพวกนายทุนก็มากว่านซื้อไปสบายๆ คนแถวนั้นพอตื่นเข้ามาเจอสวนส้มขึ้นพริบทีเดียวเลย ชาวบ้านก็ตีใจว่าจะได้งานทำใกล้บ้าน ไม่ต้องไปหาที่อื่น ทีแรกเขาก็ทำท่าว่าจะจ้างพวกเรา แต่ต่อมาส่วนใหญ่ก็จ้างพม่าจ้างไทยใหญ่หมด เพราะพวกนี้ค่าแรงแค่ ๖๐ บาทต่อวันเท่านั้น แล้วตอนนี้ขึ้นป้ายบอกเลยว่า “บุคคลภายนอกห้ามเข้า”

“นายทุนก็คนมาจากกรุงเทพฯ นั่นละ ไม่รู้ว่ามันมีการเมืองร่วมด้วยหรือเปล่า ได้ยินแต่เขาพูดกันแค่ว่า มีเฮียนั้น เสียนี้ร่วมด้วย” นานาสัทสน์ออกปาก

อ.เจิมศักดิ์ ชี้ว่า กรณีนี้ก็เช่นกันที่ชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น ฟังจากปากนานาสัทสน์ก็รู้ว่าชาวบ้านถูกยึดยึดให้รับโดยไม่รู้มาก่อนเลยว่าการทำสวนส้มจะต้องพ่นยาฆ่าแมลงมากมายถึงขนาดนั้น

ขณะที่ชุมชนที่เพิ่งผ่านพ้นภัยพิบัติธรรมชาติอย่างแสนสาหัส ก็มีบทเรียนของการมีส่วนร่วมมากบอกเล่าเช่นกัน ไมตรี ผู้นำชุมชนบ้านน้ำเค็ม เล่าว่า ก่อนเกิดเหตุคลื่นสึนามิ ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนขนาดใหญ่พอควร มีกว่า ๑,๑๐๐ ครัวเรือน แต่ถูกคลื่นพัดบ้านเรือนหายไปถึงพันกว่าหลัง คนหายไปเป็นพันคน เวลานี้เหลืออยู่ราว ๓,๐๐๐ คน จากแต่เดิมที่พวกเราไม่เคยร่วมมือกันทำงานเพราะเป็นหมู่บ้านที่มีคนมาจากทั่วทุกจังหวัดคนจากจังหวัดไหนก็ตั้งกลุ่มอยู่ด้วยกัน แต่หลังเกิดเหตุจำเป็นต้องกลับมาคิดกันว่า พวกเราต้องรวมตัวเพื่อพึ่งพาตัวเราเอง อย่าหวังรอความช่วยเหลือจากใคร ทาง พอช. (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน) ก็มีสอนช่วยกระตุ้นให้พวกเรารวมตัวกันมากยิ่งขึ้น

ผู้นำชุมชนบ้านน้ำเค็ม กล่าวอีกว่า พวกเราพยายามดูแลตัวเอง แบ่งกลุ่มกันทำงาน ไม่ว่าจะเป็นงานครัว งานรักษาความปลอดภัย หรืองานอาชีพต่างๆ ทั้งที่ช่วงเวลานั้นคนทั้งสามพันคน ตกอยู่ในสภาพย่ำแย่ ต้องนอนเต็นท์ ตนก็ไม่มียาน พอก็หายไม่ต้องคอยตามหาศพ ในช่วง ๑๕ วันแรก เป็นช่วงซึ่งทุกคนทำใจได้ลำบากมาก แม้ว่าชุมชนจะพยายาม

หาข้อกำหนดให้คนทั้งสามพันอยู่ร่วมกันได้ เช่น ขออย่ากินเหล้าในที่พักชั่วคราว แต่ชาวบ้านคนหนึ่งเขากลับบอกว่า เคยอยู่บ้านที่มีคนอยู่กันถึง ๑๒ คน พอตอนนี้เหลือเขาตัวคนเดียว จะให้เขาอนหลับได้อย่างไร ตนก็ไม่รู้จะทำอย่างไรได้แต่บอกว่าสุดแท้แต่วิธีของแต่ละคน

“มีเงินบริจาคมาดีแน่ แต่จะทำอย่างไรไม่ให้ละลายหายหมดไป ทางชุมชนจึงได้ตั้งเป็นกองทุนขึ้นมาซึ่งไม่ใช่ว่าแหล่งทุนทุกแห่งจะเห็นด้วยเพราะบางทีเขาอยากแจกให้กับถึงมือชาวบ้านมากกว่า แต่เราคิดกันแล้วว่าขอคืนเบ็ดดีกว่าขอปลา”

...พวกเขาจึงไม่ต้องการอยู่บ้านแบบกรงไก่ และด้วยการรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหา ทำให้มีการเติบโตทางความคิดที่จะต่อสู้กับปัญหา จึงอยากจะทำกำลังใจอีกสองคน ซึ่งชุมชนของพวกเขา กำลังลุกขึ้นสู้เช่นกัน...

เมื่อเข้าเดือนที่สาม หลายกลุ่มงานเริ่มมีรายได้ แต่พอมีเงินก็ต้องมีปัญหาตามมา จึงได้ตั้งกลุ่มออมทรัพย์บ้านน้ำเค็มขึ้น จน ๔ เม.ย. ที่ผ่านมา ได้เปลี่ยนเป็น “ธนาคารชุมชนบ้านน้ำเค็ม” ในส่วนกลุ่มอาชีพย่อยๆ ก็ยังคงมีกลุ่มออมทรัพย์ของตนเองเช่นกัน เงินกองทุนส่วนนี้ต่อไปทางชุมชนจะนำไปจัดสรรสวัสดิการให้กับสมาชิก ตั้งใจจะทำให้ครอบคลุมไม่ว่าเกิด-แก่-เจ็บ-ตาย โครงการซึ่งกำลังทำอยู่คือสร้างบ้านสำหรับคนตกสำรวจ เพราะเขาเหล่านี้เข้าบ้านคนอื่นอยู่ จึงไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ขณะนี้กำลังเตรียมพร้อมจะย้ายเขามาอยู่ร่วมกันแล้ว

เมื่อ อ.เจิมศักดิ์ ถ้ามถึงบ้านที่รัฐสร้างให้ฟรี ไมตรีบรรยายว่า เจ้าหน้าที่วาดรูปมาให้ดูเลย แล้วให้ชาวบ้านตัดสินใจว่าจะเอาหรือไม่เอา ขนาดบ้านสี่คูณหกเมตร มีห้องน้ำอยู่ตรงนี้ มีประตูหน้าต่างอยู่ตรงนี้ ตายตัวเหมือนกันหมดทุกหลัง แต่มีชาวบ้านส่วนหนึ่งเขาคิดกันว่า ในเมื่อมันเป็นบ้านของพวกเขาเอง ทำไมต้องสร้างตามแบบของคนอื่น จึงมีหลายสิบครอบครัวที่ไม่ยอมสิ่งทีรัฐจัดให้

“คนอื่นสร้างให้แล้วเราหิวกระเพาะเข้ามายุ่ง ไม่ภูมิใจเท่ากับเราสร้างของเราเอง ภาครัฐตอนแรกเขาก็ช่วยเหลือเราดี แต่ตอนหลังนี้ไม่มาแล้ว สงสัยจะทิ้งทวนกันไปหมดแล้ว” ไมตรีกล่าวขี้ม ๆ

ส.ว.กรุงเทพฯ กล่าวว่า ฟังทางบ้านน้ำเค็มแล้วก็มีความหวัง เพราะเขาได้พลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส จากเดิมที่ต่างคนต่างอยู่ไม่เคยรวมกัน กลับมาต้องรวมกันทั้งสามพันคน เริ่มคิดถึงปัญหาที่จะต้องเผชิญแล้วก็เริ่มต้นทะเลาะกันซึ่งไม่ได้เป็นเรื่องที่เสียหายแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังได้แรงกระตุ้นจาก พอช. ซึ่งไม่ได้เป็นหน่วยงานของรัฐ จึงมีวิธีคิดที่แตกต่างจากราชการ “พวกเขาจึงไม่ต้องการอยู่บ้านแบบกรงไก่ และด้วยการรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหา ทำให้มีการเติบโตทางความคิดที่จะต่อสู้กับปัญหา จึงอยากจะทำกำลังใจอีกสองคน ซึ่งชุมชนของพวกเขาที่กำลังลุกขึ้นสู้เช่นกัน ที่เชียงใหม่อาจจะหนักหนาสาหัสหน่อยเพราะถึงกับฆ่าพระ แต่สถานการณ์อาจจะไม่หนักหนาสาหัสเท่าบ้านน้ำเค็ม”

อ.เจิมศักดิ์ สรุปว่า การมีส่วนร่วมต่างจากการให้ความร่วมมือ ผู้มีอำนาจมักจะมาขอความร่วมมือ เช่นว่ามีแบบบ้านมาให้แล้ว ก็บอกว่าเอ็งเอาเถอะ คนที่อยู่ริมโขงก็จะมาขอความร่วมมือให้เปลี่ยนอาชีพจากประมงหรือเกษตรก็ไปทำอย่างอื่นเสียเถอะ ส่วนที่สวนล้ม

...หัวใจสำคัญในการวัดว่าอะไรคือการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ต้องดูที่ว่าใครเป็นคนตัดสินใจในเรื่องนั้น คนอื่นตัดสินใจคือการขอความร่วมมือ หากชาวบ้านเป็นฝ่ายตัดสินใจ พวกเขาจะรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในเรื่องนั้น การมีส่วนร่วมคือกระบวนการประชาธิปไตย...

ก็ขอความร่วมมือให้ทนอยู่กับสารพิษอีกหน่อยเพื่อเศรษฐกิจที่ดี ทว่าการมีส่วนร่วมนั้น จะต้องให้ทุกฝ่ายรับรู้ถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นเสียก่อน ให้โอกาสชาวบ้านได้พิจารณาว่าจะจัดการหรือให้วางแผนรับมือกับปัญหาในอนาคตได้อย่างไร เช่น ให้ชาวบ้านรู้ก่อนว่าในสวนส้มจะมีการพ่นยา พวกเขาจะได้เตรียมพร้อม

แต่หัวใจสำคัญในการวัดว่าอะไรคือการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ต้องดูที่ว่าใครเป็นคนตัดสินใจในเรื่องนั้น คนอื่นตัดสินใจคือการขอความร่วมมือ หากชาวบ้านเป็นฝ่ายตัดสินใจ พวกเขาจะรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในเรื่องนั้น การมีส่วนร่วมคือกระบวนการประชาธิปไตยดัชนีชี้วัดว่าที่ไหนมีระดับประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ จะวัดกันตรงการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาธิปไตยไม่ใช่แค่หย่อนบัตรเลือกตั้งแล้วก็จบ

“ขอให้ชาวบ้านรู้ถึงปัญหาที่แท้จริงของเขาก่อน แล้วชาวบ้านจะร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันตัดสินใจ ประชาธิปไตยที่ออกมาจะทำให้ผู้คนอยู่เย็นเป็นสุข” อ.เจมคักดีกล่าว ✦

เสวนา "บริหารธุรกิจอย่างไร ให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข"

เวทีเสวนา : บริหารธุรกิจอย่างไรให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข

วิทยากร :

นายวิสิฐ รัชพันธุ์ ผู้บริหารชุมพรคานา ริสอร์ท จังหวัดชุมพร
 นางกษมน กิติอำพน ผู้บริหารโรงงานกลุ่มสมบูรณกรุป จังหวัดสมุทรปราการ
 นายสุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์ กรรมการโครงการ “ชุมชนเป็นสุข” สสส.
 นายวรากรณ์ สามโกเศศ นักเศรษฐศาสตร์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ผู้ดำเนินรายการ :

ดร.เจมส์คัตตี ปิ่นทอง สมาชิกวุฒิสภา

หากความสำเร็จของนักธุรกิจวัดจากตัวเลขผลประกอบการอันบ่งชี้ถึงผลกำไรสูงสุด แต่คงมิใช่ผลลัพธ์ที่สมบูรณ์เพื่อประเมินต่อไปว่าเขาหรือองค์กรธุรกิจนั้นใช้ชีวิตอย่าง “อยู่เย็นเป็นสุข” เป็นสุขหรือไม่ แม้มีเงินทองมหาศาลแต่กลับนั่งบนกองทุกข์ ซ้ำร้ายผู้คนแวดล้อมยังชิงชังรังเกียจ ย่อมหนีสภาพ “อยู่ร้อนนอนทุกข์” ไปไม่พ้น

แต่ยังมีนักธุรกิจบางกลุ่มที่ข้ามพ้นสภาวะดังกล่าวพวกเขากำลังบอกเล่าประสบการณ์ในวงเสวนา “บริหารธุรกิจอย่างไรให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข” ระหว่างการสัมมนาวิชาการแห่งชาติ ๒๕๔๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

คุณวิสิฐ รัชพันธุ์ ผู้บริหารชุมพรคานา ริสอร์ท จังหวัดชุมพร เริ่มต้นว่า ได้บริหารธุรกิจโรงแรมเป็นรุ่นที่สองต่อจากพ่อแม่ ซึ่งได้ตัดสินใจขยายกิจการด้วยเงินกู้จากสถาบันการเงิน ถือเป็นช่วงเวลาที่เขาได้บอกว่า “เมามัน” อย่างมาก เพราะธุรกิจโรงแรมนั้นขายกันตรงรสนิยม จะค่อย ๆ ททยอยทำทยอยสร้างเปิดทีละเฟสไม่ได้ ยิ่งเป็นโรงแรมระดับห้าดาวจะลดเหลือระบบสามดาวได้อย่างไร ตนเรียนหลักการทำธุรกิจมาว่า ให้ซื้อทุกอย่างด้วยเงิน แม้แต่จัดสวนก็ต้องจ้างสถาปนิก

แต่พอขึ้นปี ๒๕๔๐ กลับเกิดวิกฤติเศรษฐกิจไปทั่วโลก สถาบันการเงินซึ่งเป็นที่พักกลับโบกมือลาไปก่อน สุดท้ายก็ยังเปิดให้บริการไม่ได้ หนี้สินจึงท่วม ดอกเบี้ยตอนนั้นสูงถึงร้อยละ ๒๓ หากคิดทั้งต้นทั้งดอกจะมากมายขนาดไหน สุดท้ายก็ปลงว่าทำอย่างไรก็จ่ายหนี้ไม่ได้ เพราะทุกทฤษฎีการบริหารนำมาใช้ไม่ได้เลย ได้แต่คิดในใจว่า “คุณก็คุณวะ”

นักธุรกิจท่านนี้เล่าถึงจุดเปลี่ยนสำคัญว่า ช่วงนั้นทางครอบครัวได้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อทรงทราบว่าครอบครัวนี้มาจากชุมพร ได้มีพระราชดำรัสว่า “ชุมพรมีนาข้าวนะ ช่วยดูด้วย” เมื่อกลับจึงคิดเริ่มเดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ท่าน

งานแรกที่เริ่มคืองานจัดสวนนั่นเอง จากเดิมสถาปนิกบอกให้ลงต้นไม้ต้นละ พันบาท รวดเดียว ๓๐๐ ต้น ให้สมกับเป็นโรงแรมห้าดาว ทำให้เงินจมทันทีสามแสนบาท เข้าได้ผลป่าลุ่มมากก็ไม่รู้จะเอาไปทำอะไร จะเอามากั้นเป็นน้ำมันก็ทำไม่เป็น ปฏิบัติการแนวทางใหม่เริ่มจากการสอบถามพนักงานโรงแรมประมาณ ๑๕๐ คน ซึ่งก็เป็นชาวบ้านละแวกนั้น อยู่แล้ว เพราะพ่อแม่ไว้ตั้งแต่เล็กมาให้ทำงานร่วมกับชาวบ้าน ถ้าช่วยพวกเขาได้ก็เท่ากับช่วยชาวบ้านรอบ ๆ

คำตอบที่ได้รับจากชาวบ้านก็คือ ซื้ออะไรกินก็ไม่หนักหนาเท่ากับซื้อข้าวกิน เพราะคนเยอะก็ต้องซื้อเยอะ ส่วนผักผลไม้ก็นั้นพวกปลูกกันตัวเองอยู่แล้ว

“เราจึงเริ่มปลูกข้าวแทนปาล์ม ตอนแรกเพื่อให้พนักงานกิน ซื้อเครื่องสีข้าวขนาดเล็กมาสีเอง นอกจากจะได้ข้าวแล้วยังได้ เปลือกข้าวหรือรำข้าว เอาไปทำปุ๋ยหมักหรืออาหารสัตว์ได้ ไม่ต้องซื้อจากตลาด พอได้ข้าวมากขึ้น ก็เอามาทำขนมปัง สำหรับแขกในโรงแรม เป็นขนมปังข้าวกล้อง ไม่ใส่สารกันบูด เพราะเราทำของเราเอง แขกเขาก็ก็ดีใจบอกให้เราทำขาย ก็ลอง ทำส่งตามซูเปอร์สโตร์หลายแห่ง ต้องเร่งรีบไม่ได้หลับได้นอน ทำให้คิดได้ว่านี่ไม่ใช่แนวทาง “พอเพียง” ที่ตั้งไว้แต่แรก จึงตัดสินใจหยุด ทำแค่พอใช้หรือขายในโรงแรมเท่านั้น”

คุณวิสร กล่าวต่อว่า การทำนาทำให้โรงแรมประหยัดเงินได้มาก จากเดิมโรงแรมต้องลงทุนซื้อข้าวจากอีสาน กว่าจะ ลงมาถึงทางใต้ก็ตกเกวียนละหมื่นกว่าบาท นอกจากนี้เริ่มเรื่อง อื่น ๆ อีก เช่น การปลูกสมุนไพรเพื่อนำมาต้มเป็นเครื่องดื่ม

จัดเลี้ยง หรือเป็นของว่างแทนคอกเทลบาร์แบบเดิม

นับตั้งแต่ปลูกข้าว ได้ข้าวไปเลี้ยงคน ได้ข้าวเปลือกไปเลี้ยงไก่ จากนั้นนำมูลที่ได้มาทำ ปุ๋ยหมัก เพื่อกลับไปบำรุงดินอีกครั้ง จะเห็นได้ว่าวงจรของภายในโรงแรมเริ่มเป็นวงกลมแล้ว

ผู้บริหารชุมชนพรคabanารีสอร์ท ย้ำว่า การปลูกข้าวไม่ได้ให้ผลสำเร็จโดยตรง หากแต่เป็นที่วงจรซึ่งเชื่อมโยงกันทั้งหมด เพราะฉะนั้นเมื่อพูดถึง “เศรษฐกิจพอเพียง” ขออย่าได้คิดว่าเป็นเรื่องของการเกษตรเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นเรื่องของรัฐศาสตร์หรือการ ปกครองด้วย ในกรณีของตนเห็นได้ชัดเจนว่า เมื่อเริ่มแนวทางใหม่ทำให้พนักงานอยากจะทำ งานมากขึ้น เมื่อพวกเขาความสุขในการทำงาน ผลงานที่ได้จะดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งต่อไปถึงลูกค้า ของโรงแรม ทำให้ยังประทับใจจนวนกลับมาใช้บริการใหม่

“เริ่มต้นเมื่อปี ๒๕๔๑ ใช้เวลาทำอย่างจริงจังประมาณสองปี ก็เริ่มพบทางสว่างแล้ว แม้เวลานี้ ผมยังไม่หมดหนี้ แต่ก็เหลือเพียงครึ่งเดียวแล้ว เป็นเด็กดีมาได้สองปี คือมีกำลัง ส่งได้ทั้งต้นและดอก” คุณวิสรกล่าวทิ้งท้ายอย่างมีความสุข

มาด้านธุรกิจที่เป็นอุตสาหกรรมหนักซึ่งแตกต่างจากธุรกิจบริการบ้าง คุณเกษม กิติอำพน ผู้บริหารโรงงานกลุ่มสมบูรณกรุป จังหวัดสมุทรปราการ เล่าว่า บริษัทของตนก็ เกิดปัญหาในช่วงเวลาเดียวกับคุณวิสร แต่สามารถพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสได้เช่นกัน

...การปลูกข้าวไม่ได้ให้ผลสำเร็จ โดยตรง หากแต่เป็นกิ้งกวดจรซึ่ง เชื่อมโยงกันทั้งหมด เพราะฉะนั้น เมื่อพูดถึง “เศรษฐกิจพอเพียง” ขออย่าได้คิดว่าเป็นเรื่องของการ เกษตรเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็น เรื่องของรัฐศาสตร์หรือ การปกครองด้วย...

เมื่อปี ๒๕๓๙ ได้ตัดสินใจได้ย้ายโรงงานจากสี่แยกบางนามาตั้งบริเวณสนามบินสุวรรณภูมิ และในช่วงปี ๒๕๔๐ ทางบริษัทตั้งเป้าจะพัฒนาคุณภาพเพื่อให้ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม แต่ทว่า ยอดขายขณะนั้นลดลงเหลือเพียง ร้อยละ ๓๐ เท่านั้น ทำให้ผู้บริหารต้องตัดสินใจให้มีอาสาสมัครออกจากงาน จนเหลือพนักงานเพียงแค่ ร้อยละ ๖๐ เท่านั้น ทั้งที่ปริมาณงานยังเท่าเดิม กว่าจะไปให้ถึงจุดที่ได้รับมาตรฐานอุตสาหกรรม ผู้บริหารคิดกันว่าต้องพัฒนาคุณภาพของพนักงานเสียก่อน โดยยึดหลักคิดทำให้พนักงานเป็นศูนย์กลาง ทำอย่างไรให้พวกเขาทำงานอย่างมีความสุข แม้ว่าในช่วงวิกฤติสองปีนั้น ทางบริษัทไม่มีทางจะขึ้นเงินเดือนให้ได้เลย

ผู้บริหารสุภาพสตรีท่านนี้ ลำดับความให้ฟังว่า สิ่งแรกที่คิดคือต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงงานให้ดีขึ้น เพราะพนักงานใช้เวลาอยู่ที่โรงงานมากกว่าที่บ้าน พอดีในช่วงปี ๒๕๔๐ เกิดฝนตกหนัก ถนนหน้าโรงงานสูงกว่าพื้นที่โรงงาน น้ำจึงไหลเข้ามาเอ่อท่วมบริเวณพื้นที่ว่างของโรงงานซึ่งเต็มไปด้วยขยะ มีคราบน้ำมันลอยเต็มไปหมด ทางโรงงานตัดสินใจสูบน้ำทิ้งนอกโรงงาน ชาวบ้านที่อยู่อาศัยข้างๆ เลยโทรศัพท์มาตำหนุซาไปหมด ทางผู้บริหารจึงคิดว่าต้องพัฒนาพื้นที่ตรงนี้ให้ใช้ประโยชน์ได้มากกว่าทิ้งขยะ

“เราจึงขอความเห็นจากพนักงานว่าจะทำอะไรกันดี พวกเขาเสนอว่าอยากทำสนามฟุตบอล ผู้บริหารก็เห็นด้วยเต็มที่แต่ภาวะเศรษฐกิจขณะนั้น จะทำสนามฟุตบอลอย่างไรให้ประหยัดที่สุด ทางโรงงานจึงเช่าแต่รถแทรกเตอร์เปล่า ให้คนขับรถของโรงงานขับกันเอง

สำหรับหญ้าพื้นสนาม ทางโรงงานก็ซื้อให้ แต่ขอแรงพนักงานของเราที่มีเป็นพันคน ช่วยเหลือกันให้เสร็จภายในสองชั่วโมง ทำให้พนักงานทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของสนามฟุตบอลแห่งนี้”

คุณเกษม กล่าวอีกว่า แต่โรงงานยังมีที่ว่างอีก ๑๒๐ ไร่ ผู้บริหารได้แบ่งมาประมาณ ๕๐ ไร่ สำหรับทำโครงการเศรษฐกิจทฤษฎีใหม่ เพื่อช่วยเหลือครอบครัวของพนักงาน ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นชาวนาชาวไร่รอบๆ โรงงานนั่นเอง โดยมีการแบ่งเนื้อที่ทำสวนปลูกผัก ขุดบ่อเลี้ยงปลา และสร้างศาลาพักผ่อน โดยจะสอบถามพนักงานตลอดเวลาว่า เขาต้องการทำอย่างไร อยากปลูกผักอะไรบ้าง แล้วทางโรงงานจะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบให้ จนเปิดเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อม” อยู่ในโรงงานนั่นเอง โดยได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อสังคม (SIF)

โครงการนี้ประสบความสำเร็จจนเป็นกระแสออกไปนอก

โรงงาน ทางจังหวัดเองถึงกับมาขอดูงาน แต่บริษัทบอกไปว่า ทางโรงงานยินดีไม่ขัดข้อง แต่นโยบายเหล่านี้ทางภาครัฐไม่ได้ลงมือปฏิบัติโดยตรงจึงอยากให้เชิญทางเทศบาลเข้ามาร่วมด้วย เพราะเป็นหน่วยงานท้องถิ่นใกล้ชิดชุมชนมากที่สุด และโครงการยังมุ่งขยายผลไปที่เด็กนักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ ให้ได้มาเรียนรู้สิ่งแวดล้อมในสวนชีวภาพของเรา และให้พวกเขาไปทำต่อยอดที่โรงเรียนของเขาเอง เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าสมุทรปราการเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างหนัก

โครงการเศรษฐกิจทฤษฎีใหม่ เพื่อช่วยเหลือครอบครัวของพนักงาน ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นชาวนาชาวไร่รอบๆ โรงงานนั่นเอง โดยมีการแบ่งเนื้อที่ทำสวนปลูกผัก ขุดบ่อเลี้ยงปลา และสร้างศาลาพักผ่อน โดยจะสอบถามพนักงานตลอดเวลาว่า เขาต้องการทำอย่างไร อยากปลูกผักอะไรบ้าง แล้วทางโรงงานจะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบให้ จนเปิดเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อม”

ผู้บริหารกลุ่มสมบูรณกรุป กล่าวอีกว่า จากภาพลักษณ์เดิมสมัยโรงงานยังอยู่บริเวณ สี่แยกบางนา ที่มีปล่องควันพ่นควันดำโขมง จนมาสู่โรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน สิ่งแวดล้อมด้วยการใช้เทคโนโลยีสะอาด ซึ่งวิธีการขจัดควันดำนั้นก็มาจากความร่วมมือ แรงร่วมใจของพนักงานเอง ไม่ได้มากจากความคิดผู้บริหารหรือวิศวกรแต่อย่างใด

ทั้งผู้บริหารโรงงานและผู้นำชุมชนได้ร่วมกันค้นหาปัจจัยของควาขัดแย้ง จนพบว่าการพัฒนาที่ทำให้สูญเสียคุณภาพของระบบความสัมพันธ์ จะเกิดสัมปทานสังคม จะอยู่รอบนอกทุกๆ ต้องปรับให้เกิดคุณภาพ จึงจะอยู่อย่าง อยู่เย็นเป็นสุข

“โครงการเริ่มในปี ๒๕๓๙ จนถึงปี ๒๕๔๕ บริษัทเราก็ตีขึ้น ทั้งที่ครั้งแรกไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่า จะทำให้บริษัทดีขึ้นได้อย่างไร แค่หวังให้คนงานทำงานกับเราเท่านั้น แต่ภายหลังกลับพบบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน ดังนั้น การทำธุรกิจต้องมีจริยธรรมเช่นกัน เมื่อสังคมหรือชุมชนที่อยู่รอบข้างเราเป็นสุข ธุรกิจของเราก็จะอยู่อย่างยั่งยืนตามไปด้วย” คุณเกษมณกล่าว

ขณะที่ **ครูสุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์** กรรมการโครงการ “ชุมชนเป็นสุข” และผู้นำชุมชนคลองขนมจิน อำเภอลำสนธิ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเคยประสบปัญหาโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ข้างชุมชนเช่นกัน กล่าวว่ ในช่วงปี ๒๕๒๙-๓๐ โรงงานหลายแห่งได้ไปตั้งใกล้ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงงานผลิตรองเท้ากีฬา “แพน” มาตั้งประชิดติดชุมชนพร้อมกับประกาศรับสมัครคนงานรวดเดียว

๓ หมื่นคน ขณะที่คนในชุมชนคลองขลุจมีแค่ ๒,๓๐๐ คนเท่านั้น และเกิดมลภาวะและอาชญากรรมต่าง ๆ ตามมามากมาย จากชุมชนที่อยู่เย็นเป็นสุข กลับต้องมาอยู่ร้อนนอนทุกข์ เพราะโรงงานคุกคามเข้ามาใกล้

การเผชิญหน้าระหว่างสองวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้น “จากเดิมคนที่นั่นใส่แต่เสื้อคอกระเช้า คนมาใหม่ใส่สายเดี่ยว เคยกินแกงถ้วย กลับมากินแกงถุง เคยกินขนมครก ก็มากินขนมเค้ก แต่ก่อนทำงานในโรงนา ตอนนีกลับไปทำในโรงงาน ชีวิตจิตใจของชุมชนที่อยู่กันด้วยน้ำใจ กลีบกลายเป็นน้ำเงิน สถานการณ์อย่างนี้หนีไม่พ้นที่จะต้องตีกัน เหตุมาจากโรงงานรับคนในชุมชนเข้าทำงาน แต่ว่าคนของเราอยู่กับวัฒนธรรมเกษตร เรื่อยเฉื่อยตารมสบาย กว่า จะเจอกันก็ห้อง ๆ เพล แต่โรงงานเขาเดินเครื่องทำงานแปดโมงเช้าตรงเป๊ะ ไม่รอใคร ไอ้คนของเราไปสาย ๑๐ นาที ครั้งแรกถูกเตือน ครั้งที่สองถูกลงโทษ พอครั้งที่สามหัวหน้างานเขาให้ออกทันที พวกนี้ก็เจ็บแค้น คอยจ้องเวลาที่หัวหน้างานคนนั้นออกมา นอกกำแพงโรงงาน ก็ดักตีจนดินไปเลย” ครูสุรินทร์เล่าอย่างออกรสชาติ

สถานการณ์คลี่คลาย เมื่อ **อ.เสน่ห์ จามริก** นักวิชาการอาวุโส ซึ่งบังเอิญรู้จักกับผู้ใหญ่ในชุมชนและรู้จักกับผู้บริหารระดับสูงของโรงงานคือ คุณณรงค์ โชควัฒนา ก็นัดสองฝ่ายให้มาปรับความคิดสมาณกัน จากที่เคยรุนแรงต่อกัน ก็กลับมาคิดกันใหม่ว่าจะอยู่ร่วมกันได้อย่างไร เพราะจะให้เลิกโรงงานไปก็คงไม่ได้และทางชุมชนเองก็ได้ประโยชน์ด้วย

จนได้ได้แนวคิดในการปรับเข้าหากันว่าชุมชนจะต้องมองว่าโรงงานเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายชุมชนซึ่งต้องพึ่งกันกับร่างกายนั้นฝ่ายโรงงานเมื่อเป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย (ชุมชน) ก็ต้องทำให้ร่างกายสะอาด หมายถึงทำให้ชุมชนคลองขนมจินมีความเป็นอยู่ที่ดี เมื่อชุมชน

ไม่มีน้ำก็หาน้ำมาให้ ทำน้ำในคลองให้สะอาด ในชุมชนมีคนว่างงาน ทางโรงงานก็ยินดีรับ แต่ต้องให้ผู้ใหญ่ในชุมชนฝึกให้พร้อมรับวัฒนธรรมอุตสาหกรรม ขณะที่หัวหน้าคนงานก็ต้องเข้ามาเรียนรู้ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนด้วย ทางโรงงานยังได้เปิดให้ชาวบ้านเข้าไปขายผักปลอดสารพิษในโรงงาน มีการตั้งศาลาธรรมให้พระในหมู่บ้านเข้าไปเทศน์ สั่งสอนคนงาน เมื่อยาเสพติดระบาดทั้งสองฝ่ายก็ร่วมมือกันแก้ไข

“ทั้งผู้บริหารโรงงานและผู้นำชุมชนได้ร่วมกันค้นหาบ่อเกิดของความขัดแย้ง จนพบว่าการพัฒนาที่ทำให้สูญเสียดุลยภาพของระบบความสัมพันธ์ จะเกิดเสี้ยนมีทางสังคม จะอยู่ร้อนนอนทุกข์ ต้องปรับให้เกิดดุลยภาพ จึงจะอยู่อย่างอยู่เย็นเป็นสุข” ครูสุรินทร์กล่าว

และด้วยสายตาของนักวิชาการอย่าง ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ นักเศรษฐศาสตร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ สังเคราะห์ให้ฟังว่า กรณีทั้งหมดประสบผลสำเร็จได้ เพราะเริ่มต้นจากการเปลี่ยนวิธีคิดเสียใหม่ ในภาวะวิกฤติจะคิดแบบเดิมต่อไปไม่ได้อีกแล้ว จากนั้นจะต้องร่วมมือกันแก้ไขใช้ปัญญาร่วมกัน เพราะปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยลำพังคนเดียว แล้วต้องรู้จักชวนขยายหาความรู้ใหม่เพื่อให้เกิดปัญญา จนเกิดเป็นสิ่งใหม่ เช่น แปลงเกษตร สนามฟุตบอล ฯลฯ และสิ่งที่เกิดขึ้นนี้จะเชื่อมต่อถึงกันอย่างไม่น่าเชื่อ เมื่อตัดสินใจแก้ปัญหานี้ อาจเชื่อมโยงไปแก้อีกปัญหาอย่างไม่รู้ตัว ความคิดจะพัฒนาต่อออกไปเรื่อย ๆ อย่าได้คิดว่ามันหยุดอยู่แค่แปลงเกษตรหรือสนามฟุตบอลแค่นั้น

“กิจกรรมที่ทำร่วมกันเช่นทำนาหรือสร้างฟุตบอลทำให้คนรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่เขาอยู่ การทำอะไรร่วมกันจะทำให้เปิดมุมมองได้กว้างขึ้น บางอย่างจะนำไปสู่อีกอย่าง ที่ชุมพรคาบาน่าจากแค่คิดจะปลูกข้าว เพราะเดิมป่าล้มเอามากินไม่ได้ จากนั้นมันก็นำไปสู่อย่างอื่น”

ก่อนจบ อ.วรากรณ์ ทิ้งท้ายอย่างน่าฟังว่า “ความอยู่เย็นเป็นสุข” นั้น มิใช่การทำให้คนทุกคนสุขเท่ากันทั้งหมด แต่อยู่ที่ว่าคนทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้หรือไม่ ❖

“ความอยู่เย็นเป็นสุข” นั้น มิใช่การ
ทำให้คนทุกคนสุขเท่ากันทั้งหมด แต่อยู่
ที่ว่าคนทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมี
ความสุขได้หรือไม่

๙ กรณีศึกษา
นวัตกรรมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข
ในลานสมัชชา

ชุมชนบ้านน้ำเค็ม

ลุงคำชวน

บ้านมั่นคงอีกพลังหนึ่ง
แผลมรุ่งเรือง

สอนเป็นสุข
สอนใจจริง
สอนใจดี

ศูนย์ภาษาไทย

ปาฏิหาริย์ป่า ปาฏิหาริย์ชีวิต

กลุ่มชุมชนอนุรักษ์เวียงดั่ง*

๒๒จะมีผู้กล่าวว่า ศาสนาเสื่อมแล้ว พระสงฆ์องค์เจ้านำกลางแควง หรือชุมชน ล่มสลายกันอยู่หนาหู ทว่า ที่ราบฝาง อันรวม ๓ อำเภอ ฝาง ไชยปราการ แม่ฮ่องสอน ยังมี ชุมชนชาวบ้านชุมชนหนึ่ง พวกเขาอาศัยอยู่รอบชายป่าสงวนชื่อ ป่าเวียงดั่ง (ดงแม่หลักหมื่น) ชาวบ้าน ๖ หมู่บ้านนี้ อยู่กินไปตามประสา เมื่อความเจริญเข้ามา คนเพิ่ม ความต้องการเพิ่ม ก็บุกรุกป่า ขยายที่ทำกินบ้าง แต่ก็น้อยกว่ากิจการสัมปทานป่าก่อนรัฐจะยกเลิก หรือ การลักลอบตัดไม้ของนายทุนเถื่อน

เดิม ที่ราบฝางส่วนใหญ่เพาะปลูกพืชไร่หลายชนิดสลับกัน เช่น หอมหัวใหญ่ ลิ้นจี่ ลำไย กระเทียม มันฝรั่ง พริก ฯลฯ เนื่องจากเป็นพื้นที่ต้นน้ำ ดินฟ้าอากาศดี มีความอุดม สมบูรณ์ยิ่ง แต่ปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างวิกฤติ กล่าวคือ มีการปรับเปลี่ยนเป็นพืช เศรษฐกิจชนิดเดียว คือ ส้ม

หกหมู่บ้านชายป่าข้างต้นนั้น ขยายจากหมู่บ้านเดิม คือบ้านสันทรายคองน้อย ซึ่งอยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำฝาง อันเป็นที่ตั้งของวัดคลองศิลา เจ้าอาวาสคือ พระอเนก จันทปัญโญ พระผู้ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียวในปี ๒๕๓๓ ซึ่งเวลานี้ได้กลายเป็นศูนย์รวมพลัง สำคัญของชาวฝาง

พ.ศ.๒๕๓๖ พระอธิการอเนก ได้ไปจำศีลภาวนา บนดอยธาตุน้ำทิพย์ ไภยกลางป่าเวียงดั่ง และได้สังเกตเห็นสภาพป่าที่เสื่อมโทรมลงอย่างน่าเป็นห่วงท่านจึงได้ปรึกษารัฐบาลกับญาติโยม ผู้เฒ่าผู้แก่ จากนั้นก็ได้ชักชวนให้ชาวบ้านชายป่าร่วมกันอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่า โดยงดการ ตัดไม้ทำลายป่า และประกอบพิธีกรรมสำคัญ คือการบวช-สืบชะตา ต่ออายุให้กับป่า

ป่าเวียงดั่ง หนึ่งในป่าสงวนตามแห่งของฝางนั้น มีพื้นที่ ๘,๕๑๒ ไร่ พระอธิการ อเนกและชาวบ้านได้ร่วมมือกันทำพิธีบวช-สืบชะตา จนครบทั้งผืนเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๓ โดยทุนรอนจากการลงขันด้วยแรงใจแรงกายของชาวบ้าน ปราศจากความช่วยเหลือจาก หน่วยงานใด การบวชป่า ทำให้ลดการตัดไม้ ชาวบ้านที่ร่วมใจคอยเป็นหูเป็นตา สอดส่อง ชาวบ้านที่เลี้ยงวัวในป่าคอยเป็นยาม ส่วนพระอธิการอเนกเอง ก็ได้ไปตรวจตราดูแลป่า อยู่เสมอ

*สังเคราะห์ โดย ระวีวาร ชัยมูล

การอนุรักษ์ป่าทำให้ป่าทำอุดมสมบูรณ์ เพาะปลูกได้ผลดีตามมา มีการรื้อฟื้นพิธีกรรม การเลี้ยงพิชูป พืชหายับ พืชป่าพื้เก้ได้รับ การเชิดบูชาค่าผ่านพิธีกรรม การจัดทำ เครื่องไทยทานแบบล้านนา รวมทั้งการอนุรักษ์ ป่าสนสมบูรณ์ทำให้เกิดการฟื้นฟูสุขภาพคนไข้ คนแก่คนแก่ที่บ้ความรู้ได้กลายเป็นครูสอนลูก หลาน เกิดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ การเดิน ป่า ศึกษาจาก “ห้องเรียนธรรมชาติ” โดย บุคลากรในชุมชนเอง แม่บ้านพ่อบ้าน เข้ามา ร่วมกิจกรรม เกิดความสามานสามัคคีอย่าง สำคัญ

กระบวนการนี้เองก่อให้เกิดการรื้อฟื้นคุณค่า ความสามัคคีขึ้นในชุมชน การอนุรักษ์ป่าทำให้น้ำทำ อุดมสมบูรณ์ เพาะปลูกได้ผลดีตามมา มีการรื้อฟื้น พิธีกรรมการเลี้ยงพิชูป ฝัฝายขึ้น ผู้เฒ่าผู้แก่ได้รับการเชิดชู คุณค่าผ่านพิธีกรรมการจัดทำเครื่องไทยทานแบบล้านนา รวมทั้งการอนุรักษ์ป่าสนสมบูรณ์ ทำให้เกิดการฟื้นฟูสุขภาพ คนแก่คนแก่ที่มีความรู้ได้กลายเป็นครู สอนลูกหลาน เกิดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ การเดินป่า ศึกษาจาก “ห้องเรียนธรรมชาติ” โดยบุคลากรใน ชุมชนเอง แม่บ้านพ่อบ้าน เข้ามาร่วมกิจกรรม เกิด ความสามานสามัคคีอย่างสำคัญ

ระหว่างการทำร่างของกลุ่มอย่างช้า ๆ เป็น ธรรมชาตินั้น สัมพันธ์พิเศษ สายน้ำผึ้ง ก็ถูกพัฒนาขึ้น

และจำหน่ายออกไปจนเป็นที่นิยมนับตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ จนถึงปัจจุบันมีผู้เข้ามาลงทุนเพาะปลูก สัมบนที่ราบผาง รวมทั้งเกษตรกรชาวผางเอง เป็นพื้นที่เกือบสามแสนไร่ สำหรับที่ราบขนาด ๓ อำเภอ ซึ่งเป็นลักษณะแอ่งกระทะ มีขุนเขาล้อมรอบนั้น แทบจะกล่าวได้ว่าสวนส้ม ห้อมล้อมจากท้ายหมู่บ้านจนจรดท้องฟ้าเลยทีเดียว

การทำสวนส้มขนาดใหญ่ก่อให้เกิดการบุกรุกป่าสงวนทุกผืนในผางเพื่อเพาะปลูกส้ม และการปลูกส้ม พืชซึ่งต้องการน้ำตลอดปี ทำให้เกิดการเสาะแสวงหาแหล่งน้ำธรรมชาติ และดูดดึงไปใช้ สวนส้มนั้นอยู่ชายป่า และบนเขาบริเวณต้นน้ำ บ้างก็เลยมาประชิดหมู่บ้าน ทว่าไร่ นา เรือกสวนของชาวบ้านนั้นอยู่ถัดจากบ้านเรือน เมื่อน้ำถูกดึงไปไม่ไหลลงมา เหมือนเดิม ชาวนาหลายพื้นที่ก็ไม่สามารถเพาะปลูก บรรดาสารเคมี ยาฆ่าแมลง ยาฆ่า แมลงชนิดต่าง ๆ ที่ฉีดพ่นต้นส้มทุกสวน ทุก ๕-๗ วัน ตลอดทั้งปีนั้นก็ฟุ้งมาในอากาศ ทำให้เกิดพิษต่อร่างกาย น้ำที่มากจากการชำระล้างสารเคมีในสวน อุปกรณ์เครื่องมือจาก สวนส้ม ไหลลงสู่ลำธาร ไร่ นา สายน้ำได้ผิวดิน ทำให้เป็นพิษไปทั่ว ทั้งต่อพืช สัตว์น้ำ และผู้คน

ประชาชนผู้ยากไร้จึงเข้ามาพบพระเอนกเพื่อปรึกษาหารือ เกิดการรวมตัวกันโดย การให้คำปรึกษาแนะนำจากสถาบันเกษตรกรรมยั่งยืน และมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและ พพรรณพืชแห่งประเทศไทย (ภาคเหนือตอนบน) ในนาม เครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำผาง ร่วมต่อสู้เรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาจากระดับนโยบาย

สถานการณ์ที่บีบคั้นชาวบ้าน ทั้งการทำมาหาเลี้ยงชีพ ร่างกายและจิตใจ จึงก่อให้เกิด การรวมตัวหาวิธีการแก้ไข โดยกลุ่มเวียงดั่งได้เข้าไปร่วมมือประสาน ขับเคลื่อน พระอธิการ เอนกเองก็ได้ดำรงตำแหน่งประธานเครือข่ายด้วย เรื่องราวจากการรักษาไม้ป่า จึงขยาย มาสู่การต่อสู้เพื่อพิทักษ์ป่า น้ำ และผืนดิน ในที่สุดก็เคลื่อนสู่องค์กรรวมคือ เรื่องของชีวิต ในทุกมิติ

กิจกรรมของเวียงดั่งเอง ในภายหลังก็มีการแสวงหาทุนสนับสนุน เกิดโครงการ ใหม่ ๆ เช่น โครงการรถถีบพญา ขบวนรถจักรยาน เด็ก-ผู้ใหญ่ ชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์

อุทยานแห่งชาติโป่งน้ำร้อน เรียนรู้จักชุมชนถิ่นฐาน ทั้งในแง่ประวัติศาสตร์ และธรณีวิทยา ซึ่งจะบรรยายการเรียนรู้จนครอบคลุมทั่วทั้ง ๓ อำเภอ นอกจากนั้นก็ยังมีกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ ผ่านการจัดฝึกอบรม การเชิญวิทยากรมาฝึกหัด การฟื้นฟูเรื่องการนวด-สมุนไพร แบบโบราณ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การฟ้อนดาบ ฟ้อนเล็บ การแห่กลองหลวง กลองสะบัดไชย สอนดนตรีพื้นเมือง สอนตัวธรรม (อักษรล้านนา) สิ่งต่างๆ ซึ่งถูกกระแสนเงินสะพัดกระแทกให้ไหลบ่าไปเช่นเดียวกับคุณค่าชีวิตที่กำลังจะสูญหาย

ปัจจุบัน กลุ่มเวียงดั่ง นอกจากจะมีกิจกรรมพัฒนาฟื้นฟูชุมชนของตนให้เข้มแข็ง ดังกล่าวแล้ว ก็คือร่วมมือกับเครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำฝาง ฟื้นฟูชุมชนบนที่ราบฝาง และต่อสู้ให้รอดพ้นจากมหันตภัย ส้ม-พีชเคมีเชิงเดี่ยวที่ไม่สนใจสิ่งใดทั้งสิ้น ไม่ว่าจะป็นป่าเขา แม่น้ำ ชุมชน ระบบนิเวศน์-เขตต้นน้ำที่เปราะบาง นอกจากเงินเพียงประการเดียว ภายใต้อสิ่ง ที่เรียกว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ซึ่งดูราวกับชอบธรรมอย่างยิ่ง ❖

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่

พระอธิการเอนก จันทปัญโญ

ที่อยู่ ที่ทำการกลุ่มชุมชนอนุรักษ์เวียงดั่ง (ดงแม่หลักหมื่น)

วัดคลองศิลา บ้านสันทรายคองน้อย ตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

โทรศัพท์ ๐๑-๒๘๘๘๓๘๖

กลุ่มรักษ์เชียงของ

สายใย สายน้ำ ปกป้องแม่น้ำโขง*

เชียงของเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงราย เป็นอำเภอเล็กๆ ที่มีด้านหนึ่งติดกับแม่น้ำโขง วิถีชีวิตของชาวเชียงของผูกพันอยู่กับแม่น้ำ ทั้งแม่น้ำโขงและแม่น้ำอิงที่เป็นแม่น้ำสาขา หลายปีที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับแม่น้ำโขงอย่างมาก อันเนื่องมาจากการที่จีนมีโครงการสร้างเขื่อนหลายโครงการปิดกั้นลำน้ำโขง ส่งผลให้ระดับน้ำในแม่น้ำโขงผันผวนไม่เป็นไปตามธรรมชาติ การขึ้นลงเป็นไปตามการเปิดประตูน้ำของเขื่อน แม่น้ำโขงแห่งผืนผวนไม่เป็นที่พอใจของชาวลาว ภูมิจำนวนลดลง นอกจากนี้ยังมีโครงการปรับปรุงร่องน้ำเพื่อการเดินเรือขนาดใหญ่ในแม่น้ำโขงตลอดทั้งปี โครงการนี้เป็นการร่วมมือกันระหว่างสี่ประเทศคือ จีน พม่า ลาว และไทย จะระเบิดเกาะแก่งกลางแม่น้ำโขงที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือขนาดใหญ่ตั้งแต่ ๓๐๐ ตันขึ้นไป มีการสำรวจและศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพียงแค่ ๒ เดือน ก็เริ่มโครงการ การระเบิดแก่งดำเนินเรื่อยมาจนถึงบริเวณพรมแดนระหว่างไทย-ลาว ตรงข้ามกับอำเภอเชียงของ ทางลาวได้ขอให้รัฐบาลระเบิดแก่งเอาไว้ก่อน เนื่องจากบริเวณนั้นยังไม่มีการปักปันเขตแดนอย่างแน่ชัด ทางลาวเกรงว่าจะทำให้เขตแดนเปลี่ยนแปลงไป

ในขณะเดียวกันกลุ่มรักษ์เชียงของ ที่เกิดมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ โดยกลุ่มคนที่ประกอบไปด้วย นักธุรกิจ ครู ตำรวจ และแพทย์ ไปทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ ในระยะแรก ๓ ข้อคือ

๑. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพิทักษ์รักษา ทรัพยากรธรรมชาติในอำเภอเชียงของ
๒. เพื่อเป็นสถานที่รวมกลุ่ม พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น
๓. เพื่อนำเสนอข้อคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติ ของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และจัดระเบียบสร้างสภาวะแวดล้อมที่ดีต่อท้องถิ่นและชุมชนในระยะยาว

* สังกะระห์โดย มหรรณพ โคมเจลา

ทางกลุ่มรักษ์เชียงของซึ่งต่อมาได้ร่วมตัวกับองค์กรชาวบ้านอีกสององค์กร ซึ่งมีพื้นที่ทำงานใกล้เคียงกันมาเป็น “เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง-ล้านนา” ได้เริ่มรณรงค์เคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านการระเบิดแก่ง หลังจากที่ทางกลุ่มรักษ์เชียงของได้ข่าวเรื่องนี้ก็พยายามแสวงหาข้อมูล และเห็นว่าการระเบิดแก่งกลางลำน้ำโขงโดยชาวบ้านที่จะได้รับผลกระทบไม่ได้รับการบอกกล่าวเลยซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของชาวบ้านที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารจากโครงการของรัฐที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน ทางกลุ่มจึงออกไปบอกข่าวเรื่องการระเบิดแก่งให้ชาวบ้านได้รู้ สอบถามความคิดเห็นของชาวบ้าน มีการสอบถามไปยังหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐและทางเอกชนที่เกี่ยวข้อง และเอาข้อมูลมาให้กับชาวบ้านรับรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนจัดเวทีชาวบ้านพูดคุยกันและเชิญผู้รู้มาให้ข้อมูล

ทางกลุ่มรักษ์เชียงของได้ทำกิจกรรมหลายอย่างที่จะช่วยการรณรงค์คัดค้านการระเบิดแก่ง อย่างเช่นยื่นหนังสือคัดค้านต่อทางรัฐสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเชิญคนกลุ่มต่างๆ ที่สนใจให้มาดูผลกระทบในสถานที่จริง จนกระทั่งเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๗ คณะกรรมการประสานการตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง ได้ตัดสินใจระงับโครงการระเบิดแก่งที่อยู่บริเวณ ชายแดนไทย-ลาว เอาไว้ก่อน

กลุ่มรักษ์เชียงของยังได้ดำเนินกิจกรรมอีกหลายโครงการต่อมาคือ

๑. รณรงค์เผยแพร่เรื่องนิเวศวัฒนธรรมและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง
๒. ศึกษาวิจัยองค์ความรู้นิเวศวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของพื้นที่ลุ่มน้ำโขง
๓. สนับสนุนสร้างเสริมองค์กรท้องถิ่นในการสร้างรูปธรรมทางเลือกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง
๔. จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในลุ่มน้ำโขง เพื่อเป็นรายได้ในการทำงานของเครือข่าย

“เคารพธรรมชาติและศรัทธาในความเท่าเทียมของมนุษยชาติ”

เป็นปรัชญาในการทำงานของกลุ่มรักษ์เชียงของเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง-ล้านนา องค์กรที่เกิดขึ้นมาในท้องถิ่นเป็นของชาวท้องถิ่นที่ลุกขึ้นมา รณรงค์ต่อสู้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตชาวบ้าน อย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนเชียงของ งานหลายอย่างของพวกเขาเป็นงานที่ค่อนข้างใหญ่ การต่อสู้กับผลประโยชน์ของทุนนิยมข้ามชาติตลอดจนนายทุนท้องถิ่นทั้งระดับชาติ และระดับท้องถิ่นที่มุ่งแสวงหากำไรแต่เพียงอย่างเดียว และนโยบายของรัฐที่เมินเฉยกับผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจซึ่งเอาเข้าจริงแล้วก็มีคนเพียงหยิบมือเดียวที่ตกตวงเอาผลประโยชน์ ก้อนโตไป เหลือเพียงเศษเล็กเศษน้อยเท่านั้นที่ตกถึงมือชาวบ้าน และหลายครั้งที่หึงปัญหาที่ชาวบ้านต้องแก้กันไปอีกยาวนาน ทั้งทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หากไม่มีใครทำอะไร และปล่อยให้ไปไปตามกระแสแห่งโลกาภิวัตน์แล้ว ชาวบ้านตัวเล็ก ๆ คงต้องรับผลกระทบอันขมขื่นไปอย่างเฉยตาย โดยสังคมภายนอกยากที่จะมองเห็น ❖

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่

คุณสมเกียรติ เชื้อนเชียงสา

ที่อยู่ ๖๒ หมู่ ๘ ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ๕๗๑๔๐

โทรศัพท์ ๐๙-๙๕๕๗๘๙๐

กลุ่มรักษ์เชียงของ เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง

ที่อยู่ ๖๒ หมู่ ๘ ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ๕๗๑๔๐

โทรศัพท์ ๐๕๓-๖๕๕๖๐๗

ร้านหนังสืออิสระ*

“ร้านหนังสือในพื้นที่ การตลาดเพื่อสังคม และพื้นที่สาธารณะ”

ปี ง่าย ๆ เพื่อความเข้าใจเบื้องต้น ร้านหนังสืออิสระนั้น หมายถึง ร้านที่ไม่ได้มีการจัดการจากส่วนกลาง ร้านที่ไม่มีค่าย ไม่มีสังกัด และทำด้วยความตั้งใจส่งเสริมให้คนรักการอ่าน (แอบแฝงอยู่ในการขายหนังสือในร้าน)

การมีสังกัด ทำให้ยากต่อการเลือกหนังสือวางในร้าน เพราะจำเป็นต้องจัดการเหมือนกันกับต้นสังกัดและร้านในเครือทั่วประเทศ หรือการมีการจัดการจากส่วนกลาง ช่วยคัดเลือกหนังสือที่ “ขาย” มาแล้วทอดหนึ่ง ก่อนจะลงมาถึงร้านหนังสือแต่ละภูมิภาค ทำให้ผู้อ่านแต่ละแห่งได้รับ “หนังสือ” ในกลุ่มเดียวกัน ไม่มีความต่าง หลากหลาย

ในความเป็นจริง ร้านหนังสืออิสระมีมากมาย กระจายและแทรกตัวอยู่ตามชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ เช่น “ร้านหนังสือเดินทาง” ถนนพระอาทิตย์ บางลำพู กรุงเทพฯ, “ร้านหนังสือใต้ดิน” สยามสแควร์ (ปิดตัวไปแล้ว-เป็นร้านหนังสือที่รวมวรรณกรรมดี ๆ ไว้มากมาย), “ร้านบัณฑิต” สุราษฎร์ธานี, “ร้านนาคร บวรรัตน์” นครศรีธรรมราช, “บ้านหนังสือ” สุรินทร์, หรือ “ปริญญ์บุ๊คสโตร์” ขอนแก่น, “ร้านแสงโหน” ภูเก็ต, “ร้านสุวิวงศ์” เชียงใหม่, “ร้านใจบ้าน” เชียงใหม่ ฯลฯ

แต่ด้วยข้อจำกัดบางประการ จึงทำให้ต้องเลือกศึกษาร้านหนังสืออิสระเพียง ๓ ร้าน (ในสามจังหวัด-สามภูมิภาค) กล่าวคือ ร้าน “pick n'pay” จังหวัดสุพรรณบุรี “ร้านเล่า” เชียงใหม่ และ “ร้านหนังสือ (สื่อ) ๒๕๒๑” ภูเก็ต โดยการเลือกตัวแทนร้านหนังสืออิสระทั้ง ๓ ร้านดังกล่าว มีได้มีอะไรมากกว่าความต้องการชี้ให้เห็นว่า (แทบ) ทุกภาคของประเทศไทยล้วนมีคนบางคน บางกลุ่มพยายามสร้างสรรค์ในสิ่งที่เชื่อและตระหนักว่าสิ่งเหล่านั้นมีความหมายแท้จริงต่อการเติบโตทางความคิด และการใช้ชีวิตของผู้คน

“pick n'pay” ร้านหนังสือขนาดกลางที่มีบุคลิกคล้ายคลึงกับร้านใหญ่ ๆ ทั่วไป แต่กิจกรรมที่ทำและเป้าหมายในการทำร้านนั้นชัดเจน คือต้องการสนับสนุนให้คนได้อ่านหนังสือ และเกิดแรงบันดาลใจในการเขียนหนังสือ เจ้าของร้านมีชื่อว่า สุรพล จินดาอินทร์ เกิดและเติบโตมากับการจำหน่ายหนังสือเพราะที่บ้าน ทำธุรกิจรวมห่อหนังสืออยู่ที่สุพรรณ ตั้งแต่ก่อนปีที่เขาเกิด เหตุผลที่ทำให้เปิดร้านหนังสือที่จำหน่ายพ็อคเก็ตบุ๊ก และหนังสือแบบเรียน และเครื่องเขียนต่าง ๆ แยกออกมาจากร้านเดิมเมื่อสิบกว่าปีที่ผ่านมาก็เพื่อต้องการให้คนได้เลือกหนังสือได้ง่ายกว่าเดิม เป็นร้านที่สะอาดสะอ้าน มีสัดส่วนชัดเจน เพื่อกระตุ้นให้คน

* สังกะระห์โดย สฤลณี ณัฐพลวัฒน์

ได้สนใจการอ่านมากขึ้น ที่ร้านหนังสือ pick n'pay นี้ มีสโลแกนประจำร้านว่า ...แหล่งปราชญ์ ศิลปิน เริ่มต้น...ที่นี่

“ร้านเล่า” ร้านขนาดเล็กที่มีบุคลิกของร้านค่อนข้างชัดเจน จำหน่ายงานวรรณกรรม ประเภทต่างๆ และหนังสือน่าอ่านทั่วไป รวมถึงกิจกรรมที่จัดเป็นประจำตั้งแต่วันเปิดร้าน จนถึงปัจจุบัน หุ้นส่วนของร้านมีสี่คน แต่สองคนสำคัญที่คนรู้จักคือ เสาวนีย์ เมฆานุกัทร์ และสฤณี ณัฐพลวัฒน์ ร่วมกันก่อตั้งร้านเล่า เมื่อ ๖ ปีที่ผ่านมา ร้านเล่ามีสโลแกนประจำร้านว่า “เพราะเราเชื่อว่า...ทุกสิ่งมีเรื่องเล่าในตัวเอง” ที่มาของร้านเกิดจากเสาวนีย์ซึ่งเป็นแกนหลักสำคัญของร้าน ค้นพบว่าการอ่านหนังสือได้ให้อะไรแก่เธอมากมาย (เดิมเป็นคนชอบเที่ยว ไม่ชอบอ่านหนังสือ)

จึงคิดเปิดร้าน เพราะเชื่อว่าถ้าคนได้อ่านหนังสือจะรู้สึกเหมือนได้เจอโลกใหม่ (เหมือนเธอ)

“ร้านหนังสือ (สื่อ) ๒๕๒๑” ร้านหนังสือแห่งนี้ มีความแตกต่างจากสองร้านที่เล่าถึง ก่อนหน้านี้ นอกจากขนาดเล็กกว่าแล้ว จุดขายเด่นที่สุดของร้านนอกจากมีหนังสือให้เช่าแล้วยังเป็นดีวีดีหลากหลายเรื่องที่มีให้เช่ายืม ผู้เริ่มก่อตั้งร้านคือ นายแพทย์มารุต เหล็กเพชร แพทย์หนุ่มที่หลงใหลการอ่านหนังสือและดูหนัง และหลังจากร้านเปิดได้เกือบปี เขาพบมิตรภาพจากลูกค้าหลายคนที่ต่อมาได้กลายเป็นหุ้นส่วน “หนังสือไทยและหนังสือกระแส” คือสโลแกนที่เขาคิดขึ้น และเป็นแนวทางหลักของร้าน

สิ่งที่ค้นพบในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถประมวลออกมาได้ว่า ร้านหนังสือทั้งสามร้านดังกล่าวมีที่มาและวิธีการจัดการ ดำเนินการที่แตกต่าง ทว่าอาจมองได้ว่า สิ่งที่ทั้งสามร้านก่อกำเนิดขึ้น เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือเกิดขึ้นจากความรักในหนังสือ (รวมถึงหนัง) รักในความรู้ มิตรภาพ และความเชื่อมั่นในแนวคิดบางแง่มุมต่อการเติบโตของผู้คนในสังคม

แม้การดำเนินกิจการเป็นไปได้อย่างยากในภาวะการแข่งขันทางการตลาดของร้านหนังสือในเครือใหญ่ๆ มีอยู่สูง ร้านหนังสือทั้ง ๓ ร้าน จึงต้องพยายามหาช่องทางในความอยู่รอดและเป็นที่ยึดของคนในชุมชน ด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดงาน สัปดาห์หนังสือ ตามห้องสมุดในโรงเรียนต่างๆ ใน (ร้าน pick n'pay) การเปิดตัวหนังสือ การเสวนา และการฉายหนัง (ร้านเล่าและร้านหนังสือ ๒๕๒๑) และการออกบูธในงาน สัปดาห์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ร้านเล่า) เป็นต้น

ธุรกิจร้านหนังสือเหล่านี้ อาจมองดูอุดมคติ และช่างฝัน แต่สิ่งเหล่านั้นกำลังดำเนินการอยู่จริง เป็นการค้าที่ไม่ใช่การค้าเพื่อการพาณิชย์เพียงด้านเดียว แต่อาจมองได้ว่าเป็นการตลาดเพื่อสังคม (Social Marketing) ซึ่งหากจะอธิบายความหมายให้ง่าย เราอาจมองธุรกิจแบบนี้ว่า เป็นลักษณะธุรกิจการค้าที่เน้นมากกว่าการขายเพื่อรายได้ กำไรของธุรกิจลักษณะนี้ นอกจากรูปแบบของเงินตราแล้ว ยังหมายถึงความภาคภูมิใจในการให้บริการ (จากการสรรหาหนังสือ หนังสือ เพลง ดีๆ มาให้ลูกค้าได้เลือกซื้อ) กำไรจากความสุขที่ได้รู้จักสังคมแบบใหม่ โลกใหม่ๆ ที่ลูกค้าซึ่งส่วนหนึ่งก็เหมือนเพื่อนได้นำเข้ามาให้ได้สัมผัส

นอกจากนี้ ร้านหนังสืออิสระเหล่านี้ ยังเป็นสถานที่ที่ผู้คนบางกลุ่มได้นำเสนอตัวตนในพื้นที่ ได้แสดงความสามารถ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชน และเกิดเครือข่ายมิตรภาพ หรือเรียกได้ว่า การก่อให้เกิดขึ้นที่สาธารณะ (Public Space) ซึ่งเป็นเวทีให้นักเขียนหน้าใหม่กล้าเข้ามาขอใช้พื้นที่เพื่อเปิดตัวหนังสือ เป็นเวทีให้ศิลปิน-ช่างภาพ ผลัดเวียนนำผลงานของตนมาแสดง เป็นเวทีเปิดตัว และรวมไปถึงการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ ของคนที่สนใจประเด็นเดียวกัน ได้พบเจอ แลกเปลี่ยนกัน อย่างเช่น การรวมตัวของนักเขียนภาคใต้ ช่วยกันหาวิธีและเงินทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากสึนามิ ซึ่งเกิดขึ้นกับร้านหนังสือ (สื่อ) ๒๕๒๑ หรือการรวมกันบริจาคหนังสือให้ร้านเล่าเป็นผู้รวบรวมนำไปมอบให้เด็กบนภูเขา หรือแม้กระทั่งการเป็นตัวกลางประสานงานให้กับนักเรียนที่หัดเขียนหนังสือ ส่งให้กับนักเขียนรุ่นใหญ่อย่างอาจินต์ ปัญจพรรค้อ่านและตรวจให้คะแนน ซึ่งร้าน pick n'pay ได้ทำมา ❖

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่

ร้าน pick n'pay-คุณสุรพล จินดาอินทร์

ที่อยู่ ๓๑/๔๑-๔๔ ถนนหมื่นหาญ ตำบลท่าพี่เลี้ยง

อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ๗๒๐๐๐

(จันทร์-พฤหัสบดี เปิด ๘.๐๐ น.-๑๙.๐๐ น. ศุกร์-อาทิตย์ เปิด ๘.๐๐ น.-๑๙.๐๐ น.)

โทรศัพท์ ๐๓๕-๕๐๓๓๙๔-๖ หรือ ๐๑-๕๘๗๒๘๑๙

ร้านเล่า-คุณเสาวนีย์ เมฆานุกัตต์

ที่อยู่ ๖๙ ถนนเลียบบคลองชลประทาน ตำบลสุเทพ

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐๕๓-๔๐๑๐๗๐ (เปิด ๑๑.๐๐-๒๓.๐๐ น. ทุกวัน)

ร้านหนังสือ (สื่อ) ๒๕๒๑-นพ.มารุต เหล็กเพชร

ที่อยู่ ๖๑ ถนนกลาง ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ๘๓๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๙-๖๕๒๔๒๒๓

สัจธรรมชีวิตจากชมรมภูมิปัญญาสี่เขียว :

ลุงคำปวนแห่งภูเรือ*

“เมืองแห่งทะเลภูเขา สุดหนาวในสยาม ดอกไม้งามสามฤดู” เป็นคำกล่าวขานถึงจังหวัด “เลย” เมืองที่ซึ่งใครจะรู้ว่า “ดอกไม้งามสามฤดู” มาจากไหน

หากไม่มีชายชื่อ “คำปวน สุรงษา” แล้ว จังหวัดเลย ในวันนี้คงขาดดอกไม้งามสามฤดูเป็นแน่แท้

ลุงคำปวนเริ่มเรียนรู้การผลิตไม้ดอกเมื่อครั้งทำงานอยู่บริษัทเอกชนที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ทางด้านไม้ดอก ต่อมาได้ออกจากบริษัทและกลับมาทดลองทำเองบ้าง ในช่วงแรกลุงปลูกไม้ดอกชนิดไฮเดรนเยีย ออกสู่ตลาดแต่ไม่ได้รับความนิยมมากนัก ต่อมาจึงปลุกต้นคริสต์มาสแทน ปรากฏว่าดอกไม้สีแดงดังกล่าวกลับทำให้ชื่อเสียงของภูเรือโด่งดังมาจนทุกวันนี้

เมื่อพลิกผันตัวเองมาเป็นผู้ผลิตและผู้ขาย ลุงพบปัญหาอุปสรรคมากมาย เนื่องจากทำการตลาดไม่เป็น เมื่อผลิตแล้วไปขายที่กรุงเทพฯกลับไม่มีคนซื้อ ทั้ง ๆ ที่ไม้ดอกงามกว่าคนอื่น จึงจำใจต้องแจกฟรี แต่นั่นกลับเป็นเสมือนกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ หลังจากนั้นจึงมีพ่อค้าจากกรุงเทพฯมารับซื้อที่ภูเรือ แต่เมื่อนำไปขายต่อ พ่อค้ากลับบอกว่าเป็นดอกไม้จากเชียงใหม่

เมื่อเห็นช่องทางที่จะขยายผลสู่ลูกหลานได้เนื่องจากมีตลาดรองรับมากขึ้น ลุงจึงเริ่มถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้แก่เด็กที่มีปัญหาครอบครัวและยาเสพติด รวมถึงการออกทุนในการผลิตไม้ดอกให้

แต่ดูเหมือนว่าหนทางสู่ความสำเร็จของลุงไม่ได้ง่ายดังที่ต้องการเมื่อหน่วยงานของรัฐมาไล่ที่เนื่องจากใช้ไหล่ถนนลาดยางในการผลิตและจำหน่ายดอกไม้ แต่ท้ายที่สุดลุงคำปวนก็สามารถพลิกฟื้นวิกฤติเป็นโอกาสได้ จากนั้นเป็นต้นมาชื่อเสียงด้านคุณภาพและความสวยงามของไม้ดอกแห่งภูเรือจึงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

นอกเหนือจากดอกไม้แล้ว ยังมีผลผลิตอื่น ๆ ที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับลูกหลานในภูเรืออีกหลายอย่าง เช่น น้ำเต้าซึ่งลุงคำปวนปลูกไว้ ๑ ต้น จะได้ผลผลิตเป็นร้อย ๆ ผล หากเหลือกินก็นำมาทำแห้งและจำหน่ายเป็นของฝากจากภูเรือ อีกทั้งยังได้ขยายผลให้ลูกหลานได้ปลูกและจำหน่ายเอง โดยการตั้งเชิงช่างถนนแต่พอขายได้ดี ก็ถูกไล่จากหน่วยงานราชการเดิมอีก ลุงคำปวนต้องช่วยประสานงานแก้ไขอีก

* สัจเคราะห์โดย ไกรเลิศ ทวีกุล

ในที่สุดแต่ละร้านเริ่มมีรายได้ดีจนยึดเป็นอาชีพหลักแทนการทำไร่เดือย ไร่ข้าวโพด เช่นเดียวกับผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับที่มีพื้นที่ ๑ งาน แต่กลับสร้างรายได้มากกว่าทำไร่เป็นสิบๆ ไร่

ลุงคำปวนเคยปลูกกุหลาบขายแต่ก็ต้องพ่ายแพ้ต่อสารเคมีกำจัดแมลง จนทำให้ลุงคำปวนต้องหันหลังให้สารเคมีอย่างสิ้นเชิงและกลับไปใช้วิธีการทางธรรมชาติเข้ามาแทน

ลุงเป็นผู้ที่เรียนรู้เทคนิคบังคับให้ลินี่ติดดอกโดยบังเอิญ จากนั้นก็มีการเผยแพร่เทคนิค วิธีการไปอย่างแพร่หลายในภูเรือ ในส่วนของต้นคริสต์มาสนั้น ลุงคำปวนได้ค้นคิดวิธีการขยายพันธุ์จนได้ผล ที่สำคัญคือ เป็นผู้ค้นพบการผสมพันธุ์คนแรกจนได้สายพันธุ์ใหม่มากมาย

นอกจากไม้ดอกไม้ประดับทางพืชผักแล้ว ลุงคำปวนยังสนใจด้านสมุนไพร ทั้งเพื่อการเกษตรและการบำบัดรักษา โดยหลากหลายกิจกรรมได้ผ่านการวิจัยและพัฒนา ในเครือข่าย นามว่า “ชมรมภูมิปัญญาสีเขียว” ทั่วถิ่นจังหวัดเลย โดยมีลุงคำปวนเป็นประธานชมรม

บนเส้นทางอันยาวไกลกับแนวคิดของการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้ก้าวเดินไปข้างหน้า ลุงคำปวนจึงได้จัดฝึกอบรมหลักสูตร “สัจธรรมชีวิต” เพื่อเป็นช่องทางถ่ายทอดกระบวนการทำงานและประสบการณ์สู่ลูกหลาน และพี่น้องเกษตรกร

ด้วยผลแห่งการช่วยเหลือสังคมอย่างไม่หยุดนิ่งดุจปฏิบัติดีปฏิบัติชอบและครุภูมิปัญญาไทย คือ เกียรติยศที่สังคมมอบให้ “ลุงคำปวน” ❖

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่

คุณคำปวน สุธงษา

ที่อยู่ ๖๗ หมู่ ๒ บ้านหนองเสือคราง ตำบลหนองบัว

อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ๔๒๑๖๐

โทรศัพท์ ๐๔๒-๘๙๙-๐๖๒ หรือ ๐๑-๗๖๙-๒๑๔๑

คุณคำนวน สุธงษา

ที่อยู่ บ้านนวนเนิร์สเซอร์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

โทรศัพท์ ๐๔๒-๘๙๙-๒๗๕

ศูนย์พัฒนาคุณธรรมป่าดงใหญ่วังอ้อ

คืนคนดีสู่สังคม*

“การสร้างธรรมะ ชนะการให้ทั้งปวง อดมาไม่หวังผลตอบแทน เป็นการสร้างทานบารมีของเราในชาตินี้” เป็นส่วนหนึ่งของแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นกับท่านพระครูสุเมววรรณโณภาส ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาคุณธรรมป่าดงใหญ่วังอ้อ ผู้บุกเบิก นำแนวคิดการสร้างความดีให้กับสังคมในรูปแบบของการฝึกอบรมเยาวชน เพื่อคืนคนดีสู่สังคมของครอบครัวและประเทศชาติ ท่านมีนามเดิมว่าพิบูลทอง วันทา เป็นบุตรคนที่ ๔ จากพี่น้องทั้งหมด ๘ คนของนายทองศูนย์ กับนางสม วันทา อายุ ๓๘ ปี อุปสมบทเมื่อปี ๒๕๓๑ ที่วัดบ้านวังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี ปัจจุบันท่านมีพรรษา ๑๘ พรรษา มีสมณศักดิ์ที่ พระครูสุเมววรรณโณภาส เจ้าคณะตำบลหัวดอน และเจ้าอาวาสวัดบ้านแหม อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี

ช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๕ พระครูสุเมววรรณโณภาสได้มาปรึกษาร่วมกับชาวบ้านบางส่วน ถึงโครงการศูนย์พัฒนาคุณธรรม ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีของสังคม สืบทอดมรดกแก่ชั่ว ปรารถนาเครือข่ายปทุมชน เล่าว่า “ท่านพระครูได้มาพูดคุยกับพวกเรา เรื่องปัญหาเด็ก เยาวชน และทางออกในการสร้างศูนย์พัฒนาคุณธรรม อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็ก เยาวชน เป็นยาคุ้มกันให้ห่างไกลจากยาเสพติด ที่เราคนไทย ต้องช่วยกัน ซึ่งก็ตรงกับที่พวกเราคิด เราเห็นปัญหาของเด็กและเยาวชนทั้งที่เห็นจากสื่อต่างๆ เด็กที่มาเที่ยวในปทุมชน รวมทั้งเด็กในหมู่บ้านที่ปัญหาทั้งในเรื่องเพศ ยาเสพติด และกิริยามารยาท ซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทยที่ถูกหลงลืม มีแต่เสียงบ่นของผู้ใหญ่ แต่ยังไม่มีความหวัง”

จากการพูดคุย ประชุมกับกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เห็นความตั้งใจของท่านพระครู จึงเกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมแรงของคนวังอ้อที่เสียสละเวลา แรงงานในการปรับพื้นที่สร้างศูนย์ฯ สร้าง กุฏิพระ ๕ หลัง ห้องน้ำ ๑ หลัง โดยไม่มีค่าแรง แม่สมนึก ศรีสมุทร แม่ครัวของศูนย์ เล่าว่า “กว่าจะสร้างศูนย์เสร็จ เหนื่อยและใช้แรงงาน แรงใจกันมาก ช่วงนั้นก็ฝนตกกลางคืน คนแก่คนเฒ่าก็มาช่วยกันในตอนกลางวัน ซึ่งเป็นช่วงที่คนส่วนใหญ่ลงนา ตกกลางคืนแรงงานคนหนุ่มก็มาช่วยกันทำ ถ้างานติดพันก็ต้องหยุดทำนา ให้เมียให้ลูกทำนา ตัวเองก็มาสร้างศูนย์ฯ” จะเห็นความเสียสละทุ่มเท ความสามัคคีของคนในชุมชน ในการร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมฝ่าฟัน สร้างสรรค์ “ศูนย์พัฒนาคุณธรรมป่าดงใหญ่ วังอ้อ”

* สังกะระห์โดย กาญจนา ทองทั่ว และวราพงษ์ ชมาฤกษ์

“มาทำคุณนัยฯ ตรงนี้ เป้าหมายของเราก็คือ พัฒนาตนเอง อย่างของพระนี้ พูดได้ อย่างชัดเจนเลยว่าเราจะพัฒนาจิตใจของพระสงฆ์นี้ให้เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นภารกิจหลัก ส่วนการฝึกอบรมคือเป้าหมายรอง เพราะเราอยู่ในสังคม เราอยู่คนเดียวไม่ได้ ถ้าโยมอยู่ไม่ได้ เราก็อยู่ไม่ได้ โยมเดือดร้อนเราก็เดือดร้อน เพราะเราก็พึ่งสังคม เป็นเหตุผลที่ท่านพระครู ได้ให้กับทีมพระสงฆ์ที่มาช่วยงานที่ศูนย์ฯ

คนพร้อม ใจพร้อมก็เริ่มเดินเครื่อง โดยท่านพระครู ซึ่งเดิมเป็นวิทยากรฝึกอบรมเยาวชนตามสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดใกล้เคียงอยู่แล้ว เป็นการออกปฏิบัติงานในหน้าที่พระผู้นำพัฒนาแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง จึงเป็นที่รู้จักของฆราวาสโรงเรียนต่าง ๆ และองค์กรสงฆ์ในจังหวัดเป็นอย่างดี

นักเรียน นักศึกษา ทั่วสารทิศทั้งในจังหวัดอุบลฯ และจังหวัดใกล้เคียงได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมตลอดปี ๒๕๔๗ จนถึงต้นปี ๔๘ มีจำนวนถึง ๑๗,๘๙๗ คน จาก ๕๑ คณะ มีทุกระดับชั้นตั้งแต่ประถมจนถึงอุดมศึกษา สลับเปลี่ยนหมุนเวียนกัน มาตลอดทั้งปี ยกเว้นช่วงปิดเทอม ซึ่งจะเป็นช่วงที่ พระ เณร ชาวบ้าน ได้ช่วยกันซ่อมแซมอาคาร สถานที่ รวมทั้งปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรของคุณนัย ซึ่งท่านพระครูสุขุมวรรโณภาส ได้ให้ความสำคัญในการปรับให้เข้ากับผู้เรียน ตามยุคตามสมัยไม่ใช่เนื้อหาตายตัวและการบรรยาย แต่จะนำเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาทำให้แต่ละวิชาน่าสนใจ

ในหลักสูตรของคุณนัยฯ จะเน้น ๕ ดีคือ เป็นบุตรที่ดีของพ่อ แม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูบาอาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และสุดท้ายเป็นสาวกที่ดีต่อศาสนา ซึ่งท่านพระครูสุขุมวรรโณภาสได้กล่าวว่า “ถ้าคนเราสามารถพัฒนาให้ตนมี ๕ ดี นี้แล้วก็ได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” การมาอยู่ค่ายรวมกัน ๓ วัน ๒ คืน ผ่านวิกฤติ การแก้ปัญหา ร่วมกันเห็นความเสียสละของเพื่อน ๆ รับผิดชอบต่อชีวิตของกัน และกัน ทำให้เกิดความเข้าใจ ความรักความผูกพันกัน จากที่เรียนอยู่กันคนละห้อง ไม่รู้จักกัน หรือเด็กที่มาจากชุมชนเมืองที่อยู่ต่างคุ่มบ้านกัน ไม่รู้จักกันก็มาสนิทและรู้จักเพื่อนมากขึ้นเมื่อมาค่าย

ในการเรียนการสอนจะใช้ทั้งวิธีทัศน์ คำพูดที่ทำท่าย ปลอดภัย รวมทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์จริงในพื้นที่ เป็นการคัดกรอง ผู้ที่ค้ายา ติดยา เพื่อให้ลด ละ เลิก ซึ่งทุกค่ายก็จะมีเด็ก ๆ สารภาพและประสงค์จะเลิกยาจำนวนมาก ก็จะผ่านกระบวนการต่าง ๆ ของศูนย์ที่จะกลับตัวเป็นคนดี เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่

หลังจากกลับจากค่าย มีการติดตามผลโดยพระอาจารย์และทีมวิทยากรของคุณนัยฯ รวมทั้งคณะครูในโรงเรียนต่าง ๆ จะเห็นความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน จนพ่อแม่ ตามลูกมาที่ศูนย์ฯ เพื่อที่จะมาดูสถานที่ที่ทำให้ลูก ที่ไม่เคยกราบพ่อแม่เลย กลับมาให้เคารพ เชื่อฟัง คนที่ติดยากี่มีความพยายามที่จะเลิกยา ครูก็มีความเข้าใจในลูกศิษย์มากขึ้น เห็นความสามารถของเด็กที่มีความหลากหลาย

ด้วยความเสียสละของคนวังอ้อ ปัจจุบันสถานศึกษาต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลฯ และจังหวัดใกล้เคียงส่งนักเรียนเข้ามารับการฝึกอบรมจำนวนมาก ส่งผลให้ สสส.สนับสนุน ให้เงินทุน ๑ ล้านบาท ในการสร้างหมู่บ้านเปลี่ยนวิถี สถานที่พักพื้นเล็กละเอียดทุกชนิด

โดยตัวบ้านปลูกสร้างด้วยไม้ ไม้ฝาบ้านเป็นไม้ไผ่ หลังคามุงจาก จำนวน ๒๑ หลัง อยู่บนเนื้อที่ ๒ งาน แรงงานทั้งหมดเป็นของชาวบ้านที่อาสาช่วยกันสร้าง โดยได้รับค่าแรงเฉลี่ยวันละ ๕๐ บาทเท่านั้น หลังสร้างเสร็จก็ช่วยกันปลูกผักสวนครัว บ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ ซึ่งขณะนี้ก็มีผู้เข้ารับการบำบัดแล้ว ๑๐ คน มีพระและชาวบ้าน กรรมการป่าชุมชนเป็นผู้ดูแลอย่างญาติมิตร สร้างความอบอุ่นใจ สบายใจให้กับ ผู้ที่มาบำบัดยิ่งนัก

ความเสียสละ ร่วมแรง ร่วมใจ ของคนวังอ้อ วันนี้เป็นการคืนคนดีสู่สังคม เป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ที่มนุษย์จะพึงให้แก่กันในสังคม ที่มีปัญหามากมายในขณะนี้

ท่านพระครูสุขุมวรรโณภาสได้ฝากข้อคิดไว้ว่า “ธรรมะจะถูกเอามาใช้ เมื่อคนมีความทุกข์ คนป่วยหมอละรักษา แต่ก็มีโรคบางชนิดที่แค่ป้องกันก็พอ ธรรมะที่ให้มันจะยังไม่ถูกเอามาใช้ ในเวลานี้ที่เราเรียนรู้ ค่ายนี้จะสอนประสบการณ์ให้เขา เมื่อไรที่เขาไม่ทุกข์ เขาจะคิดได้ว่าเขาเคยเรียนมาแล้ว ธรรมะมัน จะมีประโยชน์เมื่อมีทุกข์ ธรรมะคือสิ่งที่แก้ปัญหา หรืออยู่ตรงข้ามกับปัญหา เมื่อไรที่เขามีปัญหา ธรรมะจะถูกดึงมาใช้” ❖

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่

พระครูสุขุมวรรโณภาส

ที่อยู่ ศูนย์พัฒนาคุณธรรมป่าดงใหญ่วังอ้อ บ้านวังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๑๕๐

โทรศัพท์ ๐๗-๘๖๘๘๘๖๘ หรือ ๐๙-๒๘๐๒๒๑๑

คุณสีหา มงคลแก้ว

ที่อยู่ ๔๖ หมู่ ๙ บ้านวังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๑๕๐

โทรศัพท์ ๐๖-๖๕๑๑๗๓๐

หัวใจสื่ออยู่ที่คน วิทย์ชุมชนบ้านจำรุง*

ปัญหาชุมชน : การขาดหัวใจเรียนรู้ที่มาจากภายในชุมชน

ความเปลี่ยนแปลงของบ้านจำรุง หมู่บ้านหมู่ที่ ๗ ของตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เป็นไปเช่นเดียวกับความเปลี่ยนแปลงของชุมชนเกษตรกรรมแห่งอื่น ๆ ในประเทศไทย ที่ถูกชักจูงโดย “กระบวนการพัฒนา” จากภาครัฐ และ “ระบบทุนนิยม” ที่เป็นกระแสใหญ่ของโลก ไม่ว่าจะเป็น ระบบการผลิตเพื่อขาย และการปลูกพืชเชิงเดี่ยว

ซึ่งราคาที่จะต้องจ่ายไปนั้นบางครั้งก็คือการทำลายล้างความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม การเกิดหนี้เงินกู้ และการขาดวัฒนธรรมการเกื้อกูลกันของท้องถิ่น

คุณประโยชน์ของระบบการสื่อสาร ซึ่งอาจมีส่วนในการเสริมสร้าง “วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้” “การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร” และ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” ก็มักจะผูกขาดและตอกย้ำแต่เพียงแนวคิดที่เป็นกระแสหลัก ซึ่งไม่ได้ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่บนมิติชุมชนอย่างแท้จริง

อาจเห็นได้ว่า ชุมชนได้ตกอยู่ใต้การชี้นำของสถานการณ์ และความคิดต่างๆ ที่มาจากภายนอกชุมชน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาสำคัญอันหนึ่ง อันได้แก่ การเป็นทาสทางองค์ความรู้ ที่มาจากภายนอก... จนในท้ายที่สุด มิติการเรียนรู้และการแก้ปัญหาโดยวิถีทางของ “คนในชุมชน” เอง มักถูกบดบังและถูกทำลายลงไป ทั้งๆ ที่เป็นกุญแจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะเกิดขึ้นจาก “คนในชุมชน” ซึ่งเป็นผู้ประสบปัญหาและมีชีวิตอยู่ในท้องถิ่นนั่นเอง

กลไก : เชื่อมร้อยคนและกิจกรรมบนมิติชุมชน

“จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทย์ชุมชน” ของบ้านจำรุง เป็นดอกผลอ่อนๆ ที่ปลอดสารพิษ บนต้นรากแห่งเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญมาตรา ๔๐ ในการใช้ทรัพยากรการสื่อสารในสัดส่วน ๒๐% ของภาคประชาชน (ที่เหลือเป็นของภาครัฐ ๔๐% กับภาคเอกชน ๔๐%) ให้เกิดประโยชน์สาธารณะ

ตั้งแต่เปิดสถานีเมื่อวันที่ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๕ ชุมชนได้เรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนเนื้อหา และผังรายการหลายต่อหลายครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนและให้มีสมาชิกได้เข้ามาทดลองออกอากาศและมีส่วนร่วมมากที่สุด

เนื่องจาก ชาวบ้านทุกคนของบ้านจำรุงต่างก็เป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งของเครือข่ายกิจกรรม ซึ่งเกิดขึ้นจากความพยายามร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงภายในชุมชน

* สัมภาษณ์โดย สุรกานต์ ไตสมบุญ และ ประพนธ์ กุ์ทองคำ

ไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้นของ “สหกรณ์หมู่บ้าน” ที่ทุกคนเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนปัญหากันในทุกวันที่ ๑๕ ของเดือน

หรือ “ร้านค้าชุมชน” ที่ทุกครัวเรือนเป็นผู้ถือหุ้น มีผลแบ่งกำไรไปขายปีคืนแก่สมาชิก และหักส่วนอีก ๓๐% เป็น “กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน” สำหรับประโยชน์สาธารณะ

รวมทั้ง “ชมรมผู้ใช้น้ำ” ที่ชาวบ้านร่วมกันแก้ปัญหาการเกษตร และต่อยอดออกไปเป็นกลุ่มกิจกรรมเสริมรายได้ต่าง ๆ เช่นการรวมกลุ่มกันแปรรูปผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังมี “กลุ่มเกษตรพื้นบ้าน” ที่เรียนรู้พิษภัยของเกษตรเชิงเดี่ยวใช้สารเคมีมาด้วยประสบการณ์ชีวิต มีการทดลอง สนับสนุน และเผยแพร่แนวคิดเกษตรอินทรีย์ และการทำกินแบบพอเพียง เป็นต้น

ต่อประเด็นดังกล่าว “จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทย์ชุมชนบ้านจำรุง” ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มกิจกรรมบ้านจำรุงเหล่านั้นเพื่อให้เป็นกำลังหลักในการเข้ามาจัดรายการวิทยุที่มีเนื้อหาอยู่บนความสนใจของคนในชุมชนเองให้มากที่สุด

คุณูปการขั้นต้นของ “สื่อชุมชน” แบบใหม่ที่เข้ามา จึงได้แก่การช่วยต่อยอดและส่งเสริม “กระบวนการเรียนรู้” และ “การแก้ปัญหาาร่วมกัน” ของคนในชุมชนที่แต่เดิมก็ได้ดำเนินการมาอยู่แล้วให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ใช้กลุ่มกิจกรรมเดิม เป็นตัวเชื่อมร้อยคนในชุมชนให้มีโอกาสได้เข้ามาเผยแพร่ บอกเล่าประสบการณ์ และพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นบน “สื่อมิติชุมชน” ได้ทั่วถึงขึ้น

ถอดบทเรียน : หัวใจวิทยุชุมชนต่อชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข

เพราะความชัดเจนในหลักการการมีส่วนร่วม “จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทย์ชุมชนบ้านจำรุง” จึงได้พยายามสร้างเครือข่ายไปยัง ๑๐ ตำบลที่คาดว่าจะอยู่ในรัศมีกระจายเสียง เป็นมิตรและประสานงานกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นรวมทั้งรักษาแนวร่วมกับนักวิชาการ-องค์กรสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง... ทำให้วิทยุชุมชนบ้านจำรุง “ไม่ถื่นอน” ภายใต้การรับรองทางใจจากคนในพื้นที่ และเกิดเป็นภาวะแห่งการเกื้อกูลที่แสวงหาพันธมิตรอย่างกว้างขวางไม่ปิดกัน

มองในแง่ สุขภาวะทางใจ การที่คนได้เข้ามาทำกิจกรรมในระบบของอาสาสมัครที่ต้องเสียสละทั้งเวลาในการจัดรายการ และการเตรียมเนื้อหาที่ต้องมองประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนร่วมกันนั้น นอกจากจะสอนให้ผู้เข้าร่วม ได้เรียนรู้ “หัวใจของการให้” ซึ่งเป็นหัวใจของการอยู่ร่วมกันในสังคมแล้ว

“การเรียนรู้ร่วมกัน” ดังกล่าว รวมทั้งวิถีทางในการบอกเล่าข่าวสารในมิติชุมชน เช่นการถ่ายทอดประสบการณ์ การร้องเพลง ที่มีเนื้อหามาจากเรื่องราวเล็กน้อยในชุมชนของผู้จัดรายการที่เป็นญาติเป็นมิตรกับผู้รับฟังเอง ก็ยังทำให้เกิดการสร้างคุณค่า ความผูกพัน และความเข้มแข็งให้กับ “ตัวตนร่วมกันของชุมชน” ซึ่งถือได้ว่าเป็น สุขภาวะทางสังคม ที่สำคัญอีกข้อหนึ่งด้วย

นอกจากไปนี้ รายการวิทยุของบ้านจำรุงยังได้มีการสอดแทรกแนวคิด เช่น “การใส่ใจรักษาสุขภาพ” (รายการคุยกับหมอบานเย็น), “เศรษฐกิจพอเพียง” (รายการเกษตรพื้นบ้าน),

“การมีส่วนร่วมทางการเมือง” (รายการถากบ้านถางเมือง) และ “จิตสำนึกรักท้องถิ่น” (รายการเรื่องเล่าจากท้องถิ่น) เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวคิดทางเลือกที่ชุมชนเลือกสรรด้วยตัวเอง

ที่สำคัญ ยังมีรายการ “หมู่บ้านไทยอีสาน” ซึ่งได้เปิดพื้นที่ทางการสื่อสารให้กับกลุ่มลูกจ้างชาวอีสาน ที่เคยถูกมองว่าเป็น “คนชั้นสอง” แห่งบ้านจำรุง จนทำให้เกิดการลดช่องว่างในชุมชน

กล่าวโดยสรุป “ชุมชนบ้านจำรุง” มีสุขภาวะจากการวาง “หัวใจสื่ออยู่ที่ (ความสุขของ) คน” โดยเฉพาะใน ๓ ด้าน ยกตัวอย่างได้ดังนี้

สุขภาวะทางกาย	-	ผู้ดำเนินรายการสามารถ ลด ละ เลิก เหล้า=บุรี
	-	ส่งเสริมการรักษาสุขภาพ
สุขภาวะทางใจ	-	เกิดความสุขบนมิติของการให้ ในการทำงาน
สุขภาวะทางสังคม	-	ลดช่องว่างทางสังคม
	-	เสริมสร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่น ❁

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่

“วิทยุชุมชนบ้านจำรุง”

ที่อยู่ ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนและผู้สูงอายุบ้านจำรุง หมู่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ๒๑๑๑๐

โทรศัพท์ ๐๓๘-๘๖๖๕๐๒

คุณชาติชาย เหลืองสุวรรณ

ที่อยู่ ๗๙ หมู่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ๒๑๑๑๐

โทรศัพท์ ๐๗-๘๑๗๘๐๓๐

ตลาด ๑๐๐ ปี สามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี*

ความเป็นมา : จาก ตลาดห้องแถวเก่าแก่ไทย-จีน สู่ สามชุกเมืองน่าอยู่

ตลาดสามชุกตั้งอยู่ในตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในอดีตบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งการค้าที่สำคัญ เนื่องจากเป็นสถานที่ซึ่งพ่อค้าจากหลาย ๆ พื้นที่ใช้เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้า เพราะตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีนเส้นที่ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี และโดยมากพ่อค้าที่มาทางเรือเพื่อค้าขายบริเวณดังกล่าวเป็นชาวจีน จึงเกิดชุมชนขึ้นบริเวณตลาดสามชุกในปัจจุบัน โดยมีชาวจีนเป็นผู้ตั้งถิ่นฐานในระยะแรกเริ่ม ปัจจุบันตลาดสามชุกจึงเป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน ทั้งในด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่และลักษณะของสถาปัตยกรรม แม้ตลาดสามชุกจะมีความสนใจในส่วนของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และความสวยงามทางสถาปัตยกรรมจากเรือนไม้เก่าแก่สลักลายขนมปังขิงอันงดงาม กระทั่งบ้านไม้ของขุนจ่านางคังนารักษ์ นายอากรคนแรกแห่งเมืองสามชุก ซึ่งก่อสร้างด้วยศิลปกรรมที่งดงามและมีอายุกว่า ๘๐ ปี แต่ตลาดสามชุกในสายตาของบุคคลทั่วไปเป็นเพียงแคตลาดเก่าที่ไม่น่าสนใจและไม่มีสินค้าทันสมัยให้เลือกสรรค์เหมือนกับตลาดสร้างใหม่หรือร้านค้าที่มีสินค้าครบครันทันสมัยบริหารโดยบริษัทต่างประเทศ

เนื่องด้วยความเก่าแก่ทางกายภาพของตลาดสามชุกจึงเกิดมีโครงการจะทำลายอาคารไม้เพื่อสร้างตึกแถวขึ้นมาแทน ประกอบกับเศรษฐกิจในภาครวมไม่ดี ส่งผลให้ผู้คนไม่ค่อยจับจ่ายสินค้าและการเข้ามาของห้างร้านต่างชาติ การเกิดขึ้นของตลาดนัด กระทั่งการย้ายสถานที่ราชการออกไปนอกตัวเมืองสามชุก ทำให้ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของตัวเมืองสามชุกย้ายตามสถานที่ราชการออกไปนอกเมือง สิ่งทั้งหลายดังกล่าวเปรียบเสมือนการบ่งบอกว่ายุคของตลาดสามชุกที่มีความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ เป็นแหล่งพบกัันระหว่างพ่อค้าจากภาคต่าง ๆ ของประเทศ อีกทั้งความงดงามของสถาปัตยกรรมแห่งตลาดสามชุกกำลังจะถูกทำลายลงโดยความเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาและการเข้ามาของวัฒนธรรมทันสมัย

ตลาดสามชุก ๑๐๐ ปี: มากกว่าคำว่า 'ตลาด'

โครงการ "สามชุกเมืองน่าอยู่" เกิดขึ้นจากการประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๔ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสุพรรณบุรี (ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล) ร่วมกับพ่อค้าประชาชน และคณะผู้บริหารเทศบาลร่วมกันจัดทำโครงการดังกล่าวเพื่อนำไปสู่ ๑ ใน ๑๒

* สังกะระห์โดย ประพนธ์ ภูทองคำ

เมืองนำร่องของโครงการปฏิบัติการชุมชนและเมืองนำอยู่ที่สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) มูลนิธิชุมชนไท และ สภาพัฒนาฯ ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนให้ชุมชนคิดและพัฒนาตนเองด้วยตนเอง ที่ประชุมเห็นร่วมกันที่จะทำโครงการปรับปรุง พื้นฟูและอนุรักษ์ตลาดสามชุกให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด และถือเป็นการนำเอาภูมิปัญญาของชุมชนสามชุกกลับมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก

โครงการดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่จัดทำโดยคณะกรรมการซึ่งเป็นคนท้องถิ่นทั้งสิ้น โดยโครงการฟื้นฟูตลาดสามชุกเป็นการนำตลาดสามชุกที่เคยเจียบเหงาและมีความชบเซาทางเศรษฐกิจมาปรับปรุงทั้งทางด้านทัศนียภาพ ความสะอาด รวมทั้งซ่อมแซมตึกแถวไม้ที่มีความชำรุดให้กลับมามีสภาพดีแต่คงไว้ซึ่งความเก่าแก่เช่นเดิม นอกจากนี้ยังมีการสร้างเอกลักษณ์ของสินค้าที่นำมาขาย เช่น แกงบวนซึ่งเป็นแกงโบราณ ก็ยังมีพ่อค้าแม่ค้าของตลาดสามชุกนำมาขาย เปลี่ยนแปลงตลาดสามชุกที่เดิมเป็นเพียงแต่ศูนย์กลางในการจับจ่ายสินค้าให้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เปลี่ยนแปลงตลาดในความหมายเดิมสู่เอกลักษณ์ของชุมชนสามชุกซึ่งต้องการเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปรู้จัก โดยเฉพาะการตั้งบ้านขุนจันงคจินารักษ์ นายอากรคนแรกของชาวสามชุกให้กลายเป็นพิพิธภัณฑ์ชุมชน

จากตลาดสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้

วัตถุประสงค์หลักของโครงการ “สามชุกเมืองนำอยู่” เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนแบบยั่งยืน และเพิ่มรายได้ให้กับชาวตลาด อนุรักษ์สภาพและบรรยากาศเอกลักษณ์ดั้งเดิมของตลาดสามชุกและพัฒนาตลาดสามชุกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ ๔ ชุด ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาปรับปรุงตลาดสามชุก คณะกรรมการฝ่ายเศรษฐกิจ และคณะกรรมการฝ่ายพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีคณะกรรมการอำนวยการโครงการ มีหน้าที่กำหนดแนวทางการดำเนินงาน วางแผน และสนับสนุนคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ แต่การดำเนินงานในระยะแรกนั้นยังไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากยังไม่มีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการโครงการให้สำเร็จลุล่วงไปได้

แต่เมื่อเวลาผ่านไป คณะกรรมการซึ่งเป็นคนท้องถิ่นจากหลากหลายอาชีพ อาทิ อาจารย์ นักธุรกิจ ฯลฯ เกิดการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการประสานกับผู้นำองค์กรบริหารสูงสุดในพื้นที่ รวมทั้งกับแกนนำชุมชน เครือข่ายทางสังคมกับนักการเมืองท้องถิ่น ทำให้กิจกรรมของโครงการ “สามชุกเมืองนำอยู่” ได้มีพื้นฐานในการพัฒนางานต่อไป นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับแกนนำของชุมชน คือ คณะกรรมการพัฒนาตลาด ซึ่งเป็นกลุ่มที่ร่วมอยู่ในโครงการ “สามชุกเมืองนำอยู่” ที่มีอยู่แล้ว ในการจัดทำโครงการ “สามชุกเมืองนำอยู่” นี้มีแนวคิดขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวตลาดอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจที่ซบเซา ทำให้บุคคลทั่วไปหันมาสนใจตลาดสามชุกมากกว่าการเห็นว่าเป็นเพียงตลาดโบราณเก่าแก่ไม่มีสิ่งใดน่าสนใจ และเป็นการอนุรักษ์ตลาดสามชุก ซึ่งมีประวัติศาสตร์และรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ

โครงการดังกล่าวมีขึ้นเพื่อฟื้นฟูตลาดสามชุกให้กลับมาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ และชุมชนอีกครั้ง มีกิจกรรมอรร่อยดีที่สามชุก ซึ่งจัดมาได้ ๓ ครั้งแล้วนับแต่เริ่มโครงการ มีโครงการอรร่อยกันวันพุธ-อาทิตย์ นอกจากนี้ยังจัดให้มีการศึกษาดูงานและร่วมเวทีเสวนา โดยตัวแทนชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอื่น ๆ ในประเด็นที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน ทำให้ได้เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาและหาทางออกร่วมกัน เวทีดังกล่าว นอกจากจะเป็นเครื่องมือเพิ่มพูนการรับรู้เฉพาะด้านและขยายมุมมองของชุมชนให้ปัญหา ที่กว้างขึ้นแล้ว ยังก่อให้เกิดการขยายผลเป็นการคิดค้นทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อมาโดยชุมชนเอง ผลจากการเสวนาเรียนรู้แลกเปลี่ยนกับชุมชนอื่น

กิจกรรมทั้งหลายดังกล่าว นำมาสู่การผลักดันให้เปิดเวทีชุมชน เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมจากกลุ่มต่าง ๆ ของชุมชนอย่างกว้างขวาง ผู้คนที่เข้าร่วมนั้นมาจากทั้งเทศบาล คณะกรรมการตลาดฝ่ายต่าง ๆ ชาวตลาด นักธุรกิจและนักวิชาการ รวมทั้งผู้สูงอายุและเยาวชน โดยเวทีชุมชนเสนอกิจกรรมต่อเนื่อง ๓ กิจกรรม คือ โครงการทำความสะอาดสามชุก งานภาพเก่าเล่าขาน และการดูงานที่บ้านพิพิธภัณฑน์ ผลที่ตามมาจากการเสวนาในครั้งนั้น คือ ชาวสามชุกมีกิจกรรมการจัดการฟื้นฟูตลาดโดยชาวตลาดเอง กิจกรรมนี้ดำเนินการโดยชาวชุมชนร่วมกับเทศบาลทั้งหมด นอกจากการทำทำความสะอาดตลาดสามชุกแล้ว ยังมีการให้ความสำคัญในเรื่องสินค้าที่พ่อค้าแม่ค้าจะนำมาขายที่ตลาด มีการตรวจความสะอาดของอาหารที่นำมาขายตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาหาร การจัดงานภาพเก่าเล่าขานที่มีขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการโครงการฯ เมืองนำอยู่ และประสานกับสถาบันกเพื่อจัดเตรียมภาพร่างของตลาด เพื่อให้ชาวตลาดสดเกิดจินตนาการถึงรูปโฉมของตลาดหลังการปรับปรุง

หลังจากนั้นจึงเกิดการผลักดันให้มีการจัดตั้งองค์กรและกลไกในการทำงาน จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกใหม่ที่ประกอบด้วยคณะทำงาน ๖ ฝ่าย มีหน้าที่รับผิดชอบในตลาดสามชุกมีการทำความสะอาด การจัดการขยะ เพื่อให้ตลาดสามชุกอยู่ในสภาพที่เรียบร้อยสวยงาม กิจกรรมชักชวนให้คนทั่วไปมาจับจ่ายซื้อสินค้า และเพื่อที่จะทำให้ทัศนียภาพของตลาดดูสะอาดตาเหมาะที่จะนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชนผ่านสื่อต่างๆ การให้ความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยมีการนำนักเรียนเข้ามาเรียนที่ตลาด อบรมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เป็นมัคคุเทศน์น้อย เพื่อแนะนำท้องถิ่นให้แก่ผู้มาเยือนโดยเฉพาะชาวต่างชาติด้วย ถือเป็นการเรียนนอกสถานที่ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รู้จักประวัติตลาดสามชุกเมื่อ ๑๐๐ กว่าปีก่อน เรียนรู้วิธีการจัดการกับขยะและน้ำเสีย มีการให้นักเรียนจินตนาการว่าตนเองอยากได้ตลาดแบบไหน ซึ่งถือเป็นการปลูกฝังความคิดให้เด็กรุ่นหลังรักสิ่งแวดล้อม รักความสะอาด และเห็นคุณค่าของตลาดสามชุก การจัดงานภาพเก่าเล่าขาน เพื่อแสดงให้เห็นความสำคัญของอดีตและปลูกฝังให้คนรุ่นหลังรักท้องถิ่นของตน การประชุมร่วมกับชุมชนเพื่อทำสะพานเดินเลียบริมแม่น้ำท่าจีน เป็นต้น

ความร่วมมือของคนท้องถิ่น : ปัจจัยความสำเร็จของตลาดสามชุก

คณะกรรมการในการทำงานโครงการสามชุกเมื่อนำอยู่นั้นไม่มีความรู้ในเรื่องการทำโครงการมากเท่าใดนัก ในระยะแรกกิจกรรมโครงการจึงยังไม่ได้เคลื่อนไหวมากเท่าที่ควร แต่โครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จได้จากการเรียนรู้ มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งเขายี่สาร เมืองโบราณ รวมทั้งการจัดเสวนากับนักวิชาการถึงแนวทางการจัดทำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์เมือง เพื่อที่จะทำให้บ้านขุนจ่าวงศ์จันารักษ์กลายเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อบอกเล่าเรื่องราวแต่ครั้งอดีตของเมืองสามชุก นอกจากการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการทำโครงการจากสถานที่ต่างๆ แล้ว เครือข่ายของคนในท้องถิ่นก็ยังเป็นเหตุที่ทำให้โครงการขับเคลื่อนไปได้ ดังที่นายกเทศมนตรีเทศบาลสามชุกสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณ นโยบายและความสะดวกด้านสถานที่ กระทั่งองค์กรอิสระ อาทิ มูลนิธิชุมชนไทย ที่เข้ามาทำงานความคิดในโครงการเมื่อนำอยู่ที่สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ปัจจัยทั้งหลายดังกล่าวทำให้ชาวชุมชนรู้จักทำงานเพื่อประโยชน์แห่งท้องถิ่นของตนซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการทำโครงการดังกล่าวนั้นล้วนแล้วแต่อยู่ที่ชาวสามชุกทั้งสิ้น

เมื่อได้เห็นภาพรวมจากผลของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า มีแนวโน้มไปในทางที่ดีและเล็งเห็นว่าน่าจะนำไปสู่โครงการที่เกี่ยวข้องกันอีกในอนาคต ซึ่งโครงการพัฒนาให้สามชุกเป็นเมืองที่น่าอยู่และการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์นั้น นับเป็นการแสดงให้เห็นคุณค่าของท้องถิ่นและผู้สูงอายุ โดยการนำเรื่องราวทางประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุมาเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ รวมทั้งการทำให้ตลาดที่มีความเก่าแก่ทางกายภาพมาปรับปรุงให้มีความสวยงามและน่าสนใจขึ้น การกระทำดังกล่าวมีผลดีต่อทั้งคนในท้องถิ่นเองและคนภายนอก คนในท้องถิ่นเองจะได้รับรายได้ที่มากขึ้นและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการปรับปรุงและให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมในตลาด คนภายนอกก็จะได้รับรู้ความน่าสนใจของประวัติศาสตร์และได้เห็นสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่สวยงาม ซึ่งจากความสำเร็จของโครงการดังกล่าวที่ทำกระทำโดยคนท้องถิ่นเอง จะพัฒนาไปสู่โครงการอื่นๆ ที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกันได้ เพื่อพัฒนาตลาดสามชุกให้สวยงามและเป็นที่ยู๊จักของบุคคลภายนอก รวมทั้งสื่อมวลชนได้ในวงกว้างและมีเรื่องราวที่น่าสนใจนำเสนอมากขึ้น ❖

“พื้นบาง สร้างชีวิต หลังวิกฤตีสึนามิ” *

ภัยสึนามิได้สะท้อนให้เห็นสิ่งต่างๆ มากมายทั้งสิ่งที่ดี ๆ อย่างธารน้ำในทีหลังไหลมาสู่ผู้ประสบภัย หรือสิ่งไม่ดีหลาย ๆ อย่างที่ถูกปกปิดมานาน กลไกของรัฐในท้องถิ่น ที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้คนรวยได้ถือครองที่ดินซึ่งสึนามิได้ทำหน้าที่เปิดฝาท่อออกมาให้ปรากฏเห็นลักษณะการถือครองที่ดินที่มีปัญหาซับซ้อนจนเป็นปัญหาอยู่ในขณะนี้

แต่สิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งประการหนึ่ง ก็คือ มิติการพัฒนาของหลาย ๆ หน่วยงานที่ยังกระทำในฐานะผู้หวังดี ผู้ปรารถนาดี ประชาชน คือ ผู้นำสงสาร ผู้รื้อรับยังมีให้เห็นอยู่อย่างเข้มข้นซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีปัญหามาถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งเป็นเสมือนภัยระลอกสอง ที่ถาโถมเข้าสู่ชาวบ้าน

ที่ผ่านมาภาครัฐได้มีการตั้งคณะกรรมการอนุกรรมการ, คณะทำงานหลายชุด หลายคณะเพื่อทำงานเรื่องนี้ จนนับไม่ถ้วน

การฟื้นฟูชุมชนและชีวิตให้กับผู้ประสบภัย ที่เป็นปัญหาอยู่ในขณะนี้ก็เพราะไม่ได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ประสบภัย แต่นำเอาความหวังดี และความรู้จากภายนอกมาจัดการกับชีวิตของพวกเขา

ด้วยเหตุนี้ ผู้ประสบภัยทั้ง ๖ จังหวัด จึงได้รวมตัวกันเป็นเครือข่ายผู้ประสบภัย เพื่อร่วมกันคิดค้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเอง ตลอดจนเพื่อให้เกิดพลังในการทำงานมีการหนุนเสริมซึ่งกันและกัน โดยเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๘ แกนนำผู้ประสบภัยจาก ๖ จังหวัด ประมาณ ๒๐๐ คน ได้ร่วมกันพูดคุย เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นขึ้น

การ “พื้นบาง สร้างชีวิต หลังภัยสึนามิ” จึงเป็นความพยายามของเครือข่ายผู้ประสบภัยทั้ง ๖ จังหวัด ที่จะนำเสนอปัญหาและแนวทางฟื้นฟูชุมชน และสร้างชีวิต โดยพวกเขาเองให้หน่วยงานภาครัฐและผู้สนับสนุนต่างๆ ได้เข้าใจและหันมาทำงานร่วมกันอย่างเข้าอกเข้าใจ และเอื้ออาทรต่อกันทั้งคน ชุมชน และธรรมชาติ ดังนี้

๑. ปัญหาที่ดิน และการสร้างบ้านพักถาวร “เนื่องจากที่ดินมีปัญหาการออกกรรมสิทธิ์ทับซ้อน บ้างก็เป็นที่สาธารณะ ทั้งๆ ที่ชาวบ้านได้อาศัยอยู่บนที่ดินเหล่านี้มานานับร้อยปี จึงควรมีการพิสูจน์สิทธิให้ชัดเจน โดยชาวบ้านเข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อทำให้ชาวบ้านสามารถเข้าไปอาศัยอยู่ในที่ดินเดิม หรือที่ซึ่งชาวบ้านสามารถอาศัยอยู่ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย” โดยชาวบ้านขอมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างบ้านของตนเอง เพื่อให้ได้บ้านที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต เพราะการสร้างบ้านถาวรไม่ใช่เป็นเพียงการสร้างบ้าน แต่จะเป็นการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งควบคู่กันไป

๒. การสร้างอาชีพ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพประมง จึงต้องทำให้ชาวบ้านออกทะเลได้เร็วที่สุด โดยให้การชดเชยความเสียหายเรือประมง เครื่องมือประมง อื่น ๆ ตามข้อมูลการสำรวจของชาวชุมชน ในจำนวนที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง รวมทั้งการสนับสนุนให้เป็นเงินกองทุนของชุมชน ที่ชาวชุมชนบริหารจัดการเอง ตั้งชื่อเรือกันเอง เพราะไม่เพียงทำให้ชาวชุมชนมีรายได้ก่อนออกทะเลเท่านั้น แต่จะเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันอีกด้วย

๓. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขณะนี้ผู้ประมงยังไม่มีงานทำในขณะที่ต้องกินต้องใช้เลี้ยงดูครอบครัว รัฐจึงควรช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพให้ ๕๐ บาท/คน/วัน เป็นเวลา ๓ เดือน การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของบุตรหลาน เป็นเวลา ๑ ปี ส่วนเด็กที่กำลังเข้าเรียนจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี การจ่ายเงินสมทบเป็นกองทุนสวัสดิการ เพื่อให้ชุมชนนำไปดูแลผู้ที่ไม่อาจช่วยเหลือตนเองได้ เช่น เด็ก คนพิการ คนชรา

๔. การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง ลูกน้ำเค็ม คือ ผู้เฝ้าระวังทะเลตัวจริง ทั้งนี้เพราะชีวิตและอาชีพต้องพึ่งพาทรัพยากรชายฝั่ง จึงควรสนับสนุนให้ชาวชุมชนเป็นผู้รักษาทรัพยากรทางทะเล เช่น การปลูกป่าชายเลน การทำบ้านปลา หรือปะการังเทียม เพื่อให้เกิดระบบองค์ชุมชนที่เข้มแข็งในการฟื้นฟูชายฝั่ง

๕. การเตือนภัย ในขณะเดียวกันรัฐต้องมีระบบการเตือนภัยที่ชาวบ้านวางใจได้ ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิทยุชุมชน หรือระบบเสียงตามสายภายในชุมชน รวมทั้งความรู้ และสัญชาตญาณการมีชีวิตรอดของชาวชุมชน เป็นต้น

นี่คือบทสรุปสำคัญ ๆ ของแนวทาง “การฟื้นฟูชุมชนสร้างชีวิต หลังวิกฤตีสึนามิ” โดยเครือข่ายชุมชนผู้ประมงทั้ง ๖ จังหวัด อันเป็นแนวทางที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการฟื้นฟูเป็นการสร้างพื้นที่ทางสังคมให้ผู้ประมงได้มีโอกาสสำคัญในการทำงานร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นพื้นที่การทำงานที่โปร่งใสเป็นที่รับรู้ของทุกฝ่าย เป็นการฟื้นฟูที่นำเอาประสบการณ์ ความรู้ ภูมิปัญญา และสัญชาตญาณของคนในท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบสำคัญ

ด้วยแนวทางเช่นนี้ จะทำให้ชุมชนได้รับการฟื้นฟูอย่างครบวงจร ทั้งชีวิต การทำกิน ทรัพยากรธรรมชาติและวิถีทางวัฒนธรรม เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่คนอยู่ร่วมกับสังคมและธรรมชาติอย่างอยู่เย็นเป็นสุข และเอื้ออาทรต่อกัน ❖

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่

คุณไมตรี จงไกรจักร

ที่อยู่ บ้านน้ำเค็ม อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

โทรศัพท์ ๐๙๙-๖๕๐-๗๘๐๕

แหลมรุ่งเรือง

“บ้านมั่นคงประหยัดพลังงาน” *

ใ้ประมุข สุขจิตร ประธานชุมชนแหลมรุ่งเรือง เล่าว่า ชาวบ้านที่นี่มาจากตำบลตะพง จากอำเภอแกลง และจังหวัดใกล้เคียงมาอยู่กันชั่วคราวเพื่อออกทะเลหาปลา เนื่องจากที่บ้านเดิมทำมาหากินไม่ค่อยได้ ไป ๆ มา ๆ ระหว่างที่นี้กับบ้านเกิด โดยแรก ๆ ก็มากันไม่กี่คน ต่อมาก็มีคนเข้ามาเพิ่มมากขึ้น อยู่ไป ๆ เห็นว่าสะดวกดีก็สร้างบ้านอยู่เป็นการถาวร (ประมาณปี ๒๕๒๖) โดยเริ่มจากหนึ่งหลัง สองหลัง... ไปเรื่อย ๆ จนปัจจุบันมีบ้านอยู่อาศัยอย่างถาวร ๖๗ หลัง และที่ไป ๆ มา ๆ อีกประมาณ ๒๐ หลัง

ประมาณปี ๒๕๔๔ การเคหะแห่งชาติ และเทศบาลนครระยอง ได้ส่งเจ้าหน้าที่ลงสำรวจชุมชน โดยเก็บข้อมูลรายครัวเรือน สภาพบ้าน อาชีพ เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลไปสู่การวางแผนพัฒนา แต่เรื่องก็ติดขัดและเงียบหายไป เนื่องจากหาแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านยังไม่ได้ แต่การสำรวจข้อมูลดังกล่าว ได้นำไปสู่การรับรองชุมชนให้เป็นชุมชนที่ ๒๒ ของเทศบาลนครระยอง เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ โดยเปลี่ยนชื่อเป็นชุมชนแหลมรุ่งเรืองอย่างเป็นทางการนับแต่นั้นมา

“เหตุที่ตั้งชื่อว่า “ชุมชนแหลมรุ่งเรือง” ก็เพราะฝั่งตรงข้ามมีชุมชนแหลมเจริญ เราจึงตั้งชื่อว่า ชุมชนแหลมรุ่งเรือง เพื่อให้พ้องกันว่า “เจริญรุ่งเรือง” อีกอย่างความหมายมันก็ดีด้วย หมายถึงความก้าวหน้า ไปในทางที่ดีเป็นชื่อที่เป็นสิริมงคลต่อพวกเราทุกคน”

“ที่ผ่านมาพวกเราต่างคนต่างอยู่ กลางคืนออกทะเล กลางวันกินนอนพักผ่อน ไม่มีโอกาสได้มาทำอะไรร่วมกันมากนัก นอกจากงานประเพณี งานประจำปี มูลนิธิชุมชนไท ก็เข้ามาสนับสนุนให้เราทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากทำศาลาเอนกประสงค์ ซึ่งไม่เพียงทำให้ชาวชุมชนแหลมรุ่งเรืองได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นครั้งแรกเท่านั้น แต่ยังได้มีการคิดทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การนำแนวป้องกันการพังทลายของริมฝั่ง การสร้างสนามกีฬาให้กับเยาวชน การทำธนาคารขยะในชุมชน โครงการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ไโฮมสเตย์และโครงการบ้านปลา เป็นต้น

หลังเข้าสู่โครงการบ้านมั่นคง ในปี ๒๕๔๖ ทางชุมชนได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยแบ่งออกเป็นการออมทรัพย์รายเดือน และรายสัปดาห์ ซึ่งการออมทรัพย์รายเดือนนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย โดยสมาชิกออมหุ้นคนละ ๑๐๐ บาท ต่อเดือน ส่วนการออมทรัพย์รายสัปดาห์นั้น เพื่อนำไปเป็นเงินหมุนเวียนในชุมชน กำหนดให้มีการออมทรัพย์ทุก ๆ อาทิตย์ ขึ้นต่ำครั้งละ ๒๐ บาท/สัปดาห์

* สังกะระห์โดยสุวัฒน์ คงแป้น

สมหมาย ศรีวิชัย รองประธานชุมชน เล่าว่า “เรามีระบบกลุ่มย่อยให้สมาชิกดูแลกันเอง โดยแบ่งออกเป็น ๖ กลุ่ม หรือ ๖ โซน แต่ละโซนจะมีตัวแทนทำหน้าที่เก็บเงินหุ้น ค่าประกันเงินกู้ ซึ่งกันและกัน ติดตามการส่งคืนเงินกู้ เป็นการดูแลตรวจสอบซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก”

นอกจากนี้ ยังร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย ดังกล่าวข้างต้น กิจกรรมเหล่านี้ทำให้ชาวชุมชน มีความรักในชุมชน มีความเอื้ออาทร เข้าอกเข้าใจกันมากขึ้น จนนำไปสู่กระบวนการสร้างบ้าน ตั้งแต่การพิจารณาสิทธิ การวางผังชุมชน การร่วมกันพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และการสร้างบ้านร่วมกัน

เมื่อก่อนถนนในชุมชนดูไม่เป็นถนน และไม่มีระเบียบ เพราะเราสร้างบ้านเรือนอยู่อย่างกระจัดกระจาย ก็มีน้องสถาปนิกมาช่วยวางผังชุมชน ร่วมกับชาวบ้านคุยกันทุกวัน จนได้ผังชุมชนอย่างที่ทุกคนพอใจ ก็เลยขยับบ้านบางหลังเพื่อสร้างถนนสายหลักในชุมชน

พอได้ผังชุมชนแล้วลำดับต่อไปก็คือ ช่วยกันออกแบบบ้าน ซึ่งจะมีอยู่ ๓ แบบ คือแบบได้ทุนสูงสามารถใช้ประโยชน์ได้ แบบได้ทุนเดียวและแบบเทคอนกรีต โดยมีการจัดผังบ้านที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายให้เป็นระเบียบมากขึ้น จึงได้มีการเสนอใช้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑ ต่อปี จากโครงการบ้านมั่นคง โดยชาวบ้านจะมีอิสระในการสร้างตามแบบที่ต้องการ บางหลังอาจใช้วัสดุเดิมที่มีอยู่ทำให้บ้านแต่ละหลังใช้สินเชื่อไม่สูง คือตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐-๖๐,๐๐๐ บาท ผ่อนส่งค่าสร้างบ้านประมาณ ๑๖๑-๔๐๓ บาทต่อเดือน ระยะเวลา ๖ ปี

ในการสร้างบ้านส่วนใหญ่จะสร้างกันเอง เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะราคาวัสดุสูงกว่าที่เราคำนวณขอใช้สินเชื่อมาก ค่อยทำค่อยเป็นค่อยไปส่วนใหญ่ใช้เวลาหลังจากกลับจากทะเล

หลังจากที่สร้างบ้านเสร็จแล้ว ปัญหาใหญ่ที่ต้องดำเนินการเป็นลำดับต่อไปก็คือเรื่องที่ดิน “โดยชาวชุมชนได้ตกลงร่วมกันที่จะเช่าที่กรมธนารักษ์ จำนวน ๒๓ ไร่ ในนามชุมชน โดยกรมธนารักษ์ให้ ชุมชนเช่าระยะยาว ๓๐ ปี ในราคาต่ำกว่าราคาตลาด ๕๐% ตามที่ได้ทำความร่วมมือไว้กับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน”

ที่ผ่านมาความเป็นอยู่ของชาวแหลมรุ่งเรือง เป็นไปตามยถากรรมไม่มีไฟฟ้า ประปา หรือระบบสาธารณูปโภคใดๆ ทั้งสิ้น ถึงแม้จะอยู่ในเขตเทศบาลก็ตาม โดยน้ำจืดต้องซื้อมาจากข้างนอก เมื่อก่อนมีคนนำมาขายเป็นแกลลอนๆ ละ ๒ บาท แต่ปัจจุบันมีรถลากมาขายรถละ ๑๕๐ บาท ได้ปริมาณ ๔ โอ่ง ใช้ได้ถึง ๓ วัน

ใช้แสงสว่างจากแบตเตอรี่ ซึ่งต้องจ้ำจืด จากภายนอก ครั้งละ ๓๕ บาท (ค่ารถ ๒๐ บาท ค่าชาร์ต ๑๕ บาท) ซึ่งการชาร์ตแต่ละครั้งจะใช้ได้ ๓ วัน เป็นทั้งแสงไฟให้ความสว่าง ดูโทรทัศน์ ฟังเทปเพลง ส่วนการสัญจรกับเมือง ต้องใช้เส้นทางอ้อมออกไปร่วม ๕ กิโลเมตร ซึ่งเป็นถนนลูกรังหินคลุก ทั้งๆ ที่อยู่ห่างจากเมืองเพียงช่วงแม่น้ำชั้นเวลาลูกหลานจะไปโรงเรียนก็ต้องลุยน้ำข้ามคลองกันปีออกไป

ประกอบกับปัจจุบันสถานการณ์ด้านพลังงานอยู่ในขั้นวิกฤติ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการคิดค้นพลังงานรูปแบบใหม่ขึ้นมาทดแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพลังงานที่มีอยู่แล้ว

ตามธรรมชาติ และไม่เคยได้นำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า ด้วยเหตุนี้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงได้ร่วมมือกันในการคิดค้นพลังงานทดแทนขึ้นมาใช้ในโครงการบ้านมั่นคง โดยนำร่องในปี ๒๕๔๗ จำนวน ๓ ชุมชน คือ ชุมชนเก้าเต็ง บุ่งคุกและแหลมรุ่งเรือง

จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจร่วมกับชาวบ้านก็นำไปสู่การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์เพื่อรับพลังงานแสงอาทิตย์ไปเป็นกระแสไฟฟ้าตามบ้านโดยติดตั้งแผง ๒ ชุด สามารถชาร์ตแบตเตอรี่ได้พร้อมกันถึง ๒๐ ชุด โดยทางชาวบ้านจะเป็นผู้บริหารจัดการเองแล้วเก็บเงินค่าชาร์ตครั้งละ ๑๐ บาท ทำให้ชาวบ้านประหยัดค่าใช้จ่ายได้ถึงครั้งละ ๒๕ บาท ดังนั้นในแต่ละเดือนชาวบ้านจะเสียค่ากระแสไฟฟ้าเพียง ๖๐ บาท (เดิมเสียประมาณ ๓๕๐ บาท) ต่อครอบครัว อีกทั้งยังสะดวกโดยไม่ต้องไปชาร์ตในตลาดซึ่งมีการคมนาคมที่ไม่สะดวก

ส่วนเงินที่เก็บก็เป็นของส่วนกลาง (๑๐บาท/ ครั้ง) ได้เงินประมาณเดือนละ ๔,๐๒๐ บาท (ชาร์ต ๖ ครั้ง/ครอบครัว) ทำให้ชุมชนมีกองทุนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ของส่วนรวม และยังจะมีการสร้างแผงโซลาร์เซลล์ตามถนนอีก ๕ จุด เพื่อเป็นแสงสว่างตามทางเดินภายในชุมชนอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนหลอดไฟฟ้าในบ้านเป็นหลอดประหยัดพลังงาน ซึ่งจะทำให้แต่ละบ้านสามารถใช้แบตเตอรี่ต่อการชาร์ตแต่ละครั้งนานขึ้น (ประมาณ ๕ วัน) อีกทั้งหลอดประหยัดพลังงานยังมีอายุการใช้งานนานกว่าหลอดปกติถึง ๘ เท่า อีกทั้งยังมีการใช้เตาอั้งโล่ประหยัดพลังงานแทนเตาอั้งโล่ปกติ หรือทดแทนการใช้แก๊สหุงต้ม ซึ่งจะทำให้ประหยัดเชื้อเพลิงไปได้ร้อยละ ๘ ซึ่งกรณีนี้มีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชน เพราะเดิมชาวชุมชนก็ใช้เตาอั้งโล่กันอยู่แล้วเนื่องจากถ่านและไม้ฟืนสามารถหาได้ง่ายในชุมชน

เมื่อเปลี่ยนมาใช้พลังงานทดแทนและอุปกรณ์ประหยัดพลังงาน ดังกล่าว ชาวชุมชนแหลมรุ่งเรืองจะประหยัดค่าใช้จ่ายได้ครอบครัวละ ๓๐๕.๕๐ บาทต่อเดือน (๓,๖๖๖ บาท/ปี) หรือประหยัดค่าใช้จ่ายได้ทั้งชุมชนเท่ากับ ๒๐,๔๖๘.๕๐ บาท/เดือน (๒๔๕,๖๒๒ บาท/ปี)

อนึ่ง ชาวชุมชนแออัดส่วนใหญ่ไม่ได้รับสาธารณูปโภคจากรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสไฟฟ้าซึ่งต้องซื้อหาจากบ้านใกล้เคียงในราคาที่สูงกว่าปกติมาก ชุมชนแหลมรุ่งเรืองจึงเป็นกรณีศึกษาชุมชนประหยัดพลังงานที่จะขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นๆ ต่อไป

การแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย จะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน และเป็นโอกาสดี ที่มีการนำเอาการประหยัดพลังงานผสมกับภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดคุณค่าสร้างประโยชน์ให้ชุมชน

แหลมรุ่งเรือง จึงเป็นเสมือนโรงเรียนที่คนจากทั่วประเทศสามารถมาเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการขยายผลเชื่อมโยงสู่ความมั่นคง ❖

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่

คุณสมหมาย ศรีวิชัย

ที่อยู่ ๓๔๓ ถนนสมุทรคงคา ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ๒๑๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๗-๐๖๑-๗๓๓๘

รศอสารสารธารณ
บทความสื่อสัมพันธ์ภาพ

ชีวิตสังคม

วันเสาร์ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2548 ธันวาคม 9 ปีระกา

ถัดจาก ประชาสังคม

ทันตสาธารณสุขเกมิเกษตร ถึงเวลาถอนพิษจากไร่-นา

การระบาดของยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง... (Text continues with details on tobacco and alcohol consumption trends and health impacts.)

สถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน... (Text discusses the current situation in Thailand regarding tobacco and alcohol, mentioning the need for a national strategy.)

การบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์... (Text continues with information on consumption levels and health consequences, including statistics on smoking and drinking.)

การบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์... (Text continues with information on consumption levels and health consequences, including statistics on smoking and drinking.)

ชีวิตสังคม

วันพฤหัสบดีที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 เมษายน 7 คำ เดือน 8 ปีระกา

ถัดจาก ประชาสังคม

'นโยบายสาธารณสุข' บนฐานอำนาจ เจริญของความสุขยั่งยืนเป็นสุข (1)

การพัฒนาประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า... (Text discusses the development of Thailand and the role of public health policy.)

สุขภาพที่ดีของประชาชน... (Text discusses the importance of good health for the population and the role of the state.)

การดูแลสุขภาพของประชาชน... (Text discusses the health care system and the role of the state in providing services.)

การดูแลสุขภาพของประชาชน... (Text discusses the health care system and the role of the state in providing services.)

ชีวิตสังคม

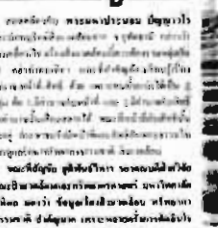
วันอาทิตย์ที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 เมษายน 9 คำ เดือน 8 ปีระกา

ถัดจาก ประชาสังคม

'นโยบายสาธารณสุข' บนฐานอำนาจ เจริญของความสุขยั่งยืนเป็นสุข (2)

การพัฒนาประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า... (Text continues the discussion on development and public health.)

สุขภาพที่ดีของประชาชน... (Text continues the discussion on health and the role of the state.)

การดูแลสุขภาพของประชาชน... (Text continues the discussion on health care and the state's role.)

การดูแลสุขภาพของประชาชน... (Text continues the discussion on health care and the state's role.)

๙ เจตนารมณ์สร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข

ประเทศไทยเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา และวิถีชีวิต ซึ่งมีความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างกัน การจะสร้างสังคมที่สงบสุขและอยู่เย็นเป็นสุขได้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างสังคมให้มีความเป็นธรรม โปร่งใส และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

เจตนารมณ์ในการสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข มีดังนี้

1. สร้างสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. สร้างสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
3. สร้างสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
4. สร้างสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

พลี้นักการเมือง-บรก. โกง ต้นเหตุสังคมไทยไม่เป็นสุข

ไทยโพสต์ ๑๑ ก.ค. ๔๘

เมื่อเวลา ๑๑ ก.ค. ๒๕๔๘ พลี้นักการเมือง-บรก. โกง... (Text continues with details of the report, mentioning various political figures and their alleged involvement in corruption and social issues.)

บรก. โกง โกง... (Text continues with details of the report, mentioning various political figures and their alleged involvement in corruption and social issues.)

บัญญัติ 9 ประการ สู่ 'อยู่เย็นเป็นสุข'

66 ความอยู่เย็นเป็นสุข ของชาติ ผู้มีอำนาจการตัดสินใจเกือบทุกคน
ของประชาชนจะได้มีผลขมุกขมอมดีกับตัวรวมไปประเทศ หรือ
จิตเป็นคำขวัญ

คำ "จิต" นี้แหละ ที่เคยมีคนกว่าก่อนประเทศว่าหมายถึงอะไร พวกเข
ตอบว่าไม่รู้

แต่ถ้าตอบง่ายๆ ก็คล้ายๆ กับการมีรายได้ คือเป็นหัวข้อของคนใน
ประเทศ หรือถ้าวัดจากความรู้สึก มันก็ไม่แปลกต่างจากการรู้สึกว่าจะอยู่ใน
สังคมได้โดยในทุกๆ และ ไม่สร้างทุกข์ให้คนอื่น

66 สมาชิกภาพแห่งชาติ ประจวบความคิดเห็นของทุกคนที่
ต้องการมีชีวิตอยู่ได้ด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข ไม่ต้องการมีชีวิตอยู่ด้วย
การอยู่ร้อนนอนทุกข์ จัดโดยสำนักงานปฏิรูปสุภาพแห่งชาติ (สปรส.)
เปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจ องค์กรภาคประชาชน นักวิชาการ และภาคการเมือง
เข้าร่วมกว่า 3,000 คน

3,000 คน เป็นที่มาของหลากหลายความเห็น และรวมศูนย์อยู่ที่เดียวใน
การประกาศเจตนารมณ์วันสุดท้ายของงาน เพราะหาวันเป็นวันเดียวกันให้
เกิดเป็นข้อปฏิบัติต่อคนทั้งชาติ โดยผ่านความเห็นชอบจากการประชุมคณะ
รัฐมนตรี

"อยู่เย็นเป็นสุข" ในที่นี้ก็คือการรวมถึงเหตุการณ์วิกฤตภาคใต้
พหังเด็ก ยาวจน ครอบครัวยุ และผู้สูงอายุ ทั้งถิ่นและชุมชนกับ
การสร้างหลักประกันสุขภาพ จิตสาธารณะ-ท้องถิ่นน่าอยู่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการสร้างนโยบายสาธารณะ
ศักยภาพคนพิการ นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม การลดละ
เลิกการดื่มแอลกอฮอล์ ยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรง และกฎ
บัญญัติสุภาพวิถีไทย

กลุ่มเยาวชนทอดผ้าปัดเสียนิ

ผู้เฒ่าแห่งหมู่บ้านเพชรบุรี วัช 106 ปี ตกเป็นเป้าสายตาทุกคู่ของคนที่มา
ร่วมงานนี้

66 ปู่เย็น แก้วมณี มุ่งชื่น โห่ก้องจะนำที่ศิษย์ แม้จะชราภาพมากแล้ว
แต่คุณปู่ก็ยังคงเดินทางไปไหนมาไหนด้วยรถโดยสารสาธารณะตลอด
นอร์คจิตจูงอายุในงานสนชสุภาพ เป็นจุดที่มีคนหลากหลายที่มา
เลือกใช้เวทีนี้เป็นสื่อแสดงความเห็นร่วมกัน "ปู่เย็น" ก็เช่นกัน ชายชราผู้
เลือกที่จะเขียนข้อความสั้นๆ เพียงข้อและบางสทก คาบด้วยคำว่า "อยู่เย็น
เป็นสุข"

ปู่เย็น สะท้อนผ่านเวทีสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม ให้เห็นว่า ปู่
เย็นเป็นคนหนึ่งที่อาศัยความอุดมสมบูรณ์จากธรรมชาติในเขตลุ่ม
น้ำเพชรบุรีซึ่งมีมาตลอดชีวิต เลือกใช้ชีวิตกับสาธารณะก่อนที่
จะรับเอาสิ่งที่สาธารณะให้ซึ่งก็คือชีวิตเช่นเดียวกัน

"อย่ากินมาก กินให้พอดี ปลูกต้นไม้ทำกินก็ทำให้หลังกิน ถ้าหลังกิน
ไปขาย ขายถูกๆ คนที่ซื้อไปกินจะได้กิน ถ้ารู้ว่าเขาจะเอาไปขายต่อใน
ราคาแพง เราก็ไม่ขายให้เขา แต่ถ้าวันไหนมีน้อย เราก็เก็บไว้กินเอง จะได้

ไม่อด"
"ปู่เย็น" จึงเป็นอีกคำขวัญของการใช้ชีวิตแบบ
อยู่เย็นเป็นสุข

ทุกปีที่ประกาศเจตนารมณ์ จะเป็นตัวขับเคลื่อน
หนึ่งที่ใช้ในสังคม เพื่อผลักดันนำไปสู่ความอยู่เย็น
เป็นสุขร่วมกันของคนทั้งประเทศชาติ

ปีนี้ คำประกาศเจตนารมณ์มีด้วยกัน 9
ข้อ คือ (หนึ่ง) คนไทยรู้จักสามัคคี มีน้ำใจ
ไมตรี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ร่วมมือร่วมใจ
ให้เกียรติกันโดยไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา
และชนชั้นวรรณะเสมออยู่เย็นเป็นสุข

(สอง) ร่วมกันส่งเสริมทำนุบำรุงความพอดี
พอเพียง และปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งในระดับ
ครอบครัว องค์กร ชุมชน และระดับประเทศ

(สาม) ร่วมกันส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดี
งาม ร่วมกันรื้อฟื้นระบอบคุณค่าและภูมิปัญญา
ดั้งเดิมที่งดงามของสังคมไทย และส่งเสริมบทบาท
ของศาสนาและจริยธรรมในการดำรงชีวิตเพื่อความ
อยู่เย็นเป็นสุข

(สี่) เราจะร่วมกันส่งเสริมและจัดให้มีสิ่ง
แวดล้อมทั้งกายภาพ จีวาภาพ และทางสังคมที่เอื้อ
ต่อความอยู่เย็นเป็นสุข เพิ่มพื้นที่สาธารณะสำหรับ
กิจกรรมและการเรียนรู้ชุมชน และส่งเสริม
กิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคมให้กว้างขวางและ
หลากหลาย

(ห้า) ส่งเสริมและร่วมกันจัดการระบบการ
เรียนรู้ในทุกระดับ โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือและวิธี
การต่างๆ เช่น การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย
ครอบครัว การจัดทำแผนแม่บทชุมชน การจัดทำ
แก๊งปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งมีตัวร่วม
ด้วยสันติวิธี

(หก) ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการทำงาน
และเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร ระหว่าง
ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องการภาครัฐ ภาคเอกชนและทุกฝ่ายในสังคม

(เจ็ด) ร่วมกันผลักดันให้มั่นนโยบายสาธารณะที่

มุ่งสร้างเสริมความพอดีพอเพียงและสมดุล
เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข ตลอดทุก และปีกับ
ตามอยู่ร้อนนอนทุกข์ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดความ
อยู่ร้อนนอนทุกข์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

(แปด) พัฒนาศีลธรรมชีวิตความอยู่เย็นเป็นสุขใน
ครอบครัว องค์กรชุมชนของตนเอง และจะร่วมกัน
พัฒนาศีลธรรมชีวิตความอยู่เย็นเป็นสุขแห่งชาติ โดย
ใช้กระบวนการพัฒนาศีลธรรมชีวิตเป็นเครื่องมือพัฒนา
ความอยู่เย็นเป็นสุขไปพร้อมๆ กัน

(เก้า) ถือเป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคม
ที่จะร่วมกันปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม
ผลักดัน และขับเคลื่อนการสร้างสังคมอยู่เย็น
เป็นสุข โดยไม่ต้องต่ออุปสรรคใดๆ โดยให้ทุก
รัฐทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจังและ
ต่อเนื่อง

ทั้งหมดนี้ หากว่าพบ สุภาพแห่งชาติ
ผ่านเป็นกฎหมายแล้ว กระบวนการสุภาพแห่งชาติ
จะเป็นรูปธรรมขึ้นมา เพื่อรับข้อเสนอของ
สมาชิกภาพแห่งชาติ นำเสนอต่อหน่วยงานก
รัฐในการนำไปปฏิบัติหรือจัดทำเป็นนโยบาย
สาธารณะต่อไป

สุดท้าย "รัฐบาล" ก็เป็นอีกขอรตัว
สุดท้ายที่จะบอกได้ว่า ประเทศไทยจะ
"อยู่เย็นเป็นสุข" ได้หรือไม่

สุจิต เมืองสุข

บัญชีรับจ่ายครอบครัว สร้างความอยู่เย็นเป็นสุข

“ผมได้แนวคิดมาจาก บัญชีบัญชีของพ่อผม อามี่บ้านที่รวมแม่บ้านทำบัญชีรับจ่ายครอบครัว ตอนแรกก็ทะเลาะกันว่าทำไมไปทำใบ แต่เมื่อลงมือทำ ทำได้รวมสองวันแล้วพอครอบครัวมาช่วยพิมพ์ก็เลยมากมาย คำเหล่านี้ของแม่ก็จะมี 5-6 หน้าบาท แม่บ้านก็ซื้ออาหารดี ทยอยรับจ่ายจากท่าเกษตรเพื่อขายในดีค่างแพง หักกันแล้วเหลือเงินนิดเดียว ชีวิตเราจึงทำอยู่อย่างซื่อสัตย์ เห็นเงินทุกบาท เพราะเราไม่ยอเห็น ไม่เคยรู้ตัวจนมาก่อน ก็เริ่มได้คิด รวมหยดของบ้านทั้งหมด แม่บ้านก็ช่วยครอบครัว หักเงินจากทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก เหลือค่างขาย ชีวิตครอบครัวมีความสุขนะ ตอนนั้นก็ไปหน้าค้ำชั้คักสหายครัวด้วยกันเพื่อแม่ลูกกันนั้นก็เลยหมดไปไม่กี่สัปดาห์”

พี่เอม บุตรธิดา แห่งบ้านนาอิน อําเภอสทงฆะเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เล่าประสบการณ์ให้ฟัง สอดคล้องกับที่ราชชนนีศรีสังข์ศรีโรงเรียนสวนสันทน์ครอบครัว จังหวัดตราด เล่าว่า บ้านเธอรับมาทำบัญชีรับจ่ายครอบครัวไปทำปรากฏว่าดีมาก เพราะทำให้เกิดกิจกรรมร่วมกันขึ้นในครอบครัว มีการพูดคุยกันมากขึ้น ทุกคนคำนึงถึงเหตุผลในการใช้จ่ายเงินมากขึ้น

พี่ผานก เขาเรียนเรื่องการทำบัญชีรับจ่ายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางการเงินเป็นสำคัญ

ส่วนวณัน ประสพการณ์เขตรักษาพันธุ์เขาดงขี้เหล็กจังหวัดชัยภูมิการปฏิบัติของผดคลงถูก ทำให้ได้แนวคิดวิธีใหม่ที่สำคัญ การทำบัญชีรับจ่ายครอบครัวมีความหมายและมีคุณค่ามากกว่าการทำเป็นเครื่องมือทางการเงิน

บัญชีรับจ่ายครอบครัว สำคัญในชีวิตประจำวันของคนทุกคน ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบ ร่วมกันบันทึก ร่วมกันส่ง ร่วมกันวิเคราะห์ ให้ทุกคนเห็นภาพชัดเจน

บัญชีรับจ่ายครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวเห็นข้อผิดพลาดได้ชัดเจน ได้ถูกคิด เกิดจิตสำนึกที่จะไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ตกเป็นเหยื่อการตลาดที่กระตุ้นให้เสียมากกว่า เพื่อหาความสุขหรือกำไรอันน่าเป็นอหามย มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงินมากขึ้น เกิดความคิดถึงกัน เอื้ออาทรกันในครอบครัวมากขึ้น ทำให้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่ถูกต้องมากขึ้น

ในสังคมคนรุ่นใหม่ที่มีคนบริโภคนิยมสุดโต่ง นำหน้าประเทศทั่วโลกอยู่ในขณะนี้ ก็มีคนส่วนหนึ่งมองเห็นปัญหาขององค์กรการเงินเพื่อโลกนิยมทุนนิยม ที่นิยมกันสร้างความอยู่ร้อนนอนทุกข์เพิ่มขึ้น แม้ว่าจะหารายได้มากกว่าคนอื่นก็ตาม พวกเขามองเห็นความห่างเหินของการดำรงชีวิตที่ดำรงชีวิตการหลากหลายรูปแบบ ชีวิตหนึ่งแล้วเรื่องหนึ่งต่างเพื่อเงินรู้นอนเพื่อรับพระอาทิตย์ยามเย็นคือการทำบัญชีรับจ่ายครอบครัวนี้แหละ

การทำบัญชีรับจ่ายครอบครัว ไม่ใช่เครื่องมือเฉพาะของครอบครัวเกษตรหรือคนมีรายได้น้อย แต่เป็นเครื่องมือพื้นฐานของทุกครอบครัว ไม่ว่าภาคีชนเป็นกระดาดหรือใช้ธุรกิจตนเอง ด้วยตนเอง และเพื่อตนเอง

การพัฒนาประเทศตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เราถูกกำหนดกรอบให้ผู้คนคิดถึงแต่การเติบโตได้ไม่มากก็คิดว่าความสามารถจะหาได้ ด้วยทฤษฎีทางและกระตุ้นให้ใช้จ่ายไปมากที่สุด เพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตลอดเวลา โดยทำให้เชื่ออย่างผิดๆ การเสกมากกว่า จะทำให้มีความสมบูรณ์ ซึ่งที่จริงแล้ว ความอยู่เย็นเป็นสุขจะเกิดขึ้นได้ต้องอยู่บนความมีพอดี กินพอดี เป็นพอดี อยู่พอดี ชีวิตมีความสมดุล ไม่สุดโต่งไปทางใดทางหนึ่ง

เหมือนกับเรารีดน้ำเต้าหู้ เราบีบจนได้ขนาดก่อนน้ำขุ่น ขุ่นปริมาณน้ำที่ไหลเข้ามา แล้วหากเรารีดขนาดที่ตุนน้ำเข้ามาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แต่เรามักจะลืมดูว่ามีน้ำรั่วไหลออกจากเครื่องไหนบ้างหากไม่ยอเห็น ก็ใช้ช่องน้ำไหลออกมากแล้วน้ำขุ่น ไม่สนใจอีก หรือแฉกตรงหัวช่องน้ำไหลออกข้างอื่นจน ต่อให้เรารีดมากเข้าอีกเท่าใด น้ำก็ไหลออก น้ำจากน้ำมากขึ้นไม่รู้จัก

การทำบัญชีรับจ่ายครอบครัวก็คือเครื่องมือให้เราใช้รู้ทั้งน้ำไหลเข้าและไหลออก รู้ปริมาณน้ำที่สะสมอยู่ในนา และรู้ตัวว่าเราควรมีน้ำสะสมขนาดเท่าใด จึงจะเกิดความสมดุลพอดีเพียง

ความสมดุลพอดีเพียง จะทำให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข ความสมดุลไม่ซบเซาโล่งหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการร่นกัน - รวยกัน การหาเงิน - เสพเงิน ส่วนสร้างความอยู่ร้อนนอนทุกข์ที่พอตนเอง คือสิ่งขาดคือคน และคือผู้ดี

ต่อมาทำบัญชีรับจ่ายครอบครัวกันดู แล้วพบว่าเราได้เงินรู้อะไรต่อมิอะไรไปเกี่ยวกับตัวเรา ชีวิตเรา และครอบครัวเราดีขึ้นมากมาย ที่ไหนหน้าค่าตา เครื่องครัวใช้ครัวที่หาตัวเงิน เงิน เงิน และได้ค่าหาอะไรต่อมิอะไรมาเสพ เสพ เสพ ก็อาจจะได้ถูกคิด และค้นพบความพอดีประมาณได้เอง

ความอยู่เย็นเป็นสุขแบบฉบับกัน (instant happiness) ก็เกิดขึ้นให้เห็นที ไลน์ไม่ลือรือไรเลยมาจับที่ละทีละที หรือมอบตัวจะเอาอะไร หรืออันนั้นเอาไปทำอะไร

นพ.อําพาล จินดาวงนะ
ผอ.สำนักนําแผนปฏิบัติการสุขภาพแห่งชาติ

‘อยู่เย็น’แนะวิถี‘อยู่เย็นเป็นสุข’

เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม ที่ศูนย์วัฒนธรรมและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี ในการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2548 ว่าด้วยการอยู่เย็นเป็นสุข นายอิน แก้วมณี หรือป๊ออิน อายุ 105 ปี ผู้เฒ่าแห่งลุ่มน้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ซึ่งใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายที่เพชรบูรณ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เมื่อมาที่กรุงเทพฯ ได้คิดเกี่ยวกับสุขภาพของคนไทยที่อยู่กับวิถีชีวิตที่รีบร้อนเกินไป และคิดว่า “อยู่เย็น เป็น สุข” ลงไปในใจของตัวเอง จนนำไปสู่การคิดค้น “อยู่เย็นเป็นสุข” จากนั้นได้ร่วมสนทนาเรื่อง “สุขุมกับคุณ” โดยนายอินได้ชี้แจงว่า “อยู่เย็นเป็นสุข” หมายถึงการมีสุขภาพดี มีความสุข เป็นผู้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

ป๊ออินกล่าวว่า การดูแลสุขภาพที่ดีคือการดูแลสุขภาพอย่างพอเหมาะ ไม่ปล่อยให้ตัวเองป่วยหนักเกินไปจนต้องพึ่งยาหรือการผ่าตัด แต่พอป่วยก็รีบไปหาหมอ รักษาให้หายขาด และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ป๊ออินมีอายุ 105 ปีแล้ว สุขภาพแข็งแรงดี มีลูกหลานที่ประสบความสำเร็จในชีวิต และมีความสุขในชีวิต

อยู่ ‘เย็น’
ชา อมระดา พูดคุยกับนายอิน แก้วมณี หรือป๊ออิน 105 ปี ผู้เฒ่าแห่งลุ่มน้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ซึ่งมาร่วมงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติประจำปี 2548 ว่าด้วยความ ‘อยู่’ เย็น เป็น สุข” ที่ศูนย์การประชุมและอําเภอบางเขน เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม

มติชน ๘ ก.ค. ๔๘

ขงรัฐ 4 ประเด็น-ทำให้เป็นจริง

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มีมติขอเสนอ 4 ประเด็นสำคัญที่ควรดำเนินการเร่งด่วนเพื่อสุขภาพคนไทย ได้แก่ 1. การดูแลสุขภาพคนไทย 2. การดูแลสุขภาพคนไทย 3. การดูแลสุขภาพคนไทย 4. การดูแลสุขภาพคนไทย

นายแพทย์ชัชวาลย์ สุขุมธรรมกุล ประธานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2548 กล่าวว่า สมัชชาสุขภาพแห่งชาติได้มีมติขอเสนอ 4 ประเด็นสำคัญที่ควรดำเนินการเร่งด่วนเพื่อสุขภาพคนไทย ได้แก่ 1. การดูแลสุขภาพคนไทย 2. การดูแลสุขภาพคนไทย 3. การดูแลสุขภาพคนไทย 4. การดูแลสุขภาพคนไทย

ข่าวสด ๑๑ ก.ค. ๔๘

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มีมติขอเสนอ 4 ประเด็นสำคัญที่ควรดำเนินการเร่งด่วนเพื่อสุขภาพคนไทย ได้แก่ 1. การดูแลสุขภาพคนไทย 2. การดูแลสุขภาพคนไทย 3. การดูแลสุขภาพคนไทย 4. การดูแลสุขภาพคนไทย

นายแพทย์ชัชวาลย์ สุขุมธรรมกุล ประธานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2548 กล่าวว่า สมัชชาสุขภาพแห่งชาติได้มีมติขอเสนอ 4 ประเด็นสำคัญที่ควรดำเนินการเร่งด่วนเพื่อสุขภาพคนไทย ได้แก่ 1. การดูแลสุขภาพคนไทย 2. การดูแลสุขภาพคนไทย 3. การดูแลสุขภาพคนไทย 4. การดูแลสุขภาพคนไทย

รายงานพิเศษ

เดือนที่ ๒๐๓ โลกออนไลน์

thewin@thamail.com

10 บุคคลอันตราย

ต่อ 'ความอยู่เย็นเป็นสุข' ในสังคมไทย

เมื่อวันที่ 7-8 กรกฎาคม 2548 มีงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วยเรื่อง "ความอยู่เย็นเป็นสุข" ที่เมืองทองธานี นครปฐม โดยมีตัวแทนองค์กรจากหลายฝ่ายเข้าร่วมระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทย ในงานดังกล่าวสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปธส) ร่วมกับสำนักวิจัยเอแบคโพลส์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้นำเสนอผลการสำรวจเรื่อง ความคิดเห็น และความคาดหวังต่อ "ความอยู่เย็นเป็นสุข" ภาวศึกษาระหว่างอายุ 15 - 65 ปีในเขตกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา สักรวกลุ่มคนทั้งในและนอกเขตเทศบาลระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน - 5 กรกฎาคม 2548 จำนวนตัวอย่าง 1,045 ตัวอย่าง มีประเด็นสำคัญที่จะสรุปวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

"ความรัก" สำคัญกว่าเงินตรา

จากการสำรวจความคิดเห็นเรื่อง "ความอยู่เย็นเป็นสุข" โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือระดับบุคคล/ครอบครัว ระดับชุมชน และในระดับสังคม พบว่าสาระสำคัญในสายตาประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า

ความอยู่เย็นเป็นสุขในระดับ "ชีวิตส่วนตัว/ครอบครัว" อันดับหนึ่งคือความรักความสัมพันธ์ในครอบครัว/ความอบอุ่น/ความเข้าใจกันมากที่สุด รองลงมาคือการมีรายได้ที่ดี/ฐานะมั่นคง และอันดับที่สามคือการใช้ชีวิตร่วมกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา

ต้องการชุมชนที่ "เป็นมิตร-ปลอดภัย"

ความอยู่เย็นเป็นสุขระดับ "ชุมชน" ในความเข้าใจของประชาชน อันดับหนึ่งคือความรักความสัมพันธ์ในชุมชน รองลงมาคือความสงบปลอดภัยปราศจากปัญหาพิษภัยทางสังคมเช่น อาชญากรรม ยาเสพติด และอันดับที่สามคือความมีอัธยาศัยไมตรี/เป็นมิตร/ยิ้มแย้มแจ่มใสของผู้อยู่

ประเทศชาติคือ "สามัคคี-ปลอดภัย-รักบ้าน"

ส่วนทัศนคติต่อความอยู่เย็นเป็นสุขระดับ "สังคมประเทศไทย" คือการเป็นสังคมที่มีความสามัคคี/เอื้ออาทรต่อกันมากที่สุด รองลงมาคือเป็นสังคมที่ปราศจากการทุจริต/คอร์รัปชัน และอันดับที่สามคือการเป็นสังคมที่ผู้ล้นรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม/ไม่เห็นแก่ตัว

"มิตรภาพของคน" คือแก่นแห่งความอยู่เย็น

ทั้งนี้เมื่อประเมินมุมมองคนส่วนใหญ่เชื่อว่าปัจจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน" น่าจะเป็นหัวใจสำคัญของ "ความอยู่เย็นเป็นสุข" ดังจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะให้น้ำหนักในเรื่อง ความรัก ความผูกพัน การพึ่งพาอาศัยกัน ความสามัคคี และความเอื้ออาทร คือสาระสำคัญของความอยู่เย็นเป็นสุขทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และสังคม

เหตุแห่งความอยู่เย็นนั้นหลากหลาย

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความอยู่เย็นเป็นสุข หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นเหตุแห่งความอยู่เย็นนั้นอยู่ในสภาวะที่เป็นอยู่ปัจจุบันมีดังนี้ ในระดับ "บุคคล/ครอบครัว" มีปัญหาสำคัญคืออันดับแรกคือในครอบครัวไม่มีงานทำ/ไม่มีรายได้ที่มั่นคง อันดับที่สองมีปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย และอันดับที่สามคือความวิตกกังวลในชีวิต

ในระดับ "ชุมชน" ปัญหาสำคัญอันดับแรกคือคนในชุมชนไม่มีงานทำ/ไม่มีรายได้ที่มั่นคง อันดับที่สองคนในชุมชนขาดปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และอันดับที่สามคนในชุมชนขาดโอกาสทางการศึกษา

เมื่อประมวลถึงสาเหตุที่มีต่อชีวิตส่วนตัว และต่อชุมชนแล้วจะกล่าวได้ว่า ปัญหาทางเศรษฐกิจ คืออุปสรรคสำคัญต่อความ

อยู่เย็นเป็นสุขของบุคคล และชุมชน

"ศก.ไม่เป็นธรรม" ต้นตอแห่งทุกข์ของสังคม

เมื่อมองถึงในระดับ "สังคมประเทศไทย" ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาสำคัญอันดับแรก คือความเจริญทางเศรษฐกิจกระจายไม่ทั่วถึง อันดับที่สองคนในสังคมมีโอกาสทำมาหากินไม่เท่าเทียมกัน และอันดับที่สามความล้มเหลวของพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ

10 ประเภทบุคคลอันตราย

ในด้านประเภทบุคคลที่เป็น "อันตราย" หรือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทย ประชาชนส่วนใหญ่ระบุเรียงตามลำดับดังนี้

อันดับที่หนึ่ง ร้อยละ 70.4 นักการเมืองที่เห็นแก่ตัวทุจริต/คอร์รัปชัน อันดับที่สองร้อยละ 58.7 ข้าราชการที่ทุจริต/คอร์รัปชัน อันดับสามร้อยละ 55.2 ประชาชนที่ขาดความรู้/ขาดจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองที่ดี อันดับสี่ร้อยละ 50.9 ชาวชนที่มีพฤติกรรมเสื่อมถอย/ไร้อนาคต อันดับห้าร้อยละ 49.9 อาชญากรที่ทำชั่วไม่เกรงกลัวโทษทัณฑ์ อันดับหกหรือร้อยละ 44.9 ข้าราชการที่ทำงานด้วยคุณภาพ/ขาดความรับผิดชอบ อันดับเจ็ดร้อยละ 44.2 นักธุรกิจที่เอาค่าที่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว อันดับแปดร้อยละ 37.7 เจ้าพ่อ/ผู้มีอิทธิพลที่ไม่เป็นปฎิธรรม และอันดับที่สิบร้อยละ 29.0 ปัญญาชนที่ทำงานรับใช้ผู้มีอำนาจมากกว่ารับใช้ชาวบ้าน

ต้องร่วมกันสกัดเหตุแห่งทุกข์

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากการสำรวจของเอแบคโพลส์ในครั้งนี ผู้เขียนมีข้อสันนิษฐานว่า ประชาชนโดยรวมยังพอใจกับสภาพชีวิตปัจจุบันว่ามี "ความอยู่เย็นเป็นสุข" อยู่พอสมควร เนื่องจากคนส่วนใหญ่ยังมีความรัก ความผูกพัน การช่วยเหลือเกื้อกูล การพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งเป็นสาระสำคัญของความอยู่เย็นเป็นสุขในทุกๆระดับ นอกจากนี้ คนส่วนใหญ่รู้สึกมีเกียรติศักดิ์ศรีที่ได้อาศัยอยู่ในดินแดนคนไทย มีสิ่งแวดล้อมที่สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข (ในน้ำยังคมีปลาในนาขังคมีข้าว) ยังมีสื่อมวลชนที่ตั้งใจทำงานเพื่อประเทศชาติ สิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างความมั่นใจต่ออนาคตที่ว่าสังคมไทยจะมีความสงบร่มเย็นต่อไป

ดังนั้น หากผู้นำในทุกภาคส่วนจะดำรงสถานะแห่งความอยู่เย็นเป็นสุขให้ยั่งยืนต่อไป จำเป็นที่จะต้องฟื้นฟูพลังด้านบวกเหล่านี้ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

และจะต้องชกค้ำยันยังปัจจัยด้านลบที่เป็นอันตรายคือ ความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ และพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่พึงปรารถนา 10 ประเภทข้างต้นให้หมดไปให้ได้ ●

โพล ‘ความอยู่เย็นเป็นสุข’

ในวาระการจัดประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข ประจำปี 2548 เมื่อวันที่ 7-8 กรกฎาคม 2548 สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพ (สปรส.) ร่วมกับสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ร่วมกันจัดทำ รายงานการสำรวจวิจัยเรื่องความคิดเห็นและความคาดหวังต่อ “ความอยู่เย็นเป็นสุข” โดยใช้วิธีสำรวจวิจัยภาคสนามด้วยแบบสอบถามกับประชาชนอายุ 15-65 ปี ในเขตกรุงเทพฯ เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา รวม 1,045 ตัวอย่าง พบสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ไม่แน่ใจถึงคนไทยจะ “อยู่เย็นเป็นสุข”
จากการสำรวจครั้งทิพย์ว่า คนไทยยังไม่เชื่อมั่นว่าสังคมไทยจะก้าวจากสภาพปัจจุบันไปสู่สังคมที่มีความอยู่เย็นเป็นสุขได้จริง โดยมีเพียงร้อยละ 40 ที่แสดงความมั่นใจว่าสังคมไทยจะมีสภาพที่อยู่เย็นเป็นสุข และเมื่อถามถึงสภาพสังคมประเทศไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่ามีความสงบสุขร่มเย็นหรือไม่ มีผู้ตอบไม่น้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 49.4) และมีเพียงร้อยละ 46.8 ที่เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่ไม่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี นอกจากนี้เมื่อขอให้ทบทวนว่าสังคมไทยใกล้เคียงสภาพที่เรียกว่าอยู่เย็นเป็นสุขหรือไม่ มีเพียงร้อยละ 9 ที่ตอบว่า ใกล้เคียงมาก และมีเพียงร้อยละ 29 ที่ตอบว่าชีวิตส่วนตัวและชีวิตครอบครัวในปัจจุบันใกล้เคียงมากกว่าคำว่าอยู่เย็นเป็นสุข

“คอร์รัปชัน”

ขวางกั้นสังคมอยู่เย็นเป็นสุข

เมื่อให้ระบุว่าบุคคลหรือองค์กรที่เป็นปัญหาต่อการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทยมาก

ที่สุด 3 อันดับแรก ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามถึง ร้อยละ 70.4 ที่ระบุว่า เป็นเพราะนักการเมืองเห็นแก่ได้ และการทุจริตคอร์รัปชัน คำตอบที่มากรองลงมาเป็นอันดับสอง คือ ร้อยละ 58.7 ตอบว่าเป็นเพราะการทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการ

นอกเหนือจากนั้น ได้แก่ การที่ประชาชนขาดความรู้และจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองดี (ร้อยละ 55.2) ชาวชนมีพฤติกรรมเสื่อมถอยไร้อนาคต (50.9)

หนทางสู่ “ครอบครัวเป็นสุข”

จับตามหลังความรัก

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับความอยู่เย็นเป็นสุขในครอบครัวและชีวิตส่วนตัวที่ควรจะเป็น คำตอบที่มากเป็นอันดับหนึ่งคือ ต้องมีความสัมพันธ์ในด้านความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจ (ร้อยละ 39.6)

จากนั้นจึงเป็นเรื่องของการมีรายได้ดีและฐานะมั่นคง (ร้อยละ 20.7) การมีครอบครัวอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา (ร้อยละ 20.1) การมีสุขภาพแข็งแรง (ร้อยละ 11.8) การมีงานทำ (ร้อยละ 10.8)

“ชุมชนเป็นสุข” คนต้องพึ่งพากันได้

ต่อคำถามว่าชุมชนที่พึงอาศัยอยู่ที่มีความอยู่เย็นเป็นสุขควรเป็นเช่นไร คำตอบที่มากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การที่คนในชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลและพึ่งพากันได้ (ร้อยละ 45.7) รองลงมาคือ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีน้ำใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส (ร้อยละ 16.3) มีความสงบปลอดภัย ปราศจากปัญหาอาชญากรรมและอาชญากรรม (ร้อยละ 16.3)

ประชาชาติธุรกิจ
๑๘-๒๐ ก.ค. ๔๘

รณช.ตย.ขอให้ยึดพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวทางดำเนินชีวิต

Source - กรมประชาสัมพันธ์ (Tb)

Thursday, July 07, 2005 16:27

45035 XTHAI XETHIC SOC V%WIREL P%PRD

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ จัดเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติประจำปี 2548 เน้นสร้างการอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทย ขณะที่รัฐบาลตั้งช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ขอให้ยึดพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวทางดำเนินชีวิตจึงจะมีความสุขได้อย่างแท้จริง

นายอนุทิน ชาญวีรกูล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข กล่าวในการเปิดเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติประจำปี 2548 ว่า การที่สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ จัดเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ขึ้นภายใต้หัวข้อความอยู่เย็นเป็นสุข จะทำให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ เพื่อจัดแนวทางการทำงานที่มีประสิทธิภาพของแต่ละหน่วยงาน เพราะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งคงไม่สามารถดำเนินการ ได้สำเร็จเพียงลำพัง ซึ่งในส่วนของรัฐบาลเอง ก็มีหลายนโยบายที่จะสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขให้กับคนไทย เช่น การประกาศสงครามกับยาเสพติด การทำหลักประกันสุขภาพประชาชน การปฏิรูปการศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างแท้จริงคือการยึดแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการอยู่อย่างพอเพียง

ที่มา: สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์

การเมือง - บทความพิเศษ / คดีใหญ่ วชิรเจริญทรัพย์

Source - เว็บไซต์สยามรัฐ (Th)

Tuesday, July 12, 2005 02:57

50698 XTHAI XPOL POL V%NETNEWS P%WSR

บทความพิเศษ / คดีใหญ่ วชิรเจริญทรัพย์

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพ (สปรส.)

++ "ความอยู่เย็นเป็นสุข"

ในวาระการจัดประชุมประชาชนสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข ประจำปี 2548 ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี กรุงเทพมหานคร วันที่ 7-8 กรกฎาคม 2548 สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพ (สปรส.) ร่วมกับสำนักวิจัยแบบเคโพลท์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ร่วมกันจัดทำ รายงานการสำรวจวิจัยเรื่องความคิดเห็นและความคาดหวังต่อ "ความอยู่เย็นเป็นสุข" โดยวิธีวิจัยภาคสนามด้วยแบบสอบถามกับประชาชนอายุ 15-65 ปี ในเขตกรุงเทพฯ เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา รวม 1,045 ตัวอย่าง พบสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

วันนี้คนไทยยังไม่มั่นใจสังคมไทยจะ "อยู่เย็นเป็นสุข"

จากการสำรวจครั้งนี้พบว่า คนไทยยังไม่เชื่อมั่นว่าสังคมไทยจะก้าวจากสภาพปัจจุบันไปสู่สังคมที่มีความอยู่เย็นเป็นสุขได้จริง โดยมีเพียง ร้อยละ 40 ที่แสดงความมั่นใจว่าสังคมไทยจะมีสภาพที่อยู่เย็นเป็นสุข และเมื่อถามถึงสภาพสังคมประเทศชาติที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่ามีความสงบสุขร่มเย็นหรือไม่ มีผู้ตอบไขนัยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 49.4) และมีเพียง ร้อยละ 46.8 ที่เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี นอกจากนี้ เมื่อขอให้บททวนว่าสังคมไทยใกล้เคียงสภาพที่เรียกว่าอยู่เย็นเป็นสุขหรือไม่ มีเพียงร้อยละ 9 ที่ตอบว่า ใกล้เคียงมาก และมีเพียงร้อยละ 29 ที่ตอบว่าชีวิตส่วนตัวและชีวิตครอบครัวในปัจจุบันใกล้เคียงมากกับคำว่าอยู่เย็นเป็นสุข

"ครอบครัว" คืออุปสรรคสำคัญขวางกั้นสังคมอยู่เย็นเป็นสุข

เมื่อให้ระบุว่าบุคคลหรือองค์กรที่เป็นปัญหาต่อการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทยมากที่สุด 3 อันดับแรก ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามถึงร้อยละ 70.4 ที่ระบุว่า เป็นเพราะนักการเมืองเห็นแก่ได้ และการทุจริตคอร์รัปชัน ค่าตอบแทนการลงมาเป็นอันดับสอง คือ ร้อยละ 58.7 ความเป็นเพราะการทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการ นอกเหนือจากนั้น ได้แก่ การที่ประชาชนขาดความรู้และจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองดี (ร้อยละ 55.2) ชาวชนมีพฤติกรรมการเสื่อมถอย ไร้อนาคต (50.9)

หนทางสู่ "ครอบครัวเป็นสุข" เงินตามหลังความรัก

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับความอยู่เย็นเป็นสุขในครอบครัวและชีวิตส่วนตัวที่ควรจะเป็น ค่าตอบที่มากเป็นอันดับหนึ่งคือ ต้องมีความสัมพันธ์ในด้านความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจ (ร้อยละ 39.6) จากนั้นจึงเป็นเรื่องของการมีรายได้ดีและฐานะมั่นคง (ร้อยละ 20.7) การมีครอบครัวอยู่ดีพร้อมหน้าพร้อมตา (ร้อยละ 20.1) การมีสุขภาพแข็งแรง (ร้อยละ 11.8) การมีงานทำ (ร้อยละ 10.8)

สมัชชาสุขภาพปี 48 ปักธงอยู่เย็นเป็นสุข

Source - บ้านเมือง (Th)

Tuesday, June 21, 2005 10:21

22183 XTHAI XHEALTH XLOCAL V%PAPERL P%BMND

กรุงเทพฯ-21 มิ.ย.--บ้านเมือง

นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร รองผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.) กล่าวว่า คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2548 ที่มี น.พ.บวรฤ ศิริพานิช เป็นประธาน เห็นควรวางแผนจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ประจำปี 2548 ว่าด้วย ความอยู่เย็นเป็นสุข ในวันที่ 7-8 ก.ค. 48 ที่อิมแพ็ค เมืองทองธานี โดยมีกิจกรรมที่ประชาชนทั่วไปเข้าร่วม แสดงความเห็น เพื่อนำไปสู่สังคมที่อยู่เย็นเป็นสุข เช่น พลิกวิกฤติได้สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ที่ต่อเนื่องเรื้อรังมานานกว่า 1 ปี และกรณีพิพืดคดีล้มยักษ์สินามิที่ชายฝั่งอันดามันอันเป็นทุกข์ยิ่งใหญ่ของคนทั้งโลก การยด ละ เลิก คี้มแอลกอฮอล์เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

นอกจากนี้ ยังมีชุมชนต้นแบบที่สร้างความสุขให้กับคนในชุมชนด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย มานำเสนอและร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด การทำงาน และประสบการณ์ที่สั่งสมมานานกว่า 20 แห่ง จากทั่วประเทศ สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ จึงเป็นเวทีของทุกคนที่จะมาร่วมสร้างสังคมที่มีความสุข แม้สังคมที่อยู่ร้อนนอนทุกข์จะไม่พลิกกลับเป็นสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขในทันที แต่วันนี้ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้น ที่ทุกคนมีส่วนร่วมได้ ผู้สนใจแจ้งความประสงค์เข้าร่วมงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ โทร.0-2590-2304 ในวันเวลาราชการ--จบ--

'หมอประเวศ'เสวนาพลิกภาคใต้สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

Source - ไอ.เอ็น.เอ็น. (Th)

Thursday, July 07, 2005 14:14

688 XTHAI XLOCAL V%WIREL P%INN

กรุงเทพฯ--7 ก.ค.--ไอ.เอ็น.เอ็น.

ราษฎรอาวุโส " นายแพทย์ประเวศ วะสี " เป็นประธานงานเสวนา " พลิกวิกฤติภาคใต้สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข " ในวันที่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติปี 2548 ว่าด้วย ความอยู่เย็นเป็นสุข ร่วมกับเครือข่ายพื้นที่ชุมชนชายฝั่งอันดามัน เครือข่ายสมัชชาสุขภาพ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และสถาบันศึกษาระบบวิจัย ภาคใต้ ร่วมกันจัดงานเสวนาเรื่อง พลิกวิกฤติภาคใต้สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข บริเวณอิมแพ็ค เมืองธานี โดยมีท.ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส เป็นประธานภายในงาน และจะร่วมเสวนาในหัวข้อสมานฉันท์ร่วมใจไทยทั้งหมดพื้นที่ฟูชีวิตให้ อยู่เย็นเป็นสุขที่ภาคใต้ นอกจากนี้ภายในงานยังได้การจัดแสดงการละเล่นพื้นบ้านชุด ตลกสูง ของชาว 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย ส่วนบรรยากาศภายในงานขณะนี้เป็นไปอย่างคึกคักมีประชาชนชาวไทยและมุสลิมเข้าร่วมงานกันอย่างคับคั่ง อย่างไรก็ตามในส่วนบริเวณหน้าห้องเสวนาได้มีการจัดนิทรรศการความเป็นอยู่ของคน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และมีการจำหน่ายสินค้าพื้นบ้านที่มาจากภูมิปัญญาของชาวใต้มาจัดจำหน่ายด้วย--จบ--

เกาะติดสมัชชา

ลานสมัชชาเด็กดก ชาวสมัชชาช่วยกันต่อภาพแห่งความสุข

▶ ชาวสมัชชาช่วยกันต่อภาพแห่งความสุข... (Text describing the community's role in creating happiness and health.)

▶ ... (Additional text about the conference's goals and community involvement.)

เกาะติดสมัชชา

▶ ... (Text about the conference's focus on health and community.)

▶ ... (Text about the conference's impact on the community.)

เปิดเวทีเล็ก สมัชชาสุขภาพท้องถิ่น เจาะประเด็น

▶ ... (Text about the local health conference and its focus on specific issues.)

▶ ... (Text about the conference's role in addressing local health concerns.)

เกาะติดสมัชชา

ชอต้อนรับทุกท่านส่วนที่สองของสมัชชาสุขภาพ ประจำปี
2548

สาระสำคัญของฉบับนี้เน้นบนมิตรภาพร่วมกัน
ได้งานไว้ร่วมกัน โลกเป็นโลกที่ดีร่วมกันและ
ตัวเราทุกคนของเรา "รักไม่ลืมใจไม่ขาด
สองพันปีไม่คำปฏิญาณ"

เกาะติดสมาชิก

▶ **บรรณาธิการ** ขอเชิญสมาชิกทุกท่าน ส่งภาพถ่ายที่ชนะเลิศมาหาเราด้วยนะคะ เพื่อจะได้ไปจัดแสดงที่หอศิลป์แห่งชาติและหอศิลป์อื่นๆ

สุนทรียสนทนา อยู่เย็นเป็นสุขแบบง่าย ๆ ใน 10 นาที

▶ **อย่างที่คุณคิด** 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาคุณรู้สึกอย่างไรกับการเข้าร่วมสุนทรียสนทนา? ...

▶ **คุณพบผู้คนที่** ... ได้เจอเพื่อนใหม่ ... ได้เจอเพื่อนเก่า ... ได้เจอเพื่อนที่ ...

▶ **คุณประทับใจ** ... ได้เจอเพื่อนใหม่ ... ได้เจอเพื่อนเก่า ... ได้เจอเพื่อนที่ ...

▶ **คุณมีจุดประสงค์** ... ได้เจอเพื่อนใหม่ ... ได้เจอเพื่อนเก่า ... ได้เจอเพื่อนที่ ...

สมัครสมาชิกได้ที่ ... **อยู่เย็นเป็นสุข**

เกาะติดสมาชิก

▶ **บรรณาธิการ** ขอเชิญสมาชิกทุกท่าน ส่งภาพถ่ายที่ชนะเลิศมาหาเราด้วยนะคะ เพื่อจะได้ไปจัดแสดงที่หอศิลป์แห่งชาติและหอศิลป์อื่นๆ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ความหวังของชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข

“กิจกรรม, เสนอขอ, สวัสดิการชุมชนเป็นสุข ได้ชุมชนไหน?”

▶ **คุณคิดว่า** ... ได้เจอเพื่อนใหม่ ... ได้เจอเพื่อนเก่า ... ได้เจอเพื่อนที่ ...

▶ **คุณประทับใจ** ... ได้เจอเพื่อนใหม่ ... ได้เจอเพื่อนเก่า ... ได้เจอเพื่อนที่ ...

▶ **คุณมีจุดประสงค์** ... ได้เจอเพื่อนใหม่ ... ได้เจอเพื่อนเก่า ... ได้เจอเพื่อนที่ ...

สมัครสมาชิกได้ที่ ... **อยู่เย็นเป็นสุข**

เกาะติดสมาชิก

▶ **บรรณาธิการ** ขอเชิญสมาชิกทุกท่าน ส่งภาพถ่ายที่ชนะเลิศมาหาเราด้วยนะคะ เพื่อจะได้ไปจัดแสดงที่หอศิลป์แห่งชาติและหอศิลป์อื่นๆ

สังคมซับซ้อนอยู่รื้อนอนนอนทุกข์ ต้องการ “พลเมืองอาสา” ช่วยกู้

▶ **ทำไมเราถึง** ... ได้เจอเพื่อนใหม่ ... ได้เจอเพื่อนเก่า ... ได้เจอเพื่อนที่ ...

▶ **คุณประทับใจ** ... ได้เจอเพื่อนใหม่ ... ได้เจอเพื่อนเก่า ... ได้เจอเพื่อนที่ ...

▶ **คุณมีจุดประสงค์** ... ได้เจอเพื่อนใหม่ ... ได้เจอเพื่อนเก่า ... ได้เจอเพื่อนที่ ...

สมัครสมาชิกได้ที่ ... **อยู่เย็นเป็นสุข**

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ภาคผนวก

๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน
๒. รายชื่อประธาน/ผู้จัดการ/ผู้ประสานงานห้องย่อย
๓. รายชื่อองค์กรเจ้าภาพร่วมจัด
๔. รายชื่อเวทีสัมมนาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ สัมมนาสุขภาพเฉพาะประเด็น พ.ศ.๒๕๕๘
๕. รายชื่อองค์กร/หน่วยงาน/เครือข่ายที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘
๖. ประมวลภาพกิจกรรม “อยู่เย็นเป็นสุข”

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์
เลขที่ กปร.รท.๑๖๖/๒๕๖๓

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
เลขที่ กปร.รท.๑๖๖/๒๕๖๓

ภาคผนวก ๑

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
คณะอนุกรรมการ
และคณะทำงาน

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

ที่ ๒ / ๒๕๔๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพ พ.ศ.๒๕๔๘

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑ / ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ มีมติเห็นชอบให้จัดสมัชชาสุขภาพ ปี ๒๕๔๘ โดยมี นายบรรลु ศิริพานิช เป็นประธานกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ นั้น

เพื่อให้การจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ และมติการประชุมคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๘ ขึ้น โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ ที่ปรึกษา

- ๑.๑.๑ คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติทุกท่าน
- ๑.๑.๒ ประธานกรรมการสิทธิ การสาธารณสุข สภาผู้แทนราษฎร
- ๑.๑.๓ ประธานกรรมการสิทธิ การสาธารณสุข วุฒิสภา
- ๑.๑.๔ ประธานกรรมการ การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ วุฒิสภา
- ๑.๑.๕ ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๑.๑.๖ ปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๑.๑.๗ ศาสตราจารย์เกษม วัฒนชัย
- ๑.๑.๘ ศาสตราจารย์อานันท์ กาญจนพันธุ์
- ๑.๑.๙ นายเสรี พงศ์พิศ
- ๑.๑.๑๐ นายอุทัย ดุลยเกษม
- ๑.๑.๑๑ นายภัทร คำพิทักษ์

๑.๒ คณะกรรมการ

๑.๒.๑ นายบรรลु ศิริพานิช	ประธานกรรมการ
๑.๒.๒ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
(ที่ได้รับมอบหมาย)	รองประธาน
๑.๒.๓ นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ ผู้แทนประชาคมสุขภาพ	รองประธาน
๑.๒.๔ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒.๕ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒.๖ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒.๗ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒.๘ นายกสุมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย	กรรมการ

๑.๒.๙	ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ		กรรมการ
๑.๒.๑๐	เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ		กรรมการ
๑.๒.๑๑	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข		กรรมการ
๑.๒.๑๒	นางทิพย์พพร ตันติสุนทร ผู้อำนวยการสถาบันนโยบายศึกษา		กรรมการ
๑.๒.๑๓	เลขาธิการแพทยสภา		กรรมการ
๑.๒.๑๔	เลขาธิการสภาการพยาบาล		กรรมการ
๑.๒.๑๕	เลขาธิการสภาเภสัชกรรม		กรรมการ
๑.๒.๑๖	เลขาธิการทันตแพทยสภา		กรรมการ
๑.๒.๑๗	ประธานกรรมการวิชาชีพแพทย์แผนไทย		กรรมการ
๑.๒.๑๘	นายบุญเรือง ชูชัยแสงรัตน์	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	กรรมการ
๑.๒.๑๙	นายชัยวัฒน์ ภิระพันธุ์	ผู้แทนฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
๑.๒.๒๐	นายสมพันธ์ เตชะอธิก	ผู้แทนฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
๑.๒.๒๑	นายโกมาตร จึงเสถียรทรัพย์	ผู้แทนฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
๑.๒.๒๒	นายเดชรัต สุขกำเนิด	ผู้แทนฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
๑.๒.๒๓	นางวณิ ปิ่นประทีป	ผู้แทนฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
๑.๒.๒๔	นายชาติวี เจริญศิริ	ผู้แทนฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
๑.๒.๒๕	นายวรรณชัย ไตรแก้ว	ผู้แทนวิชาการ	กรรมการ
๑.๒.๒๖	นางอำมร บรรจง	ผู้แทนฝ่ายสื่อสาธารณะ	กรรมการ
๑.๒.๒๗	นางสาวอภิญา ตันทวิวงศ์	ผู้แทนฝ่ายสื่อสาธารณะ	กรรมการ
๑.๒.๒๘	นางสุภาวดี หาญเมธี	ผู้แทนฝ่ายสื่อสาธารณะ	กรรมการ
๑.๒.๒๙	นายสุนินทร์ กิจนิตย์ชีว์	ผู้แทนประชาคม	กรรมการ
๑.๒.๓๐	นายวิเชียร คุตตวัส	ผู้แทนประชาคม	กรรมการ
๑.๒.๓๑	นายไพศาล เจียนศิริจินดา	ผู้แทนประชาคม	กรรมการ
๑.๒.๓๒	นายทศพล สมพงษ์	ผู้แทนประชาคม	กรรมการ
๑.๒.๓๓	นายบัญญัติ พงษ์พานิช	ผู้แทนประชาคม	กรรมการ
๑.๒.๓๔	แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด	เสถียรธรรมสถาน	กรรมการ
๑.๒.๓๕	นายสมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์	มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๒.๓๖	นายพลเดช ปิ่นประทีป	มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา	กรรมการ
๑.๒.๓๗	นายวีรพงษ์ เกรียงสินยศ	มูลนิธิสุขภาพไทย	กรรมการ
๑.๒.๓๘	นางสาวสารี อ๋องสมหวัง	มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค	กรรมการ
๑.๒.๓๙	นายศุภชีพ ดิษเทศ	เครือข่ายผู้พิการ	กรรมการ
๑.๒.๔๐	ผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ		กรรมการและเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ กำหนดกรอบการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘
- ๒.๒ กำหนดรูปแบบ วิธีการ องค์ประกอบและหลักเกณฑ์การจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘
- ๒.๓ กำหนด วัน เวลา และสถานที่จัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
- ๒.๔ กำหนดประเด็นที่จะนำเข้าสู่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ทั้งประเด็นหลักและประเด็นย่อย และวิธีการให้ได้มาซึ่งประเด็นเหล่านั้น
- ๒.๕ สนับสนุนและประสานงานเพื่อระดมความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและนอกภาครัฐ เข้ามีส่วนร่วมกระบวนการสมัชชาสุขภาพเพื่อให้เกิดเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็ง
- ๒.๖ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานได้ตามความจำเป็น
- ๒.๗ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก คปรส.

ทั้งนี้ ตั้งแต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๗

(ลงชื่อ) จาตุรนต์ ฉายแสง

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

รองนายกรัฐมนตรี

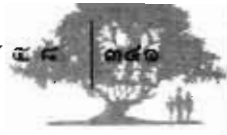
ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางปิติพร จันทรทัต ณ ออยุธยา)

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

ที่ ๒ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑ / ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ มีมติเห็นชอบให้จัดประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ขึ้นตามคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ที่ ๒ / ๒๕๕๘ สั่ง ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ นั้น

เพื่อให้การจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๖ ของคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ที่ ๒ / ๒๕๕๘ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ขึ้น จำนวน ๕ คณะ โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่ดังนี้

๑. คณะทำงานจัดการห้องย่อย

๑.๑ องค์ประกอบ

๑.๑.๑ นพ.ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล	ที่ปรึกษา
๑.๑.๒ นพ.สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ	ที่ปรึกษา
๑.๑.๓ นายสุนทร กิจนิตย์ชีว์	ประธานคณะทำงาน
๑.๑.๔ ผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๑.๕ รศ.วิลาวัลย์ เสนารัตน์	คณะทำงาน
๑.๑.๖ นพ.ประพจน์ เกตุรากาศ	คณะทำงาน
๑.๑.๗ นพ.นิสิต วรรณนัจฉริยา	คณะทำงาน
๑.๑.๘ นายสมพันธ์ เตชะอธิก	คณะทำงาน
๑.๑.๙ นายไพศาล เจียนศิริจินดา	คณะทำงาน
๑.๑.๑๐ นายพงษ์เทพ สุธีรกุล	คณะทำงาน
๑.๑.๑๑ นางทิพาภรณ์ สังขพันธ์	คณะทำงาน
๑.๑.๑๒ ตัวแทนเด็กและเยาวชน	คณะทำงาน
๑.๑.๑๓ นางสุรณี พิพัฒน์โรจนกมล	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๑.๑๔ นางสาวฐิติพร คัญฐา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๑ หน้าที่

- ๒.๑ กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการคัดเลือกประเด็น/เรื่องจากสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นและประเด็นอื่นๆ/เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๒ จัดให้มีการประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับประเด็น/เรื่องที่จะนำเข้าสู่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
- ๒.๓ วางแผนและจัดการกระบวนการสมัชชาสุขภาพประเด็นย่อยในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

- ๒.๔ เชื่อมโยงกับคณะทำงานสื่อสารสาธารณะเพื่อการสื่อสารกับสาธารณะ
- ๒.๕ ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

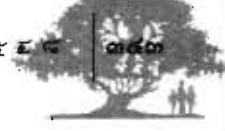
๒. คณะทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรม

๒.๑ องค์ประกอบ

๒.๑.๑	ดร.เสรี พงศ์พิศ	ที่ปรึกษา
๒.๑.๒	นายสุนทร กิจนิตยชีวี	ที่ปรึกษา
๒.๑.๓	นายประยงค์ รณรงค์	ที่ปรึกษา
๒.๑.๔	นายชัชวาลย์ ทองดีเลิศ	ที่ปรึกษา
๒.๑.๕	ครูบาสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์	ประธานคณะทำงาน
๒.๑.๖	รศ.ดร.บุญยงค์ เกศเทศ	คณะทำงาน
๒.๑.๗	นางพรพีไล เลิศวิชา	คณะทำงาน
๒.๑.๘	นางสาวดวงพร เฮงบุญพันธ์	คณะทำงาน
๒.๑.๙	นางมุกดา อินต๊ะสาร	คณะทำงาน
๒.๑.๑๐	นางศรีสุรางค์ มาศศิริกุล	คณะทำงาน
๒.๑.๑๑	นางสาวกาญจนา ทองทั่ว	คณะทำงาน
๒.๑.๑๒	นายบุญเต็ม ชัยลา	คณะทำงาน
๒.๑.๑๓	นายสุวัฒน์ คงแป้น	คณะทำงาน
๒.๑.๑๔	นายประพจน์ ภูทองคำ	คณะทำงาน
๒.๑.๑๕	นางเยาวนุช เวศร์ภาดา	คณะทำงาน
๒.๑.๑๖	นางสุจิตรา วุฒิธำรงค์	คณะทำงาน
๒.๑.๑๗	นางปิติพร จันทรทัต ณ ออยุธยา	คณะทำงาน
๒.๑.๑๘	นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	คณะทำงานและเลขานุการ
๒.๑.๑๙	นางนิรชรา อัครวิธากุล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๑.๒๐	นางสาวสุนีย์ สุขสว่าง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๑.๒๑	นางวรรณวิมล ขวัญญาใจ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๒ หน้าที่

- ๒.๒.๑ กำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอนวัตกรรมการสร้างสุขภาพเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘
- ๒.๒.๒ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือกนวัตกรรมการสร้างสุขภาพเพื่อนำเสนอในเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘
- ๒.๒.๓ วางแผนและจัดการกระบวนการนำเสนอนวัตกรรมการสร้างสุขภาพในเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘
- ๒.๒.๔ เชื่อมโยงประเด็นสาระของนวัตกรรมการสร้างสุขภาพผ่านคณะทำงานสื่อสารสาธารณะเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ
- ๒.๒.๕ ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. คณะทำงานสื่อสาร

๓.๑ องค์ประกอบ

๓.๑.๑	นายพงษ์ศักดิ์ พยัคฆวิเชียร	ที่ปรึกษา
๓.๑.๒	นายสนธิญาณ หนูแก้ว	ที่ปรึกษา
๓.๑.๓	นายอดุลย์ จันทรังษี	ที่ปรึกษา
๓.๑.๔	นายสุริยง หุนทสาร	ที่ปรึกษา
๓.๑.๕	นายสง่า ดามาพงศ์	ประธานคณะทำงาน
๓.๑.๖	ผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ	คณะทำงาน
๓.๑.๗	นางนัยนา แพร์ศรีสกุล	คณะทำงาน
๓.๑.๘	นางสาวสมบูรณ์ ขอสกุล	คณะทำงาน
๓.๑.๙	นายวันชัย ดันติวิทยาพิทักษ์	คณะทำงาน
๓.๑.๑๐	นายภัทรหะ คำพิทักษ์	คณะทำงาน
๓.๑.๑๑	นายสุระชัย ชูผลกา	คณะทำงาน
๓.๑.๑๒	นางสาวมนทิรา วิโรจน์อนันท์	คณะทำงาน
๓.๑.๑๓	นายศักดิ์ดา เชื้ออินทร์	คณะทำงาน
๓.๑.๑๔	นางเครือวัลย์ โพธิ์ศรี	คณะทำงาน
๓.๑.๑๕	นายฉัตรชัย ไชโยธธา	คณะทำงาน
๓.๑.๑๖	นายสุเวศน์ อินสันทราย	คณะทำงาน
๓.๑.๑๗	นางอำนวยการพร เอี่ยมพันธ์	คณะทำงาน
๓.๑.๑๘	นางสาวอภิญา ตันทวิวงษ์	คณะทำงาน
๓.๑.๑๙	นางสายศิริ ด่านวัฒนะ	คณะทำงาน
๓.๑.๒๐	คุณนิภาพร ศรีณรงค์สุข	คณะทำงาน
๓.๑.๒๑	นางพลินี เสริมสินสิริ	คณะทำงานและเลขานุการ
๓.๑.๒๒	นางสุมาลี ประทุมพันธ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๓.๒ หน้าที่

- ๓.๒.๑ กำหนดยุทธศาสตร์และยุทธวิธีเพื่อสื่อสารกับสาธารณะ ในการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”
- ๓.๒.๒ วางแผนปฏิบัติการการสื่อสารสาธารณะเพื่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติปี ๒๕๕๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”
- ๓.๒.๓ สนับสนุนให้มีการดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้
- ๓.๒.๔ ประสานงานเชื่อมโยงกับคณะทำงานชุดอื่นๆ
- ๓.๒.๕ ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. คณะทำงานด้านพิธีการ

๔.๑ องค์ประกอบ

๔.๑.๑	นพ.บัญชา พงศ์พานิช	ที่ปรึกษา
๔.๑.๒	รศ.อนุชาติ พวงสำลี	ที่ปรึกษา
๔.๑.๓	นายสง่า ดามาพงศ์	ที่ปรึกษา
๔.๑.๔	ผศ.ทศพล สมพงษ์	ประธานคณะทำงาน
๔.๑.๕	นางปิติพร จันทรทัต ณ อยุธยา	คณะทำงาน
๔.๑.๖	ผศ.ดร.ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงษ์	คณะทำงาน
๔.๑.๗	ผศ.ดร.วิรัตน์ ปานศิลา	คณะทำงาน
๔.๑.๘	นายสฤกษ์ สุฤทธิ	คณะทำงาน
๔.๑.๙	นายสุรศักดิ์ บุญเทียน	คณะทำงานและเลขานุการ
๔.๑.๑๐	นางสาวสุนีย์ สุขสว่าง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๔.๒ หน้าที่

- ๔.๒.๑ กำหนดรูปแบบ พิธีการ พิธีกรรม และการสร้างบรรยากาศในเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
- ๔.๒.๒ วางแผนและจัดการ ตามข้อ ๔.๒.๑
- ๔.๒.๓ เชื่อมโยงการทำงาน กับคณะทำงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๔.๒.๔ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๕. คณะทำงานด้านจัดการทั่วไป

๕.๑ องค์ประกอบ

๕.๑.๑	ผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ	ประธานคณะทำงาน
๕.๑.๒	นางวณี ปิ่นประทีป	คณะทำงาน
๕.๑.๓	นางนินาถ สมหวัง	คณะทำงาน
๕.๑.๔	นางสาวสวาท สุขสำราญ	คณะทำงาน
๕.๑.๕	นางสุรณี พิพัฒน์โรจนกมล	คณะทำงาน
๕.๑.๖	นางปิติพร จันทรทัต ณ อยุธยา	คณะทำงานและเลขานุการ
๕.๑.๗	นางสาวสุภาภรณ์ สว่างศรี	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๕.๑.๘	นางสาวศิริธร อรไชย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๕.๒ หน้าที่

- ๕.๒.๑ จัดทำกำหนดการ และรับสมัครผู้ร่วมสมัชชาฯ และกำหนดรูปแบบและวิธีการลงทะเบียน
- ๕.๒.๒ จัดหา ตกแต่ง สถานที่ และเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เอกสาร รวมถึงเครื่องมือสื่อสาร สนับสนุนการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
- ๕.๒.๓ ประสานและติดตามข้อเสนอจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๗
- ๕.๒.๔ ดำเนินการด้านงานการเงิน และงบประมาณ

- ๕.๒.๕ ประสานงานและอำนวยความสะดวกทั่วไป
- ๕.๒.๖ เชื่อมโยงการทำงานกับคณะทำงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๕.๒.๗ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘
(ลงชื่อ) บรรลุ ศิริพานิช
(นายแพทย์บรรลุ ศิริพานิช)
ประธานกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘

สำเนาถูกต้อง

(นางปิติพร จันทรทัต ณ อยุรยา)
สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ
๔ เมษายน ๒๕๔๘

สำเนา
คำสั่งคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘
ที่ ๑ / ๒๕๕๘
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
ประเด็นหลัก ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

สืบเนื่องจากมติการประชุมคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เห็นชอบให้จัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

ดังนั้น เพื่อให้การจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๘ ประเด็นหลักว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” เป็นไปตามวัตถุประสงค์เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าวสืบเนื่องต่อไป คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘ จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ประเด็นหลัก ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ขึ้น โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ ที่ปรึกษา

- ๑.๑.๑ นพ.ประเวศ วะสี
- ๑.๑.๒ พระไพศาล วิสาโล
- ๑.๑.๓ แม่ชีศันสนีย์ เสถียรสุต
- ๑.๑.๔ นายวิบูลย์ เข็มเฉลิม
- ๑.๑.๕ ศ.ดร.อมรา พงศาพิชญ์
- ๑.๑.๖ นพ.วิจารณ์ พานิช
- ๑.๑.๗ รศ.ปาริชาติ วลัยเสถียร
- ๑.๑.๘ นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์
- ๑.๑.๙ นพ.อภิรักษ์ มงคล
- ๑.๑.๑๐ นพ.อภิสิทธิ์ ธำรงวารังกูร

๑.๒ คณะทำงาน

๑.๒.๑ ดร.เสรี พงศ์พิศ	ประธาน
๑.๒.๒ นายคำเดื่อง ภาษี	ผู้ทำงาน
๑.๒.๓ พ.ญ.นิตยา คชภักดี	ผู้ทำงาน
๑.๒.๔ นพ.อำพล จินดาวัฒนะ	ผู้ทำงาน
๑.๒.๕ นางนิตยา กมลวันทนิศา	ผู้ทำงาน
๑.๒.๖ นางวัลลภา คุณติวานนท์	ผู้ทำงาน
๑.๒.๗ นพ.อุกฤษฏ์ มลิินทางกูร	ผู้ทำงาน
๑.๒.๘ นพ.พินิจ ฟ้าอำนาจผล	ผู้ทำงาน

๑.๒.๙ นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร์

ผู้ทำงานและเลขานุการ

๑.๒.๑๐ นางอรพรรณ ศรีสุขวัฒนา

ผู้ทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๒.๑๑ นางสาวสมพร เพ็งคำ

ผู้ทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๒.๑๒ นางนิรชรา อัครวีธากุล

ผู้ทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ กำหนดกรอบการจัดสัมมนาชุมชนว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” และแนวทางการจัดสัมมนาชุมชนตั้งแต่การรวบรวม ศึกษาข้อมูลสถานการณ์และองค์ความรู้ที่จำเป็น การจัดเวที่ย่อยที่จำเป็น การเชื่อมโยงเครือข่าย และการสื่อสารข้อมูลสู่สาธารณะ เพื่อนำสู่การสังเคราะห์ข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ กำหนดรายละเอียดกิจกรรมและการดำเนินการจัดเวทีสัมมนาชุมชนแห่งชาติ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ในเวทีสัมมนาชุมชนแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘

๒.๓ สนับสนุนและประสานงานเพื่อระดมความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งองค์กร ภาคี และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เข้าร่วมร่วมกระบวนการสัมมนาชุมชนแห่งชาติ ว่าด้วย “ความอยู่เย็นเป็นสุข”

๒.๔ ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(ลงชื่อ) บรรลุ ศิริพานิช

(นายบรรลุ ศิริพานิช)

ประธานคณะกรรมการจัดสัมมนาชุมชนแห่งชาติ ปี ๒๕๔๘

สำเนาถูกต้อง

(นางอรพรรณ ศรีสุขวัฒนา)

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

เมษายน ๒๕๔๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ วิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์
วิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ วิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ภาคผนวก ๒๓

รายชื่อประธาน / ผู้จัดการ / ผู้ประสานงานห้องย่อย

รายชื่อผู้จัดการห้องย่อย / ผู้จัดการ / ผู้ประสานงาน

	ห้องย่อย	ผู้จัดการห้องย่อย	ประสานห้องย่อย	ผู้ประสานงาน สป.รศ.
๑	พลิกวิกฤติภาคใต้ สู่ความเป็นอยู่เป็นสุข	มานะ ช่วยชู	ศ.ประเวศ วะสี	กรรณิการ์ บรรเทิงจิตร
๒	พลังเด็ก เยาวชน ครอบครัว และผู้สูงอายุ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	ฉัตรชัย เชื้อรามัญ	-	กรรณิการ์ บรรเทิงจิตร
๓	อาหารและเกษตรเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	ทัศนีย์ วีระกันต์	สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ	ฐิติพร คัญภุชา
๔	ท้องถิ่นและชุมชนกับการสร้างหลักประกันสุขภาพเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	อรจิตรต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์ ชนาทิพย์ มารมย์ (นก)	-	สุรณี พิพัฒน์โรจนกมล
๕	“ชีวิตสาธารณะ ท้องถิ่นน่าอยู่” สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข	คุณสลิษฐ์ คุณวัตรวรรณ	ไพโรจน์ สุจินดา	สุรณี พิพัฒน์โรจนกมล
๖	อปท.กับการสร้างนโยบาย-สาธารณะเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	สมพันธ์ เตชะอธิก	-	สุรศักดิ์ บุญเทียน
๗	ศักยภาพคนพิการสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข	ธีรยุทธ สุนทรวิท	ศุภชีพ ดิษเทศ	กรรณิการ์ บรรเทิงจิตร
๘	นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข	วราลักษณ์ ศรีโย หาญณรงค์ เยาวเลิศ	-	สมพร เพ็งคำ
๙	นโยบายสาธารณะ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข : ลด ละ เลิก การดื่มแอลกอฮอล์	จักรกฤษณ์ พูลสวัสดิ์กิติกุล	อิศรา ศาสติศาสตร์	สุรณี พิพัฒน์โรจนกมล
๑๐	สื่อกับการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข	ศักดิ์ดา เชื้ออินทร์ เครือวัลย์ โพธิ์ศรี	โคทม อาริยา	สุมาลี ประทุมรัตน์
๑๑	ยุทธศาสตร์ “เมืองไทยแข็งแรง” สู่ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุข	นพ.ชัย กฤติยาภิชาติกุล	-	สมพร เพ็งคำ
๑๒	ภูมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไทย สู่ความอยู่เย็นเป็นสุข	วีรพงษ์ เกรียงสินยศ คะทาวุธ แวงชัยภูมิ	ประพจน์ เกตราภาค	สุรณี พิพัฒน์โรจนกมล

ภาคผนวก ๓

รายชื่อองค์กรเจ้าภาพร่วมจัด

รายชื่อองค์กรเจ้าภาพร่วมจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓. กระทรวงศึกษาธิการ
๔. กระทรวงมหาดไทย
๕. กระทรวงสาธารณสุข
๖. สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๗. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๘. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
๙. มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
๑๐. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๑๑. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
๑๒. สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
๑๓. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
๑๔. สถาบันวิจัยสังคมและสุขภาพ
๑๕. มูลนิธิหมอชาวบ้าน
๑๖. เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น
๑๗. เครือข่ายคนพิการ
๑๘. เครือข่ายเด็กและเยาวชน
๑๙. เครือข่ายหมออนามัย
๒๐. เครือข่ายครอบครัวเข้มแข็ง
๒๑. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว
๒๒. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
๒๓. แพทยสภา
๒๔. สภาการพยาบาล
๒๕. สภาเภสัชกรรม
๒๖. ทันตแพทยสภา
๒๗. โครงการพันธมิตรการสร้างสุขภาพ
๒๘. เลขาธิการรมสสถาน
๒๙. สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย
๓๐. สำนักพิมพ์สวนเงินมีมา
๓๑. ประชาคม เครือข่าย ภาควิชาสุขภาพทั่วประเทศ

ภาคผนวก ๔

รายชื่อเวทีสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่
สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น พ.ศ.๒๕๕๘

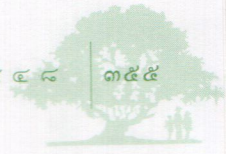
โครงการสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นปี ๒๕๕๘

ที่	จังหวัด	โครงการ ภาคเหนือ	ผู้เสนอโครงการ
๑	กำแพงเพชร	สมัชชาสุขภาพจังหวัดกำแพงเพชรว่าด้วย “กลุ่มเกษตรกรรวมเทค”	นส.สุดาร์ตน์ ศิริพงษ์
๒	เชียงใหม่	การสร้างชุมชนเกษตรกรสุขภาพะเชียงใหม่ ๒๕๕๘	นายเกรียงเดช เจริญทรัพย์
๓	นครสวรรค์	สมัชชาสุขภาพจังหวัดนครสวรรค์ “ยูชนกับสุขภาพะแห่งเมือง”	นายไพศาล เจียนศิริจินดา
๔	น่าน	การพัฒนากระบวนการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ แบบมีส่วนร่วมโดยผ่านเวทีสมัชชาสุขภาพจังหวัดน่าน	นายสุทธิพงษ์ วสุโสภาพล
๕	พะเยา	สมัชชาสุขภาพจังหวัดพะเยาว่าด้วย การเสริมสร้างพัฒนาเครือข่ายสาธารณะประโยชน์เพื่อสุขภาพะท้องถิ่น	นายบุญโชติ เรือนสอน
๖	พิจิตร	สมัชชาสุขภาพจังหวัดพิจิตรว่าด้วยเรื่อง “เกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพ”	นส.สุนทร ตูตะพะ
๗	พิษณุโลก	สมัชชาสุขภาพจังหวัดพิษณุโลกว่าด้วย “เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย จังหวัดพิษณุโลก ปี๒๕๕๘”	นส.กาญจนา แสงรัตน์
๘	เพชรบูรณ์	สมัชชาสุขภาพจังหวัดเพชรบูรณ์ว่าด้วย “สุขภาพะครอบครัว (Healthy Family)”	นายสุรพงษ์ พรหมเท้า
๙	แพร่	สมัชชาสุขภาพจังหวัดแพร่ว่าด้วย “นโยบายสาธารณะด้านอาหารปลอดภัย”	นายสุวิทย์ สมบัติ
๑๐	แม่ฮ่องสอน	กระบวนการสมัชชาสุขภาพจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี ๒๕๕๘	นายไสร้จจ้ ปวงคำคง
๑๑	ลำปาง	สมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปางว่าด้วย “เกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพ”	นายสถาพร ช้อนสุข
๑๒	ลำพูน	สมัชชาสุขภาพจังหวัดลำพูนปี ๒๕๕๘ ประเด็น “เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย”	นายอุดม สุริยะวงค์
๑๓	อุทัยธานี	สมัชชาสุขภาพจังหวัดอุทัยธานีว่าด้วย “เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย สุขภาพะของชาวอุทัยธานี”	นส.วิไลวรรณ จันทร์พวง
๑๔	อุดรดิตต์	สมัชชาสร้างสุขภาพ ตำบลพญาแมน อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตต์	นายกมล มั่นอัน
๑๕	สุโขทัย	สมัชชาสุขภาพะจังหวัดสุโขทัยว่าด้วยเรื่อง “สุขภาพะเด็กเยาวชนและครอบครัว”	นส.ธีระนุช สิตะสุด
๑๖	เชียงราย	สมัชชาสุขภาพจังหวัดเชียงราย “เกษตรปลอดสารอาหารปลอดพิษ ชีวิตปลอดภัย ปี ๒๕๕๘”	นางงามนิตย์ ราชกิจ
๑๗	เชียงราย	สมัชชาสุขภาพะเกษตรกรรมปลอดสารเคมี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย	นายมานิตย์ พรหมเสน

โครงการสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นปี ๒๕๕๘

ที่	จังหวัด	โครงการ	ผู้แทนโครงการ
ภาคกลาง ตะวันออกและตะวันตก			
๑๘	๖ ภูมิภาค	สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นว่าด้วย “สิ่งแวดล้อมกับสุขภาวะของประชาชน” (เวทีสมัชชาสุขภาพระดับภูมิภาค)	นางรตยา จันทรเทียร
๑๙	๗ ภูมิภาค	สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นว่าด้วย “สิ่งแวดล้อมกับสุขภาวะของประชาชน” (เวทีสังเคราะห์เพื่อนำเข้าเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปี๒๕๕๘)	นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ
๒๐	ภาค ตอ.	เครือข่ายสมัชชาสุขภาพประชาชนภาคตะวันออก	ผศ.ดร.สุนันทา โอศิริ
๒๑	กทม.	สมัชชาสุขภาพสายใยเพื่อวัยรุ่นหัวข้อ “เยาวชนกทม.ร่วมใจสร้างสุข”	พญ.สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์
๒๒	ฉะเชิงเทรา	การสร้างพลังชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองด้านสุขภาพ	นางพนิดา มิ่งสมร
๒๓	ปราจีนบุรี	สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น “การจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สร้างความมั่นคงพื้นที่ลุ่มน้ำจังหวัดปราจีนบุรี ปี ๒๕๕๘	นางบุษบงก์ ชาวกันหา
๒๔	ลพบุรี	สมัชชาสุขภาพพื้นที่ “เครือข่ายวิฑูชุมชน-สร้างคน-สร้างสุขภาพ”	นส.ผ่องศรี ธาราภูมิ
๒๕	สมุทรสงคราม	สมัชชาอาหารปลอดภัยสมุทรสงคราม	นายอรุณ เกิดสวัสดิ์
๒๖	ฉะเชิงเทรา	สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น “เกษตรเพื่อสุขภาพอาหารปลอดภัยตำบลดงน้อย”	นายดำรงส พุทธิรักษา
๒๗	ชัยนาท	สมัชชาสุขภาพเครือข่ายเกษตรมาตรฐาน สืบสานคุณภาพชีวิต จังหวัดชัยนาท	นางดวงพร อิศรัตน์
๒๘	สระบุรี	สมัชชาสุขภาพจังหวัดสระบุรี “รวมพลัง รวมน้ำใจสร้างความสดใสให้ป่าสัก”	นส.พัชรา อุบลสวัสดิ์
๒๙	ตราด	สมัชชาสุขภาพจังหวัดตราดว่าด้วย “สิ่งดี ๆ ที่สร้างสุข ปี ๒๕๕๘”	นส.ผ่องศรี อินทสุวรรณ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
๓๐	๗ จังหวัด	สมัชชาโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ เครือข่ายประชาคมเกษตรพัฒนา เพื่อสุขภาวะผู้ผลิต..สู่สุขภาพผู้บริโภค	นายสถาพร มณีโชติ
๓๑	ขอนแก่น	สมัชชาสุขภาพนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น : เรียนรู้ร่วมกัน สร้างสรรค์นโยบายสุขภาวะ	นายวิวัฒน์ ภัทรธีรกานต์
๓๒	ชัยภูมิ	สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นว่าด้วย “การจัดการสิ่งแวดล้อมจังหวัดชัยภูมิ”	นายไกรวัลย์ พรทิตยกุล
๓๓	นครพนม	สมัชชาสุขภาพ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน ๖๗๒ กับบทบาทการเสริมสร้างสุขภาวะคนในหมู่บ้านและชุมชน	นายรักวงศ์ คำชาติตา

โครงการสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นปี ๒๕๔๘

ที่	จังหวัด	โครงการ	ผู้เสนอโครงการ
๓๔	นครราชสีมา	การสร้างการเรียนรู้ สู่การขับเคลื่อนการสร้างเสริมสุขภาพจังหวัดนครราชสีมา	นายหาญชัย พันธุ์งาม
๓๕	นครราชสีมา	การสร้างประชาคมชุมชนสุขภาพดี ศูนย์เรียนรู้บ้านทอฝัน ตำบลหนองบุญมาก อำเภอ หนองบุญมาก	นส.ปรัชทิพา หวังร่วมกลาง
๓๖	นครราชสีมา	โครงการสภาสุขภาพ ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	นายสมบุรณ์ สิงกิ่ง
๓๗	มหาสารคาม	เวทีสมัชชาสุขภาพของกลุ่มวัยรุ่น (วัยรุ่นไทย ห่างไกลบุหรี่-เหล้า)	นายโพธิ์ทอง เกตุมาลา
๓๘	เลย	สมัชชาสุขภาพจังหวัดเลย “การสร้างความร่วมมือ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วมโดยชุมชน กรณีการประกาศป่าภูค้อ ภูกระแตเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า”	นส.อภิญา กรรณลา
๓๙	อำนาจเจริญ	สมัชชาสุขภาพ “นโยบายสาธารณะเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ประเด็นสวนหลังบ้าน อาหารปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย บนดินอีสาน ลูกหลานคุ้มโฮม”	นายรักประชา ธิดาเวช
๔๐	อุบลราชธานี	สมัชชาสุขภาพว่าด้วย “สุขภาพของคนอุบล พ.ศ. ๒๕๔๘”	นพ.ประวิทย์ วิริยสิทธิ์วัฒน์
๔๑	มุกดาหาร	อาหารปลอดภัย ชีวิตปลอดภัย เครือข่ายสุขภาพภาคประชาชนคนมุกดาหาร	นางปัญจพร ทิพย์ศรี
๔๒	มหาสารคาม	สมัชชาสุขภาพ “เกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย จังหวัดมหาสารคาม”	นายวัฒนสาร ปานเพชร
๔๓	มหาสารคาม	สมัชชาสุขภาพอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	นายสมหมาย กลางหิน
๔๔	ร้อยเอ็ด	สมัชชาสุขภาพจังหวัดร้อยเอ็ดว่าด้วย “ตลาดนัด “คน สร้างสุขสู่ (ร่าง) พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ กระบวนการสร้างสุขและนโยบายสาธารณะของท้องถิ่น”	อ.ดวง อินทะไชย
๔๕	ร้อยเอ็ด	ธงธานีสานสัมพันธ์ ร่วมกัน ผันสู่สุขภาพดีปี ๒๕๔๘	นส.ยุพา รัตนเวฬุ

ภาคใต้

๔๖	ชุมพร	สมัชชาสุขภาพเยาวชน-ชุมชนร่วมใจพัฒนาสวนป่าสมุนไพรร	นายสุภาพ ศรีทรัพย์
๔๗	ชุมพร	สมัชชาเครือข่ายสร้างสุขภาพะ จังหวัดชุมพร	นายทวิวัตร เครือสาย
๔๘	ระนอง	สมัชชาสุขภาพะท้องถิ่นจากบทเรียน”คลื่นยักษ์สึนามิ” สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	นายวิทยา สุวรรณสอง
๔๙	กระบี่	สมัชชาเยาวชนตำบลคลองยางว่าด้วย “การจัดสิ่งเสพติดเพื่อชีวิตที่ดีกว่า ปี ๒๕๔๘”	นายวิรัตน์ ปาไหนด
๕๐	พัทลุง	สมัชชาสุขภาพทางอากาศว่าด้วย “สุขภาพะชุมชนคนโคกสักจังหวัดพัทลุง”	นายวิเวก หนูมาก
๕๑	พัทลุง	สมัชชาสุขภาพว่าด้วย “สุขภาพะคนพัทลุง” ปี ๒๕๔๘	นายสมพงษ์ เหมียนย่อง
๕๒	สุราษฎร์ธานี	สมัชชาภาคิปนิธานสุขภาพะภูมิโนแคว้นลุ่มน้ำตาปีอ่าวอ่างทอง	นายปรีชา จันทร์ภักดี
๕๓	นครศรีธรรม	รวมพลังสมัชชาอาหารปลอดภัยในเมืองนคร	นายทวี สร้อยศิริสุนทร

โครงการสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นปี ๒๕๕๘

ที่	จังหวัด	โครงการ	ผู้เสนอโครงการ
๕๔	สงขลา	สมัชชาสุขภาพเยาวชนเทพวิทยานูมาคว่าด้วย “การแก้ปัญหาสุราและบุหรี่”	นายวิเชียร ประดิษฐ์
๕๕	สงขลา	สมัชชาสุขภาพชุมชนปลูกผักบางเหียง อำเภอควนเนียง สงขลา	ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร
๕๖	สงขลา	บูรณาการสมัชชาสุขภาพสงขลาประจำปี ๒๕๕๘ ประเด็น “เกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพ”	อ.พิชัย สีใส
๕๗	สงขลา	สมัชชาเด็กและเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาชุมชนต้นน้ำเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา	นส.ศิริวรรณ หมะแอหลี
๕๘	สตูล	สมัชชาสุขภาพว่าด้วย “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ถ้ำภูผาเพชร จังหวัดสตูล”	นายปราโมทย์ สังกาญ
๕๙	ยะลา	สมัชชาสุขภาพอะซุมชนคนบาโงย ปี ๒๕๕๘	นายตอเฮ บูรอดิยา
๖๐	๓ จว.ใต้	สมัชชาสุขภาพว่าด้วย “การรวมพลังผู้นำและองค์กร นักศึกษาสร้างความสมานฉันท์ในปัญหาชายแดนภาคใต้”	นายเอกรินทร์ ต่วนศิริ
๖๑	๓ จว.ใต้	สมัชชาสุขภาพ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อการเยียวยา และฟื้นฟูสุขภาพของผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ ความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้	นางกัลยา เอี้ยวสกุล
๖๒	กทม.	สมัชชาสุขภาพว่าด้วย “ความสุขมวลรวมประชาชาติ สุขภาพ เศรษฐกิจใหม่ และธุรกิจความรับผิดชอบต่อสังคม”	นางวัลลภา คุณศิริานนท์
๖๓	กทม.	สมัชชาสุขภาพว่าด้วย “องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กับการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาภาคใต้ ภาคกลาง	ผศ.ดร.โกวิทย์ พวงงาม
๖๔	ขอนแก่น	สมัชชาสุขภาพว่าด้วย “องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กับการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาภาคอีสาน ภาคเหนือ”	อ.สมพันธ์ เตชะอธิก

ภาคผนวก ๕

รายชื่อองค์กร/หน่วยงาน/เครือข่าย

ที่เข้าร่วมประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

- ๑. ABAC Poll Research Center
- ๒. apa's
- ๓. DMC TV
- ๔. DTAC ครีนครินทร์
- ๕. กรมการพัฒนาชุมชน
- ๖. กรมการแพทย์ กสธ.
- ๗. กรมกิจการพลเรือนทหาร
- ๘. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- ๙. กรมควบคุมโรค กสธ.
- ๑๐. กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม
- ๑๑. กรมทรัพยากรน้ำ
- ๑๒. กรมทางหลวง
- ๑๓. กรมบัญชีกลาง
- ๑๔. กรมประชาสัมพันธ์
- ๑๕. กรมประมง
- ๑๖. กรมปลัดสัตว์
- ๑๗. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กสธ.
- ๑๘. กรมแพทย์ทหารเรือ
- ๑๙. กรมแพทย์ทหารบก
- ๒๐. กรมแพทย์ทหารอากาศ
- ๒๑. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กสธ.
- ๒๒. กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒๓. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กสธ.
- ๒๔. กรมสรรพสามิต
- ๒๕. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน
- ๒๖. กรมสุขภาพจิต กสธ.
- ๒๗. กรมอนามัย กสธ.
- ๒๘. กรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์
- ๒๙. กระทรวงกลาโหม
- ๓๐. กระทรวงการต่างประเทศ
- ๓๑. กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๓๒. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๓๓. กระทรวงพาณิชย์
- ๓๔. กระทรวงยุติธรรม
- ๓๕. กระทรวงวัฒนธรรม
- ๓๖. กระทรวงศึกษาธิการ
- ๓๗. กระทรวงสาธารณสุข
- ๓๘. กลุ่มการพยาบาล รพ.พระพุทธบาท
- ๓๙. กลุ่มการแพทย์พื้นบ้านไทยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กสธ.
- ๔๐. กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษเพื่อสิ่งแวดล้อม จ.อุตรดิตถ์
- ๔๑. กลุ่มเกษตรอินทรีย์ จ.ตราด
- ๔๒. กลุ่มเครือข่ายพิทักษ์สิ่งแวดล้อมจ.ระยอง
- ๔๓. กลุ่มงานแพทย์พื้นบ้านไทย จ.นนทบุรี
- ๔๔. กลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- ๔๕. กลุ่มบ้านมิตรภาพพัฒนา กทม.
- ๔๖. กลุ่มพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- ๔๗. กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กสธ.
- ๔๘. กลุ่มฟื้นฟูเกษตรกรรมเมืองเพชร
- ๔๙. กลุ่มแม่บ้านรุ่งทรัพย์ร่วมใจสามัคคี กทม.
- ๕๐. กลุ่มไม้ขีดไฟ กทม.
- ๕๑. กลุ่มรวมมิตรคิดทำ จ.อุบลราชธานี
- ๕๒. กลุ่มคานต์สัมพันธ์ กทม.
- ๕๓. กลุ่มส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กสธ.
- ๕๔. กลุ่มสตรี นักวิจัยท้องถิ่น จ.นครปฐม
- ๕๕. กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย
- ๕๖. กลุ่มสมุนไพร จ.ตราด
- ๕๗. กลุ่มสวนนันทะ กสธ.
- ๕๘. กลุ่มอนุรักษ์นวดไทย จ.ลพบุรี
- ๕๙. กลุ่มออมทรัพย์ จ.ชุมพร
- ๖๐. กลุ่มออมทรัพย์แบบพัฒนาครอบครัว จ.สงขลา
- ๖๑. กลุ่มอาชีพอิสระคนพิการ จ.นนทบุรี
- ๖๒. กองการพยาบาลสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
- ๖๓. กองการแพทย์ทางเลือก กสธ.
- ๖๔. กองกึ่งนคศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ๖๕. กองทันตแพทย์ กรมแพทย์ทหารบก
- ๖๖. กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กสธ.
- ๖๗. กองทุน ๑ บาท อำเภอเถิน จ.ลำปาง
- ๖๘. กองทุนหมู่บ้าน จ.อ่างทอง
- ๖๙. กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๗๐. กองบังคับการตำรวจ
- ๗๑. กองแผนงาน กรมควบคุมโรค กสธ.
- ๗๒. กองแผนงาน กรมอนามัย กสธ.
- ๗๓. กองโภชนาการ กรมอนามัย กสธ.
- ๗๔. กองวิทยาการ กรมแพทย์ทหารเรือ
- ๗๕. กองเวชกรรมป้องกัน กรมแพทย์ทหารบก
- ๗๖. กองเวชกรรมป้องกัน กรมแพทย์ทหารเรือ
- ๗๗. กองเวชศาสตร์ป้องกัน กรมแพทย์ทหารอากาศ
- ๗๘. กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย สท.
- ๗๙. กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย สำนักงานส่งเสริมสถาบันครอบครัว
- ๘๐. กองส่งเสริมสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
- ๘๑. กองสุขภาพชุมชน สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน
- ๘๒. กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กสธ.
- ๘๓. กองสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย กสธ.
- ๘๔. กองอนามัยและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา
- ๘๕. กองออกกำลังกาย กรมอนามัย กสธ.
- ๘๖. การกีฬาแห่งประเทศไทย
- ๘๗. การเคหะแห่งชาติ
- ๘๘. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- ๘๙. เกษตรทฤษฎีใหม่ จ.ชัยนาท
- ๙๐. ขบวนการตาสิบประด
- ๙๑. ชลมก. สำนักงานใหญ่
- ๙๒. คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหิดล
- ๙๓. คณะบดีคณะแพทยศาสตร์รพ.รามธิบดี
- ๙๔. คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานบริการ
- ๙๕. คณะกรรมการตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์ จ.สุพรรณบุรี
- ๙๖. คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน
- ๙๗. คณะกรรมการสมาชิกสุขภาพจังหวัดจันทบุรี
- ๙๘. คณะกรรมการสุขภาพคนพิการ
- ๙๙. คณะกรรมการอนุรักษ์ผืนป่าตะวันตก
- ๑๐๐. คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม ม.สงขลานครินทร์
- ๑๐๑. คณะเกษตรศาสตร์ ม.ขอนแก่น
- ๑๐๒. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๑๐๓. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- ๑๐๔. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- ๑๐๕. คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.ขอนแก่น
- ๑๐๖. คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
- ๑๐๗. คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.นครสวรรค์
- ๑๐๘. คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.มหิดล
- ๑๐๙. คณะทำงานเด็กและเยาวชน กทม.
- ๑๑๐. คณะทำงานเด็กและเยาวชน จ.บุรีรัมย์
- ๑๑๑. คณะทำงานเด็กและเยาวชน จ.สมุทรปราการ
- ๑๑๒. คณะทำงานเด็กและเยาวชน จ.สุรินทร์
- ๑๑๓. คณะทำงานเด็กและเยาวชน จ.อุทัยธานี
- ๑๑๔. คณะทำงานเรื่องผู้หญิง จ.เชียงใหม่
- ๑๑๕. คณะทำงานสิ่งแวดล้อม จ.เพชรบุรี

๑๑๖. คณะทำงานสื่อเพื่อสมัครภาพแห่งชาติ ๔๘
๑๑๗. คณะเทคนิคการแพทย์ ม.มหิดล
๑๑๘. คณะเทคนิคการแพทย์ ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
๑๑๙. คณะนิติศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
๑๒๐. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๒๑. คณะพยาบาลศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
๑๒๒. คณะพยาบาลศาสตร์ ม.ขอนแก่น
๑๒๓. คณะพยาบาลศาสตร์ ม.เชียงใหม่
๑๒๔. คณะพยาบาลศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
๑๒๕. คณะพยาบาลศาสตร์ ม.นครสวรรค์
๑๒๖. คณะพยาบาลศาสตร์ ม.บูรพา
๑๒๗. คณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหิดล
๑๒๘. คณะพยาบาลศาสตร์ ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
๑๒๙. คณะพยาบาลศาสตร์ ม.อัสสัมชัญ
๑๓๐. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๑๓๑. คณะแพทยศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ.
๑๓๒. คณะแพทยศาสตร์ ม.ขอนแก่น
๑๓๓. คณะแพทยศาสตร์ ม.เชียงใหม่
๑๓๔. คณะแพทยศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
๑๓๕. คณะแพทยศาสตร์ ม.มหิดล
๑๓๖. คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามธิบดี
๑๓๗. คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๓๘. คณะเภสัชศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ.
๑๓๙. คณะเภสัชศาสตร์ ม.ขอนแก่น
๑๔๐. คณะเภสัชศาสตร์ ม.เชียงใหม่
๑๔๑. คณะเภสัชศาสตร์ ม.ศิลปากร
๑๔๒. คณะเภสัชศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์
๑๔๓. คณะเภสัชศาสตร์ ม.อุบลราชธานี
๑๔๔. คณะมนุษยศาสตร์ ม.เชียงใหม่
๑๔๕. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลนคร
๑๔๖. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.มหาสารคาม
๑๔๗. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๔๘. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
๑๔๙. คณะวิทยาศาสตร์ ม.มหาสารคาม
๑๕๐. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
๑๕๑. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
๑๕๒. คณะศิลปศาสตร์ ม.อุบลราชธานี
๑๕๓. คณะศึกษาศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์
๑๕๔. คณะศึกษาศาสตร์ ม.เชียงใหม่
๑๕๕. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๕๖. คณะเศรษฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
๑๕๗. คณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๕๘. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ม.มหิดล
๑๕๙. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
๑๖๐. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
๑๖๑. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ม.มหาสารคาม
๑๖๒. คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.ขอนแก่น
๑๖๓. คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.มหิดล
๑๖๔. คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ม.มหิดล
๑๖๕. คณะอนุกรรมการมาตรา๔๑ เทศบาลนครระยอง
๑๖๖. คณะอักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร
๑๖๗. ครูภูมิปัญญาไทยภาคกลาง สาขาเกษตรกรรม จ.สุพรรณบุรี
๑๖๘. คลังสมอสุพรรณบุรี
๑๖๙. คลินิกกรูณากายภาพบำบัด
๑๗๐. เครือข่าย We volunteer กทม.
๑๗๑. เครือข่าย We volunteer จ.จันทบุรี
๑๗๒. เครือข่าย We volunteer จ.นครปฐม
๑๗๓. เครือข่าย We volunteer จ.นครราชสีมา
๑๗๔. เครือข่าย We volunteer จ.นครศรีธรรมราช
๑๗๕. เครือข่าย We Volunteer จ.น่าน
๑๗๖. เครือข่าย We volunteer จ.ปทุมธานี
๑๗๗. เครือข่าย We volunteer จ.ประจวบคีรีขันธ์
๑๗๘. เครือข่าย We volunteer จ.ปราจีนบุรี
๑๗๙. เครือข่าย We volunteer จ.ปัตตานี
๑๘๐. เครือข่าย We volunteer จ.พระนครศรีอยุธยา
๑๘๑. เครือข่าย We volunteer จ.พะเยา
๑๘๒. เครือข่าย We volunteer จ.พิจิตร
๑๘๓. เครือข่าย We volunteer จ.เพชรบูรณ์
๑๘๔. เครือข่าย We volunteer จ.แพร่
๑๘๕. เครือข่าย We volunteer จ.ลำปาง
๑๘๖. เครือข่าย We volunteer จ.ศรีสะเกษ
๑๘๗. เครือข่าย We volunteer จ.สตูล
๑๘๘. เครือข่าย We volunteer จ.สมุทรสาคร
๑๘๙. เครือข่าย We volunteer จ.สระบุรี
๑๙๐. เครือข่าย We volunteer จ.สุพรรณบุรี
๑๙๑. เครือข่าย We volunteer จ.อ่างทอง
๑๙๒. เครือข่าย We volunteer จ.อำนาจเจริญ
๑๙๓. เครือข่าย We volunteer จ.อุตรธานี
๑๙๔. เครือข่าย We volunteer จ.อุทัยธานี
๑๙๕. เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ จ.เชียงใหม่
๑๙๖. เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ จ.สมุทรสาคร
๑๙๗. เครือข่ายกิจกรรมไร้สารพิษแห่งประเทศไทย สถาบันบุญนิยม
๑๙๘. เครือข่ายการเรียนรู้ภาคประชาชน จ.สมุทรสาคร
๑๙๙. เครือข่ายการเลือกตั้ง (ภาคพลเมือง) กทม.
๒๐๐. เครือข่ายการศึกษาโดยครอบครัว กทม.
๒๐๑. เครือข่ายกิจกรรมไร้สารพิษ กทม.
๒๐๒. เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก จ.แม่ฮ่องสอน
๒๐๓. เครือข่ายเกษตรปลอดสารพิษ "แม่วัง" จ.ลำปาง
๒๐๔. เครือข่ายเกษตรยั่งยืน จ.ลำพูน
๒๐๕. เครือข่ายคนทำงานกับสังคม จ.ลำปาง
๒๐๖. เครือข่ายคนแพร่
๒๐๗. เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค จ.สงขลา
๒๐๘. เครือข่ายชมรมหัวหน้าสถานีอนามัย จ.น่าน
๒๐๙. เครือข่ายชมรมสร้างสุขภาพ จ.ลำพูน
๒๑๐. เครือข่ายชุมชนตะวันออกพิทักษ์สิ่งแวดล้อม อ.บ้านฉาง จ.ระยอง
๒๑๑. เครือข่ายชุมชนม่วง จ.เพชรบูรณ์
๒๑๒. เครือข่ายชุมชนสันติโลก
๒๑๓. เครือข่ายชุมชนอีสาน จ.สกลนคร
๒๑๔. เครือข่ายเชื่อมร้อยทรัพยากรธรรมชาติ จ.เพชรบุรี
๒๑๕. เครือข่ายเด็กและเยาวชนมหาสารคาม
๒๑๖. เครือข่ายเด็กทอหลังชุมชน จ.เชียงราย
๒๑๗. เครือข่ายธนาคารหมู่บ้าน จ.ระยอง
๒๑๘. เครือข่ายธุรกิจชุมชนไวโนบูรพา
๒๑๙. เครือข่ายประชาคมสุขภาพ จ.ลำพูน
๒๒๐. เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและพหุภาคีอีสาน จ.ขอนแก่น
๒๒๑. เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและพหุภาคีอีสาน จ.อุบลราชธานี
๒๒๒. เครือข่ายป่าชุมชนป่าแดด จ.เชียงราย
๒๒๓. เครือข่ายป่าต้นน้ำจังหวัดกาญจนบุรี
๒๒๔. เครือข่ายผู้ติดเชื้อ เอชไอวี ภาคเหนือ จ.พะเยา
๒๒๕. เครือข่ายผู้ติดเชื้อ เอชไอวี ภาคเหนือตอนล่าง จ.พิษณุโลก
๒๒๖. เครือข่ายผู้รับงานไปทำที่บ้านภาคเหนือ จ.เชียงใหม่

- ๒๒๗. เครือข่ายผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง จ.สุพรรณบุรี
- ๒๒๘. เครือข่ายผู้สูงอายุ จ.ปทุมธานี
- ๒๒๙. เครือข่ายผู้สูงอายุ จ.ลำพูน
- ๒๓๐. เครือข่ายพ่อแม่เยาวชนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
- ๒๓๑. เครือข่ายพ่อแม่โรงเรียนรุ่งอรุณ
- ๒๓๒. เครือข่ายพิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ภาค จ.ขอนแก่น
- ๒๓๓. เครือข่ายพิทักษ์สิทธิผู้บริโภค จ.ชัยภูมิ
- ๒๓๔. เครือข่ายพิทักษ์สิทธิผู้บริโภค จ.มหาสารคาม
- ๒๓๕. เครือข่ายเพลงพื้นบ้านและดนตรีไทย จ.กำแพงเพชร
- ๒๓๖. เครือข่ายเพื่อนมะเร็ง
- ๒๓๗. เครือข่ายแพทย์แผนไทย จ.น่าน
- ๒๓๘. เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน จ.น่าน
- ๒๓๙. เครือข่ายแพทย์แผนไทย จ.อ่างทอง
- ๒๔๐. เครือข่ายภาคประชาชน จ.นราธิวาส
- ๒๔๑. เครือข่ายภูมิปัญญาพัฒนาเกาะจันทร์
- ๒๔๒. เครือข่ายแม่น้ำ SEARIN
- ๒๔๓. เครือข่ายเยาวชน จ.มหาสารคาม
- ๒๔๔. เครือข่ายเยาวชน จ.ลำพูน
- ๒๔๕. เครือข่ายเยาวชนเพื่อการพัฒนา กทม.
- ๒๔๖. เครือข่ายรัฐ-ชุมชนคนแปดริ้ว จ.ฉะเชิงเทรา
- ๒๔๗. เครือข่ายแรงงานนอกระบบ
- ๒๔๘. เครือข่ายโรงเรียนเกษตรกรรมชีวภาพ อ.อุทอง จ.สุพรรณบุรี
- ๒๔๙. เครือข่ายวิฑูชุมชนภาคเหนือ ๑๗ จังหวัด
- ๒๕๐. เครือข่ายวิฑูเด็กและเยาวชน สวท.๔๙๑
- ๒๕๑. เครือข่ายศูนย์อินทรา จ.สกลนคร
- ๒๕๒. เครือข่ายส่งเสริมกระบวนการเสนอกฎหมายภาคประชาชน
- ๒๕๓. เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพ จ.นครราชสีมา
- ๒๕๔. เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพ จ.สงขลา
- ๒๕๕. เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพโคราช
- ๒๕๖. เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพจังหวัดนนทบุรี
- ๒๕๗. เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพจังหวัดสุพรรณบุรี
- ๒๕๘. เครือข่ายสังฆะสมทรัพย์ วัดไผ่ล้อม จ.ตราด
- ๒๕๙. เครือข่ายสิ่งแวดล้อม จ.อ่างทอง
- ๒๖๐. เครือข่ายสิ่งแวดล้อมไทย ๔๘
- ๒๖๑. เครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็ง อ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน

- ๒๖๒. เครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็ง อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
- ๒๖๓. เครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็ง อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน
- ๒๖๔. เครือข่ายหมออนามัย กทม.
- ๒๖๕. เครือข่ายหมออนามัย จ.นนทบุรี
- ๒๖๖. เครือข่ายหมออนามัย จ.ลำพูน
- ๒๖๗. เครือข่ายองค์กรงดเหล้า
- ๒๖๘. เครือข่ายองค์กรชุมชนคนลุ่มน้ำเมย อ.พบพระ จ.ตาก
- ๒๖๙. เครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง จ.ระยอง
- ๒๗๐. เครือข่ายองค์กรชุมชนลุ่มแม่น้ำมูล จ.สุรินทร์
- ๒๗๑. เครือข่ายองค์กรชุมชนลุ่มแม่น้ำมูล จ.อุบลราชธานี
- ๒๗๒. เครือข่ายองค์กรผู้บริโภค จ.สตูล
- ๒๗๓. เครือข่ายองค์กรผู้บริโภค จ.สงขลา
- ๒๗๔. เครือข่ายองค์กรเอกชน จ.นครราชสีมา
- ๒๗๕. เครือข่ายอนุรักษ์ลำน้ำป่าสัก จ.สระบุรี
- ๒๗๖. เครือข่ายอสมทฯหลังสวน จ.ชุมพร
- ๒๗๗. เครือข่ายอินแปง กุดบาก จ.สกลนคร
- ๒๗๘. เทรคิตยูเนียนทุ่งสองห้อง กทม.
- ๒๗๙. โครงการคนดีมีศีลจะงดเหล้าเข้าพรรษาฯ เฉลิมพระเกียรติ
- ๒๘๐. โครงการครอบครัวเข้มแข็งสถาบันครอบครัวรักลูก
- ๒๘๑. โครงการจัดตั้งภาควิชาเภสัชศาสตร์ สังคม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๒๘๒. โครงการชีวิตสาธารณะ จ.พิษณุโลก
- ๒๘๓. เครือข่ายเด็กรักพิษณุโลก
- ๒๘๔. โครงการชีวิตสาธารณะ จ.ร้อยเอ็ด
- ๒๘๕. โครงการชีวิตสาธารณะจ.สมุทรปราการ
- ๒๘๖. โครงการชีวิตสาธารณะ จ.สุราษฎร์ธานี
- ๒๘๗. โครงการบริโภคเพื่อชีวิต จ.สงขลา
- ๒๘๘. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม จ.ลำปาง
- ๒๘๙. โครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุขที่ภาคใต้ จ.ตรัง
- ๒๙๐. โครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุขที่ภาคใต้ จ.ปัตตานี
- ๒๙๑. โครงการพัฒนาระบบนิเวศเกษตรและอนุรักษ์พันธุ์พืช จ.สุพรรณบุรี
- ๒๙๒. โครงการมิตรภาพสู่ท้องถิ่น
- ๒๙๓. โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากรฯ สำนัก คกก.สิทธิมนุษยชนแห่งประเทศไทย
- ๒๙๔. โครงการลูกโลกสีเขียว

- ๒๙๕. โครงการวารสารทางอินเตอร์เน็ต-ประชาไท
- ๒๙๖. โครงการวิจัย “ระบบคุ้มครองเด็ก”
- ๒๙๗. โครงการวิจัยชีวิตสาธารณะ จ.ชัยภูมิ
- ๒๙๘. โครงการสร้างพันธมิตรรกรสร้างสุขภาพ กอศศึกษา กศธ.
- ๒๙๙. โครงการสุขภาพชุมชน จ.เชียงใหม่
- ๓๐๐. โครงการสุขภาพแบบองค์รวม จ.เชียงใหม่
- ๓๐๑. โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข
- ๓๐๒. งานการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ รพ.รามธิบดี
- ๓๐๓. งานการพยาบาลศูนย์การแพทย์ศิริกิตติ ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ รพ.รามธิบดี
- ๓๐๔. งานการพยาบาลอายุรศาสตร์ ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ รพ.รามธิบดี
- ๓๐๕. งานเวชกรรม รพ.มุกดาหาร
- ๓๐๖. งานสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน จ.ร้อยเอ็ด
- ๓๐๗. จิตตภาววรรณวิทยาลัย
- ๓๐๘. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๓๐๙. เจ้าอาวาสวัดประดู่ลาย
- ๓๑๐. ชนเผ่ากระเหรี่ยง บ้านตากแดด จ.ราชบุรี
- ๓๑๑. ชมรมกสิกรรมธรรมชาติกำแพงเพชร
- ๓๑๒. ชมรมกีฬาเพื่อสุขภาพจังหวัดสุพรรณบุรี
- ๓๑๓. ชมรมเกษตรกรจังหวัดสงขลา
- ๓๑๔. ชมรมค่ายอาสาทำความดีเพื่อแผ่นดิน
- ๓๑๕. ชมรมคลายเครียดสวนลม
- ๓๑๖. ชมรมคุ้มครองผู้บริโภค จ.เชียงใหม่
- ๓๑๗. ชมรมป่าไม้ จ.อุบลราชธานี
- ๓๑๘. ชมรมผู้ปกครองเด็กพิการ
- ๓๑๙. ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารอุบลราชธานี
- ๓๒๐. ชมรมผู้สูงอายุ จ.นครปฐม
- ๓๒๑. ชมรมผู้สูงอายุ รพ.ธรรมศาสตร์ฯ
- ๓๒๒. ชมรมผู้สูงอายุเขตบางเขน
- ๓๒๓. ชมรมผู้สูงอายุอำเภอด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี
- ๓๒๔. ชมรมผู้สูงอายุอำเภอปลาม้า จ.สุพรรณบุรี
- ๓๒๕. ชมรมผู้สูงอายุอำเภอศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี
- ๓๒๖. ชมรมผู้สูงอายุอำเภอสามชุก จ.สุพรรณบุรี
- ๓๒๗. ชมรมแพทย์แผนไทยวัดดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี
- ๓๒๘. ชมรมรักษะเขาราวิน จ.ลพบุรี

- ๓๒๙. ชมรมรักษัธรรมชาติ จ.ยโสธร
- ๓๓๐. ชมรมเรารักครอบครัว
- ๓๓๑. ชมรมเรารักครอบครัว จ.สงขลา
- ๓๓๒. ชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีนนครปฐม
- ๓๓๓. ชมรมเรารักแม่น้ำสุพรรณอ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี
- ๓๓๔. ชมรมสุขภาพ จ.เพชรบุรี
- ๓๓๕. ชมรมหมอบโบริาณธิดารัฐบุรี
- ๓๓๖. ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรพืชพื้นบ้าน จ.น่าน
- ๓๓๗. ชมรมอนุรักษ์และท่องเที่ยวทำดี จ.นครศรีธรรมราช
- ๓๓๘. ชมรมอยู่ร้อยปีชีวิตเป็นสุข
- ๓๓๙. ชมรมออกกำลังกายท่ามโนราห์ จ.นครศรีธรรมราช
- ๓๔๐. ชมรมแอโรบิค อ่าเภอบ่อไร่ จ.ตราด
- ๓๔๑. ชมรมแอโรบิควัดชายเขา จ.นครศรีธรรมราช
- ๓๔๒. ชีวิตดีสิริวัยเอ็ด
- ๓๔๓. ชุมชนดอยรัตนดีกว่า
- ๓๔๔. ชุมชนนิเวศน์ชาวฟ้า
- ๓๔๕. ชุมชนร่มเกล้าลาดกระบัง แรงงานนอกระบบ
- ๓๔๖. ชุมชนคาลายา จ.นครปฐม
- ๓๔๗. ทันตแพทย์สภา
- ๓๔๘. เทศนิคพานิชยาการลพบุรี
- ๓๔๙. เทศนิคสิงห์บุรี
- ๓๕๐. เทศบาลตำบลจันจว้า จ.เชียงใหม่
- ๓๕๑. เทศบาลตำบลช้างเผือก จ.เชียงใหม่
- ๓๕๒. เทศบาลตำบลดงเจน จ.พะเยา
- ๓๕๓. เทศบาลตำบลนากลาง จ.หนองบัวลำภู
- ๓๕๔. เทศบาลตำบลบ้านเพ จ.ระยอง
- ๓๕๕. เทศบาลตำบลบ้านแพรก จ.พระนครศรีอยุธยา
- ๓๕๖. เทศบาลตำบลโพธิ์พระยา จ.สุพรรณบุรี
- ๓๕๗. เทศบาลตำบลระโนด จ.สงขลา
- ๓๕๘. เทศบาลตำบลสามแยก จ.ยโสธร
- ๓๕๙. เทศบาลตำบลสูงเม่น จ.แพร่
- ๓๖๐. เทศบาลตำบลหัวขวาง จ.มหาสารคาม
- ๓๖๑. เทศบาลตำบลหัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
- ๓๖๒. เทศบาลนครขอนแก่น
- ๓๖๓. เทศบาลนครเชียงใหม่
- ๓๖๔. เทศบาลนครนนทบุรี
- ๓๖๕. เทศบาลนครพิษณุโลก
- ๓๖๖. เทศบาลนครภูเก็ต
- ๓๖๗. เทศบาลนครระยอง
- ๓๖๘. เทศบาลนครหาดใหญ่
- ๓๖๙. เทศบาลนครอุบลราชธานี
- ๓๗๐. เทศบาลเมืองทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช
- ๓๗๑. เทศบาลเมืองบางบัวทอง จ.นนทบุรี
- ๓๗๒. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จ.นนทบุรี
- ๓๗๓. เทศบาลเมืองสัณหหลวง จ.สมุทรปราการ
- ๓๗๔. ธนาคารความดี โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง จ.นนทบุรี
- ๓๗๕. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จ.ลำปาง
- ๓๗๖. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จ.อ่างทอง
- ๓๗๗. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- ๓๗๘. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย
- ๓๗๙. นครสวรรค์ฟอรั่ม
- ๓๘๐. นายกเทศมนตรี นครนนทบุรี
- ๓๘๑. นายกเทศมนตรี นครปากเกร็ด
- ๓๘๒. นายกสภาเทคนิคการแพทย์
- ๓๘๓. นายกสมาคมหมออนามัย
- ๓๘๔. นิตยสารชีวิต
- ๓๘๕. นิตยสารหมอชาวบ้าน
- ๓๘๖. เนชั่น TV
- ๓๘๗. บริษัท Prudential
- ๓๘๘. บริษัท watchdog จำกัด
- ๓๘๙. บริษัทกรีนสปอร์ต
- ๓๙๐. บริษัทกรุงเทพผลิตเหล็ก
- ๓๙๑. บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ
- ๓๙๒. บริษัทจินตนาการ
- ๓๙๓. บริษัทเจ แอลจี ซัพพลาย
- ๓๙๔. บริษัทชุมพรคานาวิสิธอร์ท จำกัด
- ๓๙๕. บริษัททีมคอนซิลติง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเม้นท์ จำกัด
- ๓๙๖. บริษัทไทยโปรดักส์
- ๓๙๗. บริษัททพวงค์ก่อสร้าง
- ๓๙๘. บริษัทในกลุ่มสมบูรณ
- ๓๙๙. บริษัทบางกอกลิบบเบอร์ จำกัด
- ๔๐๐. บริษัทเบย์คอร์ดโปรเรชั่น จำกัด
- ๔๐๑. บริษัทปตท.จำกัด(มหาชน)
- ๔๐๒. บริษัทเพิลท์คอสลามิทีนเดอร์ จำกัด
- ๔๐๓. บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)
- ๔๐๔. บริษัทมาตาม มาร์เก็ตติ้ง จำกัด
- ๔๐๕. บริษัทเมตาเมด จำกัด.
- ๔๐๖. บริษัท ยี.กริม
- ๔๐๗. บริษัทยูไนเต็ดไทยชิปปิง จำกัด
- ๔๐๘. บริษัท รทไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด
- ๔๐๙. บริษัทริชมอนด์ (บางกอก) จำกัด
- ๔๑๐. บริษัทวีชค็อก จำกัด
- ๔๑๑. บริษัทวิวดันดีซีเอส จำกัด
- ๔๑๒. บริษัทสวนเงินมีมา จำกัด.
- ๔๑๓. บริษัทสังคัมสุขภาพ จำกัด
- ๔๑๔. บริษัทสุทธิเดอรัม
- ๔๑๕. บัณฑิตวิทยาลัย ม.หัวเจียวเฉลิมพระเกียรติ
- ๔๑๖. บ้านตรุนธรรม
- ๔๑๗. ประกันสังคมจังหวัดร้อยเอ็ด
- ๔๑๘. ประชากรศึกษา ม.มหิดล
- ๔๑๙. ประชาคมคนรักชุมพร
- ๔๒๐. ประชาคมปากท่า จ.อุตรดิตถ์
- ๔๒๑. ประชาคมราชบุรี
- ๔๒๒. ประชาคมลำพูน
- ๔๒๓. ประชาคมสุขภาพ จ.กาฬสินธุ์
- ๔๒๔. ประชาคมสุขภาพ จ.กำแพงเพชร
- ๔๒๕. ประชาคมสุขภาพ จ.ฉะเชิงเทรา
- ๔๒๖. ประชาคมสุขภาพ จ.ชุมพร
- ๔๒๗. ประชาคมสุขภาพ จ.ตราด
- ๔๒๘. ประชาคมสุขภาพ จ.ตาก
- ๔๒๙. ประชาคมสุขภาพ จ.นครพนม
- ๔๓๐. ประชาคมสุขภาพ จ.นครราชสีมา
- ๔๓๑. ประชาคมสุขภาพ จ.นครศรีธรรมราช
- ๔๓๒. ประชาคมสุขภาพ จ.พระนครศรีอยุธยา
- ๔๓๓. ประชาคมสุขภาพ จ.พะเยา
- ๔๓๔. ประชาคมสุขภาพ จ.พัทลุง
- ๔๓๕. ประชาคมสุขภาพ จ.พิจิตร
- ๔๓๖. ประชาคมสุขภาพ จ.พิษณุโลก
- ๔๓๗. ประชาคมสุขภาพ จ.แพร่
- ๔๓๘. ประชาคมสุขภาพ จ.มหาสารคาม
- ๔๓๙. ประชาคมสุขภาพ จ.มุกดาหาร
- ๔๔๐. ประชาคมสุขภาพ จ.แม่ฮ่องสอน
- ๔๔๑. ประชาคมสุขภาพ จ.ยโสธร
- ๔๔๒. ประชาคมสุขภาพ จ.ยะลา
- ๔๔๓. ประชาคมสุขภาพ จ.ร้อยเอ็ด
- ๔๔๔. ประชาคมสุขภาพ จ.ลพบุรี
- ๔๔๕. ประชาคมสุขภาพ จ.เลย
- ๔๔๖. ประชาคมสุขภาพ จ.สกลนคร
- ๔๔๗. ประชาคมสุขภาพ จ.สงขลา
- ๔๔๘. ประชาคมสุขภาพ จ.สตูล
- ๔๔๙. ประชาคมสุขภาพ จ.สมุทรปราการ
- ๔๕๐. ประชาคมสุขภาพ จ.สมุทรสงคราม
- ๔๕๑. ประชาคมสุขภาพ จ.สุโขทัย
- ๔๕๒. ประชาคมสุขภาพ จ.อ่างทอง
- ๔๕๓. ประชาคมสุขภาพ จ.อำนาจเจริญ
- ๔๕๔. ประชาคมสุขภาพ จ.อุบลราชธานี
- ๔๕๕. ประชากรจังหวัดเชียงใหม่
- ๔๕๖. ประชาคมจังหวัดชุมพร
- ๔๕๗. ประชาคมจังหวัดเลย
- ๔๕๘. ประชาคมจังหวัดสมุทรปราการ
- ๔๕๙. ประชาคมบุรีรัมย์
- ๔๖๐. ประชาคมระนอง
- ๔๖๑. ประชาคมศรีสะเกษ
- ๔๖๒. ประธานกลุ่มเกษตรปลูกผักปลอดสารพิษ จ.เชียงใหม่
- ๔๖๓. ประธานกักตักคนพิการ จ.อุบลราชธานี
- ๔๖๔. ประธานเครือข่ายบ้านแหลม จ.เพชรบุรี

- ๔๖๕. ประธานชมรมคลายเครียดสวนลม
- ๔๖๖. ประธานสภามานตรีสมัชชาอาหารปลอดภัย จ.สมุทรสงคราม
- ๔๖๗. ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๔๖๘. ผู้จัดการแผนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบภาคบริการ : แรงงานค้ายขยะและแรงงานที่เกี่ยวข้อง คณะสังคมศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
- ๔๖๙. ผู้จัดการฝ่ายบริหารทั่วไป มูลนิธิสื่อสร้างสรรค์
- ๔๗๐. ผู้เชี่ยวชาญพิเศษรักษาการผู้อำนวยการกลุ่มงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคี
- ๔๗๑. ผู้ดูแล STOP DRINK.COM
- ๔๗๒. ผู้ตรวจการราชการกระทรวงสาธารณสุขสำนักตรวจราชการ กสธ.
- ๔๗๓. ผู้นำสตรีของพัฒนาชุมชน จ.นราธิวาส
- ๔๗๔. ผู้ประสานงานเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน จ.น่าน
- ๔๗๕. ผู้ประสานงานเครือข่ายเด็กและเยาวชน จ.ระนอง
- ๔๗๖. ผู้ประสานงานเครือข่ายแพทย์แผนไทย จ.น่าน
- ๔๗๗. ผู้ประสานงานเครือข่ายสมัชชาเด็กและเยาวชน จ.น่าน
- ๔๗๘. ผู้ประสานงานเครือข่ายสื่อมวลชนเพื่อสุขภาพ จ.น่าน
- ๔๗๙. ผู้ประสานงานเครือข่ายอาหารปลอดภัย จ.น่าน
- ๔๘๐. ผู้ประสานงานชมรมอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นบ้าน จ.น่าน
- ๔๘๑. ผู้ประสานงานสมัชชาสุขภาพ จ.น่าน
- ๔๘๒. ผู้รับผิดชอบโครงการ Healthy Thailand
- ๔๘๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี
- ๔๘๔. ผู้อำนวยการกรมการพัฒนาชุมชน
- ๔๘๕. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าโสม
- ๔๘๖. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสระบุรี
- ๔๘๗. ผู้อำนวยการโรงเรียนเขื่อนเจ้าพระยา
- ๔๘๘. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
- ๔๘๙. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายแผนพัฒนาศักยภาพชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- ๔๙๐. ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงพระนครเหนือ
- ๔๙๑. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กสธ.
- ๔๙๒. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพกสธ.
- ๔๙๓. แผนงานพัฒนาจิตเพื่อสุขภาพ มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์
- ๔๙๔. แผนงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการในสังคมไทย ศูนย์สิทธิธรรมเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพ
- ๔๙๕. แผนงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการในสังคมไทย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- ๔๙๖. ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตสวนหลวง
- ๔๙๗. ฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- ๔๙๘. ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ รพ.วังเหนือ
- ๔๙๙. พรรคประชาธิปัตย์
- ๕๐๐. พรรคมหาชน
- ๕๐๑. พระนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จ.อุทัยธานี
- ๕๐๒. พิพิธภัณฑสถานเด็กกรุงเทพมหานคร
- ๕๐๓. แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย
- ๕๐๔. ภาควิชาสถิติศาสตร์- นรีเวชวิทยาฯ คณะแพทยศาสตร์ม.มหิดล
- ๕๐๕. ภาควิชาการพัฒนารวมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
- ๕๐๖. ภาควิชาการส่งเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์ ม.เชียงใหม่
- ๕๐๗. ภาควิชากิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ ม.เชียงใหม่
- ๕๐๘. ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ รพ.รามธิบดี
- ๕๐๙. ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๕๑๐. ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็กและทันตกรรมป้องกัน คณะทันตแพทย์ศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
- ๕๑๑. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ รพ.รามธิบดี
- ๕๑๒. ภาควิชาพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.มหิดล
- ๕๑๓. ภาควิชาฟลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ ม.เชียงใหม่
- ๕๑๔. ภาควิชาเวชศาสตร์ คณะแพทย์ศาสตร์ ม.เชียงใหม่
- ๕๑๕. ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทย์ศาสตร์ ม.ขอนแก่น
- ๕๑๖. ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน ม.เชียงใหม่
- ๕๑๗. ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๕๑๘. ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ม.มหิดล
- ๕๑๙. ภาควิชาส่งเสริมสุขภาพ ม.ธรรมศาสตร์
- ๕๒๐. ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.มหิดล
- ๕๒๑. ภาควิชางานด้านครอบครัว
- ๕๒๒. ภาควิชาสุขภาพอนามัยน.จ.ตรัง
- ๕๒๓. เกษตรกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย
- ๕๒๔. มหาวิทยาลัยอิสาน
- ๕๒๕. มหาวิทยาลัยเกษตร
- ๕๒๖. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ๕๒๗. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ๕๒๘. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
- ๕๒๙. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์วิทยาเขตฯ พะเยา
- ๕๓๐. มหาวิทยาลัยบูรพา
- ๕๓๑. มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๕๓๒. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- ๕๓๓. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ๕๓๔. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ๕๓๕. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- ๕๓๖. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- ๕๓๗. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ๕๓๘. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- ๕๓๙. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ๕๔๐. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- ๕๔๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๕๔๒. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ๕๔๓. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- ๕๔๔. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- ๕๔๕. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ๕๔๖. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- ๕๔๗. มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา
- ๕๔๘. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ๕๔๙. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ๕๕๐. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- ๕๕๑. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- ๕๕๒. มะขามป้อม
- ๕๕๓. มูลนิธิ นายแพทย์ ปรีชา
- ๕๕๔. มูลนิธิกองทุนไทย
- ๕๕๕. มูลนิธิข้าวขวัญ
- ๕๕๖. มูลนิธิคนพิการไทย
- ๕๕๗. มูลนิธิคริสเตียนเพื่อเด็กพิการ
- ๕๕๘. มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพันธุ์พืช
- ๕๕๙. มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว
- ๕๖๐. มูลนิธิช่วยชีวิตสัตว์ป่าแห่งชาติ
- ๕๖๑. มูลนิธิชุมชน
- ๕๖๒. มูลนิธิชุมชนไทย
- ๕๖๓. มูลนิธิเด็มนำใจให้สังคม สาขาลำปาง
- ๕๖๔. มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
- ๕๖๕. มูลนิธิประชาสังคม จ.อุบลราชธานี
- ๕๖๖. มูลนิธิปัญญาหงส์กลุ่เพื่อเด็กและสตรี
- ๕๖๗. มูลนิธิเผยแพร่ชีวิตประเสริฐ
- ๕๖๘. มูลนิธิพลังนิเวศและชุมชน
- ๕๖๙. มูลนิธิพัฒนาไท
- ๕๗๐. มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ
- ๕๗๑. มูลนิธิพัฒนาแรงงานและอาชีพ.

๕๗๒. มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานตนเองและอาชีพ
๕๗๓. มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก
๕๗๔. มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๕๗๕. มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ
๕๗๖. มูลนิธิเพื่อนช้าง
๕๗๗. มูลนิธิแพทย์ชนบท
๕๗๘. มูลนิธิภูมิพลพัฒนาชนบท
๕๗๙. มูลนิธิมะขามป้อม
๕๘๐. มูลนิธิวงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่
๕๘๑. มูลนิธิร่วมพัฒนาพิจิตร
๕๘๒. มูลนิธิรักเมืองน่าน
๕๘๓. มูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
๕๘๔. มูลนิธิส่งเสริมการพัฒนาบุคคล
๕๘๕. มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
๕๘๖. มูลนิธิสวนแก้ว
๕๘๗. มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
๕๘๘. มูลนิธิสำรวจโลก
๕๘๙. มูลนิธิสิ่งแวดล้อมไทย
๕๙๐. มูลนิธิสืบนาคะเลียม
๕๙๑. มูลนิธิสื่อชาวบ้าน
๕๙๒. มูลนิธิสุขภาพไทย
๕๙๓. มูลนิธิหมอมชาวบ้าน
๕๙๔. รองเลขาธิการมูลนิธิสืบ
๕๙๕. รองอธิบดีกรมควบคุมโรค กสธ.
๕๙๖. รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กสธ.
๕๙๗. ราชวิทยาลัยสูตินารีแพทย์แห่งประเทศไทย
๕๙๘. ร้านพีพีเซลลูล่า
๕๙๙. ร้านอาหารจินดา
๖๐๐. ร้านอาหารนิเวงปลั่ง
๖๐๑. ร้านอาหารบ้านสะเบียง
๖๐๒. ร้านอาหารเรือนวาริ
๖๐๓. รายการจับตาดูสังคม
๖๐๔. รายการชุมชนคนแกร่ง
๖๐๕. รายการโทรทัศน์ TTV๑
๖๐๖. โรงพยาบาลพนัสนิคม
๖๐๗. โรงพยาบาลกมลลาโย
๖๐๘. โรงพยาบาลกระดัง
๖๐๙. โรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน
๖๑๐. โรงพยาบาลกลาง
๖๑๑. โรงพยาบาลกาฬสินธุ์
๖๑๒. โรงพยาบาลกำแพงเพชร
๖๑๓. โรงพยาบาลกุดชุม
๖๑๔. โรงพยาบาลเขาค้อ
๖๑๕. โรงพยาบาลคอนมดแดง
๖๑๖. โรงพยาบาลจันทรา
๖๑๗. โรงพยาบาลเชียงใหม่ประชานุเคราะห์
๖๑๘. โรงพยาบาลดำเนินสะดวก
๖๑๙. โรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง
๖๒๐. โรงพยาบาลตำรวจ
๖๒๑. โรงพยาบาลโทรงาม
๖๒๒. โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ฯ
๖๒๓. โรงพยาบาลธวัชบุรี
๖๒๔. โรงพยาบาลนครปฐม
๖๒๕. โรงพยาบาลนครพนม
๖๒๖. โรงพยาบาลนายแพทย์หาญ
๖๒๗. โรงพยาบาลบางไทร
๖๒๘. โรงพยาบาลบ้านหม้อ
๖๒๙. โรงพยาบาลปทุมธานี
๖๓๐. โรงพยาบาลปากท่อ
๖๓๑. โรงพยาบาลปากพลี
๖๓๒. โรงพยาบาลพญาไท
๖๓๓. โรงพยาบาลพญาเม็งราย
๖๓๔. โรงพยาบาลพนมไพร
๖๓๕. โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา
๖๓๖. โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า
๖๓๗. โรงพยาบาลพระพุทธบาท
๖๓๘. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
๖๓๙. โรงพยาบาลพะเยา
๖๔๐. โรงพยาบาลพาน
๖๔๑. โรงพยาบาลเพชรบูรณ์
๖๔๒. โรงพยาบาลแพร่
๖๔๓. โรงพยาบาลมวกเหล็ก
๖๔๔. โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยศรีธรรมราช
๖๔๕. โรงพยาบาลมหาสารคาม
๖๔๖. โรงพยาบาลมุกดาหาร
๖๔๗. โรงพยาบาลเมยวดี
๖๔๘. โรงพยาบาลแม่ทะ
๖๔๙. โรงพยาบาลร้อยเอ็ด
๖๕๐. โรงพยาบาลราชวิถี
๖๕๑. โรงพยาบาลรามาริบัติ
๖๕๒. โรงพยาบาลลพบุรี
๖๕๓. โรงพยาบาลลาดกระบัง
๖๕๔. โรงพยาบาลลำลูกกา
๖๕๕. โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน
๖๕๖. โรงพยาบาลศรีธัญญา
๖๕๗. โรงพยาบาลศรีนครินทร์
๖๕๘. โรงพยาบาลศรีสังวาลุโขทัย
๖๕๙. โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า
๖๖๐. โรงพยาบาลสมุทรสาคร
๖๖๑. โรงพยาบาลสุวรรณคูหา
๖๖๒. โรงพยาบาลเสนา
๖๖๓. โรงพยาบาลแสงวงหา
๖๖๔. โรงพยาบาลหนองบัวลำภู
๖๖๕. โรงพยาบาลหนองม่วง
๖๖๖. โรงพยาบาลหล่มสัก
๖๖๗. โรงพยาบาลห้วยพสุ
๖๖๘. โรงพยาบาลแหลมฉบัง
๖๖๙. โรงพยาบาลอุตรดิตถ์
๖๗๐. โรงพยาบาลอุทัยธานี
๖๗๑. โรงพยาบาลอุบลรัตน์
๖๗๒. โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย
๖๗๓. โรงเรียนการิระอนุกุล
๖๗๔. โรงเรียนเกษตรกรตำบลเขาพระ
๖๗๕. โรงเรียนเกษตรกรอำเภอสองพี่น้อง
๖๗๖. โรงเรียนตราษตระการคุณ
๖๗๗. โรงเรียนดลิ่งชัน
๖๗๘. โรงเรียนกำแพงวิทยาคม
๖๗๙. โรงเรียนนาวมินทราธิราช หอวังนันทบุรี
๖๘๐. โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
๖๘๑. โรงเรียนบดินทรเดชาสิงห์สิงห์
๖๘๒. โรงเรียนบางบัวทอง
๖๘๓. โรงเรียนบ้านดลิ่งชัน
๖๘๔. โรงเรียนบ้านธวัชบุรี
๖๘๕. โรงเรียนบ้านโพธิ์เอน
๖๘๖. โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม
๖๘๗. โรงเรียนบ้านหนองบุญมาก
๖๘๘. โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย
๖๘๙. โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม
๖๙๐. โรงเรียนโพธิ์ทองจินตมณี
๖๙๑. โรงเรียนราชสดิทิวิทยา
๖๙๒. โรงเรียนลานสกาประชาสรรค์
๖๙๓. โรงเรียนวังตะกั่วราษฎร์อุทิศ
๖๙๔. โรงเรียนวัดดลของ
๖๙๕. โรงเรียนวัดท่าดินแดง
๖๙๖. โรงเรียนวัดหนองยาว
๖๙๗. โรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญ
๖๙๘. โรงเรียนสภาราชนิ
๗๐๐. โรงเรียนสารกิจวิทยา
๗๐๑. โรงเรียนห้วยทองพิทยา
๗๐๒. โรงเรียนหอวังนันทบุรี
๗๐๓. โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์
๗๐๔. โรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยา
๗๐๕. โรงเรียนอนุบาลโพธิ์สุวรรณ
๗๐๖. โรงเรียนอนุบาลมงคลวรรณ
๗๐๗. โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัตน์
๗๐๘. โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระเจ้า
๗๐๙. โรงเรียนอุลิตไพบูลย์ชนูปถัมภ์
๗๑๐. โรงเรียนกิจการพลเรือนทหารบก
๗๑๑. ไร่ลิติน
๗๑๒. ไร่อนันตสิน
๗๑๓. เลขานุการเครือข่ายชมรมหัวหน้าสถานีอนามัย จ.น่าน
๗๑๔. วัดธรรมกาย
๗๑๕. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จ.พิษณุโลก

- ๗๑๖. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จ.อุบลราชธานี
- ๗๑๗. วิทยาลัยชาวบ้านส้มเฒ่า
- ๗๑๘. วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก
- ๗๑๙. วิทยาลัยนันทบริหารสาธารณสุข
- ๗๒๐. วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
- ๗๒๑. วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๗๒๒. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกทม
- ๗๒๓. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนนทบุรี
- ๗๒๔. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช
- ๗๒๕. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๒๖. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๒๗. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๒๘. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๒๙. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๓๐. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๓๑. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๓๒. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๓๓. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๓๔. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๓๕. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๓๖. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์
- ๗๓๗. วิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย
- ๗๓๘. วิทยาลัยแพทยศาสตร์ ม.รังสิต
- ๗๓๙. วิทยาลัยมีนบุรี
- ๗๔๐. วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา
- ๗๔๑. วิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร
- ๗๔๒. วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี
- ๗๔๓. วิทยุจุฬา FM ๑๐๑.๕ MHz
- ๗๔๔. วิทยุชุมชน จ.อ่างทอง
- ๗๔๕. วิทยุชุมชนคนแม่ลา อำเภอแม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
- ๗๔๖. วิทยุชุมชนถ้ำสิงห์
- ๗๔๗. วิทยุชุมชนบ้านจำรุง
- ๗๔๘. วิทยุชุมชนภาคใต้
- ๗๔๙. วิทยุร่วมด้วยช่วยกัน จ.เชียงใหม่
- ๗๕๐. ศูนย์ประสานงานกลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนงานบริการสุขภาพ

- ๗๕๑. ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาจังหวัดชุมพร โรงเรียนปะทิววิทยา
- ๗๕๒. ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการ จ.นครปฐม
- ๗๕๓. ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการ จ.นนทบุรี
- ๗๕๔. ศูนย์การแพทย์คูต คณะแพทยศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
- ๗๕๕. ศูนย์การเรียนรู้แกะสลักเทียน คุ้มวัดศรีประดู่ จ.อุบลราชธานี
- ๗๕๖. ศูนย์การศึกษาโรคเอดส์สระบุรี
- ๗๕๗. ศูนย์เกษตร ตำบลบ้านหม้อ จ.สิงห์บุรี
- ๗๕๘. ศูนย์เกษตรไชโย จ.อ่างทอง
- ๗๕๙. ศูนย์เกษตรตลาดใหม่ จ.อ่างทอง
- ๗๖๐. ศูนย์เกษตรหลักแก้ว จ.อ่างทอง
- ๗๖๑. ศูนย์คุณธรรม
- ๗๖๒. ศูนย์จัดการงานวิจัยระบบสุขภาพฯ ภาคตะวันออก คณะสาธารณสุข ม.บูรพา
- ๗๖๓. ศูนย์ต้มโอม
- ๗๖๔. ศูนย์ไทยศึกษาแห่งชาติออสเตรเลีย
- ๗๖๕. ศูนย์ธรรมชาติน้ำดับดับลิ
- ๗๖๖. ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน จ.พระนครศรีอยุธยา
- ๗๖๗. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๐
- ๗๖๘. ศูนย์บริการสาธารณสุขเมืองพญา
- ๗๖๙. ศูนย์บำบัดและป้องกันยาเสพติด จ.น่าน
- ๗๗๐. ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยด้านอาหาร
- ๗๗๑. ศูนย์ประสานการพัฒนาเครือข่ายและประชาสังคมจังหวัดเพชรบุรี
- ๗๗๒. ศูนย์ประสานเครือข่ายงานกลุ่มเด็กและเยาวชน จ.นครศรีธรรมราช
- ๗๗๓. ศูนย์ประสานงาน ๖ จังหวัดอันดามัน โรงเรียนสตรีพังงา
- ๗๗๔. ศูนย์ประสานงาน สมัชชาสุขภาพว่าด้วยจัดสันติภาพเพื่อชีวิตที่ดีกว่า จ.กระบี่
- ๗๗๕. ศูนย์ประสานงานกิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคม จ.นครนายก
- ๗๗๖. ศูนย์ประสานงานเครือข่ายประชาสังคมชัยภูมิ
- ๗๗๗. ศูนย์ประสานงานโครงการเกษตรผสมผสาน จ.มุกดาหาร
- ๗๗๘. ศูนย์ประสานงานชุมชนบ้านน้ำเค็ม จ.พังงา
- ๗๗๙. ศูนย์ประสานงานเด็กและเยาวชน สร้างสรรค์ฯ

- ๗๘๐. ศูนย์ประสานงานประกันสุขภาพ สุขสวัสดิ์ ๖๐
- ๗๘๑. ศูนย์ประสานงานประชาคมจังหวัดน่าน
- ๗๘๒. ศูนย์ประสานงานภาคประชาสังคม จ.นครนายก
- ๗๘๓. ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชน
- ๗๘๔. ศูนย์ประสานงานองค์การเอกชน จ.ฉะเชิงเทรา
- ๗๘๕. ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน จ.ลำพูน
- ๗๘๖. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ปทุมธานี
- ๗๘๗. ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาภาคประชาชนภาคเหนือ จ.นครสวรรค์
- ๗๘๘. ศูนย์พัฒนากิจกรรมภาคพลเมืองปราจีนบุรี
- ๗๘๙. ศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ
- ๗๙๐. ศูนย์พิทักษ์รักพังงา
- ๗๙๑. ศูนย์มหาไถ่เพื่อการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ
- ๗๙๒. ศูนย์แม่เริง ชลบุรี
- ๗๙๓. ศูนย์ร่วมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน จ.พะเยา
- ๗๙๔. ศูนย์เรียนรู้บ้านทอฝัน
- ๗๙๕. ศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน จ.พะเยา
- ๗๙๖. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
- ๗๙๗. ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมสูงงานอาชีพ
- ๗๙๘. ศูนย์สถาบันคีนันแห่งเอเชีย
- ๗๙๙. ศูนย์สมเด็จพะสังฆราชญาณสังวร เพื่อผู้สูงอายุ
- ๘๐๐. ศูนย์สร้างสรรค์เครื่องมืออาชีพ
- ๘๐๑. ศูนย์สร้างเสริมศักยภาพชีวิต
- ๘๐๒. ศูนย์สิ่งแวดล้อม จ.ชุมพร
- ๘๐๓. ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟู การแพทย์
- ๘๐๔. ศูนย์สุขภาพชุมชน
- ๘๐๕. ศูนย์สุขภาพชุมชน ลาดสวาย เฉลิมพระเกียรติ จ.ปทุมธานี
- ๘๐๖. ศูนย์สุขภาพวิถีไท จ.เชียงใหม่
- ๘๐๗. ศูนย์อนามัยที่ ๑ บางเขน
- ๘๐๘. ศูนย์อนามัยที่ ๓ ชลบุรี
- ๘๐๙. ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่
- ๘๑๐. สถานฝึกอบรมและวิจัยอนามัยชนบท คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.มหิดล
- ๘๑๑. สถานศึกษา จ.แม่ฮ่องสอน
- ๘๑๒. สถานสงเคราะห์คนชราเชียงใหม่
- ๘๑๓. สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางละมุง

๘๑๔. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพิการทาง
สมองและปัญญา
๘๑๕. สถานีโทรทัศน์ช่อง ๓
๘๑๖. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕
๘๑๗. สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑
กรมประชาสัมพันธ์
๘๑๘. สถานีโทรทัศน์ไอทีวี
๘๑๙. สถานีวิทยุ กรมประมง
๘๒๐. สถานีวิทยุ อสมท. จ.ชัยภูมิ
๘๒๑. สถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ
เชียงราย
๘๒๒. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
ไทย
๘๒๓. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
จ.จันทบุรี
๘๒๔. สถานีวิทยุชุมชนวิทยาลัยการอาชีพ
สะทุง FM ๙๗.๐ MHz
๘๒๕. สถานีวิทยุชุมชนคนหนองผึกแก้ว
๘๒๖. สถานีวิทยุชุมชนมวลชนสัมพันธ์ FM
๙๔ MKz
๘๒๗. สถานีวิทยุชุมชนวิทยาลัยการอาชีพ
วังสะทุง FM ๙๗.๐ MHz
๘๒๘. สถานีวิทยุโทรทัศน์ขอนแก่น ๑๐๐
๘๒๙. สถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน
๘๓๐. สถานีอนามัยบ้านเกาะใหญ่ จ.สงขลา
๘๓๑. สถานีอนามัยเกาะเทโพ จ.อุทัยธานี
๘๓๒. สถานีอนามัยดอนขวาง จ.อุทัยธานี
๘๓๓. สถานีอนามัยตำบลตาดควัน
จ.เชียงราย
๘๓๔. สถานีอนามัยตำบลท่าใหม่ จ.อุทัยธานี
๘๓๕. สถานีอนามัยตำบลเทวราช จ.อ่างทอง
๘๓๖. สถานีอนามัยตำบลภาคทอง
จ.อุทัยธานี
๘๓๗. สถานีอนามัยตำบลแมกแดง
จ.อุทัยธานี
๘๓๘. สถานีอนามัยตำบลหาดตาล จ.ชัยนาท
๘๓๙. สถานีอนามัยท่าซุง
๘๔๐. สถานีอนามัยบ้านก่อ
๘๔๑. สถานีอนามัยบ้านเกาะกลาง
๘๔๒. สถานีอนามัยป่าสัก จ.แพร่
๘๔๓. สถานีอนามัยพัฒนาพงศ์ จ.เพชรบูรณ์
๘๔๔. สถานีอนามัยสปีศึกษาธิการ
๘๔๕. สถานีอนามัยหมกแดง จ.อุทัยธานี
๘๔๖. สถานีอนามัยหลุมเข้า
๘๔๗. สถาบันการจัดการความรู้เพื่อสังคม
๘๔๘. สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชา
สังคม
๘๔๙. สถาบันคีนันแห่งเอเชีย
๘๕๐. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
๘๕๑. สถาบันนโยบายศึกษา
๘๕๒. สถาบันนาบือน้ำเกียน
๘๕๓. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
๘๕๔. สถาบันบุญนิยม
๘๕๕. สถาบันประชากรและสังคม
๘๕๖. สถาบันพระบรมราชชนก
๘๕๗. สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน
๘๕๘. สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน
ม.มหิดล
๘๕๙. สถาบันพัฒนาทรัพยากรชุมชน
๘๖๐. สถาบันพัฒนาทรัพยากรเพื่อสุขภาพ
และสังคม
๘๖๑. สถาบันพัฒนาเทคโนโลยีและการวิจัย
อย่างลึกเพื่อพัฒนาประเทศ
๘๖๒. สถาบันพัฒนาประชาสังคมภูมิภาค
จ.สุพรรณบุรี
๘๖๓. สถาบันพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต
สภาพัฒน์ฯ
๘๖๔. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
๘๖๕. สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์
๘๖๖. สถาบันโรคทรวงอก
๘๖๗. สถาบันวิจัยประชากร และสังคม
ม.มหิดล
๘๖๘. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อ
พัฒนาชนบท ม.มหิดล
๘๖๙. สถาบันวิจัยโภชนาการ ม.มหิดล
๘๗๐. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๘๗๑. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ภาคใต้
๘๗๒. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขภาคเหนือ
๘๗๓. สถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตร
จ.สกลนคร
๘๗๔. สถาบันวิจัยและวัฒนธรรม
๘๗๕. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๘๗๖. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
๘๗๗. สถาบันวิจัยสาธารณสุข
๘๗๘. สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้
ท้องถิ่น
๘๗๙. สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
๘๘๐. สถาบันสหสวรรค์
๘๘๑. สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
๘๘๒. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็ก
และครอบครัว ม.มหิดล
๘๘๓. สภาอากาศไทย
๘๘๔. สภากายภาพบำบัด
๘๘๕. สภาการพยาบาล
๘๘๖. สภาเด็กและเยาวชน
๘๘๗. สภานายความ
๘๘๘. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่ง
ชาติ
๘๘๙. สภานักศึกษา มหาลัยขอนแก่น
๘๙๐. สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย
๘๙๑. สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยสาขา
การบริหารสภา จ.สุราษฎร์ธานี
๘๙๒. สภาเภสัชกรรม
๘๙๓. สภายุวพุทธนิคมคามแห่งชาติ
๘๙๔. สภาเยาวชนคนต้นน้ำชาพระ
๘๙๕. สภาศูนย์ประสานงานภาคเอกชนแห่ง
ชาติ
๘๙๖. สัมมนาเครือข่ายสร้างสุขภาพชุมชนพร
๘๙๗. สัมมนาเด็ก-เยาวชน จ.อ่างทอง
๘๙๘. สัมมนาเด็กและเยาวชน จ.นครปฐม
๘๙๙. สัมมนาพิทักษ์ฯ
๙๐๐. สัมมนาสุขภาพ กทม.
๙๐๑. สัมมนาสุขภาพ จ.ภูเก็ต
๙๐๒. สัมมนาสุขภาพ อำเภอโกสัมพินธุ์
จ.มหาสารคาม
๙๐๓. สัมมนาสุขภาพภาคตะวันออก
๙๐๔. สัมมนาอาหารปลอดภัยสมุทรสงคราม
๙๐๕. สัมมนาภาคประชาชนอ่างทอง
๙๐๖. สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย
๙๐๗. สมาคมคนพิการ
๙๐๘. สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย
(ภาคกลาง)
๙๐๙. สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย
(ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
๙๑๐. สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย
(ภาคใต้)
๙๑๑. สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย
(ภาคเหนือ)
๙๑๒. สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย
๙๑๓. สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย
๙๑๔. สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย
(ภาคใต้)
๙๑๕. สมาคมป้องกันปัญหาจากสุราแห่ง
ประเทศไทย
๙๑๖. สมาคมผังเมือง
๙๑๗. สมาคมผู้ปกครองบุคคลที่บกพร่อง
ทางสติปัญญา
๙๑๘. สมาคมผู้ปกครองบุคคลองพิศตกลำปาง
๙๑๙. สมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม
(ไทย)
๙๒๐. สมาคมพยาบาลสาขาภาคเหนือ
๙๒๑. สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
๙๒๒. สมาคมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๙๒๓. สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน
๙๒๔. สมาคมพิภกรทุกประเภท จ.นครปฐม
๙๒๕. สมาคมพิทักษ์ประโยชน์ผู้บริโภค
๙๒๖. สมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่ง
ประเทศไทย

- ๙๒๗. สมาคมแพทย์แผนไทยขนาดใหญ่
- ๙๒๘. สมาคมร้านขายยา
- ๙๒๙. สมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย
- ๙๓๐. สมาคมศูนย์กลางเทวา
- ๙๓๑. สมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อสร้างสรรคสังคม
- ๙๓๒. สมาคมหมออนามัย
- ๙๓๓. สมาคมอาสาสมัครสาธารณสุขไทย
- ๙๓๔. สมาคมชากกาแห่งประเทศไทย
- ๙๓๕. สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมฯ
- ๙๓๖. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาแก้ว
- ๙๓๗. สมาชิกอาสาสมัครรัฐสภา
- ๙๓๘. สมาพันธ์วิทยุชุมชนคนอีสาน
- ๙๓๙. สโมสรงานต้นแบบเพชรบูรณ์
- ๙๔๐. สร้างเสริมสุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามธิบดี
- ๙๔๑. ส่วนบริหารศัตรูพืช สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการค้าเกษตร
- ๙๔๒. สส.พรรคชาติไทย
- ๙๔๓. สหกรณ์กองทุนที่ดินในเขตปฏิรูปมวกเหล็ก
- ๙๔๔. สหกรณ์เศรษฐกิจชุมชน จ.อุบลราชธานี
- ๙๔๕. สาขาเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร ม.มหิดล
- ๙๔๖. สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ม.สุโขทัย ธรรมมาธิราช
- ๙๔๗. สาขาส่งเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์ ม.เชียงใหม่
- ๙๔๘. สาขาสุขภาพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๙๔๙. สาธารณสุขอำเภอปากท่า จ.อุดรดิตถ์
- ๙๕๐. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- ๙๕๑. สำนักข่าวเด็กและเยาวชน
- ๙๕๒. สำนักข่าวไทย
- ๙๕๓. สำนักความร่วมมือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ๙๕๔. สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม
- ๙๕๕. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- ๙๕๖. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ๙๕๗. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- ๙๕๘. สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย
- ๙๕๙. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต ๑

- ๙๖๐. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต ๑
- ๙๖๑. สำนักงานคนปดี่ คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามธิบดี
- ๙๖๒. สำนักงานคณะกรรมการกระทรวงอาชีวศึกษา
- ๙๖๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- ๙๖๔. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- ๙๖๕. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
- ๙๖๖. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๙๖๗. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๙๖๘. สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ๙๖๙. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
- ๙๗๐. สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
- ๙๗๑. สำนักงานคณะสงฆ์อำเภอเขื่อนในวัดเขื่อนกลาง
- ๙๗๒. สำนักงานเครือข่ายสังคมชนภาคใต้
- ๙๗๓. สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า
- ๙๗๔. สำนักงานโครงการสร้างเสริมสุขภาพกำลังพลของกองทัพไทย
- ๙๗๕. สำนักงานจังหวัดพะเยา
- ๙๗๖. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
- ๙๗๗. สำนักงานตรวจและประเมินผล
- ๙๗๘. สำนักงานตรวจและประเมินผลกลุ่มประเมินผล
- ๙๗๙. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๙๘๐. สำนักงานทนายความสิทธิโชคศรีเจริญ
- ๙๘๑. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.พิษณุโลก
- ๙๘๒. สำนักงานเทศบาลนครตรัง
- ๙๘๓. สำนักงานเทศบาลเมืองกาญจนบุรี
- ๙๘๔. สำนักงานเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์
- ๙๘๕. สำนักงานเทศบาลเมืองสุรินทร์
- ๙๘๖. สำนักงานบรรเทาทุกข์
- ๙๘๗. สำนักงานประกันสังคม
- ๙๘๘. สำนักงานประสานคอมฯ กสธ.
- ๙๘๙. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
- ๙๙๐. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๙๙๑. สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
- ๙๙๒. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ๙๙๓. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- ๙๙๔. สำนักงานปศุสัตว์ จ.ระนอง
- ๙๙๕. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑๐
- ๙๙๖. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๓ ชลบุรี

- ๙๙๗. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๘
- ๙๙๘. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอภูมิกาด
- ๙๙๙. สำนักงานพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานพื้นที่ ๑
- ๑๐๐๐. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- ๑๐๐๑. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
- ๑๐๐๒. สำนักงานโรคเอดส์วัดโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- ๑๐๐๓. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ๑๐๐๔. สำนักงานเลขาธิการแพทยสภา
- ๑๐๐๕. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ๑๐๐๖. สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย
- ๑๐๐๗. สำนักงานศาลปกครอง
- ๑๐๐๘. สำนักงานศูนย์เวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามธิบดี
- ๑๐๐๙. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- ๑๐๑๐. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
- ๑๐๑๑. สำนักงานส่งเสริมสถาบันครอบครัว
- ๑๐๑๒. สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กยากจนผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
- ๑๐๑๓. สำนักงานส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัย กสธ.
- ๑๐๑๔. สำนักงานสร้างเสริมสุขภาพ กรมแพทย์ทหารเรือ
- ๑๐๑๕. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกระบี่
- ๑๐๑๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี
- ๑๐๑๗. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น
- ๑๐๑๘. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา
- ๑๐๑๙. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี
- ๑๐๒๐. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท
- ๑๐๒๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ
- ๑๐๒๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย
- ๑๐๒๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
- ๑๐๒๔. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด
- ๑๐๒๕. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก
- ๑๐๒๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม
- ๑๐๒๗. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม
- ๑๐๒๘. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา
- ๑๐๒๙. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช
- ๑๐๓๐. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี

๑๐๓๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี
 ๑๐๓๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 ประจวบคีรีขันธ์
 ๑๐๓๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 ปราจีนบุรี
 ๑๐๓๔. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา
 ๑๐๓๕. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร
 ๑๐๓๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
 ๑๐๓๗. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 เพชรบูรณ์
 ๑๐๓๘. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่
 ๑๐๓๙. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต
 ๑๐๔๐. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 มุกดาหาร
 ๑๐๔๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 แม่ฮ่องสอน
 ๑๐๔๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด
 ๑๐๔๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง
 ๑๐๔๔. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี
 ๑๐๔๕. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี
 ๑๐๔๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง
 ๑๐๔๗. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน
 ๑๐๔๘. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย
 ๑๐๔๙. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร
 ๑๐๕๐. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา
 ๑๐๕๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 สมุทรปราการ
 ๑๐๕๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 สมุทรสงคราม
 ๑๐๕๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 สมุทรสาคร
 ๑๐๕๔. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี
 ๑๐๕๕. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี
 ๑๐๕๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 สุพรรณบุรี
 ๑๐๕๗. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 สุราษฎร์ธานี
 ๑๐๕๘. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์
 ๑๐๕๙. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 หนองคาย
 ๑๐๖๐. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 หนองบัวลำภู
 ๑๐๖๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง
 ๑๐๖๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรธานี
 ๑๐๖๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์
 ๑๐๖๔. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี
 ๑๐๖๕. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
 กันทรามย์
 ๑๐๖๖. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
 โกลุมพิสัย

๑๐๖๗. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอขุนหาญ
 จ.ศรีสะเกษ
 ๑๐๖๘. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเขียงใหญ่
 ๑๐๖๙. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
 ดำเนินสะดวก
 ๑๐๗๐. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอตะกั่วป่า
 ๑๐๗๑. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าหลวง
 ๑๐๗๒. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
 บ้านตาขุน
 ๑๐๗๓. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบ้านบึง
 ๑๐๗๔. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพญา
 เมืองราย
 ๑๐๗๕. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง
 ชัยนาท
 ๑๐๗๖. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง
 สกลนคร
 ๑๐๗๗. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง
 สุโขทัยธานี
 ๑๐๗๘. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวังยาง
 ๑๐๗๙. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวังเหนือ
 ๑๐๘๐. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีเทพ
 ๑๐๘๑. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
 หนองขาหย่าง
 ๑๐๘๒. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนองแคว
 ๑๐๘๓. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอมองปักษ์
 ๑๐๘๔. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหล่มสัก
 ๑๐๘๕. สำนักงานสาธารณสุขอำเภออ่าวเขา
 ชุมพวง
 ๑๐๘๖. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
 ๑๐๘๗. สำนักงานหอการค้า จ.ตาก
 ๑๐๘๘. สำนักตรวจราชการ กสร.
 ๑๐๘๙. สำนักตรวจราชการ กรมสวัสดิการ
 และคุ้มครองแรงงาน
 ๑๐๙๐. สำนักตรวจราชการและติดตาม
 ประเมินผล กระทรวงศึกษาธิการ
 ๑๐๙๑. สำนักตรวจและประเมินผล กสร.
 ๑๐๙๒. สำนักตรวจสอคุณภาพสินค้าอุตสาหกรรม
 กรมปศุสัตว์
 ๑๐๙๓. สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิต
 ปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
 ๑๐๙๔. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กสร.
 ๑๐๙๕. สำนักนิติการสป. กระทรวงศึกษาธิการ
 ๑๐๙๖. สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน
 ๑๐๙๗. สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
 การศึกษาเอกชน
 ๑๐๙๘. สำนักประสานงานกลาง คณะสิ่งแวดล้อม
 ม.มหิดล
 ๑๐๙๙. สำนักแผนภาษี กรมสรรพสามิต
 ๑๑๐๐. สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ
 ๑๑๐๑. สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน

๑๑๐๒. สำนักพิมพ์หลักพิมพ์
 ๑๑๐๓. สำนักแพทย์กรุงเทพมหานคร
 ๑๑๐๔. สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและ
 ความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการ
 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
 มนุษย์
 ๑๑๐๕. สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล
 ๑๑๐๖. สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค
 ๑๑๐๗. สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค
 กสร.
 ๑๑๐๘. สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ กสร.
 ๑๑๐๙. สำนักวิจัยอารักขาพืช กรมวิชา
 การเกษตร
 ๑๑๑๐. สำนักวิชาการสาธารณสุข กสร.
 ๑๑๑๑. สำนักวิชาสหเวชศาสตร์และ
 สาธารณสุขศาสตร์ ม.วลัยลักษณ์
 ๑๑๑๒. สำนักงษ์ถ้ำภูผาเพชร
 ๑๑๑๓. สำนักสงฆ์วัดป่าพน
 ๑๑๑๔. สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
 ประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่ง
 แวดล้อม
 ๑๑๑๕. สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
 ชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน
 ๑๑๑๖. สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ
 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ
 มั่นคงของมนุษย์
 ๑๑๑๗. สำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว
 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ
 มั่นคงของมนุษย์
 ๑๑๑๘. สำนักสนับสนุนการสร้างสุขภาพ
 และลดปัจจัยเสี่ยง
 ๑๑๑๙. สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
 ๑๑๒๐. สืบสานภูมิปัญญาชุมชนต้นน้ำเขาพระ
 ๑๑๒๑. สื่อชุมชน
 ๑๑๒๒. เสถียรธรรมสถาน
 ๑๑๒๓. หน่วยงานการศึกษา
 ๑๑๒๔. หน่วยงานประกันสุขภาพและประกัน
 สังคม รพ.รามธิบดี
 ๑๑๒๕. หนังสือพิมพ์ข่าวสด
 ๑๑๒๖. หนังสือพิมพ์ชนได้
 ๑๑๒๗. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
 ๑๑๒๘. หนังสือพิมพ์บางกอกทูเดย์
 ๑๑๒๙. หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์
 ๑๑๓๐. หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ
 ๑๑๓๑. หนังสือพิมพ์ประชาชาติ
 ๑๑๓๒. หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย จ.อุตรดิตถ์
 ๑๑๓๓. หนังสือพิมพ์โลกวันนี้
 ๑๑๓๔. หมอชาวบ้าน
 ๑๑๓๕. หอกระจายข่าว จ.อ่างทอง

๑๑๓๖. หอพยาบาลชุมชน อ.สนามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา	๑๑๕๕. องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราช จ.อ่างทอง	๑๑๕๓. องค์การพระผู้บำเพ็ญประโยชน์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง วัดเทพมงคล
๑๑๓๗. หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านสว่าง	๑๑๕๖. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย จ.แพร่	๑๑๕๔. องค์การเกษตรกรรม
๑๑๓๘. ห้างทองไทยเจริญ	๑๑๕๗. องค์การบริหารส่วนตำบลบางโจลง จ.สมุทรปราการ	๑๑๕๕. อธิการบดี ม.ธุรกิจบัณฑิตย์
๑๑๓๙. ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุตสาหกรรมกุญแจไทย	๑๑๕๘. องค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง จ.นนทบุรี	๑๑๕๖. อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๑๑๔๐. องค์การชุมชน จ.ปัตตานี	๑๑๕๙. องค์การบริหารส่วนตำบลปาดะ จ.น่าน	๑๑๕๗. อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กสธ.
๑๑๔๑. องค์การบริหารส่วนตำบลต.คลองใหม่	๑๑๖๐. องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง จ.สมุทรสงคราม	๑๑๕๘. อาสาสมัครสาธารณสุข จ.นครศรีธรรมราช
๑๑๔๒. องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี จ.นครราชสีมา	๑๑๖๑. อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลคลองใหม่	๑๑๕๙. อาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอพนัสนิคม
๑๑๔๓. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาคราม จ.กระบี่	๑๑๖๒. อาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอพนัสนิคม	๑๑๖๐. อาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอพนัสนิคม
๑๑๔๔. องค์การบริหารส่วนตำบลดงน้อย จ.ฉะเชิงเทรา	๑๑๖๓. องค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองหม้อ จ.แพร่	๑๑๖๑. เอเชียปาร์ค

ภาคผนวก ๖

ประมวลภาพกิจกรรม “อยู่เย็นเป็นสุข”

“ สมัชชาสุขภาพ เป็นการเอาคนหลายๆ พวก
หลายๆ อาชีพ หลายๆ ความคิด มาร่วมกัน
คิดเรื่องสุขภาพ สุขภาพเป็นเรื่องของทุกคน
ช่วยกันคิดทั้งหมด ชาวบ้าน ชาวนา นักธุรกิจ
นักการเมือง ช่วยกันคิด และก็ช่วยกันทำ
ทำให้พวกเรามีความสุข สุขภาพคือ ความสุข
ความสุขคือ ความอยู่เย็นเป็นสุข ”

นพ.บรรลุ ศิริพานิช

ประธานคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ๒๕๔๘

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.)

ชั้น ๒ อาคารด้านทิศเหนือสวนสุขภาพ (ต.สาธารณสุข ๒)

ภายในบริเวณกระทรวงสาธารณสุข ต.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๖๔๐-๒๓๐๔ โทรสาร ๐-๒๕๖๔๐-๒๓๑๑ <http://www.hsro.or.th>